ՅԱՄԱՌԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԷՒԴ ՇՈՒԲԱԹՈՒՆ

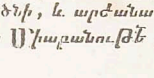
ԵՒ

ՈՒԹՕՐԻՑ ՕՐՏԻՆ.

Յորում բովանդակին ամենայն վերաշ
արեալքն առ ժամերգութիւնս երկուց շա
բաթուց, բայց ի ժամագրքէն.

Ի պէտս ուխտաւորաց Երկրէս Այո, և ի վայ
ելս ժամասէր ընդունողաց։

Տպագրեալ հրամանաւ Գերապատիւ Գերապայծառ
Տն Տն Ընծաւորայ Արքեպիսկոպոսի Ղարիկեանց՝ Ընդե
պահապետի սրբ Էջմիածնի, և արժանաժառանգ Աբ
բայի Անիթարեան Միաբանութեանն Վրաստան։

Դ Ի Ր Ն Ս Տ.

Յամի Տն 1808. և ի թուին Հայոց ամէն.

Ի Տպարանի Հոլոց Անէլեաններից։

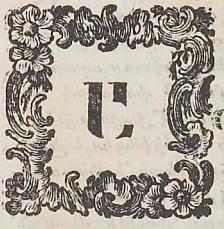
Ընտանութեամբ կայսերբջայական Հրովարտակին։

Audierunt quia ingemisco ego, et non est
qui consoletur me Thren. 1.21.

ՀԱՐԹԱԹ.
ՅՈՀԱՆՆՍԿԱՆ
ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ։

Ի ԳԱԼԼԻԱ ՕՀԵՈՆԵՑԻ ԱՅՍ։

ԵՅՍՕՐ ԳՈՒՄՈՎ
Ի ՐԵԹԱՆԻԱ, ՔՈ ԱՄԵՆԱՂՕՐ ՀՐԱՄԱՆԱՏ Ձ ԱՅՆԿԵՐ ԿԱՂԱՐԱՒ ԼԱՏՂԱՑԱՒ ՄԱՀ, ԴԺՈՒՔ ԱՐԱՐԵՑԱՒ, ԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԼՈՒԾԱՒ, ԿԵՆԴԱՆԱՐԱՐՆ ՎՐՆ ԿԵՑՈ ՎՄԵՂ ։ ԵՅՍՕՐ ԳՈՒՄՈՎ Ի ՐԵԹԱՆԻԱ, ԶՔՈ ՂԱՇԱՐՀԱԿԵՑԵՑ ԶՔ ՂՂԱՐՈՒԹԻՒ ՅԱՌԱՋԱԳՈՅՆ ԾԱՆՈՒՑԵՐ՝ ԱՌԱՌԱԿԱՆԱՐԱՐ ԿՈՉՄԱՄԲ ՁՐՈՒՔՕՐԵԱՅՆ Ի ԹԱՂՄԱՆԷ. ԿԵՆԴԱ ։ ԵՅՍՕՐ ԳՈՒՄՈՎ Ի ՐԵԹԱՆԻԱ, ԼՐԱՑԵՑՈՑ ՄԱՆԿՈՒՆՔՆ ԱՔԱՆՉԱՑԵԱԼ ԱՍԷԻՆ. ՁՄԱՐԻԱՄԱՆ ԶԼՂԱՑՑՆ Ի ԹԱՂՄԱՆԷ ՅԱՐՈՒՑԵԱԼ ՈՐԴՈՅՆ ՄԱՐԻԱՄԱՆ. ԿԵՆԴԱ ։

Կենդանութեանց բաշխող Քո՛ի Աստուածդ եւ կատարեալ այսօր, բարեկամին Աղաւրու պարգեւ զկենդանութի՛ն: Տնօրինաբար արտասուեցուլ ընդ Մարթայի և ընդ Մարիամու ողբակիցը, և ոչ մարդ հարցանէր՝ ուր եդիք զՄաղարոս: Այլ ոչ զի՛ծ բարբառով յարուցանէ՛ի մեռելոց զջօրեքօրեայն. և զուգընթաց ձայնին մեռեալն եկն արտաքս անապական:

Այլոյ ես:

Յաճախին ձայնէ գոչմանն սարսեցին դողալով կարապետք գժոխոյն, և մեռեալն եկն արտաքս անապական: Այցեալ՛ի դուրս այրին և ձայներ ազդարարող բարբառոյն՛ի գերեզմանն. Գնացե՛ք ե՛կ արտաքս անապական:

Ակայք որք մարդկան այսօր ողբասցուք զՅօբ զվտանգ, որ մերկացաւ մեղք զիաւս արարչին. և զգեցաւ զթզենւոյն ծածկոյթ փոխանակ անճառ լուսոյն: Վտիտեցէք զվիրդին Ա՛յ այսօր ցնծութեամբ որդիք Աւամայ որ եկե՛ն՛ի խնդիր եղեեալ պատկերին, և գտեալ նորոգեաց զ՛ի վաւս ա՛ւաչին պատմուճանին: Կոր նորոգօղ բնութե՛ մերոյ Քո՛, որ՛ի խորհուրդ հնութե՛ մարդոյն զանպատուն այսօր չորացուցեր զթզենին, և զմեզ՛ի հնացեալ մեղաց նորոգեա՛ի կենսա անմահ:

Որ ըղձորհուրդ քո գալըստեանդ՝ յաւաչագոյն գուշակեցեր. մարգարէիւքն Իսրայելի՝ զորս ընտրեցեր յետ Սինայեսի, որք խօսեցան Հոգւով սրբով՝ բարմապատիկ օրինակօք. տուր մեզ փրկիչ ողորմութի՛ն և բազմեղաց ըղձողութի՛ն: Ի՛ մերձենալ ամաց վերջին՝ զոր տեսանօղքըն ծա-

նուցին, ըզհասանել մեր փրկողիդ առ ի վախ-
ճան ժամանակին. երևեցար ի մէջ մարդկան՝
ղեցեալ ըզկնի ծառայական. տուր։ Ի վե-
ցերորդ աւուր զՆդամ՝ ստեղծեր ի տիպ քո
տիրական. որ ոչ պահեալ ըզպատուիրանն ըն
մերկացաւ ըզպատմուճանն, խակ նոր Նդամդ ի
վեց գործն այդ արարեր կատարելոյն. տուր։
Տաճար լուսոյ անըստուերին և առագաստ ան-
ճառ բանին. որ ընկանեալ մօրն Նւայի՝ բար-
ձեր զանէծսն տրտմալի. հայցեա Հոգւոյդ քո
միածնի՝ Հօր հաշտութեանն միջնորդի. բառնալ
ի մէնջ ըզհեռաւորելի և տալ զգուշոյ զնաղաղուել։
Որ ի վերջ ես քան զամ՝ զմիտս և զխորհուրդս.
փառաց Հոգաւարդ՝ ննայեա ի մեզ։ Որ միայն
ունիս զանմահութիւն և զանեղութիւն. փառ։ Որ
նստիս ի քրովբէս Երրորդութիւն անբաժանելի.
փառ։ Որ երկրպագեալդ ես ի հրեշտակաց և ի
մարդկանէ. փառ։

Ա

Սարսափելի Տղամբ նըման՝ ահեղագոչ սաստիկ
հնչմամբ. երևեցար ի վերնատունն Հոգիդ դա-
ռան երկատասան. որք առ ի քէն մշկրտեցան
ոչ զօսկի հրով մաքրեցան. մաքրեա ի մէնջ
քզմէդ մեզաց՝ և ըզգեցո ըզլոյս փառաց։ Նկիր
յերկիր ածաբար՝ գտեալ զաշխարհս իշխանա-
քար. ը արգարութեանն և ընդ մեղաց՝ և ը չարին
դատաստանաց. բացեր ըզգանձդ անհիւթական՝
պարգեւս նուտր որգւոց մարդկան. մաքրեա։
Աչերն ի սիրոյ զսէրդ առաքեաց՝ լինքն զանդամս
իւր քեզ յօդեաց. զեկեղեցի իւր զոր շինեաց՝
նօթըն սեամբ քո Հաստատեաց. տնտես ի նմա
եդ զառաքեալն՝ նօթնեակ չնորհօք քո զար-

Հն Ի ձայն փողոյ գալստեան քո Տէր՝ ամ հոգիք զարթիցեն կալ ի դատաստանի քում։ Որ Ա՛ծ մեր։ Որժամ հնչէ բարբառն ահագին, և հարկանի փող յարութեանն մերոյ. և մեք գոչելով ասեմք՝ փառք գալստեան քո Տէր։ Որժամ առնես զհատուցումն Տէր և սիրք քո պարծեսցին ի քեզ, և մեզ շնորհեացես փրկիչ կալ ի յաջմէ քումմէ։

Ե Նանն առաքեալ ի Հօրէ՝ որ էր մեր մարմնացաւ, և ցնծութիւն աշխարհի յայտնեցաւ. զբեզ բարեբանեմք Ա՛ծածինկոյս։ Օ՛ր որում ոչն հանդուրժէին ըոցանշոյլ սերովբէքն, ձա բնակեցաւ ի քում յորովայնի. զքեզ։ Որմէ սարսեալ դողային փայլականացայտ ի լուսոյն, ի գիրկս քո զնա ընկալար. զքեզ։

Ը Այսօր խնդրի պատուական փայտ խաչին աւանդեալն ի Կողգոթա՝ ի ձեռն ածասեր դշխոյին. եկայք հաւատացեալք երկրպագեսցուք ածային սքի նշանիս։ Այսօր ընծայէ Կողգոթա զծածկեալն ի յերկրի, վերաբերեալ անուշահոտ խնկովք ի ձեռն երանելոյն Յուդայի. եկայք։ Փառք՝ Ա՛ծոյ։ Այսօր ի ձեռն փրկական նը խաչին կենագործի պատանին մեռեալ. և ողբայ աստանայ վկործանումն իւր. իսկ մեք Քրիստոսի հաւատացեալք՝ երկրպագեսցուք ածային նը նշանիս։

Այժմ և հէշ։

Ելեալ ի գերեզմանէ երիղասինդ պատանօքն մեռեալն. հրամայեաց լուծանել ի կեանսն յաւիտենից։

Սաղմոս. Փառք հրաշափառ գալստեանդ Քրիստոս։ Ա՛ծ ի դիշերի։ Ա՛ղ ի գիշերի և Ելէ

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։

Բարձր առնեմ զքեզ Տէր, զի ընկալար զիս. և ոչ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ զիս։ Տէր Աստուած իմ կարդացի առ քեզ. և բժշկեցեր զիս. Տէր հաներ ի դժոխոց զանձն իմ. փրկեցեր զիս յայնոցանէ, որք իջանեն ի գուբ։

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։

Երգեցէք Տեառն օրհնութիւն. ի կաւոյ և ի տղմոյ։

Հաստատեաց ի վէմ վիմի զոտս իմ, և ուղղեաց զգնացս իմ։

Փառք և երկրպագութիւն օր և ընդ օր և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Վասն հրեշտակաց օրհնեն զքեզ Տէր, ալէլուիա. մարդկան ազգ սաղմոսեն քեզ. ալէլուիա։

Սաղմ. ի գիշերի և ի տուընջեան։

Ընծայիւն դոչմամբ ձայնարկեալ առ Պաղատոս՝ կոչեցեր ի թաղմանէ Աստ հարցն մերոց։ Որ զարտասուս Աբրահամու և Աբրեմայի ոչ անտես արարեր բարերար Աստ հար։ Յետ ելիցդ ի մարմնոյ զհեռանալն իշխանութիւն անապական կոչեցեր ի թաղմանէ Աստ հար։ Օրհնեցէք ամենայն գործք Տեառն զՏէր. օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան։ Փառս Հօր։ Ի գիշերի զՏէր օրհնեցէք. Որ Հօրն է փառաւորեալ ընդ Որդւոյ և ընդ Հոգւոյն սուրբ՝

այսօր՝ յարուցի առնելով Պաղարու. օրհնեցէք և գովեցէք, բարձր արարէք զնա յաւիտեան: Այո՛ և ինչ: Իսրայէլ գՏր օրհնեցէք. Լուծեալ զգեստուցիչս դժոխոյն, ածաբար կոչեաց զմեռեալ չորեքօրեայն ի թաղմանէ. օրհ:

Աւետարանեայ ընդ:

Ով կուսութիւդ քո ընծային անարատ՝ զոր ոչ բոցակիզեաց հուր ածուխին, մեծացուցանեմք: փառ: Ամէն: Ո՛ր յարգանդի քում ամենապականաբար բնակեցաւ Բանն Աստուած, և փրկիչ անձանց մերոց. մեծա: Այո՛ և ինչ: Ընկատասանելի տէրունական յայտնութիւն աշխարհի ծագեցաւ. անմատոյց լուսոյն երկրպագեսցուք:

Աղբիւր ցն:

Որ ի չորեքկերպեան կենդանեաց փառաբանիս ի բարձունս. այսօր մարդասիրապէս փրկիչ ի Բեթանիա երթալ յանձն առեր. աղբիւր կենաց մեր և յոյս՝ ողորմեա մեզ: փառ: Որ յարուցանող Աբրահամնդ պճղացեալ արտասուեցեր՝ և ասացեր ցնե. ուր եդիք, ես յարուցից զսիրելին իմ զԼազար. աղբիւր: Այո՛ և ինչ: Ընծային արարչագործ ձայնիւդ քո Աստ ի թաղմանէ կոչեցեր զԼազարոս, ցուցար կենդանեաց և մեռելոց Աստ. աղբիւր:

Տէր յերկինէ ցն:

Աղբիւր անմահութեան բղխեալ ի Բեթանիա, կենագործեաց զԼազարոս ի թաղմանէ: փառ: Ականեալ Աբրահամնդն արտասուալից հա-

Հառաչմամբ, գոհն կենդանայկալ զչորեքօրեայ
զմեռեալն։ Այժմ ևս Տէր։ Յածայնն ձայնէ գոչ-
ժանն սարսեցին դողալով դժոխք. և երիզապինդ
մուռնայն զձեցաւ զանմահութիւն։

Աստուածոտն էպ։

Տէր հաներ ’ի դժոխոց զանձն իմ. փրկեցեր
զիս յայնցանէ, որք իջանեն ’ի գուբ։
Յարձր առնեմ զքեզ Տէր, զի ընկալար զիս. և
ոչ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ յիս։

Պարտ. փառաւորեսցուք. նոյ գանձ։

Անհուն պէ. ապ։

Ցո մխածինն անմահութեանց պարգևատուն և-
րևեցաւ մեզ. խափանեաց զգօրութիւն մահու։
Փառս Հոգւոյ։ Ողիմամբ արտասուեմ՝ Աարիամու
և Աարթայի անկեալ առ ոտս Տն, խնդրելիւ զնո-
րոգումն եղբօրն։ Այժմ ևս Տէր։ Հանիւ բանն Ձե
կենագործեալ զԱզարոս ’ի թաղմանէ. և ե-
կեալ արտաքս տնապական։

Օրհնէ հանիանդն տէր. Ա՛ն խաղաղութիւն։ Ընդէր։
Սուրբ ես Տէր։ Օրհնէ ամբիծդն ականին ’ի լեռն.

Աստ. նշ։

Տէր հաներ ’ի դժոխոց զանձն իմ. փրկեցեր զիս յ
յայնցանէ, որք իջանեն ’ի գուբ։
Յարձր առնեմ զքեզ Տէր, զի ընկալար զիս. և ղ
ոչ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ յիս։
Տէր Ձե իմ կարգացի առ քեզ և բժշկե-
ցեր զիս. Տէր հաներ ’ի դժոխոց զանձն իմ.
փրկեցեր զիս յայնցանէ, որք իջանեն ’ի գուբ։

Սաղմոս ասացէք Տի՛ն սէրք՝ նո՛ր՝ խոստովան եւ
ղերուք յիշատակի սրբութե՛ն նո՛ր ։
Արտմտութի՛ է ՚ի բարկութե՛ն նո՛ր . և կեանք են
՚ի կամաց նո՛ր ։
Ընդ երեկոյս հանգիցէն լացք . առաւօտու եւ
ղեցի ուրախութի՛ ։
Այս ասացի՛ ՚ի բարեկենդանութե՛ն իմում , թէ ոչ
սասանեցայց յաւիտեան ։
Տէ՛ր ՚ի կամ քո հաւար գնդոյ իմոյ զօրութի՛ . դար-
ձուցեր զերեսս քո յինէն , և ես եղէ խռովեալ ։
Այս առ քե՛զ Տէր կարդայի . առ Ա՛ծդ իմ աղա-
ղակեցի . զինչ օգուտ է քեզ յարենէ իմմէ ,
թէ իջանեմ ես յապականութի՛ ։
Միթէ հող խոստովան առնիցէ առ քե՛զ . կամ
պատմեսցէ զճշմարտութի՛ն քո ։
Լո՛ւար ինձ Տէ՛ր և ողորմեցաւ . և Տէ՛ր եղև ինձ
օգնական ։
Դարձոյց զսուգ իմ յուրախութի՛ն . զերծ յինէն
զքուրձ . և ինձ զգեցոյց զուրախութի՛ն ։
Որ սաղմոս ասասցեն քե՛զ փառք իմ . և այլ մի՛
եւս զղջացայց , Տէր Ա՛ծ իմ , յաւիտեան խոստո-
վան եղէց քե՛զ ։

Ընթերցուած Ա՛ռաքելոց ։
Ի՛մաստ . Ե՛. 9 ։

Ի՛մաստութի՛ զղջեցին իւր փրկեալ՚ի ցաւոց ։
՚Այս փախուցեալ՚ի բարկութե՛ն եղբօր՝ առաջ-
նորդեաց արդարոյն ՚ի շաւիղս ։ Նոցոյն նմա զար-
քայութի՛ Ա՛ծ . և ետ զգիտութի՛ սրբոց ։ Յաջո-
ղեաց նմա շաւիղս ՚ի վաստակոց իւրոց . և բազ-
մացոյց զպտուղ նո՛ր ։ Յագահութե՛ն բռնաւորաց
նո՛ր՝

նի՝ պաշտպանեաց նմա. և մեծացոյց։ Այլ պահեաց զնա ՚ի թշնամեաց. և ՚ի դարանակալաց նմա զգուշացաւ։ Այլ ՚ի ջրաւոր պատերազմի արար զնա յաղթող. զի գիտասցէ թէ քան զամ ինչ ջրաւոր է ածպաշտութի՝ Այս զարդարն վաճառեալ՝ ոչ եթող ՚ի ձեռանէ. այլ ՚ի մեղայ փրկեաց զնա. ընդ նմա էջ ՚ի գոբ։ Այլ ՚ի կապանս ոչ եթող զնա ՚ի ձեռանէ. մինչև երեսն նմա զաւազան թագաւորութեան, և զիշխանութիւն ՚ի վր բռնաւորաց նր։ Այսու եղոյց զամբաստօղս նր. և ետ նմա զիաւան յաւիտենական։ Այս զժողովուրդն որ, և զազգն անարատ փրկեաց յազգէ նեղչաց։ Այլ եմուտ յոգի ծառայի Տն. և ընդդէմ դարձաւ թագաւորաց ահաւորաց՝ արտքեստիւք և նշանօք։ Հատոյց սրեցն զվարձս վաստակոց նց. առաջնորդեաց նց ընդ ճանապարհս սքանչելի. և եղև նց հովանի ՚ի տաքէ. և քաց աստեղաց ՚ի գիշերի։ Անցոյց զնս ընդ ծով կարմիր. և տարաւ զնս ընդ ջուրս բազումս։ Թշնամիս նց ընկղմեաց. և ՚ի խորոց անդնդոց էած զնս ՚ի վեր։ Ասյնորիկ արդարք կողոպտեցին զամբարիշտս. և օրհնեցին Տէր զանուն քո. և զձեռն քո՝ որ մարտնչէր ՚ի վր նց՝ օրհնեցին միանգամայն։ 20։

Պօղոսի առաքելոյն ՚ի Հռոմայեցիսկեցւոց առաջին Թղթոյն է ընթերցուածս։

Ե։ 12։

Ոչ կամիմ եղբարք եթէ տգէտք իցէք վր նենջեցելոցն. զի մի տրտմիցիք ոնդ և այլքն՝ որոց ոչ գոյ յոյս։ Այլ եթէ հաւատամք՝ եթէ Ի՛ն մեռաւ և յա-

բիաւ. Նոյնպէս և Աբ զննչեցեալն՝ի ձեռն Յովհ ածցէ ընդ նմա: Ասայ զայս ասեմք Տն բանիւ, եթէ մեք՝ որ կենդանիքս եմք մնացեալք՝ի գալստեան Տն ոչ ժամանեմք ննչեցելոցն: Զի ինքնին Տր հրամանաւ, ՚ի ձայն հրեշտակապետի և ՚ի փող Այ իջանէ յերկնից. և մեռեալք ՚ի Քս յարիցեն յառաջագոյն: Ապա և մեք որ կենդանւոյն մնացեալ եղեմք՝ նոքօք հանդերձ յամիշտակեսցուք ամպովք ընդ առաջ Տն յօդս. և այնպէս յամ ժամ ընդ Տն լինիցիմք: Այսու հետև մխիթարեցէք զմիմեանս բանիւքս այսոքիւք: 17:

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա:

Ընդան ցնս ՚ի գբոյ տառապանաց, ՚ի կաւոյ և ՚ի տղմոյ:

Սաղ. Որթիւ.
Քահ. Խաղաղութիւն ամենեցուն.
Դպ. Լու ընդ Հոգւոյդ քում:
Սաղ. Երկիւղածութիւն լսւարուք.
Քահ. Սիր Աստուածային որ ըստ Յովհաննու. ԺԳ. ԼԴ.
Դպ. փառք քեզ Տր Ած մեր.
Սաղ. Պռօսխոմէ.
Դպ. Ասե Ած:

Ա՛ն փառաց Տն մերոյ Յսի Քի:

Այր էր ոմն հիւանդ Ղազարոս ՚ի Բեթանիա, ՚ի գեղջէ Մարեմայ, և Մարթայի քոյր նր: Այս այն Մարիամ էր՝ որ օծ զՏրն իւղով և ընդսաց ոտս նր հերով իւրով. որոյ եղբայրն Ղազարոս հիւանդ էր: Ղրաքեցին առ նա քորքն նր՝ և ասեն.

աներ. Տէր՝ ահաւասիկ զոր դուն սիրէիր՝ հիւանդացեալ է։ Երբեմն լուաւ Յն. ասէ. այն հիւանդութիւն չէ՛ի մահ, այլ վասն փառացն Աստուծոյ. զի փառաւորի Որդի Աստուծոյ այնուհետեւ։ Նա սիրէր Յն զԱնարեթա և զքոյր նր զԱրիամ, և զՂազար։ Երբեմն լուաւ թէ հիւանդացեալ է, դեռեւս կայր անդէն ուր էրն՝ աւուրս երկուս։ Ապա յետ այնորիկ ասէ ցնա. եկայք երթիցուք միւսանգամ՛ի Հրէաստան։ Ասեն ցնա աշակերտքն. ռաբբի՝ այժմ ևս խնդրէին զքեզ Հրէայքն քարկոծ առնել. և դարձեալ երթաս անդրէն։ Պատասխանի ետ Յն. ոչ երկոտասան ժամ է աւուր. եթէ ոք գնայ՛ի տուընջեան՝ ոչ գայթագղի, զի լոյս աշխարհիս այսորիկ տեսանէ. ապա թէ ոք գնայ գիշերի՝ գայթագղի, զի լոյս ոչ գոյ ընդ նմա։ Զայս իբրեւ ասաց, յետ այսորիկ ասէ ցնն. Ղազարոս քնեկամ մեր ննջեաց, այլ երթամ զի զարթուցից զնա։ Ասեն ցնա աշակերտքն. Տէր՝ եթէ ննջեաց՝ ապա ապրի։ Այլ Յն վասն մահուն նր ասէր. նդ այսպէս թուեցաւ՝ թէ վասն ննջելոյ քնոյն ասէ։ Յայնժամ ասէ ցնն Յն յայտնապէս։ Ղազարոս մեռաւ. և ես ուրախ եմ վասն ձեր, զի դուք հաւատասջիք ինձ, զի ես չէի անդ. բայց արդ՝ եկայք երթիցուք առնա։ Ասէ Թովմաս անուանեալն երկուորեակ՝ ցաշակերտակիցսն. ծն՝ եկայք և մեք՝ զի ընդ նմա մեռցուք։ Եկն Յն՝ եգիտ զնա չորեքօրեայ՝ի գերեզմանի։ Նա էր Բեթանիա մերձ Երուսաղէմ, իբրեւ ասպարիզօք հնգետասան։ Բազումք՝ի Հրէից անտի եկեալ էին առ Մարթա և Մարիամ, զի մխիթարեսցեն զնս վասն եղբօրն։

Մատ-

Աբրահա իբրև լուաւ՝ թէ Ցո գայ, ընդ առաջ գնաց նմ. բայց Աբրիամ նստեր անդէն ի տան։ Ասէ Աբրահա ցՅո. Տէր՝ եթէ աստ չեալ էիր, եղբայրն իմ չէր մեռեալ. այլ և արդ գիտեմ, եթէ զոր ինչ խնդրեսցես Աստ տացէ քեզ Ած։ Ասէ ցնա Ցո. յարիցէ եղբայրն քո։ Ասէ ցնա Աբրահա. գիտեմ զի յարիցէ ի յարուածն՝ յաւուրն յետնում։ Ասէ ցնա Ցո. ես իակ եմ յարուածի և կեանք. որ հաւատայ ինս, թէպէտ և մեռանի՝ կեցցէ. և ամ որ կենդանի է՝ և հաւատայ ինս, մի մեռցի՝ ի յաւիտեան. հաւատաս այսմիկ։ Ասէ ցնա. այո Տէր՝ ես հաւատացի՝ եթէ դու ես Քրիստոս որդի Աստ, որ յաշխարհ գալոց էիր։ Եւ զայս իբրև ասաց, գնաց և կոչեաց զԱբրիամ զբոյր իւր լռելեայն՝ և ասէ. վարդապետ եկեալ է և կոչէ զքեզ։ Նա իբրև լուաւ՝ յարեաւ վազվազակի, և եկն առ նա։ Ոչ էր եկեալ Ցո՝ի գիւղն. այլ էր անդէն՝ի տեղւոջն՝ ուր ը առաջ եղէ նմա Աբրահա։ Իսկ Հրէայքն՝ որ էին ընդ նմա՝ ի տան անդ՝ և մխիթարէին զնա, իբրև տեսին զԱբրիամ՝ թէ յարեաւ վազվազակի և գնաց, գացին և նք զհետ նր. համարէին թէ՝ ի գերեզմանն երթայ՝ զի լացցէ անդ։ Իսկ Աբրիամ իբրև եկն ուր էին Ցո՝ և տեսս զնա, անկաւ առ ոտս նր և ասէ. Տէր՝ եթէ աստ էիր դիպեալ՝ ոչ էր մեռեալ եղբայրն իմ։ Ցո իբրև տեսս զնա զկայր, և որ ընդ նմա էին Հրէայքն՝ լային, խռովեցաւ յոգի իւր իբրև զայրացեալ, և ասէ. ուր եդիք զնա։ Ասեն ցնա. Տէր՝ եկ և տես։ Եւ արտասուեաց Ցո։ Ասէին Հրէայքն. տեսէք՝ որչափ սիրէր զնա։ Ոմանք՝ ի նոցանէ ասէին. ոչ կա-

բէր առ, որ եթաց զաչս կուրին, առնել զի և սա մի մեռցի։ Եւ դարձեալ զայրացեալ ընդ միտս իւր, գայ ՚ի գերեզմանն. և եր այր մի, և վէմ մի եդեալ ՚ի վէր նր։ Եւ ասէ Եւ. ՚ի բաց առարէք զվէմդ։ Ասէ ցնա Մարթա՝ քոյր մեռելոյն. Տէր՝ արդ հոտեալ իցէ, քանզի չորեքօրեայ է։ Ասէ ցնա Եւ. ոչ ասացի քեզ՝ եթէ հաւատասցես, տեսցես զփառսն Ա՚Ի։ Եւ իբրև ՚ի վեր առին զվէմն, Եւ ամբարձ զաչս իւր ՚ի վեր, և ասէ. Հա՚այր՝ գոհանամ զքէն, զի լուար ինձ. և ես գիտէի՝ զի յամէ ժամ լսես ինձ. այլ վասն ժողովրդեանս որ շուրջ կան՝ առնեմ, զի հաւատասցեն՝ թէ դու առաքեցեր զիս։ Այսա իբրև առաց, ՚ի ձայն մեծ աղաղակեաց և ասէ. Ղազարէ՝ արի եկ արտաքս։ Եւ ել մեռեալն ոտիւք կապեալովք, և ձեռօքն երիզապնդօք, և երեսօքն վարշամակապատօք։ Եւ ասէ ցնա Եւ. լուծէք զդա՝ և թողէք երթալ։ Հազարաւք ՚ի Հրէիցն՝ որ եկեալ էին առ Մարիամն, իբրև տեսին զոր արարն՝ հաւատացին ՚ի նա։ Եւ ոմանք ՚ի նոցանէ գնացին առ փարիսեցիսն, և պատմեցին նց զոր արարն Եւ։ Ժողովեցին քահանայապետքն և փարիսեցիք առեան, և ասեն. զի՞նչ արասցուք զի այրն այն բազում նշանս առնէ։ Եթէ թողումք զնա այսպէս, ամենեքին հաւատան ՚ի նա. և գայցեն Հռոմք՝ և բառնայցեն զազգս մեր՝ և զտեղի։ Ա՚ի ոմն ՚ի նոցանէ՝ անուն Կայիափա, որ քահանայապետ եր տարւոյն այնորիկ, ասէ ցնց. դուք ոչ ինչ գիտէք, և ոչ բնաւ խորհիլ իսկ, թէ լաւ է մեզ՝ զի այր մի մեռանիցի ՚ի վեր ժողովրդեանս, և մի՝ ամ ազգս կորիցէ։ Այսա ոչ յանձնէ

նէ ինչ ասաց. այլ զի քահանայապետ էր տարուցն այնորիկ, մարգարէացաւ՝ եթէ մեռանելոց էր Յի՛ւ վասն ազգին. և ոչ՛ի վասն ազգին միայն, այլ զի և զորդիսն Աստուծոյ զոր ցրուեալսն ժողովեսցէ՛ի մի: Ապա յայնմ օրէ խորհուրդ առին զնա սպանանել զնա: Նա Յի՛ւ այնուհետեւ ոչ եթէ համարձակ շրջէր՛ի մէջ Հրէից. այլ գնաց անտի յերկիր մի որ մերձ էր յանապատ, ի քաղաք մի որում անուն էր Եփրայիմ, և անդ լինէր աշակերտաւքն հանդերձ: 54:

Նոյն. Տէրն յետ ստեղծմանն:

Հրէ. Խնդրեսցուք: Կեցո՛ Տէ՛ր ընդ մեզ: Հզ. Հոգւոյ ամենազօր և հրաշալի գալստեանդ:

Յեղեկեան՝ Խոնարհեցո՛, ի Հպարեցո՛:

Փաս:

Բարեբանեալ որ եկիր և գալոց ես՛ի յերկինս ահագին քո փառաւք. ընդհանուր ամենեցուն զյարուցիդ Հրէ, ոյք մարդասէր: Ես՛ի վերոյ փառին այնմանիկ ոյս զուարճ:

Մեծեդէ:

Օրհնեալ որ գալոցդ ես անուամբ Տեառն: Տէր Աստուած մեր երեւեցաւ մեզ. արարէք տօնս ուրախութեամբ կանխաւ՝ մինչեւ յանկիւնս սեղանոյ:

Հրէ յոյնիւ. Աստուածն է Տէր և յայտնեաց մեզ:

Ես

Եւ զքեզնումն հրեշտակս յոտանեայսն, եւ եկանեն յաւ-
պետան խաչէ եւ աւետարանաւ, խնկով եւ մոմերք-
նօք եւ ամ զարդուք։ Եւ ասեն համբոյրն, յորոյ
ի սկանիկն՝ ժողկեն զվարպետքն, եւ քոնան
պնդանեն։

Համբոյրն այ։

Որ վերօրհնիս յաթոռս քերովբէից, ի վերայ
նստիլ յաւանակի հաճեցար. բարեբանեալ
որ եկիրդ ի կեցուցանել։ Ուստի և մեք զյաղ-
թական օրհնութիւնդ զձայն մատուցանեմք քեզ
թագաւոր փառաց՝ ընդ տղայն օրհնաբանելով.
բարե։ Ովսաննա ի բարձունս՝ ալէլուիա. բա-
րեբանեալ եկեալ անուամբ Տն՝ ալէլուիա. և
օրհնութիւն որ գալոցդ ես անուամբ Տն՝ ալէ-
լուիա։

Ա յսօր զանսկիզբն բանն՝ որ յաթոռ փառաց
ընդ Հօր՝ յերկրի երևեալ տեսաք. քրովբէա-
կան ձայնիւն օրհնեսցուք. օրհնեալ եկեալ ան-
ուամբ Տն։ փառ Հօր։ Ա յսօր յաւանակ քե-
րովբէ, և տղայքն Եբրայեցւոց բարեբանեն.
օրհնութիւն որդւոյ Դաւթի. օրհնեալ։ Ա յժմ ե-
կիր։ Ա յսօր զուարճացան տիեզերք գալստեամբ
Ա ծորդւոյն Հրէաստղիմ. և գոչէին հնչմամբ
երգով. օրհ։

Ո՛ղի ի՛ր. Խնդրեսցուք։ Կեցո՛ Տր՝ յոյնի՛ս
Ե՛ղ. Թագաւոր խաղաղութե։
Եւ ասյսկին։

ԿԻՐԱԿԻ ԾԱՂԿԱՔԱՐՊ։

Ի գիշերին հանուա՛ն է. և զնի սքեռւիէ՛ ի վերայ բապիոցի յապեանն։

Հեփեռւ ղաբակն պէ։

ԹԱԳԱՒՈՐ Դաւիթ յաչխարհս՝ մտեր ի քաղաքն Երեմ. նստեալ ի վէ՛ հողևղէն նոր յաւանակի. կոչել զՀեթանոսս յերկրպագութի՛ն։ Ոտերքն ոստովք ձիթենեաք՝ և տղայքն ոստովք արմաւենեաք. և երամ երամ դաստքն աղաղակէին, ովսաննա օրհնեալ եկեալ ի յանունն Տեառն։ Յնծացաւ սո՛ր Սիովն բերկրեցան սո՛ք եկեղեցիք. և խնդութի՛ղ բազմաւ եղեն ընդառաջ. օրհնէին զգալուստ քո փրկիչ յաշխարհ։

Յորժամ եկն Յս յԵրեմ՛ի քաղաքն՝ ընդ առաջ եղեն ծերքն ոստովք ձիթենեաք. և զի՛ ծորդին վճռաւորէին։ ի լեռնէ ձիթենեաց տարածանէին

Նէին մանկունքն զՀանդերձս իւրեանց և ոստս՝ի ծառոց բերեալ մատուցանէին Յորդանան սէգ թագաւորին։ Աստուած և տերևեալ ձիթենեօք Երթայնեցոց մանկունքն օրհնէին. ուրախ լեր ՅԷմ քաղաք. և ընծայ Աիոնի մայր եկեղեցի։

Օ գալուստ քո Փա՛ս այսօր յԷմ՛սոր եկեղեցի սէր յաղթական երգով քարեբանեմք. օրհնեալ եկեալ անուամբ Տ՛ն։ Որ մեզ մերոյ փրկուեաւ յաւետական նստիլ յանձն առեր՝ի մանկունսն բանբեանեմք. օրհ։ Թագաւոր երկնաւոր զեկեղեցի քո անշարժ պահեա. և զերկրպագուս անուանդ քումմ պահեա՛ի խաղաղութենէ։

Ի յարութենէ յաւուր գալստեան փրկչին՝ տապածանէին մանկունքն զՀանդերձս. և անդադար ձայնիւ օրհնէին. օրհնեալ եկեալ անուամբ Տ՛ն։ Աստ՛ի ծառոց բերեալ մատուցանէին Յորդանան սու ճանապարհաւն. և անդա։ Ի ծերոց քղխեալ օրհնութի և՛ի տղայոց փառաբանութի. և ան։

Օրհնեալ արքայ որ գայ՝ի տէրունի. Նա ևս խաղաղու։ Հանդայն. Օրհնութի և փառք ՚ օր։

Ո՞ր վերօրհնիս յայսօրս քերովբէից. ՚ի վերայ նստիլ յաւանակի հաճեցար. քարեբանեալ որ եկիր՚ի կեցուցանել։ Աստ և մեք զյաղթականն օրհնութիւնն զձայն մատուցանեմք քեզ Յաղթող փառաց՝ ընդ տղայսն օրհնարանելով. բա։ Ամանա՛ի բարձունս՝ ալէլուիա. քարեբանեալ եկեալ անուամբ Տ՛ն ալէլուիա. և օրհնութի որ գալոյդ ես անուամբ Տ՛ն ալէլուիա։

Ա՛յսօր զանսկիզբն բանն՝ որ յաւիտու փառաց ընդ Հօր՝ յերկրի երևեալ տեսաք. քրովբէական ձայնիւն օրհնեսցուք. օրհնեալ եկեալ անուամբ Տ՛ն: Ա՛յսօր յաւանակ քերովբէ և տղայքն Եբրայեցւոց բարեբանեն. օրհնութիւն որդւոյ Դաւթի. օրէ:

Ա՛յսօր գոլով ի Բեթանիա, քո ամենասրբոյ հրամանաւդ ձայնեցեր Ղազարու և դողացաւ մահ, գժոխք պարտեցաւ, ապականութիւն լուծաւ. կենդանարար Ո՛ր կեցո զմեզ: Ա՛յսօր գոլով ի Բեթանիա, զքո զաշխարհակեցոյց նբ զյարուցիւնդ յառաջագոյն ծանուցեր՝ անապականաբար կոչմամբ զերկրաբարեայն ի թաղամանէ. կեն: Ա՛յսօր գոլով ի Բեթանիա, Եբրայեցւոց մանկունքն աքանչացեալ ասէին. զՍարիամու զերդայրն ի թաղամանէ յարուցեալ որդւոյն Սարիամու. կեն: Ընդունելիցդ բաշխող Ո՛ր ի Բեթանիա եկաւորեալ այսօր, բարեկամին Ղազարու պարգեւ զկենդանութիւն: Տնօրինաբար արտասուելով ընդ Սարթայի և ընդ Սարիամու ողբակցեր, և ոչ մնդ հարցանէր՝ ուր եդիք զՂազարոս: Յուսով զԾնբարեաւ յարուցանէ ի մեռելոց զերկրաբարեայն, և զուգընթաց ձայնին մեռեալն եկն արտաքս ապական:

Որ՛ի լերինն այլակերպեալ ցուցեր զծագային քո զօրութիւդ. զքեզ փառաւորեմք իմանալի լոյս: Որ զճառագայթի փառաց քոց ցուցեր՝ արեգակնակերպ փայլմամբ զարարածս լուսաւորեցեր. զքեզ փառ: Որ ահագին տեսլեամբ զարհուրեցուցեր զբո զաշակերտան. ի Թմրութիւն հրաշիցն ի սէր ծածկին փառաց քոց. զքեզ փա:

Օ՛փա

օգ Օ փառաւորեալն յամ արարածոց, և ի ծագաց մինչ ի ծագս երկրի զերկրպագեալն, զմարմնացեալ բանն ի կուսէն ձայնիւ երգով օրհնեսցուք։ Որ զիմեալ գայ ի Դաւթեայ բարձրացեալ փողով, յարուցեալ ի պատերազմ ընկղմեաց զաներևոյթն Ամաղէկ. զկռիւ բանն ի գժոխս ձայնիւ եր։ Ծագումն ի Հօրէ փառակից որ Հոգւոյն, կենդանութիւն ազգի մարդկան, որ յարեաւն այսօր ի մեռելոց. զհամբարձեալ բանն ի յերկինս ձայնիւ երգով։

հգ Որ ի քրովբէական կառսդ հանգչէիս, այսօր ի ծներ յերկնից ի գաստ առաքելոցն որ Հոգի. օրհնեալ ես Քրիստ անմահ։ Որ գնաս ի վր թևոց հողմոց, այսօր ի հրեշտէն լսելոյս բաժանեալ հանգեար յառաքեալսն որ Հոգի. օրհ։ Որ խնամես տեսչութիւք զքո զարարածս, այսօր եկիր ի հաստատել զեկեղեցի քո որ Հոգի. օրհ։

հե Զայն արկեալ կենարարին ծծային բարբառովն, ասէ. եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ, ժառանգեցէք պատրաստեալ ձեզ զկեանսն ի հանդերձեալ երկրին։ Ընդ առաջ ելանել քեզ հաւատով ի յօդս վերինս, ծածագեաց լուսով պայծառացեալ ի դաստ անմարմնոցն, ի լսել զձայն երանաւէտ կոչմանն։ Ընդ աջմէ քումմէ կացի ընդ իմաստուն որ կուսանն՝ ի լուսեղէն առագաստին պայծառացեալ ի դաստ անմարմնոցն, ի ժողովս անդրանկաց գրելոց ի յերկինս։

ե Ա արմնացեալդ ի կուսէն նախայաւիտեան բանդ՝ այսօր ի տաճարն եկիր կատարել զօրէնս վասն փրկութեան հնձանոսացդ։ Որ յանարուեստ աթոռ նստիս բարեբանեալդ ի հրեշտակաց, այսօր ի

Ամէնեցունց բառնալոյ ի վերուստ, որ քննդայեցուածս զմեզ ի կեանսդ յաւիտենից: Իսր տրձակիչդ Աստուածդ մերդ ի կեանսդ յաւիտենից: Ամէն:

Ի խորանի քում սրբութեան զոր ընտրեցեր զաշտեհամբդ քո Քրիստոս ի սմա միաձայնեալ աղաչեմք զքեզ, լուր ձայնի աղաչանաց մերոց, ընկալ և կեցո զմեզ: Ընծային լուսաւորեցեր զքո սուրբ զեկեղեցի, ի սմա փառաւորօք: Ընդ սոյսդ և հրեշտակք ուրախանան ընդ պայծառութեան քո սուրբ եկեղեցւոյ ի սմա:

Ընդ Ա Ձեզ:

Ընդ սոյսդ զմարդացան տիրոջդ գալստեամբ ընծայդուցն յիւեմ. և գոչեին հնչմամբ երգով. օրհնեալ եկեալ անուամբ Տեառն:

Սուրբ. փառք հրաշափառ գալստեան: Քրիստոս ողորմեա մեզ: Տէր երկնի և երկրի:

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա:

Տէր ընծ մեր երևեցաւ մեզ. արարէք տօնս ուրախութեամբ կանխաւ մինչև յանկիւնս սեղանոյ:

Ընծ իմ ես դու, խաստական եղեց քեզ. Ընծ իմ ես դու, և բարձր արարից զքեզ:

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա:

Ընդրիւք ընծասցեն առաջի Տեառն, զի գոյ. և հասեալ է Տէր ի դատել զերկիր:

Խաստի զաշխարհս արդարութեամբ, և զժողովուրդս իւր ուղղութեամբ:

Փառք և. այժմ և միշտ. ալէլ:

Սուրբ. Երդս օրհնութեան:

Յաղագս օրհնութեան ձիթոյ սրբոյ։

Որ ի քրովբէական աթոռս ընդ Հօր նստեալ բանդ Աստ, այսօր խոնարհութեամբ նստար մարմնով նոր յաւանակի. զքեզ բարեբանեմք Աստ հարցն մերոց։ Որ ի սրովբէից սրբասաց ձայնիւ անդադար օրհնաբանիս, այսօր ի դասուց Եբրայեցւոց որդի Դաւթի փառաբանեցար. զքեզ։ Որ ի հրակերպից երգաբանեալ հընչեմամբ ի բարձունս օրհնաբանիս, այսօր ի ծերոց և ի տղայոց գովեցար ուխտանաւ երգով. զքեզ բարեր. Օրհնեցէք ամ գործք Տեառն զՏէր. օրհնեցէք, բարձր արարէք զնա յաւիտեան։ Այսօր ղգալստեան փրկչին մերոյ ցնծութիւն տունէ նոր յերուսաղէմ. ժողովուրդք որք ի հեթանոսաց բարձան ար։ Փառս Հօր։ Այսօր ընդ մանկանց Եբրայեցւոց ղՀինաւուրցն նկեալ նոր արքայ ի Սիովն, մանկունք սբ եկեղեցւոյ բարձր։ Այժմ Տէրն։ Այսօր ընդ ծերոցն օրհնաբանից ուրախութիւն բարեբանեցեալք զանմահ թագաւորն եկեալ. քահանայք հոգևոր երգով բարձր արա։

Ողեբաղձութիւն ոչ։

Ուրախ լեր յոյժ դուստր Սիովնի. պայծառացիր Երէմ. զարգարեա զքրունս քո քաղաքդ Աստ։ Փառս Հօր։ Պարզև պարս որ էնն ի յաթոռ փառաւոր՝ այսօր մտանէ ի քեզ նստեալ ի մէջ յաւանական նախի նորոյ։ Այժմ և հեղ։ Ծերք և տղայք ուտուկք ձիթենեօք միաբանութիւն երգէին. օրհնութիւն երգոյ Դաւթի. օրհնեալ եկեալ անուամբ Տեառն։

Ի-գլաքէրէց ա-եաւ. Գո-է. իէ. 50։
Ե- ահա այր մի անուն Յովսէփ. վերջ. իէ։
12. թէ զինչ եղև։

Ընդ երգ։
Փառք յարութեն քո Տէր. ոչ դադարեցայց։

Դիզերէ։

Դասք լուսեղէն զմարմնոցն սպասէին մեծի գալստեանն Ցն։ Լու երգեին երգ նոր։ օրհնեը է քո սէր գալուստդ։

Ողորմէ քէ։

Ուրախ լեր եկեղեցի սէր ի գալստեան սուրբ միածնին. ուրախ լեր և ցնծա. հանդերձ ամ սրբովք։ փառ. Հօր։ Խնդա յոյժ դուստր վերին Սիովնի. ահա թագաւոր քո գայ նստեալ. յաւանակի նորոյ. արդար և փրկիչ փրկէ և կեցուցանէ։ Հայ ի ֆշդ։ Օրհնաբաններ և բերկրեցարուք Հայ. մատուռ զոստս ծագիեալս հաւատով, և ասա. օրհնեալ որ եկիրդ թագաւոր սիրելեաց։

Տէր ողորմեայ քէ։

Օրհնեալ թագաւորն՝ որ էն ի յանուն փառաց տեսաք ի յերկրի նստեալ ի նոր յաւանակի։ փառ. Հօր։ Ընդ առաջ ելեալ արբայիւն դասք նորոյեցուց, ծերքն ոստովք ձիթենեաց և տղայքն արմաւենեաց։ Հայ ի ֆշդ։ Ինքնաբանական ձայնիւ գոչէին երգ նոր, բարեբանելով զանմահ թագաւորն։

Հայ

Եւ ի Տէր յերկնէից ձկէ պոռան զձենուն հրեշտակն, և եկանէն ի պուռս խոչէ և ա-ւետարանոս. խնկով և խոհենօք և ամ զաղաւս ի պեղչ ինչ քաւչպատանդակ և պաշճառս. և անդ պատարքեն հինչ կոչեան նորան զաւետարանն։

Աւետարան եղե։

Ես այսօր մտանէ Թագաւորն մեր Քն ի Հէմ նոր քաղաք Դաւթի։ Ընդառաջ ելին ծերքն ատոմք ձիթենեաք, և զՔծորդին փառաւորէին։

Գաղտ. Աւետարք։ կամ գանչ։

Օվնի մէ Էնէն Շաբոնո այ։

Որ վերօրհնես յամեաս քերովբէից, ի վերայ նստիլ յաւանակի հաճեցար. բարեբանեալ ես եկիր ի կեցուցանել։ Ուստի և մեք գյաղթականս օրհնութեանդ զձայն մատուցանեմք քեզ Թագաւոր փառաց՝ ընդ տղայն օրհնաբանելով. բա։ Ովսաննա ի բարձունս՝ ալէլուիա. բարեբանեալ եկեալ անուամբ Տն՝ ալէլուիա. և օրհնութիւն որ գալոցդ ես անուամբ Տն՝ ալէլուիա։

Սաղմոս դ։

Տեսին ամ ծագք երկրի զփրկութիւն Աստուծոյ մերոյ։

Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւն նոր, զի սքանչելս արար։

Փրկեաց նմա աջ իւր, և բազուկ սուրբ իւր։

Աջոյդ Տի՛ր զիրկումի՛ իւր, առաջի ազգաց յայտնեաց զարդարութի՛ւն իւր։

Յիշեաց ողորմութի՛ւն իւրով զՅակովբ. ճշմարտութի՛ւն իւրով զտունն Իսրայելի. և տեսին ամ ծագք երկրի զփրկութի՛ւն Աի մերոյ։

Աղաղակեցէք առ Տէր ամ երկիր. օրհնեցէք, ցնծացէք և սաղմոս ասացէք։

Սաղմոս ասացէք Աի մերոյ օրհնութի՛ւն, օրհնութի՛ւն և ի՛ ձայն սաղմոսաց։

Ի՛ ձայն օրհնութե՛ կառածոյ փողոյ. օրհնութի՛ւն ցնծութի՛ւն՝ և ի՛ ձայն եղջեր փողոյ աղաղակեցէք առաջի թագաւորին Տե՛ր։

Լուռվեսցի ծով լրիւ իւրով. տիեզերք և ամ բնակիչքն նո՛ր, և գետք ծափս հարցեն՝ ի միասին ձեռամբ։ Լերինք ցնծասցեն առաջի Տե՛ր, զի գայ և հատանել զերկիր։

Դատի զաշխարհս արդարութի՛ւն և զժողովուրդս իւր ուղղութի՛ւն։

Ընթերցուած Հրգոց Հրգոյն Սողոմոնի։ Է. 18։

Գայն եղբօրորդւոյ իմոյ. ահաւասիկ սա նկն ինձ՝ ի վե՛ր լերանց՝ նայտալով՝ ի վե՛ր բլրոց։ Նման է եղբօրորդին իմ այծեամն. կամ որձուց եզանց՝ ի վե՛ր լերանց Լեթեվլայ։ Ելի՛, եկ մերձաւո՛ր իմ, գեղեցի՛կ իմ, աղաւնի՛ իմ. վասն ահա ձմեռն էանց, անձրեւք անցին, և դնացեալ մեկնեցան։ Ծաղիկք երեւեցան յերկրի. ժամանակ հատանելոյ եհաս։ Գայն տատրակի լսելի եղե յերկրի մերում։ Թզենի ընձիւղեաց զբողբոջ իւր։ Գոփք մեր ծաղկեցան՝ և տուն զհոտ իւ-

խրեանց։ Աչի, ևկ մերձաւոր իմ, գեղեցիկ իմ, ոտքանի իմ, ևկ ընդ հովանեաւ վիմին՝ մերձ առ նախապարիսպն։ Ցոյց զդէմս քո, լսել արա ինձ զբարբառ քո, վասն ձայն քո քաղցր է, և դէմք քո գեղեցիկ։ Կալարուք մեզ աղուէսանս մանրանս՝ զապականիչս այգեաց։ և այդիք մեր ծաղկեսցին։ Աղբօրորդին իմ ինձ՝ և ես նմա, որ հովուէն ի մէջ շուշանաց։ Մինչ եղբօրորդին իմ ի պարտէզ իւր, և կերիցէ զպտուղս ծառոց իւրոց։ Տեսին զնա դստերք՝ և երանեցին նմա, թագուհիք և հարճք գովեցին զնա։ Ով է սա՝ որ երևեալ է իբրև զառաւօտ, դեղեցիկ ոմն գլուխն, ընտիր իբրև զարեգակն, իբրև զհիասքանչն կարգեալ։ Ի պարտէզս ընկոյզաց իջի հայել ի ծաղիկս սորին, թէ ծաղկեալ իցեն նռնենիք։

Ընդ տաց զտրինս իմ։

Ընթերցուած Յովսէթեայ մարգարէէ։

ԼԷ. 11։

Ելսացէք գտեր Սիովնի, ահաւասիկ փրկիչ քո հասեալ գայ՝ և ունի զվարձս իւր ընդ իւր, և գործ իւր առաջի երեսաց իւրոց։ Եւ կոչեսցեն զնա ժողովուրդ սրբ՝ փրկեալ ի Տնէ. և դուն կոչեսցիս խնդրեալ քաղաք՝ և ոչ լքեալ։ 12։

Պողոսի առաքելոյն Յովհաննուց Թղթոյն է ընթերցուածս։

Ա. 3։

Օրհնեալ է Ած և Հայր Տն մերոյ Յիսուսի, որ օրհնեաց զմեզ ամ հոգևոր օրհնութիւն յերկնաւո-

նաւօրս ի Քն։ Որպէս ընտրեաց զմեզ նոքաւ յառաջ քան զլինելն աշխարհի, լինել մեզ սո՛ւրբ և անարատ առաջի նր սիրով։ Յառաջագոյն սահմանեաց զմեզ յորդեգրութի ի ձեռն Յսի Քի ի նոյն՝ ըստ հաճութե կամաց իւրոց, ի գովեստ փառաց շնորհաց իւրոց. որով զնո՛ւար ձացոյց զմեզ սիրելեաւն։ Որով ունիմք զփրկութիւն ի ձեռն արեան նր, զթողութի մեղաց՝ ըստ մեծութե շնորհաց իւրոց. որ առաւելաւ ի մեզ ամ իմաստութե և գիտութե։ Լոյոյց մեզ զառաջուրդս կամաց իւրոց՝ ըստ հաճութե իւրում. զոր յառաջագոյն եդ նովաւ, ի տնտեսութե լրման ժամանակաց, բովանդակել զամ Քրիւ, որ ինչ յերկինս՝ և որ ինչ յերկրի ի նմա։ 10։

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։ Օրհնեալ եկեալ անո՛ւամբ Տ. օրհնեալ որ գալոց ես անո՛ւամբ Տ. և օրհնեցաք զքեզ ի տանէ Տեառն։

ՕՐԷՔ Ուրբաթ։

Սկիզբն Ճառընիս որ ըստ Մարկոսի։
Ա. 46։

Ա՛ծ գալստեան Տ՛ն մերոյ Յսի Քի։

Ե՛ւ գան յերիքով. և ընդ ելանելն նր յերիքովէ աշակերտաքն՝ և բազում ժողովրդով, որդի Տիմէի Բարտիմէոս կոյր՝ նստեր մուրացիկ յանցս ճանապարհի։ Իբրև լո՛ւաւ՝ թէ Յն նազովրեցի է, սկսաւ աղաղակել և ասել. որդի Դաւթի Յ՝ ողորմեաց ինձ։ Եւ սաստէին նմա

քա-

քաղուք՝ զի լուեսցէ. և նա առաւել ևս աղաղակէր. որդի Դաւթի ողորմեաց ինձ: Օտեղի էառ Յն՝ և հրամայեաց կոչել զնա: Կոչեն զկոյրն՝ և ասեն ցնա. քաջալերեաց, արի, կոչէ զքեզ: Նա նո՛ր ընկեցեալ զձորձս իւր, յարեաւ և եկն առ Յն: Պատասխանի ետ նմա Յն և ասէ. զի՞նչ կամիս՝ թէ արարից քեզ. ասէ ցնա կոյրն. ռաբբունի, զի բացցես: Նա Յն ասէ ցնա. երթ՝ հաւատք քո կեցուցին զքեզ. և վաղվաղակի բացաւ, և երթայր զհետ նո՛ր՝ ի ճանապարհին: Նա յորժամ մերձ եղեն Յ[ե]ռ՝, ի Նեթփագէ և ի Նեթանիա մօտ ի լեառն ձիթենեաց, առաքէ երկուս յաշակերտաց անտի: Նա ասէ ցնո. երթայք դուք ի գիւղ՝ որ ընդդէմ ձեր կայ. և նոյնժամայն իբրև մտանէք ի նա, գտանէք յատանակ մի կապեալ. յորոյ մի՛ օչխք ի մարդկանէ նստաւ, լուծէք զնա՝ և ածէք: Նա եթէ ոք ասասցէ ցձեզ՝ եթէ զի՞ լուծանէք զյատանակդ, ասասջի՛ք՝ եթէ Տ՛ն իւրում պիտոյ է. և վաղվաղակի առաքեսցէ զնա այսր: Զոքան և գտին զյատանայն կապեալ առ դուրս արտաքոյ ի փողոցի անդ, և լուծին զնա: Նա ոմանք յորոց անդն կային, ասեն ցնո. զի գործէք, զի լուծանէք զյատանակդ: Նա նո՛ր ասեն ցնո՛ոք ասացն Յն. և թոյլ ետուն նոցա: Ածեն զյատանայն առ Յն. և արկանեն ի վե՛ր հանդերձս, և նստաւ ի վե՛ր: Նա բազումք զհանդերձս իւրեանց տարածանէին ի վե՛ր ճանապարհին, և այլք ոստս ի ծառոց հատանէին և արկանէին զճանապարհսն: Նա որ առաջին և զկնի երթայրն, աղաղակէին, և ասէին. ովսաննա բարձրելոյն: Օրհնեալ

նեալ որ դատ յանուն Տն. օրհնեալ Թագաւո-
րութիւդ եկեալ հօր մերոյ Դաւթի. խաղաղու-
թիւն յերկինս՝ և փառք ի բարձունս: Եւ եմուտ
Յս յԱՀեմ ի տաճարն, և հայեցաւ շուրջ
զամենեսեանս. և զի էր երեկոյացեալ ժամն,
եել ի Բեթանիա երկոտասանիւքն հանդերձ:

Ք. ԺԱ:

Օրինի առաւօտանին առիւատեն դարդեալ. Ա-
ւա խաղաղութիւն: Այո ի վերուստ:
Ա- գնացելոն գանդատանան խաչիւ և առաւօտա-
նաւ, և օրհնէն զերդս նոցին աշխարհի:
Օրինի փեղ. Այո խաչիւս: Ընդ. Պահպանեա:

Ա- տօն ասէն:

Յորժամ եկեալ կենարարն ի դերեզմանն
Պաղարու՝ յորժամ եկեալ կենարարն ի դերեզ-
մանն Պազարու՝ աւետաւոր ձայնիւն աղաղակէր
ասելով. Պազարէ արի ելկ արտաքս: Իսկ մե-
ռեալն ի դերեզմանէն յարեաւ. և նոյն ինքն
զանմահութիւնն պարգեւեն եւ սիրելոյն, և ա՛ծայ-
ին ձայնիւն ի դերեզմանէն կոչեաց. վերոյ
և մանկունք Եբրայեցւոց ոստովք օրհնէին զան-
մահ Թագաւորութիւդ քո. ովսաննա օրհնեալ է
գալուստ քո՝ օրհնութիւն ի բարձունս. օրհնեալ
որ գալոցդ ես անուամբ Տեառն:

Հպարկան պէ:

Յո միածինն անմահութեանց պարգեւատուն
երևեցաւ մեզ. խաւարնեաց զզօրութիւն մահու:
Իղմամբ արտասուաց Անարիամու և Անարթայի
անկեալ առ ոտն Տն, խնդրելին զնորոգումն եղ-
բօրն:

քօրն : Բանիւք բանն Ընծ կենագործեաց զի ազարտա
'ի թաղմանէ . և եկեալ արտաքս անապական :

Ի Պու ծաղիկ անթառամ տունմի սեռիս մարդ-
կուԹեն . և շառաւիղ օրհնուԹեն նախնւոյ ծնօ-
ղին մեր բնուԹեն . բարեխօսեա միածնին Ընծա-
ծին մայր բանին : Երկնաւոր արքային՝ եղեր տա-
ճար ըստ երգողին . յանկարծակի փեսային՝ 'ի
յառագաստ բազմեալ քոյին . բարե : Օծեալ
երկնից անմարմնոց՝ իմանալեացն զէարԹնոց .
իջեալ յերկնից 'ի յերկիր՝ սպասաւորել մեծ
արքային . բարե :

Ա յսօր նշան յաղԹօղ երևեալ 'ի յերկրի՝
պայծառացոյց զտիեզերս , զէն յաղԹուԹեն եւտուր
զնաչ քո Տէր ապրեցուցանել զմեզ 'ի պատրա-
նաց ՀՀշնամւոյն : Փառս՝ Ամէն : Փայտ կենաց
կանգնեալ 'ի մէջ տիեզերաց . յոյս և ապաւէն
ազգի մարդկան . սա պահեսցէ զմեզ յամենայն
վտանգից մերոց . ապրեցուցա : Ընդ Ա Ջնչ :
ՅաղԹօղ զօրուԹիք խաչն քո պահեա զմեզ 'ի Ա
Ընծ որ տարածեցեր զձեռս քո 'ի նմա . և լուծեր
զկնիք դատապարտուԹե յանցանաց մերոց . ապ-
րեցուցանել :

Նա Էլէան 'ի գԷԷլէզմանան . Ա ասէն յայնէ-
Սոգմօս ՀՀլ :

Աղերսին ականջք քո 'ի լսել ձայն աղօթից
իմոց :

Ո՞վ խորոց կարդացի առ քեզ Տր Տր լուր
ձայնի իմում :

Աղեցին ականջք քո ի լսել զձայն աղօթից իմոց:

Ով զանօրէնութիւս քննես Տր. Տր ո՞ կարէ կալ առաջի քո, զի ի քէն է քաւութի:

Վ անուան քո համբերի Տր. համբեր անձն իմ բանի քում, յուսացաւ անձն իմ ի Տր:

Ի պահէ առաւօտու մինչև յերեկոյ, ի պահէ առաւօտու յուսացաւ Իսէլ ի Տէր:

Ի Տնէ է ողորմութի բազում, և ի նմանէ է փրկութի. և նա փրկեաց զԻսէլ յամ նեղութեանց նր:

Ջ Ա Ն Կ Ա Ղ Ա Թ Ի Ե:

Սկիզբն Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու: Ջ. ա:

Ա ն փառաց Տն մերոյ Յսի Ք.ոյ:

Ա Ր էր ոմն հիւանդ Ղազարոս ի Բեթանիա, ի գեղջէ Մարեմայ, և Մարթայի քեռ նր: Էր այն Մարիամ էր՝ որ օծ զՏէրն իւղով և ջնջեաց զոտս նր հերովք իւրով. որոյ եղբայրն Ղազարոս հիւանդ էր: Առաքեցին առ նա քոյրքն նր՝ և ասեն. Տէր՝ ահաւասիկ զոր դուն սիրէիր՝ հիւանդացեալ է: Իբրև լուաւ Յս, ասէ. այն հիւանդութի չէ ի մահ, այլ վ փառացն Աստ. զի փառաւոր լցցի որդի Աստ այնմիկ: Եւ սիրէր Յս զՄարթա և զքոյր նր զՄարիամ, և զՂազար: Իբրև լուաւ թէ հիւանդացեալ է, զտեղի կալաւ անդէն ուր էրն՝ աւուրս երկուս: Ապա յետ այնորիկ ասէ ցնս. եկայք երթիցուք միւսանգամ ի Հրէաստան: Ասեն ցնա աշակերտքն.

ասէք

տուքըի՝ այժմ ևս խնդրէին զքեզ Հրեայքն քարկոծ առնել, և դարձեալ երթաս անդրէն։ Պատասխանի ետ Յն. Ոչ երկոտասան ժամ է աւուր. եթէ ոք գնայ ի տունկնեան՝ ոչ գայթագղի, զի զլոյս աշխարհիս այսորիկ տեսանէ. ապա թէ ոք գնայ գիշերի՝ գայթագղի, զի լոյս ոչ գոյ ընդ նմա։ Զայս իբրև ասաց, յետ այսորիկ ասէ ցնն. Ղազարոս բարեկամ մեր ննջեաց, այլ երթամ զի զարթուցից զնա։ Ասեն ցնա աշակերտքն. Տէր՝ եթէ ննջեաց՝ ապա ապրի։ Այլ Յն վն մահուն նր ասէր. նք այսպէս թոռնեցաւ՝ թէ վն ննջելոյ քնոյն ասէ։ Յայնժամ ասէ ցնն Յն յայտնապէս. Ղազարոս մեռաւ. և ես ուրախ եմ վն ձեր, զի դուք հաւատասջիք ինձ, զի ես չէի անգ. բայց արդ՝ եկայք երթիցուք առ նա։ Ասէ Թովմաս՝ անուանեալն երկոբորեակ՝ ցաշակերտակիցսն. ծն՝ եկայք և մք՝ զի ընդ նմա մեռցուք։ Եկն Յն՝ եգիտ զնա չորեքօրեայ ի գերեզմանի։ Իւ էր Ռնեթանիա մերձ Երուսաղէմ, իբրև ասպարիզօք Հնգետասան։ Եզ ոմանք ի Հրէից անտի եկեալ էին առ Մարթա և Մարիամ, զի մխիթարեսցեն զնս վն եղբօրն։ Մարթա իբրև լուաւ՝ թէ Յն գայ, ընդ առաջ գնաց նր. բայց Մարիամ նստեր անդէն ի տան։ Ասէ Մարթա ցՅն. Տէր՝ եթէ աստ լեալ էիր, եղբայրն իմ չէր մեռեալ. այլ և արդ գիտեմ, եթէ զոր ինչ խնդրեսցես յԱ՝ տացէ քեզ Ա։ Ասէ ցնա Յն. յարիցէ եղբայրն քո։ Ասէ ցնա Մարթա. գիտեմ զի յարիցէ ի յարուածն՝ յաւուրն յետնում։ Ասէ ցնա Յն. ես իսկ եմ յարուածի և կեանք, որ հաւատայ յիս, թէպէտ և մե-

մեռանի՝ կեցցէ. և ահա որ կենդանի է՝ և հաւատայ յիս, մի մեռցի՝ յաւիտեան. հաւատաս այսմիկ: Ասէ ցնա. այո՛ Տէր՝ ես հաւատացի՝ եթէ դու ես Քրիստոս որդի Աստուծոյ, որ յաշխարհ գալոց էիր: Եւ զայս իբրև ասաց, գնաց և կոչեաց զԱրիամ զքոյր իւր ընդեղեայն՝ և ասէ. վարդապետ եկեալ է և կոչէ զքեզ: Նա իբրև լուաւ՝ յարեաւ վաղվաղակի, և եկն առ նա: Ձի էր եկեալ Յի՛ւ ի գեօղն, այլ էր անդէն ի տեղւոյն՝ ուր ընդ առաջ եղև նմա Մարթա: Իսկ Հրեայքն՝ որ էին ընդ նմա ի տան անդ՝ և մխիթարէին զնա, իբրև տեսին զԱրիամ՝ թէ յարեաւ վաղվաղակի և գնաց, գնացին և նոքա զհետ նր. համարէին թէ ի գերեզմանն երթայ՝ զի լացցէ անդ: Իսկ Արիամ իբրև եկն ուր էրն Յի՝ և տեսս զնա, անկաւ առ ոտս նր և ասէ. Տէր՝ եթէ աստ էիր դիպեալ՝ ոչ էր մեռեալ եղբայրն իմ: Յի իբրև տեսս զնա լայր, և որ ընդ նմա էին Հրեայքն՝ լային, խռովեցաւ յոգի իւր իբրև զայրացեալ, և ասէ. ուր եդիք զնա: Ասեն ցնա. Տէր՝ եկ և տես: Եւ արտասուեաց Յի: Ասէին Հրեայքն. տեսէք՝ որչափ սիրէր զնա: Ոմանք ի նոցանէ ասէին. ոչ կարէր սա, որ եբաց զաչս կուրին, առնել՝ զի և սա մի մեռցի: Յի դարձեալ զայրացեալ ընդ միտս իւր, գայ ի գերեզմանն. և էր այր մի, և վէմ մի եդեալ ի վր նր: Եւ ասէ Յի. ի բաց առարէք զվէմդ: Ասէ ցնա Արթա՝ քոյր մեռելոյն. Տէր՝ արդ հոտեալ իցէ, քանզի չորեքօրեայ է: Ասէ ցնա Յի. ոչ ասացի քեզ՝ եթէ հաւատասցես, տեսցես զփառն Աստուծոյ: Եւ իբրև ի վեր առին զվէմն, Յի ամբարձ զաչս իւր ի վեր,

վեր, և ասէ. Ո՞վք՝ գոհանամ զքէն, զի լուար
ինձ. և ես գիտէի՝ զի յամ ժամ լսես ինձ. այլ վա-
ժողովրդեանս որ շուրջ կան՝ առնեմ, զի հաւա-
տասցեն՝ թէ դու առաքեցեր զիս: Այս իբրև ա-
սաց, ՚ի ձայն մեծ աղաղակեաց և ասէ. Պ՚ողարէ՝
արի եկ արտաքս: Եւ եղ մեռեալն ոտիւք կապե-
լովք, և ձեռօքն երիզապնդօք, և երեսօքն վարշա-
մակապատօք: Եւ ասէ ցնա Յս. լուծէք զնա՝ և
թողէք երթալ: Հազուագ ՚ի Հրէից՝ որ եկեալ
էին առ Պաւղոս, իբրև տեսին զոր արարն՝ հա-
ւատացին ՚ի նա: Եւ ոմանք ՚ի նոցանէ գնացին առ
փարիսեցիսն, և պատմեցին նոցա՝ զոր արարն
Յս: Ժողովեցին քահանայապետքն և փարիսե-
ցիք ատեան, և ասեն. զի՞նչ արասցուք, զի այրն
այն բազում նշանս առնէ: Եթէ թողումք զնա
այնպէս, ամենեքին հաւատան ՚ի նա. և գայցեն
Հռոմք՝ և բառնայցեն զաղգս մեր՝ և զտեղի:
Ո՚ի ոմն ՚ի նոցանէ՝ անուն Կայիափա, որ քահա-
նայապետ էր տարւոյն այնորիկ, ասէ ցնս. դուք
ոչ ինչ գիտէք, և ոչ բնաւ խորհիլ իսկ, թէ
լաւ է մեզ՝ զի այր մի մեռանիցի ՚ի վե ժողովր-
դեանս, և մի ամ ազգս կորիցէ: Այս ոչ յանձ-
նէ ինչ ասաց. այլ զի քահանայապետ էր տար-
ւոյն այնորիկ, մարգարէացաւ՝ եթէ մեռանելոց
էր Յս ՚ի վե ազգին. և ոչ ՚ի վե ազգին միայն,
այլ զի և զորդիսն Աստուծոյ ժողովեսցէ
՚ի մի: Ոպա յայնմ օրէ խորհուրդ արարին՝ զի
սպանցեն զնա: Եւ Յս այնուհետև ոչ ե-
թէ համարձակ շրջէր ՚ի մէջ Հրէից. այլ
գնաց անտի յերկիր մի՝ որ մերձ էր յանա-
պատ, ՚ի քաղաք մի՝ որում անուն էր Եփրայ-

իմ, և անդ լիներ աշակերտաքն Հանդերձ։

54։

Օձին Խալխան։ Հոգւոյն Հանգուցելոց։ Ռէշ։ Ա՛ն Հոգւոյն Հանգ։ Աղէ։ Ռ՛ն Որդի Աշ։

Ա՛ն ի պատանւոյն յեհեղէկին՝ պատանին Հպարտ էր։

ԱՅսօր ընդ հրակերպեան դասուցն օրհնաբանէին ծերքն ոստովք և տղայքն արմաւենեօք. ովսաննա օրհնեալ եկեալ ի յանուն Տ՛ն։ Օր աերովբէքն ծածկաբար ընդունիլ ոչ բաւէին, ի վե՛ր յաւանակի նորոյ նստեալ բարեբանեցաւ ի տղայոց. ովսան։ Այսօր ընդ ծերոց և ընդ տղայոց օրհնաբանութեանն վերերգեմք նորոյ արքային եկեալ յԵրուսաղէմ. ովսան։ Օրհնեալ եկեալ անուամբ Տ՛ն. օրհնեալ որ գալոյդ ես։ Օրհնեալ եկեալ նորոյ եկելոյ աստ։

Ա՛ պպ. Կորստեղծեալ։

Ռէշ. Խնդրեսցուք։ Կեցո՛ Տէր՝ յայնմ՛։ Աղ. Ռուամ ամենաշնորհ և հրաշալի գալստեանդ։

Յեհեղէկին ի չինն ձոն ձոգվին ի պատ՛ն եհեղեկատոյն. ե՛ ասեն Սաղմոս պէ։

Լ երինք գնծասցեն առաջի Տ՛ն, զի գայ և հասցէ Տ՛ր ի դատել զերկիր։

Օրհնեցէ՛ք զՏ՛ր յօրհնութի՛ն նոր, զի սքանչելիս արար։

Փրկեաց նմա աջ իւր, և բազուկ սր իւր։

Նոյն

Լցոյց Տէր զերկուքեքին իւր, առաջի աղգաց յայտ-
նեաց զարդարութիւն իւր։
Յիշեաց ողորմութիւն իւրով զՅակովբ. ճշմար-
տութիւն իւրով զտունն Իսրայելի, և տեսին ամ
ծագք երկրի զփրկութիւն Աստ մերոյ։
Աղաղակեցէք առ Տէր ամ երկիր. օրհնեցէք,
ցնծացէք, և սաղմոս ասացէք։
Սաղմոս ասացէք Աստ մերոյ օրհնութիւն, օրհնու-
թեամբ և ի ձայն սաղմոսաց։
Ի ձայն օրհնութեան կռածոյ փողոյ. օրհնութիւն
ցնծութիւն՝ և ի ձայն եղջեր փողոյ աղաղակեցէք
առաջի թագաւորին Տեն։
Խռովեսցի ծով լրիւ իւրով. տիեզերք և ամ
բնակիչք նր, և գետք ծափս հարցեն ի միասին
ձեռամբ։
Լերինք ցնծասցեն առաջի Տեն, զի գայ և հա-
տնել է երկիր դատել զերկիր։
Դատի զաշխարհս արդարութիւն և զժողովուրդս
իւր ուղղութիւն։

Ընթերցուած Առաքաց։
Ը. 22։

Տէր ստացաւ զնա ի սկիզբն ճանապարհաց իւ-
րոց ի գործս իւր. յառաջ քան զյաւիտեանս
հաստատեաց զնա։ Ի սկզբանէ. յառաջ քան
զերկիր առնել։ Եւ նախ քան զանդունդս գոր-
ծել. և յառաջ քան զբղխել աղբերաց ջուրց։
Եւ նախ քան զլերինս հաստատել. և յառաջ
քան զբլուրս ծնաւ զնա։ Տէր արար զերկինս՝
և զանշէնս. և զվերս զբնակեալս ի ներքոյ երկ-
նից։ Յորժամ պատրաստէր զերկինս՝ ընդ նմա
էի։

քի. և մինչ զատուցանէր զաթոռ իւր ՚ի վերայ
Հոլմոց: Եւ յորժամ զօրաւոր առնէր զամպա-
վերինս. յորժամ անսխալ դնէր զաղբիւրս ՚ի
ներքոյ երկնից: ՚Ի դնել ծովու զգուշութեան նո-
ղի չուրք մի՛ անցցեն ընդ սահմն նո. ՚ի ժամանա-
կի՛ յորժամ հաստատուն դնէր զհիմունս երկրի:
Ես էի առ նմա պատշաճեալ. ես էի՝ որով ու-
բախ լինէր Տէր հանապազ. և ցնծայի առաջի նո
յամ ժամ: Յորժամ զուարճացեալ էր ի տիե-
զերս բովանդակել. և ուրախ լինէր յորդիս
մարդկան: ՚Ի:

Ընթերցուած Աւետեաց մարգարէից:
Յովսեայ Ը. 36:

Այնմ ընդ արևելս կէմ. և տես զեկեալ
ուրախութի՛ քեզ Ա՚Յ: Ընհաւատիկ գան որ-
դիքն քո՝ զորս յուղարկեցեր. գան ժողովեալք
յարևելից մինչև՚ի մուտս արևու բանիւ սրբոյն.
խնդացեալք փառաւք Ա՚Յ: Ա՚երկեա կէմ զկան-
դերձ սգոյ և լկանաց քոց. և զգեցիր զվայել-
չութի՛ փառացն Ա՚Յ՝ ՚ի յաւիտեան: Եւ արկ
զքեզ զկրկնոցն արդարութե՛ Ա՚Յ. դիր խայր ՚ի
գլուխ քո՝ զփառաց յաւիտենականին: Օ՛ի
ցուցցէ Ա՚Ծ՚ի ներքոյ երկնից զամ լուսաւորու-
թիւն քո: Եւ կոչեսցի քեզ անուն Ա՚Յ ի
յաւիտեան, խաղաղութի՛ արդարութե՛ և փառք
ածպաշտութեան:
Ե. 4:

Պետրոսի առաքելոյն ՚ի կաթուղիկեայց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս։
ա. 3։

Օրհնեալ է Աստուած և Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ բազում ողորմութեան իւրում ծնաւ զմեզ վերստին ՚ի յոյս կենդանի, ՚ի ձեռն յարութեան Յիսուսի Քրիստոսի ՚ի մեռելոց, յանեղծ և յանարատ և յանթառամ ժառանգութիւնն՝ որ պահեալ է յերկինս ՚ի ձեզ, որ զօրութեամբն Աստուծոյ պահեալ էք հաւատովք ՚ի պատրաստեալ փրկութիւնն, յայտնեալ ՚ի յետին ժամանակս։ Որով ուրախ լինիջիք՝ որ այժմ սակաւիկ ինչ քան պատշաճի հրացդ տրտմեալ էք ՚ի պէսպէս փորձութիւնս։ Զի հանդիսս ձերոց հաւատոցն առաւել քան զոսկին կորստական պատուականն է, որ հրով փորձեալ գտաւ ՚ի գովութիւն և ՚ի փառս, և ՚ի պատիւ ՚ի յայտնութեանն Յիսուսի Քրիստոսի։ Զոր ոչն տեսէք՝ և սիրեցիք, ընդ որ այժմ ոչ հայեցեալք՝ բայց հաւատացիք, և ուրախ էք անճառ և փառաւորեալ խնդութիւնբ, ընկալեալ զկատարումն հաւատոցն ձերոց զոգւոցն փրկութիւն։ 9։

Տէր ՚ի յերկնից որոտայ։ Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա։ Տէր ՚ի յերկինս յաթոռ իւրում։ Տէր յերկինս յաթոռ իւրում։

ՕՐՆԵՔ ՈՐԹԻՒ։

Ամ Ա. Աւետարանիս որ ըստ Ղուկասու։
Ժէ. 29։

Ա՛ղ գալստեան Տ՛ն մերոյ Յի՛ս Ք՛ն։

Եւ եղև իբրև մերձեցաւ՝ ի Երեքփադէ և՝ ի Երեքանիա մօտ՝ ի լեառն՝ որ կոչի Ձիթենեաց, առաքեաց երկուս յաշակերտացն իւրոց՝ և ասէ։ Երթայք գոմ՝ ի գեօղն՝ որ հանդէպ մեր կայ, յոր իբրև մտանէք՝ գտանիցէք յաւանակ կապեալ, յորում որ՝ ի մարդկանէ երբեք ոչ նստաւ. լուծէք զնա և ածէք։ Եւ եթէ ոք հարցանիցէ զձեզ՝ թէ ընդէր լուծանէք, այսպէս ասասջիք ցնա, թէ Տ՛ն իւրում պիտոյ է։ Իբրև չոգան որ առաքեցանն, գտին ոչ՝ ասացն ցնա, կայր յաւանակն։ Եւ մինչդեռ լուծանէին զյաւանակն, ասեն տեարքն նո՛ ցնա. զի՞ լուծանէք զյաւանակդ։ Եւ նո՛ք ասեն, Տ՛ն իւրում պիտոյ է։ Եւ ածին զնա առ Յի՛ս. և արկին զնովաւ հանդերձս, և հեծուցին զՅի՛ս։ Եւ մինչդեռ երթայր, զհանդերձս իւրեանց տարածանէին զճանապարհան։ Եւ իբրև այն ինչ մերձ եղև՝ ի զառ՝ ի վայր լերինն ձիթենեաց, սկսաւ ամ բազմութի աշակերտացն ուրախութե՛ օրհնել զՔ՛ն՝ ի ձայն մեծ վո՛ ամ եղելոց զօրութիցն՝ զոր տեսին. և ասէին. օրհնեալ որ գայ թագաւորդ յանուն Տ՛ն. խաղաղութի յերկինս, և փառք՝ ի բարձունս։ Եւ ոմանք՝ ի փարիսեցւոցն յամբոխէ անտի ասեն ցնա. վարդապետ՝ սաստեա աշակերտացդ քոց։ Պատասխանի ետ և ասէ, ասեմ

ձեզ՝

ձեզ՝ զի եթէ դադա լռեսցեն, քարինքդ աղա-
ղակեսցեն: Եւ իբրև մերձեցաւ, տեսեալ զքա-
ղաքն՝ եկաց ի վերայ նր, և ասէ. եթէ գիտէիր
դու գոնէ յաւուրս յայսմիկ զնաղաղութիւն քո.
բայց այժմ ծածկեցաւ յերեսաց քոց: Զի
եկեսցեն աւուրք ի վերայ քո, և պատեսցեն զքեզ
դիշնամիք քո պատնէշ. և պաշարեսցեն զքեզ,
և նեղեսցեն զքեզ յամենայն կողմանց. և յատա-
կեսցեն զքեզ, և զորդիս քո ի քեզ. և ոչ
թողուցուն քար ի քարի վերայ ի քեզ. փո-
խանակ զի ոչ ծանեար զժամանակ այցելութե-
քո: Եւ մտեալ ի տաճարն սկսաւ հանել զա-
ղանէվաճառսն, և զգնօղս. և ասէ ցնոսա.
վաճառացն ցրուեաց: Եւ ասէ ցնոսն. գրեալ է
և եղիցի տուն իմ տուն աղօթից, և դուք արա-
րիք զդա այրս աւազակաց: Եւ ուսուցանէր
զնոսա հանապազ ի տաճարին. իսկ քահանայ-
ապետքն և դպիրք՝ և գլխաւորք ժողովրդեանն
խնդրէին զնա կորուսանել: Եւ ոչ գտանէին՝
թէ զինչ արասցեն. զի ժողովուրդն ամ կախեալ
կային զնմանէ ի լսել: 48:

Եւ ելանէր խաչէ ե ուխտապահա ե ամ ղօթ-
պոտ ի պատս յանապատն՝ ասելով հարսիան.
ե պատպէնն ի փեղէ ինչ հնչէ ասէ
Հարսիան այ:

Որ վերօրհնիս յաթոռս քերովբէից, ի վե-
նատիլ յաւանակի հաճեցար. բարեբանեալ ոդ
եկիդ ի կեցուցանել: Ուստի և մեք զյաղթա-
կան օրհնութիւնն զձայն մատուցանեմք քեզ
թագաւոր փառաց՝ քնդ տղայն օրհնաբանելով.
քա-

քարե։ Ովաննա՝ ի բարձունս՝ ալէլուիա. բա-
րեբանեալ եկեալ անուամբ Տ՚ն՝ ալէլուիա. և
օրհնուեալ որ գալոցդ ես անուամբ Տ՚ն՝ ալէ-
լուիա։

ՕՐԻՆ՝ ՈՐԹԻՒ։

Սկիզբն Աւետարանիս որ ըստ Ղուկասու։

Կ։ 1։

Ի գալստեան Տ՚ն մերոյ Յիսուսի Քրիս-
տոսի։

Իբրև մօտ եղեն Երուսաղէմ, և եկին ի Բեթ-
փագէ մերձ ի լեառն Ձիթենեաց, յայնժամ Յի-
սուս առաքեաց երկուս յաշակերտացն իւրոց։ ԵՒ
ասէ ցնոսա. երթայք ի գեօղդ՝ որ առաջի ձեր է.
և անդէն գտանէք էշ կապեալ՝ և յաւանակ ընդ
նմին. լուծէք ածէք ինձ։ Եւ եթէ ոք ասիցէ
ինչ ձեզ, ասասջիք, եթէ Տ՚ն իւրեանց պիտոյ
են. և վաղվաղակի առաքեսցէ զնոսա։ Այդ այս
ամ եղև՝ զի լցցի բան մարգարէին՝ որ ասէ։ Ա-
սացէք դստեր Սիովնի. ահա թագաւոր քո գայ
քեզ հեզ, և հնձեալ յէշ և յաւանակի իշոյ։
Գնացին աշակերտքն, և արարին ոպ հրամայեաց
նոցա Յս։ Եւ ածին զէշն և զյաւանակն, և ար-
կին զնոքօք ձորձս իւրեանց. և նստաւ ի վր նց։
Եւ բազում ժողովուրդք տարածեցին զհան-
դերձս իւրեանց ի ճանապարհին, և այլք հատա-
նէին ոստս ի ծառոց՝ և տարածանէին ի ճանա-
պարհին։ Եւ ժողովուրդքն՝ որ առաջի և զկնի
երթային՝ աղաղակէին և ասէին. օրհնութի որդ-
ւոյ Դաւթի. օրհնեալ որ գայ յանուն Տեառն.
օրհնութի ի բարձունս։ 9։

Եւ

Ե՝ երկան յայլ հանգիստ՝ առելով Հոգւոյն Սրբոյ։

Ա՛ծագաւոր գոլով քո յաշխարհս՝ մտեր՛ի քաղաքն Երուսաղէմ. նստեալ՝ ի վէր հողմղէն նոր յաւանակի. կոչել զհեթանոս յերկրպագութիւն։ Ծերքն ոստովք ձիթենեաց՝ և տղայքն ոստովք արմաւենեաց. և երամ երամ դաստուքն աղաղակէին. ովսաննա օրհնեալ եկեալ՝ ի յանունն Տեառն։ Ընծացաւ սէր Սիոնի՝ բերկրեցան սէր եկեղեցիք. և խնդութիւն բազմաւ եղեւ ընդառաջ. օրհնէին զգալուստ քո փրկիչ յաշխարհ։

Օ՛ինն՝ Որթիւ։

Սէյ Ա՛ետարանիս որ ըստ Մարկոսի։ ՃԸ. Ւ։

Ա՛ո գալատեան Տ՛ն մերոյ Յի՛ս Ք՛ի։

Ա՛ւ յորժամ մերձ եղեն Երուսաղէմ՛ի Բեթփագէ և՛ի Բեթանիա մօտ՛ի լեառն ձիթենեաց. առաքէ երկուս յաշակերտաց անտի. և ասէ ցնոսա երթայք դուք՛ի գեօղ՝ որ ընդդէմ ձեր կայ. և նոյնժամայն իբրև մտանէք՛ի նա, գտանէք յաւանակ մի կապեալ. յորոյ վրայ ոչք՛ի մարդկանէ նստաւ, լուծէք զնա՝ և ածէք։ Եւ եթէ ոք ասասցէ ձեզ՝ եթէ զի՞ լուծանէք զյաւանակդ. ասասջիք՝ եթէ Տ՛ն իւրում պիտոյ է. և վաղվաղակի առաքեսցէ զնա այսր։ Ընդդէմ, և գտին զյաւանակն կապեալ առ դուրս արտաքոյ՛ի փողոցի անդ, և լուծին զնա։ Եւ ոմանք յորոց

անդնն

անդն կային, ասեն ցնա. զի գործէք, զի լուծանիք գյաւանակդ: Եւ նք ասեն ցնա ոչ ասացն ցն. և Թոյլ ետուն նմ: Ընծեն զյաւանակն առ ցն. և ապկանեն'ի վը նր հանդերձս. և նստաւ'ի վը նր: Եւ բազումք զհանդերձս իւրեանց տարածանէին'ի վը ճանապարհին, և այլք ոստս'ի ծառոց հատանէին՝ և արկանէին զճանապարհսն: Եւ որ առաջին և զնր երթային, աղաղակէին, և ասէին. ովսաննա բարձրելոյն: Օրհնեալ որ գայդ յանուն ցն. օրհնեալ թագաւորութիդ եկեալ հօր մերոյ Դաւթի. խաղաղութի յերկինս՝ և փառք'ի բարձունս: ԼՕ:

Եւ եղեւան յայլ հանգիպ՝ ասելզ Հոգեան պյ:

Ժամ եկն ցն յԵրեմ'ի քաղաքն՝ ընդառաջ ելին ծերքն ոստովք ձիթենեաց. և զծորգին փառաւորէին: Ի լեռնէ ձիթենեաց տարածանէին մանկունքն զհանդերձս իւրեանց և ոստս'ի ծառոց բերեալ մատուցանէին Ընծորգւոյն որ գայ փառորին: Ոստովք և տերևեալ ձիթենեօք Երուսաղէմ քաղաք. և ցնծայ Սիոնն մայր եկեղեցի:

ՕՀՆ՝ ՈՐԹԻՔ:

Այն Աւետարանիս որ ըստ Ղուկասու:

ԺԲ. 31:

Տէրն մեր ցն Ք

Ասեալ զերկոտասանսն առանձինն՝ ասէ ցնց. ահաւասիկ ելանեմք յԵրուսաղէմ. և կատարեսցին

ընացին ամ գրեալքն մարգարէիւք մի որդւոյ մարդոյ։ Օի մատնեսցի հեթանոսաց և կատակեսցի. և հարկանիցեն և սպանանիցեն զնա, և յերիր աւուր յարիցէ։ Եւ նոքա ոչինչ իմացան յայնցանէ, այլ էր բանն ծածկեալ ի նոցանէ, և ոչ գիտէին զասացեալսն։ Եւ եղև ի մտանելն նր յԵրիքով, կոյր ոմն նստէր առ ճանապարհաւն մուրացիկ։ Իբրև լուաւ զանցանել ժողովրդեանն, հարցանէր՝ թէ զինչ իցէ այն։ Եւ պատմեցին նմ, թէ Յս Նազովրեցի անցանէ։ Ընդաղաղակեաց և ասէ. Յս որդի Դաւթի ողորմեայ ինձ։ Եւ որ առաջին երթային՝ սաստէին նմա զի լռեսցէ. և նա աւս առաւել աղաղակէր. որդի Դաւթի ողորմեայ ինձ։ Օտեղի առ Յս, և հրամայեաց ածել զնա առ իւր. և իբրև մերձ եղև առ նա, եհարց զնա և ասէ։ Օ՞ինչ կամիս դուզի արարից քեզ. և նա ասէ. Տէր՝ զի բացցին աչք իմ՝ և տեսից։ Եւ Յս ասէ ցնա. Հայեաց, հաւատք քո կեցուցին զքեզ։ Եւ առժամայն ետես, երթայր զհետ նորա՝ և փառաւոր առնէր զԱ. և ամ ժողովրդեանն տեսեալ, տայր օրհնութիւն Այ։ Եւ մտեալ չրջէր ընդ Երիքով։ Եւ ահա այր մի անուն կոչեցեալ Օաքէոս, և նա էր մաքսապետ, և ինքն մեծատուն։ Եւ խնդրէր տեսանել՝ եթէ ո՞վ իցէ Յս, և ոչ կարէր ի բազմութենէն, զի կարճ էր հասակաւ։ Եւ ընթացեալ յառաջս, ել ի ժանտաթզենին՝ զի տեսանիցէ զնա. քանզի ընդ այն իսկ անցանելոց էր։ Իբրև եկն ի տեղին, հայեցաւ ի վեր Յս՝ և ասէ ցնա. Օաքէ՝ փութա՛ էջ այտի, զի այսօր ի տան քումմ արժան է ինձ ագանել։ Փութացաւ և էջ և ընկա-

կալաւ զնա ուրախութիւն։ Իբրև տեսին ամենքին, տրտնջէին և ասէին՝ թէ առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել։ Նա՝ եկաց Զաքէոս՝ և ասէ ցՏէր. Տէր՝ ահա զկէս ընչից իմոց տաց աղքատաց. և եթէ զոք ղրկեցի, հատուցից չորեքկին։ Եւ ասէ ցնա Յն. այսօր եղև փրկութիւն տանս այսմիկ. քանզի և սա որդի Աբրահամու է։ Զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալսն։ Եւ մինչդեռ նոքա զայն լսէին, յաւել առակ մի և ասէ, վ մերձենալոյ նր յԵրեմ, և համարելոյ նց եթէ առժամայն յայտնելոց է արքայութիւն Այ։ Ասէ. այր ոմն ազնուական գնաց յաշխարհ հեռի՝ առնուլ իւր թագաւորութիւն, և դառնալ։ Եւ կոչեցեալ զծառայս իւր՝ ետ նոցա տասն մնաս. և ասէ ցնս. յարգիցէք զայդ՝ մինչև եկից։ Եւ քաղաքացիքն նր ատէին զնա, առաքեցին հրեշտակս զկնի նր և ասեն, թէ ոչ կամիմք թագաւորել դմա 'ի վր մեր։ Եւ եղև գառնալ նմա՝ առեալ զթագաւորութիւնն, և կոչեալ զծառայսն՝ որոց առեալ էր զարծաթն, զի գիտասցէ թէ ո զինչ շահեցաւ։ Եկն առաջինն և ասէ. տէր՝ մնասն քո՝ տասն մնաս արար։ Եւ ասէ ցնա. ապրիճ ծառայ և բարի, զի 'ի փոքուդ հաւատարիմ եղեր, լինիջիր իշխանութիւն ունել 'ի վր տասն քաղաքի։ Եկն երկրորդն և ասէ. մնասն քո արար հինգ մնաս։ Ասէ և ցնա. և դու լինիջիր 'ի վր հինգ քաղաքաց։ Եկն միւսն և ասէ. տէր՝ ահա մնասն քո՝ զոր ունէի ծրարեալ 'ի վարշամակի. երկնչէի 'ի քէն, զի այր ստամբակ ես. քառնաս՝ զոր ոչ եդիր, և հնձես՝ զոր ոչ սերմանեցեր։ Եւ ասէ ցնա, 'ի բերանոյ

քումմ

քումմէ դատեցայց զքեզ Ծառայ անհաւատ. գիտէիր թէ ես այր մի ստամբակ եմ, բառնամ՝ զոր ոչ եդի, և հնձեմ՝ ուր ոչ սերմանեցի։ Եւ ընդէր ոչ ետուր զարծաթն իմ՝ ի սեղանաւորս. և եկեալ ես տոկոսեօք պահանջէի։ Եւ ասէ ցպատասաւորսն. առէք՝ ի դմանէ զմնաան, և տա՛ք տա՛ք այնմ՝ որ ունիցի զտասն մնաան ։ Եւ ասեն ցնա. տէր՝ ունի տասն մնաս ։ Ասեմ ձեզ, եթէ ամի որ ունիցի, տացի. և յայնմանէ որ ոչն ունիցի, և զոր ունիցին, բարձցի ՚ի նմանէ ։ Եւ այդ զծիչնամիան իմ զայնոսիկ, որ ոչն կամէին զիս թագաւորել ՚ի վր նց, ածէք այսր և սպա՛նէք առաջի իմ։ Եւ իբրև զայս ասաց, գնաց յառաջ՝ երանել յԵրեմ ։ ԺԲ. 28 ։

Եւ երկան յայլ հանգիստ՝ ասելոյ Հոգւոյն Ս։

Ո՛չ զաղուստ քո վհ այսօր յԵրուսաղէմ նոր եկեղեցի ՚ի յաղթական երգով բարեբանեմք. օրհնեալ եկեալ անուամբ Տեառն։ Որ վհ մեռոյ փրկութեան յաւանակի նստիլ յանձն առեր՝ ընդ մանկունսն բարեբանեմք. օրհ։ Փառաւոր երկնաւոր զեկեղեցի քո անշարժ պահեա. և զերկրպագուս անուանդ քում պահեա՛ ՚ի խաղաղութենէ ։

ՕՐՆԵՔ ՈՐԹԻՒ։

Աշ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու։ ԺԲ. 12։

Ա՛ն գալստեան Տ՛ն մերոյ Յի՛ Ա՛ի։

Ի վաղիւ անդր ժողովուրդ բազում որ եկեալ էր ի տօնն, իբրև լուան թէ գայ Յ՛ն Երուսաղէմ, առին ոստս արմաւենեաց՝ և ելին ընդ առաջ նմ աղաղակէին և ասէին. Ովսաննա, օրհնեալ որ գայդ յանուն Տ՛ն թագաւորդ Իսրայէլի։ Եւ գտեալ Յ՛ն էշ մի, նստաւ ի վր նր. ոյզ և գրեալ է։ Մի երկնչիր դուստր Սիովնի՝ ահա թագաւորդ քո գայ նստեալ ի վր էշոյ։ Զայնմանէ իշեայ։ Եւ զայն ինչ ոչ գիտացին աշակերտքն նր զառաջինն, այլ յորժամ փառաւորեցաւ Յ՛ն, յայնժամ յիշեցին, եթէ այն էր՝ որ գրեալն էր վր նր. և զայն արարին նմա։ Եւ ժողովուրդն վկայէր՝ որ էր ընդ նմա, թէ զԼազար կոչեաց ևեթ ի գերեզմանէն, և յարոյց զնա ի մեռելոց։ Եւ վ այնորիկ ընդ առաջ եղև նմա ժողովուրդն, զի լուան եթէ զայն նշանս արարեալ էր նորա։ Իսկ փարիսեցիքն ասէին ընդ միմեանս. տեսանէք՝ զի ոչինչ օգտիք. ահաւասիկ աշխարհ ամ զկնի նորա գնաց։ Էին անդ ոմանք և Հեթանոսք յելելոցն անդր, զի երկիրպագանիցեն ի տօնին։ Սոքա մատեան առ Փիլիպպոս՝ որ ի Բեթսայիդա Գալիլեացւոցն էր, աղաչէին զնա և ասէին. տէր՝ կամիմք զՅ՛ն տեսանել։ Գայ Փիլիպպոս և ասէ ցԱնդրէաս։ Անդրէաս և Փիլիպպոս ասեն ցՅ՛ն։ Եւ Յ՛ն պատասխանի ետ նոցա և

և ասէ . ՚ի հաս ժամ ել փառաւորեսցի որդի մարդոյ : 23 :

Հ ա յ կ ա կ ն ք :

՚Ի յարուցեալ յաւուր գաղտեան վրկչին՝ տա- ծանէին մանկունքն զհանգերձս . և անդադար ձայնիւ օրհնէին . օրհնեալ եկեալ անուամբ Տ՚ն : Ոստ ՚ի ծառոց բերեալ մատուցանէին Ընծորդ- ւոյն առ ճանապարհաւն . և անդա : ՚ի ծերոց քաղեալ օրհնութիւն և ՚ի տղայոց փառաբանու- թիւն . և ան :

Ա ղ ո ւ ա ծ ք : Ի հոյն

Ա շ ա կ ե ր տ ա ւ ՚ի մեզ լոյս երեսաց քոց . և ետուր մեզ ուրախութիւն սրտից մերոց :

՚Ի կարդալ իմում լուար ինձ Ընծ ը արդարու- թեան . ՚ի նեղութիւն ինձ անդորր արարեր . ողոր- մեա ինձ , և լուր աղօթից իմոց :

Որդիք մարդկան մինչև յե՞րբ ւք խստասիրտք . ընդէր սիրէք զնանրութիւն , և խնդրէք զստուի : Ա ռ ա ւ ո տ ք՝ զի սքանչելիս արար Տ՚ր սրբոյ իւ- րում . և Տ՚ր լուիցէ ինձ ՚ի կարդալ իմում առ նա : Ի ր ա կ ա ն ա յ ք և մի մեղանչէք . զոր ինչ ասէք ՚ի սիրտս ձեր , յանկողինս ձեր զղջացարուք : Ա տ ո ւ ա ծ ք պատարագս արդարութեան , և յու- սացարուք ՚ի Տէր :

Հ ա ր ց ո ւ մ ք ասէին , թէ ո՞ ցուցցէ մեզ զբարութիւն Տ՚ն . Ն շ ա ն ե ց ա ւ ՚ի մեզ լոյս երեսաց քոց . և ե- տուր ուրախութիւն սրտից մերոց :

՚Ի պաղել ցորենոյ՝ գինւոյ՝ և ձիթոյ իւրեանց լցու- ցեր զնոսա :

խաղաղութիւն յայս և՛ ի սոյն ննջեցուք և զար-
թիցուք. զի դու Տէր միայն առանձին յուսով
քով բնակեցուցեր զմեզ։

ՕՂԲԱԿ ՈՐԹԻՒ։

Աշխ Ի ԵՒԵՏԱՐԱՆԻՍ ՈՐ ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ։
ՆԵ. 27։

ՏԻՆ ՄԵՐ ՅԻՇ ՎԱՅ ասէ.

Ով ոչ փայլակն՝ որ ելանէ յարևելից՝ և ե-
րևի մինչև յարևմուտս, այնպէս եղիցի գալուստն
որդւոյ մարդոյ։ Ուր ուր գիշն իցէ, անդր ժո-
ղովեսցին արծուիք։ Ալաղաղակի յետ նեղութե
աւուրցն այնոցիկ՝ արեգակն խաւարեսցի, և լու-
սին ոչ տացէ զլոյս իւր, և աստեղք անկցին յերկ-
նից, և զօրութիք երկնից շարժեսցին։ Եւ ապա
երևեսցի նշան որդւոյ մարդոյ յերկինս, և յայն-
ժամ կոծեսցին ամ ազգք. և տեսցեն զորդի
մարդոյ եկեալ ի մէջ ամպոց երկնից զօրութիւ և
փառաւք բազմաք։ Եւ առաքեսցէ զհրեշտակս
իւր փողով մեծաւ, և ժողովեսցեն զընտրեալս
նր ի չորից հողմոց՝ ի ծագաց երկնից մինչև ի
ծագս նց։ Ի թզենւոյ անտի ուսարուք զառակն.
զի յորժամ նր ոստքն կակղասցին և տերևն
ցցուիցի, գիտէք թէ մերձ է ամառն։ Նոյնպէս
և դուք յորժամ տեսանիցէք զայս ամ. գիտաս-
ջիք թէ մերձ է ի դուրս։ Ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ
ոչ անցցէ ազգս այս՝ մինչև այս ամ եղիցի։ Երկինք
և երկիր անցցեն, և բանք իմ մի անցցեն։ 35։

Ոչ ասէ թէ. Եւ ես խաղաղութիւն ետու ի
վերուստ։ Եւ պետրոսեան կանոնապատին, ես օրհ-
նեմ զբոլոր հոգին աշխարհիս։

Ո՛վ Տէր Աստուած մեր, որ ամենայն ինչ ստեղծեր ի
պատիւ քո, եւ ամենայն ինչ ի ձեռն քո կենդանանայ
եւ կատարի. Ընկալ զաղաչանս մեր, զոր մատուցա-
նեմք առաջի քո, եւ զայս հաստատեա ի մեզ, զոր
ինքն ստեղծեր ես։ Ո՛վ Տէր, որ ամենայն ինչ ստեղ-
ծեր ի պատիւ քո, եւ ամենայն ինչ ի ձեռն քո կեն-
դանանայ եւ կատարի. Ընկալ զաղաչանս մեր, զոր
մատուցանեմք առաջի քո, եւ զայս հաստատեա ի
մեզ, զոր ինքն ստեղծեր ես։ Ո՛վ Տէր, որ ամենայն
ինչ ստեղծեր ի պատիւ քո, եւ ամենայն ինչ ի ձեռն
քո կենդանանայ եւ կատարի. Ընկալ զաղաչանս մեր,
զոր մատուցանեմք առաջի քո, եւ զայս հաստատեա
ի մեզ, զոր ինքն ստեղծեր ես։

Ա ղ ո թ ք ։

Ո՛վ Տէր Աստուած մեր, որ ամենայն ինչ ստեղծեր ի
պատիւ քո, եւ ամենայն ինչ ի ձեռն քո կենդանանայ
եւ կատարի. Ընկալ զաղաչանս մեր, զոր մատուցա-
նեմք առաջի քո, եւ զայս հաստատեա ի մեզ, զոր
ինքն ստեղծեր ես։ Ո՛վ Տէր, որ ամենայն ինչ ստեղ-
ծեր ի պատիւ քո, եւ ամենայն ինչ ի ձեռն քո կեն-
դանանայ եւ կատարի. Ընկալ զաղաչանս մեր, զոր
մատուցանեմք առաջի քո, եւ զայս հաստատեա ի
մեզ, զոր ինքն ստեղծեր ես։ Ո՛վ Տէր, որ ամենայն
ինչ ստեղծեր ի պատիւ քո, եւ ամենայն ինչ ի ձեռն
քո կենդանանայ եւ կատարի. Ընկալ զաղաչանս մեր,
զոր մատուցանեմք առաջի քո, եւ զայս հաստատեա
ի մեզ, զոր ինքն ստեղծեր ես։

Ա ղ ո թ ք ։

Ո՛վ Տէր Աստուած մեր, որ ամենայն ինչ ստեղծեր ի
պատիւ քո, եւ ամենայն ինչ ի ձեռն քո կենդանանայ
եւ կատարի. Ընկալ զաղաչանս մեր, զոր մատուցա-
նեմք առաջի քո, եւ զայս հաստատեա ի մեզ, զոր
ինքն ստեղծեր ես։ Ո՛վ Տէր, որ ամենայն ինչ ստեղ-
ծեր ի պատիւ քո, եւ ամենայն ինչ ի ձեռն քո կեն-
դանանայ եւ կատարի. Ընկալ զաղաչանս մեր, զոր
մատուցանեմք առաջի քո, եւ զայս հաստատեա ի
մեզ, զոր ինքն ստեղծեր ես։ Ո՛վ Տէր, որ ամենայն
ինչ ստեղծեր ի պատիւ քո, եւ ամենայն ինչ ի ձեռն
քո կենդանանայ եւ կատարի. Ընկալ զաղաչանս մեր,
զոր մատուցանեմք առաջի քո, եւ զայս հաստատեա
ի մեզ, զոր ինքն ստեղծեր ես։

Ընաչխորդեա ինձ՝ի ճանապարհի քումմ. և գնաց-
ցից՝ի ճշմարտութեն քումմ. և ուրախ եղիցի սիրտ
իմ երկնչել յանուանէ քումմէ:

Խոստովան եղէց առ քեզ Տէր Աստուած իմ բոլորով
սրտիւ իմով. փառաւորեցից զանուն քո
յաւիտեան:

Ողորմութիւն քո մեծ եղև՝ի վերայ իմ. և փրկեցեր
զանձն իմ՝ի դժոխոց ներքինոց:

Հոգւոյն Սրբոյն էին:

Աստուած յոյժ դուստր վերին Սիոնի. ահա թա-
գաւորդ քո գայ նստեալ յաւանակի նորոյ. աւե-
տարար և փրկիչ փրկէ և կեցուցանէ:

Նոյնոյ կրկնէ:

Ալլո.

Աստուած անօրէնք յարեան՝ի վերայ իմ և ժողովք հզօ-
րաց խնդրեցին զանձն իմ, և ոչ համարեցան
զքեզ Աստուած առաջի իւրեանց:

Բայց դու Տէր Աստուած իմ գթած ես և ողորմած. երկ-
կայնամիտ բազումողորմ և ճշմարիտ. նայեաց
առ իս, և ողորմեա ինձ:

Տուր զօրութիւն ծառայի քո. կեցո զորդի աղախի-
նոյ քո՝ և արա առ իս նշան բարութեն:

Տեսցեն ատելիք իմ. և ամաչեսցեն՝ զի դու Տէր
օգնեցեր ինձ, և մխիթարեցեր զիս:

փառք Հօր, և Որդւոյ, և Հոգւոյն սրբոյ:

Այժմ և միշտ և յաւիտենից յաւիտենից ամէն:

Հոգւոյն էին:

Օրհնաբանեցէք և բերկրեալ ժողովուրդ Աստուա-
ծոյ.

Ծոյ. մատո զոստս ծաղկեալս հաւատով և ասա-
օրհնեալ որ եկիր թագաւոր տիեզերաց։
Ալէլուիա։

Ի– ոպա Խաղքանչ։

Փառք քեզ Աստ. փառք քեզ. յաղագս ամե-
Տէր փառք քեզ։
Ամէն ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք։
Օրհնութեի և փառք և օր և Հրեշտ և Հոգւոյն։

Սաղմոս ճղ։

Ապրեցո զիս Տէր՝ի մարդոյ չարէ. յառնէ ա-
նիրաւէ փրկեա զիս։
Խորհեցան զանօրէնութի՝ի սիրտս իւրեանց. զօր
ամ պատրաստեցան՝ի պատերազմ։
Սրեցին զլեզուս իւրեանց որպէս զօձի. և թոյնք
իժից՝ի ներքոյ շրթանց նոցա։
Պահեա զիս Տէր՝ի ձեռաց մեղաւորի, և՝ի մարդ-
դոյ չարէ փրկեա զիս։
Խորհեցան խափանել զգնացս իմ. թաքուցին
ամբարտաւանք զորոգայթ ինձ։
ԵՒարս ձգեցին որոգայթ ոտից իմոց, շուրջ զշաւ-
ղաք իմովք եդին ինձ զգայթագղութի։
Ասացի Տէր Աստ իմ եա դու. ունկնդիր Տէր ձայնի
աղօթից իմոց։
Տէր Տէր զօրութի փրկութե իմոյ, հովանի գլխոյ
իմոյ յաւուր պատերազմի։
Ամէ մատներ զիս՝ի Տէր ցանկութի մեղաւորաց.
ոյք խորհեցան վն իմ ընդ վայր հարկանել զիս։
Օդն մի երբեք բարձրասցին. և խորհուրդք
նոցա մի կատարեսցին, վախճան կատարածի

Ծոցա վաստակ շրթանց իւրեանց ծածկեսցէ զնոսա :

Արկցես ի մէջ նց զկայծակունս հրոյ , և կործանեսցես զնո՛ . ի տառապանաց մի՛ կարասցեն կալ :

Անարդ լեզուանուդ մի՛ յաջողեսցի ՚ի մէջ երկրի . զայր մեղաւոր չարիք իւր որսասցեն ՚ի կորուստ :

Հոբոկան Ըլ :

Ո՛վ՚ն թագաւորն՝ որ էն ՚ի յաթոռ փառաց , տեսաք ՚ի յերկրի նստեալ ՚ի նոր յաւանակի :

Ուրէյս կլինէա :

Ես .

Ո՛անեայ՝ զի առնես Տր զդատաստանս աղքատի , և զկրաւունս տնանկի :

Արդարք գոհասցեն զանուանէ քումմէ . և բնակեսցին ուղիղք առաջի երեսաց քոց :

Տէր կարդացի առ քեզ . և լո՛ր ինձ . նայեայց ՚ի ձայն աղօթից իմոց ՚ի կարդալ իմում առ քեզ :

Ուղիղ եղիցին աղօթք իմ ոտի խունկ առաջի քո Տր . համբարձումն ձեռաց իմոց պետրդ երեկոյի :

Դիր Տր պահապան բերանոյ իմոյ . և դուռն ամուր շրթանց իմոց . զի մի՛ խոտորեսցի սիրտ իմ բանիւ չարութեան :

Ի պատճառել զպատճառս մեղաց ընդ մարդս՝ որք գործեն զանօրէնութիւն , և ոչ եղէց կցորդ ընտրելեաց նց :

Խրատեսցէ զիս արդարն ողորմութեբ , և յանդիման արասցէ , իւղ մեղաւորի մի՛ օծցէ զգլուխ իմ . այլ աղօթք իմ ՚ի կամս նր :

Արգելան մերձ առ վիմին դատաւորք նց . լուիցեն բանից իմոց՝ և քաղցրասցին :

Ոչ թանձրուէ հողոյ. զի սփռեալ է՛ի վե՛ր երկրի.
յղութեացին ոսկերք նո՛ր մերձ ՚ի գժոխս։
Եւ քեզ Տէր Տէր են աչք իմ, ՚ի քեզ յուսա-
ցայ. մի՛ հաներ զհոգի յինէն։
Պահեա զիս յորոգայթէ, որ թագուցաւ ինձ,
՚ի գայթագղութէ գործողին զանօրէնութի՛ն։
Անկցին ՚ի ցանցս նո՛ր մեղաւորք. միայն եմ ես՝
մինչև անցից։

Հ՝ատկած Ը։

Ընդ առաջ ելեալ արքային դասք նբրայեցւոց.
ծերքն ոստովք ձիթենեաց և տղայքն արմաւենեաց։
Նբէյս կ՛ինե՛ս։

Ա՛ղա.

Զայնի՛ իմով ես առ Տէր կարդացի, ձայնի՛ իմ-
մով զՏէր աղաչեցի։
Սփռեցից առաջի Նո՛ր զաղօթս իմ. և զնեղու-
թիւնս իմ առաջի նո՛ր պատմեցից։
՚Ի նո՛ճաղել յինէն հոգւոյ իմոյ՝ դու Տէր ծանեար
զշաւիղս իմ. ՚ի ճանապարհ՝ յոր և գնայի,
թագուցաւ ինձ որոգայթ։
Հայեի յաջմէ՝ տեսանէի, և ոչոք ճանաչէր զիս.
կորեաւ յինէն փախուստ իմ, և ոչ գտաւ խընդ-
րօղ անձին իմոյ։
Աղաղակեցի առ քեզ Տէր՝ և ասացի, դու ես
յոյս և բաժին իմ յերկրին կենդանեաց։
Լայեաց Տէր յաղօթս իմ. զի ես խոնարհ եղէ
յոյժ. ապրեցո՛ զիս ՚ի հալածչաց իմոց. զի հզօր
եղեն քան զիս։
Տէր, հան ՚ի բանտէ զանձն իմ, գոհանամ զանուա-
նէ քումմէ։

Եւ քեզ սպասեն արդարք, մինչեւ հատուցցես
փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ:
Այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն:

Հաբեան ըն:

Միաբանական ձայնիւ գոչեցին երգ նոր, բարե-
բանելով զանմահ թագաւորն:

Երէց կրկնէ:

Եւ ապա Աղաչանք. Օրհնեալ Տէր ոմն:

Ասէ:

Օրհնեալ որ գաս յանուն Տեառն. օրհնեալ որ
գալոց ես:
Տէր Աստուած մեր երեւեցաւ մեզ. արարէք տօնս ուրա-
խութեամբ կանխաւ մինչեւ յանկիւնս սեղանոյ:

Վարագ. Ընծայումն:

Հոմանի ըն:

Զայսօր ընդ հրեշտակապետական դասուցն օրհնաբա-
նէին ծերքն ոստովք և տղայքն արմաւենեօք.
ովսաննա օրհնեալ եկեալ ի յանուն Տեառն: Փառս
Հօր: Զոր սերովբէքն ծածկաբար ընդունիլ ոչ
բաւէին, ի վեր յաւանակի նորոյ նստեալ բարե-
բանեցաւ ի տղայոց. ովսա: Այժմ և միշտ: Զայսօր
ընդ ծերոց և ընդ տղայոց օրհնաբանու թեցն վեր-
երգեմք նորոյ ալքսիդ եկեալ Երուսաղէմ.
ովսա: Օրհնեալ եկեալ անուամբ Տեառն. օրհնեալ
որ գալոցդ ես: Օօրհնեալ եղիալն երէց ասէ:

Ապա ՀԸ. Ա ի խաղ: Ընդրէ. Հայր գթած:

ԿԻՐԻԱ

ԿԻՐԳ

Պատմութիւն մեծի Ծաղկազարդի երեկոյին ըստ խորհրդածութեան, որ կատարի՛ ի մեզ քահանայիս Աղէմ։

Օ՜ղիի՛ հայր գթածին զերեցուցանէր զխոպիսոպոսունն երէց լինել. համ զի՛ պատաճառաւք չհանուցանէր. և զատուցանէր մոխրելոնա, և պատ՛ի չեռա ահեղագոն։ Ւր հիաբան չապեանն եղանէն խնկովք, և մոխրելոնօք, և աւ զարդուք. և գան՛ի պռաւն եկեղեցոյն, ունելով հանուցին՛ի չեռն զերէ խուչն։ Ւր պնի պռաւն եկեղեցոյն։

Ւր առեն քարդ չայեի՛ Սաղմոս ճգե։

Օրհնեալ որ գալոյ ես անուամբ Տն, և օրհնեցաք զքեզ՛ի տանէ Տն։

Աստուած Տն, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նր։

Ասացէ տունն Իսրայէլի՝ զի յաւիտեան է ողորմութիւն նր։

Ասացէ տունն Ահարոնի՝ զի յաւիտեան է ողորմութիւն նր։

Ասացին երկիւղածք Տն՝ զի յաւիտեան է ողորմութիւն նր։

Ի նեղութենէ խնդում ես առ Տր կարդացի, և լուաւ ինձ յանդորր։

Տէր է իմ օգնական, և ես ոչ երկեայց. զի՞ արասցէ ինձ մարդ։

Տր է իմ օգնական, և ես տեսից՛ի թշնամիս իմ։

Քա-

Խարի է յուսալ ՚ի Տէր՝ քան յուսալ ՚ի մարդիկ.
բարի է յուսալ ՚ի Տէր քան յուսալ ի իշխանս:
Ամենայն ազգք շրջեցան զինեւ, և անուամբ Տեառն յաղթեցի նոցա:
Շրջելով շրջեցան զինեւ, պաշարեցին զիս՝ ի միասին. և անուամբ Տեառն վանեցի զնոսա:
Շուրջ եղեն զինեւ ոպ մեղուք, վառեցան, բորբոքեցան ոպ փուշք ՚ի հուր. և անուամբ Տեառն մերժեցի զնոսա:
՚Ի մերժելն դրդուեցայ, և եղէ մերձ ՚ի գլորիլ. և Տէր ընկալաւ զիս:
Օգնական իմ և օգնուիչ իմ Տէր, և եղև ինձ փրկութիւն:
Ձայն ցնծութեան փրկութեան ՚ի յարկս արդարոց:
Աջ Տեառն արար զօրութիւն, աջ Տեառն բարձր արար զիս. և աջ Տեառն արար զօրութիւն:
Ոչ մեռայց, այլ կեցից՝ և պատմեցից զգործս Տեառն:
Խրատելով խրատեաց զիս Տէր. և ՚ի մահ ոչ մատնեաց:
Բացէք ինձ զդրունս արդարութեանց, զի մտից ընդայն՝ և խոստովան եղեց Տեառն:

Այս ապա ասէն ՅԱՔՈԲ Հոգեկան Էյ:

Հնորհեա մեզ Տէր արհնութեամբ ընդ իմաստուն կուսանացն, և զհոգւոց մերոց լապտերս պայծառացոյ: Երկնչիմք ՚ի քէն Տէր զարհուրելոք ՚ի պատասխանւոյն. զամենն ասելով եթէ ոչ գիտեմ զձեզ: Յորժամ գաս փառօք՝ ընդ առնել զփեսացիսն համ, հնորհեա և մեզ Տէր կալ ՚ի յաջմէ քումմէ: Այլոցի մեզ դուռն ողորմութեանց երկնաւոր փեսային, և մոցուք ՚ի յառագաստ Հ իմաստուն կուսանացն: Ամենեցուք ընդ առաջ փե-

փեսային, և մոգուք՝ ի յառաջատ նէր, զի մի՛
մնասցուք արտաքս ուրախ զհիմար կուսանան։
Պայծառասցին լապտերք հոգւոց մերոց. և բաց
մեզուսցես զմեզ ընդ հրաբիրեալն՝ ի կոչումն
արքայութեն երկնից։

Ընդ եպիսկոպոսն կամ պէսպէս յահեղական պատա-
րա՜գս ա՜ս պո՜ւքս եկեղեցո՜յին կոչվ, սակ ալըմ
յայնըմ և պողոքէ. յանգէ կոպտութի՛ն գալըպեանն,
և պատարագն ա՜ւուրն նշանակ է։

Բայց մեզ Տէր, բայց մեզ Տէր զգուշան
ալորմութե՛ն, որ ալբալով կարդամք առ քեզ։

Ընդ ո՞ւմ՝ յ յահեղայինքն կամ՝ ի սուրբ-գրեայ գի-
րըն՝ կոչել՝ ի ներքս յոգեալ յայնէ ասելով՝

Ա՛վ են սոքա, զի բացից զի այս դուռն Տի՛ն է.
և արդարք մտանեն ընդ սա։

Ընդ պէսպէս յահեղայն, և որ ա՜ս պո՜ւքս եկե-
ղեցո՜յին են, սրպո՜ւ՜ս ասէն ալէլույին։

Այլ թէ միայն արդարք մտանեն. այլև մեղա-
ւորք խոստովանութի՛ւն և ապաշխարութի՛ւն արդա-
րացեալ մտանեն ընդ սա։

Ընդ սուրբ-գրեա՜ն՝ ի ներքս ասէ։

Ո՞վ սա է դուռն երկնից և հովիտ արտմանց,
զոր ուխտեաց Աստ՛ծ Յակոբայ, արդարոց հան-
գիստ, մեղաւորաց քաւարան, հրեշտակաց բնա-
կարան, Աբէի ալբայարան, սբց Հոգեվարանն,
տեղի սպասին, լեառն Տի՛ն, և տուն Աստ՛ծ։

Ա՛ս հոգեառդ ազգատոհմդ ասէ։

Վասնզի արժան և ճշմարիտ է զոր ասես վ-
ռք Եկեղեցւոյս. զի սա է մեզ յոյս կենաց, և
սոփա գտանեմք զփրկութիւն հոգւոց. և սա է մեզ
մայր անարատ. և՛ի սմանէ ծնանիմք որդիք լու-
սոյ և ճշմարտութեան. և զի սա է մեզ ճանապարհ
արդարութեան, և սոփա նըւանեմք առ Քն հայր
մեր երկնաւոր։

Ա՛ս ասէն՝ի փոխան Եկեղեցւոյն Ղեքեան
Ճգրաիան Ըէ։

Թմաստուն կուսանքն պատրաստեալ իւղ լապ-
տերաց, եղեն ընդ առաջ երկնաւոր փեսային վա-
ռեալ լապտերօք։ Իսկ յիմարաց կուսիցն ունայ-
նացեալք՝ի յիւղոյն, անպատրաստ գտան գալս-
տեան փեսային շիջեալ լապ։ Այլ և մեք պատ-
րաստեցուք իւղ հոգևոր. զի մնցուք՝ի յառա-
գաստ անմահ փեսային վառեալ լապ։

Ցայս իմ ես դու Տէր քան իչ յանդգնաց իմոց. մի
անտես առներ զգեղուճն արտասուաց իմոց. ողոր-
մեաց ինձ Ըէ։ Ըո քեզ ապաւինեցայ ոչ զանա-
ռակ որդին. Հայր մեղայ յերկինս և առաջի քո.
ողոր։ Փրկեա զիս Ըէ՝ի բազում մեղաց իմոց. ա-
լյ արժանի քոյին ոք աքաչուհեղ. ողոր։

Ամեղք իմ բազում են յոյժ, ծանր են քան զա-
ռազ ծովու. քանզի քեզ միայնոյ մեղայ՝ ողոր-
մեաւ ինձ Ըէ։ Ոչ Տէր զգուռն ողորմութեան որ ող-
ջասղիլ կարդամք առ քեզ. քանզի քեզ։ Հեղ
յիս զգթութիւնդ քո բազումողորմ և մերդա-
սեր. քանզի քեզ։

Ա՛ս

Ի՛ ոչ ոք ասէ զքեզ յոհանային բառիւք յայնմ՛:

Բայց մեզ Տէր, բայց մեզ Տէր, բայց մեզ Տէր ողորմուն ողորմութիւն, որ ողբալով կարդամք առ քեզ:

Ի՛ սուրբ սուրբ սուրբ ի՛ նեղրոսար ասէ:

Եհա տեսանեմք զՏէրն մեր Աստուած, որ բազմեալ կայ՛ի վերայ աթոռոյ. և կոչէ առ ինքն զկամարարս իւր. թէ ուր եմն եմ, անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի:

Ի՛ հինգ սրտաբուղխ ասէ:

Զոր ինքն եմք անապական արեան Որդւոյն Աստուծոյ ցնծութիւն օրհնեսցուք զիրիկին մեր Աստուած. և առաքեսցուք աճենեքեան, փառք սուրբ գալստեան քո Տէր:

Ի՛ ասէն ինքեան Հայկական ձայ:

Զատաւոր փառաց քեզ սպասեսցուք պատրաստեալք արթնութիւն. ընդ առաջ ել որ գաս՛ի դատել զերկիր: Ընդ առաջ վառեալ լապտերք հաւատոյ ընդ դաս խնամատուն կուսանացն. մըտանել՛ի յառագաստ ընդ երկնաւոր փեսային: փութասցուք կանխեալ յառաջ քան զձայն աճապին բարբառոյն. զի մի ինքեանցուք արտաքս քան շինման հինգ կուսանացն:

Ի՛ նոքօրեան շարականին զքեզ յոհանային սուրբ սրտաբուղխ ձայնիւ:

Բայց մեզ Տէր, բայց մեզ Տէր, բայց մեզ Տէր ողորմուն ողորմութիւն, որ ողբալով կարդամք առ քեզ:

Ի՛

Ն- ասլյա-ագա՛ն ՚ի նէրչո-սա ասէ։

Վ՚ոզն երկնաւորին Ա՚յ ահագին ձայնիւ գոչէ առ սեղով. ահա փեսայ գայ, արիք ընդառաջ նմա։

Ն- պէնցէ՛ալ չահանայն ասէ ահիւ և դողալիք. Բայց ՚ի ձիս ածցէ, զայր ասէն։

Ա՚հա ես և մանկունք իմ զոր ետ ինձ Ա՚Ծ. կաւք ամենեքեան, և ակնունիմք տեսցոյն Ա՚Ծ. և լսել զերանաւետ բարբառ նմա։

Ն- ալէ՛ն ՚ի նէրչո-սա պէ՛ն ասելով։

Զայն արարչին Ա՚յ դոչէ ասելով, եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ. ժառանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ զարքայութիւն երկնից ՚ի սկզբանէ աշխարհի։

Ն- ապա չահանայն ասէ ՚ի լուր։

Բացէք ինձ զդրունս արդարութեան, զի մտից ընդ այն և խոստովան եղէց Տ՚ն։

Ն- քանայ զքա՛ն յէ՛ամբ ի-բով. զէ իշխանո՛ւէ նորա ե ֆալէլայ ե քանալայ։ Ն- ամ ֆոզվա-բուն տրանէն յէ՛ւէզկին գնձո՛ւլը և ա-լոխո՛ւլը։
Ն- ասէն Հ՚ալոխան պէ։

Ողորմութիւն քո զդուռն բաց մեզ Տ՚ն. և աքաժանի արա զմեզ լուսեղէն յարկաց քոց ընդ սուրբս քո։ ՚ի պատրաստեալ քո օթևանս սէգ քոց. ընկալ և զմեզ փրկիչ յորդեգրութի՛ւն ՚ի դպրութիւն կենաց։ ՚ի նստիլ քո յաստենի գառաւոր ահեղ խնայեա յարարածս քո. քարեխօսութիւք և աղօթիւք աբ Ճգնաւորացն։
Ն- չահանայն ելանէ ՚ի քեմէ։

Ոչնչ՝ Որթիւք։

Սակայն ընտարանիս որ ըստ Յովհաննու։ ժբ. 44։

Տէրն մեր Յիսուս

Ղազարակեր՝ և ասէր. որ հաւատայ յիս՝ ոչ հաւատայ յիս, այլ յայն՝ որ առաքեացն զիս։ Եւ որ տեսանէ զիս, զայն տեսանէ՝ որ առաքեացն զիս։ Ես լոյս յաշխարհ եկի, զի ամէն որ հաւատայ յիս՝ ի խաւարի մի մնասցէ։ Եւ եթէ ոք լուիցէ բանից իմոց, և ոչ պահեսցէ, ես ոչ դատիմ զնա. քանզի ոչ եկի՝ թէ դատեցայց զաշխարհ, այլ զի փրկեցից զաշխարհ։ Որ առնարգէ զիս, և ոչ ընդունի զբանս իմ. գոյ՝ որ դատի զնա. քանն զոր ես խօսեցայ, նա դատի զնա յաւուրն յետնում։ Զի ես յանձնէ իմմէ ոչ խօսեցայ. այլ որ առաքեացն զիս Հայր, նա ետ ինձ պատուէր՝ զինչ ասացից՝ և զինչ խօսեցայց։ Եւ գիտեմ՝ եթէ պատուէրն այն կեանք են յաւիտենական։ Որդ՝ զոր ես խօսիմ, ոյն ասաց ինձ Հայրն՝ այնպէս խօսիմ։ 50։

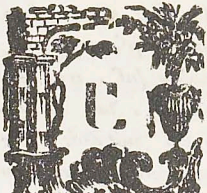
Ոչնչ տարօք. Խնդրեսցուք։ Եւ ահեղ ձայն բարձր յոյնէ ասէն.

Կեցո՛ Տէր. Տէր ողորմեա. Տէր ողորմեա. Տէր ողորմեա։
Աղօթ. Ամենագութ խաղաղութեան Հայր մեր։

Եւ արձակին ի խորհուրդն։

Ը. Ի Ը. Գ
ԵՐԿՈՒՐԸՐԹԻ։

Ի ԳԻՇԵՐԱՆ ՕՐՀՆՈՒԼԻՆ ԵՅ։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՅՕՐԻՆ

ծնեալ Սրդի յանէից գոյացոյց զերկնայսն և զերկրաւորս Հոգւով իւրով. արարածք առ ինեան տուք փառս արարչին յաւիտենից։ Պատկեր աներևոյթ փառացն Հօր՝ի պատկեր բարերարութեանն իւրոյ արար զմարդկային բնութիւնս. արա։ Այսո՝ի Հօրէ լուսոյ ծագեալ լուսափայլ զարդարեաց զՀ.գամ՝ի դրախտին եդեալ անմահ անկոյն երկրագործ. արա։

✻ Նկայք ոդիք մարդկան այսօր ողբասցուք զՀօրն զվտանգ. որ մերկացաւ մեղօք զփառս առաքելին. և զգեցաւ զթզկենւոյն ծածկոյթ փիլիկ անճառ լուսոյն։ Գովեցէք զորդին Աշ այսօր ցնծութիւն ոդիք Ադամայ. որ եկն՝ի խնդիր եղծեալ պատկերին. և գտեալ նորոգեաց՝ի փառս առաջնին պատմուճանին։ Ա-

Թ՟ագաւոր փառաց քեզ սպասեցուք պատրաս-
տեալք արձնուլեեամբ. ընդառաջ ել որ գաս՝ի
դատել զերկիր։ Ընաղօտ վառեալ լապտերք
հաւատով ընդ գաս իմաստուն կուսանացն. մր-
տանել՝ի յառագաստ ընդ երկնաւոր փեսային։
Փուլեասցուք կանխաւ յառաջ քան զձայն աճ-
ապին քաղքառոյն. զի մի մնասցուք արտաքս ըստ
չիջման հինգ կուսանացն։

Ո՛ր նստիս՝ի քրովբէս Ե՟ստուած բանդ՝ այսօր
վասն մեր խոնարհուելոյ նստար՝ի լերինն ձիթե-
նեաց. օրհնեմք զքեզ անդադար երգով։ Ո՛ր
համագոյդ ես խորհրդոցդ հայրենի, աշակեր-
տաց քոց ծանուցեր զնորհուրդ քո գալստեանդ.
օրհ։ Ո՛ր ամենայնց ես արարիչ և ստեղծիչ կեն-
դանութեանց, այսօր զծածկեալ խորհուրդ Հր-
դոյդութեանդ յայտնեցեր եկեղեցւոյ սիրդ քո.
օրհ։

Ե՟նորհեա՛ մեզ Տ՛ր արձնուլեի ընդ իմաստուն
կուսանացն. և զհոգւոց մերոց լապտերս պայծա-
ռացո՛։ Երինչ եիմք՝ի քէն Տ՛ր զարհուրեալք՝ի
պատասխանւոյն, զամէնն ասելով եթէ ոչ գի-
տեմ զձեզ։ Յորժամ գաս փառօք Հօր դատել
դատիւզերս ամ, ընորհեա և մեզ Տ՛ր կալ՝ի յաջմէ
քումմէ։ Ո՛ացցի մեզ դուռն ողորմութեե երկ-
նաւոր փեսային. և մտցուք՝ի յառագաստ ընդ
իմաստուն կուսանան։ Յամանեսցուք ընդ առաջ
փեսային և մտցուք՝ի յառագաստ նո՛ր. զի մի
մնասցուք արտաքս որպէս զյիմար կուսանան։
Պայծառասցին լապտերք հոգւոց մերոց. և բաղ-
ձոյսս զմեզ ընդ հրաւիրեալն՝ի կոչումն
ալքայութեե երկնից։

Որ ի վերդ ես քան զամ զմիտս և զխորհուրդս, փառաց Թագաւոր խնայեա ի մեզ : Որ միայն ունիս զանմահութիւն և զանեղութիւն. փառաց Թա : Որ նստիս ի քրովբէս և երորդութիւն անբաժանելի. փառաց Թա : Որ երկրպագեալդ ես ի հրեշտակաց և ի մարդկանէ. փառաց Թա :

հգ Նոյն և նըման Հոգիդ անեղ և համագոյ. բղխումըն Հօր անքննաբար՝ առօղ յԱրդւոյ անճառաբար. ի վերնատունն այսօր իջեր՝ զՀոգիդ շնորհայդ քոց արբուցեր. արբո և մեզ ողորմելիք՝ ի բաժակէդ իմաստութեն : Յից ստեղծօղ արարածոց՝ որ շրջկեիր ի վր ջրոց. նոյն և ի ջուրսն աւազանին՝ ի շնորհել մեզ քոմ հակցին. գործես սիրով աղաւնակերպ զմարդիկ ծնանիս ածակերպ. արբո և : Աբւուն վերնոցն խմանալեաց՝ և ըստորինն այսր ըզգալեաց. որ մարգարէս տաս ի հովհաց՝ և առաքեալս ի ձկնորսաց. աւետաւոր ըզմաքսաւորս՝ քարոզ

բանի քոմ զՀալածօղս. արբո :

հե Հրեշտակային ձայնիւ օրհնեսցուք զամենսներ զԵրորդութեին. փառաւորելով զՀայր, որ վերակոչեաց զամենեսեան ի մանհուանէ յանմահութի : Երկեցէք Տն երգ նոր՝ եկեղեցիք սրբեցելոց, Ալեի երկրպագելով, որ վերակոչ : Սրբասաց ձայնիւ օրհնեսցուք, հոգևորական հնչմամբ գովեսցուք. նր զՀոգին փառաւորելով, որ վերահանգոյց զամենեսեան ի մանհա :

յ Օքեզ կոյս և մայր և բնակարան ածային ներմարդութեն՝ գոհաբանեմք և վերօրհնեմք զեղեալ փրկօղ կենդանութե ազգի մարդկան. վր որոյ զքեզ ածածին և կոյս բարեբանեմք զըզ-

մայր

մայր և զաղախին փրկչին մերոյ։ Ո՛նունդն Հ՚օր և հինաւուրցն անժամանակն յաւիտենից՝ ժամանակաւ յորովայնի քոյմ բնակեցաւ և՚ի Հ՚օրէ ոչ մեկնեցաւ. վասնորոյ Ո՛նեալն՚ի քէն՚ի խաչ ելեալ և՚ի յաթոռ փառաց ընդ Հ՚օր՝ անարգեալ՚ի մարդկանէ. փառատրութիւք էութիւք երկրպագեալ. վը։ Ո՛քեզ ոչ միայն որդիք մարդկան, այլև վերին զօրութիւք, դասք անմարմնոց հոգեղինաց հրեղինաց զուարթնոցն և հրեշտակաց, զոհաբանեն և վերսրհնեն և փառաւորեն զմայր և զաղախին փրկչին մերոյ։

Բանալի այրեալ տուաւ հողածին մարդոյն, ուստի յառաջին ճաշակմանէն արտաքս անկեալ՚ի յաւէժ կենդանութիւնն, որ ձևացոյց մեզ սուաւ մնանել ընդ դուռն անեղաշէն դրախտին Տ՚ն։ Վաւաշոնանձև երևեալ եգիպտական աղջկն, ցուցանելով զզօրութիւն սիզ խաչին, յափշտակելով զգաւազանն դիւթական, որ ձևաւ Փոաթ Հ՚օր։ Վերշմ զգայութիւն օրինակեցաւ՚ի վը սեմոյ դրանց նոցա. աներկիւղ պահելով զժողովուրդն յանդրանկածախ սատակմանէն, որ ձև։

Ա՚յժմ և Ջեզ։

Ա՚յսր նորոգող բնաւե մերոյ Յ՚ս, որ՚ի խորհուրդ հնութիւն մարդոյն զանպատուն այսօր չորացուցեր զթզենին, և զմեզ՚ի հնացեալ մեղայ նորոգեաւ՚ի կեանս անմահ։

Ալէլուիա. փառք հրաշափառ տէրութեանդ։ Ա՚ն գոհանելոյ։ Ա՚ղէլի. Փոհանամք զքեզն Տ՚ր։

Ա՚լէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։

Օ՚ի նա ասաց և եղեն, հրամայեաց և հաստատեցան։

կարգեաց զնա յաւիտեանս սահման եղ որք ոչ անցանեն :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

Ի սկզբանէ Տէր զհիմունս երկրի հաստատեցեր . և գործք ձեռաց քոց երկինք են : Նոքա կորնչին . և դու կաս և ամաս յաւիտեան : փառք և . այժմ և միշտ . ալէլ :

Ածկոնս . Ոտոտիմեամբ և ճշմարիտ :

Ընտրեալ է :

Որ արարիչդ ես յաւիտենից , և ստեղծեր զարարածս ամ յոլնէ . զքեզ օրհնեմք Ընծ հարցն մերոց : Որ թագաւորդ ես թագաւորաց , և շնորհես բանաւոր կենդանի մարդ՛ի հոգոյ . զքեզ : Որ ապաւէնդ ես մոլորելոց , և խնամես զյուսացեալսն՛ի քեզ քո տեսչութեամբդ . զքեզ : Օրհնեցէք ամենայն գործք Տ՛ն զՏէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան : փառ և ՚օր : Վկիչդք զՏ՛ր օրհնեցէք . Ը թագաւորն և զԸ՛ծն որ նմա միայնոյ վայելէ օրհնութի՛ն . և բարձր : Ընծ՛ Ն ՚ջեր : Ի սրահել զՏ՛ր օրհնեցէք . Ը՛ի ծանոյց մեզ զքաքանչելի խորհուրդ նր Ներորդութ՛ն և զմի ածութ՛ն Վն . և բարձր :

Ընտրեալ է :

Ո՛ քեզ ՚այր յաւուրս քան զյաւիտեանս բարեբանեն զասք անմարմնոյն հրեշտակաց . ձայնիւ երգով գոչեն և աղաղակեն Ընծ աստուածոյ և Տ՛ր տերանց փրկիչ գոլով : փառ և ՚օր :

Ընտ-

Պ֊ոաքեցիր զքո միածինդ մարմնանալ ՚ի եր կու֊
սէն. և անարատ ծննդիլ յորովայնէ անապա֊
կան. բառնալով զմեր նեղութիւս. Ընդ։ Ընկեր֊
ակից։ Շնորհք բարի ակրուսաղէմ երևեցաւ
հեթանոսաց. զի արարիչն յաւիտենից տղայ ե֊
ղեալ յորդեգրութի՚ կենաց կոչէ. Ընդ։

Ողբերգ էյ։

Ո֊ւր ամենեսեան գթած ՚Ա՛ն թագաւոր խաղա֊
ղութեան. զքեզ աղաչեմք միայն մարդասէր։
փոփ֊ օր։ Որում այսօր փափագեալ ցանկայր
հոգւով և մարմնով, մայր որդւովք իւրովք խնդրեր
զբաշձրագոյն ղիտաս յերկրին կենդանեաց։ Ընկեր֊
ակից։ Տ՛ւօղդ զկեանս անմահ առ քեզ աղա֊
ղակեմք, և միաբան հայցեմք. շնորհեա և մեզ
Տ՛ր կալ՚ի յաջմէ քումմէ։

Տէր յերկնից էյ։

Ո֊ղիզ օրհնեմք՝ որ բաշխողդ ես բարութեց֊
և հայցեմք որպէս ՚ի մարդասիրէ ընդ մեր քո
ընտրելոցն՝ զնմանալի աշխարհն։ փոփ֊ օր։
Օ՚ն դու ես Տ՛ր՝ յորմէ հայցեր մայրն հաւ ատով
հանդերձ որդւովք սրբեցելովք ընդ աջմէ քո
գնիտաս և յահեկէ. ընդ որս և մեք աղաչեմք՝ զի
դասեսցես ընդ սուրբս քո։ Ընկեր֊ակից։ Ա՛յլ
գու բարձրեալ փրկիչ՝ որ վասն մեր խոնարհե֊
ցար, արժանի արա զմեզ ըմպել զբաժակ պատ֊
ուհիրանի կենաց քոց Տ՛ր, որով կացցուք յաջմէ
քումմէ ՚ի հանդերձեալ քում գալստեանն։

Ընտրեալ երգք։

Ի սկզբանէ Տէր զհիմունս երկրի հաստատեցեր.
և գործք ձեռաց քոց երկինք են։
Նոքա կորնչին, և դու կաս և մնաս յաւիտեան։

Յարոյց. փառաւորեսցուք. կամ գանձ։

Անկաւած ըէ։

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։ փառք քեզ։
Այսօր ըէ զօրս երկնից համաձայնեալ՝ միաբա-
նական ձայնիւ երգեմք ասելով. ալէ։ Այժմ
և ծնեալ Արկածողքս ըէ երկնայինն՝ հողեղէնքս
ընդ հրեղէնս՝ միաբան։

Յիշել. Ո՛ւ խաղաղութե։ Ընծա. Այր ես Տէր։

Ընդ Աւետա ձէ. ողբ այոյն ասա։

Ն Աստուածութի և զմեծվայելչութի զգեցար.
արկար զոյս ոպ զօթոց. ձգեցեր վերկինս որպէս
խորան, և արկար ի վի ջուրց զվերնայարկս նր։

Ջ Որհնեա անձն իմ զՏէր. Տէր Ըծ իմ մեծ
եղեր յոյժ։

Աստուածութի և զմեծվայելչութի զգեցար.
արկար զոյս ոպ զօթոց. ձգեցեր զերկինս ոպ խո-
րան. և արկար ի վի ջուրց զվերնայարկս նր։

Ի դնէ յամպս զգնացս իւր. և շրջի նա ի վի
թևոց հողմոց։

Ո արար զհրեշտակս իւր յոգիս. և զպաշտօ-
նեայս իւր ի հուր կիզելոյ։

Աստուածութի զերկինս ի վերայ հաստատութե
իւրոյ, վե մի սասանեսցի յաւիտեան։

Խորք

Ստորք ոտ զգեստ վերարկու է նորա. ՚ի վերայ
լերանց կացցեն ջուրք։
՚Ի սաստէ քումմէ փախիցեն, և ՚ի ձայնէ որո-
տալոյ քումմէ սարսեսցեն։
Լայանեն լեռնանան. և իջանեն դաշտանան. ՚ի
տեղի յոր հաստատեցեր զնոսա։
Սահման եդեր և ոչ անցանեն. և ոչ ևս դառ-
նան ՚ի ծածկել զերկիր։
Աւազեցեր զաղբերս ընդ ծորձորս. ՚ի մէջ լե-
րանց գնասցեն ջուրք։
Արբուցանել զամ գազանս վայրի. յագեսցին
ցիւք ՚ի ծարաւս իւրեանց։
Ընդ թռչունք երկնից բոյնս դիցեն. և ՚ի միջոյ
վիմաց տացեն ձայնս իւրեանց։
Արբուցանել զլերինս ՚ի շտեմարանաց իւրոց. ՚ի
պտղոյ գործոց լցցի երկիր։
Ուսուցեր զխոտ ՚ի լերինս. զգալարի ՚ի ծառայ-
ութիւն մարդկան։
Հանել զՀաց յերկրէ, գինի ուրախ առնէ, իւղ
զոհարթ, և Հաց հաստատէ զսիրտ մարդոյ։
Յագեսցին ծառք անտառի. և մայրքն Լիբա-
նանու՝ զորս դու տնկեցեր։
Ընդ թռչունք երկնից ձագս հանցեն. և բոյն
սրադլխոյ ապաւէն է նոցա։
Լերինք բարձունք են եղջերուաց, և վէմք ա-
պաւէն նապաստակաց։
Արարեր զլուսին վասն ժամանակի. արեգակն
ծանեաւ զժամ մտանելոյ իւրոյ։
Արարեր զխաւար՝ և եղև գիշեր. ՚ի նմա գնան
ամենայն գազանք անտառի։

Կորիւնք առիւծուց մնչեն և յափշտակեն. և
խնդրեն ԱՆՅ զկերակուր իւրեանց:
Ի ծագել արեւու ժողովին, և ի մորիս իւրեանց
դադարեն:
Ելանէ մարդ ի գործս իւր. և ի վաստակս ձե-
ռաց իւրոց մինչև յերեկոյ:
Ոդդի մեծ են գործք քո Տէր. և զամ ինչ իմաստութեա
արարեր. և լցաւ երկիր ստեղծուածովք քովք:
Այս ծով մեծ և անդորր. ի սմա են սողունք
որոց ոչ գոյ թիւ. գազանք մեծամեծք և մա-
նունք. ի սմա և նաւք գնան. վիշապն՝ զոր ստեղ-
ծեր խաղալ նովաւ:
Ամենեքեան քեզ սպասեն, և դու տաս նոցա
կերակուր ի ժամու:
Տաս դու նոյն և կերակրին. բանաս զձեռն քո. և
լցուցանես զամենեսեան քաղցրութիւն կամաց քո:
Դարձուցանես զերեսս քո ի նոցանէ՝ և խռովին.
Հանես զոգի քո ի նոցանէ. պակասին և ի հող
դառնան:
Առաքես զոգի քո և ստանայս զնոսա. և նորո-
գես զերեսս երկրի:
Եղիցին փառք Տեր յաւիտեան. Տէր ուրախ եղիցի
յարարածս իւր:
Ո՛ հայի յերկիր՝ և տայ դողալ սմա. մերձի ի լե-
րինս և ծխեսցին:
Օրհնեցից զՏէր ի կեանս իմ. սաղմոս ասացից
ԱՆՅ իմոյ մինչև եմ ես:
Քաղցր եղիցի նմա օրհնութիւն իմ, և ես ուրախ
եղէց ի Տէր:
Պակասեսցին մեղաւորք յերկրէ, ամբարիշտ մի-
և ոչ գոյցի ի սմա. օրհնեա անձն իմ զՏէր:
Ողջ

Օ.ԻՆ՝ Ուրբաթ։

Մաս Ընտրանիս որ ըստ Մատթէոսի։ Կ։ 18։

Տէրն մեր Յն Ք.Ս

Եւ այգուցն իբրև դարձաւ անդրէն ՚ի քաղաքն՝ քաղցեաւ։ Եւ տեսեալ թզենի մի ՚ի մի ճանապարհին եկն ՚ի նա, և ոչինչ եգիտ ՚ի նմա բայց միայն տերև, և ասէ ցնա. Մի այսուհետև ՚ի քէն պտուղ եղիցի յաւիտեան. և առաժամայն չորացաւ թզենին։ Իբրև տեսին աշակերտքն՝ զարմացան և ասեն, Թէ զիա՞րդ վաղվաղակի չորացաւ թզենին։ Պատասխան եետ Յն՝ և ասէ ցնոսա. ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ունիցիք հաւատս և ոչ երկմտիցէք՝ ոչ միայն թզենւոյդ առնիցէք. այլ թէպետ և լերինդ ասիցէք. բարձիր և անկիր ՚ի ծով, եղիցի։ Եւ զամ ինչ զոր և խնդրիցէք յաղօթս հաւատովք՝ առնուցուք։ Եւ իբրև եկն ՚ի տաճարն, մատեան առ նա՝ մինչդեռ ուսուցանէր, քահանայապետքն և ծերք ժողովրդեանն՝ և ասեն. որո՞վ իշխանութիւ առնես զայդ. և ո՞վ եետ քեզ զիշխանութիւդ զայդ։ Պատասխանի եետ Յն և ասէ ցնո. Հարցից և ես զձեզ բան մի. զոր թէ ասիցէք ինձ, և ես ձեզ ասացից՝ որով իշխանութիւ առնեմ զայս։ Ո՞րտուրիւն Յովհաննու ուստի՞ էր՝ յերկնից, թէ՚ի մարդկանէ։ Եւ նոքա խորհէին ընդ միմս՝ և ասէին. եթէ ասեմք յերկնից, ասէ ցմեզ. իսկ ընդէր ոչ հաւատացիք նմա. և եթէ ասեմք ՚ի մարդկանէ, երկնչիմք ՚ի ժողովրդենէն. զի ամենեքին

զՅով-

զՅովհաննէս իբրև զմարգարէ ունէին: Պէտ
եառն Յիսի և ասեն. ոչ գիտեմք: Ասէ ցնոսա
և Նա. ԵՒ ոչ ես ասեմ ձեզ՝ որով իշխանութիւ
առնեմ զայս: Էայց զնորդ Թոռի ձեզ. առն
վեղ էին երկու որդիք, և մատուցեալ առ ա
ռաջինն ասէ. որդեակ՝ երթ այսօր գործեա
յայգւոջ: Նա պատասխանի եւ ասէ. եր
թամ տէր՝ և ոչ չորաւ: Դառեաւ և առ միւսն,
և ասէ նոյնպէս. Նա պատասխանի եւ ասէ.
ոչ կամիմ. բայց յետոյ զղջացաւ՝ և չորաւ յայ
գին: Էրդ՝ ո՞ յերկոցունց արար զկամս հօրն:
Ասեն՝ յետինն: Ասէ ցնոսա Յս. ամէն ասեմ
ձեզ, զի մաքսաւորք և պոռնիկք յառաջեսցեն
քան զձեզ յարքայութիւն երկնից: Օ՛ի եկն Յով
հաննէս ճանապարհաւ արդարութեա՛ և ոչ հա
ւատացէք նմա. և մաքսաւորք և պոռնիկք հա
ւատացին նմա, և դուք տեսէք՝ և ոչ զղջացարուք
յետոյ հաւատալ նմա: Այլ առակ լո՛սարուք.
այր մի էր տանուտէր, որ տնկեաց այգի, և ցան
գով պատեաց զնա, և փորեաց ՚ի նմա հնձան,
և շինեաց աշտարակ. և ետ զնա ցմշակս, և
գնաց ՚ի տար աշխարհ: Իբրև մերձեցաւ ժամա
նակ պտղոյ, առաքեաց զծառայս իւր առ մշակսն՝
առնուլ զպտուղս նորա: Եւ կալեալ մշակացն
զծառայս նո՛ր, զոմն տանջեցին՝ զոմն սպանին՝ զոմն
քարկոծեցին: Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս
բազումս քան զառաջինսն, և արարին նո՛ր նոյնպէ:
Յետոյ առաքեաց առ նոսա զորդի իւր՝ և ասէ,
Թերևս ամաչեսցեն յորդւոյ աստի իմմէ: Իսկ
մշակքն իբրև տեսին զորդին, ասեն ՚ի միտս. սա
է ժառանգն, եկայք սպանցուք զսա, և կալ

ցսա՛ք զժառանգութի՛ն սորա։ Եւ առեալ Հանի՛ն
զնա արտաքոյ քան զայգին՝ և սպանին։ Երդ՛
յորժամ եկեսցէ տէր այգւոյն, զի՞նչ արասցէ
մշակացն այնոցիկ։ Ասեն ցնա. զչարսն չարաւ
կորուսցէ. և զայգին տացէ այլոց մշակաց, որք
տացեն նմա զպատուղս՝ի ժամու իւրեանց։ Ասէ
ցնոսա Յի՛. չիցէ՞ երբեք ընթերցեալ ձեր՝ի գիրս.
զվէմն՝ զոր անարգեցին շինօղքն, նա եղև գլուխ
անկեան. ՚ի Տէ՛ն եղև այս, և է սքանչելի յաչս
մեր։ Վասն այսորիկ ասեմ ձեզ, զի բարձցի ՚ի
ձէնջ արքայութի՛ն Աստ՛ուծոյ, և տացի ազգի՛ որ առ-
նիցէ զպտուղս նո՛ր։ Եւ որ անկցի՛ ՚ի վէ՛ս վիմիս այ-
սորիկ՝ փշրեսցի, և յոյր վէ՛ր անկցի՝ հոսեսցէ զնա։
Իբրև լուան քահանայապետքն և դպիրքն և փա-
րիսեցիք զառակս Նորա, գիտացին թէ վասն նո՛ր
ասաց։ Եւ խնդրէին զնա ունել, բայց երկեան
՚ի ժողովրդոցն. քանզի իբրև զմարգարէ ունէին
զնա։ Պատասխանի ետ Յի՛ս, և ասէ
ցնոսա առակօք։ Մարդ՛ մի՛ տնկեաց արքայութի՛ն երկ-
նից առս թագաւորի՛ որ արար հարսանիս որդւոյ
իւրում՛։ Եւ առաքեաց զծառայս իւր կոչել զկո-
թաւրեալսն ՚ի հարսանիս. և ոչ կամէցան գալ։
Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս՝ և ասէ. ասա-
ցէ՛ք հրաւիրելոցն. ահաւասիկ զճաշ իմ պատրաս-
տեցի. զեզարակք իմ և պարարակք զենեալ են,
և ամէ՛ն ինչ պատրաստ է. եկայք ՚ի հարսանիս։
Եւ նոքա յուշացեալ գնացին՝ ոմն յագարակ իւր,
և ոմն ՚ի վաճառս իւր։ Եւ այլք կալան զծառայս
նորա, թշնամանեցին, և սպանին։ Իսկ թագա-
ւորն իբրև լուաւ՝ բարկացաւ, և առաքեաց
զջօրս իւր և սատակեաց զսպանօղսն զայնոսիկ և

և

և զքաղաքն նոյ այրեաց: Յայնժամ ասէ ցծառայսն իւր. Հարսանիքս պատրաստ են, և հիւրիքնալքն չէին արժանի: Երթ՝ երթայք յանցս ճանապարհաց, և զորս միանգամ գտանիցէք՝ կոչեցէք ի հարսանիս: Եւ ելեալ ծառայքն ի ճանապարհս ժողովեցին զամենեսեան զորս և գտին զչարս և զբարիս. և լցան հարսանիքն բազմականաւք: Եւ մտեալ թագաւորն հայել զբազմականաւքն, ետես այր մի՝ որ ոչ էր զգեցեալ հանդերձ հարսանեաց: Եւ ասէ ցնա. Ընկեր զիարդ մտեր այսր, զի ոչ ունէիր հանդերձ հարսանեաց. և նա պապանձեցաւ: Յայնժամ ասէ թագաւորն ցսպասաւորսն. կապեցէք զոտս և զձեռս՝ և հանէք զդա ի խաւարն արտաքին, անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց: Օի բազումք են կոչեցեալք՝ և սակաւք են ընտրեալք: ԺԲ. 14:

Երգ. Քարշական:

Պաքաղ. Խնդրեսցուք: Մեծո Տէր՝ ընկ:
Ընդ. Ոգւոյ ամենազօր և հոգւոյ Տէրութեանդ:

Ընթացալ կանոն չատագ շաբաթուս ոչ գոյ: Իսկ պճաղս ձանն ցերեկին չինեալ ոչ ամուն ձողվելաւ ի ոտարանն՝ ասեն հանգչելոյ շաբաթս կանոն ու ոչ ասելուն:

Յերեկոյին ՝ի ժամուն վեցերորդին ։
Ստուարհեցո՛ , և Ընդրեցո՛ ։

Սկսուէլ ։

Գերան արդարոյ խօսհի զնմանատուէին, և լեզու նր խօսեսցի զնրատուէնս։ Սի նախանձիր լինդ չարս. և մի լինդ այնոսիկ որք գործեն զանօրէնուէին ։

Յայս շաբաթս՝ Երեկոյի գերդ աշակերտի պատուհան է, որ կ՚Ընդրեցոյն անուն. և ատեպտանն ատոգերկոյ պատուհան, որ կ՚Ստուարհեցոյն անուն։

Ընթերցուածս ՝ի Ծննդոց ։
Ա. 1 ։

Ի սկզբանէ արար Ը֊ծ զերկին և զերկիր ։ Եւ երկիր էր աներևոյթ և անպատրաստ. և խաւար ՝ի վր անդնդոց, և Հոգի Ը֊ոյ շրջէր ՝ի վր ջրոց ։ Եւ ասաց Ը֊ծ. եղիցի լոյս. և եղև լոյս ։ Եւ ետես Ը֊ծ զլոյսն զի բարի է. և մեկնեաց Ը֊ծ ՝ի մէջ լուսոյն և ՝ի մէջ խաւարին ։ Եւ կոչեաց Ը֊ծ զլոյսն տիւ. և զխաւարն կոչեաց գիշեր ։ Եւ եղև երեկոյ՝ և եղև վաղորդայն՝ օր մի ։ Եւ ասաց Ը֊ծ. եղիցի հաստատուէի ՝ի մէջ ջրոցդ. և եղիցի մեկնիչ ՝ի մէջ ջուրցդ և ջուրց ։ Եւ եղև այնպէս ։ Եւ արար Ը֊ծ զհաստատուէիւն. և անջրպետեաց Ը֊ծ ՝ի մէջ ջրոյն, որ էր ՝ի ներքոյ հաստատուէեն, և ՝ի մէջ ջրոյն, որ ՝ի վր հաստատուէեն ։ Եւ կոչեաց Ը֊ծ զհաստատուէինն եր֊

երկին. և ետես Ա՚Ծ զի բարի է: Ա՚ու եղև երեկոյ, և եղև վաղորդայն՝ օր երկրորդ: Ա՚ու ասաց Ա՚Ծ. Ժողովեսցին ջուրքդ որք՚ի ներքոյ երկնից՚ի ժողով մի. և երևեսցի ցամաքն: Ա՚ու եղև այնպէս. և ժողովեցան ջուրքն, որք՚ի ներքոյ երկնից՚ի ժողովս իւրեանց. և երևեցաւ ցամաքն: Ա՚ու կոչեաց Ա՚Ծ զցամաքն երկիր, և զժողովս ջուրցն կոչեաց ծով. և ետես Ա՚Ծ զի բարի է: Ա՚ու ասաց Ա՚Ծ. բուսեսցէ երկիր զբանջար խոտոյ. սերմանել սերմն ըստ ազգի և ըստ նմանութեան. և ծառ պտղաբեր՝ առնել պտուղ ըստ ազգի իւրում. որոյ սերմն իւր՚ի նմին ըստ ազգի՚ի նմանութեան՚ի վը երկրի: Ա՚ու եղև այնպէս: Ա՚ու ետան երկիր զբանջար խոտոյ. սերմանել սերմն ըստ ազգի և ըստ նմանութեան. որ է՚ի վը ամ երկրի. և տեսեալ պտղաբեր՝ առնել պտուղ. որոյ սերմն իւր՚ի նմին ըստ ազգի՚ի վը երկրի. և ետես Ա՚Ծ զի բարի է: Ա՚ու եղև երեկոյ, և եղև վաղորդեան, օր երրորդ: Ա՚ու ասաց Ա՚Ծ. եղիցին լուսաւորք՚ի հաստատութեան երկնից՚ի լուսաւորութեան՚ի վը երկրի և տեղիանել՚ի մէջ տուընջեան և՚ի մէջ գիշերոյ. և եղիցին՚ի նշանս, և՚ի ժամանակս, և յաւուրս, և՚ի տարիս: Ա՚ու եղիցին՚ի լուսաւորութեան՚ի հաստատութեան երկնից ծագել յերկիր: Ա՚ու եղև այնպէս: Ա՚ու արար Ա՚Ծ զերկուս լուսաւորսն զմեծամեծս. զլուսաւորն մեծ՝ յիշխանութեամբ տուընջեան. և զլուսաւորն փոքր՝ յիշխանութեամբ գիշերոյ. և զաստեղս: Ա՚ու եդ զնոսա Ա՚Ծ՚ի հաստատութեան երկնից. լուսաւորել յերկիր: Ա՚ու իշխել տուընջեան և գիշերոյ. և տեղիանել՚ի մէջ լուսոյն և՚ի մէջ խաւարին. և ետես Ա՚Ծ զի բարի է: Ա՚ու եղև երեկոյ. և եղև վաղորդեան, օր չորրորդ: Ա՚ու ասաց Ա՚Ծ. հանցեն

ջուրք զեռունս շնչոց կենդանեաց. և թռչունս
թևաւորս՝ի վը երկրի ը հաստատութեն երկնից։
Եւ եղև այնպես։ Եւ արար Ը՚ծ կէտս մեծամեծս.
և զամ շունչ զեռնոց կենդանեաց, զոր հանին
ջուրք ըստ ազգի իւրեանց. և զամ թռչուն
թևաւոր ը ազգի. և ետես Ը՚ծ զի բարի են։ Եւ
օրհնեաց զնս Ը՚ծ, և ասէ. աճեցէք, և բազմա-
ցարուք, և լցէք զջուրսդ՝ ովք՚ի ծովս. և թռչ-
չունքդ բազմացին՚ի վը երկրի։ Եւ եղև երե-
կոյ, և եղև վաղորդեայն, օր հինգերորդ։ Եւ ա-
ասաց Ը՚ծ. հանցէ երկիր շունչ կենդանի ը ազգի
չորքոտանի, և սողունս, և գազանս երկրի ը ազգի։
Եւ եղև այնպէ։ Եւ արար Ը՚ծ զգազանս երկրի ը
ազգի, և զանասունս ը ազգի և զամ սողունս երկրի
ը ազգի իւրեանց. և ետես Ը՚ծ զի բարի են։ Եւ
ասաց Ը՚ծ. արասցուք մարդ ը պատկերի մերում և
ը նմանութե, և իշխեսցէ ձկանց ծովու, և թռչնոց
երկնից, և անասնոց, և ամ երկրի, և ամ սողնոց՝ովք
սողին՚ի վը երկրի։ Եւ արար Ը՚ծ զմարդն՚ի պատ-
կեր իւր. ը պատկերի Ը՚ն արար զնա. արու և էգ
արար զնս։ Եւ օրհնեաց զնս Ը՚ծ և ասէ. աճե-
ցէք՝ և բազմացարուք՝ և լցէք զերկիր. և տիրե-
ցէք դմա. և իշխեցէք ձկանց ծովու, և թռչնոց
երկնից, և ամ անասնոց, և ամ երկրի, և ամ
սողնոց՝ ովք սողին՚ի վը երկրի։ Եւ ասաց Ը՚ծ.
ահաւադիկ ետու ձեզ զամ խոտ սերմանելի սեր-
մանել սերմն, որ է՚ի վը ամ երկրի. և զամ փայտ
որ ունիցի յինքեան պտուղ սերման սերմանելոյ,
ձեզ լիցի՚ի կերակուր։ Եւ ամ գազանաց երկրի,
և ամ թռչնոց երկնից, և ամ սողնոց՝ ովք սողին
՚ի վը երկրի՝ որ ոգիի շունչ կենդանի. և ամ

խոտ

ջոտ գալար՝ի կերակուր: Եւ եղև այնպէս: Եւ
եհաս Ած զամ զոր ասար, և ահա բարի են յոյժ:
Եւ եղև երեկոյ, և եղև վաղորդեայն, օր վեցե-
րորդ: Եւ կատարեցաւ երկինք և երկիր և ամ
զարդ նոցա: Եւ կատարեաց Ած յաւուրն վեցե-
րորդի զգործս իւր՝ զոր արար. և հանգեաւ յա-
ւուրն եօթներորդի յամ գործոց իւրոց՝ զոր արար:
Եւ օրհնեաց Ած զօրն եօթներորդ, և սրբեաց
զնա. զի՛ ի նմա հանգեաւ յամ գործոց իւրոց՝
զոր սկսաւ առնել Ած: Այս է գիր արարածոց
երկնի և երկրի, յաւուր յորում արար Ած զեր-
կին և զերկիր: Եւ զամ բանջար վայրի՝ մինչչև
չեալ էր՝ի մէր երկրի. և զամ խոտ վայրի՝ մինչչև
բուսեալ էր, զի չէ եա էր տեղացեալ Տն Ած՝ի
վերայ երկրի. և մարդ չէր՝ որ գործէր զերկիր:
Այլ աղբիւր ելանէր յերկրէ՝ և ոռոգանէր զամ
երեսս երկրի: Եւ ստեղծ Տր Ած զմարդն հող
յերկրէ. և փչեաց յերեսս նր շունչ կենդանի.
և եղև մարդն յոգի կենդանի: Եւ տնկեաց Ած
զդրախտն Այդեմ ընդ արեւելս. և եդ անդ զմարդն
զոր ստեղծ: Եւ բուսոյց ևս Տր Ած յերկրէ զամ
ծառ գեղեցիկ՝ի տեսանել՝ և քաղցր՝ի կերակուր.
և զծառն կենաց՝ի մէջ դրախտին, և զծառն գի-
տելոյ զբիտութիւն բարւոյ և չարի: Եւ գետ ելանէր
Այդեմայ ոռոգանել զդրախտն. և անտի բաժա-
նի՛ի չորս առաջս: Անուն միոյն փիսոնն. նա է որ
պատէ զամենայն երկիրն Եւիլատայ. անդ ուր
ոսկին է: Եւ ոսկի երկրին այնորիկ ազնիւ. և անդ
է արկն սուտակ՝ և գահանակ: Եւ անուն գետոյն
երկրորդի Գեհոնն. նա պատէ զամ երկիրն Ե-
թովպացւոց: Եւ գետն երրորդ՝ Տիգրիս. նա է

որ երթայ յանդիման Սորեստանի : Եւ գեան
ջորորդ՝ Եւփրատէս : Եւ հաւ Տ՛ր Ը՛ծ զմարդն ,
զոր արար . և եդ զնա՛ի դրախտին փափկուե ,
գործել զնա և պահել : Եւ պատուիրեաց Տ՛ր
Ը՛ծ Ադամայ՝ և ասէ . յամ ծառոց որք են՛ի դր–
բախտիդ՝ ուտելով կերիցես : Ապայ՝ ի ծառոյն
գիտուե բարւոյ և չարի մի ուտիցէք . զի յորում
աւուր ուտիցէք՝ ի նմանէ՝ մահու մեռանիցիք :
Եւ ասաց Տ՛ր Ը՛ծ . ոչ է բարւոք մարդոյդ միայն
լինիլ . արասցո՛ւք դմա օգնական քան դմա : Եւ
առեղծ հաւ Տ՛ր Ը՛ծ զամ գազանս վայրի , և զամ
թռչունս երկնից . և հաւ զնս առ Ադամ , տե–
սանել զինչ կոչեսցէ զնս . և ամ շնչոյ կեն–
դանւոյ , զինչ և անուանեաց Ադամ , այն անուն
է նո՛ր : Եւ կոչեաց Ադամ անուանս ամ անաս–
նոց , և ամ թռչնոց երկնից , և ամ գազանաց
վայրի . բայց Ադամայ ոչ գտաւ օգնական նման
նմա : Եւ հարկ Տ՛ր Ը՛ծ թմրուի՛ ի վո՛ Ադամայ ,
և ննջեաց . և հաւ մի՛ ի կողից նո՛ր և եղեց ընդ
այնր մարմին : Եւ շինեաց Տ՛ր Ը՛ծ զկողն զոր հ–
աւ յԱդամայ՛ ի կին . և հաւ զնա առ Ադամ :
Եւ ասէ Ադամ . այս այժմիկ ոսկր յոսկերաց
իմոց . և մարմին՛ ի մարմնոյ իմմէ . սա կոչեսցի
կին , զի յառնէ իւրմէ առաւ : Վ՛ ա՛յնորիկ թող–
ցէ այր զհայր իւր՝ և զմայր իւր . և երթիցէ
զհետ կնոջ իւրոյ . և եղիցին երկուքն՛ ի մարմին
մի : Եւ էին երկոքեանն մերկ՝ Ադամ և կինն
իւր . և ոչ ամաչէին : Եւ օձն էր իմաստնագոյն
քան զամ գազանս որ՛ ի վո՛ երկրի , զոր արար
Տ՛ր Ը՛ծ . և ասէ օձն ցկինն . զի՛ է զի ասաց Ը՛ծ ,
Թէ յամ ծառոց որք իցեն՛ ի ներքս՛ ի դրախտի

այդր՝ մի ուտիցէք : Եւ ասէ կինն ցօճն . ի պտղոյ ծառոյ դրախտիդ կերիցուք . բայց ի պտղոյ ծառոյն , որ է ի մէջ դրախտին , ասաց Ած , մի ուտիցէք ի նմանէ . և մի հուպ լինիցէք՝ զի մի մեռանիցէք : Եւ ասէ օձն ցկինն . ոչ եթէ մահու մեռանիցէք . զի գիտէր Ած , թէ յորում աւուր ուտիցէք ի նմանէ , բանայցին աչք ձեր , և լինիցէք իբրև զԱծս . ճանաչել զբարի և զչար : Եւ եհաս կինն , զի բարի էր ծառն ի կերակուր , և հաճոյ աչաց հայելոյ , և գեղեցիկ ի տեսանել . և էառ ի պտղոյ նր և եկեր . և ետ առն իւրում ընդ իւր , և կերին : Եւ բացան աչք երկոցունցն . և գիտացին զի մերկ էին , և կարեցին տերեւս թզենւոյ . և արարին իւրեանց սիաճառներս : Եւ լուան զձայն զբնակչոյ Տն Ած ի դրախտի անդ ընդ երեկս . և թագուցան Ադամ և կին իւր յերեսաց Տն Ած ի մէջ ծառոց դրախտին : Եւ կոչեաց Տէր Ած զԱդամ . և ասէ ցնա . Ո՞ւր ես : Եւ ասէ . լուայ զձայն քո ի դրախտի աստ՝ և երկնչայ . քանզի մերկ էի և թագուայ : Եւ ասէ ցնա . ո՞ պատմեաց քեզ թէ մերկ ես . բայց թէ ի ծառոյն՝ յորմէ պատուիրեցի քեզ անտի ևեթ չուտել , կերեր արդեօք ի նմանէ : Եւ ասէ Ադամ . կինս զոր ետուր ընդ իս՝ սա ետ ինձ ի ծառոյ անտի և կերի : Եւ ասէ Տէր Ած ցկինն . զինչ գործեցեր զայդ : Եւ ասէ կինն . օձն խարեաց զիս , և կերի : Եւ ասէ Տէր Ած ցօճն . փոխանակ զի արարեր դու զայն , անիծեալ լիջիր դու յամենայն անասնոց և յամենայն գազանաց երկրի . ի վերայ լանջից և որովայնի քո գնասցես . և հող կերիցես զամենայն աւուրս կենաց քոց : Եւ եդից թշնամութիւն ի մէջ քո և ի մէջ կնոջդ .

կնոջդ . և ’ի մէջ զաւակի քո և ’ի մէջ զաւակի
գորա . նա սպասեսցէ քումդ գլխոյ . և դու սպա-
սեսցես նմա գարշապարի ։ Եւ ցկինն ասէ . բազ-
մացուցանելով բազմացուցից ղտրտմունս քո և
ղհեծուխս . տրտմութեամբ ծնցես որդիս . և առ
այր քո դարձ քո . և նա տիրեսցէ քեզ ։ Եւ
ցԱդամ ասէ . վասնզի լուար ձայնի կնոջդ
քո . և կերար ’ի ծառոյ անտի , յորմէ պատուի-
րեցի քեզ անտի միայն չուտել . և կերար ’ինձա-
նէ . անիծեալ լիցի երկիր ’ի գործս քո . տրտմու-
թիւր կերիցես զնա զամ աւուրս կենաց քոց ։
Փուշ և տատասկ բուսուսցէ քեզ . և կերիցես
զբանջար վայրի ։ Վրտտմիւք երեսաց քոց կերի-
ցես զհաց քո . մինչև դարձցիս յերկիր , ուստի
առար . զի հող երը և ’ի հող դարձցիս ։ Եւ կո-
չեաց Ադամ զանուն կնոջ իւրոյ կեանս . զի նա
է մայր ամենայն կենդանեաց ։ Եւ արար Ած Ադամայ
և կնոջ նր հանդերձս մաշկեղէնս , և զգեցոյց
զնոսա ։ Եւ ասէ Տր Ած . ահա Ադամ եղև իբրև
մի ’ի մէնջ՝ գիտել զբարի և զչար . և արդ՝ գու-
ցէ ձգիցէ զձեռն , և առնուցու ’ի ծառոյն կե-
նաց . ուտիցէ , և կեցցէ յաւիտեան ։ Եւ հան
արձակեաց զնա Տր Ած ’ի դրախտէ անտի փափ-
կութեն՝ գործել զերկիր՝ ուստի առաւ ։ Եւ ե-
հան զԱդամ , և բնակեցոյց յանդիման դրախտին
փափկութե ։ Եւ հրամայեաց քրովբէից , և բո-
ցեղէն սրոյ շուրջանակաւ պահել զճանապարհս
ծառոյն կենաց ։ Ե . 24 ։

Ընթերցուածք Առակաց ։
ա . ։ ։

Ա՛նաչել զիմաստուի և զկրթսո . իմանալ զբանս հանճարոյ ։ Ընդունիլ զդաւձուածս բանից , ի միտ առնուլ զարդարուի ճշմարիտ , և ուղղել զնեաւնս ։ Օի տացէ անմեղաց զխորամիտուի . մանկանց տղայոց զմիտս և զհանճար ։ Ունց իբրև լսիցէ իմաստունն , իմաստնագոյն լիցի . իսկ որ հանճարեղն է , զառաջնորդութի՛ տասցի ։ Ի միտ առցէ զառակս՝ և զբանս խոբինս , զճառս իմաստնոց՝ և զառակս նոց ։ Սկիզբն իմաստուե երկիւղ Տ՛ն . հանճար բարի ամենեցուն՝ որք առնեն զնա . պաշտօն բարի առ Ն՛ սկիզբն զգօնուե . զիմաստուի և զխրատ ամպարիշտք անգոանեն ։ Լո՛ւր օրդեակ խրատուս հօր քո՝ և մի մերժեր զօրէնս մօր քո ։ Օի պսակ շնորհաց ընկալցիս ի գլուխ քո . և մանեակ ոսկի ի պարանոցի քում ։ 9 ։

Ընթերցուածք Յեսայեայ մարգարէի ։
ե . ։ ։

Ա՛խէճարեցէք՝ մէխճարեցէք զժողովուրդ իմ , ասէ Ն՛ծ ։ Ո՛հնդք խօսեցարո՛ւք ի սիրտ Երեմի , և մխճարեցէք զդա՝ զի լի եղեւ տառապանօք . թօղեալ լեցին դմա մեղք իւր . զի ընկալաւ ի ձեռանէ Տ՛ն կրկին զհատուցումն մեղաց իւրոց ։ Ձայն բարբառոյ յանապատի . պատրաստարարէք զճանապարհս Տ՛ն , և ուղի՛ղ արարէք զշաւիղս Ա՛ստ մերոյ ։ Ա՛մ ձորք լցցին , և ամ լեռ

բինք

բինք և բլուրք խոնարհեսցին. և եղիցին ամ դրժ–
ումարինքն ի դիւրինս. և առասպարքն ի դաշտս։
Լռ երևեսցին փառքն Տն. և տեսցէ ամ մար–
մին զփրկուի Աի զի Տն խօսեցաւ։ Զայն՝ որ ասէ
գոչեա. և ասեմ, զինչ գոչեցից։ Ծոդկի՛ր՝ ամ
մարմին խոտ է՝ և ամ փառք մարդոյ իբրև ըզ–
ծաղիկ խոտոյ։ Յամաքեցաւ խոտն. և թօթա–
փեցաւ ծաղիկն նր. զի ոգի Տն շնչեաց ի նա.
արդարև՝ խոտ է ժողովուրդս այս։ Յամաքեցաւ
խոտն. և թօթափեցաւ ծաղիկն. և բան Տն մնայ
յաւիտեան։ 8։

Ընդ ընդունել երկին ասա՛։

Ռեկ. Ընդունեսցուք. կամ գոհ։

Հոմիլիայ եդ։

Որ յանէից գոյացուցեր զքո զարարածս ի
սկզբանէ. ի պատկեր ածուեդ քո ստեղծեր
զմարդ ի հողոյ. ժառանգել նմա զնպատուա
կիանան։ Լսակ պատրանօք բանսարկուին ի
դրախտէն արտաքս անկեալ. ի յաւէժ կեն–
դանութեանն մահաւոր պղտով մեռեալ. մեր–
կացաւ զկառս անստուեր լուսոյն։ Այլ դու
փրկիչ բարերար. որ մարմնացար ի ծբ կուսէն.
և հեղմամբ արեանդ քո բարձեր զյանցանս
նախաստեղծին. փրկեալով զմեզ յանիծից նորա։
Փա՛ռ Հօր։ Որ ըզ պարտեաց նախահօրն յանձն
առին յօժարութիւբ ըմպել զբաժակ չարչարա–
նաց ըզ քեզ որդիքն Օրեքեդեայ. շնորհեա
մեզ Տն զբաժակ քո փրկութեան։ Այժմ խնդր։

Ի միւսանգամ քո գալստեանն յորժամ գայ
դատել զերկիր . և նոսին դատաւորեա զմեզ
ի փառս յաջակողմանն . որով հանցուք քեզ
ըզրհնութեի յանապատ յաւիտենին :

Ամէն . Ա՛ղ խաղաղութե : Աղօ՛թ . Հայր գթած :

Աղա ա՛խտինն յայնի՛ սպասվէի Աստուա կէ :

Լա՛ւ մեղ Աստ փրկիչ մեր , յոյս ամ ծագած
երկրի , և որ՛ի ծով հեռի :
Վա՛հեղ վայելէ օրհնութի Աստ՛ ի Սիոնէ . և քեզ
տացին աղօթիք Երուսաղէմ :
Լա՛ւր աղօթից իմոց , զի առ քեզ ամ մարմին
եկեսցէ :
Հանք անօրինաց զօրացան ի վերայ մեր . զամ-
բարշտութիս մեր դու քաւեսցես :
Երանի զոյս ընտրեցեր և ընկալար . և բնա-
կեսցեն ի գաւիթս քո :
Յցուք մեք ի բարութենէ տան քո . նբ է տա-
ճար քո սքանչելի արդարու Աստ :
Լա՛ւր մեղ Աստ փրկիչ մեր , յոյս ամ ծագած
երկրի , և որ ի ծով հեռի :
Ո պատրաստեէ զերկինս զօրութիք իւրով , զգե-
ցեալ է զզօրութի:
Ո խառնեցուցանէ զմեծութի ծովու . և զձայն
ալեաց նորա ցածուցանէ :
Խռովեսցին հեթանոսք , և երկիցեն բնակիչք
երկրի ի նշանաց քոց :
Յելս առաւօտու Աստ երեկոյս զուշարձասցին. հայե-
ցար յերկիր , արբեցուցեր զնա , և բազմ արա-
րեր զմեծութի նր :

Վեհան

Վասն Աշ լի եղև ջուրը . պատրաստ արարեր
զկերակուր նր , զի այսպէս է պատրաստուբ ։
Օգնական նր արբեցուցեր . և բաղում արարեր
զարմանս նորա ։
Ի ցօղել նշ զմարթ եղեցի բոյս նր . օրհնեսցի
պտուղ տարուց քաղցրուբեն քո ։
Դաշտք քո լցցին պարարտուբ . պարարտացին
դեղեցկուբիք անապատի ։
Ուրուբք պցնաւթիւն ղեւեցցին . և զեւեցցին խոյք
մաքուց ։
Հովիտք բաղում արուսցեն ցորեան , աղաղակես–
ցեն և օրհնեսցեն ։

Օգնէ Ոբթիւ ։

Սկզբ Առետարանիս որ ըստ Մատթէոսի ։
Է . 17 ։

Տէր ողորմեա ։

Երբև ելանէր Յէսու առ զերկոտասանսն աւան–
դինն , և ի ճանապարհին ասէ ցնս ։ Ահա–
ւասիկ ելանեմք Յերուսաղէմ . և որդի մարդոյ մատ–
նեսցի քահանայապետին՝ և դպրաց . և դատա–
պարտեսցեն զնա ի մահ . և մատնեսցեն զնա
հեթանոսաց՝ այպանել և խաչել և ի խաչ
հանել , և յերիս աւուր յարիցէ ։ Յայնժամ
մատեաւ առ նա մայր որդւոցն Զեբեդեայ որդ–
ւովքն իւրովք հանդերձ . երկրպագանէր՝ և
խնդրէր ինչ ի նմանէ ։ Եւ նա ասէ ցնա . զինչ
կամիս ։ Ասէ ցնա . ասա զի նստցին սոքա երկու
որդիքս իմ , մի ընդ աջմէ քումմէ՝ և մի ընդ ահեկէ

յարքայուէ քոյմ : Պատասխանի եաս Յն և ասէ . ոչ գիտէք զինչ խնդրէք . կարէք ըմպել զբաժակն՝ զոր ես ըմպելոցն եմ , կամ՝ զմկրտուէն զոր ես մկրտելոցն եմ , մկրտիլ . ասեն ցնա . կարօղ եմք : Ասէ ցնոսա Յն . զբաժակն իմ՝ ըմպիցէք , և զմկրտուէն զոր ես մկրտելոց եմ՝ մկրտիցիք , բայց նստուցանել ի աջմէ և ի ահեկէ իմմէ՝ ոչ է իմ տալ , այլ որոց ետրեալ է՝ի Հօրէ իմմէ : Եւ լուեալ տասանցն , բարկացան՝ի վր երկուցն եղբարց : Յն կոչեաց զնոսա առ ինքն՝ և ասէ . գիտէք՝ զի իշխանք ազգաց տիրեն նց , և մեծամեծքն իշխեն նց : Ոչ այնպէս իցէ և՝ի ձերում միջի . այլ որ կամիցի՝ի ձէնջ մեծ լինել՝ եղեցի ձեր պաշտօնեայ : Եւ որ կամիցի՝ի ձէնջ առաջին լինել՝ եղիցի ձեր ծառայ : Ոպ որպէս մարդոյ ոչ եկն պաշտօն առնուլ՝ այլ պաշտել . և տալ զանձն իւր փրկանս փոխանակ բազմաց : 28 :

Ըպս Վ. Խնդրեացուք :

Լեցո՛ Ղէ : Ըսղէ . Ծառայուր խաղաղանէ :

Ե՛ ոչխարին :

ԵՒՀԳ

ԵՒԵԳ
ՆԻՆՒՐՃԻՐՈՒԹԻՒ։

Ի ԳԼՈՒԽՆ Օրհնութիւն ԲԱ։

ԻՄԱՍՏՈՒՆ ԿՈՒՄԵՆԻՆ
պատրաստեալ իւղ լապտերաց, ելին ընդ առաջ երկնաւոր փեսային վառեալ լապտերօք։ Իսկ յիմարացն ուներ նայնացեալք՝ ի յիւղոյն, անպատրաստ գտան գալստեան փեսային շիջեալ լապտերօք։ Վասն որոյ և մեք պատրաստեսցուք իւղ հոգևոր, զի մացուք՝ ի յառագաստ անմահ փեսային վառել լոյս։ Յորժամ յերկինից փառօք գայ Քս նստիս յաթոռ դատողական և բաժանես զազգս ամ, յաջակողմանն քումն գասեա զմեզ ըզ օդևացն։ Յորժամ գտաղանդ պատուհրանին պահանջեսցես՝ ի ծառայիցն ըզ կրկնաշահ քանքարացն, արժանացո՛ զմեզ Քս ուրախանալ քո յերկինս։

Ա՛ա-

Ա՛ստուածայիթ փառաց Հ՚որ Արդիդ միածին . որ
ղլոյսդ անվայրապիակ մարմնով պարագրեալ
այսօր Ի՚Բեթափօր փառաւք փայլեցեր : Որ աննիւթ
սրովբէիցն անհաս Ի՚ վեր քան զբան , ծառայիլ
կերպիւ պարտաճակեալ զլոյսդ անստուեր , այսօր :
Որ հրեղինացն անմերձենալի հուր ածուխեդ Ի՚
հողեղէնս խոնարհեալ լոյսդ արփիական , այսօր :
Որպէս լեր եկեղեցի որ Ի՚ գալստեան որ միածնին . ուրախ լեր և ցնծա հանդերձ ամ սրբովք :
Ինդա՛ յոյժ դուստր վերին Սիովնի . ահա թագաւոր քո գայ նստեալ յաւանակի նորոյ . արդար և փրկիչ փրկէ և կեցուցանէ : Օրհնաբանիր և քերկրեսցց ժողովուրդ Ն՚ . մատո զոստս ծաղկեալս հաւատով և ասա . օրհնեալ որ եկիրդ թագաւոր տիեզերաց :

Պատաւոր արդարութեամբ հաստատեցեր Ի՚ մեզ զփիտս մեր . դատել զհոգի և զմարմին՝ արդարապէս դատմամբ լը օրինաց քոց Ա՚Ր : Իսկ անիրաւ դատաւորին որ Ի՚ քաղաք բնութեանդ մերոյ՝ ոչ ունելով զերկիւղ քո աչք , և անպատկառ Ի՚ մարդկանէ՝ ոչ աւնելով դատ զրկելոյն : Ն՚այլ անմահ աչք փեսայիդ այրի հոգի իմ պաղատի . ուսո՛ զիրաւունս քո իմում դատապորիս . առնել ինձ դատաստան արդար լը ոսոխի մարմնոյ իմոյ : Ա՚արիամ կոչս անարատ՝ զանապական փեսայդ աղաչեա . զի հաշտեսցի լը այրի եղեալ հոգիս . և միաւորեսցեմ դարձեալ սիրով լը հեռացեալն Ի՚ նմանէ :

Ն՚մինայն երկիր տուր փառս այնմ որ եկն և փրկեաց զմեզ : Ն՚մենայն հոգիք ձայնիւ ցնծութեամբ բարեբանեցէք զՏր : Օ՚ի եցոյց մեզ Տ՚ր զփրկու՚ի և զկեանս յաւգեհ տանն Իսրայելի :

Ի՚ջեր

Ելքեր Տի ողորմութիւն քոյ յաւիտեան. և զմեզ
ոեւէ բնութիւնե՛ի կեանս վերափոխեցեր։ Ելքեր
Տի առ Հայր փառաց՝ ի յերկինս. և միխիթարիչ
առաքեալդն առաքիցեր ընդ գլուխդ։ Ելացեր Տի
այսօր զանձդ երկնային. և քաշխեցեր առատա-
պէս պարգեւս աղբատ քնութեանս։

Գալոց ե միածինն փոխով և փառօք Հօր. և
զհողեղէն բնութիւնս հրեղէն նորոգե։ Ուսա-
ւոր են ճանապարհք արդարոց. և՛ ի բիւրաւոր
բանակս հրեշտակաց ամպովք ընթանան։ Ա՛ վե-
րինն Ադեմ Թուչեն ամպովք ընդառաջ Տի յօդս.
և այնպէս յաւիտեան ժամ ընդ Տի լինին։

Օ՛քեղ Ադծածին՝ որ վերօրհնես՝ ի զօրաց հրեշ-
տակաց. ազգ մարդկան կենդանեաց մեծա-
գուշանեմք։ Օ՛քեղ բնակ հրեղէն յաճուռնե
յիմանալի զօրացն երանեալ. ազգ։ Օ՛քեղ
մայր Աստուածնե՛ մարգարէիդն յառաջ գուշա-
կեալ. ազգ մարդկան կեն։

Ա՛ վերայ վիմի հաւատոյ շինեցեր զքո որ զեկե-
ղեցի. զսա պահեա՛ ի խաղաղուն։ Որ ընորհե-
ցեր ողորմելե՛ի բնակարանս հրեշտակաց և մարդ-
կան քաւարան. տուր սմա զանշարժ քո զխա-
ղաղուն։ Փառս Հօր և՛ տուողի սրբու-
բութեան քո քեզ երգեն մանկունք. տուր սո-
ցա զառատ քո ողորմութի՛։

Ընդհանուր ձեղ։

Յորժամ կոչես զհրաւիրեալսն՛ ի սկզբանէ աշ-
խարհի ժառանգել զպատրաստեալն, ընորհեա
մեզ ընդ նոսին զարքայութի՛ քո Փա՛ս։

Աղաչեմք. փառք հրաշափառ տէրութեանդ։

Ելք. Տի տուընջեան։ Ընդ. Ա՛ յ՛ վերուստ։ Ընդ. Տի տուընջեան։

Ալէլուիա . Ալէլուիա . Ալէլուիա :

Պատրաստ դիմոյ ընդ ամէն գործս ի հնազանդ
ականհոտուս գործարել և պաճուճեալ :
Լիր գոստար և տէս . խոնարհեցո զանձն քո .
ծառա կիսողվարդ քո և գտուն հօր քո . պէ
ցանկացաւ թագաւոր գեղոյ քո :

Ալէլուիա . Ալէլուիա . Ալէլուիա :

Տարցին թագաւորի կուսանք զհետ նր , և ընկե-
կերս նր տարցին նմա :
Ընծայն ցնծութիք և ուրախութիք . և տարցին ի
տաճար թագաւորի . և փոխանակ հարց քոց եղի-
ցին որդիք քո :
փառք և . այժմ և միշտ . Ալէլու :

Անքնաձայ . Աղաղակիք ահարհնութիք :

Ողորմաւորեա՛ զոգիս իմ :

Որ աքանչելիդ ես ի բարձունս Տր , և ահաւոր
ի մէջ երկրի անուն քո սբ . օրհնեալ ես Աբ
հարցն մերոց : Որ զհաւատացեալն ի քեզ պա-
հեալ և զարան պատժեալ , գործակցօք ջրովք
սուրմամբ յանդունդս . օրհնեալ ես : Որ հաս-
տատեցեր ազգի մարդկան հրով փորձիլ ի յերկ-
բորդումն . պահեա անարատ զբո փրկեալքս .
օրհնեալ ես : Օրհնեցէք ամ գործք Տն զՏր
օրհնեցէք . և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :
Դիշերք զՏր օրհնեցէք . Օմեգաւորն յաւի-
տենից Ա՛ն որ եկն և փրկեաց զմեզ արարածս .
և բար-

և բարձր արա։ փոս֊ ՚ օր։ Ընդերք գՅի օրհ֊
նեցէք. Որ արար դատաստանքն իւրով զփըր֊
կուելի որբոց մարդկան. և բար։ Ընդհա֊ ղլա։
Խարսխել գՅի օրհնեացէ. Ցոր արարածք պատ֊
ուեալք ի հրեշտակաց՝ զերծեալք ի խաւարէ աա
լոյն. և բարձր արա։

Մ Ե Ծ ա գ ո ւ ա գ Ե Յ ։

Ով կուսութիւդ քո Ընծային անպատուա՝ զոր ոչ բո֊
ցակիզեաց հուր ոճուելն, մեծացուցանեմք։
փոս֊ ՚ օր։ Որ յարգանդի քումմ անապակա֊
նալար բնակեցաւ Քրս Ընծ և փրկիչ անձանց
մերոց. մեծացու։ Ընդհա֊ ղլա։ Ընդհատանելի
տէրունական յայտնութիւն աշխարհի ծագեցաւ.
անմատոյց լուսոյն երկրպագեցուք։

Ո ղ ջ ո յ Ե Յ ։

Ծագաւոր փառաց քրիզ ապասեցուք պատ֊
րաստեալք արիւնուիթբ. իբր առաջ եկ որ գաս
՚ի դատել զերկիր։ փոս֊ ՚ օր։ Ընդաղօտ վա֊
ռեալ լապտերք հաւատոյ ընդ դաս իմաստուն
կուսանացն. մնանել ՚ի յաւուրգաստ ընդ երկնա֊
ւոր փեսային։ Ընդհա֊ ղլա։ Փութացուք կան֊
խել յՅիզ քան զձայն ոճոյին բարբառոյն. զի մի
մնացուք արտաքս ըստ շիջման հինգ կուսանացն։

Տ Է ր յ Ե ր ե ւ ե լ Ե Յ ։

Որ նախ՚ի քրովբէս Ընծ բանդ. այսօր վան֊
ծեր խոնարհութբ նստար ՚ի լերկին ձիթենեաց.
օրհնեմք զքրիզ անպատմար երգով։ փոս֊ ՚ օր։
Որ համագոյդ ես խորհրդոյդ հայրենի. աշակեր֊

տաց

տաց քոց ծանուցեր զԱստուածդ քո գալստենէդ։ օրհ։ Էյժմ ես ՏԷՐ։ Որ ամենայնց ես արարիչ և ստեղծիչ կենդանուն. այսօր զծածկեալ խորհուրդ Հրեշտակապետիդ յայտնեցեր եկեղեցւոյ սիրելի քո. օրհնեմք։

Պատարագ երգի։

Տարցին Թագաւորի կուսանք զՀետ նէր, և զընկերս նորա տարցին նմա։ Ընծայեն ցնծութեամբ և ուրախութիւն. և տարցին՝ ի տաճար Թագաւորի։

Պարոզ. փառաւորեսցուք. Հայ գանի։

Անկանի գՀ։

Ընհատուր ես Թագաւոր՝ քրովբէական ձայնիւ օրհնեալ, ի յերկինս՝ ի յերկրի և յամենայն ժամանակի։ փառ։ Հօր։ Ընհատուր ես Թագաւոր՝ որ նորոգես զքո զարարածս. հաստատես՝ ի հաւատս՝ ի պիտուքին ճշմարտութենէ։ Էյժմ ես ՏԷՐ։ Լուսաւորեաւ զմեզ Քրիստոս՝ ի միւսանգամ քո գալստեանդ. յորժամ ծագիս՝ ի յերկնից և նորոգես զքո զարարածս։

Ապա Քրիստ. Ա՛ն հաղորդէ։ Եկ. Սէր ես Տէր։

Ապա Սուրբ Աստուած։

Տարցին Թագաւորի կուսանք զՀետ նէր, և զընկերս նորա տարցին նմա։

Ղեւնեաց սիրտ իմ բան բարի. և ասեմ զգործս իմ Թագաւորի։

Լե-

Ի ձեզս իմ ոչ գրիչ երագագիր դպրի , գեղեցիկ
տեսլեամբ քան զամ որդիս մնդկան :
Սփռեցան շնորհք ի շրթանց քոց . վա՛ այսորիկ
օրհնեաց զքեզ Ա՛ծ յաւիտեան:
Ա՛ծ զսուր ի մէջ քո հզօր . վայելչութիե՛ւ և գեղ
քո :
Յաջեա՛ ուղղեա՛ և թագաւորեա՛ վա՛ ճշմարտու՛ե ,
հեզութի՛ե , և արդարութի՛ե . և առաջնորդեսցէ
քեզ աքանչելապէս աջ քո :
Նետք քո սրեալ են հզօր . և ժողովուրդք ի
ներքոյ անկցին ի սիրտս թշնամեաց թագաւորի:
Աթոռ քո Ա՛ծ յաւիտեանս յաւիտենից , գաւա-
զան ուղղութե՛ւ գաւազան արքայութե՛ւ քո :
Սիրեցեր զարդարութի՛ , և առեցեր զանիրաւութի՛ :
Վասն այսորիկ օծ զքեզ Ա՛ծ , Ա՛ծ քո իւղով
ուրախութե՛ւ առաւել քան զընկերս քո :
Զմուռս , և ստաշէ , և կասիա՛ ի զգեստս քումն
ի տաճարաց փղոսկրէից , ուստի ուրախ արարին
զքեզ դստերք թագաւորաց ի պատիւ :
Կացցէ թագուհի ընդ աջմէ քումմէ ի հանդերձս ոս-
կեհուռս զարդարեալ և պաճուճեալ :
Լո՛ւր դուստր և տե՛ս՝ խոնարհեցո՛ զունկն քո .
մոռա՛ զժողովուրդ քո , և զտուն հօր քո . զի
ցանկացաւ թագաւոր գեղոյ քո :
Ա՛ն ինքն է Տէր քո՝ երկիրպագեա՛ սմա՛ . և դուստր
Ո՛ւրացից երկիրպագցէ սմա . և պատարագօք զե-
բեա՛ սո՛ւ պաշտեսցեն մեծամեծք ի ժողովրդոց :
Ա՛մ փառք դստեր թագաւորի ի ներքոյ . ի վեր-
ջաւորս ոսկեհուռս զարդարեալ և պաճուճեալ :
Տարցին թագաւորի կուսանք զհետ նո՛ր , և զըն-
կերս նորա տարցին նմա :

Ա՛ծ-

Ընծան ընծուէիք և ուրախուէիք . և տարցին ի տաճար Թագաւորի . և փոխանակ Հարց քոց եղիցին որդիք քո :

Կացուացես զնոսա իշխանս ընդ ամ երկիր . զի յիշեսցի անուն քո ընդ ամ ազգս ազգաց :

Ես այսորիկ ժողովուրդք խոստովան եղիցին առ քեզ յաւիտեանս , և յաւիտեանս յաւիտենից :

ՕՐԻՆ ՈՐԹԻՒ :

Ես Ակտարանիս որ ըստ Մարկոսի :

ԺԲ . 13 :

Ու Տէրն մեր Յս Ցս

Եւ առաքեն զոմանս ի փարիսեցւոց անտի՝ և ի հերովդիանոսաց , զի զնա որսացեն բանիւ : Եւ նոքա եկեալ հարցանէին զնա ևնեցուէիք՝ և ասէին . վարդապետ՝ գիտեմք զի ճշմարիտ ես , և ոչինչ փոյթ է քեզ զոէ՞քէ. զի ոչ հայիս յերեսս մարդկան , այլ ճշմարտուէիք զճանապարհն Աստուծոյ ուսուցանես . արդ՝ ասա՛ մեզ , արժա՞ն է հարկս տալ կայսեր՝ թէ ոչ . տացո՞ւք՝ եթէ ոչ տացուք : Եւ Յս գիտաց զկեղծաւորուէին նոցա , ասէ ցնոսա . զի՞ փորձէք զիս կեղծաւորք . բերէք ինձ դահեկան մի՝ զի տեսից : Եւ նոքա բերին : Եւ ասէ ցնոսա . ո՞ր է պատկերս այս՝ կա՛մ գիր : Եւ նոքա ասեն ցնա . կայսեր : Պատասխանի ետ Յս . և ասէ ցնոսա . երթայք տուք զկայսերն՝ կայսեր , և զԱստուծոյ Աստ : Եւ զարմացան ընդ նա : Գան առ նա սադուկեցիքն որ ասեն՝ թէ չիք յարուէիւն . հարցանէին զնա և ասէին : Ա՛րդապետ՝ Մովսէս գրեաց մեզ . եթէ ուրուք եղբայր մե-

մեռանիցի և Թողուցու կին՝ և որդի ոչ Թողուցու։ ղի առցէ եղբայր նորա զկին նորա , և յարուսցէ զաւակ եղբօր իւրում : Արդ՝ եղբարք եօթն էին առ մեզ , առաջինն առ կին՝ և մեռաւ , և ոչ եհիղ զաւակ : Այլ երկրորդն առ զնոյնն՝ և մեռաւ, և ոչ նա եհիղ զաւակ . նոյնպէս և երրորդն առ զնոյն : Այլ եօթնեքեան իսկ . և ոչ Թողին զաւակ . յետ ամենեցուն մեռաւ և կինն : Արդ՝ ի յարութիւն յորժամ յառնիցեն , ո՞ր ի նոցանէ լինիցի կինն . զի եօթնեքեան կալան զնա կին : Պատասխանի ետ Յն և ասէ ցնոսա . ոչ վասն այդորիկ իսկ մոլորեալ էք . զի ոչ գիտէք զգիրս՝ և ոչ զզօրութիւն Աչ : Օր յորժամ ի մեռելոց յարիցեն , ոչ ամք կանայս առնեն , և ոչ կանայք արանց լինին . այլ իբրև զհրեշտակս իցեն՝ որ յերկինս են : Այլ վասն յարութեան մեռելոց զի յառնեն , ո՞չ իցէ ընթերցեալ ձեր ի գիրսն Մովսեսի ի մորենւոջն . ոյր ասաց ցնա Աչ . Ես եմ ասէ՝ Աչ Աբրահամու , Աչ Իսահակայ, և Աչ Յակովբայ : Այլ ոչ է Աչ մեռելոց՝ այլ կենդանեաց . և արդ՝ դուք յոյժ մոլորեալ էք : Այլ մատուցեալ մի ոմն ի դպրացն՝ ասէր նմ մինչ վիճէին. իբրև եսես եհիղ բարւոք ետ նմ զպատասխանին , եհարց ցնա և ասէ . որ պատուիրան է առաջին : Այլ Յն ասէ ցնա . առաջին քան զամ՝ լուր Իսէլ Տէր Աչ մեր Տէր մի է , և սիրեսցես զՏէր Աչ քո յամ սրտէ քումմէ , և յամ անձնէ քումմէ , և յամ մտաց քոց , և յամ զօրուէ քումմէ . այս է առաջին պատուիրան : Այլ երկրորդն նման սմին . սիրեսցես զընկերն քո՝ իբրև զանձն քո . մեծ քան զսոսա այլ պատուիրան ոչ գոյ : Այլ ասէ ցնա

դպիրն. բարուք է վարդապետ. ճշմարտութիւն ա-
սացեր՝ թէ մի է Ա՛ծ, և ոչ գոյ այլ բաց՛ ի նմանէ:
Եւ սիրելն զնա յամ սրտէ և յամ զօրութէ և յամ
մտաց, և սիրելն զընկերն իբրև զանձն, առաւել
է քան զողջակէսս և զպոհս: Եւ տեսեալ Յիսի թէ
իմաստութեամբ եւ զպատասխանին՝ ասէ ցնա. չես հե-
ռի յարքայութէն Ա՛ծ. և ոչ ևս ոք իշխէր ինչ հար-
ցանել ցնա: Պատասխանի եւ Յիսի և ասէ, մինչ
ուսուցանէր ի տաճարին. գիարդ ասեն դպիրքն.
եթէ Քրիստոս որդի Դաւթի է: Եւ ինքն Դաւիթ
Հոգւովն սրբով ասէ. ասաց Տէր ցՏեր իմ, նիստ ընդ
աջմէ իմմէ՝ մինչև եդից զթշնամիս քո պատուա-
դան ոտից քոց: Ասէ՝ եթէ ինքն Դաւիթ գնա
Տէր կոչէ՝ գիարդ լիցի որդի նմա: Եւ բազմ ժո-
ղովուրդն լսէր նմա քաղցրութէ: Եւ ասէր ուսուցանելով
ի վարդապետութենէ իւրմէ. զգայչ լերուք ի դպ-
րացն անտի, որ կամին ի հանդերձս երեքելիս շրջել,
գնաւետիսս ընդունել ի հրապարակս, և գնաւետ-
թոռս ի ժողովուրդս, և զպահատզուխս ընթերիս:
Որ ուտեն զտուն այրեաց, պատճառանօք ե-
կարնալ զաղօթս, զի աւելի ևս դատաստանս ըն-
դալցին: Այր էր ընդդէմ գանձանակին, աե-
նէր թէ գիարդ ժողովուրդն արկանէր պղինձ
ի գանձանակն. և բազմ մեծատուն՝ արկին բազմ
ինչ: Եկն այրի մի՝ և արկ երկուս լումայս, որ է նա-
քարակիտ մի: Եւ կոչեցեալ աւր ինքն զաշակերտան,
ասէ ցնոսա. ամէն ասեմ ձեզ՝ զի այրին այն տատա-
պեալ շատ արկ քան զամենեսեան՝ որ արկին ի
գանձանակն: Ելանէր ամենեքեան յաւետարանէ
իւրեանց արկին. այլ նա՛ ի չքաւորութէ իւրմէ՝
զամ զոր ունէր՝ արկ գոյիւ ճաւի զկեանս իւր: 44:

Եւրգ.

ամենաթագ և հրաշալի տէրութեանդ :

Խոնարհեցայ . և աղաչեցայ :

Հեթէհոյլն ի պատառ ժառն ժողովին ու առնէ .

ԱՂՕԹՔ :

Ա՛ղաչեմ զքեզ արարիչ ընդ ծառայի քում
Տէր լսատ բանի քում :

Պաղեր ես դու Տէր . և քաղցրութեամբ քով
խրատեա զիս :

Ընծերցուածս ի Յովննդոց :

Կ . 9 :

Եւ այս են ծնունդք Նոյի . Նոյ այր արդար
կատարեալ էր յազգի աւդ իւրում . և հաճոյ
եղև Նոյ Ած : Եւ ծնաւ Նոյ երիս որդիս . զՇեմ . զՀամ . զՅաբեթ : Եւ ապականեցաւ
երկիր առաջի Ած . և լցաւ երկիր անիրաւութեբ :
Եւ եառես Տէր Ած զերկիր , և էր ապականեալ . զի
ապականեաց ամ մարմին զճանապարհ իւր՝ի վր
երկրի : Եւ ասէ Տէր Ած ցՆոյ . ժամանակ ամ
մարդոյ հասեալ է առաջի իմ . զի լցաւ երկիր
անիրաւութբ՝ի նոցանէ . և ահա ես ապականեցից
զնս և զերկիր : Արդ՝ արա դու քեզ տապան՝ի
էրեքկուսի փայտից . խորշս խուշս գործեացես
զտապանն . և նաւթիւ ծեփեացես զնա ներքոյ և
արտաքոյ : Եւ այսպէս արասցես զտապանն . յե-
րեք հարիւր կանգնոյ զերկայնութեի տապանին . և

’ի յիսուն կանդնոյ զայնոսի . և յերեսուն կանգ-
նոյ զբաժնուի : Վասելով գործեացես ըզ-
տապանն . և ’ի մի կանգուն կատարեացես զնա ’ի
վերուստ . և զդուռս տապանին ’ի կողմանէ տա-
բացես . նէրքնատունս , և միջնատունս , և վեր-
նատունս գործեացես ’ի նմա : Եւ ես ահա ածից
զջրհեղեղ ջրոյ ’ի վերայ երկրի . ապականել զամ
մարմին , յորում է շունչ կենդանի ’ի ներքոյ երկ-
նից . և ինչ որ իցէ ’ի վերայ երկրի սատակեսցի : Եւ
եդից զուխտ իմ ընդ քեզ . և մտցես ’ի տապանն .
դու և որդիք քո . և կին քո , և կանայք որդւոց
քոց ընդ քեզ : Եւ յամենայնի անասնոց , և յամ
գազանաց , և յամենայն սողոց , երկուս երկուս յամէ մուծցես ’ի
տապանն բուծանել ընդ քեզ . արու և էգ լինիցին :
Յամ հաւուց թռչնոց ըստ ազգի . և յամ անաս-
նոց ըստ ազգի . և յամ սողոյն երկրի ըստ ազգի իւ-
րեանց , երկու երկու յամէ մտանիցեն առ քեզ . զի
կեցցեն : Եւ դու առնուցուս առ քեզ յամ կե-
րակրոց զոր ուտիցէք . և ժողովեսցես դու առ
քեզ . և եղիցի քեզ և նոցա կերակուր : Եւ արար
Նոյ զամ , զոր միանգամ պատուիրեաց նմա Տէր
Աստուած . նոյնպէս և արար : Եւ ասէ Աստուած ցՆոյ . մուտ
դու և ամ տուն քո ’ի տապանդ . զի զքեզ առի
արդար առաջի իմ յազգիդ յայդմիկ : Եւ յամ
անասնոց սրբոց մոյծ ընդ քեզ եօթն եօթն արու
և էգ . և յամ անասնոց որք ոչ են սրբք , երկուս
երկուս , արու և էգ : Եւ ’ի թռչնոց երկնից ’ի
սրբոց՝ եօթն եօթն արու և էգ . և ’ի թռչնոց որք
ոչ սրբք են՝ երկուս երկուս , արու և էգ . բուծանել
զաւակ ’ի վեր ամ երկրի : Եւ այլ ևս եօթն օր .
և ածից ես անձրեւ ’ի վեր երկրի զքառասուն տիւ
և զքա-

և զքառասուն գիշեր. և ընդեղից զնաք հասակ, զոր արարի յերեսաց երկրի: Եւ ասաց Նոյ զնաք, զոր միանգամ պատուիրեաց նմա Տէր Աստ: Նոյ էր ամաց վեց հարիւրոց. և ջրհեղեղ ջուրցն եղև՝ի վերն երկրի: Եւ եմուտ Նոյ և որդիք նորա, և կին նորա. և կանայք որդւոց նորին ընդ նմա՝ի տապան, վասն ջուրցն հեղեղի: Եւ յայմ անասնոց սրբոց, և յանասնոց որք ոչ սրբք էին, և՝ի թռչնոց, որք ոչ սրբք էին, և յամ սողոցն՝ որք սողին՝ի վերն երկրի: Երկու երկու մտին առ Նոյ՝ի տապան անդր, արու և էգ, ոչ պատուիրեաց Նմա Աստ: Եւ եղև յետ եօթն աւուր և ջուր ջրհեղեղին եղև՝ի վերն երկրի: Յամին վեցհարիւրերորդի կենաց Նոյի, յերկրորդումն ամսեանն՝ի քսան և եօթն ամսոյն, և պատառեցան ամ աղբիւրք անդնդոց բազմաց, և սահանք երկնից բացան: Եւ եղև անձրև՝ի վերն երկրի զքառասուն տիւ, և զքառասուն գիշեր: Յաւուր յայնմիկ եմուտ Նոյ, Աեմ, Քամ, Յաբեթ, որդիք Նոյի, և կին Նոյի. և երեք կանայք որդւոց նորին ընդ նմա՝ի տապան անդր: Նոքա և ամ գազանք ըստ ազգի. և ամ անասունն ըստ ազգի իւրեանց. և ամ սողոն շարժուն՝ի վերն երկրի ըստ ազգի իւրեանց. և ամ հաւ թռչունն ըստ ազգի իւրում: Մտին առ Նոյ՝ի տապան անդր երկու երկու յամ մարմնոյ, յորում էր շունչ կենդանի: Եւ որք մտանէին՝ արու և էգ յամ մարմնոյ մտանէին, ոչ պատուիրեաց Աստ Նոյի: Եւ փակեաց Տէր Աստ արտաքոյ նորա զտապանն. և եղև ջրհեղեղ զքառասուն տիւ և զքառասուն գիշեր՝ի վերն երկրի. և բազմացաւ ջուրն և վերացոյց զտապանն. և

քարձրացաւ յերկրէ: Եւ զօրանայր ջուրն և բազմանայր յոյժ՝ ի վերայ երկրի. և շրջէր տապանն ի վերայ ջրոց: Եւ սաստկանայր ջուրն յոյժ յոյժ՝ ի վերայ երկրի. և ծածկէր զամենայն բարձունս որք էին ի ներքոյ երկնից: Հնգետասան կանգուն բարձրացաւ ջուրն ի վեր. և ծածկեաց զամ լերինս: Եւ մեռաւ ամ մարմին շարժուն ի վերկրի. թռչնոց, և անասնոց՝ և գազանաց, ամ սողուն սեռուն ի վերկրի, և ամ մարդ: Եւ ամ որ ունէր շունչ կենդանի յանդունս իւր. և ամ որ ինչ էր ի վերայ ցամաքի մեռաւ: Եւ ընկեաց զամ հասակ որ էր ի վերայ երեսաց երկրի. ի մարդոյ մինչև յանասուն. և ի սողոց մինչև ի թռչունս երկնից. և ընկեցան յերկրէ. և մնաց միայն Նոյ, և որք ընդ նմա էին ի տապանի անդ: Եւ բարձրացաւ ջուրն ի վերկրի աւուրս հարիւր և յիսուն: Եւ յիշեաց Աստուած զՆոյ, և զամ գազանս, և զամ անասունս, և զամ թռչունս. որք էին ընդ նմա ի տապանի անդ. և եած Աստուած հողմ ի վերկրի, և դադարեաց ջուրն: Եւ նստան աղբիւրք անդնդոց, և սահանք երկնից. և արգելաւ անձրեւ յերկնից: Եւ դարձեալ տակաւ. երթայր ջուրն և թոշանայր յերկրէ. և նուազեր ջուրն յետ հարիւր և յիսուն աւուր: Եւ նստաւ տապանն յեօթներորդում ամսեանն ի քսանևեօթն ամսոյն ի լերինս Ուրարտացւոյ: Եւ ջուրն երթայր և նուազեր մինչև ի տասներորդ ամիսն: Իսկ յամսեանն մեռաւսանեներորդի, որ օր առաջին էր ամսոյն, երևեցան գլուխք լերանց: Եւ եղև յետ քառասուն աւուր՝ եբաց Նոյ զպատուհան տապանին զոր արար: Եւ արձակեաց զագուաւն, և եկ և անդրէն ոչ դար-

ձաւ

ձաւ մինչև ցջանաքիլ ջրոյն յերկրէ : Եւ ար-
ձակեաց զաղաւնին զՀետ նր տեսանել թէ ջա-
ծուցեալ էցէ ջուրն յերեսաց երկրի : Եւ չգտեալ
աղաւնւոյն հանգիստ ոտից իւրոց , դարձաւ անդ-
րէն առ նա'ի տապան անդր . զի ջուր դեռ ու-
նէր զնմ երեսս երկրի . և ձգեաց զձեռն և ըն-
կալաւ զնա . և էառ զնա անդրէն առ իւր'ի տա-
պան անդր : Եւ դադարեաց և աւուրս եօթն .
և դարձեալ արձակեաց զաղաւնին'ի տապանէ
անտի : Եւ դարձաւ առ նա աղաւնին ընդ երեկս .
և ունէր տերև ձիթենւոյ շիւղ'ի բերանի իւ-
րում . և գիտաց Նոյ , թէ ցածուցեալ են ջուրքն
յերկրէ : Եւ դադարեաց աւուրս եօթն և . և
դարձեալ արձակեաց զաղաւնին , և ոչ ևս յաւել
դառնալ առ նա : Եւ եղև'ի վեցհարիւրերորդի
և'ի միում ամի կենաց Նոյի , յամենայն ա-
ռաջնում , որ օր մի էր ամոյն , նոճազեաց ջուրն
յերեսաց երկրի . և եբաց Նոյ զձեղոյն տապա-
նին զոր արար : Եւ եառս զի նոճազեալ էր ջուրն
յերեսաց երկրի : Իսկ յամենայն երկրորդի , որ օր
քան և եօթն էր ամոյն՝ ցամաքեցաւ երկիր :
Եւ խօսեցաւ Տէր Ա՛ստ ընդ Նոյի , և ասէ : Ե՛լ'ի
տապանէ այսր դու և կին քո , և որդիք քո , և
կանայք որդւոց քոց ընդ քեզ : Եւ ամենայն գազանք
որք են ընդ քեզ . և ամ մնորիւն . 'ի թռչնոց
մինչև ցանասուն . և զամ սողուն զեռուն երկրի
հան ընդ քեզ . և զեռասցին'ի վի երկրի : Եւ ա-
ծեցէք և բազմացարուք'ի վերայ երկրի : Եւ ել
Նոյ , և կին նր , և կանայք որդւոց նր ընդ նմա :
Եւ ամ գազան , և ամ սողուն շարժուն , և ամ
թռչուն յերկրի ըստ ազգի իւրեանց , ելին'ի

տապանէ անտի : Եւ շինեաց Նոյ սեղան Տ֊ի . և
էառ յամ անասնոց սրբոց . և յամ թռչնոց սրբոց .
և եհան ողջակէզ ի վերայ սեղանոյ : Եւ հոտա-
ցաւ Տէր Տ֊ն ի հոտ անուշից . և ասէ Տէր Տ֊ն ,
ածելոյ զմտաւ , ոչ ևս յաւելից անիծանել զեր-
կիր վասն գործոց մարդկան . զի միտք սիրտ մարդոյ հաս-
տատեալ են ի խնամս չարն ի մանկութենէ
իւրմէ . արդ ոչ ևս յաւելից հարկանել զամ մար-
մին կենդանի ոգ այսր : Այսուհետև զամ ա-
ւուրս երկրի՝ սերմն և հունձք , ցուրտ և տօթ ,
ամառն և գարուն , ցրիւ և զմիշեր մի դադա-
րեսցեն : Եւ օրհնեաց Նո֊ն զնոսա և զորդիս նո֊ .
և ասէ ցնո . աճեցէք՝ և բազմացարծուք և լցէք
զերկիր և տիրեցէք դմա : Եւ ահ և երկիւղ
ձեր եղիցի ի վերայ ամ գազանաց երկրի . և ի վեր
ամ թռչնոց երկնից . և ի վեր ամ զեռնոց երկրի .
և ի վեր ամ ձկանց ծովու . զորս ընդ ձեռամբ
ձերով ետու : Եւ ամ զեռուն որ է կենդանի ,
ձեզ լիցի ի կերակուր . իբրև զբանջար խոտոյ
ետու ձեզ զամ : Բայց զմիս արեամբ շնչոյ մի
ուտիցէք : Վասնզի և զձեր արիւն շնչոյ խնդրե-
ցից , ի ձեռաց ամ գազանաց խնդրեցից զնա .
և ի ձեռաց մարդոյ . ի ձեռաց առն զբաւնչ եղ-
բօր իւրոյ խնդրեցից : Որ հեղու զարիւն մարդոյ՝
փոխանակ արեան նո֊ հեղցի արիւն նո֊ . զի ի
պատկեր Ա֊ն արարի ես զմարդն : Ա֊մ դուք ա-
ճեցէք՝ և բազմացարծուք՝ և լցէք զերկիր . և բազ-
մացարծուք ի վերա դորա : Եւ խօսեցաւ Տէր Ի֊ն ընդ
Նոյ . և ընդ որդիս նո֊ զոր ընդ նմա էին՝ և ա-
սէ : Եւ ահաւասիկ ես հաստատեմ զուխտ իմ
ընդ ձեզ և ընդ զաւակի ձերում յետ ձեր : Եւ

ընդ

ընդ ա՛մ՛ շ՛նչ՛ոյ կ՛ենդանւոյ որ՛ք ընդ ձե՛զ՝ են ։ ի՛ թռչնոց և յանասնոց և յա՛մ՛ դա՛զանաց երկրի որ՛ք ընդ ձե՛զ ։ և յա՛մ՛ե՛նց՛ո՛ւն որ՛ք ել՛ի՛ ի տապանէ՛ անտի ։ և յա՛մ՛ա՛ն՛ա՛սն՛ո՛յ երկրի ։ Ա՛ւ հաստատեցից զու՛խտ իմ՛ ընդ ձե՛զ ։ և ո՛չ ե՛ս մե՛ռ՛ի՛ ա՛մ՛ մա՛ր՛մ՛ի՛ ի՛ ջ՛ր՛հ՛ե՛ղ՛ե՛ղ ։ և ո՛չ ե՛ս ե՛ղ՛ի՛ջ՛ ջ՛ր՛հ՛ե՛ղ՛ե՛ղ ջ՛ու՛ր՛ց ապականել զա՛մ՛ երկիր ։ Ա՛ւ ասէ Տ՛ր Ա՛՛ծ ց՛Ա՛յ և ցո՛ր՛դ՛ի՛ս ն՛ո՛ր ։ այս է՛ նշան ու՛խ՛տ՛ի՛ն ։ զո՛ր ես տա՛ց ընդ իս և ընդ ձե՛զ ։ և ի՛ մէ՛ջ ա՛մ՛ շ՛նչ՛ոյ կ՛ենդանւոյ որ է՛ ընդ ձե՛զ ։ յա՛զա՛ս յա՛ւ՛ի՛տ՛ե՛ն՛ի՛ց ։ Օ՛ա՛ղ՛ե՛ն՛ իմ՛ եդի՛ց յա՛մ՛ա՛ս ։ և ե՛ղ՛ի՛ց՛ի՛ ի՛ նշանակ յա՛ւ՛ի՛տ՛ե՛ն՛ա՛կ՛ա՛ն՛ ու՛խ՛տ՛ի՛ն ընդ իս և ընդ ա՛մ՛ երկիր ։ Ա՛ւ ե՛ղ՛ի՛ց՛ի՛ ի՛ գ՛ու՛մ՛ա՛ր՛ե՛լ ի՛՛ն՛ձ՛ զ՛ա՛մ՛ա՛ս ի՛ վ՛ի՛ երկրի՛ ։ երևեսցի ա՛ղ՛ե՛ղ՛ն՛ իմ՛ յա՛մ՛ա՛ս ։ Ա՛ւ յի՛շ՛ե՛ց՛ի՛ց զու՛խտ իմ՛ որ ընդ իս և ընդ ձե՛զ ։ և ի՛ մէ՛ջ ա՛մ՛ շ՛նչ՛ոյ կ՛ենդանւոյ յա՛մ՛ մա՛ր՛մ՛ի՛ն ։ և ո՛չ ե՛ս ե՛ղ՛ի՛ց՛ի՛ ջ՛ր՛հ՛ե՛ղ՛ե՛ղ ի՛ սատակել զա՛մ՛ մա՛ր՛մ՛ի՛ն ։ Ա՛ւ ե՛ղ՛ի՛ց՛ի՛ ա՛ղ՛ե՛ղ՛ն՛ յա՛մ՛ա՛ս ։ և տե՛ս՛ց՛ի՛ յի՛շ՛ի՛լ զու՛խտ՛ա՛ն՛ յա՛ւ՛ի՛տ՛ե՛ն՛ա՛կ՛ա՛ն՛ ։ ի՛ մէ՛ջ իմ՛ և ի՛ մէ՛ջ ա՛մ՛ շ՛նչ՛ոյ կ՛ենդանւոյ ։ յա՛մ՛ մա՛ր՛մ՛ի՛ն որ է՛ ի՛ վ՛ի՛ երկրի՛ ։ Ա՛ւ ասէ Ա՛՛ծ ց՛Ա՛յ ։ այս է՛ նշան ու՛խ՛տ՛ի՛ն ։ զո՛ր ու՛խ՛տ՛ե՛ց՛ի՛ ես ընդ իս և ընդ ձե՛զ ։ և ի՛ մէ՛ջ ա՛մ՛ մա՛ր՛մ՛ո՛յ որ է՛ ի՛ վ՛ի՛ երկրի՛ ։ Ղ. 17 ։

Ընդ՛ե՛ր՛ց՛ո՛ւ՛ած՛ս Ա՛՛ռ՛ա՛կ՛ա՛ց ։

Ղ. 1 ։

Ա՛ր՛մ՛ա՛ստ՛ա՛ւ՛ի՛ շ՛ի՛ն՛ե՛ա՛ց իւր տուն ։ և կ՛ա՛ն՛գ՛ն՛ե՛ա՛ց սիւնս եօթն ։ Ե՛ղ՛ե՛ն զե՛ղ՛ե՛ւս իւր ։ և խո՛ա՛ն՛ե՛ա՛ց ի՛ խո՛ա՛ն՛ա՛ր՛ա՛ն՛ս զ՛ի՛ն՛ի՛ իւր ։ և պատրաստեաց զսեղան իւր ։ Ա՛ւ առաքեաց զծառայս իւր՝ կոչել բարձր քարոզութ՛ի՛ւն ի՛ խո՛ա՛ն՛ե՛ւս իւր ։ Ա՛ւ ասէ ։

որ

որ ազ իցէ անզգամ ևկեսցէ առ իս : Նա ցպա-
կասամիտս ասէ : Նկայք՝ կերպ ք՛ի հացէ իմմէ՝
և արբէք զգինի իմ , զոր խառնեցի ձեզ : Թո՛ղէք
զանզգամութիւն , և կեցջէք . խնդրեցէք զիմաս-
տի , զի ապրեսջիք . և ուղղեցէք գիտութիւն զհան-
ճար . և ուղիղ ճանապարհաւ իմացարո՛ւք զնչուտս :
Մի՛ խրատէ զչարս՝ առցէ անձին իւրում անար-
գանս . և որ յանդիմանէ զամբարիշան , առեսյ
զանձն : Մի՛ յանդիմաներ զչարս՝ զի մի առես-
ցեն զքեզ . յանդիմանեա զիմաստունն , և սի-
րեսցէ զքեզ . (զանմիտն , և յաւելցի առնել
զքեզ :) Տո՛ւր իմաստնոյն պատճառս՝ և իմաստ-
նագոյն ևս լինի . ծանո՛ արդարոյն՝ և յաւելցի
ընդունիլ : Սկիզբն իմաստութե՛ երկիւղ Տ՛ն . և
խորհուրդք սրբոց հանճար . (իմանալ զօրէնս՝
մտաց առաւտաց է :) Ընդս օրինակաւ քո՛մ
ժամանակս կեցցես . և յաւելցին քեզ ամք կե-
նաց : ԺԱ :

Ընթերցուածս Յոբայեայ մարգարէի :
Ե . 9 :

Ա՛ՀԻ մի՛ երկնիղ բարձու՝ աւետարանիչդ Սիովն
նի . թո՛ւձրացո՛ ղօրութի՛ զբարբառ քո՝ աւե-
տարանիչդ Երեմի . բարձրացուցէք . մի՛ երկնչիք :
Ընդ՝ ցքաղաքսդ Յուդայ . ահաւասիկ Ը՛ն ձեր .
ահաւասիկ Տ՛ն Տ՛ն գայ զօրութ և բազկին տե-
րութ իւրով . ահաւասիկ վարձք իւր ընդ իւր . և
գործք առաջի նո՛ : Իբրև հովիւ մի հովուեսցէ
զխաշինս իւր . և բազկաւ իւրով ժողովեսցէ
զգառինս . և՛ի ծոց իւր կրեսցէ զնո՛ . և մխիթար
լեսցի յղեացս : Ո՞ չափեաց ափով իւրով զջուրս ,

և

և վերկինն ծագաւ՝ և վերկիր ամ քալաւ. ո՞ կշռեաց զերկինս կշռով, և զգաշտս կշռովգօք։ Ո՞ գիտաց զմիտս Տեառն. և ո՞ եղև նմա խորհրդակից՝ եթէ խնդամուտ արասցէ զնա։ Կամ ընդ ո՞ւմ խորհեցաւ՝ և արար զնա խնդամուտ. կամ ո՞ եցոյց նմա զդատաստան՝ և զճանապարհս իմաստուէ. կամ ո՞ եւս նմա փոխ յառաջագոյն՝ և հատուցանիցէ նմա։ Նթէ ամ հեթանոսք իբրև վխամիլ մի՛ ի գուլէ են, և իբրև զմետ մի՛ ի կշռոց համարեցան. և իբրև չնիք՝ի բերանոյ համարեսցին։ Նթէ Լիբանան չէ բաւական յայրումն. և ամ գորգոտանիք չեն բաւական յողջակէզս։ Նա ամ հեթանոսք ոչինչ են. և յոչինչ համարեցան նմա։ 17։

Ասա. Ուղիղ եղեցին ազօթք իմ։

Բէթ. Աղաչեցուք. կ՛գանչ։

Ամբակում ԵՒ։

Ընդհանուր մեզ Տէր արժնուի ընդ իմաստուն կուսանացն. և զհոգւոց մերոց լապտերս պայծառացո։ Արկինչնիք՝ի քէն Տեր զարհուրելաք՝ի պատասխանւոյն. զամէնն ասելով եթէ ոչ գիտեմ զձեզ։ Յորժամ գաս փառօք՝ օր գատել զաւիեզերս ամ. զնորհաւ և մեզ Տէր կալ՝ի յաջմէ քումմէ։ Նացցի մեզ դուռն ողորմուէ երկնաւոր փեսային, և մտցուք՝ի յառագաստ ընդ իմաստուն կուսանան։ փառս՝ օր։ Ժամանեսցուք ընդ առաջ փեսային և մտցուք՝ի յառագաստ նորա. զի մի՛ անասցուք արտաքս որպէս զլիմար կուսանան։ Այո՛ ես ինչ։ Պայծառաց-

յին լապտերը հոգւոց մերոց, և բազմեցուսցես զմեզ ընդ հրաւիրեալսն 'ի կոչումն արքայութեանդ երկնից:

Բեղ. Ա՛ խաղաղութեամբ: Ղեկ. Հայր գիտած:

Ապա ասդրէն Սաղմոս ողբոյն է:

Ո՞ր քեզ Տի՛ համբարձի զանձն իմ. Ա՛ստ իմ 'ի քեզ յուսացայ. մի՛ ամաչեցից, և մի՛ ծիծաղեսցին զիս թշնամիք իմ:

Ամենեքեան այք համբերեն քեզ՝ մի՛ ամաչեսցեն. այլ ամաչեսցեն անօրէնք յունայնութեան իւրեանց:

Օճանապարհս քո Տի՛ ցոյց ինձ. և զշաւիղս քո ուսո՛ ինձ:

Առաջնորդեա՛ ինձ 'ի ճշմարտութիւնդ քումմ, և ուսո՛ զիս. զի դու ես Ա՛ստ փրկիչ իմ. և ես քեզ համբերեմ զօրհանապազ:

Յիշեա՛ Տի՛ զգթութիւնս քո՝ և զողորմութիւնդ քո՝ որ են յաւիտենից:

Զմեղս մանկութե՛ և զանգիտութե՛ իմոյ մի՛ յիշեր. այլ յիշեա՛ զիս Տի՛ ըստ ողորմութե՛ քումմ, վա՛ք քաղցրութե՛ քո. զի քաղցր և ուղիղ ես Տէր:

Ա՛ստ այսորիկ օրէնսփո՛ս առնիցես զմեղաւորս 'ի ճանապարհի. առաջնորդես հեզոց 'ի դատաստանի, և ուսուցանես հեզոց զճանապարհս քո:

Ա՛ստ ճանապարհք Տի՛ն ողորմութի՛ և ճշմարտութի՛ն այնոցիկ, որք խնդրեն զուխտս և զվկայութի՛ նորա:

Վա՛ն անուան քո Տի՛ քաւեա՛ զմեղս իմ, զի բա՛զմ եղեն. ո՞վ է մարդ որ երկնչի 'ի Տի՛նէ, օրէնս-

գետ

դէտ առնէ զնա ՚ի ճանապարհի՝ յոր և հաճե-
ցաւ :
Ընձն նր՚ի բարուէ հանգիցէ . և զաւակ նր ժա-
ռանգեսցէ զերկիր :
Օջրուէ է Տր երկիւղածաց իւրոց . և զկտակա-
րանս իւր ուսուցանէ նց :
Աչք իմ յամ ժամ առ Տր . և նա հանէ յորո-
գայթէ զոտս իմ :
Դարձիր առ իս , և ողորմեայ ինձ . զի միամօր և
աղքատ եմ ես :
Նեղուխք սրտի իմոյ բազմ եղեն յոյժ . և ՚ի վշտաց
իմոց հան զես :
Տես զնուաստութիւն իմ և զվաստակ իմ . և թող
ինձ զամ մեղս իմ :
Տես զթշնամիսն՝ զի բազում եղեն . ատելուի զոր
՚ի նանիր ատեցին զես :
Պահեա զանձն իմ , և փրկեա զես , և մի յամօթ
եղէց՝ զի յուսացայ ՚ի քեզ :
Ամբիծք և ուղիղք կցորդք եղեն ինձ . և ես քեզ
համբերի զօրհնասպաս . փրկեա Ած զԻսրայէլ
յամ նեղուեց նր :

ՕՒՆՒ ՈՐԹԻՒ :

Սկզբ Ա-հետալանիս որ ըստ Ա-ատթէոսի :
կէ . 1 :

Տէրն մեր Տ ՎՒՏ

Ա-ւ եղեալ արտաքս ՚ի տաճարէն գնայր , և մա-
տեան աշակերտքն ցուցանել նմա զշինուածս
տաճարին : Ա-ւ նա պատասխանի ետ և ասէ ցնս.
տեսանէք զայդ ամ , ամէն ասեմ ձեզ , ոչ մնասցէ
այդր

այդը քալ ի քարի վը՝ որ ոչ քախեսցի : Եւ մինչդեռ նատէր ի լերինն Հիմնենաց, մատեան առնա աշակերտքն առանձինն և ասեն. ասա մեզ՝ ե՞րբ լինիցի այդ. և կի՞ զի՞նչ նշան իսկ գոյ գալստեանն, և վախճանի աշխարհիս : Պատասխանի եւ Յն՝ և ասէ ցնս. զգոյշ լերուք՝ գուցէ ոք զձեզ խաբիցէ : Զի բազք գայցեն յանուն իմ, և ասիցեն՝ թէ ես եմ Քրն. և զբազմս մոլորեցուցանիցեն : Լսելոց էք պատերազմունս՝ և համբաւս պատերազմաց. զգոյշ լերուք՝ մի ճառակեսջիք, զի պարտ է լինել այմ ամի, այլ չէ է կատարած : Յարիցէ ազգ յազգի վը, և թագաւորութիւն ի թագաւորութիւն վը. և եղիցին տալք և սրածուխք և սաստանութիւնք ի տեղիս տեղիս : Սկսան և այն ամ սկիզբն է երկանց : Յայնժամ մատնեսցեն զձեզ ի նեղութիւն, և սպանանիցեն զձեզ . և եղիջիք ատելեալք յամ ազգաց վը անուանն իմոյ : Եւ յայնժամ գայթակղեսցեն բազք, և զմիմեանս մատնեսցեն՝ և ատեսցեն զմիմեանս : Եւ բազմ սուտ մարգարէք յարիցեն, և զբազմս մոլորեցուսցեն : Եւ վը բազմանալոյ անօրէնութեն, ցամաքեսցի սէր բազմաց : Այլ որ համբերեացն իսպառ, նա կեցցէ : Եւ քարոզեսցի աւետարանս արքայութեանս ամ տիեզերս՝ ի վկայութիւն ամ հեթանոսաց, և ապա եկեսցէ կատարած : Զրդ՝ յորժամ տեսանիցէք զգարշուճի աւերածոյն, որ ասացեաւն է ի ձեռն Դանիէլի մարգարէի, զի կայցէ ի տեղւոյն սրբութեան . որ ընթեռնուն՝ ի միտ առցէ : Յայնժամ որ ի Հրէաստանի իցեն՝ փախիցեն ի լերինս . և որ ի տանիս կայցէ, մի իջցէ առնուլ

ինչ

քինէ ՚ի տանէ իւրմէ ։ Եւ որ յանդի իցէ, մի դարձցի յետս առնուլ զձորձս իւր ։ Ոայց վայ իցէ յղեաց և առաւաց յաւուրան յայնոսիկ ։ Յաղօթս կացէք՝ զի մի լինիցի փախուստն ձեր ձմերան, և մի ՚ի շաբաթու ։ Օ՛ի եղիցի յայնժամ նեղութի մեծ, որպիսի ոչ եղև ՚ի սկզբանէ արարածոց աշխարհի մինչև ցայժմ, և ոչ այլ լինի ։ Եւ եթէ ոչ կարճեին աւուրքն այնոքիկ, ոչ ապրեր ամ մարմին, բայց վն ընտրելոցն կարճեսցին աւուրքն այնոքիկ ։ Յայնժամ թէ որ ասիցէ ձեզ՝ ահաւասիկ աստ է Քրիստոս կամ անդ, մի հաւատայցէք ։ Օ՛ի յարիցեն սուտ քրիստոսք և սուտ մարգարէք, և տացեն նշանս մեծամեծս և արուեստս, մինչև մոլորեցուցանել՝ թէ հնար ինչ իցէ և զընտրեալսն ։ Ահա յառաջագոյն ասացի ձեզ ։ Ապա եթէ ասիցեն ձեզ, ահաւասիկ յանապատի է, մի ելանիցէք, և թէ ահա յշտեմարանս է, մի հաւատայցէք ։ Օ՛ի որպէս փայլակն՝ որ ելանէ յարևելից՝ և երևի մինչև յարևմուտս, այնպէս եղիցի գալուստն որդւոյ մարդոյ ։ Օ՛ի ուր գիշն իցէ, անդր ժողովեսցին արծուիք ։ Այլ յաղվաղակի յետ նեղութեան աւուրցն այնոցիկ արեգակն խաւարեսցի, և լուսին ոչ տայցէ զլոյս իւր, և աստեղք անկցին յերկնից, և զօրութիւք երկնից շարժեսցին ։ Եւ ապա երևեսցի նշան որդւոյ մարդոյ յերկինս, և յայնժամ կոծեսցին ամ ազգք, և տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ ՚ի վերայ ամպոց երկնից զօրութեամբ և փառաւք բազմաւք ։ Եւ առաքեսցէ զհրեշտակս իւր փողիւ մեծաւ, և ժողովեսցեն զընտրեալս նո՛ր ՚ի չորից հողմոց՝ ՚ի ծագաց երկնից մինչև ՚ի ծագս նոցա ։

Ի թզենւոյ անտի ուսարուք զառակն. զի յորժամ նո՛ր ոստքն կակղասցին և տերևն ցցուիցի, գիտէք թէ մերձ է ամառն: Նոյնպէս և դուք յորժամ տեսանիցէք զայս ամ, գիտասջիք թէ մերձ է ի դուրս: Ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ անցցէ ազգս այս՝ մինչև այս ամ եղիցի: Երկինքն և երկիր անցցեն, և բանք իմ մի՛ անցցեն: Նայց վասն աւուրն այնորիկ և ժամուն, ոչ ոք գիտէ՝ ոչ հրեշտակք երկնից՝ և ոչ Որդի՝ բայց միայն Հայր: Այլ որպէս աւուրքն Նոյի, այնպէս եղիցի գալուստն որդւոյ մարդոյ: Զի որպէս էին յաւուրսն որ յառաջ քան զջրհեղեղն, ուտէին և ըմպէին՝ կանայս առնէին և արանց լինէին, մինչև յօրն՝ յորում եմուտ Նոյ ի տապանն, և ոչ գիտացին՝ մինչև եկն ջրհեղեղն և եթարձ զամենեսին, այնպէս եղիցի և գալուստն որդւոյ մարդոյ: Յայնժամ թէ իցեն երկու յագարակի, մին առցի՝ և միւսն թողցի: Եւ եթէ երկու աղացանն ի մի երկանս, մին առցի՝ և միւսն թողցի: Երթուն կացէք՝ զի ոչ գիտէք յորում ժամու Տէրն ձեր գայ: Զայն գիտասջիք, եթէ գիտէր տանուտէրն՝ յորում պահու գող գայ, սկէր՝ և ոչ տայր ակառն հատանել զտան իւրոյ: Ա՛ր այսորիկ և դուք եղերո՛ւք պատրաստ, զի յորում ժամու ոչ ակն ունիցիք՝ գայ որդի մարդոյ: Ասէ ո՞վ իցէ հաւատարիմ ծառայ և խնամարուն, զոր կացոյց տէր իւր ի վերայ ծառայից իւրոց՝ տալ նոցա կերակուր ի ժամու: Երանի է ծառայնն այնմիկ՝ զոր եկեալ տէրն գտանիցէ արարեալ այնպէս: Ամէն ասեմ ձեզ, զի ի վերայ ամենայն ընչից իւրոց կացուսցէ զնա: Ապա թէ ասիցէ ծոյլ

չար՝ի տրտի իւրում, տէր իմ յամե զգաշ. և ականիցի հարկանել զծառայակիցս իւր, ուտիցէ և ըմպիցէ ընդ արբեցողս։ Գայցէ տէր ծառային այնորիկ յաւուր յորում ոչ ակն ունիցի, և՝ի ժամու յորում ոչ գիտիցէ, և կտրեսցէ զնա ընդ մէջ, և զբաժին նր ընդ կեղծաւորս դիցէ։ Ընդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց։ Այնժամ նմանեսցի արքայութի երկնից տասն կուսանաց, որոց առեալ զլապտերս իւրեանց ելին ընդ առաջ փեսային և հարսին։ Էին զն՝ի նոցանէ յիմարք էին և հինգն իմաստունք։ Յիմարքն առին զլապտերսն, և ձէթ ընդ իւրեանս ոչ բարձին։ Իսկ իմաստունքն առին ձէթ ամանովք ընդ լապտերս իւրեանց։ Եւ՝ի յամել փեսային, նիրհեցին ամենեքեան և՝ի քուն մտին։ Եւ՝ի մէջ գիշերի եղև բարբառ, ահա փեսայ գայ՝ արիք ընդ առաջ նր։ Յայնժամ յարեան ամ կուսանքն և կազմեցին զլապտերս իւրեանց։ Ասեն յիմարքն ցիմաստունսն, տուք մեզ յիւղոյդ ձերմէ, զի ահա շիջանին լապտերքս մեր։ Պատասխանի ետուն իմաստունքն և ասեն. գուցէ ոչ իցէ մեզ և ձեզ բաւական, այլ երթայք՝ի վաճառականն և գնեսջիք ձեզ։ Երբև նք գնացին գնել՝ եկն փեսայն, և պատրաստքն մտին ընդ նմա՝ի հարսանիսն՝ և փակեցաւ դուռն։ Յետոյ գան և այլ կուսանքն՝ և ասեն. տ՛ր տ՛ր բաց մեզ։ Եւ պատասխանի ետ և ասէ. ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ ոչ գիտեմ զձեզ։ Արթո՛ւն կացէք՝ զի ոչ գիտէք զօրն և ոչ զժամն։ Ապ այր մի գնացեալ՝ի տարաշխարհ, կոչեաց զծառայս իւր՝ և ետ նոքա զինչս իւր։ Եւ ումեմն ետ հինգ քսակաց՝ և ումեմն երկուս՝

ուանձն մի, իբրաքանչիւր ըստ իւրում՝ կարի, և դնաց: Զորաւ վաղվաղակի՝ որ առ ձիովքն՝ դորձեաց նոքօք, և շահեցաւ այլ ևս հինգ: Նոյնպես և որ զերկուան, շահեցաւ այլ ևս երկուս: Եւ որ զմին առ՝ գնաց փորեաց զերկիր, և թագոյց զարծաթ տեառն իւրոյ: Յետ բազմ ժամանակի գայ տէր ծառայիցն այնոցիկ՝ և առնէ համարս ի մէջ նոցա: Եւ մատուցեալ՝ որ զհինգ քանքարն առ, մատոյց այլ ևս հինգ քանքար՝ և ասէ. տէր՝ հինգ քանքար ետուր ինձ, արդ՝ աւասիկ հինգ այլ ևս քանքար՝ ի մէ շահեցայ: Ասէ ցնա տէրն իւր. աղնիւ ծառ՝ բարի և հաւատարիմ, որովհետև ի սակաւուդ հաւատարիմ ես, ի վերայ բազմի կացուցից զքեզ. մուտ յուրախութիւն քո: Մատուցեալ և որոյ զմի քանքարն առեալ էր՝ և ասէ. տէր՝ երկուս քանքարս ետուր ինձ, ահաւասիկ երկուս ևս այլ քանքարս՝ զոր ի մէ շահեցայ: Ասէ ցնա տէրն իւր. աղնիւ ծառ՝ բարի և հաւատարիմ, որովհետև ի սակաւուդ հաւատարիմ ես, ի վերայ բազմի կացուցից զքեզ. մուտ յուրախութիւն քո: Մատուցեալ և որոյ զմի քանքարն առեալ էր, և ասէ. տէր՝ գիտէի, զի այր մի խիստ ես, հնձես՝ զոր ոչ սերմանեցեր, և ժողովես՝ ուստի ոչ սփռեցեր. երկեայ՝ գնացի և թագուցի զքանքարն քո յերկրի. արդ՝ աւասիկ քոյդ ունիս զքեզ: Պատասխանի ետ տէրն՝ և ասէ ցնա. ծառայ չար և վատ՝ գիտէիր եթէ հնձեմ՝ ուստի ոչ սերմանեցի, և ժողովեմ՝ ուստի ոչ սփռեցի. պարտ էր քեզ արկանել զարծաթդ իմ ի սեղանաւորս, և եկեալ ես տոկոսօք պահանջէի զնմանէ: Արդ՝ առէք ի դմանէ զքանքարդ՝ և տուք այնմ

այնմ որ ունիցի զտասն քանքարն։ Օ՛ի ասի որ
ունիցի՝ տացի և յաւելցի, և որ ոչն ունիցի՝ և
զոր ունիցին, բարձցի ՚ի նմանէ։ Եւ զծառայդ
անպիտան հանէք ՚ի խաւարն արտաքին. անդ է-
ղիցի լալ և կրճել ատամանց։ Եւ յորժամ է՛
կեսցէ որդի մարդոյ փառօք իւրովք՝ և ամ հրեշ-
տակք ընդ նմ, յայնժամ նստցի յաթոռ փա-
ռաց իւրոց։ Եւ ժողովեսցին առաջի նո՛ ամ ազգք,
և մեկնեսցէ զնո՛ ՚ի միմեանց, ոյք հովիւ զի մեկ-
նեսցէ զոչխս յայծեաց։ Եւ կացուսցէ զոչխան
ընդ աջմէ իւրմէ՝ և զայծեան ՚ի ձախմէ։ Յայն-
ժամ ասասցէ թագաւորն ցայնոսիկ՝ որ ընդ աջմէն
իցեն. եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ ժառանգե-
ցէք զպատրաստեալ ձեզ զարքայութիւն ՚ի սկզբա-
նէ աշխարհի։ Օ՛ի քաղցեայ՝ և եատուք ինձ ու-
տել. ծարաւեցի՝ և արբուցէք ինձ. օտար էի՝ և
ժողովեցէք զիս. մերկ՝ և զգեցուցէք զիս. հիւանդ
էի՝ և տեսէք զիս. ՚ի բանտի էի՝ և եկէք առ իս։
Յայնժամ պատասխանի տացեն նմա արդարքն
և ասասցեն. եր՝ ե՞րբ տեսաք զքեզ քաղցեալ՝
և կերակրեցաք, կա՛մ ծարաւի՝ և արբուցաք։ Ե՞րբ
տեսաք զքեզ օտար՝ և ժողովեցաք, կա՛մ մերկ՝ և
զգեցուցաք։ Ե՞րբ տեսաք զքեզ հիւանդ՝ կա՛մ ի
բանտի, և եկաք առ քեզ։ Պատասխանի տա-
ցէ թագաւորն՝ և ասասցէ ցնո. ամէն ասեմ
ձեզ, որովհետև արարիք միում յեղբարցս այ-
սոցիկ փոքրկանց՝ ինձ արարիք։ Յայնժամ ա-
ասասցէ և ցայնոսիկ՝ որ ընդ ահեկէն իցեն. եր-
թայք յինէն անիծեալք ՚ի հուրն յաւիտենա-
կան, որ պատրաստեալ է սատանայի և հրեշտա-
կաց նո՛ա։ Օ՛ի քաղցեայ՝ և ոչ եատուք ինձ ուտել,

ծարաւեցի՝ և ոչ արբուցիք զիս, օտար էի՝ և ոչ ժողովեցիք զիս, մերկ էի՝ և ոչ զգեցուցիք զիս, հիւանդ՝ և ի բանտի՝ և ոչ տեսիք զիս: Յայնժամ պատասխանի տացեն և նոքա՝ և ասասցեն. ա՛ր՝ ե՞րբ տեսաք զքեզ քաղցեալ՝ կամ ծարաւի կամ օտար կամ մերկ կամ հիւանդ կամ ի բանտի, և ոչ պաշտեցաք զքեզ: Յայնժամ պատասխանի տացէ նոցա՝ և ասասցէ. ամէն ասեմ ձեզ, որովհետև ոչ արարէք միում ի փոքրկանցս յայսցանէ՝ և ոչ ինձ արարէք: Եւ երթիցեն նոքա ի տանջանսն յաւիտենականս, և արդարքն ի կեանսն յաւիտենականս: Եւ եղև իբրև կատարեաց Յն զամս զեռնս զայսոսիկ, ասէ ցաշակերտսն իւր: Գիտէք, զի յետ երկուց աւուրց զատիկ լինի. և որդի մարդոյ մատնի ի խաչ ելանել:

ԿԴ. 2:

Վրէպ. Խնդրեցուք: Կեցո՛ Նիւ: Աղջիկ. փոխ. գաւառ խաղաղութեան:

Եւ ապրիլն:

Ե Ւ Ե Գ

ՀՈՐԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ԵՒԼԻՒՆ ՕՐՀՆՈՒԱԾ ԳՅ

ՈՐ ՅԵԹՈՒՆ ՓԱՌՅՅ բազմեալ ընդ Հօր անսկզբնա-
կից բանդ . այսօր բազմիլ ընդ
Հոդեգինան յանձն առեր . օրհնեմք զեկեալդ ի
փրկութիւն աշխարհի : Որ անճառ յաճուրեամբդ
օծեալ զքո ծառայական կերպ . այսօր հաճեցար
օծանիլ իւղով ի ձեղաւորաց . օրհնեմք զքէ : Որ
կենարար թաղման քո գուշակ զիւղին ծանու-
ցեր զօծումն . այսօր Յուդայիկ յայտնեցաւ խոր-
հուրդ այծամեսիրութեան . օրհնե :

Որ խորհրդեամբ քոյդ Հօր և Հոգւոյն ապար ի
պատկեր իւր զմարդն առաքին . այսօր որդիք
մարդկան ժողովեալ խորհին մատնել ի մահ զՈ-
ղին Աշ : Յուդա սիրոյն աշակերտ փոխանակեաց

զատեալսն ի մարդասիրին. մատանելով քահանայիցն ընդ երեսսն արծաթով:

Ալ երանգաւոր երկնից մշանջենաւոր Հօր Որդին ներգործեալ իմովս ի վեր քան զհրաշ՝ ծառայի առեալ զկերպ անկողոպատելի աճումեամբն: Նա նին զմաքրեցելոցն ջրով զոտս լուանայր. զի զհանարհումի ի նն տպաւորեսցէ. Նորոգու թեանն գոլ օրինին: Նաշխէ զմարմին իւր և զարիւն նոր ուխտ անուանեալ, և յիշատակ կատարումն մահուանն, մերձեցելոցս ի նա սրբու թեամբ:

Երկոդ զոյս որպէս զօրինոց այսօր անճառ խոնարհութիւն ի վերնատունն խորհրդոյ զգեստ ծառայի սփածանիլ յանձն առեր. օրհնեմք զեկեալդ ի կամաւոր չարչարանս: Որում երկրպագեն դասք հրեշտակաց խոնարհեցար ի լուանալ զոտս հողեղենս. բժշկել սոքօք զգայրշապարս նախահօրն. բժշկեա զհոգւոյ խնդ զհիւանդութիւնս: Որ'ի խորհուրդս փրկականս նկեղեցւոյ քաշխեցեր աշակերտացն զմարմինդ քո նորոգելով զմահացեալսն ի ճաշակմանէ. հաղորդս այսմ ընկալ զմեզ միայն մարդասէր:

Ար անսկիզբն յեսուեդ ես Էջ. այսօր զգեցար զգեստ հողեղէն ծառայի՝ ծածկելով զմերկութիւն նախահօրն. օրհնեալ եկեալդ ի փրկութիւն ազգի մարդկան: Որ վերօրհնեա ի հրեղէն քերովբէից՝ այսօր եկեր կամաւ ի վերնատունն խորհրդոյ. լուացեր զաշակերտսն յօրինակ վանցել. օրհնեալ եկ Որ յամենս փառաց նախ ընդՀօր. այսօր քաշխելով ընդ աշակերտսն յանձն առեր. քաշխելով զմարմին և զարիւն քո սուրբ. օրհնեալ:

Նկեղ

Ակնարդ ի փրկուի աղքի մարդկան. ի ծառայէ
յանձն առնու մանիլ ի դատաստան. համ-
բերելով վե զմեզ կեցուցանել: Առատնալ Պե-
ղատոսի ոչ մնհատարտ. ի Հրէայն և ի Կայի-
ափայ դատապարտեալ. համ: Կացեալ ի յա-
ւետնի երկրորդ Գամ վե առաքլինն Գամայ պար-
ւեացն Թողութեն. համ:

Գ Ընթացան արդարոնե Հրէայ ծագեալ յաշխարհ
Հայածեաց զնաւարն անգիտուե. և յետ մահու
և յարուե Համբարձաւ առ Հայր յորմէ ծա-
գեաց. որ երկրպագի յերկնաւորաց և յերկ-
րաւորաց ընդ Հօր և ընդ Հոգւոյն. միշ և մեք եր-
կիրպագանեմք Հօր Հոգւով և ճշմարտութ: Որ
փոխանակ ծոցածին բանին որ եղ յերկինս՝ ա-
ռաքեցաւ աւետիքն Հօր ի բարձանց Հոգին
ճշմարտուե. մխիթարել զորս յԳամայ տրամե-
ցիոց և հրաշինել զընտրեալ զդաստ առաքելոցն
պետրոս: Ընտր տրամական և պիշեղ այնն լուծան
երկունք ծննդեան նախամօրն. քանզի զծնեալն
մարմնով ի մահ և յատականաւի վերստին ծնա-
նի Հոգին յորդիս լուսոյ Հօրն երկնաւորի. վասն
որոյ:

Դ Ի ձայն մեծի զանարձնոյն և ի հնչումն հրա-
շալի փողոյն, ուր հողացեալ մարմինք մարդկան
նորոգին. յայնմ աւուր ահեղին յիշեա Տէր և
զմեր զնկճեցեալսն, և Հանգո ընդ նոսա քո: Հոր-
ժամ նշան երևունեան ճառագայթիւք փայլի, և
թագաւորդ լծագաւորաց փառօք տեսանի. յայնմ
աւ: Հորժամ առեան դատաստանի դնի. և
դպրուիք հրաշեցն բանին. յայնմ:

Ա. Յաւր Վարդիկ ցնծութ երգեաց սրտով կո-
չեն աւետիս բերկրեանց առեալ . որ ծնաւ
զերկիւղ անձանց մերոց : Ընթաւելին երկնի և
երկրի ի կաւականն յարգանդէ մեզ կեանք յայտ-
նեցաւ՝ Ընդ այցելու մարդկան : Զաւրաց
ընծայ փայլուն լուսատեսիլ աստեղն . մոգուցն
հետևելով նշանի ի ծնունդ ածողոյն :

Ա. Յաւր ցնծան դաւք հրեշտակաց ընդ հաստա-
տիլ քո ի յերկրի ով լուսերէն խորան երկնա-
նման եկեղեցի մեր . ուրանկ լեր վկայ պատմական՝
հովանի մեր և յոյս : Օրհնաբանութիւն հարցն ա-
նարատ աբօղ արկուալ վայելչատես . զարդարեալ
հանդերձ փառաց և ևդ քնդ աւազ երկնաւոր փե-
սային . ուրանկ լեր ամուլ բազմածին՝ ահա փե-
սային գայ առ քեզ : Փոխ՝ Ջօր : Ընտանեօր հարս-
գնացաւ մեզ աւազան միրուռն յորդումն մեր
Ջողովմն յղացեալ ծնանելով վերստին դհա-
ւատացեալսն ի Քրիստ . ուրանկ լեր անմայր յա-
ռաջնումն՝ ահա Որդին գայ առ քեզ :

Ա՛ժմ և Յէր :

Որ զամ անօրինաբար կամաւ յանձն առեր
փրկիլ ընդ մեզաւորացս . վն անձնաւ խոնարհու-
թեանդ քո և մեզ ողորմեաց :

Փակ. փառք հրաշափառ սէրուն : Վ.Ջ. Ալ
ի գերեզմն : Ալ. Ի գերեզմն և ի տապանեան :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

Որ ուսեր զհաց իմ յարձակեաց առնել ինձ
խաբէութիւն :

Ալէ դու Տէր ողորմեա ինձ . և կանգնեա զիս . և
ես հատուցից նմա :

Ալէ-

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :
Իսրայելացան և խաչեցան զչարուն . և զապիրա-
ւուն ի բարձունս խորհեցան :
Եդին յերկինս զբերանս իւրեանց . և զլեզուս
իւրեանց ածէին զերկիրս :
Փառք Հօր . այժմ և . ապել :

Աղէ . ի դիշերի և ի տունջևան :

Ցառաւօտուան Հոգի կէ :

Որ խորհրդոց ես Տէր Աստ անմահ . զծածկեալ
խորհուրդ չարին ապականեալ վանեա . զքեզ օրհնեմք Աստ հարցն մերոց : Որ զնախանձն Աբրահամու զհանդէս խորագոյնս ծանուցեր աւետեաց Որդւոյն պատուհաս . զքեզ օրհ : Որ շնորհես ծածկելոց յայտնի գոլ . Յուդաս արծաթասէր զանհաւատելիդ մատներ . զքեզ : Օրհնեցեք ամ գործք Տէր զՏէր . օրհնեցեք և բարձր սրտիւք զնա յաւիտեան : Փառս Հօր : Ո՛վ բնակեալն ի վերին զօրսն ծածկապէս խորհուրդ քահանայքն հոգունել վաճառեին զԱստ . և բարձր :
Այժմ և Ցդեղ : Որ մի մեր համբերութեանց բանասիրեալ
ոչխին համաւ վաճառի բանն . և բարձր :

Աւետարանչական :

Ածծին երիսնեցին դուռն՝ ածելին ձայնիւն
աւետարանէր հրեշտակն . ուրախ լեր բերկրեալդ
Տէր ընդ քեզ : Փառս Հօր : Ի քերովբէս բազմեալ ընդ Հօր անապականաբար բնակիլ հաճեցաւ ի քում որովայնի . ուր : Այժմ և Ցդեղ : Որ
բոցկ-

քոցեղէն սրտմբեխիք շրջափակեալ պահիւր. այսօր ՚ի մէջ մարդկան ՚ի գիրկս հողեղէնի յայտնեալ. ուրախ:

Ովքրէ՛ գէյ:

Օ՜ քէն խորհեցան ՚ի չարուն Ը՜ յաւիտենից՝ որ բանիւ զարարածս խորհրդով հիմնեցուցեր: փոխ՛ ՚ՀՕՐ: Օ՜քեզ որ արարիչդ ես միծուքեան՝ արձանիդ վաճառէին. յանձն առեր զնմ համբերելով վասն մեր: Ը՜յեյ Ն՜ հիշ: Օ՜քեզ որ թագաւոր թագաւորաց՝ ՚ի ծառայէ զատապարտեալ. զի զմեզ փրկեսցես ՚ի յանիծից Ադամայ:

Տէր ալէյնկ գէյ:

Ա՜յսօր նկեալ կամաւ փրկիչն առ ՚ի մատնիչ յանօրէն ժողովրդէն վասն փրկութեանս հեթանոսաց: փոխ՛ ՚ՀՕՐ: Ա՜յսօր մատնի բանն ՚ի բանաւոր հօտէ. և յառաջնոց դատապարտի յանօրինաց ժողովրդէն՝ վասն փրկու: Ը՜յեյ Ն՜ հիշ. Ա՜յսօր հոգին զՏէրն դատապարտէ. և արծաթոյ վաճառի արարիչն արարածոց վասն:

Ը՜——ՕՐԻՆ ԷրԷ:

Խորհեցան, և խօսեցան զչարութիւն. և զապիրատութիւն ՚ի բարձունս խորհեցան: Նդին յերկինս զբերանս իւրեանց. և զլեզուս իւրեանց ածէին ի երկրա:

Ալէլ. փառաւորեսցուք. կամ զանձ:

"Վասն զի զանգիտիք այսօր տեսանել ձեր յաշխարհի ի մէջ հողեղինաց, որպարծիք ապարչին սպասնուլեն խորհին վնասուրդ: Փոխ ՚ի օր որ բասնիէն իւրով զերկինս և զերկիրս հաստատեաց յոյնչէ գոյացուցեալ. վաճառի այսօր դիւրագին ընդ երեսան արծաթոյ: Ելյ ՚ի ՚ի ՚ի: Ով հնազդաս արտասանելի երկնաւոր վարդապետին սպասնուն խորհի զնստուրդ. մտանելով անօրինաց՝ զի խաչեսցի ՚ի մէջ երկրի:

Ա-ա Ա-ՐԵՂ. Ա՛ խաղաղութեն: Ա-ՂԸ-. Ա՛ն ես աէր:

Ա-ա Ա-ՂՈՈ ԱՂԷՈՅԱՆ. Ե:

Որ ուսեր ընդ իս հաց. յամախսաց առնել ինձ խաբէութիւն: ՀՒ.

Երանի որ խորհի զաղքատն և զանանկն. յաւուր չարի փրկէ զնա Տէր: ՓԿ.

Տէր փրկէ զնա և կեցուցանէ. երանելի առնէ ՚ի վերն երկրի, և ոչ մատնէ զնա ՚ի ձեռս թշնամեաց իւրոց:

Տէր օգնական է նմա ՚ի մահիճս ցաւոց իւրոց, զամ անկողինս նորա դարձուցանէ ՚ի հիւանդութիւն նէ:

Ես ասացի Տէր ողորմեա ինձ. բժշկեա զանձն իմ. ես մեղայ քեզ:

Թշնամիք իմ ասացին ինձ չար. երբ իցէ զի մեռցի և կորիցէ անուն նէ:

Մտանէր տեսանել զնանրուն. խօսէր ՚ի սրտի իւրում. ժողովէր զանօրէնութիւն յանձն իւր:

Ըս-

Ըրտաքս եղաներ և գնդյն խօսեր . զինեն շշնջէին
ամ թշնամիք իմ :
Ատրհեցան չար ի վէր իմ . բան անօրէնութ եղ
դին ի վերայ իմ :
Ահեկ որ ննջեցեն ոչ ևս յարեղուցու յատնիչ
քանզի և այրն խաղաղութե իմոյ յոր և եհաս
յուսացայ :
Որ ուտէր ընդ իս հաց . յարձակեաց առնել ինձ
խարէութ :
Էյլ դու Տէր ողորմեա ինձ . կանգնեա զիս , և
հատուցից նոցա :
Գայսմ ծանեայ թէ հաճեցար ընդ իս . զի մի
ուրախ եղիցեն յիս թշնամիք իմ :
Էյլ զիս յամբծուն իմում ընկալար , հաստա-
տեցեր զիս առաջի քո յաւիտեան :
Օրհնեալ Տէր Ած Իսկի յաւիտեանս յաւիտե-
նից . եղիցի եղիցի :

Ողն Որթիւ .

Առ Եղեստրանիս որ ըստ Աքրկոսի .
ժ-ք . ւ :

Ողոյն մեր Ած Ուս

Ք՝ ե էր զատիկն և թաղարջակերք յետ երկուց
աւուրց . խնդրէին քահանայապետքն և դպիրք՝
եթէ գիարդ զնա ծիծաղս կալեալ սպանանիցեն :
Ասէր ասէին՝ թէ մի ի տօնի աստ , զի մի խոռո-
ջալիք լինիցի ի ժողովրդեանն : Եւ մինչ էր ի
Ներմանիա ի տան Սիմոնի բորոտի բազմեալ ,
եկն կին մի որ ունէր շիշ խղճ նարդեան ազ-
նուի մեծագնոյ , և բեկեալ զշիշն՝ եհեղ ի վէր
գլխոյ

գինոյ ներ: Եւ աշակերտքն զտարեին և առեին. ընդ-
ընդ նովաւ կարուստ իւղոյ սպրդիկ: Անկե
էր զայգ իւղ վաճառել աւելի քան երեք հա-
րիւր դահեկանի, և տալ աղքատաց. և զայրա-
նային նմ: ՅոյԺ: Եւ Յս ասէ ցնս. Թոյլ տուք
դմա՝ զի աշխատ առնէ ք, զի գործ մի բարի գոր-
ծեաց դա յիս: Զամ ժամ զաղքատս ընդ ձեզ
ունիք, և յորժամ կամիք՝ կարող էք առնել նց
բարիս. այլ զիս ոչ յամ ժամ ընդ ձեզ ունիք:
Դա զոր ունէրդ՝ արար. յառաջագոյն ննչեաց
զմարմին իմ ի նշան պատանաց: Ամէն ասեմ
ձեզ. ուր և քարոզեսցի աւետարանս այս ընդ
ամ աշխարհ, և զոր արար դա՝ խօսեսցի վն յի-
շատակի գորին: Եւ Յուդա Ակարիոտացի միւոր-
կոտասանից անտի, գնաց առ քահանայապետսն
զի մատնեսցէ զնա նց: Նորա իբրև լսեան խնդա-
ցին, և խոստացան տալ նմ արծաթ: Եւ խնդրէր
թէ զիարդ պարապով մատնեսցէ զնս: ԺԱ:

Նրգ. Խաւարն անգոյ:

Ռբշ. Խնդրեսցուք: Կեցո՛ զնս: Ընդ. Ռամ
ամենազօր և հրաշալի տէրութեդ:

Յեբելոյին ի պատն ձանն ասէ. Խոնարհեցո՛, ով
Ասպետ:

Ասեսդէ:

Կայեաց, և լուր ինձ Տէր Ընդ իմ:
Մինչև յիւրք Տէր մոռանաս զիս խոպան,
մինչև յիւրք դարձուցանես զերեսս քո յինէն:
Ընդ-

Ընթերցուածս ի ծննդոց։

ԺԸ. 1։

Եւ երևեցաւ Ած (Աբրահամու) առ կաղ-
նեաւն Մամբրէի, մինչդեռ նստէր առ դուռս խո-
րանին իբրոյ ի միջօրէի։ Աչս իւր
և տեսի. և ահա արք երիք կային ի վերոյ քան
զնա. և իբրև տեսի՝ ընթացաւ ընդ առաջ նոցա ի
դրանէ խորանին իւրոյ. և երկիր նայեցաւ ի վե՛ր
րի և ասէ։ Տէր եթէ գտի շնորհս առաջի քո.
մի՛ զանց առներ ի ծառայէ քումմէ։ Այլ առիցի
սակաւ մի ջուր. և լուացեն զոտս ձեր. և զովաս-
ջիք ընդ ծառոյն։ Եւ առիցե՛ հաց՝ և կերիջիք. և
ապա երթիջիք զճանապարհ ձեր. փոխանակ որ
դարձայք առ ծո՛յ ձեր։ Եւ ասեն՝ այդպէս ա-
րա՛, ոյնպէս առացիր։ Եւ աւետեցաւ Աբրահամ ի
խորանն առ Սարրա. և ասէ ցնա. փութա՛ և
թրեա զրիւս երիս ալեր նաշհոյ. և արա՛ նկա-
նակս։ Եւ յանդիմայ ընթացաւ Աբրահամ. և
էառ որթ մի մատաղ և բարի. և ետ ցպատա-
նին. և փութացոյց վաղվաղակի հատուցանել։
Եւ էառ կոպի և կաթն. և զորթն զոր հատոյց.
և եդ առաջի նո՛ և կերին. և նա կայր առաջի
նո՛ ընդ ծառայի։ Եւ ասեն ցնա. Ո՞ւր է Սարրա
կին քո. Նա պատասխանի եա՛ և ասէ. ահաւա-
նիկ ի խորանի անդ է։ Եւ ասէ. դարձեալ ե-
կից առ քեզ ի ժամանակի յայսմիկ ի տո՛ն
աւուրս. և ունիցի որդի Սարրա կին քո։ Եւ
Սարրա ունկնդնէր առ դրան խորանին. քանզի
յետոյ նո՛ կայր։ Եւ Աբրահամ և Սարրա ծե-
րացեալք էին. և անցեալք զաւուրսք. և պակա-

սեալ

սեալ էր ի Սարրայէ լինել ի կանանց օրինի։
Ասիծաղեցաւ Սարրա ընդ միտս, և ասէ. ոչ
ինչ ցայժմ ոչ եղև ինձ, այդ լինիցի՞. և տէր
իմ ծերացեալ է։ Եւ ասէ Տէր ցԱբրահամ. զի՞
է զի ծիծաղեցաւ Սարրա ընդ միտս իւր՝ և ա-
սէ. Թէ արդարև ծնանիցիմ. զի ահա ես պա-
ռաւեալ եմ։ Միթէ տկարանայցէ՞ առ ՅԱստուած
ի ժամանակիս յայսմիկ դարձայց առ քեզ ի
տոյն աւուրս. և եղիցի Սարրայի որդի։ Ուխտեաց
Սարրա, և ասէ Թէ ոչ ծիծաղեցայ. քանզի եր-
կեաւ։ Եւ ասէ. ոչ այդպէս է. այլ ծիծաղե-
ցար։ Եւ յարուցեալ անտի արանցն Հոյեցան ընդ
երեսս սոդովմայեցւոցն և գոմորացւոց. և Աբրա-
համ երթայր ընդ նմ՝ յուղարկել զնոսա։ Եւ ա-
սէ Տէր. միթէ ծածուսա ինչ իցէ յԱբրահամէ
ծնեալ իմմէ, զոր ինչ գործելոց եմ։ Այլ Աբրա-
համ լինելով եղիցի յազգ մեծ և ի բազմ. և օրհ-
նեսցին ի նա ամ ազգք երկրի։ Վասնզի գի-
տէի եթէ պատուիրեսցէ որդւոց իւրոց և տան
իւրոյ յետ իւր. պահել զճանապարհս Տն և
առնել զարդարութի և զիրաւունս. և ածցէ Տէր
Աբ ի վե Աբրահամու զամ, զոր խօսեցաւ ընդ
նմա։ Եւ ասէ Տէր. աղաղակ սոդովմացւոց և
գոմորացւոց յաճախեաց. և մեղք նց մեծացան
յոյժ։ Եւ արդ իջեալ տեսից. եթէ ըստ աղաղա-
կին նց որ հիան հասանէ՝ վճարիցեն. ապա թէ
ոչ՝ զի գիտասից։ Եւ դարձեալ արանցն անտի
եկին ի Սոդոմ. և Աբրահամ կայր առաջի Տն։
Եւ մատուցեալ Աբրահամ ասէր. միթէ կորու-
սանիցես գարդարն ընդ ամպարշտին. և լինիցի
արդարն իբրև զամպարիշտն։ Միթէ իցեն յիսուն

ար-

արդար ՚ի քաղաքի՝ կորուսանիցե՞ս զնա. և ոչ
նախիցես ամ տեղեացն վէ յիսուն արդարոցն ե-
թէ ինչո ՚ի նմա: Հաւա՛ւ լիցի քեզ առնել գոյն
քան. սպանանել զարդարն ընդ ամպարշտի. և
լինիցի արդարն իբրև զամպարիշտն. քա՛ւ լիցի
քեզ՝ որ դատես զամ երկիր. ոչ արասցես զայն
դատաստան: Եւ ասէ Տէր. եթէ գտայ ՚ի Սոդոմ
յիսուն արդար ՚ի քաղաքի անդ, թողացուցից
ամ տեղեացն վէ նոցա: Պատասխանի ետ Աբրա-
համ, և ասէ. այժմ սկսայ խօսիլ ընդ Տէր.
քայց ես հող եմ՝ և մոխիր: Եթէ պակասիցին
քան զյիսուն արդար՝ հնգիւ չափ, կորուսանիցե՞
զամ վէ հնգից զամ քաղաքն: Եւ ասէ՝ ոչ
կորուսից՝ եթէ գտցի անդ քառասուն և հինգ:
Եւ յաւելեալ ևս խօսիլ ընդ նմա՝ և ասէ. իսկ ե-
թէ գտցի անդ քառասուն: Եւ ասէ՝ ոչ կորու-
սից վէ քառասնից: Եւ ասէ՝ միթէ բարկ ինչ
Տէր եթէ խօսիցիմ՝ իսկ եթէ գտցին անդ ե-
րեսուն: Եւ ասէ. ոչ կորուսից՝ եթէ գտցի անդ
երեսուն: Եւ ասէ, որովհետև կալայ խօսիլ ընդ
Տէն. եթէ գտցի անդ քսան: Եւ ասէ՝ ոչ կորու-
սից վէ քսանից: Եւ ասէ. միթէ բարկ ինչ Տէր,
եթէ խօսիցայց ևս միւսանգամ. եթէ գտանի-
ցի անդ տասն: Եւ ասէ. ոչ կորուսից վէ տա-
սանցն: Եւ գնաց Տէր՝ իբրև լռեաց ՚ի խօսելոյ
առաի ընդ Աբրահամու. և Աբրահամ դարձաւ
՚ի տեղի իւր: Եւ եկին երկու հրեշտակքն ՚ի
Սոդոմ ընդ երեկս. և Ղովտ նստեր առ դրան
սոդովմացւոցն. իբրև ետես Ղովտ՝ յարեաւ ընդ ա-
ռաջ նոցա, և երկիր եպագ ՚ի վէր երեսաց իւրոց յեր-
կիր՝ և ասէ. Ներհաւասիկ ես տեառնք, եկայք ՚ի տուն

ծնչի ձերոյ՝ հանգիրուք. և լուացիք զոտս ձեր. և կանխեալ ընդ առաւօտս երթիջիք զճանապարհ ձեր։ Եւ ասեն ոչ, այլ ի քաղաքամիջի առա ապցուք։ Եւ բռնադատեաց զնոսա յոյժ. և խոտորեցան առ նա. և մտին ի տուն նի. և ածաւ նց ընթրիս. և բաղարջ եփեաց նց՝ և կերին։ Ի ինչէն ի քուն մտեալ էր նց. և ոչք քաղաքին սոդովմացւոց պատեցին զտունն յերիտասարդաց մինչև ցծերս. ամ ժողովուրդն ի միասին։ Եւ կոչէին արտաքս զԼովմ. և ասէին ցնա. ուր են ոչք որք մտին առ քեզ գիշերի. ած զնոսա առ մեզ, զի գիտասցուք զնոս։ Եւ ել առ նոսա Լովմ արտաքոյ դրանն. և զդուռն ձգեաց զկնի իւր։ Եւ ասէ ցնոս. քաւ լիցի ձեզ եղբարք. մի գործեք զայդ չարիս։ Ահա իմ երկու դստերք, որք զայր ոչ գիտեն։ Հանից զնոսա առ ձեզ. և արարէք ընդ նոսա, ոյզ և հաճոյ իցէ ձեզ. քայց միայն այրանդ այդոցիկ մի ինչ մեղս առնիցէք. որովհետև մտին ընդ յարկաւ գերբանաց իմոց։ Եւ ասեն. ի քայ կաց. մտեր բնակիլ պանդխատեցեր. միթէ և դատաստանեալ գաս առնել. այժմ և զքեզ ևս չարչարեսցուք առաւել քան զնոսն։ Եւ բռնադատէին զայրն զԼովմ յոյժ. և մերձ էին զդռան խորտակել։ Եւ ձգեալ արանցն զձեռս իւրեանց կորզեցին զնի և զԼովմ ի տուն անդր. և զդուռն տանն փակեցին։ Եւ զարն որք առ դուրս տանն կային հարին կուրութիւք, ի փոքունէ մինչև ցմեծն. և լքան խնդրել զդուռն։ Եւ ասեն ածն ցԼովմ. է ոք քո աստ փեսայ կամ որդիք կամ դստերք, կամ այլ ոք՝ որ քո իցէ ի քաղաքի աստ.

հան զնա ՚ի տեղւոջէ յայսմանէ : Օհ կործա-
նելոց եմք մեք զքաղաքս զայս . զի բարձրացաւ
աղաղակ սո՛ւց առաջի Տ՚ն . և առաքեաց զմեզ Տ՚ր
սատակել զնա : Եւ Պողոս , և խօսեցաւ ընդ փի-
սայս իւր . որք առնէոց էին զգաստս նո՛ր . և
ասէ , արի՛՛ք՝ և երթ՚ք ՚ի տեղւոջէ ասոի յայսմա-
նէ . զի սատակէ Տ՚ր զքաղաքս : Եւ ՚ի ծովէր ծայր
առնել յաչս փեսայից իւրոց : Եւ իրրև եղև
առաւօտ , փութացուցանէին հրեշտակքն զՊողո՛՛
և ասէին . արի՛՛ ա՛ռ զկին քո և զերկուս դստերս
քո , զոր ունիս . և ել աստ՚ զի մի՛՛ և դու կորն-
չիցիս ընդ անօրէնութիա քաղաքիդ : Եւ նո՛՛
խոովեցան . և կալան հրեշտակքն զձեռանէ նո՛՛
և զձեռանէ կնոջ նո՛՛ . և զձեռանէ երկուց դս-
տերաց նո՛՛ . զի խնայեաց Տ՚ր ՚ի նա . և հանին
զնա . և եդին արտաքոյ քաղաքին : Եւ եղև
իրրև հանին զնա արտաքս , ասեն՝ ապրեցո՛ զանձն
քո . մի դառնայցես յետս , և մի կայցես յամ
կողմանս աշխարհիդ . զերծի՛՛ ՚ի լեառն . գո՛ցէ
ևս ըմբռնիցիս : Եւ ասէ Պողո՛՛ ցնա . ապաչեմ
տեառը իմ : Արդ՚ հետև եգիտ ծո՛՛ զո ողորմու-
թիւն առաջի քո . և մեծ արարեր զարդարութի՛՛
քո . զոր առնես յիս ապրիլ անձին իմոյ . և արդ
ես ոչ կարեմ զերծանիլ ՚ի լեառն . գուցէ հա-
սանիցեն ինձ չարիք՝ և մեռանիցիմ : Ա՛՛ հա քա-
ղաքս այս մերձ է անկանիլ ՚ի նա , որ է փոքրիկ .
անդ ապրեցայց . և չէ փոքր . և կեցցէ անձն
իմ վա՛՛ քո : Եւ ասէ ցնա՝ ահաւադիկ արարի մե-
ծապանս երեսաց քոց . և ՚ի բանի յայդմիկ չկոր-
ծանել զքաղաքն , վա՛՛ որոյ խօսեցար : Եւ արդ
փութա՛՛ զերծանիլ ՚ի նա , զի ոչ կարեմ առնել
իրս

իրս ինչ՝ մինչև անկանիցին անդր. ևս այնորիկ
կոչեաց զանուն քաղաքին այնորիկ Սեգոր։ Ընթ-
գաւն ծագեաց յերկիր. և Ադամ եմեա՛ի Սեգոր։
Եւ Տէր տեղաց՝ի Սոդոմ և՝ի Գոմոր ծծումբ և
հուր՝ի Տնէ յերկնից։ Եւ կործանեաց զքաղաքան
զայնոսիկ. և զամ կողմանս և զամ բնակիչս քա-
ղաքացն և զամ բոյս երկրին։ Եւ դարձաւ կինն
Ադամայ յետս. և եղև արձան աղի։ Եւ կանխեաւ
Աբրահամ ընդ առաւօտն՝ի տեղին ուր կայր առաջի
Տն։ Եւ հայեցաւ յերեսս սոդովմացւոց և գոմո-
րացւոց. և յամ երեսս երկրի գաւառին. և ե-
տես՝ և ահա ելանէր բոց երկրին իբրև մխրիկ
հնոցի։ Եւ եղև՝ի սատակել Տն զամ զքաղաքս
շուրջ զբնակութիւն. յիշեաց Ած զԱբրահամ.
և ետան արձակեաց զԼոտ՝ի միջոց կործան-
մանն. ՛ի կործանել Տն զքաղաքն յորս բնա-
կեալ էր՝ի նոս Լոտ։ Եւ ել Լոտ՝ի Սեգովայ.
և նստէր՝ի լերինն. և երկոքին դստերք նր ընդ
նմա. քանզի երկեաւ բնակիլ՝ի Սեգոր. և բնա-
կեաց յայրի անդ ինքն և երկոքեան դստերք նր
ընդ նմա։ ծն. 30։

Ընթերցուածս Հաւատոց։

ա. 10։

Որդեակ՝ մի խաբեսցեն զքեզ ամք ամպա-
րիշտք. և մի ախորժեսցիս։ Եթէ կոչեսցեն
զքեզ՝ և ասասցեն. Եկ ընդ մեզ՝ կցորդ լեր ա-
րեան. ծածկեսցուք յերկրի գայր արդար՝ի տա-
րապարտուց։ Կլցուք գնա կենդանւոյն իբրև
դժոխք. և բարձցուք գյիշատակս նր յերկրէ։
Եւ գտացուք ածս նր գպէսպէս ըմբռնեսցուք.

լցուք զաւուն մեր աւարաւ : Ո՛վ վիճակ քո սիրէ
քնդ մեզ . զքսակ հասարակաց առաջուք ամենե-
քեան . զանձարան ի միասին հոգեցի մեր : Որ-
դեակ մի երթայր ճանապարհ ընդ նե . խոտորեաւ
գոան քո ի շաւղաց նոցա : Օ՛ն ոտք նոյ ի չարիս
ընթանան . և երագուն են ի հեղուլ զարիւնս :
Օ՛ն ոչ եթէ ապարդարուց ձգին գործիք
թռչնոց : Վասնզի նոքին իսկ որք սպանանեն
հաղարդին , գանձեն անձանց իւրեանց չարիս :
(Արծանուամբ անօրինաց չար է :) Այս ճանա-
պարհք են ամենեցուն՝ որք գործեն զանօրէնս .
զի անդարշտուիցէ զանձինս իւրեանց սատակեն :

19 :

Ընթերցուածս ի Յաբարեայ մարգարէէ :
Ժ. ԱՄ . 11 :

Եւ ծանիցեն քահանայիքն զկաշինս պահես-
տի իմոյ . զի բան Տեառն է : Եւ ասացի ցնոս , Եթէ
բարւոք թուի յաչս ձեր . տուք զվարձս իմ . ա-
պա թէ ոչ՝ զդիջոյց արարէք : Եւ կշռեցին զվարձս
իմ երեսուն արծաթի : Եւ ասէ ցիս Տէր՝ արկ
զու զայդ ի բովս . և քննեա թէ փորձ իցէ՝ ոյզ
ես փաստ փորձ ես նոցա : Եւ առի զերեսուն ար-
ծաթին . և արկի ի տուն Տեառն ի բովս : Եւ ընկե-
ցի զդաւազանն երկրորդ զվիճակին , ցրել զուխտ
իմ ի մէջ Յուդայ և ի մէջ Իսրայելի :

14 :

Ըպա Ուղիղ եղևնին։
Ռ֊բել. Ըղաչևցուք. Կ գոնչ։

Ջոմբոյի գէշ։

“Այսր սքանչելիք այսօր տեսանեմք յաշխարհի ի մէջ հողեղինաց. սրտագնաց սրարչին սպանուիլ խորհին վկորհուրդ։ Փոխ Ջօր։ Ուր քահնիէն իւրով զերկինս և զերկիրս հաստատեաց յօնչէչ գոյացուցեալ. վաճառի այսօր դիւրագին ընդ երեսուն արծաթոյ։ Ըչքմ֊ն֊ Ռիչ։ Ուվ Տուդաս արտասուելի երկնաւոր վարդապետին սպանուանե խորհի վկորհուրդ. մատնելով անօրինաց՝ զի խաչեսցի ի մէջ երկրի։

Ռ֊բել. Ա֊ն խաղաղ թեան։ Ըղե֊։ Ջայր գթած։

Ըպա ադոպտիւ Սոհնա ոդեւոյն. Ե։

Ես ասացի Տի ողորմեա ինձ. բժշկեա զանձն իմ. ես մեղայ քեզ։ Ի֊ն֊։

Երանի որ խորհի զաղքատն և զանանկն. յաւուր չարի փրկէ զինա Տէր։ Փ֊կ֊։

Տի փրկէ զինա և կեցուցանէ. երանելի առնէ ի վերս երկրի, և ոչ մատնէ զինա ի ձեռս թշնամեաց իւրոց։

Տի օգնական է նմա ի մահիճս ցաւոց իւրոց. զամ անկողինս նորա դարձուցանէ ի հիւանդութիւն նր։

Ես ասացի Տի ողորմեա ինձ. բժշկեա զանձն իմ. ես մեղայ քեզ։

Աշնամիք իմ ասացին ինձ չար. երբ իցէ զի մեռցի և կորիցէ անուն նր։ Ասա֊

ԵՒԵԳ
ՀՈՆԳՐԷԳՈՒԹԻՒՆ

Ի գիշերին Օրհնութիւն գՅ։

ԱՄԲԱՒՕՂՆ ԵՐԿՆԻՑ
Հանգչեցաւոր Հօր Արդեն ներ-
գործեալ իմովք ի վեր քան
զՀրաշս. ձայի առեալ զկերպ
անկողոպտելի ածուածոյն: Լանջին զմարգա-
ցիլոցն ջրով զուսս լուանայր. զի զիմաստհոտիլ ի
նոսա տպաւորեսցէ, Խորհրդութեանն գոլ օթևան:
Լաշ եհէ զմարգին իւր և զարիւն նոր ուխտ ան-
ուանեալ, և միշտակ կամաւոր մահուանն, մեր-
ձեցելոցս ի նա սրբութիւն:

Ղբիւր լուսոյ և ճառագայթի անշիջանելի լոյս.
որ լուանալ յանձն առեր զուսս աշակերտացն.
մաքրեա ի միջոջ վհից խաւարին խորհրդոյ և
լուսաւորեա զմեզ: Որ մերձեալ և արեամբ քո
ցու-

ցաւցեր զԱրդուածին մեղաց . որ միշտ պատուա-
պիս ի մեզ անդադարակս . մաքրեա՛ ի՛ քէն : Որ
քաւիչ կայս նոր ուխտ ցաւցեր կիտ առաջնոյ
քո մնհացելոցս ի՛ ճաշակմանէ նախահօրն .

մաքրեա՛ ի՛ :

Որ հաղ ի՛ յերկինս և ի՛ վը երկրի , այսօր յանձն
առեր լուծանել զուտս աշակերտացն . և զհս լուծ
Քրիստոս ի՛ մեզայ իմոց : Որ բարեբանիս յի-
մանալի զուծարմնոցն , հաճեցաւ մարմնով պա-
տարագիլ . արա և զհս արժանի ընծայիս ընդ-
հիւ : Որոյ աստուա քերովբէ՛ ի վերնատունն բազ-
մեցար . կենարար բաժակաւդ զմեզ փրկեցեր .

փրկեա՛ և զհս յաւիտենից ի՛ հրոյն :

Քրիստոս Ընծ որ վասն մեր խոնարհեցար ի կա-
մաւոր չարչարանս . լուացեր զուտս աշակերտացն
այսօր ի սէր վերնատունն . աղաչեմք փրկիչ
ողորմած : Որ կազմեցեր սեղան խորհրդոյ , և
արբուցեր յանմահական բաժակէն սրբոց քոց
առաքելոցն այսօր ի սուրբ վերնատունն . աղա-
չեմք փրկիչ ո : Անքրեա զվնաս և զխորհուրդս ,
զի և ձեք հաղորդիցուք սրբութիւք ընդ սրբոց քոց
առաքելոցն այսօր ի՛ :

Որ վասն մեր յերկրի երևեալ զամենայնն կա-
տարեցեր ընդ օրինացն . այսօր կատարումն ստուե-
րական ուսիցն՝ Որդի Ընդ ողորմեա : Անդր ճշմա-
րիտ և գառն անարատ՝ որ դատապարտեցեր
զմեզ ի մարմնի . այսօր խոնարհեցար ի լուծանալ
ոտս աշակերտաց . Որդի : ԵՒան Հօր և քահա-
նայապետ ճշմարիտ՝ որ զաշխարհակեցոյց զմար-
մին և զարիւնդ քո բաշխեցեր յառաքեալսն .
այսօր հաղորդին հոգեղէնքս ընծային խորհրդոյդ .

Որդի Ընդ ողոր : Տէր

✠ Յորմէ սարսեալ սերովբէքն ոչ իշխէին նայիլ, այսօր ի ծառայի կերպարանս եղեալ նախաձայիւ բանն. օրհնեցէք գնա հոգւաւք երգով: Որ զառաքեալսն այսօր ճշմարտապէս կատարեաց՝ լուսանալով զտս աշակերտացն ի պատրանաց թշնամւոյն. օրհնե:

Հէ Որ հառագդ ես Հօր և Որդւոյ անճառաբար բղխումն ի միշտ էէն՝ այսօր բղխեցեր զուարդ կենդանի Հրուսաղէմ. Հոգի Ա՛յ ողջմեա: Որ արարչակից ես Հօր և Որդւոյ՝ որով կենդանաձնեալք ի զուարց արարածք. այսօր որդիս Ա՛յ ծնանիս ի զուարց. Հոգի: Որ փառակից ես Հօր և Որդւոյ և քննես զխորս Աստուծոյ. այսօր խորագետս իմաստից՝ զհիմարս աշխարհի արարբեր. Հոգի ողջո:

Հա Որ երկայնամիտ ես Տէր, քաղցր և անհատակալ. հանգո զՀոգիս քոց ծառայից. զի ի դարձի անանկ ամաչեցեալ յաւուր ահեղ առնին: Օ յիշատակ հրաժարելոցն ի հաճոյս քեզ ընկալցիս. և զտխտս մեր ընկալ ուշ զՔրիստն և զՍուին՝ և զԲրահամն. զի: Ի խորան քում սերոզաց հանգուսցես զծառայս քո. և զհոգիս նոցա գասեսցես ընդ սբս քո. զի մի:

Ո Որ յԵւթեդ ես ընդ Հօր և սբ Հոգւոյն անսկիզբն Որդի. խոնարհեցար ի հայրական ծոցոյ՝ մարդ եղեալ մարմնացար ի կուսէն՝ բառնալով զյաղթութեամբ մահու յանցանաց նախահօրն. քեզ երգիմք ընդ զօրս հրեշտակացն ի մէջ հովճացն՝ օրհնեալ ես Ա՛ն նախայաւիտեան բանդ: Այսօր ծնար որ ի Հօրէ՝ յաւագ քան զյաւիտեանսն Որդի. ճառագայթ փառաց և ծագումն

ան-

անմեղնելի լուսոյն. աստղապուշակ տեսլեամբն յայրին իջեալան և ի մնուր անբանից քաղմեալ. քեզ երգ։ Ծագաւոր փառաց Քրիստոս և արարիչ բոլորից. Ընծ հզոր իշխան հայր հանդերձեալ լուսոյն. մանուկ երևեալ այսօր անփոփոխելիդ ի յԵսւթէ. քեզ եր։

Ա.յսօր ուրախացեալ ցնծան երկինք քաղմութիւնքն ի նաւակատիս նոր եկեղեցւոյ. քանզի շնորհեցաւ մեզ քահանայապետ յաւիտենից ի լուսաւորել զկամարդիկն նոր զեկեղցի. փառք գալստեան քո Տր։ Ա.յսօր սիւն լուսոյ հովանի եղև մեզ ի բարձանց. քզի Թագաւորն երկնաւոր եկաւորի ի նոր եկեղցի. և զօրք հրեշտակաց ծառայեալ տանեն ընդ մարդկան. փառք։ Փոխ։ Օր։ Ա.յսօր քահանայապետ ճշմարիտ ձեռամբ օրինօքն պատուհեալ՝ կանգնէ զբառանկիւն սեղան խաչին. արժանապէս պատարագեալ բաշխէ զմարմին և զարիւնն Տեառն. մաքրագործ մեռանեցաւ զոր ի վերոյ նոր ժողովուրդ. և հայցեցէք ի Քրիստոս զի շնորհեսցէ զաս մեզ ընդ երկայն աւուրս։

Ա.յժմ և յՏլ։

Ա.յսօր վերստին նորոգեցաք ի յանիծից նահապետէն. ճաշակելով զմարմնին և զարիւն Որդւոյն Աւր. օրհնեցէք զնա հոգևոր երգով։

Սաղմ. փառք հրաշափառ տէրութեանդ Քրիստոս Աստղ ուղղելոյ։ Ածխ. Տր երկնի և երկրի։

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։ Ճանապարհս սրբութեան զձեռս իմ. և շուրջ եղեց զսեղանով քո Տէր։

Տր

Տէր սիրեցի զմայելուքի տան քո, և զտեղի յարկի փառաց քոց։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա։

Պատրաստ արարեր առաջի իմ զսեղան ամենայնիվ դիմի նեղչաց իմոց։

Օծեր իւղով զգլուխ իմ, բաժակ քո ոյր անապակ արբեցոյց զիս։

Փառք և այժմ և ալել։

Ողբ. Ցերգս օրհնութեան։

Յաւուր օրհնութեան Ժողովոյ Եւ։

Ղազար ի հայրական ծոցոյ ծադեալ հայածեալ գնաւար մեզաց, կենարարդ յայտնեցեր այսօր զհարուրդ ընտրեալ քո աշակերտացն. օրհնեալ եկեալդ ի փրկութիւնն մեզ Աստուած հարցն մերոց։ Որ օրհնեն զառ լուսեղէնք՝ զոտս տաժանեալս լուացեր, զանիծիցն ճրկացեալ ի մէնջ ծածկոյթ, զեսա ծառայի սփացար. օրհնեալ եկ։ Անապականութիւն աղբիւր կենդանարարդ բաշխեցեր զմարմինդ քո, նորոգելով զմահացեալսն յանցանօք ի պատրանաց թշնամոյն. օրհնեալ։ Օրհնեցեք ամ գործք Տեր զՏէր օրհնեցէք. Ա՛ստուածային փառաց էօր և պատկեր թագաւորութեան. որ զեսացաւն այսօր զեսա ծառայական կերպի. քնա ամ ազգիք օրհնեցէք հոգևոր երգով։ Փառք էօր։ Որ անձառ խոնարհութի ի մարդուածն ոտից աշակերտացն զմարդկային ազգի գնացս ուղղեցաց

ի

'ի յերկինս, զնա ասմ։ Ոչխ։ Ոչ։ Որ քաշմամբ կենդանարար խորհրդոյ անապական ճաշակմամբն հրաւիրեաց զմեզ յերկնից արքայութիւնն, զնա ասմ։

Ուեցասնաչէ էյ։

Ո՞րպէս ասայր յառաջ քան զյարիտեանն բարերարեն զասք անմարմնոց հրեշտակաց, ձայնիւ երգով գոչեն և աղաղակեն՝ Ընծ ասուածոց և Տէր տերանց փրկիչ գոլով։ Փառք ընծ։ Ընտրեցեր զքո միածինդ մարմնանալ 'ի այր կուսէն, և անարատ ծնանիլ յորովայնէ ադամական. բառնալով զմեր նեղութիւն. Ընծ։ Ոչխ։ Ո՞նորհք բարի յիշեմ երևեցաւ հեթանոսաց. զի արարիչն յաւիտենից տգայ եղեալ յորդեղբութիւն կենաց կոչէ. Ընծ ասս։

Ութսնաւ գէյ։

Զարկօղ զլոյս որպէս զթիոց՝ այսօր անձառ խոնարհութիւն 'ի վերնատունն խորհրդոյ զգեաց ծառայի սպածանիլ յանձն առեր. օրհնեմք զեկեալդ 'ի կամաւոր չարչարանս։ Փառք ընծ։ Որում երկրպագեն զասք հրեշտակաց՝ խոնարհեցար 'ի լուանալ զոտս հօղեզինս. բժշկիչ առաջք զգաշշապարս նախահօրն. բժշկեա զհոգւոյ իմոյ զհիւանդութիւնն։ Ոչխ։ Ոչ։ Որ 'ի խորհուրդս փրկականս եկեղեցւոյ բաշխեցեր աշակերտացն զմարմինդ քո՝ նարոգելով զմահացեալսն 'ի ճաշակմանէ. հաղորդս այսմ ընկալ զմեզ միայն մեղսասէր։

Տէր յերկինս եւ յ։

Որ անսկիզբն յԱրեւելից ես Աստ՝ այսօր զգենցար զգեստ հողեղէն ծառայի ծածկելով զմերկութիւն նախահօրն. օրհնեալ եկեալդ ի փրկութիւն ազգի մարդկան։ Փառս Քո։ Որ վերօրհնես ի հրեշտակէն քերովբէից՝ այսօր եկեր կամաւ ի վերնատունն խորհրդոյ, լուացեր զաշակերտացն յօրինակ վասն մեր. օրհնեալ եկ։ Ելոյծ ։ Որ յաթոռս փառաց նստիս ընդ Հօր՝ այսօր բազմիլ ընդ աշակերտացն յանձն առեր. բաշխելով զմարմին և զարիւն քո սքի. օրհնեալ։

Ահաւոր երկե։

Որսացան զանձն արդարոյ, և զարիւն ամբիծ պարտաւոր առնէին։

Նովաւ Տէր ապաւէն իմ. Աստ օգնական յուսոյ իմոյ։

Պատուական փառաւորեսցուք զ Քեզնէ։

Անհնարին ։ Հրաշալի ի հողեղէն կազմուածս ի մարդկանէ յայսօր կարգեցաւ օրինակ խոնարհութեան ի յաշակերտին վարդապետ մերոյ։ Ելոյծ Տէրն մեր լուանայր զոտս աշակերտացն. և պատուիրէր զայս ասելով։ Ահա՛ ի ձէնջ եղերաբեմ մատնեցոց է զիս ի մահ՝ և որոշի յաշակերտացդ։ Փառս Քո։ Օգայն լուեալ Պետրոսի անխարէն առ Յովհաննէս հարցանել թէ ո՞վ էցէ։ Ելոյծ ։ Ասէն զոր ասաց Յն՝ տրտմեցոյց զիւր զաշակերտան և խռովեցան ամենեքեան։

Ելոյ

Ընդ ա՟րեւ. Ա՟ն խաղաղութեա՟ն։ Ընդ Ա՟ր՟ես Տ՟ր։

Սաղմո՟ս ղ՟։ ոչ՟ձայն ասա՟։

Որսացան զանձն արդարոյ, և զարիւն ամբիծ պարտաւոր առնէին։ կ՟։

Ո՟՟՟ձ վրէժխնդիր. Տ՟ր Ա՟ձ վրէժխնդիր յայտնեցար։ կե՟։

Բարձր լեր որ դատիս զերկիր. հատո՟ զհատուցումն ամբարտաւանից։

Մինչև յո՟րբ մեղաւորք Տ՟ր, մինչև յո՟րբ մեղաւորք պարծեսցին։

Խարբատեալ խօսեին զանիրաւութի՟ւն. խօսեսցին ամենեքեան որ գործեն զանօրէնութի՟ւն։

Ժողովուրդս քո Տ՟ր խոնարհ արարին. և ժառանգութի՟ւն քո չարչարեցին։

Այրին, և զպանդխտեան սպանին. զորբն կոտորեցին, և ասացին ոչ տեսանէ զայն Տ՟ր, և ոչ ի միտ առնու Ա՟ձ Յակովբայ։

Իմացարուք անգգամք ժողովրդոց և անմիտք, մինչև յո՟րբ ոչ առնուք ի միտ։

Ո՟վ զի թէ որ անկեաց զականն՝ ինքն ոչ լսիցէ. կա՟մ որ ստեղծ զաչն՝ ինքն ոչ տեսանիցէ։

Որ խրատէն զազգինս, ո՟վ թէ ոչ յանդիմանեսցէ. ուսուցանէ մարդոյ զգիտութի՟ւն. Տ՟ր ճանաչէ զխորհուրդս մարդկան զի են ընդունայն.

Երանի մարդոյ՝ զոր խրատես դու Տ՟ր, և յօրինաց քոց ուսուցանես դու նմա։

Յանձուցանես դու նմա զաւուրսն չարութե՟ն, մինչև փոքեսցի խորխորատ մեղաւորի։

Ոչ մերժէ Տէր զաղօթս իւր, և զաւանդ գումի իւր ոչ առնէ անանց :

Մինչև զարձցին իրաւունք յարդարութեի, ընկալցին զնա ամենեքեան որ ուղիղ են սրտիւք :

Ո՞ յարիցէ ընդ իս ի վէր չարաց. կամ ո՞ հաւատարեսցէ ինձ ի վէր այնոցիկ որ գործեն զանօրէնութի :

Թէ ոչ Տէր օգնական էր ինձ, փոքր մի ևս բնակեալ էր անձն իմ ի դժոխս :

Թէ ասէի թէ սահ սասանեցան ոտք իմ, ողորմութի քո Տէր օգնէր ինձ :

Ըստ բազում ցաւոց սրտի իմոյ մխիթարութի քո ուրախ առնէր զանձն իմ :

Մի հաւատարեսցի քեզ ալծոտ անօրէնութի, ո պատճառէ զվաստակս ընդդէմ հրամանիւ :

Որսացան զանձն արդարոյ, և զարիւն ամբիծ պարտաւորք առնէին :

Եղև Տէր ապաւէն իմ. և ինձ օգնական յուսոյ իմոյ :

Հատուսցէ նոյ Տէր ըստ անօրէնութե նոյ. ըստ չարութե նոյ կործանեսցէ զնա Տէր Աստուած մեր :

Օրինակ Որթից :

Այլ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու : ԺԵ. 27 :

Տէրն մեր Յիսուս ասէ.

Բայց այժմ անձն իմ խռովեալ է. և զինչ ասացից, եթէ Հայր՝ ապրեցո զիս ի ժամէ սմա այսմանէ. այլ վասն այնորիկ եկի ի ժամս յայս : Հայր՝ փառաւորեա զանուն քո : Ելին բարբառ յերկ-

յերկինից , և փառաւոր արարի , և զարձեալ փա-
ռաւոր արարից ։ Եւ ժողովուրդն որ կայր և
լսէր՝ ասէին , որոտումն լինել . կէսքն ասէին .
հրեշտակ խօսեցաւ ընդ նմա ։ Պատասխանի ետ
Յն՝ և ասէ . ոչ վն իմ ինչ նկն բարբառս այս ,
այլ վն ձեր ։ Ակ ժմիկ դատաստան է աշխարհիս
այսորիկ . այժմիկ իշխան աշխարհիս այսորիկ ընկ-
կեսցի արտաքս ։ Եւ ես յորժամ բարձրացայց
յերկրէ , զամենեսին ձգեցից առ իս ։ Այս ա-
ասէր , նշանակեալ՝ թէ որով մահու մեռանելոց
լիցէ ։ Պատասխանի ետ նմա ժողովուրդն . մեք
լուաք յօրինաց՝ եթէ Քն յաւիտեան կայ , և
դու զիարդ ասես՝ թէ պարտ է բարձրանալ որդ-
ւոյ մարդոյ . ով է այն որդին մարդոյ ։ Ասէ ցնս
Յն . փոքր միւս ևս ժամանակ լոյս ընդ ձեզ է .
գնացէք՝ մինչդեռ զլոյսն ունիք , զի մի խաւար
ձեզ հասցէ . զի որ գնայ ի խաւարի , ոչ գիտէ
յո երթայ ։ Մինչդեռ զլոյսն ընդ ձեզ ունիք՝
հաւատացէք ի լոյսն , զի որդիք լուսոյ եղիջիք .
զայս խօսեցաւ Յն , և ջոգաւ՝ թագեաւ ի նոցնէ ։
Եւ այնչափ նշանս արարեալ էր առաջի նոցա .
և նք ոչ հաւատային ի նա . զի լցցի բանն Եսայ-
եայ մարգարէի՝ զոր ասացն . Տէր ո հաւատաց
ի լուր մեր , և բազուկ Տն ում յայտնեցաւ ։ Ա ն
այնորիկ ոչ կարէին հաւատալ , զի միւսանգամ
ասէ Եսայի . Թէ կուրացոյց զաչս նց , և ապ-
շեցոյց զսիրտս նց . զի մի տեսցեն աչօք , և խ-
մացին սրտիւք , և դարձցին՝ և բժշկեցից զնս ։
Այս ասաց Եսայի՝ զի տես զփառս նր , և խո-
սեցաւ վն նր ։ Սակայն և յիշխանաց անտի
բազումք հաւատային ի նա . այլ վն փարիսեցւոցն

ոչ յայտնէին, զի մի՛ ի ժողովրդենէն եղծանիցեն։ Վասնզի սիրեցին զփառս մարդկան առաւել քան զփառսն Աստուծոյ։ 43։

Նրա. Ա՛առագայթեալ։
Վրէպ. Անդրնցուք։ Կնճռ՝ ընկճ։ Ա՛ղ. Ռում ամենազօր և հրաշալի աերութեամբ։

Կ Ը Ր Գ

Մնծի հինգշաբաթին զտպաշխարհօրէն արձակելոյ։

ՑԵրեքին յերրորդ ժամուն ժողովին ի պատուհանի վերնայարկին մէջ ուր էին ատեաններ։ Նայեցեք ինքնին տպաշխարհօրէն, ո՛ւր ինչ, պիտիքն կատարել պարտ է։

Ե՛ս նախ ասէ. Օրհնեալ Հոգիդ սքի Աստուծ ձեզ։ Սակայն. Ողորմեա՛ ինձ Աստուծ, ի բուն սուտ պատ. Օրհնեա՛ք զքեզ։ Մնալնուծ. Այսմ ժամ։ Ցոյնի Սի-գն. Ես ևս խոստանամ։ Վերին. Օրհնութեամբ և փառաբ։

Ես ապա ասեն Սուրբս ի բուէ, գոչեցայս ձեզ։

Ա՛ռաջին գոչեցայ։

Սուրբս եմ։

Զո քեզ Տէր համբարձի զանձն իմ. Ա՛յծ իմ ի՛ քեզ յուսացայ. մի ամաչեցից, և մի ծիծաղեսցին զնև թշնամիք իմ։

Ա՛ռնեքեան ոչք համբերեն քեզ՝ մի ամաչեսցեն. այլ ամաչեսցեն անօրէնք յունայնութեամբ իւրեանց։ Ցհաս

Ոչ ճանապարհս քո Տր ցոյց ինձ, և զաւրիցդ քո ուսո՛ ինձ։

Առաջնորդեա՛ ինձ ի՛ ճշմարտութեա՛ քումմ, և ուսո՛ զիս. զի դու ես Աստուած փրկիչ իմ. և ես քեզ համբերեմ զօրհանապազ։

Յիշեա՛ Տր զգթութի՛ւնս քո՛ և զողորմութի՛ւնս քո՛ որ են յաւիտենից։

Ոչ մեղս մանկութե՛ան և զանգիտութե՛ան իմոյ մի՛ յիշեր. այլ յիշեա՛ զիս Տր քոո՛ ողորմութե՛ան քումմ, վ՛ քաղցրութե՛ան քո. զի քաղցր և ուղիղ ես Տէր։

Վ՛ ո՛ այսօրիկ օրէնսգէտ առնես զմեղաւորս՝ի ճանապարհի. առաջնորդես հեզս՝ի դատաստանի. և ուսուցանես հեզոց զճանապարհս քո։

Ամ՛ ճանապարհք Տ՛ն ողորմութի՛ւն և ճշմարտութի՛ւն են այնոցիկ, որք ինդրեն զուխտս և զվկայութի՛ւնս նորա։

Վ՛ ո՛ անուանի քո Տր քաւեա՛ զմեղս իմ, զի բազում եղեն. ո՞վ է մարդ որ երկնչի՛ ի Տ՛նէ. օրէնսգէտ առնէ զնա՛ ի ճանապարհի՛ յոր և հաճեցաւ։

Անձն նո՛ր ի՛ բարութի՛ւն հանդիպեսցէ, և զաւակ նո՛ր ժառանգեսցէ զերկիր։

Օրհնութի՛ւն է Տր երկիւղածաց իւրոց. և զկտակարանս իւր ուսուցանէ նոցա։

Աչք իմ յա՛մ ժամ առ Տր. և նա հանէ յորոգայթէ զոտս իմ։

Դարձո՛ առ իս, և ողորմեա՛ ինձ. զի միամօր և աղքատ եմ ես։

Նեղութի՛ւնք սրտի իմոյ բազում եղեն յոյժ. և ի՛ վշտաց իմոց հան զիս։

Տե՛ս զխոնարհումն իմ և զվաստակ իմ, և թո՛ղ
ինձ զամենայն մեղս իմ:
Տե՛ս զթշնամիսն՝ զի բազում եղեն, ատելութի՛ւն
զո՛ր ի նանիր ատեցին զիս:
Պահեա զանձն իմ, և փրկեա զիս. և մի յա-
մօթի եղէց՝ զի յուսացայ ի քեզ:
Ըմբիծք և ուղիղք կցորդք եղեն ինձ. և ես քեզ
համբերի զօրհանապազ. փրկեա Ընծ զխարայել
յամ նեղութենց նո՛ր:

Սաղմոս ՀԵ:

Ո՛ւռա արա ինձ Տի՛ր՝ զի ես յամբ՛ութենէ իմմէ
գնացի. ի Տի՛ր յուսացայ, մի՛ եղէց հիւծանդ:
Փորձեա զիս Տի՛ր և քննեա զիս. փորձեա զերի-
կամունս իմ, և զսիրտ իմ:
Ողորմութի՛ւն քո Տի՛ր առաջի աչաց իմոց, և հաճոյ
եղէց ճշմարտութե՛ն քումմ:
Ոչ նստայց ես յաթոռս նանրաց. և ընդ անօրէնս
ես ոչ մտից:
Ատեցի ես զժողովս չարաց. ընդ ամբարիշան
ես ոչ նստայց:
Լո՛ւացայց սրբութի՛ւն զձեռս իմ. և շուրջ եղէց
զսեղանոյ քո Տէր:
Լսել ինձ զձայն օրհնութե՛ն քո՝ և պատմել զամ
սքանչելիս քո:
Տի՛ր սիրեցի զվայելչութի՛ւն տանն քո, և զտեղի
յարկի փառաց քոց:
Մի՛ կորուսաներ ընդ ամբարիշան զանձն իմ, և
մի՛ ընդ արս արիւնահեղս զկեանս իմ:
Որոց ձեռք յանօրէնութե՛ն են, և աջ նո՛ց լի է
կաշառօք:

Ես յամբծուխքե խոմ գնացի, փրկեա զիս
Տէր և ողորմեաց ինձ։
Ոտն իմ կացցէ յուղղուխքի. յեկեղեցիս մեծ
օրհնեցից զքեզ։

Սաղմոս ԽԵ։

Տէր լոյս իմ և կեանք իմ, ես յումմէ՞ երկնայց. Տէր ապաւէն կենաց իմոց՝ ես յումմէ՞ դողայցայց։

Ի մերձենալ առ իս չարաց ուտել զմարմին իմ. Նեղիչք իմ և թշնամիք իմ, նոքա տկարացան և անկան։

Թէ պատրաստեսցէ ի վր իմ պատերազմ, ոչ երկիցէ սիրտ իմ. և թէ յարիցէ ի վր իմ ճակատամարտ, սակայն և յայսմիկ ի քեզ Տէր յուսացայ։

Զմի խնդրեցի ի Տնէ, և զսոյն աղաչեմ. բնակել ինձ ի տան Տն զամ աւուրս կենաց իմոց։ Տեսանել ինձ զվայելչուխքի Տն, և հրամայն տալ ի տաճարի նորա։

Ծածկեաց զիս ի խորանի իւրում յաւուր չարի. ընդ յարկաւ արար զիս ի ծածկոյթի խորանի իւրում։

Ի վեմն բարձր արարեր զիս. և այժմ բարձր արա զգլուխ իմ ի վր թշնամեաց իմոց։

Շուրջ եղէց և մատուցից ի խորանէ նր պատարագ օրհնուխքե. օրհնեցից և սաղմոս ասացից Տն։

Լուր Տր ձայնի իմում, զի կարդացի առ քեզ. ողորմեա և լուր ինձ, զի զքեզ ասաց սիրտ իմ. և խնդրեցին երեսք իմ զերեսս քո Տր խնդրեցին։

Մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն. և մի խո-
տորիր բարկութիւն ի ծառայէ քումմէ:
Օգնական իմ լեր Տէր, և մի անարգեր զիս. և
մի թողուր զիս Աստ փրկիչ իմ:
Հայր իմ և մայր իմ թողին զիս. և Տէր ընկա-
լաւ զիս:
Օրէնսդիր արա զիս Տէր ի ճանապարհի քումմ.
և առաջնորդեա ինձ ի շաւիղս քո ուղիղս:
Ոչ հեշտասցես իմոց՝ մի մատներ զիս ի ձեռս
նեղչաց իմոց:
Յարեան ի վէր իմ վկայք սուտք. և ստեցին ինձ
յանօրէնութիւն իւրեանց:
Հաւատացի տեսանել զբարութիւն Տեառն յերկրին
կենդանեաց. համբեր Տէն, և քաջալերեաց.
զօրասցի սիրտ քո՝ և համբեր Տէն:
Փառք Հօր և Որդւոյ: Եւ ժամ և միշտ և յաւի-
տեանս յաւիտ:

Եւ ես խաղաղ: Օրհնութիւն և:

Երկրորդ գո-ճաղ:

Սաղմոս իգ:

Քո քեզ Տէր կարդացի, Աստ իմ մի լռեր յի-
նէն. մի երբեք լռեցես յինէն. նմանիցիմ այնո-
ցիկ, որ իջանեն ի գուբ:
Լուր Տէր ձայնի խնդրուածոց իմոց՝ յաղաչել ինձ
առ քեզ. ի համբառնալ ձեռաց իմոց ի տա-
ճար սքանչ քո:
Մի համարիր ընդ ամբարիշտս զանձն իմ, և մի
ընդ այնոսիկ՝ որք գործեն զանօրէնութիւն կորու-
սանեսցես զիս:

Ամէն խօսէին զխաղաղուի ընդ ընկերս իւրեանց. և չարութի է՛ի սիրտս նոցա։

Տուր նոցա Տէր՝ ըստ գործոց նոցա. ըստ անօրէնութեան գնացից նոցա։ Ըստ գործոց ձեռաց նոցա հատո՛ւ նոցա, դհատուցումն նոցա նոցին։

Եւ իմացան ընդ զգործս Տեառն. և ոչ՛ի գործս ձեռաց նր հայեցան. կործանեսցես զնս, և այլ մի շինեսցին։

Օրհնեալ է Տէր, զի լուաւ ձայնի աղօթից իմոց. Տէր օգնական իմ և պաշտպան իմ։

Ի նա յուսացաւ սիրտ իմ. օգտեցաւ և զմարձացաւ մարմին իմ. և ես կամօք իմովք խոստուման եղէց նմա։

Տէր զօրութի ժողովրդեան իւրոյ. ապաւէն փրկութեան օծելոյ իւրոյ։

Փրկեա զժողովուրդս քո. և օրհնեա զժառանգութիս քո. հովուեա և բարձրացո զնս մինչև յաւիտեան։

Աղաւթք։

Աստուածք Տեառն որդիք Աստուածք Տեառն զորդիս խոյոց։

Աստուածք Տեառն զփառս և զպատիւ. մատուցէք Տեառն զփառս անուան նր. և երկիրպագէք Տեառն՛ի սրահ սրբութե նորա։

Ձայն Տեառն՛ի վր ջուրց՝ և Աստուածն որոտաց. և Տէր ինքն՛ի վերայ ջուրց բազմաց։

Ձայն Տեառն զօրութեց, և ձայն Տեառն մեծվայելչութեց։

Ձայն Տեառն փշրէ զմայրս. և մանրեսցէ Տէր զմայրսն

Մանրեսցէ զնո ոչ զմատակարարունկան Իւրա-
նանու. որ սիրելին է ոչ զորդիս միեղբարուի:
Զայն Տն հատանէ զբոց Ի հրոյ. ձայն Տն շարժէ
զանապատն. և խռովեցուցանէ Տր զանապատն
Կադէս:
Ձայն Տն հաստատէ զեղջերուս. և յայտնի առ-
նէ զանտառս:
Ի տաճարի նր ամենեքեան ասասցեն զփառս
նմա:
Տր զջրհղեղս զնատուցանէ և ցածուցանէ. թա-
գաւորեսցէ Տր յաւիտեան:
Տր զօրութի ժողովրդեան իւրում տացէ և օրհ-
նեսցէ զժողովուրդ իւր Ի խաղաղութի:

Ա ՈՂՈՒ ԽԴ:

Բարձր առնեմ զքեզ Տր, զի ընկալար զիս. և
ոչ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ յիս:
Տր Աստ իմ կարդացի առ քեզ՝ և բժշկեցեր զիս:
Հեր հաներ Ի դժոխոց զանձն իմ. փրկեցեր
զիս յայնցանէ, որ իջանեն Ի գուբ:
Սաղմոս ասացէք Տն սիք նր. խոստովան եղե-
ղութ յիշատակի սրբութե նր:
Սրտմտութի է Ի բարկութե նր. և կեանք են
Ի կամսյ նր:
Ընդ երեկոյս հանդիցեն լայիք. առաւօտու եղե-
ցի ուրախութի:
Ես ասացի Ի բարեկենդանութե իմում, թէ ոչ
սասանեցայց յաւիտեան:
Տր Ի կամ քո եատուր գեղց իմոյ զօրութի. դար-
ձուցեր զերեսս քո յինէն, և ես եղէ խռո-
վեալ:

Ես

Նա առ քեզ Տէր կարդացի, առ Քեզ իմ ապաւինեցի. զինէ օգուտ է քեզ յորինել իմէ, թէ իչանեմ ես յապականութիւն:

Միթէ հող խոստովան առնիցի՞ առ քեզ, կամ պատմեսցէ զճշմարտութիւնս քո:

Լուաւ ինձ Տէր՝ և ողորմեցաւ. և Տէր եղև ինձ օգնական:

Դարձոյց զսուգ իմ յուրախութիւն, զերծ չինէն զքուրձ, և ինձ զգեցոյց զուրախութիւն:

Որպ սաղմոս ասասցեն քեզ փառք իմ. և այլ մի՛ և զղջացայց, Տէր Աստուած իմ. յաւիտեան խոստովան եղէց քեզ:

Փառք Հօր և Որդւոյ:

Նոյնպէս և Հոգւոյն Սրբոյ:

Ասացին Ղեւտացիքն:

Ի քեզ Տէր յուսացայ. մի ամաչեցից յաւիտեան. յորդարութեանդ քումմէ փրկեա զիս և ապրեցո զիս:

Խոնարհեցո՛ առ իս զականջն քո՝ վաղվաղեա՛ կեացուցանել զիս:

Լեր իմ Աստուած պաշտպան՝ և տուն ապաւինի՝ ապրեցուցանել զիս. զի հզօրիչ իմ, և ապաւէն իմ ես դու:

Վո՛ր անուանդ քո Տէր առաջնորդեսցես ինձ և սնուսցես զիս. և հանցես զիս յորոգայթէ այսմանէ՝ որ թաղուցաւ ինձ:

Դու ես պաշտպան իմ Տէր. և՛ի ձեռս քո յանձն առնեմ զհոգի իմ:

Փրկե-

Փրկեցեր զիս Տէր Աստ ճշմարտութիւն քոյ, սահ-
ցեր զայնոսիկ որք պահեն զերկիւղ ի նմանէ :
Լա՛ ի Տէր յուսացայ, ցնծացայց և ուրախ եղէց
ի փրկութիւն քումմէ :
Օ՛ հայեցար ի խոնարհութիւն իմ. և փրկեցեր
ի վշտաց զանձն իմ. ոչ մատնեցեր զիս ի ձեռս
նեղչաց իմոց. և կացուցեր յանդորրութիւն զոտս
իմ :
Ողորմեա՛ ինձ Տէր, զի նեղեալ եմ ես. խռովե-
ցաւ ի սրտմտութենէ ակն իմ. անձն իմ և փոր
իմ :
Պակասեցան ի ցաւոց կեանք իմ. և ամք իմ
յոդոց ելանելոյ :
Աղքատացաւ ի տկարութենէ զօրութիւն իմ. և
ոսկերք իմ խռովեցան :
Ո՛րան զամ թշնամիս իմ եղէ ես նախատ դրա-
ցեաց իմոց յոյժ. ահ և երկիւղ ծանօթից իմոց :
Ամենեքեան որք տեսանէին զիս՝ արտաքս փախ-
էին յինէն :
Մոռացեալ եղէ ես՝ ոպէ մեռեալ ի սրտէ. և եղէ
ես ոպէ զանօթ կորուսեալ :
Օ՛ լսէայ ես զամբաստանս բազմաց, որք շուրջ
էին զինէ. ի ժողովել նոցա ի միասին, առնուլ
զանձն իմ խորհեցան. այլ ես ի քեզ Տէր յու-
սացայ :
Ասացի դու ես Աստ իմ. և ի ձեռս քո է ժա-
ռանգութիւն իմ :
Փրկեա՛ զիս ի ձեռաց թշնամեաց իմոց. և ի հա-
լածչաց իմոց :
Երևեցո՛ զերեսս քո ի ծառայս քո. ապրեցո՛ զիս
Տէր ըղ ողորմութեն քումմ. Տէր մի յամեսցի եղէց՝
զի կարդացի առ քեզ : Ամե-

Ամենեցունց ամբարիշտք և խըզճն ի դժոխս։
Համր եղիցին շրթունք նենգաւորք. որք խօսէին
զարդարոյ զանիրաւութիւն. յամբարտաւանել՝ և
յանդունդն իբեւեց։

Որ զի բազում է ողորմութիւն քո Տի՛
որ պահեցեր երկիւղածաց քոց։

Ընարեր դու այնոցիկ՝ որք յուսացեալ են ի
քեզ, առաջի որդւոց մարդկան։

Ամրացուցես զնա ի ծածկոյթ երեսաց քոց, ի
խռովմանէ մարդկան։

Ծածկեսցես զնա ի խորանի քում, ի հակա-
ռակութենէ լեզուաց։

Օրհնեալ է Տի՛ որ զի սքանչելիս արար ողորմու-
թիւն իւր ի քաղաք ամուր։

Ես ասացի ի զարմանալ իմում, թէ ընկեցայ
ուրեմն յերեսաց աչաց քոց։

Այլ այսորիկ լուար ձայնի աղաւթից իմոց. յաղա-
ղակել իմում առ քեզ։

Սիրեցէք զՏի՛ ամ սքանչ նիր. զի զտուղութիւնս
խնդրէ Տի՛. և հատուցանէ այնոցիկ՝ որք առաւել
առնեն զամբարտաւանութենի։

Քաջալերացարուք և զօրացին սիրտք ձեր, ամե-
նեքեան՝ որք յուսացեալ էք ի Տէր։

Աղօթ ք։

Ընդունի, ում թողութենի եղև մեղաց. և ծած-
կեցան ամ յանցանք նորա։

Ընդունի առն՝ որում ոչ համարի Տի՛ զվնաս նի՛.
և ոչ գոյ նենգութենի ի բերան նորա։

Լռեցի ես, և մաշեցան ամ ոսկերք իմ. առ ա-
զաղակել ինձ առ Տի՛ զօրհանապազ՝ ի տուէ և
ի գիշերի։ Ծան-

Ծանրեաց ձեռն քո ի վերայ իմ. և գարձայ ի
Թշուառութենէ, ղկ Հարան հիս փուշք:
Օմեղս իմ ցուցից քեզ. և զանօրէնութիւնս իմ
ոչ ծածկեցի ի քէն:
Ասացի, Թէ պատմեցից ինձէն զմեղս իմ. և դուն
Թողցեր զչար ամբարշտութիւնս մեղաց իմոց:
Վ ՚ն այսորիկ յաղօթս կացցէ առ քեզ ամ երք
՚ի ժամ ընդունելի:
Բայց միայն ՚ի ջուրցն հեղեղաց բազմաց, որ առ
նե ինչ ոչ մերձեսցին:
Դու ես ապաւէն իմ, ՚ի նեղութենէ յայսմանէ,
որ շուրջ եղև զինէ:
Ցնծութենէ իմ, փրկեա զիս յայնցանէ՝ որ պա-
շարեցին զիս:
Խնաստուն արարից զքեզ, և խելամուտ ՚ի ճա-
նապարհ, յոր և գնասցես. և հաստատեցից ՚ի
վերայ քո զաչս իմ:
Ա՚ի լինիք ոմք զձիս և զջորիս, զի ոչ գոյ ՚ի նոս
խնաստութենէ. ՚ի սանձս՝ և ՚ի դանդանաւանդս
ծնկեսցես զկզակս նոցա, որ առ քեզ ինչ ոչ մեր-
ձենան:
Բազում տանջանք են մեղաւորաց, բայց որ
յուսան ՚ի Տէր, ողորմութիւնն Տեա շուրջ եղեսցի
զնոքաք:
Ուրա՛խ եղերուք. և ցնծացէք արդարք. ՚ի Տէր
պարծեցարո՛ւք ամենեքեան, որք ուղիղ էք
սրտիւք:

Փառք Հօր և Որդւոյ և

Եւ ևս խաղաղ : Օրհնութիւն և :

Զորսորդ գոռոզացոյ :

Սաղմոս ՃԼ :

Մ՛ի նախանձիր ըստ չարս . և մի՛ ընդ այնոսիկ որ գործեն զանօրէնութիւն :

Օ՛ի սո՛ղ խոտ վաղվաղակի չամաքեսցին , ոսկ զդալարի խոտոյ վաղվաղակի անցցեն :

Յուսա՛ ի Տի՛ և արա՛ զբաղցրութիւն , բնակեա՛ ի յերկրի , և հովուեսցիս ի՛ մեծութիւնե՛ր :

Ժտեա՛ ի Տի՛ն , և նա տացէ քեզ զինդրուածս սրտի քո . յայտնեա՛ առաջի Տե՛ն զճանապարհս քո . և յուսա՛ ի նա :

Նա արասցէ՛ և հանցէ՛ սո՛ղ լոյս զարդարութիւն քո , զիրաւունս քո սո՛ղ զօրհասարակ :

Հնազանդ լե՛ր Տե՛ն և ծառայեա՛ նմա . և մի՛ նախանձիր ընդ այնոսիկ՝ որոց անաւակեալ իցեն ճանապարհք իւրեանց , ընդ մարդո՛ յ որ գործէ զանօրէնութիւն :

Դադե՛ ի բարկութիւն՝ և հանգիր ի՛ սրտմտութիւն , և մի՛ նախանձիր ընդ չարս :

Զալք վաղվաղակի սատակեսցին , բայց ոչք համբերեն Տե՛ն՝ նո՛ք ժառանգեսցեն զերկիր :

Փոքր մի՛ և այլ ոչ ևս իցէ ամբարիշտն . խնդրեսցես զտեղի՛ նո՛ր , և ոչ գտցես :

Հեզքն՝ որ հեզքն են՝ նո՛ք ժառանգեսցեն զերկիր . և փափկասցին ի՛ բազում խաղաղութեան իւրեանց :

Սպասէ մեղաւոր արդարոյ՝ և կրճտէ զատամունս իւր , այլ Տէր ծիծաղեսցի՛ զնովա՛ :

Վ՛ան-

Վ[illegible]անզի յառաջագոյն տեսանէք, զի հասեալ է
օր նորա:

Աուր հանին մեղաւորք, և լարեցին զաղեղունս
իւրեանց, հարկանել զաղքատան և զտնանկին.
սպանանել զայն, որ խոնարհ է սրտիւ:

Ձի սուրք նոցա մտցեն ի սիրտս նոցա, և աղեղունք
նոցա փշրեսցին:

Լաւ է սակաւ ինչ արդարոյ, քան զբազում մե-
ծութիւն մեղաւորաց. և բազուկք ամբարտաւա-
նից խորտակեսցին:

Հաստատէ Տէր զարդարն. և ճանապէհ դատուրս
ամենից. ժառանգութիւն նոցա յաւիտեան եղիցի:

Ոչ ամաչեսցեն նք ի ժամանակս չարութեան. այլ
յաւուրս սովու յագեսցին:

Ընդ մեղաւորք կորիցեն. այլ թշնամիք Տեառն ի
փառաւորել և ի բարձրանալն իւրեանց պակա-
սեսցին՝ ոպէս ծուխ զի պակասէ:

Վասն առնու մեղաւորն՝ և ոչ հատուցանէ. այլ
որ արդարն է՝ ողորմի և տայ:

Այլք օրհնեն զՏէր՝ ժառանգեսցեն զերկիր. և
այլք անիծանեն, սատակեսցին ի նմանէ:

Ի Տէնէ ուղղին դնացք առն, և զճանապարհս
նր նա կամի յոյժ:

Թէպէտ և գայթագղեսցի, նա մի կործանեսցի,
զի Տէր ձեռնկալու է նր:

Ումանուկ էի ես և ծերացայ. և ոչ տեսի զար-
դար արհամարհեալ՝ և ոչ զզաւակն նր թէ մուրա-
նայ հաց:

Ողորմանապազ ողորմի և տայ փոխ. զաւակ նր
օրհնեալ եղիցի յաւիտեան:

[illegible]ստո-

Խոտորեա՛ ի չարէ և արա գբարի. քնակեսցես
յաւիտեան յաւիտենից ի նմա։
Տի սիրէ զիրաւունս, և ոչ լքի վայր հարկանէ զընթա
իւր. այլ յաւիտեան պահէ զնա։
Ընդունք հալածեսցին ի միասին. և զաւակք
ամբարշտաց սատակեսցին։
Այլ արդարք ժառանգեսցեն զերկիր. և քնա-
կեսցեն յաւիտեանս յաւիտենից ի նմա։
Բերան արդարոյ խորհի զիմաստութիւն. և լեզու
նո խօսեսցի զիրաւունս։
Օրէնք Աստուծոյ իւրոյ են ի սրտի իւրում. և ոչ գայ-
թագղեսցին գնացք նո։
Հայի մեղաւոր զարդար. և խնդրէ սպանանել
զնա. այլ Տէր ոչ թողու զնա ի ձեռս նո. և ոչ
դատապարտէ յորժամ դատի զնա։
Համբեր Տէն և պահեա զճանապարհս նո. և
բարձր արասցէ զքեզ ի ժառանգել զերկիր, և
զսատակումն մեղաւորաց տեսցես։
Տեսի զամբարիշտն վերացեալ, բարձրացեալ
ոպէ զմայրան Լեբանանու։
Ընդէ՛ և ահա ոչ էր. խնդրեցի՛ և ոչ գտաւ
տեղի նո։
Պահեա գամբծութիւն. և տես զուղղութիւն. զի գոն
մնացուածք առն խաղաղարարի։
Ընդունք հալածեսցին ի միասին. և զաւակք
ամբարշտաց կորիցեն։
Փրկութիւն արդարոց ի Տնէ է. վերակացու է նոցա
ի ժամանակի նեղութեան։
Օգնեսցէ նոցա Տէր և փրկեսցէ զնա. ապրեցուսցէ ի
մեղաւորաց՝ և կեցուսցէ զնոսա, զի յուսացան
ի նա։

Նա ևս խաղաց Օրհնութիւն և

Հինգերորդ Գործողութիւն

Սաղմոս Ե

Տէր մի սրտմտուիր քով յանդիմանել զիս. և մի բարկութիւք քո խրատել զիս:

Ողորմեա՛ քո հարան լիս. և լիս հաստատեա՛ ձեռն քո:

Ոչ գոյ բժշկութիւն մարմնոյ իմոյ յերեսաց բարկութեանդ քոյ:

Ոչ է խաղաղութիւն ոսկերաց իմոց, յերեսաց իմ մեղաց իմոց:

Զի անօրէնութիւնք իմ բարձրացան քան զգլուխ իմ. ոպէս բեռն ծանր ծանրացան ի վր իմ:

Նեխեցան և փտեցան վէրք իմ. յերեսաց անզգամութեան իմոյ:

Տառապեցայ և խոնարհ եղէ յոյժ. զօրհանապազ սրտմտեալ գնայի. զի անձն իմ լի եղև ջարշարանօք. և ոչ գոյ բժշկութիւն մարմնոյ իմոյ:

Ջարշարեցայ և խոնարհ եղէ մինչև յոյժ. մնչէի առ հնծութիւն սրտի իմոյ:

Տէր առաջի քո են ամ ցանկութիւնք իմ. և հեծութիւն իմ ի քէն ոչ ծածկեցաւ:

Սիրտ իմ խռովեցաւ լիս, և եթող զիս զօրութիւն իմ. լոյս աչաց իմոց. և այս ոչ եղև ընդ իս:

Բարեկամք իմ և մերձաւորք իմ առաջէ իմ մերձեցան և կացին. և մերձաւորք իմ հեռի եղեն ինէն:

Բռնադատէին զիս և խնդրէին զանձն իմ. այլ խնդրէին չար ի վր իմ, խոսեցան զանօրէնութիւն,

Թիւն, և զննգուխի. զօրհանապազ խորհեցան։

Այլ ես ոչ խուլ՝ զի ոչ լսէ. ոչ համր՝ որ ոչ բանայ զբերան իւր։

Այլ ես ոչ մարդ, որ ոչ լսէ. և ոչ գոն խօսք ի բերան նր։

Ես ի քեզ Տէր յուսացայ՝ և դու լուիցես ինձ Տէր Աստուած իմ։

Ասացի թէ մի՛ ուրախ եղիցին ինձ թշնամիք, ի սասանել ոտից իմոց՝ ի վերայ իմ մեծամտեցան։

Ես ի տանջանս պատրաստ եմ, և ցաւք իմ առաջի իմ են յամէն ժամ։

Զանօրէնութիւնս իմ պատմեցից, և հոգացայց վասն մեղաց իմոց։

Իսկ արդ՝ թշնամիք իմ կենդանի են, զօրացեալք են քան զիս, և բազում էին որք ատէին զիս ի տարապատճառ։

Որք հատուցին ինձ չար փոխանակ բնդ բարւոյ, չարաչօսէին զինէն, զի ես երթայի ընդ արդարութիւն։

Մի թողուր զիս Տէր Աստուած իմ, և մի՛ ի բաց եցուսցես ինէն. հայեաց յօգնել ինձ Տէր փրկութեան իմոյ։

Սաղմոս Ղ։

Ասացի թէ պահեցից զճանապարհս իմ, զի մի՛ մեղայց լեզուաւ իմով։

Եդի պահապան բերանոյ ի հակառակել մեղաւորին առաջի իմ։

Լռեա եղէ և խոնարհեցայ, լռեցի ի բարութենէ, և ցաւք իմ նորոգեցան յիս։

Ես եաա սիրտ իմ ի փորի իմում, և ի խորհուրդս իմ վաճեցաւ հաւր։

Լսեցայ լեզուաւ իմով և ասացի. ցոյց ինձ Տէր զկատարած իմ, և զթիւ աւուրց իմոց, քանիսօն է՝ զի գիտացից թէ որչափ ինչ պակասեալ է յինէն։

Ահա չափով եդեր զաւուրս իմ, և կար զօրութեան իմոյ ոչինչ է առաջի իմ. սակայն ամենեին ընդունայն է ամ մարդ մանեղ։

Պաքէն ոչ ի պատկերի շրջի մարդ, սակայն ի զուր խռովի, դանձէ՝ և ոչ գիտէ ումմ ժողովէ։

Եւսկ արդ ոմ է համբերութիւն իմ, թէ ոչ դու Տէր. կամ կար զօրութիւն իմոյ՝ թէ ոչ ի քէն է։

Ձամ անօրէնութիւն իմմէ փրկեցեր զիս. նախատինս անչափաց արարեր զիս։

Լուռ եղէ, և ոչ բացի զբերան իմ, զի դու արարեր։

Ի բաց արա յինէն զտանջանս իմ. զի ի ըրութենէ ձեռին քո ես պակասեցայ։

Ակտամբութիւն վասն մեղաց խրատեցեր զմարդ. մաշեցեր ոչ սարդի ոստայն զանձն նր. սակայն ընդունայն է ամ մարդ։

Լուր Տէր աղօթից իմոց. ունկնդիր խնդրուածոց իմոց. արտասուաց իմոց մի լռեր։

Պանդուխտ եմ ես առաջի քո. նժդեհ և անցաւոր, ոչ ամ հարք իմ։

Թող զիս արա ինձ զի հանգեայց. մինչչև երթեալ իցեմ, ուստի ոչ գտանիցեմ։

Սաղմոս ԼԹ։

Համբերելով համբերի Տն, նայեցաւ առ իս, և լուաւ աղօթից իմոց։ Եհան

Նման զիս ի գբոյ սատապանաց, ի կաւոյ և ի տղմոյ։

Հաստատեաց ի վէմ վիմի զոտս իմ. և ուղղեաց զգնացս իմ։

Ետրկ ի բերան իմ օրհնութիւն նոր. զօրհնութիւն Տն Աւ մերոյ։

Տեսցեն բազումք և երկիցեն, և յուսասցին ի Տ. երանեալ է այր՝ որոյ անուն Տն յոյս է նո։

Ոչ հայեցաւ նա ի նաներութիւն. և ոչ ի մոլութիւն սուտ։

Բազում արարեր դու Տ Աւ իմ զքանչելիս. խորհրդոց քոց ոչ ոք է որ նմանի. քեզ։

Պատմեցի և խօսեցայ՝ և բազում եղեն քան զթիւ, ընդ զՀն և ընդ պատարագս ոչ հաճեցար. ժանիսն հաստատեցեր ինձ. զողջակէզս և զվէմ մեղացն ոչ խնդրեցեր։

Յայնժամ ասացի ահա ասիկ գամ ես. ի գլուխս գրոց գրեալ է վէ իմ։

Առնել զկամս քո Աւ իմ կամեցայ. և զօրէնս քո ի մէջ որովայնի իմում։

Աւետարան եդից զարդարութիւնս քո յեկեղեցիս մեծս. ահա զշրթունս իմ ոչ արգելից ի քէն։

Տէր դու գիտացեր զզարդարութիւն քո. ոչ ծածկեցի ի սրտի իմում զՀշմարտութիւն քո և զփրկութիւն քո։

Ասացի և ոչ թագո ցի զողորմութիւնս քո. և զՀշմարտութիւնս քո ի ժողովրդենէ մեծէ։

Դու Տ՝ մի հեռի առներ զգթութիւն քո յինէն. զո ողորմութիւն և զՀշմարտութիւն քո յամ ժամ ընկալցին զիս։

Շուրջ եղեն զինև չարք՝ որոց ոչ գոյր թիւ.
Հասին ինձ անօրէնութիք իմ, և ես ոչ կարացի տեսանել:
Խազում եղեն քան զհեր գլխոյ իմոյ. և սիրտ իմ եթող զիս:
Կամեաց Տէր փրկել զիս. և Տէր յօգնել ինձ նայեաց:
Ամաչեսցեն և յամօթի լինիցին որք խնդրեն զանձն իմ, քաւանալ զսա. դարձցին յետս և ամաչեսցեն որք խորհին ինձ չար:
Արհսցեն զամօթի առժամայն վազվազակի՝ որք ասեին ինձ վաշ վաշ:
Ցնծասցեն և ուրախ լինիցին ի քեզ ամենեքեան, որ խնդրեն զքեզ Տէր:
Ասասցեն յամ ժամ մեծ է Աստուած՝ որք սիրեն զփրկութիւն քո:
Ես աղքատ և անանկ եմ Աստուած, խորհեաւ զիս. օգնական և պաշտպան իմ ես, և դու Տէր իմ մի յամենայն:

Փառք Հօր և Որդւոյ և

Եւ ես խաղա։ Օրհնութիւն և

Ա Ի ՅԵՐԵՒԱՆ ԳՈՒԼԱՅ։

Սաղմոս Ե։

Քանի որ խորհի զաղքատն և զտնանկն, յաւուր չարի փրկե զնա Տէր։
Տէր փրկե զնա և կենդուցանե. երանելի առնե՛ի մէջ երկրի, և ոչ մատնե զնա՛ի ձեռս թշնամեաց իւրոց։

Տէր

Տէր օգնական է նմա ի մահճէ ցաւոց իւրոց, զամ անկողինս նր դարձուցանէ ի հիւանդութենէ նորա:

Ես ասացի Տր ողորմեա ինձ. բժշկեա զանձն իմ. ես մեղայ քեզ:

Թշնամիք իմ ասացին ինձ չար. երբ իցէ զի մեռանի և կորիցէ անուն նր:

Եւ եթէ տեսանել ընդ արտաքս եկեալ խօսէր ի սրտի իւրում. ժողովէ զանօրէնութիւնս յանձն իւր:

Ի գերեզման երթայր և զնոյն խօսէր. գինեն շընչէին ամ թշնամիք իմ:

Խորհեցան չար ի վնաս իմ. բան անօրէնութեան եդին ի վերայ իմ:

Միթէ որ ննջիցէն ոչ ևս յարուցու յառնել, քանզի և այլն խաղաղութեամբ կոչեցաւ և նոքա յուսացան:

Որ ուտէր ընդ իս հաց. յարձակեաց առնել ինձ խարէութիւն:

Եւ դու Տր ողորմեա ինձ. կանգնեա զիս, և հատուսցից նոցա:

Գայսմ ծանեայ թէ հաճեցար ընդ իս. զի մի ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ:

Եւ զիս յանմեղութեան իմում ընկալար, հաստատեցեր զիս առաջի քո յաւիտեան:

Օրհնեալ Տր Աստուած Իսրայէլի յաւիտեանս յաւիտենից, եղիցի եղիցի:

Սաղմոս կա՛:

Որպէս փափաքէ եղջերու յաղբերս ջուրց, այնպէս փափաքէ անձն իմ առ քեզ Աստ-

Ծարաւի է անձն իմ առ քեզ Աստ, հզօր և կենդանի. երբ եկից երեւեցայց երեսաց Աստուծոյ:

Եղեն ինձ արտասուք իմ կերակուր ի տուէ և ի գիշերի. այն ըզի ասէին ինձ զօրհնանապազ թէ ուր է Աստուած քո:

Այս ոչ յիշէի, տառապէր յիս անձն իմ. քանզի անցէի, ըզմսից ընդ յարկաս. պանծալեալ տան Աստուծոյ:

Ի ձայն ցնծութեան խոստովանութեան. և ի ձայն թարեկենդանութեան:

Արդ ընդէր տրտում ես անձն իմ. կամ ընդէր խռովես զիս. յուսա առ Աստուած խոստովանեա նմա. փրկիչ երեսաց իմոց Աստուած է:

Ընձն իմ յոյժ խռովեցաւ, վասն այսորիկ յիշեցի զքեզ յերկրէն Յորդանանու, և Հերմոնէ լեռնէ փոքուէ:

Ծորք խորոց կարդացին առ քեզ ի ձայն սահանաց քոց:

Ամենայն զբօսանք քո, և ալիք քո անցին ի վերայ իմ:

Ի տուէ պատուիրեաց Տէր զողորմութիւն իւր. գիշերի զօրհնութիւն նորա. և աղօթք իմ առ Աստուած կենաց իմոց:

Ասացի Աստուծոյ ընդունելի իմ ես. ընդէր մերժեցեր զիս. ընդէր տրտում գնամ ես ի նեղել թշնամանէ իմոյ:

Ի փշրել ոսկերաց իմոց նախատեցին զիս թշնամիք իմ. յասել ցիս զօրհնանապազ, թէ ուր է Աստուած քո:

Արդ ընդէր տրտում ես անձն իմ. կամ ընդէր խռովես զիս. յուսա առ Աստուած. խոստովանեա նմա. փրկիչ երեսաց իմոց Աստուած է: Սաղ

Սաղմոս ԽԵ :

Պատ առա ինձ Ած . և իրաւ առա ինձ ի դա-
տաստանի իմում :
Ցաւգեղ որ ոչ է եղ . ի մարդոյ մեղաւորէ նեն-
գաւորէ փրկեա զիս :
Դու Ած հզօրիչ իմ ես . ընդէր մոռացար զիս ,
ընդէր տրտում գնամ ես ի նեղել թշնամւոյ
իմոյ :
Առաքեա Տէր զլոյս քո՝ և զճշմարտութիւնդ , զի
առաջնորդեացեն ինձ , հանցեն զիս ի լեառն սո-
և ի յարկս քո :
Անտի առաջի սեղանոյ Ած առ Ած՝ որ ուրախ
առնէ զմանկութիւն իմ :
Խոստովան եղէց քեզ օրհնութիւն Ած Ած իմ :
Ընդ ընդէր տրտում ես անձն իմ . կամ ընդէր
խռովես զիս . յուսա առ Ած , խոստովանեա նմա ,
փրկիչ երեսաց իմոց Ած է :
Փառք Հօր և Որդւոյ : Այժմ և :

Ել ևս խաղաղ : Օրհնուս :

Աղօթք Յանձնառու Մարգարէին :
Ե . յ :

Ի նեղութիւն իմում ես առ Տէր կարդացի , և
լուաւ Ած յանդնդոց դժոխոց աղաղակի իմում :
Ելոյր Տէր ձայնի իմում , զի ընկեցեր զիս ի խորա
ծովու , և շրջանք գետոց պաշարեցին զիս :
Ամբ զբօսանք քո՝ և ալիք քո անցին ի վր իմ .
և ասացի , թէ մերժեցայ ուրեմն յերեսաց ա-
չաց քոց :

Արդ՝ ինչ՞ լիցէ յաւելից հայել ի տաճարն քո. զի հեզան զինև ջուրք մինչև յանձն իմ. և անդունդք անչնարինք պաշարեցին զիս:

Նմանա գլուխ իմ՝ փառարս լերանց՝ իջի ես ի խորս երկրի, և տեսի զնիգս նր, զի էին ոտք աղիք յաւիտենից. և ելցեն յատականութենէ կեանք իմ:

Ո՛ քեզ Տէր Աստ իմ, ի նուաղել անձին իմոյ կարդացի, և զքեզ Տէր յիշեցի, և մտցեն աղօթիք իմ ի տաճար սրբ քո:

Ձգեն զյք պահէին զնանդութիւն և զտուութիւն, զողորմութիւն իւրեանց մերժեցան:

Ես յայլ ես ի ձայն օրհնութեան խոստովան եղէց քեզ. մատուցից պատարագս Ցն և կատարեցից զուխտ իմ ի փրկութեան:

Փառք Հօր: Այժմ և միշտ:

Ո՞ ի ձորանի անկեալ ոչ անկցի ոչ ելցէ յայն շրջանս. ոթեղէ:

Ո՞ արհուրեալ դողացաւ ամենամեղ անձն իմ յահեղ քոց դատաստանացդ՝ յանկարելի տանջանացն:

Նոյնս կրկնէ:

Ձինչ՝ ես ես խաղաղութեան: Օրհնութիւն և փառք:

Դադրեալ ազգի Հրէից յանօրէնս խորհրդոցն:

Ի նեղութեան իմում ես առ: Տես երես 167:

Շարական ձի. ոթեղէ:

Քանզի կամաւ մերձեցայ ի մեղս մեծամեծս. արդ կայ և ճայ ինձ անկարելի պատուհասն:

Նոյնս կրկնէ: Ձինչ

Օրինակ Աբ ևս խաղաղութեան : Օրհնութիւն և փառք :

Դասքեալ աղօթից Յոհաննու մրգապետին :

Ի ներդութեն իմում ես առ : Տէր էբէս 167 :

Հաւատամն պէ. սրեղէ :

Բրդ անկեալ ազաչեմ փրկիչ և բարերար. խնայեա յիս ի մեղուցեալս. և ողորմեաց ինձ բազմամեղիս :

Երեցս ելինեմ :

Ա– ապա ասէն :

Տէր ամենակալ Ած Աբրահամու՝ Իսահակայ՝ Յակովբայ՝ և զաւակի նոցա արդարոց. ամենակալ Տէր թող զձեզ իմ :

Որ արարեր զերկինս և զերկիր, և զամ զարդ նոց. ամենայն :

Որ կապեցեր զծով քանիւ հրամանի քո. փակեցեր զևարս. կնքեցեր ահաւոր և փառաւորեալ անուամբ քով սքվ . ամե :

Որ ամ ինչ սարսի և դողայ յերեսաց ահի զօրութեն քո. ամե :

Ընդաւ ես մեծվայելչութի փառաց սքբութեն քո. և սաստիկ ես բարկութի սպառնալեաց քոց ի վե մեղաւորաց. անչափ և անքննին են ողորմութիք աւետեաց քոց . ամե :

Դու Տէր բարձրեալ զձաճ երկայնամիտ բազում ողորմ, և ղղջանաս ի վե չարեաց մարդկան. ամենայն :

Դու

Դուռ Ընծ ոչ եդեր ապաշխարութեի մի արդա-
րոցն Աբրահամու՝ Իսահակայ և Յակովբայ, որք
ոչ մեղան քեզ. ամե:

Ընդ եդեր ապաշխարութեի մի իմ մեղաւորիս.
զի մեղայ աւելի քան զաւազ ծովու, և բազմա-
ցան անօրէնութիք իմ. ամենա:

Ընդ արժանի համել և տեսանել զբ սրճրութիս
երկնից՝ ի բազմութէ անօրէնութէ իմոյ. ամենա:

Կորացեալ եմ ես՝ ի բոնութէ կապանաց երկա-
թից, և ոչ գոյ ինձ հանգիստ. ամենա:

Բարկացուցի զարտմութիի, և զչար առաջի քո
արարի. կանգսեցի պատկեր՝ և բաշխացուցի զա-
սուն. ամե:

Նա արդ Տի խոնարհեցուցանեմ զծունր սրտի
իմոյ, և հայցեմ՝ ի քաղցրութէ քումէ. ամենա:

Ողորմեաց Տի, մեղայ, և զանօրէնութիս իմ ես
ինձէն գիտեմ. ամենա:

Ընդունիմ, և խնդրեմ՝ ի քէն՝ թող ինձ Տէր,
թող ինձ. և մի կորուսանես զիս ընդ անօրէնու-
թեան իմոյ. ամենա:

Ով յաւիտեան բարկանաս ինձ Տի. և մի յի-
շեր զչարիսն իմ. և մի պարտաւորեր զիս ընդ
իշխանսն՝ ի ներքոյ երկրի չարեօք. ամենա:

Օ՛ դու Ընծ ապաշխարողաց ես. և յիս ցոյց
զբարերարութիի քո, որ անարժան եմ. ամե:

Կեցուսցես զիս ըստ բազում ողորմութէ քումէ.
և ես օրհնեցից զքեզ զամ աւուրս կենաց իմոց.
ամենա:

Օ՛ քեզ Տի օրհնեն ամ զոհարթունք երկնից,
և քո են փառք յաւիտեանս ամէն:

Ա-ոք հինեչաբանին։

Հարիան պէ. ասեցէ։

Ամենակալ քաւեա զմեղս իմ. զի Ընդ ևս ա-
պաշխարողաց։
Երեցս երկնեա։

Ել պոյեալ ասէն։

Տէր ամենակալ Ընդ Աբրա։ Տէս էրէս 169։

Հարիան պէ. ասեցէ։

Ու զհոգիդ եբ մի հաներ յինէն. զի Ընդ ևս ա-
պաշխարողաց։
Երեցս երկնեա։

Ու պոյեալ ասէն։

Տէր ամենակալ Ընդ Աբրահամու՝ Իսահակայ՝
Յակովբայ՝ և զաւակի նոցա արդարոց. ամենա-
կալ Տէր ողորմ զմեղս իմ։
Որ արարեր զերկինս և զերկիր, և զամ զարդ նոցա.
ամենա։
Որ կապեցեր զծով բանիւ հրամանի քո. փակե-
ցեր զխոռս. կնքեցեր ահաւոր և փառաւորեալ
անուամբ քով սքով. ամե։
Որ ամ ինչ սարսի և դողայ յերեսաց ահի զո-
րութե քո. ամե։
Ընդաւ է ամբվայելչութի փառաց սրբութե քո.
և սաստիկ է բարկութի սպառնալեաց քոց ի վր
մեղաւորաց. անչափ և անքննին են ողորմութիք
աւետեաց քոց. ամե։
Դու Տէր բարձրեալ գթած երկայնամիտ բազում
ողորմ և զղջանաս ի վր չարեաց մարդկան.
ամե։ Դու

Դու Ընդ ոչ եղեր ապաշխարութեի փո սրտա-
ցոցն Աբրահամու՝ Իսահակայ և Յակովբայ, զոր
ոչ մեղան քեզ. ամէն:
Ընդ եղեր ապաշխարութեի վ իմ մեղաւոիս.
զի մեղայ առելի քան զաւազ ծովու, և բազմա-
ցան անօրէնութիք իմ. ամէնա:
Ընդ արժանի համարել զաղաչութիմ
երկնից՝ի բազմութէ անօրէնութե իմոյ. ամէնա:
Կորացեալ եմ ես՝ի բռնութէ կապանաց նոիս-
թից, և ոչ գոյ ինձ հանգիստ. ամէնա:
Խարկացոյ զարամաութի, և զջար առաչն քո
արարի. կանգնեցի պատկեր՝ և շաղմացոյ զրա-
սումն. ամէն:
Նա արդ Տէր խոնարհեցուցանեմ զհոգի իմոյ
իմոյ, և հայցեմ ի քաղցրուէ քոմմէ. ամէնա:
Սիրեայ Տէր, մեղայ, և զանօրէնութիս իմ ես
ինձէն գիտեմ. ամէնա:
Ընդունեմ, և խնդրեմ՝ի քէն ներել ինձ Տէր,
թող ինձ. և մի կորուսաներ զիս ընդ անօրէնու-
թեան իմոյ. ամէնա:
Մի յաւիտեան բարկանար ինձ Տէր. և մի յի-
շեր զչարիսն իմ. և մի պատուաներ զիս ընդ
իջեալսն՝ի ներքոյ երկրի ջուրեօք. ամէնա:
Օդի դու Ընդ Ընդ ապաշխարողաց ես. և յիս ցոյց
զքաւերարարութի քո, որ անարժան եմ. ամէն:
Կեցուսցես զիս ընդ բազում ողորմութե քոմմ. և ես
օրհնեցից զքեզ զամ աւուրս կենաց իմոց. ամէն:
Ողքեզ Տէր օրհնեն ամ զոմարթունք երկնից,
և քո են փառք յաւիտեանս ամէն:
Փառք Հօր և Որդոյ և Հոգւոյն սրբ:
Ընդ յժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն:

Ընդ-

Ողջասէր և խնդրեմ ի քէն Տէր, թուղ ինձ
գթալ իմ :
Խաղաղարար Տէր, օգնական ինձ :
Ընծ քաւեա զիս զձեռաւորս :
Արարիչ իմ և Յոյս Ընծ, զիմ ամս ինս ի մեղու-
ցեալ ծառայս, և օգնական ինձ բանալ մեղս :
Ամենահնար արարիչ և միշտ կոյս ածածին
Աստիած բարեխօսեա առ Տէր վս իմ մեղաւո-
րիս :
Ընծ սիրէք Ընծ բարեխօսեցեք առ Հայր ի յեր-
կինս վս մեր մեղաւորաց :
Ո՛ն Որդի Ընծ անխափան ընկալ զաղաչանս
մեր, զի ի քեզ են ապաւինեալ անձինք մեր :
Շարժող օդոյ մթին ըր և վհատարար և պատ-
ուական խաչիդ քո Տէր պահպանեա զմեզ :
Ողորմեա Տէր զհրեշտակ խաղաղութեան քո, որ եկեալ
պահեսցէ զմեզ անխոտոր ի տուէդ և ի գիշերի :
Ներումն մեղաց քոց յիշեա զմեզ Տէր, յի-
շեա զմեզ յորժամ գաս արքայութեամբ քով և
ողորմեաց մեզ :

Հոգիոյն պիւ :

Եւ մրկեա զիս յահաւորն հրոյն, զի Ընծ եա-
պահարտոյց :
Նոյնպէս կրկնէ :

Օրհն՝ Պատրաստ :

Ընկեալքս ի խոստովանութեան ապաշխարութեանն
հաւատով գոյս ճաշին Որդւոյն Ընծ գիտուք ի
սիրտս մեր, խնդրելով ի նմանէ զթաւթեան և
զիմոզութեան յանցանաց մերոց : Ապանգ նա ինքն

& նախանձառաձղն Ա՛ծ յաւիտենական, որ եկն կամաւ ՚ի փրկել զարարածս. և ասաց զինքն լինել քահ՚ն մեղաւորաց, յոյս ապաշխարողաց, շնորհելով հանդիպիտ աշխատելոց, ընդունելով զծանրաբեռնեալս և զտաժանեալս մեղօք յապաշխարութի՛ւն քաւութե՛ն: Արդ՝ եկայք ամենեքեան՝ խոնարհեալ անձամբ, բեկեալ սրտիւք, անկցուք և լացցուք առաջի Տ՚ն արարչին մերոյ. զի անցուսցէ՚ի մէնջ զցասու՛մն պատուհասի յանցանաց մերոց բարերարութի՛ւն իւրով: Ամենակալ Տէր Ա՛ծ մեր կեցո և ողորմեա:

Ընդ՚ս:

Տէր Ա՛ծ փրկութե՛ն մերոյ, որ ողորմածդ ես և գթած, երկայնամիտ, բազում մեղօք, և զղջանաս ՚ի մի՛ չարեացդ մարդկան. որ ոչ կամիս զմահ մեղաւորին, այլ զդառնալ նո՛ր ՚ի քո ճանապարհէն և գկեալն: Դու Տէր առատ մարդասիրութե՛ղ քով մխիթարեա զծառայս քո, և տուր սո՛ւ տեղի ապաշխարութե՛ն. հաշտեա մարդասիրութի՛ւն քո, և արա զսուտ անգամն եկեղեցւոյ քումմարմին: Ոպղի առողջացեալք հոգւով, խոստովանութե՛ւն և ապաշխարութի՛ւն մատիցեն յեկեղեցի քո տե՛ր. և ընդ ժողովրդեան քում քեզ հանցեն զօրհնութի՛ւն և զփառս Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյդ սո՛ւրբ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ի՛ սպաս տաճն ողջոյնի Յովհաննու Ե. ՚ի վանս:

Յ Յողեան յիս միտիւաւ և տե՛ր եղէց. լուա՛ և քան զձիւն սպիտակ եղէց:

Ողոր-

Ողորմեա ինձ Ած՝ըն մեծի ողորմուձ քումդ, ըստ բազում գթութձ քումդ ջնջեա զանօրէնութիս իմ։
Առաւել լուա զիս յանօրէնութենէ իմմէ. և ի մեղաց իմոց սբ արա զիս։
Զանօրէնութիս իմ ես ինձէն գիտեմ. և մեղք իմ առաջի իմ են յամ ժամ։
Քեզ միայն մեղայ Տէր. և չար առաջի քո արարի։
Ընդ արդար եղիցիս ի բանս քո, և յաղթեսցես ի դատել քեզ։
Ընօրէնութիւն յղացաւ, և ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։
Դու Տի զճշմարտութի սիրեցեր, զանյայտս և զծածկեալս իմաստութենէ քումէ յայտնեցեր ինձ։
Ցօշեա զիս մշտակաւ և սբ եղէց. լուա և քան զձիւն սպիտակ եղէց։
Լսելի արա ինձ զցնծութի և զուրախութի, և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։
Դարձո զերեսս քո ի մեղաց իմոց՝ և զամ անօրէնութիս իմ քաւեա յինէն։
Սիրտ սբ հաստատեա յիս Ած, և զհոգի ուղիղ նորոգեա ի փորի իմում։
Մի ընկենուր զիս յերեսաց քոց, և զհոգի սբ քո մի հաներ յինէն։
Տուր ինձ ցնծութի փրկութենէ, և հոգւով պետութենէ քո հաստատեա զիս։
Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո, և ամբարիշտք առ քեզ դարձցին։
Փրկեա զիս յարենէ Ած, Ած փրկութենէ իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութենէ քումմէ։
Տէր երեսք զբերնոյս բանայ, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիս քո։ (Ոտ

Ցն կամեցեալ էիր պատարագս մատուցանել աք, բայց զու ըզ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար :

Պատարագ Ա՛Յ Հոգի խոնարհ. զսիրտ նը և զՀոգի խոնարհ Ա՛Ծ ոչ արհամարհէ :

Բարի արա Տէր կամաք քովը Սիովնի. և շինեսցին պարիսպք Երուսաղէմի :

Այնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան, ուխտից պատարագս հանցեն՛ի սեղանն քո զուարակս :

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՍ ԱՅՍՕՐԵԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԷ :

Ի. 20 :

Եւ կատարեսցին աւուրք սգոյ քոյ : Եւ ժողովուրդ քո ամենեքին արդար. և յաւիտեան ժառանգեսցեն զերկիր. պահել ճիղատունկ գործոց ձեռաց իւրեանց՛ի փառս : Սակաւաւորն հազարաւոր եղիցի. և կրտսերն յազգ մեծ. զի ես Տէր ըզ ժամանակս ժամանակս ժողովեցից զնո : 22 :

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՍ ԱՆԴԷԿԱԼԷ ՄԱՐԳԱՐԷԷ :

ԼԲ. 24 :

Այսպէս ասէ Տէր. և առից զձեզ՛ի հեթանոսաց. և ժողովեցից զձեզ յամ ազգաց. և տայց զձեզ յերկիրն ձեր : Եւ ցանեցից՛ի վրն ձեր ջուր նը. և սրբեսջիք յամ պղծութեանց ձերոց. և յամ կռոց ձերոց սրբեցից զձեզ : Եւ տաց ձեզ զսիրտ նոր. և զոգի նոր նորոգեցից՛ի ձեզ. և հանից զսիրտն քարեղէն՛ի մարմնոց ձերոց. և տաց ձեզ զսիրտ մարմնեղէն : Եւ զոգի իմ տաց ձեզ. և արարից, զի յարդարութեամբ իմ գնայցէք, և զկրաւունս իմ պահիցէք :

ցէք. և առնիցէք զնա։ Եւ բնակիցէք յերկրին՝ զոր եառ Տէրն ձերոց. և եղիցիք ինձ՝ի ժողովուրդ. և ես եղէց ձեզ Ա՛Ծ։ Եւ զերծուցից զձեզ յամենայն պղծութենէ ձերոց. կոչեցից զցորեան, և բազմացուցից զնա. և ոչ ածից՝ի վերայ ձեր զսով։ Եւ բազմացուցից զպտուղ ծառոյ, և զարդիւնս անդոյ. զի մի՛ ևս ընդունիցիք զնախատինս սովու՝ի մէջ ազգաց։ Եւ յիշեսջիք զմանուպարտս ձեր չարս. և զգնացս ձեր զանբարիս. և առատակասջիք յերեսաց անօրէնութեանց ձերոց և՝ի գարշելեացն նոց։ 31։

Պօղոսի առաքելոյն Յ՝երբայեցւոց Թղթոյն է ընթերցուածս։

Ժ. 14։

Զունիմք այսուհետև եղբարք՝ համարձակութի՝ի մուտս սրբութեացն արեամբն Յի՛. զոր նորոգեաց մեզ ճանապարհ նորոգ և կենդանի՝ի ներքն վարագուրին, այսինքն է՝ մարմնոյ իւրոյ. և քահանայ մեծ՝ի վերայ Ա՛Ծ. մատիցուք ճշմարիտ սրտիւք՝ լրութեամբ հաւատոյ, լուացեալ զսիրտս՝ի խղճէ չարեաց՝ և մարեալ զմարմին՝ի ջուրն սրբութեն։ Պինդ կալցուք զխոստովանութեանն անշարժ յուսոյն, զի հաւատարիմ է որ խոստացաւն։ Եւ զգուշասցուք միմեանց յորդորմամբք սիրոյ և գործոց բարեաց. և մի՛ լքողք զժողովս միմեանց, ոյք և սովոր են ոմանք. այլ միխիթարեսցուք, և այնչափ ևս առաւել՝ որչափ տեսանիցէք զօրն մերձեալ։ Օ՛ի կամաւ մեռք եթէ յանցանիցեմք յետ ընդունելութե գիտութեն ճշմարտութենն՝ այնուհետև ոչ

Եւ սիրոյ է վե մեղաց պատարագ. այլ ահեղ անեկալութի դատաստանին, և նա խանձ հրոյն որ ուտիցէ զհակառակորդսն: Երհամարհեալ ուրուք զօրէնսն Մովսեսի, առանց ողորմութեան՝ առ երկուք կամ երիւք վկայիւք մեռանէր: Եւ որչափ սաստիկ պատուոյ արժանի համարիցիք զձեզ, որ զորդին Աստուծոյ ոտն տան ի հար. և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարիցաւ՝ որով և սրբեցաւն. և զՀոգին շնորհաց ի շնաութեանց: Այլ գիտեմք զայն՝ որ ասացն. իմ են վրէժխնդրութիւնք, և ես հատուցից՝ ասէ Տէր. և դարձեալ թէ՝ դատի Տէր զժողովուրդ իւր: Ահ մեծ է անկանել ի ձեռս Աստուծոյ կենդանւոյ: 31:

Ընթերցուած ի Մաղմոս Խոր ի վեր տան:

Որ փափաքէ եղկերու յաղերս ջուրց, այնպէս փափաքէ անձն իմ առ քեզ Աստ:

Ծարաւեաւ է անձն իմ առ քեզ Աստ, հզօր և կենդանի. երբ եկիցէ երեւեցայց երեսաց Աստուծոյ: Եղեն ինձ արտասուք իմ կերակուր ի տուէ և ի գիշերի. այն որ ասէին ցիս զօրհանապազ՝ թէ ուր է Աստ քո:

Այս ոչ յիշէի, տառապեր յիս անձն իմ. քանզի երթէի, զի մտից ընդ յարկաւ աքանչելեաց տան Աստուծոյ: ի ձայն ցնծութեան խոստովանութեան. և ի ձայն բարեկենդանութեան:

Երդ ընդէր տրտում ես անձն իմ, կամ ընդէր խռովես զիս, յուսա առ Աստ՝ խոստովանեցայ նմա. փրկիչ երեսաց իմոց Աստ է:

Անձն իմ յոյժ խռովեցաւ, վասն այսորիկ յիշեցի զքեզ յերկրէն Յորդանանու, և Հերմոնէ լեռնէ փոքրուկէ: Խորք

Խոյրք խորոց կարդացին առ քեզ՝ ի ձայն սահա-
նաց քոց :

Ամ զբօսանք քո, և ալիք քո անցին՝ ի վերայ
իմ :

Ի տուէ պատուիրեաց Տէր ողորմութիւն իւր . գի-
շերի օրհնութիւն նորա . և աղօթք իմ առ Աստուած
կենաց իմոց :

Ասացի Աստուծոյ ընդունելի իմ եմ , ընդէր մերժեցեր
զիս . ընդէր արտաւմ գնամ եմ՝ ի նեղել թշնամ-
ւոյ իմոյ :

Ի փշրել ոսկերաց իմոց նախատեցին զիս թշնա-
միք իմ . յասել ցիս զօրհանապազ , Թէ ո՞ւր է
Աստուած քո :

Երդ՝ ընդէր արտաւմ եմ անձն իմ . կամ ընդէր
խռովես զիս . յուսա առ Աստուած . խոստովանեա նմա .
փրկիչ երեսաց իմոց Աստուած է :

Օրհնութիւն :

Մեծ Աստուածս որ քան զուրկասուս .
Է . 36 :

Օրհնութիւն

Աղաչէր ոմն՝ ի փարիսեցւոցն՝ զի կերիցէ ճաշ
ընդ նմա . և մտեալ՝ ի տուն փարիսեցւոյն՝ բազ-
մեցաւ : Եւ կին մի էր՝ ի քաղաքին մեղաւոր .
իբրև գիտաց Թէ բազմեալ է՝ ի տան փարիսեց-
ւոյն , բերեալ շիշ մի իւղոյ ազնուի . կայր յետոյ
առ ոտս նորա , լայր . և արտասուօքն սկսաւ թա-
շանալ զոտս նորա , և հերովք գլխոյ իւրոյ ընդէր , և

Համբուրէր զոտս նր, և օծանէր իւղովն: Եւ տեսեալ փարիսեցւոյն՝ որ կոչեացն զնա, ասէր ընդ միտս իւր. սա եթէ մարգարէ ոք էր, ապա գիտէր թէ ով և որպիսի ոք կին մեղաւնայ ի սա. զի մեղաւոր է: Պատասխանի ետ Յն և ասէ ցնա, Սիմոնէ՝ ունիմ ինչ ասել քեզ. և Նա ասէ, ասա վարդապետ. և ասէ: Երկու պարտապանք էին ուրումն փոխատուի. մինն պարտէր հինգ հարիւր դահեկան, և միւսն յիսուն: Եւ իբրև ոչ դոյր նց հատուցանել, երկոցունցն շնորհեաց. արդ ասա՝ ով առաւել սիրեսցէ զնա: Ասէ Սիմոնէն. ինձ այսպէս թուի՝ եթէ որում զբազումն շնորհեաց. և Նա ասէ ցնա. ուղիղ դատեցար: Եւ դարձեալ ի կինն կոչմն, ասէ ցՍիմոնէն. տեսանե՞ս զայս կին, մի՛ ի տուն քո՝ ջուր ոտից իմոց ոչ ետուր, իսկ սա արտասուօք խրովք եթաց զոտս իմ, և հերով խրով չնչեաց: Համբոյր մի դու ոչ ետուր ինձ, սա աւասիկ յորմէ հետէ մտեալ եմ՝ ոչ դադարեաց ի համբուրելոյ զոտս իմ: Իւղով զգլուխ իմ ոչ օծեր, սա իւղով անուշիւ օծ: Վասն այսորիկ ասեմ քեզ. Թողեալ լինին սմա մեղք իւր բազումք, զի յոյժ սիրեաց. զի որում շատ թողուցաւ՝ շատ սիրէ, և որում սակաւ՝ սակաւ: Եւ ասէ ցնա. Թողեալ լինին քեզ մեղք քո: Եւ սկսան՝ որ թագչեալն էին ընդ նմա, ասել ընդ միտս իւրեանց. ով է սա՝ որ զմեղս թողու: Եւ Նա ասէ ցկինն. Հաւատք քո կեցուցին զքեզ՝ երթ՝ի խաղաղութի: 50:

Ա՛ղա աղլուտպեն յարոլե։

Ա՛. ես խաղաղութեա զՏի աղաչեցուք։ Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց, ամենակալ Տէր Աստ մեր կեցո՛ և ողորմեա։

Ա՜ռ ասէ էրէ՛ս անէ՛մ. Տէր ողորմեա։

Ա՜ռ ափս խօրհուրդ պաշնէ, ոչխ ասացիւլ է սէյն Ռուսլէ Աէսարս հայրապետին ի վե՛ր ապաշ խոտորոց։

Տէր Աստ ամենակալ արարիչ երկնի և երկրի, որ յանկարկել բարերար կամաց քոց գոյացուցեր զամ արարածս, զերևելիս և զաներևոյթս, զերկնայինս և զերկրաւորս. և նախանամութեա քով ստեղծեր զմարդն ի հողոյ, և ըստ պատկերի բարերարութեդ պատուեալ մեծագործեր զնա. շնորհելով նմա գանմահութեի և գանապականութեի կենդանութե. և ինքնիշխան կամօք և փառօք զարդարեալ պսակեցեր զնա. պարգևելով նմա զվայելումն ուրախութե դրախտին փափկութե՝ գործել զնա և պահել, և հանապազ մշտնջենաւորիլ յանճառ պարգևն, և յառաջանալ օր ըստ օրէ՛ի գործս բարիս. և յաւելեալ նմա զպատուիրանադրութի կենսարեր հրամանի բարերար կամաց քոց. զի յաւելուածով պատուիրանադրութե առաւել յաւելուածով մեծի փառաց և պատուոյ զնա ճոխացուցանիցէր. և ի ձեռն բարեյօժար կամաց հնազանդութե՛ես առաւել՝ ի գերակատար կեանսդ զնա վերափոխիցէր յիմանալի կայսն քնակութե՛ վերինդ Աէմ։

Իսկ նա՛ի ձեռն օձապատիր խաբեութեանն չարին զգործի կենացն և զպատճառս բարեացն անձնիշխանութիւնն ի կողմն բանսարկուին դարձուցեալ, և ինքեանօժար կամաքն գործակցեալ խաբեութեանն չարին, ՚ի բաց չեղեցաւ ՚ի քումմէ արարչագործէ և կենսատուէ հրամանատարութենէն. և ՚ի ներքոյ անկեալ չարին հնազանդութեանն, նախամեծար առնելով զվթիսական բանս պատրօղ թշնամւոյն քան զբո ամենայնիւ օրհնեցուածիդ, կնոջն լսելով խրատու, կորոյս զդիրական վիճ իմաստութենին ոտիցն հնազանդելով զվնասն առաջնորդական հրոյն, անհանճարաբար և անխորհրդապէս ՚ի բաց մերկացեալ զբոցաճաճանչ և զլուսեղէն զարդարանսն: Այս հակառակաբար հայթայթանօք չանայր ծածկել զամօթալիսն մերկութենէն պատառատուն տերեւօքն, այլ սատկեալ ՚ի գօրութենի ամենակալիդ, կարծեր թագչիլ յամենատես գիտութենէ ածուածն քո՝ պատճառելով զպատճառս մեղաց, եթէ կինս զոր ետուր ինձ՝ ետու եղև պատճառ: Այլ օրոյ զգաւազ և զանիծից ժառանգեաց զկենանս, ՚ի ներքոյ անկեալ մահու և ապականութեան. քո անուսուց և ածական քումդ հրամանիդ՝ ասելով, եթէ յորում աւուրս ուտիցես ՚ի նմանէ մահու մեռանիցիս, որով թագաւորեալ սիրեաց ՚ի վերս մեր խրհան մահու, և զքնութիս մեր գրաւեաց ինքեան հնազանդութեամբ, պահակ կարասեան և զամենեսեան ծառայս իւր արարեալ, վարեալ ՚ի գործ խիստ ծառայութեան դժոխոց:

Իսկ դու՝ ամբ բազմագութ և բարերար յաւետ և յանբաւ մարդասիրութենդ քումմէ յայտնեալ՝

թեկալ՝ ոչ հանդուրժելիս տեսանելով զանարատ
ձեռաց քոց ստեղծուածն յայնպիսի վտանգաւոր
ազէաս տարակուսանաց : Ա՛յլ բարեգութեալ
հայրական խնամով սիրոյ քո գթացեալ յորդիս
մարդեան, և այցելու լեալ կորուսելոյն, առա-
քեցեր՛ի խնդիր զմիածինն և զէակիդդ Հօր գծո-
ցածին և զանբաժանելի Խանդ Ա՛ծ, որ ելն և
էառ վերպատաս գծծումեան աղքատացեալ
բնութեիս մերոյ, ներմարդացեալ՛ի նմ և յանա-
րատ կուսէն Աստիամայ Ա՛ծածնէն, և յանձն իւր
էառ զյանցանս մեղացն Ադամայ. և
ամենահամ տեսչութիւնդ իւրով տնօրինեալ զմեզ
կերպ մարդկային յանձն իւր բաց՛ի մեղաց, եղեւ
պատուղ մարդկութեիս : Հոլիճն երկնաւոր եկն և
խնդրեաց զոչխարն երկնաւոր մոլորեալ՛ի մէ լե-
րինն բարձու. և առեալ զնա եդ՛ի մէ կենաս-
կեր ուսոյ ի րոց, գարձուցանելով՛ի հայրենի
բնակութիւնն, ուստի արտաքսեցաւն տարագրու-
թեամբ. և զանիծից և զցաւոց նոյնժ զատա-
պարտութիւն իւրով պատժական և անպարտական
մահուամբն : Այս զանկեանն՛ի ձեռս աւազակաց
վիրաւին ողջագոյդ պատելով զվերս նր. արկա-
նելոյ՛ի մէ զեղեի և զգինի. և առանելով՛ի
պանդոկին ամենընկալ կամուղիկ Հիեղեցւոյ.
ուր ժողովէ զամ ցրուեալսն և զկիղեքեալսն,
և միաւորէ յորդեգրութիւն ժառանգորդ՝ն Հօրդ
երկնաւորի. և հաշտարար և մեղսաքաւիչ իւրով
պատարագաւն որ՛ի մէ խաչին բոլորապատուղ
գինքն քեզ ընծայեցոյց, ընդ մեր և մէ մերոյ
պարտեաց զանձն իւր փոխանակելով : Այս դար-
ձեալ վերստին ստացաւ զինչ նք առեամբն իւ-

թով. և ազատեաց ի ծառայութենէ բանաբերութեան, պատառելով զմուրհակ դատապարտութեան յանցանաց մերոց, որ կայր մեզ հակառակ. եբարձ զայն ի միջոյ և բևեռեաց ընդ խաչափայտին. սերկեաց զիշխանութիւնս և զպետութիւնս մեր-ենաւորս զօրութենէ նր. յայտ յանդիման խայտառակեալ նշաւակեաց զնա յանձին իւրում զօրութեամբ յաղթութենէ իւրմէ: Եւ իշխանական պետութիւնն իչեալ ի տարին սանգարաժեաս դժոխոց, ապաթեղով զզօրութիւն բռնութենէ կարծեալ իշխանին մահու, որ բարձրացեալ և լեռնացեալ ամբարտաւանութիւն ունէր գրաւեալ ընդ իւրև զբնութիւնս մարդկութենս. որով ժամանեալ հնոյս թագաւորն ի բարձանց հզօրն ի պատերազմի և եղ ի բարձրութիւնս հպարտասկեցին. և կապեաց զհակառակ աւերելով զամբարս նր. և յափշտակեաց զգանձս նր. և գործեալ եմիջ զարքունական պատկերն ի զրահան ուսոյ և հան, զհօմենեկին շնորհն տալով զօր կորոյսեալ հօմենեակ յանցանաք: Վանկ չինեաց խնաութենէ հօր զառաւ զհոգուն Դաւթի, զանկեանն և զկոչ ծանեալն վերայիս նորագեաց, վէ լինելոյ նորա ծագիկ յարմատոյն Յեսսեայ. և հանգեաւ ի նա հոգին նր. որ ի մեզ խորհրդածի. հոգի խնաութենէ և հանճարոյ. և լցեալ եղև հոգւով երկիւղիւ սրբութենէ: Այ զի ուրանօր երկիւղ Տն է. անդ է և պահպանութենի պատուիրանացն. անդ և ոչ մի ինչ յանցանք: Վանզի զի զանցանս մեր էառ, և զցաւս մեր եբարձ. և զբեզ միայն ծանոյց մեզ հաւատառաւ Ի՛ն կենդանեաց և մեռելոց, առնելով խաղաղութիւն

սրեալսն խաչին իւրոյ որ ինձ յերկինս և որ ինձ փրկութի՛ն ասէ: Այս միշտորդական պատարագիս իւրով հաշտեցոյց զկամս քաղցրութեանն սիրոյ քո առ արարածս: Պանդխտութեան միջոցին, և լուծանել կրճին, որ կայր խափան և արգել մերոյ փրկութեանն. և տեղի տուեալ սրտիւքեից շրջապատեալ բոցեղէն սուրն, որ պահէր զճանապարհն ծառոյն կենացդ. վասն զի մեզ եղաւ ճանապարհ և ճշմարտութի՛ն և կեանք Յն. որ առաջնորդեաց մեզ ընդ երկնաշունչ ազգատային փրկաւէտ կենացն. և անցոյց՛ի վեր ընդ դրունս երկնից. և նստոյց զեր ի վերոյ իշխանութեանց և պետութեանց: Այս երանելոյս տուեալ հաւատացելոյ՝ ասէ. քաջալերացարո՛ւք զի ես յաղթեցի աշխարհի. և ետու ձեզ իշխանութի՛ն կոխել զօձս և զկարիճս և զամ զօրութի՛ն թշնամւոյն: Այս որս և ասել մեզ համարձակապէս. թէ ուր է մահ յաղթութիւն քո. ուր է դժոխք խայթոցք քո. քանզի եղաք փրկեալք և ազատեալք արեամբ միածնի Որդւոյ քո Յի՛ն Քի՛ն Տի՛ն մերոյ, ընդ որում քեզ՝ ՚ի՛ օր և ՚ի՛ զօրութի՛ւդ սուրբ վայել է փառք:

Խաղաղութի՛ն ամենեցուն:

Ա՛յ երկրպագեսցուք:

Ա՛ւ արդ Տէր Ա՛ծ մեր բարերար և բազմագութ, որ այսպիսի անճառ և անպատում բարեաց հաղորդս զազգս մարդկան արարեր. օրով մեծաբնեցեր զմեզ ՚ի ձեռն միածնի քումմ անօրինութեան. որ եկեալ կատարեաց զամ գրեալսն օրինաց և մարգարէից և քաղցրութեամբ վարդապետութեամբն իւրով ժողովեաց զցրուեալ ազգս մարդ-

մարդկան, և միացուցեալ միաւորեաց զամենեսեան միաբան սիրով Ի մի հաւատս և Ի մի յոյս կոչման քոմ արարչական խնամոց գթութեանդ. և հարցեաց ճանապարհ փրկուեն ամ ախեղեաց, պարգեւելով զաւհաւատչեայ կենդանութեն Հոգւոյդ ձոյլ նորածնելոց նոր ժողովրդոց որդւոց առաքաւտից. կազմելով դեղ և սպիղանիս աշխատութեն խրատ առաւ ազգմանէն և մարդասիրութեն, ասելով. Եթէ ոչ ևկի կոչել զարդարս, այլ զմեզաւորս յապաշխարութեն. և զարձեալ Եթէ ևկայք առ իս ամ աչխատեալք և որք ունիք բեռինս ծանուանս մեզայ և ես հանգուցից զձեզ: Եւ յարդարեան ածանօս ձայնիւն յարդարեալ քաշալերեաց զամենեսեան Ի հնազանդութեն ածային լծոյ ծառայութեն, ասելով. Եթէ առեք զլուծ իմ Ի ձեզ, և ուսարուք ինէն զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ, և գտցիք հանգիստ անձանց ձերոց. զի լուծ իմ քաղցր է և բեռն իմ փոքրոգի:

Եւ արդ մեք ծառայքս քո և ժողովուրդք և խաչն որոյ քո՝ գին արեան միածնի Որդւոյ քո՝ ժողովեալք Ի գաւիթ սոյ եկեղեցւոյ քո, և խոնարհեալ աղաչեմք զբազմագթութի և զառատ մարդասիրութիդ քո, և հայցեմք Ի քաղցրութենէդ քումմէ զքաւութի և զթողութի մեղաց մերոց: Խոնարհեցո Ջի զունկն քո և լուր աղաչանաց մերոց, և գթութեբ ազգմանէն քո Ճնչ մեզ զանցանս մեր զկամայ և զակամայ, և արա զմեզ զրդիս լուսոյ և որդիս տունչեան, զորս գրեցեր Ի գիր որդեգրութեն ժառանգութեն սէնն կա-

կամք մերոյք ՚ի մեզատէր և ՚ի կամակոր ՝ի
կամեն, արուեսցի ՚ի հայրականամ արարչական
սիրոյ քո, ասպատիր առնելով զանձինս մեր յոր-
ղեգրութիւնէ ժառանգութենն Հօրդ երկնաւորի. և
ոչ պահնդաք զգուշութիւր զատապուհածս և զգանձս
հոգևոր մեծութիւնէ, զոր մեր առաքեսցուք
զանմահութիւն, և զմաքրութիւն, և զանմեղութիւն,
և զարդարութիւն, և զհոգևոր մեծաչս փարթա-
մութիւն։ Այլ անառակ վարուք մերովք ծախեցաք
զհայրենասաւար մեծութիւնն, մինչև ժամանեաց ՚ի
մեզ մեր յետին աղքատութիւն, և սովամահ չքաւո-
րութիւն նուազեցան անձինք մեր։ Այս յոյս ակն-
կալութիւն մերոյ չէր օր բաց ՚ի քէն Տէր, զի
զգաս ես Աչ մեր, և զամուն քո անուանիդ զօր-
հանապատ։ Հայր երկնաւոր՝ հայեաց ՚ի զար-
ձուածս ժառանգից քոց, և ընկալ զզղջումն խոս-
տովանութիւն մերոյ, ոչ զանառակ որդւոյն ընկա-
լար, և վերստին գարձեալ զարգարեցեր զնա
արիւնազարդ և լուսեղէն զգեստիւն, և առաքեր
պատուհասին ծածկութիւնն, զոր ինքեան կա-
մակոր և անառակ վարուքն մերկացաւ։ Այլ և
մեք նորին յօժարութիւնն զղջացեալ սրտիւք և
բեկեալ անձամբք գառնամք առ քո գիտութիւդ,
ասելով։ Հայր՝ մեղաք յերկինս և առաջի քո,
և չեմք արժանի կոչիլ որդի սիրոյ անուան քո։
Այս զմեզ իբրև զմի ՚ի վարձկանաց քոց։ Այն-
խոյեան Տէր ողորմութիւն քաղցրութիւն համառ քոյ.
և հայրական գիտով բարերարութիւդ քով ինչ
զնդ առաջ մեր, և զգեցո մեզ զառաջին պատ-
մուճանն զուարթալոյս վերարկուն, որ զգեստուե-
ցեալ զարդարեցաք առաքելին լուսափայլ պայ-

ծա-

ծառութիւն։ Սկսեալ ի մէնջ զհնացեալ պատ-
մուճան չարին ծածկութեանց, զոր ծուլութիւն և
անտեսակ վարուք մերովք զգեցաք, և օտարացաք
ի հայրական իւրեանց քոյ։ Տուր մեզ Տէր Ե-
մեր զքո զուարթատրտում և զմարդասիրական համ-
բոյրդ, տալով մեզ զկնիք սրբութեանդ ի հոգիս
մեր. և զմտացանին արդարութեանդ ապաւարեա յաջոյ
ձեռին մերում, միշտ ունելով մեզ զնշան և
զդրոշմն ուխտին սրբութեան, զոր ուխտեցաք միջ-
նորդութիւր արեան Որդւոյ քո սիրելւոյ։ Զոր
մեզ զքաժանին ուրախարար. զոր խաւնեցեր ի
խառնարան սրբութեանդ ածխակալ սեղանոյն քա-
ռաւեալ խաչին, յորմէ զնացար զբնաւն ճշմա-
րիտ պատարագին եղբին պարարակի, և հրաւիրե-
ցեր ի պատրաստեալ ճաշն հարսանեաց միածնի
Որդւոյ քո սիրելւոյ. զգակաստիան ի հան-
ճարոյ ածային երկիր զկնիք և պատուհիրանին ճշմա-
րտութեանդ, և զանզգամանն պատուհիրեցեր ծնանել
զանզգամութեանդ ճնարն։

Նա արդ տուր մեզ, տուր զՀոգին սրբութեանդ մարմ
նոյ միածնի քո, որով կեցցուք. և սրբո զմեզ
զինուով անուշութեամբ ուրախութեամբ սիրոյ բաժակին.
զի արբեալ միշտ ուրախասցուք յանսպառ ուրա-
խութիւնդ. և վայելեսցուք յանկապուտ ճոխու-
թիւնդ յերջանիկ յօթևանս Հօրդ երկնաւորի.
զոր պատրաստեցեր ի սկզբանէ աշխարհի սիրոյ
քոյ. և ընդ նոսին գոհանալով փառաւորեսցուք
զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգիդ՝ այժմ և միշտ
և յաւ։

Օգնեա տէրունական ասեաւն ի լինել Սուրբ ճշդ.
Բացեալ ինձ զդրունս արդարութեան, զի մտից ընդ
այն՝ և խոստովան եղէց Տեր։ Խոս-

Ա յստուածեան եկերուք Տեն, զի բարի է. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա։

Ասացէ տունն Իսրայէլի զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա։

Ասացէ տունն Ահարոնի, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա։

Ասացեն երկիւղածք Տեառն զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա։

Ի նեղութենէ կոչեցի զՏէր և լուաւ ինձ ի լայնութեան։

Տէր է իմ օգնական, և ես ոչ երկնչեցայ. զի առնիցէ ինձ մարդ։

Տէր է իմ օգնական, և ես տեսից ի թշնամիս իմ։

Բարի է յուսալ ի Տէր, քան յուսալ ի մարդիկ. բարի է յուսալ ի Տէր, քան յուսալ ի իշխանս։

Ամենայն ազգք շրջեցան զինեւ, և անուամբ Տեառն յաղթեցի նոցա։

Շրջելով շրջեցան զինեւ, պատարեցին զիս ի մեղս, և անուամբ Տեառն վանեցի զնոսա։

Շուրջ եղեն զինեւ ոչ մեղուք. վառեցան, բորբոքեցան ոչ փուշք ի հուր, և անուամբ Տեառն մեծացեալ զնոսա։

Ի մերժելն դրդուեցայ, և եղէ մերձ ի գլորել, և Տէր ընկալաւ զիս։

Օգնութիւն իմ և օգնութիւն իմ Տէր, և եղև ինձ փրկութիւն։

Ձայն ցնծութեան փրկութեան ի յարկս արդարոց։

Աջ Տեառն արար զօրութիւն, աջ Տեառն բարձր արար զիս, և աջ Տեառն արար զօրութիւն։

Ես մեռայց, այլ կեցից՝ և պատմեցից զգործս Տեառն:

Խրատելով խրատեաց ինձ Տէր. և ի մահ ոչ մատնեաց:

Բացէք ինձ զդրունս արդարութեան, զի մտից ի նա՝ և խոստովան եղէց Տեառն:

Ընդ առեալ հանդիպին ընդ ընկերօքն, և հաղորդեն ինձ ի նեղութեան. և առնեն յիս վաղ. զԱ-ղաղակեցէք առ Տէր ամ երկիր. ծառայեցէք Տեառն ուրախութեամբ:

Մտէք առաջի նր ցնծութեամբ. ծաներուք զի նա է Տէր Ած մեր:

Նա արար զմեզ և ոչ մեք էաք. մեք ժողովուրդք ձեռին նր, և խաշն արօտի նորա:

Մտէք ընդ դրունս նր խոստովանութեամբ. և օրհնութեամբ ի յարկս նր:

Խոստովան եղիարուք Տեառն, և օրհնեցէք զանուն նորա:

Քանզի է Տէր. յաւիտեան է ողորմութիւն նր. յազգէ մինչև յազգ է ճշմարտութիւն նր:

Օդնի ինձն հպատակէ. Ամբ եկեղեցիաւս:
Ընդ[ե]ր. ի մէջ տաճարիս:

Ես ընդ ոտս իմ հպատակէ, օգնեն առաքինութեան պատերազմաց ի զիտելութեան, ասէրով:

Որհնեալ է անթաւ ողորմութիւն և մարդասիրութիւն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ, որ արժանաւորեաց զմեզ խաղաղութիւն հասանել ի փառաւորութիւն մեծապատիւ և խորհրդական աւուրս այսորիկ, յորում եղև խնդութիւն աւետիս և փրկութիւն ամ-

առիւզերաց ։ Ա՛ն զի այսօր կենարարն մեր խոնարհեալ ՚ի փրկութիւն մերոյ՝ առ ՚ի լուանալ զոտս աշակերտացն, և արարիչն երկնի և երկրի ծառայական կերպիւ՝ խոնարհութիւն և ապաստանելի անօրէնութիւն իւեալ ՚ի ծունկս հօղեղինացն, և ղեստինն զոր սիրեաւ՝ ընկենալ մաքրագործեաց զարշապարս առաքելոցն, տալով նմ զօրութիւն իշխանութիւն՝ կոխել զօձս և զկարիճս և զամ զօրութիւնս թշնամւոյն ։ Այսօր մարգարէութեանն լցաւ բան՝ որ ասէ, պահել զնոցանունս փորձոց ձեռաց իմոց. զի ես Տէր ընդ ժամանակս ժամանակաց ժողովեցից զնոսա ։ Այսօր Տէրն մեր բաշխեալ զանապական մարմին և զարիւն իւր սր, ՚ի քաւութիւն և ՚ի թողութիւն ամ հաւատացելոց ։ Այսօր կատարումն արարեալ գրաւական կտակիս՝ հնոյ առանդութեանն մովսիսական օրինացն առժողութիւն. և սկզբնաւորեալ զնորոյ խորհրդական շնորհացս աւետարանական աւանդութեանս նորոյ օրհնութեան առատութիւն, և հոգևորական բանին առատաբաշխ ողորմութիւն ։ Ընդ՝ օրհնեալ է ամենաւս ողորմութիւն և մարդասիրութիւնն Աստի Աչ, որ արժանաւորեաց զձեզ այսպիսի մեծի առաքս, և շնորհեաց ձեզ բարեպաշտութիւն կատարել զընծայացս հոգևոր ճաշութեանն, և յօժարութիւն ճաշակել զբաժակ ապաշխարութեանն ։ Ընդ արժանաւորեսցէ զձեզ լսել զամենահեշտ բարբառն, եթէ եկայք առ իս ամ աշխատեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ ։ Աւ փոխանակ սրբապատուութեանդ ձերոյ՝ պերճութեանն և զգեստիճականն պատրաստեսցէ ձեզ կերպարանք ։ Աւ փոխանակ ժուժկալութեանդ ձերոյ՝

ձերոյ՝ զոր ծարաւեցայլը, ի համագոյական աղբիւրն ըմպել չտար: Նա փոխանակ գիշերային աքնուածիդ ձերոյ՝ ընդ հրեշտակս օրհնել զաստինօրհնեալն Աբ: Նա փոխանակ անլռելոյ ձերոյ՝ անվատահամ պահակօքն զարդարեսցէ զձեզ: Նա փոխանակ գետնախշուածիդ ձերոյ՝ լսել ձայնի Որդւոյն Աշ, եթէ բազմեցուցից զձեզ ընդ աջմէ Հօր իմոյ, և անցեալ պաշտեցից զձեզ: Նա փոխանակ գիծուածիդ և ողորմութիդ ձերոյ՝ տր առ աղքատս, յաչակոմանն դատեցուսցէ զձեզ, և արժանի սրասցէ զձեզ լսել զամենահաճոյ բարբառն, եթէ եկայք օրհնեալք Հօրս իմոյ՝ ժառանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ արքայութիւնն. զի զոր արարիք միոմն ի փոքրկանացս յայսցանէ՝ ինձ արարիք: Այլ՝ բարեգուածն Աշ Աստ Որդին Աշ, որ այսօր խոնարհեցաւ յատս աշակերտացն՝ լուանալ զոտիցագուածիսն օր ի նս, և նք համարձակութիւն և առ յօժարութիւն քարոզեցին զբանն կենաց. նոյն ինքն մարդասէրն Աշ արժանի սրասցէ զձեզ հոգևորական լուացմանն, ածային բանիւքն մաքրել զաղտ յանցանաց բանսարկուին, և յաղթել զօրութեց ձիշնամոյն, կոխել զիժն և զքարբն, թեևարկելով ի վէմ նր առաքելական գնացիւք. և ժառանգել ի խորանս երկնաւոր լուսոյն ի Աբ Հն ի Տէր մեր. որում փառք և երկրպագութիւն և գոհացողական օրհնութիւն ընդ Հօր և ընդ Հոգւոյն սրբ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

կամ կոպտաց եղանն կի ատամբերեցին զինս պատ
ուհանելի ժամադրեան և ապաշխարելոց և ամ ժո
ղովրդեան։

Որհնեալ է ամենասուրբ Երրորդութիւնն ի
բարձունս Հայր և Որդի և Սուրբ Հոգին. մեծ գո
ւթիւնի ելից անձանց. և մի ածութիւնն անսահ
մանելոյ, անփոփոխելոյ, ամենակարողի, անմա
հի, ամենակեցուցանողի, ամենապարգևի, ան
ճառի, պատիւ երկրպագութիւնի և մշանջենաւոր
փառաբանութիւնի յերկնաւորաց, և յերկրաւորաց,
ի հրեշտակաց և ի մարդկանէ, ի սերովբէից,
և ի քերովբէից, ի տէրութիւնց, և յիշխանութիւնց.
Երրորդութիւնե երբեակ և մի ածութիւն, որ էնն
յեռութիւնե իսկութիւնե համագոյական ածուե հարթ
և հաւասարի ի լայնութիւնե ի բարձրութիւնե ի
խորութիւնե և յերկայնութիւնե։ Որ իւրով կանխա
գետ զօրութիւնեամբն արար զերկինս և զերկիր.
ձգեաց զերկիրս առանց հիման խորանաձև հաս
տատութիւնն. և արկ ի վէրնէ զբազմութիւն ջուրցն.
գնան հրեղէնքն ընդ ջուրն և ոչ չիջանին, զի
նմա ամ ինչ կարելի է. սահմանեաց զծով աւա
զով. բռնացոյց յերկրե զծառս և զծաղիկս հան
դերձ ամ սերմանեօք. պսակեաց չորիք եղա
նակօք զբոլոր շրջանակս տարւոյն. եդ զնն հա
կառակս անհաշտելիս և սիրելութիւնս անքակ
տելիս. արար ազգէ ազգի զեռունս ծովու, և
զթռչունս թևաւորս, և բնիմ գազանս վայրե
նիս։ Ապա յետ ամենեցուն ստեղծեաց զմարդն
ձեռօք իւրովք ըստ պատկերի իւրում. և փչեաց
ի նա շունչ կենդանի. և եղև մարդն ի հոգի

կենդանի. և զնմ ինչ հնազանդ արար ի ներքոյ ոտից նր, և կացոյց միջամահման կենաց և մահու. և ետ նմ պատուէր չճաշակել ի պտղոյ ծառոյն գիտութեն, և ի պահել պատուիրանին խոստացաւ նմ զվերնայարկ վերինն Երուսաղեմի: Իսկ բանսարկուն գործի իւրոյ չարութեն գտեալ զօձն, և նովաւ խօսեցաւ ընդ կնոջն՝ ի պատճառս ածանալոյն՝ եւ նմ ուսուցանել ի ծառոյն գիտութեն. և մերկացաւ ի լուսեղէն փառացն: Իսկ բարերարին քաղցրաձայնեալ ասէ. Ադա՛մ. և ի գալն նր ի դրախտն նկարիցաւ գալուստն իւր յաշխարհս. և ձայն ոտից նր՝ պրոշմեաց զՀովհաննէս մկրտիչն. իսկ Ադամայ անզգուշութիւր դիմեալ ի մահ՝ զանպարտականն Երջ պատճառս իւրոյ կորստեանն համարեալ՝ ասէր, Ք՛ կինս զոր եատուր ցիս՝ սա անցոյց զիս: Իսկ գատաւորն ստուգութիւն անէծ զնո՝ և զվնասակարս նց. և ևհան զնս արտաքոյ դ ախտին. սակայն ոչ ժուժկալեալ ողորմութիւն՝ ընկալաւ զպատարագն Աբելի. անմահացոյց ի զաւակէ նց զվնովք. պահեաց զՆոյ ի տապանին բազմահոյլ կենդանեօք. և զամբարշտանալն Կայէն իւրովք ծննդովքն սահմանաբաց անձրևօք ընկնաց: Օրհնեալով զատաներորդն զԱբրահամ՝ խոստանալով նմա երդմամբ, եթէ բազմացո ցիր զզաւակն քո՝ ոպ զաստեղս երկնից. քիմ նշանօք և արուեստիւք խօսեցաւ առ հարսն մեր՝ օրք ապարին ազգի ազգի նշանս. առաքեաց զՀրեշտակս վերակացուս: Իսկ իբրև եկն լրումն ժամանակին, խօսեցաւ ընդ մեզ Աստուածն, որ եկն և մարմնացաւ ի սկզբ Աւետեաց, և եմուտ ընդ օրինօք, զի

պրոս ընդ օրինաքն իցեն՝ ազատեսցէ. կատարեաց զօրէնս. եւ[1] ելից զտառս մարգարէիցն։ Զբար նշանս եւ արուեստս. լուսաւորեաց զկոյրս. առողջացոյց զանդամալոյծս. հալածեաց զդեւս։ Ապա՛ի կատարումն նշանացն՝ շնորհեաց զյարուցիկն Ղազարոս՝ յորմէ[2] յորեքօրեայ կոչմամբ՛ի թաղմանէ։ Զտուա՛ի վն յաւանակի իշոյ, որ է խորհուրդ կոչման հրէից՝ եւ հեթանոսաց. վն որոյ եւ մանկտին Ովսաննա երգէին, օրհնութի՛ որդւոյ Դաւթի։ Ոսկ՛ի սերկեան աւուրս՝ գայ կամաւորութի՛ն չարչարանս, յանձն առնու մատնիլ յանօրէն աշակերտէն։ Վերեկոյ հասեալ ժամու աւուրն զոտս ևրկոտասանից՝ զխոնարհութի՛ն ուսուցանելով նոյ, նա ևս զՅուդային յոտաց լուանայր. որ և աշխատեցաւ մինչև ցգաւիթ քահանայապետին. վն որոյ և Յուդա՛ի միտս իւր ասէր՝ թէ բիւր անգամ մեծարես զիս, ոչ եմ մոռանալոց զերեսան արծաթիսն։ Զրդ՛ի յայսմ ահաւր և սքանչելագործ ածնիս՝ եկե՛ ուրախութի՛ն հրեշտակաց և մարդկան։ Զայսր բարձաւ ցանկ անհնձին Ադամայ։ Զայսր ազատեցաք՛ի ծառայութե՛ սատանայի։ Զայսր արարիչն արարածոց՛ի յերկրի երևեցաւ։ Զայսր Ջնն սերովբէից ծառայի զգենու զկերպանս։ Զայսր անհան քերովբէից՝ խոնարհի և լուանայ զոտս աշակերտացն։ Զայսր արիշն զլոյս ոչ զթոց՝ զգենու զնջակ։ Զայսր աթոռակիցն Հո՛ր՝ ընդ հողևղէնս բազմի։ Զայսր փառակիցն տե՛ր՝ ծառայն յանձն առնու մատնիլ՛ի դատաստան մահու։ Զայսր կենագործն ամենեցուն՝ ընդ մահուամբ սահմանի։ Զայսր վէմն առանց ձեռին հատեալ՝

և ինքն լեռնացեալ ելից զսիեղերս : Այսօր քաշ-
խէ զմարմին և զարիւնն՝ և յայտնէ զանօրէն ա-
շակերտին զխորհուրդն : Այսօր կապեալ լինի
արձակիչն կապելոց, զոր երկինք ոչ բաւէին տա-
նիլ : Այսօր օրհնէ զառաքեալսն ի դպրութիւն
քահանայութեանն : Այսօր դառնի դրամն կորու-
սեալ, այսինքն թագաւորական պատկերն : Այ-
սօր եղէ ուրախութիւն հրեշտակաց վն դիւահ մո-
լորեալ ոչխարին : Այսօր ճշմարտապէս հաղոր-
դեցաք ի մարմնոյ և յարենէ Տ՚ն : Այսօր օրհ-
նեցան քահանայապետք ամ հանդերձ քա-
հանայիւք : Այսօր լուսազարդեցան թագաւորք
հանդերձ ամ զօրութիւնն իւրեանց և իշխանու-
թեամբ՝ ընդ Դաւթի և ընդ դասագլուխս նր :
Այսօր օրհնեցան ծնդք և տղայք, երիտասարդք
և կուսանք, ի ձեռն կապողին և արձակողին :
Այսօր դրախտն բանի մարդկութեանս՝ և ամ
արարածք ցնծան յանմահական կեանս : Այսօր
ի հին տրտմութենց փոխեցաք, և ամքն նորո-
գեցաք ի Քս : Այսօր ետ իշխանութիւն կոխել
զօձս և զկարիճս՝ և զամ զօրութիւնս թշնամւոյն :
Այսօր ի ձեռն աւազանին լուսազարդեալք մաք-
րեցան հաւատացեալք յաղտոյ մեղաց : Արդ ե-
կեսցէ մխիթարութիւնն Էմի՚ի վր ձեր, որ ասէ.
մխիթարեցէք մխիթարեցէք զժողովուրդ իմ ա-
սէ Ած. քահանայքդ խօսեցարուք՚ի սիրտ Էմի.
մխիթարեցէք զազգս, զի լի եղէ տառապանօք.
թողեալ լեցին նմա մեղք իւր : Վարձեալ՝ եթէ
զձանապարհս սրտի նր տեսի և բժշկեցի, և ետու
նմա մխիթարութիւն, և փոխանակ մխոյրն օծումն
ուրախութեան :

Արդ՝

Ըրդ՝ բարեգութիւն Ած ուրախացուսցէ զձեզ զամենեսեան, և երկնաւոր պարգեւացն արժանի արասցէ : Օրհնեսցէ Տէր Ած զհայրապետս. ընդ սկզբն Վրիգորի և ընդ այլ սկզբ հայրապետացն մասնակից արասցէ : Օրհնեսցէ Տէր Ած զքահանայս ընդ քահանայութիւնն Մելքիսեդեկի. և զարդարեսցէ ընդ տեսլեանն Յակոբայ՝ ի զարդ անկողոպտելի, ըստ պատմուճանին Հարոնի. և հոգեւորապէս ըստ առաքելոցն խորանակցութեան. և արասցէ միշտ առանց ամօթոյ, զի յերեսիլ հօտապետին՝ ընդունիցին զանթառամ փառաց պսակն : Օրհնեսցէ Տէր Ած զմիաբան ժողովուրդս, և թեթեւացուսցէ զբեռինս մեղաց ձերոց : Օրհնեսցէ Տէր Ած զտունս ձեր և զնախկուԹիս՝ և զհիմունս եկեղեցւոյս. ըստ այնմ որ ասէ. այսօր եղև փրկութիւն տանս այսորիկ՝ ըստ աւետեացն Աբրահամու հանդերձ ազգաւ և ժառանգակցօք իւրովք : Օրհնեսցէ Տէր Ած զսպասաւորս տանս այսորիկ, զլուսարարս, զդռնապանս, և անթառամ պսակացն արժանիս արասցէ : Օրհնեսցէ Տէր Ած զհոստատանօղսդ և զպաշխարօղսդ. և Թողցէ զյանցանս ձեր՝ ոմն զպռնկին և զմաքսաւորին : Օրհնեսցէ Տէր Ած զծերսդ՝ ոմն զծերսն իսրայելեան բանակին. և ոմն զծերունին Սիմէոն՝ որ զԱծօրդին ի գիրկս իւր ընկալաւ, և հայցէր արձակիլ ի խաղաղութիւն : Օրհնեսցէ Տէր Ած զտղայս ձեր՝ ոմն զտղայս Եբրայեցւոց՝ որք առին ոստ արմաւենեաց, և ելին ընդ առաջ Ներ աղաղակէին և ասէին՝ ովսաննա օրհնեալ որ գաս յանուն Տեառն : Օրհնեսցէ Տէր Ած զերիտասարդս՝ ոմն զերանե-

ջին Յովսէփ, որ հաճոյ եղեւ Աստ և օրհնեցաւ
ի նմանէ : Օրհնեսցէ Տէր Աստ զկանայս՝ ոյք զկա-
նայս իւրաքեան՝ որ եկին ի գերեզման վրկչին
և լցան աւետեաւք յոյսով Տն : Օրհնես-
ցէ Տէր Աստ զժամակոչ քաղաքիս մերոյ, զի ոյք
ձայն հրեշտակապետի յաղթօղ է առ ի զար-
թուցանել զննջեցեալս ի մահահանգիստ քնոյ,
նոյնպես և ձայն նր յաղթօղ է առ ի հալածել
զլեգէոնին ամ զօրօք իւրովք : Օրհնեսցէ Տէր
Աստ զվերակացու տանս, զմշակս, և զեզինս,
զհաշենս, և զհօտս սորա : Օրհնեսցէ Տէր Աստ
զանդաստանս մեր՝ և բուսուսցէ գամ բոյս շա-
հեկանութեանց. ի բաց արասցէ գամ մնաս և զբիծ,
զհրայրեաց և զալրուկ, զժանտ, զկարկուտ,
զմսրախ, զջրեակ, զսառն եղեմնածին, և գամ
ցաւս, և զհաշտահամ ի մսրդոյ և յանասնոյ. և
հալածեսցէ զլեգէոնին ամ զօրօքն իւրովք, և
առաքեսցէ յանդունդս. և զհրեշտակ խաղաղու
առաքեսցէ և օրհնեսցէ զամենեսեան : Օրհնես-
ցէ Տէր Աստ զամենեսեան զմիաբան զարդ և զկա-
նայդ, զծերդ, և զտղայդ. և փրկեսցէ զձեզ
զամենեսեանդ յամ չարեաց. և ամրացուսցէ զը
հովանեաւ աղոյն իւրոյ, և երկնից արքայու-թեն
արժանիս արասցէ : Օրհնեսցէ Տէր Աստ զընա-
կուղի քաղաքիս մերոյ, և հալածեսցէ գամ չար՝
և զզօրուսն քունացեալ թշնամոյն : Օրհնեսցէ
Տէր Աստ զկրօնաւորդ, ընդ սրբին Եղեայի և ընդ
Ենոնի ժառանգակիցս և մանակիցս արասցէ :
Օրհնեսցէ Տէր Աստ զժողովուրդս նր եկեղեցւոյս
մերոյ առ հասարակ զարդ և զկանայդ, զկրի-
տասարդ. և երջանեցուսցէ զերեսս իւր ի ձեզ :

Օրհ-

Օրհնեսցէ Տէր Ձեզ զնաստուածատոյդ և արժանի արասցէ զձեզ լուծանման նր առաքելոցն ի վերնատանն : Եւ փոխանակ սրբապահումեն ձերոյ զերկնայինն պարգևեսցէ ձեզ կերակուր : Եւ փոխանակ ժուժկալումեն ձերոյ զոր ծարաւեցայք , յանմահական աղբերէն տացէ ձեզ ըմպել ջուր : Եւ փոխանակ գիշերային տքնութեանն ձերոյ՝ ընդ հրեշտակս դասեսցէ զձեզ : Եւ փոխանակ լսանդատումեն ձերոյ անխափան պսակօք զարդարեսցէ զձեզ : Եւ փոխանակ ողորմութեն ձերոյ որ առ աղքատս , յաշակողման բազմեցուսցէ :

Ընդ՝ այլ ևս եթաստեր ժողովուրդք և հաւատացեալք Քրիստոսի , պահեցէք զպատուիրանս Տեառն և զիրաւունս նորա . և մի դադարիք և ձանձրանայք առնել ողորմութիւն . մինչդեռ ժամանակս ի ձեռս է՝ գործեցէք զբարիս , զի զիմհաբէնն ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ յաւիտենական կեանս առնուցուք : Ընդ՝ հատուցանողն բարեաց ամենեցուն տացէ երկնեցեացս շինութիւն , քահանայից ուղղահաւատութիւն , թագաւորաց և իշխանաց վայելչութիւն , ծերոց միխիթարութիւն , կրօնաւորաց ժուժկալութիւն , երիտասարդաց ողջախոհութիւն . մեղաւոր լուծումն . հիւանդաց բժշկութիւն . դիմաց խորտակումն . անտաժեւոյ առողջութիւն . և փրկութիւն հոգւոց և մարմնոց : Եւ արդ լսելով զայս ի բաց ընկեցեք յանձանց ձերոյ զչարութիւն և զամ խարդախութիւն . թողէք իւրաքանչիւր եղբօր իւրում զյանցանս , և զամ խելի զոր ունիք ընդ միմեանս և զամ չարութիւն . գործք բարիք բոլորովիմբ ի կատարումն . սիրե-

ձեք զՏր յայմ սրտե, և զկամս նր կատարեցեք, ընդ այմ մարդոյ զխաղաղութեի ունիցիք. հնձ լինիք և խոնարհ, լսել ձայնին որ ասե, յո՛ բնակեցայց եթէ ոչ ի հեղս և ի խոնարհս՝ և որք գոյան ի բանից իմոց, խնդրեցեք զխաղաղութեի, և երթիցեք զհետ արդարութե. յուսոյ ակնկալ ջիք յաւիտեանս յաւիտենից: Եւ Տր Ած արարիչն ամի՝ հաստատեսցէ զձեզ, և տացէ առաքինութեա բարիս՝ աստ և ի հանդերձելումն և արժանի արասցէ զձեզ դասիլ յաջակողմանն, և ննջեցելոց ծանօթից և անծանօթից զերկնից արքայութե՛ն պարգևեսցէ. և Ա՛յն մեծ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Օ՛ինէ տարաք. խնդրեսցուք: Եւ առնե Է. Տր ողորմեա, ի ընէ Աղօթ. Վ՛ասմ ամենազօր և հրաշալի տէրութե՛դ:

Ամպ խորհի զկարօտեալ առաք խոտան,
և ահաւոր հայհատուր պատուարան
ի Հր ողորմածէ:

****

Յոկ ի յեօթն ձայն ձողձեն ի փառան եկեղեցոյն: Եւ առնե զձայնս ձայնս ծագեալ ազդարեայն: Եւ զչորս գործ: Եւ ապա տրանեն յեկեղեցին. և ահանին:

Ա՛յս առ Ած կարդացի: փառք Հօր: Եւ ևս խաղաղ: Օրհնութի և փառք:
Խոնարհեցո՛, և Աղերսո՛:

Ան-

Աւետիս։

Հաճայայց սրբութիւն զձեռս իմ, և շուրջ եղեց զսեղանով քո Տեր։ Տո սիրեցի զվայելչութիւն տան քո. և զտեղի յարկի փառաց քոց։

Ընթերցուածս ի Ծննդոց։ ԻԲ. ։

Ա՛ւ եղև յետ բանիցս այսոցիկ փորձեաց Ա՛Ճ զԱբրահամ՝ և ասէ ցնա. Աբրահա՛մ, Աբրահամ. և նա ասէ՝ առաստիկ եմ։ Եւ ասէ ցնա. առ դու զորդիդ քո զսիրելի, զոր սիրեցեր՝ զԻսահակ. և գնա դու յերկիր բարձր. և հանցես զդա անդ յողջակէզ ի վե՛ր միոյ լերանց՝ յորոց ասացից քեզ։ Եւ յարեաւ Աբրահամ ընդ առաւօտն, համեստեաց զէշ իւր. և եառ ընդ իւր երկուս ծառայս, և զԻսահակ զորդի իւր. և պատառեաց փայտ յողջակէզ՝ յարեաւ և գնաց. և եկն ի տեղին. զոր ասաց Ա՛Ճ։ Եւ յաւուրն երրորդի համբարձ Աբրահամ զաչս իւր. և ետես զտեղին ի հեռաստանէ։ Եւ ասէ Աբրահամ ցպատանիս իւր. Նստարո՛ւք դուք այդր հանդերձ իշոյն. և ես և պատանեակս երթիցուք մինչև ցանդր, և երկիրպագցո՛ք. և դարցո՛ւք առ ձեզ։ Եւ եառ Աբրահամ զփայտ ողջակիզին. և եդ ի վե՛ր Իսահակայ որդւոյ իւրոյ. և եառ ի ձեռն զհուրն և զսուր. և գնացին երկոքեան ի միասին։ Եւ ասէ Իսահակ ցԱբրահամ ցհայր իւր. Հա՛յր։ Եւ նա ասէ. զի՞ է որդեակ։ Եւ նա ասէ. ահա հո՛ւր՝ և ահա փայտ. ո՞ւր է ոչխար յող-

ջա-

ջակէզ : Եւ նա ասէ. Երդ տեսցէ իւր ոչխար յողջակէզ մրդեակ : Վնացին երկոքեան՝ի միասին : Եւ եկին՝ի տեղին, զոր ասաց նմա Ած. անդ շինեաց սեզան Աբրահամ. և եդ՝ի վրայ զփայտն. և կապեաց զԻսահակ զորդի իւր. և եդ զնա՝ի սեզանն՝ի վերայ փայտին : Եւ ձգեաց Աբրահամ զձեռն առնուլ զսուրն և զնուլ զորդի իւր : Եւ կոչեաց զնա հրեշտակ Տն յերկնից՝ և ասէ. Աբրահամ, Աբրահամ. Եւ նա ասէ ցնա. առաջի եմ : Եւ ասէ. մի մխեր զձեռն քո՝ի պատանեակդ. և մի ինչ առներ դմա. զի այժմ գիտացի թէ երկիւղած ես դու Ած. և ոչ խնայեցեր յորդի քո սիրելի վասն իմ : Համբառաձ Աբրահամ զաչս իւր և եառև. և ահա խոյ մի կախեալ կայր զձառոյն Սաբեկայ զեղջերայ : Եւ գնաց Աբրահամ և էառ զխոյն. և եհան զնա յողջակէզ փոխանակ Իսահակայ որդւոյ իւրոյ : Եւ կոչեաց Աբրահամ զանուն տեղւոյն այնորիկ Տն եառև. զի ասիցեն ցայսօր. ի լերինն յայնմիկ Տր երևեցաւ : Եւ կոչեաց հրեշտակ Տն զԱբրահամ երկիցս անգամ յերկնից՝ և ասէ : Յանձն իմ երդուաւ՝ ասէ Տր. փոխանակ զի արարեր դու զբանդ զայդ. և ոչ խնայեցեր յորդիդ քո սիրելի վն իմ. այո՝ օրհնելով օրհնեցից զքեզ. և բազմացուցանելով բազմացուցից զզաւակ քո իբրև զաստեղս երկնից բազմութիւն. և իբրև զաւազ առ ափն ծովուս. և ժառանգեսցէ զաւակ քո զբաղաքս հակառակորդաց իւրոց : Եւ օրհնեսցին՝ի զաւակի քում ամ ազգք երկրի. փոխանակ զի լուար ձայնի իմում :

Ընթերցուածս Յեսայեայ մարգարէի։
Կա. 1։

Ոգի Տ՚ն՚ի վր՚ իմ, վասն զի օծ իսկ զիս, առաքեաց զիս, առաքեալ զիս, բժշկել զբեկեալս սրտիւք, քարոզել գերեալց զձեռնտուութիւն՝ և կուրաց տեսանել։ Կոչել առ Տ՚ն ընդունելի, և օր հատուցման Աստ՚ծոյ մերոյ, միխթարել զամենայն սգաւորս։ Տալ սգաւորաց Սիովնի փառս, փոխանակ մոխրոյն օծումն ուրախութեան, և սգաւորացն հանգերձ փառաց՝ փոխանակ ոգւոյն վհատութեան, և կոչեսցին նք ազգք արդարութեան՝ տունկ Տ՚ն՚ի փառս։ Եւ շինեսցեն զաւերակսն յաւիտենից, և զյառաջագոյն աւերեալսն կանգնեսցեն, և նորոգեսցեն զքաղաքս աւերեալս յազգաց միանգամ յազգս։ Եւ եկեսցեն օտարածինք հովիւք խաշանց քոց, և այլազգիք մաճակալք և այգեգործք քո։ Բայց դուք քահանայք Տ՚ն կոչիջիք՝ և պաշտօնեայք Աստ՚ծոյ մերոյ անուանիջիք, զզօրութիւս ազգաց կերիջիք, և մեծութիւն նց սքանչելի լինիջիք։ փոխանակ ամօթոյն ձերոյ կրկին ուրախութիւն, և փոխանակ անարգանաց ձերոց ցնծութիւն, և ապա զերկիրն յերկրորդում ժառանգեսցեն, և ուրախութիւն յաւիտենից՝ լիցի նց։ Ղ։

Ընթերցուածս՝ի Գործոց առաքելոց։
Ա. 15։

Եւ յաւուրսն յայնոսիկ յարուցեալ Պետրոս՝ի մէջ եղբարցն՝ ասէ, և էր անդ բազմութիւն անուանց իբրև հարիւր և քսանից։ Այր եղբարք՝

քաղաք՝ պարտ էր կատարել զբոյն. զոր յառաջագոյն ասաց Էոգիին նը՛ի բերանոյ Դաւթի՛ վը Յուդայի. որ եղև առաջնորդ ունելեացն Յեհ. վե՛ի թիւս մեր էր՝ ը մեզ. և հասեալ ետնմա վիճակ պաշտամանս այսորիկ: Սա ատացաւ գեօղ՛ի վարձուց անիրաւութեն. և ուռուցեալ հերձաւ ընդ մէջ՝ և հեղաւ ամ փոր նը: Եւ յայտնի եղև ամենեցուն՝ որ բնակեալ են Յերուսաղէմ. մինչև կոչել գեղջն այնմիկ բարբառովն իւրեանց Ակեղդամայ. այսինքն է՝ գեօղ արեան: Զի զրեալ է՛ի գիրս սաղմոսաց. եղիցի բնակութի՛ն նը՛ա աւերակ, և մի ոք իցէ՝ որ բնակիցէ՛ի նմա. և զկալուգ նը՛ա առցէ այլ: Ընդ՝ պարտ է յարանցս յայսցանէ՝ եկելոցս ընդ մեզ յամ ժամանակի, յորում մուտ և ել առ մեզ Տ՛ր Յե. սկսեալ՛ի մկրտութէն Յովհաննու մինչև յօրն՝ յորում վերացաւ՛ի մէնջ. վկայ յարութե՛ն նը՛ա ընդ մեզ լինել միում՛ի սոցա՛նէ: Եւ կացուցին երկուս. զՅովսէ՛ի որում Բարսաբայն կոչէին, որ անուանեցաւն Յուստոս. և զՄատաթիա: Եւ կացեալ յաղօթս՝ ասեն. դո՛ւ Տ՛ր սրտագէտ ամե՛նայ զմի ոք՝ զոր ընտրեցեր՛ի սոցանէ երկոցունց. առնուլ զվիճակ պաշտամանս այսորիկ և զառաքելութե՛ն, յորմէ անկաւ Յուդաս՝ գնալ՛ի տեղի իւր: Եւ եետուն վիճակս նը՛ա, և եղաներ վիճակն Մատաթեայ. և համարեցաւ ընդ Սուրբսան առաքեալս: 26:

Ընդ Սողմոս ծէ. սպողգել յոյնիւ։

Պակուղ էին բանք նը քան զձէթ. և ինքեանք նը.
ոմն սլաք։

Պնդիդիր Ը՛ծ աղօթից իմոց. և մի անտես
առներ զխնդրուածս իմ։

Լայեա առ իս և լուր ինձ. զի տրամեցայ ես ի
ձանձրանալ իմոմ և խռովեցայ։

Ի ձայնէ թշնամւոյն և ի նեղել մեղաւորին խա-
տորեցան յիս անիրաւութիւն. բարկութիւն ոխ պա-
հէին ինձ։

Սիրտ իմ խռովեցաւ յիս, և երկիւղ մահու
անկաւ ի վրէ իմ։

Էհ և դողումն եկն ի վրէ իմ. և ծածկեաց զիս
խաւար։

Ասէի, տայր ոք ինձ թեւ ոյր աղաւնւոյ, զի թռչէի
վերանայի, հեռացեալ դադարէի յանապատի։

Էկն ունէի Ա՛Ը՛Յ, որ փրկէ զիս ի կարճմտութէ,
ի գայրանալոյ, և ի մրրկեալ նեղըտութէ։

Ընկլո՛ Ը՛ր և բաժանեա զլեզուս նը. զի տեսի
զանօրէնութիւն և զհակառակութիւն ի քա-
ղաքի։

Ի տուէ և՛ի գիշերի շուրջ եղեն զպարսպօք նը
անօրէնութիւք. չարիք և մեղք են ի միջ նը,
և ոչ պակասեաց ի հրապարակաց նը վաշճ և
նենգութիւն։

Օ՛ի թէ թշնամւոյն նախատեալ էր՝ համբերէի
արդեօք, կի՛ ատելւոյն մեծաբանեալ էր ի վրէ
իմ՝ թագչէի արդեօք ի նմանէ։

Ապա դու մարդ հաւասար իմ, առաջնորդ իմ
և ծանօթ իմ։

Ըպա-

Ապաքէն՝ի նոյն ջաղցրացուցեր ինձ և քեզ կե-
րակուր. զի գնայաք միաբանութի՛ տան Ի-
սրայէլ մահ՝ի վէր նից. և կենդանացոյն իբրեւ՝ի
դժոխս. զի չարուվեի է՛ի բնակութի նց և՛ի
մէջ նց:
Եւ առ Ես կարդացի՛ և լուաւ ինձ յերեկոյս՝ և
՛ի վաղորդեայն և՛ի հասարակ աւուր:
Պատմեցի և ասացի և լուիցէ ձայնի իմում.
պրկեսցէ խաղաղութի՛ զանձն իմ՛ի մերձաւորաց
իմոց. զի կարեաք հասին՛ի վէր իմ:
Լուիցէ Ես և խոնարհ արասցէ զնս. այն որ
յառաջ է քան զյաւիտեանս:
Օ՛վ ոչ գոյր նոցա փոխանակ. և ոչ երկեան
Ա՛Ի:
Ձգեաց զձեռն իւր՛ի հատուցանել նց, և նք
պղծեցին զօրէնս նորա:
Ւաժանեցան՛ի սրտմտութի՛ երեսաց նր, և ե-
հաս՛ի սիրտս նոցա:
Ակուղ էին բանք նց քան զձէթ. և ինքեանք
ոտք սլաք:
Ընկեա՛ի Տր զհոգս քո՝ և նա կերակրէ զքեզ.
և ոչ տայ յաւիտեան սասանութի արդարոյ:
Դու Ես իջուսցես զնս՛ի գուբ ապականութե.
արք արիւնահեղք և նենգաւորք մի հասարակես-
ցեն զաւուրս իւրեանց. այլ ես՛ի քեզ Տէր
յուսացայ:

Ի ՆԻՒ:

Ուղիղ եղիցին աղօթք իմ ոտ խունկ առաջի
քո Տր:
Ընդրկեալ զաղօթս մեր ընկալ Տր, և զտարա-
ծումն ձեռաց մերոց: Ալէլ.

Պատրաստ արարիր առաջն իմ զսեղան՝ ակն ի յանդիման նեղչաց իմոց :
Տէր հովիւեացե զիս . և ինձ ինչ ոչ պակասեսցի :
Ի վայրի դալարուղ անդ բնակեցոյց զիս . և առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս :
Դարձոյց զանձն իմ առ իս . և առաջնորդեաց ինձ ի ճառագայթս արդարութեանն վասն անուան իւրոյ :
Եթէպէտ և գնացից ես ի մէջ ստուերաց մահու . ոչ երկեայց ի չարէ , զի դու Տէր ընդ իս ես :
Գաւազան քո և գաւազան , նոքա մխիթարեսցեն զիս :
Պատ.

Ա՜յսօր կարգեցաւ օրինակ խոնարհութեան ի յաղագս քրիստոնէական վարուց : Այսօր Տէրն մեր լուանայր զոտս աշակերտացն . և պատուիրէր զայս ասելով : Այն ոմն ի ձեզ ՚ի զերծ ՚ի զերծ մնանելոց է զիս ՚ի մահ և արդի չաշակերտացդ : Փոխանակ ՚ի ոչ : Օգոյն լուանալ Պետրոսի ակնարկէր առ Յովհաննէս՝ հարցանել ՚ի ով իցէ : Այժմ ես ձեզ : Եւ ան զոր ասաց Յն՝ արամեցոյց զնոսա զաշակերտան և խոնարհեցան ամենեքեան :

Էպ ղտրդ . Ահ խաղաղութիւն : Ընդ . ՚ամպ գիշած :

Աղա ող՝ ՚ի Յով . Ձի 205 հիսիսուղ երթ բամի հոգա .

Օ՜րինի պատրաստին՝ Սաղ . կէ :

Պատրաստ արարիր առաջն իմ զսեղան՝ ակն ի յանդիման նեղչաց իմոց :
Տէր հովիւեացե զիս . և ինձ ինչ ոչ պակասեսցի :
Ի վայրի դալարուղ անդ բնակեցոյց զիս . և առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս :
Դարձոյց զանձն իմ առ իս . և առաջնորդեաց ինձ ի ճառագայթս արդարութեանն վասն անուան իւրոյ :
Եթէպէտ և գնացից ես ի մէջ ստուերաց մահու . ոչ երկեայց ի չարէ , զի դու Տէր ընդ իս ես :
Գաւազան քո և գաւազան , նոքա մխիթարեսցեն զիս :
Պատ.

Պատրաստ արարեր առաջի իմ զսեղան՝ ակն յանդիման նեղչաց իմոց։
Օծեր իւղով զգլուխ իմ. բաժակ քո ոյպ անապակ արբեցոյց զիս։
Ողորմութիւն քո Տ՛ն զկեանս իմ եկեսցէ զամս աւուրս կենաց իմոց բնակել ինձ՛ի տան Տ՛ն ընդ երկայնաւուրս։

Ա՛ն յայնէ Սաբլատացն՝ ի քեֆեն. Ողիմ։

Ա՛ն կարգան՝ ի քեֆն.

Սիմ Աւետարանիս որ ըստ Մարկոսի։
ԺԴ. Ի։

ՕՏԻՆ ՄԵՐ ՅԻ ՎՐԻՍՏՈՍ

Ա՛ն էր զատիկն և բաղարջակերք յետ երկուց աւուրց. խնդրէին քահանայապետքն և դպիրք՝ եթէ զիա՞րդ զնա նենգաւ կալեալ սպանանիցեն։ Ասէին՝ եթէ մի՛ ի տօնի աստ, զի մի՛ խռովութի՛ լինիցի՛ ի ժողովրդեանն։ Ա՛ն միոջ էր ի Բեթանիա՝ ի տան Սիմոնի բորոտի բազմեալ, եկն կին մի՛ որ ունէր շիշ իւղոյ նարդեան ազնուի մեծագնոյ, և բեկեալ զշիշն՝ եհեղ ի վե՛ր գլխոյ նո՛ր։ Ա՛ն աշակերտքն զբարկեին և ասէին. ընդէ՞ր եղև կորուստ իւղոյդ այդորիկ։ Արի՛ էր զայդ իւղ վաճառել աւելի քան երեք հարիւր դահեկանի, և տալ աղքատաց. և զայրանային նմա յոյժ։ Ա՛ն Յն ասէ ցնո՛ր. Թո՛ղ տուք զմա՝ զի՞ աշխատ առնէք, զի գործ մի բարի գործեաց դա յիս։ Զամ ժամ զաղքատս ընդ ձեզ ունիք, և յորժամ կամիք՝ կարօղ էք

էք առնել նոցա բարիս. այլ զնա ոչ յաշմ ժամ քոզ ձեզ ունիք։ Ասա զոր ունէրդ՝ արար. յա-ռաջագոյն խնկեաց զմարմին իմ ի նշան պատա-նոց։ Նմին ասեմ ձեզ. ուր և քարոզեսցի աւե-տարանս այս ընդ ամ աշխարհ, և զոր արար դա՝ խօսեսցի վ յիշատակի դորին։ Եւ Յուդա սակ-րիվատցի մի յերկոտասանից անտի, գնաց առ քահանայապետան՝ զի մատնեսցէ զնա նոցա։ Նոքա իբրև լուան՝ խնդացին, և խոստացան տալ նմա արծաթ. և խնդրէր՝ թէ զիարդ պարապով մատ-նեսցէ զնա։ Եւ յառաջնում աւուր բաղարջա-կերացն՝ յորում զզատիկն զենուին, ասեն ցնա աշակերտքն. Ո՞ւր կամիս՝ երթիցուք պատրաս-տեսցուք՝ զի կերիցես զզատիկն։ Եւ առաքէ եր-կուս յաշակերտաց անտի՝ և ասէ ցնոսա. երթայք ի քաղաք, և իբրև մտանիցէք ի քաղաքն՝ պա-տահեսցէ ձեզ այր մի որ սափոր ջրոյ յուսս ու-նիցի, երթայք զհետ նորա։ Եւ յոր տուն մտա-նիցէ, ասասջիք ցտանուտէրն. վարդապետ ասէ՝ Ո՞ւր են իջեւանքն, ուր աշակերտօքս ուտիցեմ զզատիկն։ Եւ նա ցուցցէ ձեզ վերնատուն մի մեծ զարդարեալ. անդ պատրաստեսջիք մեզ։ Եւ գնացին պատրաստել աշակերտքն նր. եկին ի քաղաքն. և գտին ոպէս ասացն նոցա. և պատրաս-տեցին զզատիկն։ Եւ իբրև երեկոյ եղև՝ գայ երկոտասանիւքն հանդերձ։ Եւ իբրև բազմեցան և դեռ ուտէին, ասէ Յն. ամէն ասեմ ձեզ՝ զի մի ոմն ի ձէնջ մատնելոց է զիս, որ ուտէ իսկ ընդ իս։ Եւ նոքա սկսան տրտմել՝ և ասել մի ըստ միոջէ. միթէ ես իցեմ, և միւսն՝ միթէ ես իցեմ։ Նա պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա. մի

յերկոտասանից այտի, որ մխեաց ընդ իս՝ի սկաւառակ։ Ալ որդի մարդոյ երթայ՝ ոպէս և գրեալ է վե՛ր։ բայց վա՛յ իւրմարդոյն այնմիկ՝ յոյր ձեռս որդի մարդոյ մատնեսցի. լաւ էր նմա՝ թէ չէր իսկ ծնեալ մարդն այն։ Եւ մինչդեռ ուտէին, առեալ Յեի հաց՝ օրհնեաց և երբեկ՝ետ նոցա, և ասէ. առէ՛ք՝ այդ է մարմին իմ։ Եւ առեալ բաժակ՝ գոհացաւ և ետ նոցա, և արբին՝ի նմանէ ամենեքեան։ Եւ ասէ ցնո. այս է արիւն իմ նորոյ ուխտի, որ փոխանակ բազմաց հեղաւնի։ Ամէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ ևս յառնելից ըմպել՝ի բերոյ որթոյ մինչև ցօրն ցայն՝ յորժամ արքից զնա նոր յարքայութեան Աւ։ Եւ գոհացեալ՝ ելին՝ի լեառն ձիթենեաց։ 26։

Վարդ. Խնդրեսցուք։ Կեցո՛ Ամէն։ Աղաւ. Մատաւոր խաղաղութեան։

Եւ ապրիլեն խաղաղութեամբ։

ԿԱՐԳ

Ա՛ԷՅի հինգշաբթի ոտնալուացին. ըստ օրոմ առաջն Յիւ. ինն ժրինակ մէ Եղու-Յեղէ։ Ո՛ր արարեալ է ընդ նմա խրին առաջոյ. զեր և նարգմանեաց նէ պիտապեան Հայոց մեծն Վրիփոր վկայասէր։

Մէկը 234

Յերեկոյի ոտնալուացին վինչ խաւարման նէ պատգամեցին, և պատնէշուէր ժամառ ժողովեն՝է զՅուդա նիւթ-

եկեղեցւոյն, յառաջագոյն պարտասա առնելով պատա խարհրդական ըստ օրինաց: Այս գիտեն զնե Ա-ետրոսեան՝ ի վե ա-ելանոյ առաջի եկեղեցւոյն, և զվնասակիր ոչ ինչ ազգեն զոր ի չեռս չհանոյիցէ մեզ. և համեղէն է, ի չեռս ապաստարուց: Այս կոյսեան չարէ և չարհնէ առաքանին, հանդերձ մոռեղեօք ըստ ելս, և անուշահոտ խնկով:

Այս առիւծագին չարագէ:

Եւ ես խաղաղութե զձեր աղաչեցուք. քանկալ, կեցի, և ողջմեալ:

Այս ապա էպան. և կամ ինչ այլ ոչ՝ ի գիքստոյ երկնականի նկե, կամ վանաց երեց, կոպարիչ գոչծոյն, որոմ հաստատուած փառաւոր օրն, ասէ:

Երկնուլին և փառք Հօր, և Որդւոյ, և Հոգւոյն սրբ. այժմ և միշտ:

Այս ակառնէ հանդերձ քաղցրութեն պչնորհագործէ առաքոման ողեւոյն:

Ցօղեա յիս միտաւ, և որ եղեց. լուծ և քան զձիւն սպիտակ եղեց:

Ողորմեա ինձ Ա-ծ ըստ մեծի ողորմուե քումի. ըստ զուռմ գթոուե քումի ջնջեա զանօրէնուլիւնիս իմ:

Առաւել լուա զիս յանօրէնուլենէ իմմէ. և ի մեղաց իմոց որ արա զիս:

Օանօրէնուլիւնիս իմ ես ինձէն գիտեմ. և մեղք իմ առաջի իմ են յամ ժամ:

Ինձ միայն մեղայ Տէր. և չար առաջի քո արարի:

Ոչ արդար եղեցիս ի բանս քո, և յաղթեսցես ի դատել քեզ:

Ընօրէնութիւն յաւուրս, և ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ:

Դու Տի՛ր զշմարտութեան սիրեցեր, զանյայտս և զծածկեալս իմաստութեանդ քո՛վ յայտնեցեր ինձ:

Ցողեա՛ յիս մշտակաւ և եղէց լուա՛ և քան զձիւն սպիտակ եղէց:

Լսելի արա ինձ զցնծութիւն և զուրախութիւն, և ցնծասցեն ոսկերք իմ տապալեալք:

Դարձո՛ զերեսս քո՛ ի մեղաց իմոց՝ և զամ անօրէնութիւնս իմ քաւեա՛ յինէն:

Սիրտ եր հաստատեա՛ յիս Աստ, և զհոգի ուղիղ նորոգեա՛ ի փորի իմում:

Մի՛ ընկենուր զիս յերեսաց քոց, և զհոգի եր քո մի՛ հաներ յինէն:

Տո՛ւր ինձ ցնծութիւն փրկութեանդ քո, և հոգւով պետութեանդ քո հաստատեա՛ զիս:

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո, և ամբարիշտք առ քեզ դարձցին:

Փրկեա՛ զիս յարենէ Աստ, Աստ փրկութեան իմոյ, ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեանդ քումմ:

Տէր բաց զբերանս իմ, բերան իմ երգեսցէ զգովեստիս քո:

Թէ կամեցեալ էիր պատարագս մատուցանել, բայց դու ոչ հաճեցար:

Պատարագ Աստ հոգի խոնարհ, զիրա եր և զհոգի խոնարհ Աստ ոչ արհամարհէ:

Բարի արա Տի՛ր կամօք քովք Սիովնի, և շինեսցին պարիսպք Երուսաղէմի:

Այն-

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեանդ, ուխտից պատարագս հանցեն ի սեղան քո ղեւարակս։

Ա՛պա Շաբաթն ա՛յն։

Ա՛յսօր կարգեցաւ օրինակ խոնարհութեան ի ~~Յովհաննէ Ոսկեբերանէ~~ մերոց։ Ա՛յսօր Տէրն մեր լուանայր զոտս աշակերտացն. և պատուիրեր զայս ասելով։ Ա՛ի ոմն՛ի ձէնջ եղբարք մատնելոց է զիս ի մահ և որոշն յաշակերտացդ։ Ո՛չոյն լուեալ Պետրոսի ակնարկեր առ Յովհաննէս հարցանել թէ ո՛վ իցէ։ Նաեւ զոր ասաց Յն՛ տրամեցոյց զնոսա զաշակերտան և խռովեցան ամենեքեան։

Ա՛պա Սրբոյ Աթոռոյն Յակոբայ։

Ա՛ւ ևս գոհութեամբ և երկրպագութեամբ մատուցանեմք Տի՛ն մերոյ և փրկչին Յի՛ս Քրի՛ստոսի, որ է ճառագայթ փառաց, և ծագումն էութեան անսկզբնական բնութեանն Հօր. որ նոյն ինքն այսօր անբաժանելի գոլով յէական լուսոյն, խոնարհեցոյց զինքն յաղբատ բնութիւնս մեր, առեալ զկերպարանս ծառայի. կատարեաց զանօրինական փրկագործութիւնն, լուաց զոտս աշակերտացն յօրինակ մեզ։ Ուրախացարո՛ւք և խնդրեսցուք ի նմանէ, զի և այժմ խոնարհեցոյ մարգասիրութեամբ իւրով ի ժողովարանս մեր, և լուացմամբ երևելի ջրովք այսմիկ շնորհօք սրբեսցէ զաներևոյթ հոգիս մեր ի ձեռաց մերոց. ամենակալ Տի՛ն մեր կեցուցցէ և ողորմեսցի։

Ա՛- ծաղկազարդն ասեն ի ընդ երեւ Տի՛ ողորմեա։

Ա– ապա եպիսկոպոսն կամ ա–ոգեբերեցն ասէ զա–
ղաչս զայս ։

Փառաւորեմք զքեզ Տէր մեր և փրկիչ Յի՛ս Քրի՛ս
միածին Որդի և բան Հօր, Տէր և արարիչ հրեշ–
տակաց և մարդկան, Ընդ հուր կիզելոյ. որ և
հրեղէն զօրութիւնքն զարհուրեալ սարսափին նայ–
իլ ի պատիւ փառաց ածութեդ քո. ուստի
և սերովբէքն թևաւաքօղեալ ծածկեին զդէմս
իւրեանց՝ անդադար փառաբանութիւն մատուցա–
նելով առաջի աթոռոյ տէրութեդ քո ։ Ա՛ու Տէր
և այժմ ի լրման ժամանակի փրկութես մերում
հաճեցար լինել մարդ ի սբ և յանարատ կուսէն
Աստուածածնէ. և ընդ ամ կիրս մարդկութեան ան–
ցանելով բաց ի մեղաց, բարձեր զպարտիսն
Ադամայ յածագործ մարմնիդ քո, զոր ի մերմէ
բնութենէս ընկալար. և զամ կատարեցեր ըստ օրէ–
նացն, փրկելով զմեզ յանիծից օրինացն ։ Նկիր
ի վերնատունն՝ կատարելով և զայն ևս զմովսէ–
սադիր ատուերակերպ օրէնադրութին ։ Նա որ
սպասաւորեալ պաշտիս յանխուսափական հրեղէ–
նացն, ըստ որում և կրկնին քեզ ամ ծունր երկ–
նաւորաց և երկրաւորաց և սանդարամետական–
նաց, այսօր տնօրինական մարդասիրութիւդ խո–
նարհեցար ի ծունկս քոյոց սրբ առաքելոցն.
լուացեր զոտս Հոգեղէնս, և զբաւոք և զգե–
ղեցիկ կարգ աւանդելով մեզ ։

Նա արդ Տէր բարերար և բազումողորմ, ոգ և
յայնժամ ազդ արարեալ՝ դաստիարակեցեր զմեզ՝
կերպարանակից լինել փրկագործ խոնարհութեդ
քո, ընդհանս և այժմ մեզաւոր ծառայիցս քոց,

որք

որք յերեսս անկեալ ապաչեմք զգուշ մնալոյ
սեր ընդհաց քոց , զբաւուածի մեղայ . ոչ զի
օրինակաւ ջրոյս այսորիկ յորս լուանամք զտուս
միւեանց , և տակաւ անձամբք մերովք՝ զկենդանա-
բար աւանդուածիս կատարեմք, հեղցես ի մեզ զա-
ՄԵՆաւատ և զամենազօր շնորհս քո , և մաքրեսցես
զմեզ՝ յամ աղտեղութենէ և ի շաղախմանէ մեղաց
մերոց : Ընտրեա ի մեզ զամ հպարտութենի և
զամբարտաւանութենի , զոր էած բանսարկուն ի
մեր տակաւ բնութենէս մերում պատրանօքն իւրով ։
Երժանաւորեա զմեզ՝ մտաց աչօք լուսաւոր ճա-
ռագայթիւք նայել ի կենսաբեր տնօրէնութենի
քո : Օգեցո մեզ Ոգի զՀամարիտ խանարհութենի և
զհեզութենի և զբաղցրութենի , և զսէր քո՝ որ է
լուսոյն օրինաց քոց , զոր կատարեցեր՝ և ուսու-
ցեր մաքրափայլ աշակերտացն քոց . ոտիզն և մեք
կատարելով զյիշատակ փրկաբեր չարչարանաց
քոց , ընդ դասս սքեց առաքելոցն արժանի լիցուք
ժօնել զլուսափայլ յարութիդ քո . և ընդ նոսին
խոստովանելով զքեզ ՎԱՅ Ը՛Ծ մեր , փառաւո-
րեսցուք զՀայր և զՍՈՒրդի և զՅՕր Հոգիդ այժմ
և միշտ ։

Խաղաղութենի ամենեցուն ։
Աչ երկրպագեսցուք ։

Պարձեալ երկիրպագանեմք , և փառաւորեմք
զքեզ ՎԱՅ Ը՛Ծ մեր , որ եսդ էակից Հօր՝ և
համագոյակից սքե Հոգւոյն , որ միշտ փառա-
ւորեալ օրհնիս անդադար սրբոց ձայնիւ ի հոգե-
ղէն և ի հրեղէն զոնարելոցն . անպատմելի և
հրաշազարդ գեղապարութենէ հաճեցար և ի հոգե-

զինացս ընդունել զօրհնաբանութիւնդ, որք՝ ի քոյոյ
սրբոյ առաքելոյն ընկալեալք զաւանդութիւնդ, և ըս-
կարի մերում զվերնայնոցն բնդելով զնմանութիւնդ,
պարտեալ կամք առաջի քոյոյ տերութեանդ՝
Հանդերձ զգալի անուշահոտութիւնդ: Ընկալ Տէր և
զխունկս զայս՝ ի մէնջ՝ ի մեղաւորաց, զոր մա-
տուցանեմք քեզ՝ ի ժամուս յայսմիկ, որ է յի-
շատակ խնդարհութեանդ քո՝ զոր վճ մեր կատարե-
ցեր. և լցո զմեզ յանուշահոտութենչ մարմնա-
տիպ ճաշուդեանդ քո՝ զոր վճ մեր զգեցար. և՝ ի
ձեռն լուացմանս այսորիկ նիւթական լուա՛ և
մաքրեա զանիւթ վհոգիս մեր՝ ի թմունից մահա-
բեր վիշապին. և արժանաւորեա զմեզ մաքուր
տաճար և օթևան լինել սքի Երրորդութենդ,
այժմ և միշտ և յանապատ յաւիտեանս յաւի-
տենից. ամէն:

Ն՚. Ե՞րբ այսօրիկ կատարին գործքդ՝ առնել զա-
րիանդ՝ ի կոչդ խաչանման:
Ա՚. Որպ այս կոչդ կատարի:

Աբեր յայնժ առնեա ըշ:

Ն՚. Զայն Տն՝ ի վճ ջուրդ՝ և Աջ փառաց որոտաց.
Ա՚. և Տէր ինքն՝ ի վճ ջուրդ բազմաց:

Ատուցէք Տն՝ որդիք Այ. մատուցէք Տն
զղերդիս խոյոց:

Ատուցէք Տն զփառս և զպատիւ. մատուցէք
Տն զփառս անուան նր. և երկիրպագէք Տն՝ ի
սրահ սրբութեան նր:

Զայն Տն՝ ի վճ ջուրդ՝ և Աջ փառաց որոտաց.
և Տէր ինքն՝ ի վերայ ջուրդ բազմաց:

Զայն

Զայն Տ՚ն զօրութեանց, և ձայն Տ՚ն մեծավայել-
չութեանց:
Ձայն Տ՚ն փշրէ զմայրս. և մանրեսցէ Տէր զմայրսն
Լիբանանու:
Մանրեսցէ զնոսա ոպ զմատաղատունկան Լիբա-
նանու. որ սիրելին է ոպ զորդիս մեհեղերոճի:
Ձայն Տ՚ն հատանէ զբոց՚ի հրոյ. ձայն Տ՚ն շարժէ
զանապատն. և խռովեցուցանէ Տէր զանապատն
Կադէս:
Ձայն Տ՚ն հաստատէ զեղջերուս. և յայտնի առ-
նէ զանտառս:
՚Ի տաճարի Նր ամենեքեան ասասցեն զփառս
նմա:
Տէր զջրհեղեղս զնստուցանէ և ցածուցանէ. թա-
գաւորեսցէ Տէր յաւիտեան:
Տէր զօրութիւն ժողովրդեան իւրում տացէ. և
օրհնեսցէ զժողովուրդ իւր՚ի խաղաղութիւն:

Ընթերցուածս Յովից:

Ը. 17:

Ասեցաւ Տէր՝ ընդ Սամսոն՝ և ասէ: Արա սա-
զան պղնձի և զնարիսխ նր պղնձի, առ՚ի լուա-
նալոյ՚ի նմա. և դիցես զնա ընդ խորանն վկայու-
թեան՝ և ընդ սեղանն. և արկցես՚ի նա ջուր:
Եւ լուասցեն Ահարովն և որդիք նր՚ի նմանէ
զձեռս և զոտս իւրեանց: Յորժամ մտանիցեն՚ի
խորանն վկայութիւն՝ լուասցեն ջրով և մի՛ մեռա-
նիցին. կի՛ յորժամ մերձենայցեն՚ի սեղանն պաշ-
տել՝ և հանել զողջակէզն Տ՚ն, լուասցեն զձեռս
և զոտս իւրեանց: Ոչ՚ի մի՛ մեռանիցին. և եղիցի
նց օրէնս յաւիտենական. նմա և սերմանց նր յետ

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՔ ՅԵՐՐՈՐԴ ՄԱՏԱՈՒՈՐՈՒԹԵՑ ԵՒ Ը. 38։

Եւ արար Աբիրամ տանն պատուանդան պղնձիս. և ունէր պատուանդանդ մի քառասուն սափոր՝ ի չորից կանգնոց պատուանդանդ մի չափով. և պատուանդանդ մի՝ ի վեր միոյ մեքենովթեայ՝ տասնեցունց մեքենովթեացն։ Եւ եդ զմեքենովթեան հինգն յուսոյ տանն յաչմէ. և զհինգն յուսոյ տանն՝ ի ձախմէ. և ծովն յուսոյ տանն ընդ աչմէ ընդ արևելս՝ ի հարաւոյ կողմանէ։ Եւ արար Աբիրամ զսանսն և զլեւուցիչսն. և զտաշտսն. և կատարեաց Աբիրամ առնել զամ գործն. զոր արար արքայն Սողոմոնի՝ ի տանն Ցն։ 40։

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՔ ՅԵՐԿՐՈՐԴ ԱՆԱՑՈՐԴԱՑ ԵՒ Բ. 2։

Եւ արար Սողոմոն զծովն հալածոց՝ ի տասն կանգնոյ զափն բոլորակ շուրջանակի. և՝ ի հինգ կանգնոյ զբարձրութիւն. և շուրջանակի յերեսունն կանգնոյ։ Եւ նմանութիւն եզանց՝ ի ներքոյ նր, որք շուրջ կային՝ ի տասն կանգնոյ շուրջ պատեալք զնովաւ. և ձուլեցին զզոհարանսն, ըստ ձուլածոյն իւրեանց։ Այլ արարին զնա երկոտասան զոհարակս. երեքն հայէին՝ ի հիւսիս. և երեքն հայէին յարևմուտս. և երեքն հայէին՝ ի հարաւ. և երեքն հայէին յարևելս. և ծովն՝ ի վեր նց. և յետոյքն իւրեանց՝ ի ներքոյ։ Եւ թանձրութիւն ծովուն թ֊լաւ. և շուրթն նր իբրև գշուրթն բաժակի քանդակեալ բոյս շուշանի. և տանէր երիս հազարս չափ։ Եւ կատարեաց գնա.

գնա . և արար առաքեալս տասն . և եդ զհինգն յաջմէ . և զհինգն՝ի ձախմէ . լուանալ՚ի նմ զգործ ողջակիզացն . և ողողել՚ի նա . և ծագիլ առ՚ի լուանալ՚ի նմա քահանայիցն զինքեանս : 6 :

Ընթերցուածս հայոցեայ մարգարէէ :
Խէ . 2 :

Ա՚ի երկինք ծառայ իմ Յակոբ՝ և սիրեցեալդ իմ Իսրէլ զոր ընտրեցի : Ոչ ես տացց զքուր՚ի ծարաւոյ՝ որոց գնան յանկրդուղ . եդից զգիլ իմ՚ի վէմ ջաւակի քո՝ և զօրհնութիւն իմ՚ի վէմ որդւոց քոց : Եւ զմարճասցին իբրև զխոտ ջրարբի . և իբրև զուռ՚ի մէջ ջուրց գնացից : Այն ասիցէ՝ Ես եմ տէր . և միւսն խրախոյս բարձցէ յանուն Տեառն Յակովբայ . և միւսն ևս գիր հանցէ ձեռամբ իւրով՝ թէ Ես եմ տէր . և յանուն Իսրայէլ խրախոյս բարձցէ : Այսպէս ասէ Տէր թագաւորն Իսրայէլ . որ փրկեաց զնա Տէր զօրութեց : 6 :

Պետրոսի առաքելոյն՚ի կաթուղիկեայց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս :
Գ . 17 :

Օ՚ն լաւ է բարեգործաց , եթէ կամիցին զկամս Աստուծոյ՝ քան չարագործացն . զի և Քրիստոս միանգամ վասն մեղաց՚ի վեր ձեռաւ , արդարն՚ի վերայ անարդարոց . զի զձեզ մերձեցուսցէ առ Աստուած . թէպետ և մեռաւ մարմնով , այլ կենդանի է հոգւով : Որով և ոգւոցն՝ որ էին՚ի բանտին , երթեալ քարոզեաց՝ երբեմն ապստամբելոցն , յորժամ ներէր նոցա Աստուծոյ համբերութիւնն յաւուրս Նոյի . յորս տապանն կազմէր .

մեր. յոր նոճազունք՝ այսինքն ոգիք իբրև ուռ
ապրեցան ՚ի ջրոցն։ Որ և զձեզ ըստ նմին օրինա-
կի կեցուսցէ մկրտութիւնն. ոչ զմարմնոյ ապան ՚ի
քաց ընկենլով այլ զաղաւթս մտացն Հանդէս առ
Ա՛Ծ ՚ի ձեռն յարուԹիւնն Յի՝ Ա՛Ի. որ է ընդ
աջմէ Ա՛Ծ՝ երԹեալ յերկինս, ՚ի հնազանդել նմա
հրեշտակաց և իշխանուԹեց և զօրուԹեց։ ԻԲ։

Պօղոսի առաքելոյն ՚ի ԿորնԹացւոց առաջին
ԹղԹոյն է ընԹերցուածս։

Ե. Ի։

Ո՛ղ կամիմ, եԹէ տգիտք իցէք եղբարք, զի
հարքն մեր ամենեքին ընդ ամպովն էին և ամե-
նեքեան ընդ ծովն անցին. և ամենեքին ՚ի Մովսէս
մկրտեցան յամպն և ՚ի ծովն. և ամենեքին զնոյն
հոգևոր կերակուրն կերան. և ամենեքին զնոյն
հոգևոր ըմպելին արբին, զի ըմպէին ՚ի հոգևոր
վէմէն՝ որ երԹայր գՀետ նոց. և վէմն էր ինքն
Ա՛Ն։ Դ։

Յովհաննու առաքելոյն ՚ի ԿաԹուղիկեայց առա-
ջին ԹղԹոյն է ընԹերցուածս։

Ե. Ղ։

Սիրելիք՝ սիրեսցուք զմիմեանս, զի սէր Ա՛Ի է.
և ամ՛ որ սիրէ՝ Ա՛Ի է ծնեալ՝ և ճանաչէ զԱ՛Ծ։
Եւ որ ոչն սիրէ՝ ոչ ճանաչէ զԱ՛Ծ, զի Ա՛Ծ սէր
է։ Եւ զի յայսմ երևեցաւ սէրն Ա՛Ի ՚ի մեզ,
զի զՄիդին իւր միածին առաքեաց յաշխարհ, զի
եղիցուք նովաւ կենդանիք։ Յայսմ է սէրն, ոչ
զի մեք սիրեցաք զԱ՛Ծ՝ այլ զի նա սիրեաց զմեզ,
և առաքեաց զՄիդին իւր ՚ի քաւուԹի մեղաց
մե-

մերոց, Սիրելիք՝ եթէ Աստ այնպէս սիրեաց զմեզ, ապա և մեք պարտիմք զիմեանս սիրել։ ԶԱստ ուրուք երբէք չիք տեսեալ. եթէ սիրեսցուք զիմեանս՝ Աստ ի մեզ բնակէ, և սէր նո՛ւ ի մեզ կատարեալ է։ Յայսմիկ գիտեմք, եթէ մեք՛ի նմա բնակեալ եմք՝ և նա՛ի մեզ, զի՛ ի հոգւոյն իւրմէետ մեզ։ Եւ մեք տեսաք՝ և վկայեմք, զի Հայր առաքեաց զՍրդին իւր փրկիչ աշխարհի։ Որ ոք խոստովանեսցի՝ եթէ Յիսուս է որդի Աստուծոյ, Աստ՛ի նմա բնակէ՝ և նա Աստ՛ի Եւ մեք հաւատացաք, և ծանեաք զսէրն Աստուծոյ՝ զոր ունի առ մեզ։ Աստ սէր է, և որ կայ՝ի սէրն՝ բնակեալ է Աստ՛ի նմա բնակէ։ Յայսմիկ կատարեալ է սէրն նո՛ւ ի մեզ. զի համարձակութիւն ունիցիմք յաւուրն դատաստանի. զի որպէս և նայն է՝ նոյնպէս և մեք եմք յաշխարհիս։ Երկիւղ ոչ գոյ՛ի սէր, այլ սէրն կատարեալ՝ի բաց մերժէ զերկիւղն. զի երկիւղ ընդ տանջանաւք է. իսկ որ երկնչին, չէ կատարեալ՝ի սէրն։ Մե՛ք սիրեսցուք զԱստ, վասն զի նա նախ սիրեաց զմեզ։ Եթէ ոք ասիցէ՝ եթէ սիրեմ զԱստ, և զեղբայր իւր ատիցէ, սուտ է. որ ոչ սիրէ զեղբայր իւր՝ զոր տեսանէ, զԱստ զոր ոչն ետես՝ զիարդ կարիցէ սիրել։ Եւ զայս պատուէր ունիմք առ՛ի նմանէ, զի որ սիրէ զԱստ՝ սիրէ նա և զեղբայր իւր։ 21։

Երջոր ասացեալ ի նէրոյ։

Աստ սէր է, ասէ որդին որոտման՝ սիրելի աշակերտն Քրիստոսի Յովհաննէս. և որ կայ՝ի սէրն՝ Աստ բնակի, և Աստ՛ի նմա։ Եւ արդ եղբարք.

լուարուք և՛ ի միտ առէք զձառ սիրոյ։ Օ՛ի ՚ամ որ սիրէ զ՚Ն՝ սիրէ նա և զեղբայր իւր։ Օ՛ի սէրըն Ա՚Ն՝ սիրով եղբօրն երևի։ Օ՛ի թէ զեղբայրն՝ զոր տեսանէ՝ ոչ սիրէ, զ՚Ն՝ զոր ոչն տեսանէ, զնա՞րդ կարիցէ սիրել։ Ա՚յսուհիկ ճաշնաչեմք՝ եթէ սիրեմք զ՚Ն՝ յորժամ սիրեմք զեղբայրն մեր ։ Հոգւոյն սիրոյ և ոչ ։ մարմնոյ. զի այլ է սէր հոգւոյն, և այլ մարմնոյն. զոր յառաջ գնացեալ ասասցուք յիւրում տեղւոյն։ Ասացց արդ ՚ամ որ սիրէ՝ ճանաչէ յ՚Ն՝. և ինքն ճանաչէ զ՚Ն՝. և ՚ամ որ ոչ սիրէ զեղբայր իւր ցաւակցաբար՝ օտար է յ՚Ն՝, և զընդհա ածայինն ոչ կարէ ընդունել ։ Ա՚մ որ սիրէ զեղբայր իւր՚ի նը սրտե՝ բնակարան լինի Ա՚Ն՝, և Ա՚Ն՚ի նա բնակէ։ Օ՛ի ինքն Տէրն սիրեաց զմեզ, և առաքեաց զ՚Որդին ճշմարտութե՝ բնակել՚ի մեզ ։ Օ՛ի իմանալն հոգիս մեր՝ ընդ անիմանալի Հոգւոյն Ա՚Ն՝ սիրով կապակցի ։ Եւ ոչ նա սիրնոց զմեզ, նոյնպես և՚ի մէնջ կամի զսէր առ միմեանս ։ Տեսս թէ որչափ համարձակութի ունի սէրն առ Ա՚Ն՝. ոչ թէ նման Ա՚Ն՝ առնէ զմարդն. զի Ա՚Ն՝ սիրովն իւրով նման մարդկան եղև ։ Եւ եցոյց՝ թէ մարդիկ իւրեանց սիրովն նման Ա՚Ն՝ լինելոց են ։ Օ՛ի Ա՚Ն՝ այնչափ սիրեաց զՅս՝ մինչև զկորդին իւր միածին առաքեաց՚ի փրկութի՝ մեր ։ Եւ թէ մեք սիրեսցուք զմիմեանս, ոչ և Ա՚Ն՝ սիրեաց զմեզ, ոչինչ է չար՝ որ խափանէ զսէրն մեր. ՚ամ որ սիրէ՝ յայտնի է առաջի մարդկան, և համարձակ առաջի Ա՚Ն՝ ։ Օ՛ի զերկիւղ՚ի մեզաց մահու ոչ ունի. այլ սիրովն Ա՚Ն՝ զինեալ կայ, և անմահ յ՚ամ երկիւղական

վտան-

վտանգից։ Ուր սէր է՝ անդ երկիւղ ոչ է, ոյք Յովհաննէս ասէ. երկիւղ ոչ գոյ՛ի սէրն այլ սէր կատարեալ՛ի բաց մերժէ զերկիւղ. զի երկիւղն ընդ տանջանաց է, և սէր՛ի համարձակութեան. և զի երկիւղն հալածի՛ի սիրոյն. և ուր սէր ոչ է, անդ է երկիւղ դատաստանին, և ահ կորստեան աւուր մեծի ահեղ առնին։ Իսկ սէրն աներկիւղ առնէ զմարդն յայմ տանջանաց. սէր զայն ասեմ, որ ամենեին հեռի է յերկրայութենէ. զի երկբայութիւն և սէր՛ի միասին ոչ բնակին։ Նա զիտելի է, զի սէրն ոչ միայն՛ի կեանն յաւիտենական պատրաբերէ զպատուէր խաղաղութեան իւրոյ, այլև յաշխարհիս այսմիկ զայմ թշնամութեան՛ի բաց հալածէ. զնախանձ, և զատելութիւն, զնախակալութիւն, և զանարդութիւն, զարամասութիւն, և զհպարտութիւն, զարտունչ, և զբամբասանս. զպարտութիւն, և զամբարհաւաճութիւն։ Նա մանաւանդ՝ զմայրն ամ չարեաց զարծաթասիրութիւն, և զագահութիւն։ Ուր՝ որ սէր ունի, յայս ամ չարեացս՛ի բաց հեռանայ, և յերկնային անքոյթ խաղաղական հանգիստն ժամանէ յամենեւին բարին։ Օ՜ երանի՜ խաղաղական քան զսէրն. ազատ լինել յայմ խռովութենէ, և զնծային հաճոյն կատարել։ Սէրն քանալի է արքայութենէ երկնից, և ճանապարհ կենացն յաւիտենից։ Սէրն զմարդիկ որդիս Աստուծոյ առնէ, և երկնից արքայութենն ժառանգորդ։ Սէրն զապականացու բնութիւնս անապական գործէ, և զմահկանացուս յանմահութիւն գերափոխէ։ Սէրն զերկրայինն երկնայինս առնէ. և զհողշէնն հրեղէն կազմէ։ Նա արդ՝ ով կարէ պատ-

մեզ զանշատ մեծութեի սիրոյն, զի անճառ և ան-
պատում է. ըստ որում և անեզ բնութեի Աստ-
ծեան անքննելի է, այսպես և բնութեի սիրոյն:
Եւ ոպ Աստ անբաւ է, բայց յամենեսեան մերձ
է և բնակեալ է ի հնգս և ի խոհարհս, և յայ-
նոսիկ որք գողան ի բանից նոր. այնպես և սէրն
յամենեսին մերձ է՝ որ կամին զնա, և ինքն և-
կեալ բնակեսցէ ի խնդրօղս իւր. քանզի սէրն
սիրէ զսիրելիս իւր, և ատէ ոչ զատելիս իւր:
Որք խնդրեն զնա՝ մերձ է ի նս ամենայն. զի Աստ
սէր է, և կամեցօղ սիրոյ՝ ի սէր սրտէ, և յան-
կեղծաւոր հաւատոյն:

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա:

Տէր հովուեսցէ զիս, և ինձ ինչ ոչ պակա-
սեսցի:

Կամ

Պատրաստ արարեր առաջի իմ զսեղան, ակն
յանդիման նեղչաց իմոց: Օծեր իւղով զգլուխ
իմ, բաժակ քո ոպ անապակ արբեցոյց զիս:

Օրինակ Ողջոյն:

Սկիզբն Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու:
Ամէն. Ա:

Տէրն մեր Յիսուս

Յառաջագոյն քան զամենն զատկի, գիտաց, թէ
հասեալ է ժամ նմա՝ զի փոխեսցի յաշխարհէս առ
Հայր, սիրեաց զիւրսն՝ որ յաշխարհի էին, հա-
պաւ սիրեաց զնս: Եւ ի լինել ընթրեացն, սա-

տան

առանձին իսկ արկեալ էր ի սիրտ՝ զի մատնեսցէ զնա Յուդա Սիմոնին իսկարիովտացւոյ. գիտացեալ Յն՝ զի գալ ինչ եւս Հայր ի ձեռս նր, և թէ ամէն եւ՝ և առ Ն երթայ, յառնէ յընթրեացն անտի, և դնէ զհանդերձսն, և առեալ զընչակ մի՝ սփածաւ։ Եւ ապա առեալ ջուր՝ արկ ի կոնք, և սկսաւ լուանալ զոտս աշակերտացն, և սրբէր զնչակաւն՝ զոր սփածեալ էր։ Գայ առ Սիմոն Պետրոս. և նա ասէ ցնա. Տէր՝ դու զիմ զոտս լուանաս։ Պատասխանի եւս նմ Յն՝ և ասէ. զոր ինչ եմս գործեմ, դու այժմ ոչ գիտես. բայց ապա գիտասցեր։ Ասէ ցնա Պետրոս. ոչ լուասցես զոտս իմ յաւիտեան. պատասխանի եւս նմա Յն. եթէ ոչ լուացից զքեզ՝ ոչ ունիս բնդ իս մասն։ Ասէ ցնա Սիմոն Պետրոս. Տէր՝ մի միայն զոտս իմ, այլև զձեռս և զգլուխս։ Ասէ ցնա Յն. լուացեալն չէ ինչ պիտոյ՝ բայց զի զոտն լուանայցէ, քանզի ամենևին սբ է. և դուք սբ էք, այլ ոչ ամենեքին։ Օ՛ի գիտէր զայն՝ որ մատնելոցն էր զնա. վ՛ այնորիկ ասաց՝ թէ ոչ ամենեքին սբ էք։ ԺԱ։

Օ՛գնի ահաւադ կամ առյուծագունդ յոյսդ ընկալեն ե–ղանակս։

ՅՆ մեծ և աքանչելագործ զօրութիւն. աՆեզանելի քնութիւն. որ ողորմութեամբ հաճեցար առնել զարարածս ՅՄ յոչնչէ. աղաչեմք։

Լ՛սուր Տր և ողորմեա։

Զնեցիր զվերնայարկս երկնից ոգի խորան ի վերջնոյն, մածուցեալ հաստատութիւն ի քնակութիւն անպարագրելի ՅՁուԹիդ քո և զՅՄ հրաշա–

կերտս ՚ի գովեստ անուանդ քումմ սրբոյ. ա-
ղաչեմք:

Ընարեր քեզ սրբասացս զսերովբէեան և զքե-
րովբէեան. զՀոգեղէն և զՀրեղէն աննիւթական
քնութիւնն. ընդ նոսին և ՚ի հոգեղենացս հաճե-
ցար ընդունիլ փառաբանիչս և երկրպագուս ա-
մենազօր տէրութեդ քո. աղաչեմք:

Աղեր մարդ ճշմարիտ անճառելի ծագմամն և ճա-
ռագայթ անհասանելի անխմանալի Հօր. և ե-
կիր ՚ի փրկութիւն մեզ մարդասէր. աղաչեմք:

Աղեր լրումն օրինացդ և մարգարէից. եկիր կա-
տար ՚ի վերնատունն խորհրդոյ. լուացեր զոտս
աշակերտացդ քոց անճառելի խոնարհութեամբ.
աղաչեմք:

Ընկալ Տէր և այժմ զլուացումս զայս զոր առա-
դնեցեր մեզ ՚ի յօրինակ խոնարհութեդ. բարեխո-
սութիւք սրբուհւոյ մերոյ քո և միշտ կուսին Աս-
րիամու ածածնի. աղաչեմք:

Ընդառաջեր երջանիկ և նախընթաց կարապետին
քո և մկրտչին Յովհաննու ճգնաւորական հան-
դիսիւ. հեղման արեան սրբոյն Յակոբայ նա-
խասարկաւագին քո և առաջին վկային. մաղ-
թանօք ընտրելոց քոց առաքելոց և անձանց մար-
տիրոսացն պսակաւորելոցն ՚ի քէն՝ խնդրեմք:

Այս ևս առաւել զյորդոր:

Օրհնեա մեր և զմիմեանս:

Ընդրեաց մեզ Տէր Ընծ մեր ըստ մեծի:

Նո՛ սաղն զքանչ ոգնեալային. Օհհեղ զանքն-
նին: Նո՛ զթող ոգնեալային զաւազելն ՚ի յԱ-
թել Լրդոպէոպէ. Ընծն ամենի:

Ա– Խոխոպան կամ հահոնայն ասէ պաղեա՛ն է վէ
ջոյն :

Տէր մեր Յս Ք՚ս Աճ սքանչելագործ, հզօր և փառաւորեալ. անհասանելի, անիմանալի, վերացեալ բարձրացեալ քան զամ փառս. որ նստիս՚ի քրովբէական կառս և մի՚ի սղջ Երորդութեդ դաւանիս՚ի վերնական սրբասացսեռովբէից, մի որոյ և զերկրպրեան փառաբանութիւն ընդ Հօր և սբ Հոգւոյն՝ հրեղէն բերանօքն իւրեանց սոսկալի ձայնիւ սարսափելով առաջի փառաց աթոռոյ ՅԾուԹեդ. քո մատուցանեն քեզ, մի ասելով զամ երկիր փառօք քո: Կաս Տէր յաղթեալ՚ի մարդասիրութենէդ քումմէ ոչ կարացեր անտես առնել զարարածս քո զի՚ հոգոյ սոեղծեալքս. այլ համեցար և՚ի մերմէ բնութիւնս փառաւորիլ, խառնելով զՀոգեղէնն ստոր և կացեալքս ընդ վերնական հոգեղէն և հրեղէն անխթիական քնութիւնն : Նկիր յաչխարհս կամաւ Հօր և սբ Հոգւոյն, առեր զկերպարանս ծառայի՚ի սբ և յանշաղախս կուսէն Սարիամայ. և ճշմարիտ բանդ Հօր մարմին եղեալ անեղ և անապական նոր և անճառելի խառնմամբ, և կատարելով զամ սուռերական օրէնսն, եղեր լրումն օրինացդ և մարգարէից. ճշմարիտ օրէնսդիր Աճ իմ Յս Ք՚ս: Նա՚ի լրման ամ՝ եկիր՚ի վերնատունն խորհրդոյ, կատարեցեր և զայն ևս մովսիսադիր սուռեր գառնագեն նորոյ փրկագործութեն խորհուրդ, որ նախ հնգիպատս նկարեցաւ: Նա դու ինքնին քահանայապետ սբ՝ կատարիչ խորհրդոյ, և գառն Աճ ոք

մշտնջենաւոր բանաւոյ զմեզ աշխարհի, միանգամ պատարագաւն հատեր զմարմինդ սիրով, բաշխելով քոյոց ընտրեալ աշակերտացն. և հրամայեցեր նոցին զկամաւոր չարչարանս քո որ վն մեր, և զմահդ պատմել մինչև ի միւսանգամ քո յերկրորդ և ի փառաւոր գալուստն: Ոչայց նախ քան զայսոսիկ անճառելի խոնարհութիւն ի քոց եղեալ զՀանդերձս, զդեցար զնջեակ, որ զգեցեալ էիր զոյս ոտ զօրոց. և անօրինաբար ներմարդութիւք խոնարհեցար ի ծառնկ աշակերտացն առ ի լուանալ զոտս Հողեղէնս. որում կրկին ծառնր երկնաւորաց և երկրաւորաց և սանդարամետականաց. և զկատարեալ խոնարհութիւնդ յայտնապէս ուսուցեր և առանձնեցր ասելով. Թէ օրինակ մի եւտու ձեզ. զի ոտ ես ձեզ առարի և դուք միմեանց առնիջիք:

Եւ արդ Տի բարերար մեր ծառայքս քո և խաչն պատի քո՝ ժողովեալ ի դասիճ սըղ եկեղեցւոյ քո ըստ ծնայնի օրհնդրութեդ, զոր առանդեցեր մեզ ի ձեռն սրբ առաքելոցն, աղաչեմք զքեզ առաքեա զեակիցդ քո և զհառակից ծնողիդ քո՝ զՀոգիդ սրբ յարքունական աթոռոյդ, որ եկեալ հանդչեցի ի ժողովարանս մեր. և սրբեսցէ զմեզ ի մեղաց մերոց, և զընթացս մեր բարեաց ճանապարհաց. զի տալոյ զօրացուցեալ զառաքեալս մեր անխափան ընթացուք խաչազեղտեալք ի յաւիտենական ճանապարհս պատուիրանաց քոց. և արժանի լիցուք հասանիլ ի մաքուր ժառանգութիդ սրբոց ի լոյս. և գոհանալով փառաւորեսցուք զՀայր և զՈրդի և զսր Հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաչ

Խաղաղութի՛ ամենեցուն։
Աչ երկիրպագութ՛։

Պարձեալ երկիրպագանեմք, և աղաչեմք զա-
մենագութ ողորմութի՛դ քո, քաւեա՛ զաղտ և զա-
նօրէնութիւն ոգւոց մերոց օրինակաւ ջրոյս այ-
սորիկ. ոյզ և յաւուրան Նոյի զանօրէնութի՛ն համ
երկրի ջրովն հեղեղաւ, և ոյզ զսորոտութի՛ն Աբե-
մեան ասորւոյ՝ ի ձեռն Յորդանանու, և ոյզ զա-
նաշան ախտն ի՛ ձեռն յուզման ջուրցն Սելո-
ւամայ, և ոյզ զմեզս ամ Յի՛ ի ձեռն աւազանին
վերստին ծննդեան։ Այս ոյզ յայնժամ հաս-
տատելով զՀմարիտ մարդեղութի՛դ քո՝ տնօրի-
նաբար խոնարհեցար, և լուացեր զոտս երանե-
լի աւաքելոց քոց, զօրացուցանելով զպարշա-
պարս նոցա յընթացս աւետարանի քո ընդ ամ-
տիեզերս. այլև կոխել զգօրութի՛ն թշնամեացն ան-
երկիւղ համարձակութի՛ւն. այսպէս ի՛ մեզ հրա-
շագործեա՛ մարդասէր Տէր՝ ի ձեռն աներևոյթ
գալստեան քո՝ ի ժողովարանս մեր. ոյզ զի և
մեր զօրացեալք ի շնորհաց քոց՝ անխափան ըն-
թացութ՛ի շաւիղս պատուիրանաց քոց. որով
և փրկութեան արժանաւորեսցուք հասանել
ընդ ամ՝ սէս քո. և գոհանալով փառաւորես-
ցուք զՀայր և զՈրդի և զՔեզ Հոգին այժմ և
միշտ և։

Այս յաւուրս աղօթից պանագրեն խաչի և աւետա-
րանաց գլուխն երկոցա անգամ, ասելով։

(Ո)րհնեցի՛ և սրբեցի՛ ջուրս այս նշանաւ նը
խաչին և նը աւետարանիս և աւուրս շնորհի՛.

P 3 յա-

յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից:

Ի՝ ծաղկա՛զարդն Ղեքեան ասէն:

Ամէն ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա:

Ապա ձեզ. Այ հապչիւս: Ընդէ՞ր. Պահպանեա՛:

Ի՝ ապա այնա՛հետ զգեցա՛ցանէն զԷնգիսկոպոսն ի՝մ զատագերէցն, և երկո՛ս ի գլխատա՛ր երիցանցն և՝ ի պատուա՛տար ծերոցն: Ի՝ սա՛եալ զնկալ, և՝ նոքա՛ ըստ կարգին կարգե՛ա զսա ամենեցո՛ւն ի՝ ձեռաձեռ ինչ ցփո՛ւռնա. և սրբեցա՛ն զնկալ-նո՛ւն զայն պատա՛ճառալն են:

Ի՝ այլն պատա՛եալ յայսկոյս և յայնկոյս առա՛ջահաս նկնդով և յոտընկո՛ւմ ըստ կէսվէ, երբեմն չոգայր յայնկո՛ւմ շրջանն գՅ. Աւրաձգօրն երկնից. (տե՛ս էջ. 136.) զսմին շրջանն ի՝ լման ասէն: Ի՝ զԼ՝յսոր անձառն. այլ՝ զԱ՝տրուգօրն (տե՛ս ի՝ հետ ո՛րբալին ա՛ա՛ւրն.) և այլ ո՛սոսկ և կամն զնա՛ւարհրդա՛ալ շրջանն, ինչ՝ զՀայր ոչ ոք ըստ-յո՛ւմ:

Ի՝ ըստ՛ացա՛լն կոչ ըսա կոչեն Էնկրպագեն ձեր կոչին. և համբո՛ւրեն զա՛ւետարանն. և զԼ՝ եղիսկոպոսին ի՝մ չահանային ըստ՛ացոյն:

Ի՝ յորմէ՞ն ձեր կոտարա՛ն ասցի՛ն երբեմն և ըստ-յո՛ւմ, ձագի Եպիսկոպոսն վերամբարձ յաչեա՛, և ասէն. Արթի՛ւ. և զնուագարք սա՛եալ կոչ-պոն:

Սկ Ա.ետարանիս որ ը Յովհաննու։
ԺԳ. 12։

Տէն մեր Յս Ա.ծ

Ա.ե յորժամ լուաց զտուս նոյ, առ զՀանդերձեան իւր՝ և դարձեալ բազմեցաւ, և ասէ ցնս. գիտէք զինչ արարի ձեզ։ Դուք կոչէք զիս վարդապետ և տէր. և բարւոք ասէք, քանզի եմ իսկ։ Ապա արդ՝ եթէ ես լուացի զտուս ձեր՝ Տէրս և վարդապետս, և դուք պարտիք զմիմեանց ոտս լուանալ։ Օրինակ մի ետու ձեզ, զի որպէս ես ձեզ արարի, և դուք առնիջիք։ 15։

Ապա ասէ–ա–ն յոտկէ։

Ա.ե ևս միաբան ամենեքեան գոհացարուք զանհասանելի և զանճառելի մարդասիրութենն Տեր մերոյ Յսի Ա.ի, որ այսօր նորոգեաց ի մեզ զսահման պատուհիրանի իւրոյ, տալով մեզ առհաւատչեայ պարգեւս թողութեանց մեղացն՝ սիրոյ աւազանին մաքրութեան։ Ընդէրևցուք և խնդրեսցուք ի նմանէ, զի արժանաւորեսցէ զմեզ արթնութեանն և զգաստութեան՝ հաղորդ լինել չարչարանաց նր, առ ի հանդիպումն լուսոյ փառաւոր յարութեանն իւրոյ. ամենակալ Տէր Ա.ծ մեր կեցուսցէ և ողորմեսցի։

Ա– ծողբ–կն ասէ։

Տէր ողորմեա. Տէր ողորմեա. Տէր ողորմեա։

Ա՛ն եպիսկոպոսն Ի՛ յահանայն առաջ պաշտօնէ։

Տէր Աստ մեր, որ ըստ բազում աքանչելապործ մարդասիրութեանդ քո ոչ անարժան համարեցար լուսանալ զոտս աշակերտաց քոց. զի խոնարհութեամբ ուսուցեր բարձրանալ այնոցիկ, որք գան ցհետ հրամանաց քոց Տէր. դու նոյն ինքն փըրկիչ աշխարհի և այժմ նորոգեա՛ ի մեզ լուսաւորման պատուիրանի քո, և երևելի ջերմ այսօրիկ լուսացմամբ շնորհեա՛ մեզ զսրբութի՛ն հոգւոյդ սրբոյ. և պարապեա՛ զմեզ՝ ի հոգի և՛ ի մարմին յամ սատանայական ներգործութենէ. զի դու ես թագաւոր մեր, և անուն քո կոչեցեալ է՛ ի վրա մեր։ Ա՛ղօթս քեզ հանգուցք զօրհնութիւն և զփառս հօր և Որդւոյ և ամենասրբ հոգւոյդ. այժմ և միշտ։

Խաղաղութի՛ն ամենեցուն։
Ա՛յ երկրպագեսցուք։

Հովիւ քաջ, հովիւ բարի և մարգասէր Տէր իմ Յի՛սուս Քրիստոս, որ կամաւորաբար յանձն առեր դնել զանձն քո՛ ի վե՛ր բանաւոր հօտի քո. որ կամաւ հօր և սրբ հոգւոյն եկիր՝ ի խնդիր մոլորեալ ոչխարի քո. որ զմոլորեալքս գտեր, և զվիրաւորեալքս բժշկեցեր՝ հոգւով և ջրով նր աւազանին լուացմամբ. և անապական մարմնով և արեան քո ճաշակմամբ։ Ա՛ղօթս և այսօր անօրինական ներմարդումբ զերկուս փրկագործութիւնս մեր անճառելի խոնարհութի՛ն սկիզբն առեալ կատարեցեր՝ ի՛ ոգ վերնատունն՝ լուսաւորելով զոտս աշակերտաց քոց, բաշխելով՝ ի նո՛ր

զկեն-

զկենդանարար մարմին քո և զարիւն, և զնոյն յիշատակ կամաւոր չարչարանաց քոց նոքօք աւանդեցեր ամ հաւատացելոց քոց՝ կատարել մինչև յերկրորդ գալուստ քո: Նա արդ Տէր բարերար՝ մեք մեղուցեալ ծառայքս քո ըստ կարի ակարութեանս մերում՝ զօրհնս քո յանկ հանեալ՝ աղաչեմք զընդրկս ողորմութենէ քո: Հովուեա զբանաւոր հօտ քո՝ի յարօտս կենդանարար աւետարանական վարդապետութենէ քո: Հանդո զմեզ՝ի ջուր աւազանին, առ՝ի յորդեգրութի երկնաւոր Հօր քո: Ուրբո զմեզ՝ի յուղիս փափկութենէ անապական արեան քո՝ զոր վն մեր հեղեր: Տուր մեզ զկենդանարար մարմինդ քո, որ է հաց կենաց իջեալ յերկնից. և աշխարհի կեանս պարգեւէ: Հաստատեա մեզ՝ի շաւիղս պատուիրանաց քոց՝ առաքնորդական Հոգւովդ քովք սրբով: Տուր պահապան երկիւղածաց քոց զբանակս հրեշտակաց քոց, ամրացուցանելով շուրջանակի զՀոգի և զմարմին՝ի մեքենայից բանսարկուին: Տուր մեզ խնամատութի ճառագայթեալ Հոգւով ելանել ընդ քեզ յաղօթս՝ի սբ լեառն ձիթենեաց, առ՝ի կցորդութի կամաւոր չարչարանաց քոց: Ընդհատ մեզ զղջումն արտասուաց ընդ երանելոյն Պետրոսի, առ՝ի լուայցումն մեղաց մերոց: Ուրժանաւորեա զմեզ մաքուր Հոգւով հանդիպել քեզ՝ի փառաւոր և՝ի միւսանգամ գալստեանդ քո և ընդ ամ սքս քո, յարուցեալդ բերկրանօք ուրախութիւն օրհնել գովել և փառաւորել զամենասբ զԵրրորդութիւնդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

Օյնի ալքինի առի պատ. Հոսեալ հրեղինաց։
վոխ. Ինդ երեկոյս հասեալ ժամ։

Յաւարկուն տրտղ. Խնդրեսցուք։ Վերջ՝ յայ-
նիւ։ Ալքի։ Անագաւոր խաղաղ։ Հայր մեր։

Ի՝ ալյինն։

ԷՒԷԳ
ՈՒՐՐԱՑՈՒ։

Ի գնչէրէն հոլոմ է։ Լա՞ի կոպալո՞մ սալոմին՝
սաչ կանանագլո՞մ պէ։ Օրհնեա անձն իմ զՏէր։

Հեղինակ Հայրոնի պէ։

ԱՍՈՅՈՐ Ի ԿԵՏԵՐՈՒՄՆ,
ածային ընծրեաց Տոր ուխտի
ճշմարտութեե քո, ի վերնա-
տունն խորհրդոյ տարամեր-
ժեալ Յուդաս ի հօտէն փոքու. ուստի և դու
դառն Աստուծոյ դիմեալ կամաւ ի մահ խաչին
առ ի բառնալ զմեզս աշխարհի. վե որոյ խնայ-
եա ի մեզ Քրիստոս կամաւոր քո չարչարանօք։
Ածոյր որ ի հրեղէն զօրաց երկնից միշտ փա-
ռաբանեալ երկրապահս քանդ. աղօթեէր առ
Հայր մարմնով ընկալեալ ընդ Հօր գքո վե իմ
զպաղատանս, ուստի կամաւ կրելով զերկիւղ ի
հրեշ-

եղբարք քո ։ և ցուրք գեղք պաշարեցին՝ զքե՛ ի
դարաց և՛ ի փարխեցուց ։ և շուրջ եղեն շուրջ
բալուքք զինուորք Պիղատոսի և Հերովդէի ։
վասն որոյ ։

Ա՛ոյս յոտոքք առնիատուքն ։ Ի՛ւ հա խատալ ։ Ա՛հնոյ ։
Օրհնութի՛ւ և ։

Ի՛ւ ատա ըստանէն ջահա, և էլիոպատան ծոնդէնա
՚ի վե՛ր ակռանոյ յոյակոյա և յոյնակոյա, և ծոնդէնա
հ՚ հեծ՚ ի հիկ ։
Ի՛ւ փենա պէրտակուն, և պէրե Ի՛էպատանա՚ի վէ՛,
և պատգամատրանա. և ատէն էրկու յուհանատ ատու-
ծո՛ւ Ա՛. Ա՛. ինի ։ Ի՛ւ ընկնէտու՛ն Ա՛. ինի Ի՛է-
պատան ։

Ի՛ատկէն ինի ։

Պատմո Ա՛ ։

Ընդ՛ր խառվեցան հնեմանաք, և ժողովուրդք
խորհեցան ՚ի սնոտիս ։
Յանդիման եղեն թագաւորք երկրի, և իշխանք
ժողովեցան ՚ի միասին, մի՛ Տ՚ն և մի օծելոյ նո՛ ։
Խզեսցո՛ւք զկապանս նո՛ց, և ընկենցուք ՚ի մէնջ
զլուծ նո՛ ։
Ի՛նակեան յերկինս ծիծաղեսցի Տ՚ն, և Տէր
արհամարհեսցէ զնո՛ ։
Յայնժամ խօսեսցի ընդ նո՛ բարկութի՛ւ իւրով,
և սրտմտութի՛ւ իւրով խառնեցուսցէ զնո՛ ։
Ի՛ս կացի թագաւոր ՚ի Նամանէ, ՚ի վե՛ր Սիոնի
լերին սրբոյ նո՛ր, ՚ի պատմել ինձ զՀրամանս Տ՚ն ։
Տի՛ աասց ցիս, որդի իմ ես դու, և ես այսօր
ծնայ զքե՛զ ։ Խնդ=

եղբարք քո ։ և ցուրք գեղք պաշարեցին՝ զքե՛ ի
դարաց և՛ ի փարխեցուց ։ և շուրջ եղեն շուրջ
բալուքք զինուորք Պիղատոսի և Հերովդէի ։
վասն որոյ ։

Ա՛ոյս յոտոքք առնիատուքն ։ Ի՛ւ հա խատալ ։ Ա՛հնոյ ։
Օրհնութի՛ւ և ։

Ի՛ւ ատա ըստանէն ջահա, և էլիոպատան ծոնդէնա
՚ի վե՛ր ակռանոյ յոյակոյա և յոյնակոյա, և ծոնդէնա
հ՚ հեծ՚ ի հիկ ։
Ի՛ւ փենա պէրտակուն, և պէրե Ի՛էպատանա՚ի վէ՛,
և պատգամատրանա. և ատէն էրկու յուհանատ ատու-
ծո՛ւ Ա՛. Ա՛. ինի ։ Ի՛ւ ընկնէտու՛ն Ա՛. ինի Ի՛է-
պատան ։

Ի՛ատկէն ինի ։

Պատմո Ա՛ ։

Ընդ՛ր խառվեցան հնեմանաք, և ժողովուրդք
խորհեցան ՚ի սնոտիս ։
Յանդիման եղեն թագաւորք երկրի, և իշխանք
ժողովեցան ՚ի միասին, մի՛ Տ՚ն և մի օծելոյ նո՛ ։
Խզեսցո՛ւք զկապանս նո՛ց, և ընկենցուք ՚ի մէնջ
զլուծ նո՛ ։
Ի՛նակեան յերկինս ծիծաղեսցի Տ՚ն, և Տէր
արհամարհեսցէ զնո՛ ։
Յայնժամ խօսեսցի ընդ նո՛ բարկութի՛ւ իւրով,
և սրտմտութի՛ւ իւրով խառնեցուսցէ զնո՛ ։
Ի՛ս կացի թագաւոր ՚ի Նամանէ, ՚ի վե՛ր Սիոնի
լերին սրբոյ նո՛ր, ՚ի պատմել ինձ զՀրամանս Տ՚ն ։
Տի՛ աասց ցիս, որդի իմ ես դու, և ես այսօր
ծնայ զքե՛զ ։ Խնդ=

խնդրեա յինէն. և տաց քեզ զՀեթանոսս ի ժառանգութիւն, և իշխանութիւն քեզ ցամ ծագս երկրի:

Հովուեսցես զնոսս գաւազանաւ երկաթեաւ. ոպ զանօթ բրտի փշրեսցես զնոսս:

Եւդ՝ թագաւորք զայս ի միտ առէք. խրատեցարուք ամենեքեան, դյք դատիք զերկիր:

Ծառայեցէք Տն երկիւղիւ. և ցնծացէք առաջի նր դողութիք:

Ընկալարուք զխրատ նր, դի մի բարկասցի Տր. և կորնչիցիք ի ճանապարհացն արդարութիք:

Ի ժամանակի, ոպ բորբոքեսցի բարկութիւն նորա:

Երանի ամենեցուն որ յուսացեալ են ի Տէր:

Սաղմոս Է:

Տէր զի քազում եղեն նեղիչք իմ. բազումք յարեան ի վր իմ:

Բազումք ասէին զանձնէ իմմէ, թէ չէք փրկութիւն սորա առ Ած իւր:

Այլ դու Տր օգնական իմ ես. փառք իմ, և բարձրացուցիչ գլխոյ իմոյ:

Զայնիւ իմով ես առ Տր կարդացի, լուաւ ինձ ի լեռնէ սրբոյ իւրմէ:

Ես ննջեցի և ի քուն եղէ. զարթեայ, և Տէր ընդունելի իմ է:

Ոչ երկեայց ես ի բիւրուց ղօրաց ծգ. որ շուրջանակի պատեալ պահեալ պաշարեին զիս:

Արի Տէր, և փրկեա զիս Ած իմ. զի դու հարկեր զամենեսեան, դյք էին ընդ իս թշնամութիք ի տարապարտուց, ջարամանեա մեղաւորաց փշրեսցես:

Տէր

Տնդ է փրկութի՛ւն ի վը ժողովրդեան քո՝ օրհնութի՛ւն քո։

Սաղմոս ՃԲ։

Ի կարդալ իմում լուսաւոր ինձ Աստ ըստ արդարութեան. ի նեղութի՛ւն ինձ անդորր արարեր. ողորմեա՛ ինձ, և լուր աղօթից իմոց։

Որդիք մարդկան մինչև ի՞րը էք խստասիրտք, ընդէր սիրէք զնանրուն, և խնդրէք զստութի՛ւն։

Ծաներ՛ուք զի սքանչելիս արար Տէր սքղ իւրում. և Տէր լուիցէ ինձ՝ ի կարդալ իմում առ նա։

Խարկանայք և մի մեղանչէք. զոր ինչ ասէք՝ ի սիրտս ձեր, յանկողինս ձեր զղջացարո՛ւք։

Սաստուցէք պատարագս արդարութեան. և յուսացարո՛ւք՝ ի Տէր։

Խաղումք ասէին. Թէ ո՞ ցուցցէ մեզ զբարութի՛ւն Տեն. նշանեցաւ՝ ի մեզ լոյս երեսաց քոց. և ետուր ուրախութի՛ւն սրտից մերոց։

Ի պտղոյ ցորենոյ՝ գինւոյ՝ ձիթոյ իւրեանց լցուցեր զնա։

Խաղաղութի՛ւն յայս ևա՛ի սոյն ննջեցուք և զարթիցուք. զի դու Տէր միայն առանձին յուսով քո բնակեցուցեր զմեզ։

Ա՜ռ այլն եղանուկն յայնիկ կոպտ։

Ընչանք ժողովեցան՝ ի միասին. վը Տէն և վը օծելոյ նորա։

Աբե՛ր անգամ ասէն, ա՜ զնեփնեն քաղէք։

Ապա երթ Տէ՛ն՝ նէրսեսի ասուցեալ յալտա ձեռն ուրբեսու գնելեն ասեղբանոցն։

Հա՜

Շաբաթն Դ։

Այսօր անձամբ լուսոյն Ծագումն՝ ի վերկութիւն մեր կատարումըն. խոնարհի՛ ի վերնատունն՝ ի ստուերական տանից լըռութիւն. նախ քան զնիրհըսըն խորհըրդոյ՝ սփածաւ ընկալակ արիւնն լուսոյ. և ջուր առեալ ծառայաբար՝ զոտըս լուանայր զաշակերտացն։

Յառաջն Հօր փառաց լուսոյ՝ Պետրոս մերձ ձիլ յոտս ոչ ներէր. այնըմ՝ ձեռաց որոյ են գործք՝ երկինք երկիրք և երկրաւորք. որով կուրացաւ աչըք բազմաց՝ խուլք և համրք արձակեցան. որ վերածեաց զինքն ի ծովէն՝ սաստուկ ալեացն և լըռեցոյն։

Ոչընչոյն ընտրեալ հօտին փոքուս՝ սաստէր զհորհուրդն ոչ գիտելոյ. որով դառնայր և հնազանդէր՝ զոտն և ղգլուխս մաքրել մաղթէր. զընչոյս ասէ չէ ինչ պիտոյ՝ լուացումըն ջրոյ զի լուացեալ է. ոտիցըդ պէտք են մաքրութիւն՝ յօդիլ ի գլուխըս սրբութեամբ։

Դասուց իւրոց աշակերտացն՝ զոր նախ բանիւ վարդապետեաց. այսօր գործով ըզծայրագոյնն՝ եցոյց յինքեան զխոնարհութիւն. սպասաւորեալ հողեղինացն՝ այն որ անճառ է հրեղինայ. տարեալ պաշտօն իւր ծառայիցն՝ այն որ պաշտին ի սրովբէից։

Ամէն Տէր ասէ էիր՝ և վարդապետըս քոյոցիդ. զաշակերտացդ և զծառայից՝ զոտըս լուացի ի հնոյ աղտից. միմեանց և դուք համաձայնութիւք՝ ցուցէք ըզնոյն խոնարհութիւն. բարձրացելոյն ի կործանումն՝ և անկելոյ ընդ ճեղ կանգնումն։

Օրդ

Որ մաքրեցեր յաւազանին՝ մաքուր ձեռօք զ-
տլս նոցին. և ուսուցեր խոնարհութիւն՝ յազթօղ
լինել չար հրպարտին. և զիմ լուսաւ զտիմդին մե-
ղաց՝ ապաչանօք սրբոյ գլխոյդն. և զգեցուցաս ուղ-
ղեալ զոտին՝ խոնարհութիւն ելիւք յերկինս։

Ըստ յառաջելոցս պատմէ. Որթիւ։

Սկզբ Ընտրեալիս որ ըստ Յովհաննու։
Ժէ. 16։

Տէր մեր Յս Քս ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. ոչ է ծառայ մեծ
քան զտէր իւր. և ոչ առաքեալ՝ մեծ քան զայն՝
որ առաքեացն զնա։ Եթէ զայս գիտէք, երա-
նելի ևս էք՝ եթէ առնիցէք զայս։ Ոչ վս ամե-
նեցուն ձեր ասեմ. զի ես գիտեմ, զորս ընտրե-
ցիւք. այլ զի լցցի գիրն, թէ որ ուտէր ընդ իս
հաց՝ արար ինձ խաբէութիւն։ Յայսմհետէ իսկ
ասեմ ձեզ մինչչև եղեալ, զի յորժամ լինիցի՝
հաւատասջիք թէ ես եմ։ Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ. որ ընդունի զոր ոք ես առաքեցից, զիս
ընդունի. և որ զիս ընդունի, ընդունի զայն՝ որ
առաքեացն զիս։ Զայս իբրև ասաց Յս, խռովե-
ցաւ յոգի իւր՝ վկայեաց և ասէ. ամէն ամէն ա-
սեմ ձեզ, զի մի ոմն ի ձէնջ մատնելոց է զիս։
Նայէին ընդ միմեանս աշակերտքն տարակու-
սեալք, թէ զումմէ ասիցէ։ Եւ էր մի ոմն յա-
շակերտացն բազմեալ առ Յհիւ, զոր սիրէր
Յս։ Կնարհէ նմա Սիմոն Պետրոս՝ հարցա-
նել՝ ով իցէ, վս որոյ ասէն։ Եւ նա անկեալ զան-
ջքն Յսի, ասէ ցնա. Տէր՝ ով է։ Պատասխա-

նի եւս Յն և ասէ. այն է՝ որում ես թաղիմ զպատառն՝ և տայ. և թաղեալ զպատառն տայ Յուդայի սկարիովթացւոյ: Եւ յետ պատառոյն ապա եմուտ ի նա սատանայ. և ասէ ցնա Յս. արդ՝ զոր ինչ առնելոց ես՝ արա վաղվաղակի: Եւ զայս ոչեք իմացաւ ի բազմականաց սեղի, թէ առ ինչ ասաց ցնա: Օր ոմանք համարէին, թէ՝ զի զարկղն ունէր Յուդա, ասաց Նմա Յս, գնեա ինչ որ պիտոյ իցէ մեզ ի տօնիս. և կամ՝ զի աղքատաց ինչ տացէ: Իսկ նորա առեալ զպատառն՝ եւ արտաքս վաղվաղակի. և էր գիշեր: Եւ իբրև եկ, ասէ Յս. այժմ փառաւորեցաւ որդի մարդոյ. և Ած փառաւորեցաւ ի նմ: Օր եթէ Ած փառաւորեցաւ ի նմ, և Ած փառաւորեսցէ զնա յանձն իւր. և վաղվաղակի փառաւորեսցէ զնա: Որդեակք իմ՝ փոքր ինչ ժամանակ ընդ ձեզ եմ. խնդրիցէք զիս. և ոյզ ասացի ցհրեայսն, եթէ ուր եմն երթամ, դուք ոչ կարիք գալ. և արդ ձեզ ասեմ: Պատուիրան նոր տամ ձեզ, զի սիրիցէք զիմեանս. ոյզ սիրեցի ես զձեզ, զի և դուք սիրեսջիք զիմեանս: Այսմ գիտասցեն ամենեքեան՝ եթէ իմ աշակերտք էք, եթէ սիրիցէք զիմեանս: Ասէ ցնա Սիմովն Պետրոս. Տէր՝ յո՞վ երթաս: Պատասխանի ետ Յս, ուր եմն երթամ՝ դու ոչ կարես այժմ գալ զկնի իմ, բայց ապա նկուցես զկնի իմ: Ասէ ցնա Պետրոս. Տէր ընդէ՞ր ոչ կարիցեմ գալ այժմ զկնի քո. արդէն զանձն իմ խոկ եդից ի վե՛ր քո: Պատասխանի ետ Յս. զանձն քո դիցես ի վե՛ր իմ. ամէն ամէն ասեմ քեզ. չև հնչէ հաւուն խօսեալ, մինչ դու երիցս ուրասցիս զիս:

զնա՝ Այ՛ խոովեսցին սիրտք ձեր. այլ հաւատացէք Ա՟ծ, և յիս հաւատացէք՝ Ի տան Հ՟օր իմոյ օթևանք բազում են, ապա թէ ոչ՝ ասացեալ էր իմ ձեզ, թէ երթամ պատրաստեմ ձեզ տեղի՝ Եւ եթէ երթամ և պատրաստեմ ձեզ տեղի, դարձեալ գամ, և առնում զձեզ առ իս. զի ուր եմն իմեմ, և դուք անդ իցէք՝ Եւ ուր երթամն՝ գիտիցէք, և զճանապարհն գիտիցէք՝ Ասէ ցնա Թովմաս. Տէր՝ ոչ գիտեմք յո՞ երթաս, և զիարդ զճանապարհն կարասցուք գիտել՝ Ասէ ցնա Յն. Ես եմ ճանապարհ և ճշմարտութիւն և կեանք. ոչընդ դայ առ Հ՟այր՝ եթէ ոչ ինէն՝ Եթէ զիս գիտէիք՝ ապա և զՀ՟այրն իմ գիտէիք, և այսուհետև գիտասջիք զնա՝ Ասէ ցնա Փիլիպպոս. Տէր՝ ցո՛ց մեզ զՀ՟այր՝ և շատ է մեզ՝ Ասէ ցնա Յն. այսչափ ժամանակս ընդ ձեզ եմ, և ո՞չ ծանեար զիս Փիլիպպէ. որ տեսանէ զիս՝ տեսանէ զՀ՟այրն. և դու զիարդ ասես՝ եթէ ցո՛ց մեզ զՀ՟այր՝ Ո՞չ հաւատաս՝ եթէ ես՝ի Հ՟այր, և Հ՟այր յիս է. զբանս զոր ես խօսիմ ընդ ձեզ, ոչ եթէ յանձնէ ինէն խօսիմ, այլ Հ՟այրն՝ որ յիս քնակեալ է, նա գործէ զգործսն՝ Հաւատացէք ինձ, եթէ ես՝ի Հ՟այր՝ և Հ՟այր յիս՝ Այլապա թէ ոչ՝ զնէն վն գործոցն հաւատացէք ինձ՝ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, թէ որ հաւատայն յիս, զգործսն զոր ես գործեմ՝ և նա գործեսցէ, և մեծամեծս ես քան զնոսա գործեսցէ, զի ես առ Հ՟այր երթամ՝ Եւ զոր ինչ խնդրիցէք յանուն իմ, արարից զայն, զի փառաւորեսցի Հ՟այր յՈրդի՝ Եթէ սիրէք զիս՝ զպատուիրանս իմ պահեսջիք՝ Եւ ես աղաչեմ

ցից զՀայր, և այլ մխիթարիչ տացէ ձեզ. զի
ընդ ձեզ բնակեսցէ ի յաւիտեան. զՀոգին
ճշմարտութեան, զոր աշխարհս ոչ կարէ ընդու-
նել. զի ոչ տեսանէ զինա, և ոչ ճանաչէ զինա.
բայց դուք ճանաչէք զինա, զի առ ձեզ բնակես-
ցէ՝ և ընդ ձեզ եղիցի: Ոչ թողից զձեզ որբս.
գամ առ ձեզ: Փոքր միւս ևս՝ և աշխարհս ոչ
ևս տեսանէ զիս, բայց դուք տեսանիցէք զիս. զի
ես կենդանի եմ, և դուք կենդանի լինիցիք: Յայնմ աւուր գիտասջիք դուք, զի ես ի Հօր
իմում՝ և դուք իս՝ և ես ի ձեզ: Որ ունի
զպատուիրանս իմ՝ և պահէ զնա, նա է որ սիրէ
զիս. և որ սիրէն զիս՝ սիրեսցի ի Հօրէ իմմէ.
և ես սիրեցից զնա, և երևեցայց նմա զիս:
Ասէ ցնա Յուդա ոչ սկարիովտացին. Տէր՝ զի՞
եղէ զի մեզ յայտնելոց ես զքեզ՝ և ոչ աշխար-
հի: Պատասխանի եաւ Յի՛ս և ասէ ցնա. եթէ ոք
սիրէ զիս՝ զբանն իմ պահեսցէ, և Հայր իմ սի-
րեսցէ զնա. և առ նա եկեսցուք՝ և օթևանս
առ նմա արասցուք. և որ ոչն սիրէ զիս՝ զբանս
իմ ոչ պահէ. և բանն իմ զոր լսէք՝ ոչ է իմ,
այլ Հօրն որ առաքեացն զիս: Զայս խոսեցայ
ընդ ձեզ՝ մինչ առ ձեզս եմ: Իսկ մխիթարիչն
Հոգին սրբ՝ զոր առաքեսցէ Հայր յանուն իմ,
նա ուսուսցէ ձեզ զամ, և յիշեցուսցէ զամ՝
օրինչ ասացի ձեզ: Խաղաղութի՛ն ձողում ձեզ,
զխաղաղութի՛ն զիմ տամ ձեզ. ոչ ոպ աշխարհս
տայ՝ տամ ես ձեզ. մի խռովեսցին սիրտք ձեր,
և մի զանգիտեսցեն: Լուարուք, զի ասացի ես ձեզ՝
Թէ երթամ, և գամ առ ձեզ. եթէ սիրեիք
զիս՝ ապա ուրախ լեալ էր ձեր՝ Թէ ես առ Հայր
եր-

երթամ, զի Հայր իմ մեծ է քան զիս։ Եւ այժմ ասացի ձեզ մինչեւ եղեալ. զի յորժամ լինիցի՝ հաւատասջիք։ Ոչ ես այլ շատ խօսեցայց ընդ ձեզ, գայ իշխան աշխարհիս այսորիկ՝ և ինձ ինչ ոչ գտանէ։ Այլ զի ծանիցէ աշխարհ, եթէ սիրեմ զՀայր. և ոպ պատուիրեաց ինձ Հայր՝ այնպէս առնեմ. ծն արիք՝ գնասցուք աստ։ Ես եմ որթն ճշմարիտ, և Հայր իմ մշակ է։ Ամենայն ոստ որ յիս է՝ և ոչ բերէ պտուղ, կարէ զնա. և ամ որ բերէ պտուղ՝ արբէ զնա, զի առաւել ես պաղարեր լիցի։ Դուք արդէն իսկ սբ էք վ բանին՝ զոր խօսեցայ ընդ ձեզ։ Կացէք յիս՝ և ես՝ի ձեզ. ոպ ոստն ոչ կարէ պտուղ բերել յանձնէ իւրմէ, եթէ ոչ իցէ հաստատեալ յորթն, նոյնպէս և դուք՝ եթէ ոչ յիս հաստատեալ իցէք։ Ես եմ որթն և դուք ոստ. որ հաստատեալ է յիս՝ և ես՝ի նա, նա բերէ պտուղ յոյժ. զի առանց իմ ոչինչ կարէք առնել։ Եթէ ոք ոչ է հաստատեալ յիս, նկ նա արտաքս իբրև զոստն՝ և ցամաքեցաւ, և ժողովեն զնա և՝ի հուր արկանեն՝ և այրի։ Եթէ կայցէք յիս՝ և բանք իմ՝ի ձեզ կայցեն, որինչ կամիցիք խնդրեսջիք՝ և լինիցի ձեզ։ Յայսմիկ փառաւորեցաւ Հայր իմ, զի պտուղ յոյժ բերիցէք. և եղիջիք իմ աշակերտք։ Ինպ սիրեաց զիս Հայր, և ես սիրեցի զձեզ. հաստատուն կացէք՝ի սէր իմ։ Եթէ պահիցէք զպատուիրանս իմ, կացջիք՝ի սէր իմ. ոպ ես զպատուիրանս Հօր իմոյ պահեցի, և կամ՝ի սէր նմ։ Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ուրախութիւնն իմ՝ի ձեզ իցէ, և ձեր ուրախութիւն

ցեալ եղեցի: Այս է պատուէր իմ, զի սիրեսջիք զմիմեանս, ոպ և ես զձեզ սիրեցի: Ոչնճ ևս քան զայս սէր ոչոք ունի, եթէ զանձն իւր դիցէ ի վե բարեկամաց իւրոց: Դուք բարեկամք էք իմ, եթէ առնիցէք զոր ես պատուիրեմ ձեզ: Ոչ ևս կոչեմ զձեզ ծառայս, զի ծառայն ոչ գիտէ զինչ գործէ տէրն նր. այլ զձեզ կոչեցի բարեկամս, զի զամ, զոր լուայ ի Հօրէ իմմէ՝ ծանուցի ձեզ: Ոչ եթէ դուք ընտրեցիք զիս. այլ ես ընտրեցի զձեզ, և եդի զձեզ. զի դուք երթայցէք՝ և պտղաբերք լինիցիք. և պտուղն ձեր կացցէ. և զոր ինչ խնդրիցէք ի Հօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ: Այսս պատուիրեմ, զի սիրեսջիք զմիմեանս: Եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ, գիտասջիք զի նախ զիս ատեաց: Եթէ յաշխարհէ աստի էիք՝ աշխարհ զիւրան սիրէր արդեօք. բայց զի չէք յաշխարհէ. այլ ես ընտրեցի զձեզ յաշխարհէ, վ՚ ասէ րիկ ատեայ զձեզ աշխարհ: Յիշեցէք զբանն զոր ասացի ձեզ, թէ ոչ է ծառայ մեծ քան զտէր իւր. եթէ զիս հալածեցին, ապա և զձեզ հալածեսցեն. եթէ զբանն իմ պահեցին, ապա և զձերն պահեսցեն: Այլ զնոսս արասցեն ընդ ձեզ վ՚ անուան իմոյ. զի ոչ գիտեն զայն՝ որ առաքեացն զիս: Եթէ եկեալ՝ և խօսեցեալ ընդ նս, մեղ ինչ ոչ գոյր նց. բայց արդ չէք պատճառք վ՚ մեղացն իւրեանց: Որ զիս ատեայ՝ և զհայրն իմ ատեայ: Եթէ զգործսն չէր գործեալ ի նս, զոր ոչ այլ ոք գործեաց, մեղ ինչ ոչ գոյր նց. բայց արդ տեսին՝ և ատեցին՝ և զիս և զհայրն իմ: Այլ զի լցցի բանն, որ յօրէնս նց

գրեալ

դրեալ է, թէ աւելին գիս տարապարտուց։ Նայ յորժամ եկեսցէ Մխիթարիչն՝ զոր ես առաքեցից ձեզ ՚ի Հօրէ՝ զՀոգին ճշմարտութեան, որ ՚ի Հօրէ ելանէ, նա վկայեսցէ վըր իմ. և դուք վկայէք՝ զի ՚ի սկզբանէ ընդ իս էք։ Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի մի գայթագղեսջիք ՚ի ժողովրդոց իւրեանց Հանիցեն զձեզ. այլ եկեսցէ ժամանակ՝ զի ամ որ սպանանիցէ զձեզ, Համարիցի պաշտօն մատուցանել Աստ։ Եւ զայն արասցեն ընդ ձեզ. քանզի ոչ ծանեան զՀայր՝ և ոչ զիս։ Այլ և զայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի յորժամ եկեսցէ ժամանակ՝ յիշեցէք՝ թէ ես ասացի ձեզ։ Զայս ՚ի սկզբանէ ոչ ասացի ձեզ, քանզի ընդ ձեզ էի։ Նայց արդ երթամ ես առ առաքիչն իմ. և ոչոք ՚ի ձենջ Հարցանէ զիս, թէ Ո՞ երթաս։ Այլ զի զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, տըրտմութիւն ելից զսիրտս ձեր։ Այլ ես զճշմարիտն ասեմ ձեզ. լաւ է ձեզ երթ ես երթամ. զի եթէ ես ոչ երթայց՝ Մխիթարիչն ոչ եկեսցէ առ ձեզ. ապա եթէ երթամ, առաքեցից զնա առ ձեզ։ Եւ նա եկեալ յանդիմանեսցէ զաշխարհ վն մեղաց՝ և վն արդարութեան և վն դատաստանի։ Վն մեղաց՝ զի ոչ Հաւատան յիս. վն արդարութեան՝ զի առ Հայր իմ երթամ, և ոչ ես տեսանիցէք զիս. վն դատաստանի՝ զի իշխան աշխարհիս այսորիկ դատապարտեալ է։ Եւս բազում ինչ ունիմ ասել ձեզ՝ այլ ոչ կարէք Հանդարտել այժմիկ։ Յորժամ եկեսցէ նա Հոգին ճշմարտութեան, առաջնորդեսցէ ձեզ ամ ճշմարտութեան. զի ոչ երթէ յանձնէ ինչ խօսիցի, այլ զոր լսիցէ՝ խօսիցի, և զգալոցն պատ-

մեսցէ ձեզ : Այս զիս փառաւորեսցէ, զի յիմ
մէ առնուցու՝ և պատմեսցէ ձեզ : Ամէն
ինչ զոր ունի Հայր՝ իմ է . վասն որիկ ասացի
ձեզ , թէ յիմմէ առնուցու՝ և պատմես-
ցէ ձեզ : Փոքր մի, և ոչ ևս տեսանիք զիս, և
դարձեալ փոքր մի՝ և տեսանիցէք զիս . և ես եր-
թամ առ Հայր : Ասէին ուստիք յաշակերտաց
անտի ցմիմեանս . զի՞նչ է այս զոր ասէ ցմեզ ,
թէ փոքր մի՝ և ոչ տեսանիք զիս, և դարձեալ
փոքր մի՝ և տեսանիցէք զիս . և թէ ես առ
Հայր երթամ : Եւ ասէին . զի՞նչ իցէ այն փոքր
միւս ևս, չգիտեմք զի՞նչ խոսի : Ճանաչ Յի-
սուս եղեն կամէին ցնա հարցանել , և ասէ ցնա . վն
այդորիկ խնդրէք ընդ միմեանս՝ զի ասացի թէ
փոքր մի՝ և ոչ տեսանիք զիս, և դարձեալ փո-
քր մի՝ և տեսանիցէք զիս : Ամէն ամէն
ասեմ ձեզ , զի լայիք՝ և ողբասջիք դուք , և աշ-
խարհ խնդասցէ . դուք տրտմեսջիք , այլ տրտմու-
թիւն ձեր յուրախութիւն եղիցի : Կին յորժամ
ծնանիցի՝ տրտմութիւն է նմա, զի հասեալ է ժամ
նր . այլ յորժամ ծնցի զմանուկն , ոչ ևս յիշէ
զնեղութիւնն մի խնդութեան . զի ծնաւ մարդ յաշ-
խարհ : Եւ դուք այժմ տրտմութիւն ունիք . այլ
դարձեալ տեսից զձեզ , և ուրախ լիցին սիրտք
ձեր . և զուրախութիւն ձեր ոչըք Հանիցէ ի ձենջ :
Եւ յայնմ աւուր զիս ինչ ոչ հարցանիցէք : Ա-
մէն ամէն ասեմ ձեզ՝ զի զոր ինչ խնդրիցիք ի
Հօրէ իմմէ յանուն իմ , տացէ ձեզ : Մինչև
ցայժմ ոչինչ խնդրեցիք յանուն իմ . խնդրե-
ցէք , և առնուցուք . զի ուրախութիւն ձեր լցեալ
լիցէ : Այս առակօք խօսեցայ ընդ ձեզ . եկեսց-

ցէ

ցէ ժամանակ՝ յորժամ ոչ ևս առակօք խօսիմ
ցայց ընդ ձեզ . այլ յայտնապէս զհօրէ պատ-
մեցից ձեզ : Յայնմ աւուր խնդրեսջիք յանուն
իմ . և ոչ ասեմ ձեզ՝ եթէ ես աղաչեցից զհայր
մն ձեր . զի ինքն իսկ հայր սիրէ զձեզ՝ զի դուք
զիս սիրեցիք , և հաւատացիք՝ եթէ ես Որդի ե-
լի : Ելի՛ի հօրէ՝ և եկի յաշխարհ . դարձեալ
թողում զաշխարհ , և երթամ առ հայր : Ասեն
ցնա աշակերտքն . ահա արդ յայտնութեա՛ խօսիս ,
և առակ ևս ոչ մի ինչ ասես : Այժմիկ գիտեմք՝
եթէ գիտես զամ . և ոչինչ պիտոյ է՝ եթէ ոք
հարցանիցէ զքեզ . յայսմիկ հաւատամք՝ եթէ
Աստուծոյ ելեր : Պատասխանի ետ նոցա Յի-
սուս , և ասէ . այժմ հաւատայք : Ահա եկեսցէ ժամ , և է-
կեալ իսկ է , զի ցրուեսջիք իւրաքանչիւր տե-
ղիս , և զիս միայն թողուցուք . և ես միայն ,
զի հայր ընդ իս է : Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ ,
զի ընդ իս խաղաղութի՛ ունիցիք . յաշխարհի ատե
նեղութի՛ ունիցիք , այլ քաջալերեցարո՛ւք , զի
ես յաղթեցի աշխարհի : Զայս իրրև խօսեցաւ
Յի՛ս , ամբարձ զաչս իւր յերկինս և ասէ . Հա՛յր՝
հասեալ է ժամ , փառաւորեա զՈրդի քո , զի և
Որդի քո փառաւորեսցէ զքեզ : Որետուր նմ՝
իշխանութի՛ ամ մարմնոյ , զի ամե՛ն , զոր ետուր
նմա , տացէ զկեանն յաւիտենական : Այս է՛ն
յաւիտենական կեանք , զի ծանիցեն զքեզ միայն
ճշմարիտ Աստ՛ուած և զոր առաքեցեր զՅի՛ս Քրիս-
զքեզ փառաւորեցի յերկրի . զգործն կատարե-
ցի , զոր ետուր ցիս՝ զի արարից . և այժմ փա-
ռաւորեա զիս հայր՝ առ ի՛ քէն փառաբն՝ զոր
ունէի յառաջ քան զլինելն աշխարհի առ ի՛ քէն :

Յայտ-

Հայտնեցի զանուն քո մարդկան՝ զորս եառեր ինձ յաշխարհէ. քո էին, և ինձ եառեր զնոսա. և զբանն քո պահեցին: Արդ գիտացին՝ եթէ զամ ինչ զոր եառեր ինձ, առ ի քէն են, զի զբանն՝ զոր եառեր ինձ, եառ նոցա. և նոքա ընկալան, և ծանեան ճշմարտութիւն՝ եթէ առ ի քէն եկի. և հաւատացին՝ եթէ դու առաքեցեր զիս: Արդ՝ ես վասն նոցա աղաչեմ, և ոչ վասն աշխարհի աղաչեմ. այլ վասն նոցա՝ զորս եառեր ինձ, զի քո են: Եւ որ ինչ իմ է, քո է. և որ ինչ քո է, այն իմ է. և փառաւորեալ եմ ի նոսա: Եւ ես ոչ ևս եմ յաշխարհի, և նոքա յաշխարհի են, և ես առ քեզ գամ. Հայր սո՝ պահեա զնոսա յանուն քո, զոր եառեր ինձ. զի եղիցին միւ, ոյպէս և մեք միւ եմք: Մինչ էի յաշխարհի ընդ նոսա, ես պահէի զնոսա յանուն քո՝ զոր եառեր ինձ, և պահեցի. և ոչ ոք ի նոցանէ կորեաւ, բայց որդին կորստեան, զի գիրն լցցի: Այլ արդ առ քեզ գամ. և զայս խօսիմ յաշխարհի, զի ունիցին զուրախութիւնն իմ լիով յանձինս իւրեանց: Ես եառ նոցա զբանն քո. և աշխարհսատեաց զնոսա, զի չեն յաշխարհէ, ոյպէս և ես չեմ յաշխարհէ: Ոչ զայս աղաչեմ, զի բարձցես զնոսա յաշխարհէ. այլ զի պահեսցես զնոսա ի չարէ: Յաշխարհէ ոստի չեն, ոյպէս և ես չեմ յաշխարհէ: Սուրբ արա զնոսա ճշմարտութեամբ քով. զի քո բանդ ճշմարտութիւն է: Ոյպէս զիս առաքեցեր յաշխարհ, և ես առաքեցի զնոսա յաշխարհ: Եւ ի սմին նոցա ես սբ առնեմ զանձն իմ, զի եղիցին և նոքա սրբեալք ճշմարտութեամբ: Ոչ վասն նոցա միայն աղաչեմ, այլև վասն հաւատացելոց բանիւն նոցա յիս. զի ամենեքեան մի եղիցեն,

ցին, ոչ դու ՚այր յիս՝ և ես՝ ի քեզ, զի և նո՛ր՝ ի մեզ իցեն. զի և աշխարհ հաւատասցէ՝ եթէ դու առաքեցեր զիս։ Եւ ես՝ զփառսն զորետուր ինձ՝ ետու նոցա, զի իցեն մի՝ ոչ և մեք մի եմք։ Ես՝ ի նո՛ և դու յիս, զի եղիցին կատարեալք՝ ի մի. և գիտասցէ աշխարհ՝ եթէ դու առաքեցեր զիս. և սիրեցի զնո՛ ոչ դու զիս սիրեցեր։ ՚Հա՛յր՝ զորս ետուրն ինձ, կամիմ՝ զի ուր ես եմ, և նո՛ր իցեն ընդ իս. զի տեսանիցեն զփառսն իմ՝ զոր ետուրն ցիս. զի սիրեցեր զիս յառաջ քան զհիմնելն աշխարհի։ ՚Հա՛յր արդար՝ և աշխարհ զքեզ ոչ ծանեաւ. այլ ես զքեզ ծանեայ, և նո՛ր ծանեան՝ եթէ դու առաքեցեր զիս։ Եւ ծանուցի նոցա զանուն քո, և ծանուցից. զի սէրն՝ զոր սիրեցեր զիս՝ ի նո՛ իցէ, և ես՝ ի նո՛ ։ Այսպէս իրրև ասաց Յի՛, ել աշակերտօքն Հանդերձ յայնկոյս ձորոյն կեդրոնի, ուր էր պարտէզ. յոր եմուտ ինքն և աշակերտքն իւր։ Ծ. 1։

Ա՛ղօթք Հանդերձ ծունր դնելով զՅի՛ աղաչեցուք։ Տի՛ ողորմեա՛։ Այրե՛ անգամ լինիմ։

Եւ ևս խաղաղութիւն։ Օրհնութի՛ւն և փառք։

՚Ի վճարել ամէն ի փոխ՝ չէքուսանէն պէրիւս մոհպէնա՝ ի յոլէ ես՝ ի յահեվէ, չերիպտասան մոհպէնտոյն, ի չերեսայն ախաւալ ինչ պատասխանեաց։

Սրբոյդ փոխ։

Սաղմոս ԽԱ։

Ա՛յրանի որ խորհի զաղքատսն և զտնանկին, յաւուր չարի փրկէ զնա Տի՛։

Տէր

Տէր փրկէ զնա և կեցուսցանէ. երանելի առնէ ի վերն երկրի, և ոչ մատնէ զնա ի ձեռս թշնամեաց իւրոց:

Տէր օգնական է նմա ի մահիճս ցաւոց իւրոց. զամ անկողինս նր դարձուցանէ ի հիւանդութիւնէ նորա:

Ես ասացի Տէր ողորմեա ինձ. բժշկեա զանձն իմ. կս մեղայ քեզ:

Թշնամիք իմ ասացին ինձ չար. երբ իցէ գնի մեռցի և կորիցէ անուն նր:

Եւ եանէր տեսանել զնանրութիւն. խօսէր ի սրտի իւրում. ժողովէր զանօրէնութիմս յանձն իւր:

Երթայր ելանէր և գնայն խօսէր. գինէն շշնջէին ամ թշնամիք իմ:

Յարհեցան չար ի վերն իմ. բան անօրէնութիւն եդին ի վերայ իմ:

Միթէ որ ննջեցէն ոչ կս յարուցցու յառնել. քանզի և այրն խաղաղութիմ իմոյ՝ յոր և եւն յուսացայ:

Որ ուտէր ընդ իս հաց. յարձակեաց առնել ինձ խարէութիւն:

Եւ դու Տր ողորմեա ինձ. կանգնեա զիս, և հատուցից նց:

Ցայսմ ծանեայ թէ հաճեցար ընդ իս. զի մի ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ:

Եւ զիս յանմեծութիւնէ իմմէ ընկալար, հաստատեցեր զիս առաջի քո յաւիտեան:

Օրհնեալ Տր Աստ Իսրայելի յաւիտեանս յաւիտենից, եղիցի եղիցի:

Սաղմոս խե։

Ոչ փափաքէ եղջեռու յաղթեալս ջուրդ, այնպէս փափաքէ անձն իմ առ քեզ Ա՚Ծ։
Ծարաւի է անձն իմ առ քեզ Ա՚Ծ, հզօր և կենդանի. ե՞րբ եկից երևեցայց երեսաց Ա՚Ի։
Եղեն ինձ արտասուք իմ կերակուր ի տուէ և ի գիշերի, այն զի ասէին ցիս զօրհնաւազաղ ե՞ր է ուր է Ա՚Ծ քո։
Զայս ամ յիշէի, տառապէր յիս անձն իմ. քանզի երթեի, զի մանից ե՞ր յարիւաւ աքանչելեաց տան Ա՚Ի։
Ի ձայն ցնծութեան խոստովանութեան. և ի ձայն բարեկենդանութեան։
Երդ ընդէր տրտում ես անձն իմ. կամ ընդէր խռովես զիս. յուսա առ Ա՚Ծ խոստովանեա նմա. փրկիչ երեսաց իմոց Ա՚Ծ է։
Ընձեն իմ յոյժ խռովեցաւ, վասն որոշ յիշեցի զքեզ յերկրէն Յորդանանու, և Ա՚Հերմոնէ լեռնէ փոքրոէ։
Խորք խորոց կարդացին ձայն քեզ ի ձայն ամպաց քոց։
Ա՚Ի զբօսանք քո, և ալիք քո անցին ի վր իմ։
Ի տուէ պատուիրեաց Տէր ողորմութեի իւր. գիշերի զօրհնութեի նոր. և աղօթիք իմ առ Ա՚Ծ վ կենաց իմոց։
Ասացի Ա՚Ի ընդունելի իմ ես. ընդէր մերժեցեր զիս. ընդէր տրտում գնամ ես ի նեղել թշնամւոյ իմոյ։
Ի փշրել ոսկերաց իմոց նախատեցին զիս թշնամիք իմ. յասել ցիս զօրհնաւազաղ, ե՞ր է ուր է Ա՚Ծ քո։

Երդ՝ ընդէր տրտում ես անձն իմ. կամ ընդէր խռովես զիս. յուսա առ Աստուած. խոստովանեցայ նմա, փրկիչ երեսաց իմոց Աստուած է։

Աղաչս Ն։

Ո՞ւր ատա տար ինձ Աստուած. և իրաւ ատա ինձ՝ ի դատաստանի իմում։

Հայգեղ որ ոչ է սէր. ի մարդոյ մեղաւորէ նենգաւորէ փրկեա զիս։

Ո՛ւր Աստուած հզօրիչ իմ ես. ընդէր մոռացար զիս, ընդէր տրտում գնամ ես ի նեղել թշնամւոյ իմոյ։

Առաքեա Տէր զլոյս քո՝ և զճշմարտութիւն, զի առաջնորդեսցեն ինձ, հանցեն զիս ի լեառն սո՛ւրբ և ի յարկս քո։

Անդից առաքի սեղանոյ Աստուծոյ առ Աստուած՝ որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ։

Խոստովանեղէց քեզ օրհնութիւք Աստուած Աստուած իմ։

Երդ՝ ընդէր տրտում ես անձն իմ. կամ ընդէր խռովես զիս. յուսա առ Աստուած, խոստովանեցայ նմա, փրկիչ երեսաց իմոց Աստուած է։

Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյ Աստուծոյ և այժմ և

Սկսուած։

Բան անօրինութեանց եղիցի ի վերայ իմ. Տէր Տէր մի թողուր զիս։

Արձակ անգամ. ո՛ զնեցինն Քրիստոս։

Ողորմեա պ։

Ընդէց զօրէնսդրէն Մովսեսի զոր խոստացան ի Սիոնայ, նկեր ըզգեստն օրինակի և ըզքաւարարն ընդ

եղեգի. ըմբհին ՝ի նորըս փոխելով զբաժուհերն ՝ի լայն ճշմարտելով. փոխան զաւրն ինքըն գոլով զառն Ա՝ն նրմհրելով։

Ինդ բաղարջին հաց անխմոր՝ եւ բմմարմինն իւր գերկնաւոր. բղհուսածինն անսերմնաւոր՝ զանապական և գվնասական. ընդ ոչխարին արեան ուխտին՝ եւ մեզ զարիւն իւր ուխտ կըրկին. և եղեգան զաւնագունեին փոխան բղմարթ ածային։

Անապատն ապարածոց՝ զհացըն կենաց եւ քաղցելըց. և բզբաժակն ուրախարար՝ որք Ա՝ն դամայ տրամեցելոց. այս նոր ուխտ է իմոյ արեան՝ փոխան հինոյ ուխտին արեան. զոր յիշատակ իմ առնիցէք՝ մինչև եկից ես ահւսանգամ։

Ժողովնալքս ՝ի քէն հայցեմք՝ ընդ ժողովեալ ամենասուն. որ զկենարարըդ քո մարմին՝ քաշխնալ եւտուր ընդ բաժակին. շնորհեա և մեզ ՏԷր ընդ նոսին՝ հաղորդ լինել քոմ սեղանին. կենաց հացիդ յոր փափագիմք՝ և ըմպելոյդ ամ ծարաւիմք։

՝Ի յընտրելոց աշակերտաց՝ Յուդաս մեկնեալ ՝ի նը գառնունն. զբարձող մեղաց զգառն Ա՝ն մատներ ՝ի մահ ընդ արծաթոյ. ՝ի յընթրիքսն հոգևոր՝ մերձի ժըպիրն և նենգաւոր. ուտելով ընդ վարդապետն յոճախ զնաբէութեի։

Ոյսըն խօսեր աղերսալի՝ խաւարելոյն փաբին գարձի. մի ամն ՝ի ձէնջ ասէ նեղբարք՝ զիս մատնելոց է առ ՝ի մահ. Պետրոս լըմեալ զայն զարհուրեր՝ և ակնարկեր առ Յովհաննէս. Հարցանել թէ ով իցէ՝ զառաձանող վարդապետին։

ՉՈՒՏ ՈՐԹԻՒ։

Սկզբ Աւետարանիս որ ըստ Ղուկասու։
ԼԴ. 1։

Ի ՀԱՐՇԱՊԱՆԱՑ ՅԻՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՒԴԱՅԻ ՎՌԻ։

Ի ԵՐԱՆԵԱՑ ամն բազարջակերացն՝ որ կոչէր պասքա. և խնդրէին քահանայապետքն և դպիրք՝ Թէ ոմպ սպանանիցեն զնա. բայց երկնչէին ի ժողովրդենէ անտի։ Եպա եմուտ սատանայ ի Յուդա ի կոչեցեալն Իսկարիովտացի, որ էր ի թուոյ երկոտասանից։ Ընդաւ եզ բանս ընդ քահանայապետսն և ընդ դպիրս՝ և ընդ իշխանս ժողովրդեանն, զի մատնեսցէ զնա ընդ նոքս։ Եւ խնդացին, և խոստացան տալ նմա արծաթ։ Եւ յանձն առ, և խնդրէր պարապ մատնել զնա նոքա մեկուսի յամբոխէն։ Եկն օր բազարջակերացն, յորում օրէն էր զենուլ զպասեքն։ Եւ առաքեաց զՊետրոս, և զՅովհաննէս՝ և ասէ. երթայք պատրաստեցէք մեզ զպասեքն զի կերիցուք։ Եւ նոքա ասեն. ո՞ւր կամիս զի պատրաստեցուք։ Եւ ասէ ցնոսն. ահա իբրև մտանիցէք ի քաղաքն, պատահեսցէ ձեզ այր մի բարձեալ սափոր ջրոյ. երթիջիք զհետ նորին ի տունն, յոր մտանիցէ. և ասասջիք ցտանուտէր տանն. վարդապետ ասէ քեզ. ո՞ւր է վանքն իմ, յորում զպասեքն ուտիցեմ աշակերտօքս հանդերձ։ Եւ նա ցուցցէ ձեզ վերնատուն մի մեծ պարտարեալ, և անդ պատրաստեսջիք։ Եւ գնացեալ գտին ոպէս և ասացն նոցա, և պատրաստեցին զպասեքն։ Եւ իբրև ժամ եղև՝ բազմեցաւ, և երկու-

աս-

տասան առաքեալքն ընդ նմ։ Եւ ասէ ցնոսա. ցանկանալով ցանկացայ զայս պասեք ուտել ընդ ձեզ՝ մինչչև չարչարեալ իցեմ։ Ասեմ ձեզ, թէ ոչ ևս կերայց ի սմանէ՝ մինչև լցցի յարքայութիւնն Աստուծոյ։ Եւ ընկալեալ բաժակ՝ գոհացաւ և ասէ. առէք զայդ՝ և բաժանեցէք ի ձեզ։ Ասեմ ձեզ՝ թէ յայսմհետէ ոչ արբից ի բերոյ որթոյ՝ մինչև եկեսցէ արքայութիւն Աստուծոյ։ Եւ առեալ հաց գոհացաւ՝ եբեկ և ետ նոցա և ասէ. այս է մարմին իմ, որ ի ձեզ բազմայ առնեալ. զայս արասջիք առ իմոյ յիշատակի։ Նոյնպէս և զբաժանն յետ ընթրեացն առ՝ և ասէ. այս բաժակ է նոր ուխտ իմով արեամբ ի ձեր հեղլոյ։ Այլ աւասիկ ձեռն մատնչի իմոյ ընդ իս ի սեղանս։ Եւ որդի մարդոյ ըստ սահմանելոյն երթայ, բայց վայ մարդոյն այնմիկ՝ յոր ձեռն մատնիցի։ Եւ նոքա սկսան խնդրել ընդ միմեանս, թէ ո՞վ է ի նոցանէ՝ որ զայն գործելոց իցէ։ Եւ եղև հակառակութիւն ի մէջ նոցա, թէ ո՞ի նոցանէ համարիցի մեծ։ Եւ նա ասէ ցնոսա. թագաւորք ազգաց տիրեն նոցա, և որ իշխենն նոցա՝ բարերարք կոչին. այլ դուք ոչ այնպէս. այլ որ մեծն է ի ձեզ՝ եղիցի իբրև զկրտսերն, և առաջնորդն իբրև զսպասաւորն։ Որ է մեծ, բազմեալն՝ եթէ սպասաւորն. ոչ ապաքէն բազմեալն. բայց ես եմ ի միջի ձերում իբրև սպասաւոր։ Եւ դուք էք՝ որ ցանգ կայիք ընդ իս ի փորձութիւնս իմ. և ես ուխտեմ ձեզ՝ ոպ և Հայր իմ ուխտեաց ինձ զարքայութիւն. զի ուտիցէք և ըմպիցէք ի սեղանի իմում յարքայութեանն իմում, և նստիցիք յերկոտասան աթոռս՝ դատել զերկոտասան ազգ Իսրայէլի։

եւն : Նա ասէ Տէր . Աբման Աբմէն՝ ահա սատանայ
խնդրեաց զձեզ խաղրալել իբրև զցորեան . այլ
ես աղաչեցի վը քո՝ զի մի պակասեսցեն հա-
ւատք քո . և դու երբեմն դարձիր՝ և հաստա-
տեսցես զեղբարս քո : Նա ասէ ցնա . Տէր՝ ընդ
քեզ պատրաստ եմ և՛ ի բանտ և՛ ի մահ եր-
թալ : Նա ասէ ցնա . ասեմ քեզ Պետրէ ,
չիցէ այսօր հաւտւ խոսնալ մինչև երիցս ուրա-
ցիս զիս չգիտել : Նա ասէ ցնոսա , յորժամ առա-
քեցի զձեզ առանց քսակի և մախաղի և կօշ-
կաց , միթէ կարօտացա՞ք իմիք : Նա նք ասեն .
Ո՛չ իմիք : Նոցա ասէ . այլ այժմ որ ունիցի
քսակ՝ բարձցէ , նոյնպէս և մախաղ . և որ ոչն
ունիցի , վաճառեսցէ զձորձս իւր՝ և գնեսցէ իւր
սուսեր : Նոցա ասեմ ձեզ , զի այս ևս որ գրեալ
է՝ պարտ է զի կատարեսցի յիս , ևէ ընդ անօ-
րէնս համարեցաւ . զի որ վը իմ ինչ է վճա-
րեալ է : Նա նք ասեն . Տէր՝ ահաւասիկ են սուր
երկու սուրք : Նա նա ասէ ցնոսա . բաւական են :
Նա ելեալ գնաց ը սովորութեն՝ի լեառն ձի-
թենեաց , գնացին զհետ նր և աշակերտքն :
Իբրև եհաս՝ի տեղին՝ ասէ ցնոսա . յաղօթս կացէք
չմտանիլ՝ի փորձութի՝ն : Նա ինքն մեկնեցաւ՝ի
նոցանէ իբրև քարընկէց մի , եդ ծունր՝ կայր
յաղօթս , և ասէր . Հա՛յր՝ եթէ կամիս՝ անցո՛
զբաժակս զայս յինէն . բայց ոչ իմ կամք՝ այլ
քոյդ լիցին : Նա երևեցաւ նմ հրեշտակ յերկ-
նից՝ և զօրացուցանէր զնա . և էր՝ի տագնա-
պի , և մտադիրութե՛ն ևս կայր յաղօթս : Նա
հոսկին՝ի նմանէ քրտունք իբրև զկայլակս ա-
րեան՝ ոլոռն ոլոռն , հեղեալ յերկիր : Նա յարու-
ցեալ

ցնալ յաղօթիցն՝ եկն առ աշակերտսն, եգիտ զնոսա ի քուն ի տրտմութենէն. և ասէ ցնոսա. զի՞ ննջէք, արիք կացէք յաղօթս՝ զի մի մտանիցէք ի փորձութիւն։ Այս միտքդեռ խօսէր, ահաւասիկ ամբոխ. և որ կոչէրն Յուդա՝ մի յերկոտասանիցն՝ առաջնորդէր նոցա։ Իբրև մերձեցաւ առ Յի՝ համբուրեաց զնա. քանզի զայն նշան տուեալ էր նոցա, թէ ընդ որում ես համբուրեցից, նա է՝ զնա ունիցիք։ Ասէ ցնա Յի. Յուդա՝ համբուրելով մատնես զորդի մարդոյ։ Իբրև տեսին որ զնուաստն էին՝ որ ինչ եղեւն, ասեն ցնա. Տէր՝ հարցուք զնոսա սրով։ Այս եհար մի ոմն ի նոցանէ զքահանայապետին ծառայ, և ի բաց եհան զաջոյ ունկն նր։ Պատասխանի ետ Յի և ասէ. Թոյլ տուք մինչև ցայդ վայր. և մատուցեալ յունկնն՝ բժշկեաց զնա։ Այս ասէ ցեկեալսն ի վր նր՝ զքահանայապետսն և զիշխանս տաճարին և ցծերս. իբրև ի վր աւազակի եղիք սուսերօք և բրօք։ Հանապազ ընդ ձեզ էի ի տաճարին, և ոչ ձգեցիք ձեռս յիս. այլ այս է ձեր ժամ, և իշխանութիւն խաւարի։ Այս կալեալ զնա՝ ածին և մուծին ի տուն քահանայապետին. և Պետրոս երթայր զկնի նր հեռագոյն։ Իբրև լուցին կրակ ի մէջ դաւթին՝ և նստան շուրջ, նստաւ և Պետրոս ի մէջ նց։ Այս զնա աղախին ոմն՝ զի նստեր առ լոյսն. հայեցաւ ընդ նա և ասէ. և սա ընդ նս էր՝ որ ընդ նմայն էին։ Այլ Պետրոս ուրացաւ և ասէ. ոչ գիտեմ զնա կին դու։ Այս յետ սակաւ միոյ այլ ոմն ետես զնա, և ասէ. և դու ի նոցանէ ես։ Այս Պետրոս ասէ. այր դու՝ չեմ ի նոցանէ։ Այս իբրև ժամ

մի անց՝ի վը, այլ ոմն վիճեր և ասէր. տոյգ և սա ընդ նմ էր, քանզի գալիլեացի է: Ասէ Պետրոս. այր դու՝ չգիտեմ զինչ խօսիդ: Եւ առժամայն մինչ դեռ նա զայն ասէր, խօսեցաւ հաւ: Դարձաւ Տր՝ և հայեցաւ՝ի Պետրոս. և յիշեաց Պետրոս զբանն Տն՝ ըզր ասաց ցնա. մինչչև հաւու խօսեալ երեք, երիցս ուրասցիս՝ ըգիտել զիս: Եւ ելեալ արտաքս՝ եկաց դառնապէս: Եւ արքն, որ պահէին զնա, այպն առնէին զնովաւ, և հարկանէին: Ծածկէին զերեսս նր և առնջէին. և հարցանէին ցնա և ասէին. մարգարեաց՝ ով է որ ճհարն զքեզ: Եւ այլ բազում ինչ հայհոյութիւք խօսէին՝ի նա: ճչ:

Ուղիք հանդերձ ծուխր դնելով զՏր աղաչաց: Տր ողորմեա: Երկոյս կրկնեա:

Եւ ևս խաղա: Օրհնութիւն և փառք:

Երգ ըստ ձայնի:

Սաղմոս ծբ:

Փրկեա զիս՝ի թշնամեաց իմոց Ած, յայնցանէ որ յարուցեալ են՝ի վը իմ, ապրեցո զիս: Փրկեա զիս յայնցանէ որ գործեն զանօրէնութիւն. յարանց արիւնահեղաց ապրեցո զիս: Որսալ զանձն իմ կամեցան. և հասին՝ի վը իմ հզօրք: Ոչ մեղք իմ՝ և ոչ յանցանք. առանց մեղաց ընթացայ՝ և ուղիղ եղէ: Զարթիր ընդ առաջ իմ և տես. դու Տր զօրութեանց Ած Իսրայելի:

Այսուհանդ և այդ ասի՝ ամ հնձանոսաց, մի ո-
ղորիք սահենցուն որ գործեն զանօրէնութի։
Դարձցին ընդ երեկոյս, սովեսցին ոսպ շունք, և
շրջեսցին ղբաղաքաւ։
Նոքք ղօղանջեսցեն բերանովք իւրեանց, և սուր
է ի շրթունս նոցա։
Եսկ արդ՝ ոսվ լսեաւ զայս, զի գու Տէր ծիծաղեսցիս
զնոքօք և արհամարհեսցես զամ հեթանոս։
Օ զօրութի իմ առ քեզ պահեցից, զի Ած օգ-
նական իմ է։
Ած իմ, ողորմութի նորի կանխեսցէ առ իս, և Ած
իմ ցուցցէ ինձ ի թշնամիս իմ։
Մի սպանաներ զնոս, զի մի մոռասցին զժողո-
վուրդս քո։
Ընդհեաւ զնոս զօրութի քով, և ընկճեաւ զնոս, զի
գու ես պաշտպան իմ Տէր։
Մեղք բերանոյ նոցա և բանք շրթանց նոցա ընկլցին
նոքք յամբարտաւանութի իւրեանց։
Ցանէածս և ի ստութի մատնեսցին, ի կատարա-
ծի բարկութի սպառեսցին՝ և մի գոյին։
Վհատացին զի Ած տիրէ Յակովբայ և ամ ծա-
գաց երկրի։
Դարձցին ընդ երեկոյս, սովեսցին ոսպ շունք, և
շրջեսցին զքաղաքաւ։
Նոքք սփռեսցին յուտել, ապա թէ ոչ յագես-
ցին, տրտնջեսցեն։
Ես օրհնեցից զօրհնութի քո Տէր, ցնծացայց յա-
ռաւօտուց յողորմութի քում։
Օ՛ի եղեր իմ պաշտպան և տուն ապաւինի յա-
ւուր նեղութի իմ օգնական իմ։
Քեզ սաղմոս ասացից Ած ապաւէն իմ, Ած
ողորմութի իմոյ։ R 3 Աոգ

Ո՜ճ մերժեցեր և աւերեցեր զմեզ , բարկացար և դիմացիս ի մեզ ։
Շարժեցեր զերկիր , և խռովեցուցեր զսա , բժշկեա զկարուճածս եր՝ զի սասանեցաւ ։
Ցուցեր ժողովրդեան քումմ խստութիւն . և եռուր ըմպել մեզ գինի յիմարութեան ։
Եռուր երկիւղածից քոց նշան , զի ապրեսցին յերեսաց աղեղան ։
Ոպ փրկեցան սիրելիք քո . կեցո՛ աջովմ քո և լուր մեզ ։
Ո՜ճ խօսեցաւ ի սրբութենէ իւրմէ . ցնծացայց , բարձր եղէց՝ բաժանեցայց զՍիւքէմ . և զհովիտս յարկաց չափեցից ։
Իմ է Գաղաադ , և իմ է Մանասէ , Եփրեմ հզօրիւ գլխոյ իմոյ ։
Ցուդա թագաւոր իմ , Մովաբ աւազան յուսոյ իմոյ ։
Ընդ Եդովմ ուղղեցից զձնացս իմ . և ինձ այլազգիք հնազանդ եղեն ։
Ո՛ տարցի զիս ի քաղաք ամուր . կա՛մ ո՛ առաջնորդեսցէ ինձ մինչև յԵդովմ ։
Եթէ ոչ դու Ո՜ճ որ մերժեցեր զմեզ , և ոչ ելեր Ո՜ճ ընդ զօրս մեր ։
Տո՛ւր մեզ օգնութիւն ի նեղութենէ , զի ընդունայն է փրկութիւն մարդոյ ։
Ո՛վ արասցուք զօրութիւն , և նա արհամարհեսցէ զթշնամիս՝ որ նեղեն զմեզ ։

Սաղմոս ։

Լուր Ինձ աղօթից իմոց, և նայեա՛ Ի՛ր յաղօթս իմ ։

Ի ծագաց յերկրէ կարդացի առ քեզ. մինչ ի վաստակել սրտի իմոյ ։

Ի վիմ բարձր արարեր զիս, առաջնորդեցեր ինձ. և իմ եղեր յոյս՝ և աշտարակ հզօր եղեր ինձ յերեսաց թշնամւոյն ։

Հնակեցայց ես ի յարկս քո յաւիտեան. և ծածկեցայց ընդ հովանեաւ թևոց քոց ։

Դու Ինձ լուար աղօթից իմոց. ետուր ժառանգութիւն ոյք երկնչին յանուանէ քումմէ ։

Աւուրս աւուրս յաւելցես թագաւորի, ամսոց նո՛ր աւուրս յազգաց մինչև յազգս նոցա ։

Կայ և ձեռք յաւիտեան առաջի Ինչ ողորմութիւն և ճշմարտութիւն. ոյք խնդրեսցեն ի նմանէ ։

Եւ յայսմ սաղմոս ասացից անուանն քումմ յաւիտեան, և տացք քեզ զաղօթս իմ օրըստօրէ ։

Կիրակէ ։

Վերկեաց զիս ի թշնամեաց իմոց Ինձ. և ի հակառակորդաց իմոց ապրեցո՛ զիս ։

Երբ՛ անգամ կրնե՛ք, ի գլխովն ըսեյք ասո՛ւ ։

Շաբաթան պէ ։

Նամակ սիրոյն յիւր սիրելեաց՝ ըղձալի ընդ թիւնըն փափաքանաց. թացել պատուոյ տալ Յուդայի՝ նշանակեալ զգոզըն մանուիչ. զոր առեալ և մերկացաւ՝ յիծայրին ՚ոգւոյն շնորհաց. մատնեցաւ նախաչարչն՝ ը մանուկ վարդապետին ։

Ծ·այրագին լուսոյն զբերկեալ՝ խաւարասէրն ապտտաքս եղեալ. Տէրըն յայտներ լոյս եղելոցն՝ ըզգայլակղեն՝ ի գիշերի. Պետրոս խօսէր խրատ խուսելի՝ և կըշտամբիւք հաւանիսցի. զիւրն յաշխարհէ զիմոխիլն ասէր՝ և ըզգալոստ Հոգւոյն պատմէր:

Կեդրոնեան յայնկոյս ձորոյն՝ ի վերատունն եղ խորհրդոյն. եմուտ պարտէզ ընդ պարսիզն՝ եմոյծ զի դամ յադին դրախտին. մուծցես և զմեզ Տէր ընդ նըմին՝ ուստի հաներ նախ զառաջինն. զի ժառանգել ըզհայրենին՝ արժանասցուք մեք վերըստին:

Հոգւոյր ըզկրիցըն տըրտմաբար՝ երիսքն եղեալ առանձնաբար. փրկել զաշխարհս հոգիս յօժար՝ քայց է բնութի մարմնոյս տըկար. ոչ ամն ուժել և զօրաւոր՝ և ոմն անզօր վըտանգաւոր. այլ մի և նոյն գոլ միաւոր՝ կըրեր ըզկիրըն կամաւոր:

Զայնհետ մաղձեր աղօթական՝ վն իմ առ Հայր իւր էական. ծունրը զընկեր խոնարհական՝ որում կըրկնի ծունր ամենայն. եթէ փըրկիլ մարդկան հնար է՝ առանց մահու իմ որ գրեալ է. բաժակ մահուս չինէն անցցէ՝ ոչ իմ կամաւ այլ քոյդ եսցէ:

Ղազեալ յերկիւղ քըրտանց հոսման՝ ոլորանաձեւ կայլակ վիժման. ի զօրանալ հրեշտակ մերձեալ՝ զօրինական գիրըն լըցեալ. զի կատարեալ էառ զընութի Ընծըն բան ըզմարդկութեն. պարտ էր զերկիւղ և զտրտմութի՝ յիւրումն կրել տնօրէնութե:

Օրինակ Որմիւ։

Սկիզբն Ճառաբանիս որ ըստ Մարկոսի։
Ժէ. 27։

Եւ չարչարանաց Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։

Եւ ասէ ցնոսա Յս. ամենեքեան գայթագղելոց էք յինէն յայսմ գիշերի. զի գրեալ է, Եհարից զհովիւն՝ և ոչխարքն ցրուեսցին։ Այլ յետ յարութեանն իմոյ՝ յառաջագոյն երթայց քան զձեզ ի Գալիլեա։ Պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ ցնա. Եթէպէտ և ամենեքեան գայթակղեսցին, այլ ես ոչ։ Եւ ասէ ցնա Յս. ամէն ասեմ քեզ. Եթէ դու իսկ յայսմ գիշերի մինչեւ հաւուս լսես ասել երկ՝ երիցս ուրասցիս զես։ Իսկ Պետրոս առաւել ևս այնպէս և ասէր. Եթէ մեռանիլ ևս հասանիցէ ընդ քեզ, զքեզ ոչ ուրացայց. նոյնպէս և ամենեքեան ասէին։ Գան՝ի գեօղն՝ որում անուն էր Գեթսեմանի. և ասէ ցաշակերտան. Նստարուք աստ՝ մինչեւ ես յաղօթս կացից։ Եւ առնու ընդ իւր զՊետրոս և զՅակոբոս և զՅովհաննէս, և սկսաւ տխրել և հոգալ։ Յայնժամ ասէ ցնոսա. տրտում է անձն իմ մինչեւ՝ի մահ, մնացէք աստ՝ և արթնուն կացէք։ Եւ մատուցեալ սակաւիկ մի յառաջ, անկաւ՝ի վեր երեսաց իւրոց յերկիր. և կայր յաղօթս, զի եթէ հնար ինչ է՝ անցցէ՝ի նմանէ ժամն։ Եւ ասէ. արբայ Հայր՝ ամ ինչ քեզ հնարաւոր է, անցո զբաժակս զայս յինէն. բայց ոչ ուղ ես կամիմ՝ այլ ուղ դու կամիս։ Եւ գայ՝ գտանէ զնոսա զի ննջէին, և ասէ ցՊետրոս. Սիմոն ննջե՞ս. ոչ կա-

րա-

թացեր ժամ մի արմուն կալ : Աղջիկն կացէք և յաղօթս կացէք , զի մի մտչիք ի փորձութիւն. ոգիս յօժար է՝ բայց մարմինս ակար : Եւ դարձեալ էրքաւ եկաց յաղօթս, և զնոյն բանս ասաց : Գայաքաւ միւսանգամ անգրկէն, և եգիտ զնա ի քուն . քանզի էին աչք նոցա ծանրացեալ , և ոչ գիտէին՝ ինչ պատասխանի տայցեն նմա : Գայ երրորդ անգամ , և ասէ ցնա . Ննջեցէք այսուհետև և հանգերձուք, զի հասեալ է վախճան , նէին ժամ՝ և ահա մատնի որդի մարդոյ ի ձեռս մեղաւորաց : Ելէք արիք գնասցուք . զի ահաւասիկ մերձեցաւ՝ որ մատնելոցն է զիս : Եւ մինչ դեռ նա զայն խօսէր՝ գայ Յուդա խկահիւպատացի՝ մի յերկոտասանից անտի, և ընդ նմ՝ ամբոխ սուսերօք և բրօք՝ ի քահանայապետէն և ի դպրաց և ի ծերոց : Տուեալ էր նշան մատնչին՝ և ասէր . ընդ որում ես համբուրեցից՝ նա է . կալէք զնա՝ և տարէք զգուշութիւ : Եւ մատուցեալ վաղվաղակի՝ ասէ ցնա . ռաբբի ռաբբի , և համբուրեաց զնա : Եւ նոքա արկին ի նա ձեռս՝ և կալան զնա : Եւ մի ոմն յայնցանէ՝ որ զնովաւն կային՝ ձգեաց սուր , և եհար զծառայ քահանայապետին , և ի բաց եհան զունկն նր : Պատասխանի եւ Յն և ասէ ցնա . Իբրև ի վճառակի ելէք սուսերօք և բրօք ունել զիս : Ընդհանապազ առ ձեզ էի և ուսուցանէի ի տաճարին , և ոչ կալայք զիս . այլ զի լցցին գիրք մարգարէիցն : Յայնժամ թողին զնա աշակերտքն ամենեքին և փախեան : Եւ ոմն երիտասարդ էր նմա՝ զկնի երթայր նր՝ արկեալ շուրձ կտաւ մի ի մերկուց . ունէին զնա երիտասարդքն : Եւ նր՝ թո-

թողեալ զկտաւն՝ փախեաւ մերկ ի նոցանէ։ Եւ տարան զՅն առ քահանայապետն Այաիափա. և գային ընդ նմ՝ ամ քահանայապետքն՝ և դպիրք և ծերք։ Եւ Պետրոս երթայր ի հեռաստանէ զհետ նր մինչև ի ներքս իսկ ի գաւիթ քահանայապետին, և նստեր ընդ սպասաւորսն՝ և ջեռնոյր առ լուսոյն։ Իսկ քահանայապետքն՝ և ամ ատեանն խնդրէին հակառակ Յն վկայութիւն ինչ, զի սպանանիցեն զնա. և ոչ գտանէին։ Այլ բազումք սուտ վկայութիւն վկայէին զնմանէ, և նման միմեանց ոչ էին վկայութիւնքն։ Վերջ յարուցեալ վկայէին սուտ զնմանէ, և ասէին։ Մեք լուաք ի դմանէ՝ զի ասէր. Ես քակեմ զտաճարդ զայդ ձեռագործ, և զերիս աւուրս շինեցից այլ՝ առանց ձեռագործի։ Սակայն և այնպէս չէր նման վկայութիւնն նց։ Յապա յարուցեալ քահանայապետն ի մէջ՝ հարցանէր զՅն, և ասէր. ոչի՞նչ տաս պատասխանի, զինչ դոքա զքեզ վկայեն։ Եւ նա լուռ ևեթ կայր՝ և ջտայր ինչ պատասխանի։ Դարձեալ քահանայապետն հարցանէր զնա կրկին անգամ և ասէր. դո՞ւ ես Քն որդի Աւ օրհնելոյն։ Պատասխանի ետ Յն և ասէ ցնա. դո՞ւ ասացեր՝ Թէ ես եմ. բայց տեսանիցէք զորդի մարդոյ նստեալ ընդ աջմէ զօրութեն, և եկեալ ընդ ամպս երկնից։ Եւ քահանայապետն պատառեաց վաղվաղակի զպատմուճանս իւր՝ և ասէ. զի՞նչ ևս պիտոյ են մեզ վկայք։ Ընդ լուսաւք ամենեքին զհայհոյութի՝ի բերանոյ դորա, զինչ թուի ձեզ։ Եւ ամենեքեան դատապարտեցին զնա՝ Թէ մահապարտ է։ Եւ ոմանք սկսան թքանել ընդ երեսս նր. ձորձ

զգլխով

զբլխով արկանել՝ կափել և ասել, մարգարէից մեզ Բ՚ոդ՝ ում է այն որ եհարն զքեզ : Եւ սպասաւորքն ապտակս հանէին նմա : Եւ Պետրոս մինչդեռ էր՚ի խոնարհ՚ի գաւթին, գայ աղախին մի քահանայապետին, և տեսանէ զնա՝ զի ջեռնայր. հայեցաւ ընդ նա՝ և ասէ. և դու ընդ Յիսի նազովրեցւոյ էիր : ՙՆա ուրացաւ և ասէ. ոչ ճանաչեմ և ոչ գիտեմ զինչ դուդ ասես. և իբրև եկ յարտաքին գաւիթն, և հաւ խօսեցաւ : Դարձեալ ետես զնա աղախինն, և սկսաւ ասել ցայնոսիկ որ շուրջն կային, Թէ և սա՚ի նոցանէ է : Եւ նա դարձեալ ուրացաւ. և յետ սակաւ մնոյ՝ դարձեալ որ շուրջն կային, ասեն ցՊետրոս. արդարև և դու՚ի նոցանէ ես, քանզի գաղիլեացի ես՝ և խօսքդ իսկ քո նման են : Եւ նա սկսաւ նզովել՝ երդնուլ և ասել, Թէ ոչ գիտեմ զայրն զորմէ դուդ ասէք : Եւ նոյն ժամայն կրկին հաւ խօսեցաւ : Եւ յիշեաց Պետրոս զբանն զոր ասաց ցնա Յս, Թէ չէ հաւս երկիցս խօսեսցի՝ զի դու երիցս ուրասցիս զիս. և սկսաւ լալ : 72 :

Ընդ հանդերձ ծուխն դնելով զՏէր աղաչեցուք : Տէր ողորմած : Տէրեա՛ կրկնեա՛ :

Եւ ևս խաղա : Օրհնութիւն և փառք :

Ձայրագոյ վանք :

Սաղմոս ՀԵ :

Ընծ մեռեալ հեթանոսաց՚ի ժառանգութիւն քո. պղծեցին զտաճար սրբ քո :

Ուրա-

Երարին զերուսաղէմ ոտ հիւղս մրգապահաց,
արիւին զդիակունս ծառայից քոց դէշ թռչնոց երկ-
նից, և զմարմինս սրոց քոց գազանաց երկրի։
Եղեն զարիւն նոց ոտ չուր շուրջ զերուսաղէ-
մաւ, և ոչ ոք էր որ թաղէր զնոսա։
Եղաք մեք նախատինք դրացեաց մերոց, ծաղր
և այպն կատականաց այնոցիկ որք շուրջ էին
զմեզ։
Մինչև յերբ Տի բարկանաս դու խսպառ, բոր-
բոքեսցի ոտ հուր նախանձ քո։
Ընդ զարկուածի քո ի վր ազգաց՝ որ զքեզ ոչ
ճանաչեցին, ի վր թագաւորաց որ զանուն քո
ոչ կարպային, զի կերան զՅակովբ և զտեղի նո
աւերեցին։
Մի յիշեր զմեզս մեր զառաջինսն, վաղվաղես-
ցեն առ մեզ ողորմութիք քո, զի աղքատացաք
յոյժ։
Օգնեա մեզ Ը՛ծ փրկիչ մեր վ մեծի փառաց
անուանն քո։
Տի փրկեա զմեզ՝ և քաւեա զմեղս մեր վ անուանն
քո։
Մի երբէք ասասցեն ի հեթանոսս, թէ ուր է
Ը՛ծ նոց։
Եյհ յայտի ինչ լեցի ի վր հեթանոսաց, ա-
ռաջի աչաց մերոց, առ ի խնդրել զվրէժ ա-
րեան ծառայից քոց ուր և հեղաւ։
Մտցէ առաջի քո հեծութիք կապելոց, ըստ մեծու-
թեան բազկի քո շահեա դու զորդիս սպա-
նելոց։
Հատո դրացեաց մերոց եօթնապատիկ ի ծոց նց,
նախատինս զոր նախատեցին զքեզ Տի։

Մինք

Ա՛նք ժողովուրդք և խաչն արօտի քո. խոստո՛վան եղիցուք առ քեզ յաւիտեան, յաղգէ յաղգ պատմեցցուք զօրհնութիւնս քո:

Սաղմոս ՀԶ:

Հովուեսդ Իսրայէլի նայեաց՝ ո առաջնորդես որպէս ոչխար Յովսեփու:

Որ նստիս՝ի քրովբէս՝ յայտնեսցես առաջի Եփրեմի, Բենիամենի, և Մանասէի:

Յարթիր զզօրութիւն քո, և եկ կեցուցանել զմեզ:

Ընդ զօրութեանդ դարձիր զմեզ, երևեցո՛ զերեսս քո՝ի մեզ և կեցցուք:

Տէր Ընդ զօրութեանդ մինչև յերբ բարկանաս յաղօթս ծառայից քոց:

Կամեցեր մեզ հաց արտասուաց, և արբուցեր մեզ արտասուս չափով:

Երարեր զմեզ նախատինս դրացեաց մերոց, այսպէս կատականաց թշնամեաց մերոց:

Ընդ զօրութեանդ, դարձիր զմեզ՝ երևեցո՛ զերեսս քո՝ի մեզ և կեցցուք:

Այգի Այգիպտոսէ փոխեցեր. հաներ զհեթանոսս՝ և զնա անկեցեր, և առաջնորդեցեր նմա:

Հաստատեցեր զարմատս նր, և ելից զերկիր. ծածկեաց զլերինս հովանի նր, և բարունակ նր զմայրս Աշ:

Զգետս զորթ իւր մինչև՝ի ծով, մինչև՝ի գետս են շառաւիղք նր:

Ընդէ՞ր քակեցեր զցանկ նր, կիթեն զնա անցաւորք ճանապարհի:

Ապականեաց զնա խոզ անտառի. երկ վայրի արած եցաւ՝ի նմա: Ընդ

Ես զօրութեանց՝ գայր, հայեաց յերկնից և տես։
այց արա այգեոյս այսմիկ. զարմանն տար սմա,
զոր անկեաց աջ քո։
Ի վի որդւոյ մարդոյ՝ զոր զօրացուցեր զնա՛ի
քեզ. այրեցեալ՛ի հուր՝ և աւարեալ՛ի սաստե
քումն կորիցէ։
Լցեալ ձեռն քո՛ի վի առն. աջ քո՛ի վի որդւոյ
մարդոյ զոր զօրացուցեր զնա՛ի քեզ։
Ոչ ևս՛ի բացեայ եղիցուք մեք ի քէն, կեցուս
ցես զմեզ. և զանուն քո Տեր կարդացուք։
Ես զօրութեանց գարձո՛ զմեզ. երևեայ երեսս քո
՛ի մեզ և կեցցուք։

Սաղմոս Ը։

Յնծացէք՝ Ես օգնական է մեր, աղաղակեցէք
առ Ես Յակովբայ։
Ընկէք սաղմոս և տուք օրհնութիւն. սաղմոս ա
սացէք նմա՛ի ձայն քաղցրութեան։
Փող հարէք՛ի վերս ամսոյ, յատուկ նշանաւորի
տարեկանաց մերոց։
Հրաման է այս Իսրայելի, և իրաւունք Ես
Յակովբայ։
Ա կայութի՛ Յովսեփու զոր եդ ընդ նմա՛, ոչ ե
լանէր նա յերկրէն Եգիպատացւոց, զլեզու զոր ոչ
գիտէր լսէաւ։
Ի բաց արա՛ի բեռանց զթիկունս նր՛, և գձեռն
նր՛ յօրթ և՛ ի թի ծառայելոյ։
Ի նեղութեան կարդացեր առ իս՝ և փրկեցից
զքեզ. լուայ քեզ՛ ի գաղտնութէ մրրկին, և
փորձեցի զքեզ՛ ի վի ջուրցն հակառակութէն։
Լուր ժողովուրդ իմ և վկայեմ՛ քեզ. և Իս
րայէլ, թէ լուիցես ինձ։ Ոչ

Մ՚ես եղիցին քեզ ՝ոձք առաջամայնք, և մի երկիրպատանիցես դու ՝այ օտարի։

Ես եմ Տէր Աստուած քո որ հանի զքեզ յերկրէն Եգիպտացւոց. բայց զբերան քո և լցից զդա։

Ժողովուրդ իմ ոչ լուաւ ձայնի իմում, և Իսրայէլ չիս ինչ ոչ նայեցաւ։

Արձակի թողի զնա երթալ ըստ կամաց սրտից իւրեանց. զի գնացին ՝ի կամս անձանց իւրեանց։

Օ՜ի թէ ժողովրդեան իմոյ լուեալ էր ինձ, կամ Իսրայէլ զճանապարհս իմ գնացեալ էր։

Ո՚ղ զոչինչ խոնարհ արարեալ էր իմ զթշնամիս նո՚ր, և՚ ի՚ վերս նեղչաց նո՚ր արկեալ էր զձեռն իմ։

Թշնամիք Տ՚ն ստեցին նմա. եղիցին ժամանակք նո՚ց յաւիտեան։

Կերակրեաց զնա՚ ի պատարտութէ ցորենոյ, և՚ ի վիմէ մեղր յագեցոյց նոցա։

Կ՚ՅՈՒՂՔ։

Ա՚ռքա՚ ի ձեռանէ քումմէ մերժեցան, մի՛ ժողովուրդք և խաչն արօտի քո։

Նըշ՚ոյ անգամ լքինե՛ս, ե՛ պըտղինն ըստ՚ջ ասա։

Շաբաթն գլ։

Ա՚ռաքեալք փառաց էին՝ որ ի բնութեանըս մարդկային, տագնապեցար ՚ի գիշերին՝ աղօթեցեր առ Հայր յերկինս. ծագեա՛ ի մեզ զլոյսդ երկնային՝ և փարատեա զերկիւղ չարին, մանաւանդ Հոգւոց մեր և մարմնին՝ յերկիւղ քո նր լեւեռեցին։

Ա՚եր-

Ներձեալ Յուդաս որ մատնելոյ՝ հանդերձ գա-
սուն փարիսեցւոց. անկան նմանն ատորանկելոցն՝
որք յաւիտեան չեն կատընելոց. Յուդաս նեն-
գամբ համբուրելով աւրհն մատու նըշան տալով.
փոխան սիրոյ զնա մատնելով չար ընթարոյ
վըճարելով։

Յայնժամ առ գումթ սիրոյն Պետրոս՝ ըզծա-
ռային անուն Սաղբոս. եհատ առաջըը զականջն
ձախ՝ որ ոչ լըճաւ Տեառնն իւրոյ. իսկ Տէրն
մեր արագապէս՝ յունկըն մերձեալ բժշըկա-
պէս. առողջացոյց ածապէս՝ զոր ոչ տեսին կա-
րացն հանդէս։

Այր հօտին փոքու ցըրուեալ՝ քանզի շհովիւըն
քաջ հարեալ. Պետրոս միայն ըզհետ երթեալ՝
ի յաղկանէ վիճին շարժեալ. նըշանակեալ
հաւրն խօսեր՝ առ ի Պետրոս Տէրն ակնարկեր.
զբանըն յիշեր դառն արտասուէր՝ ի գլորմա-
նէն դարձեալ կանգներ։

Ընորհեալ վիճին եկեղեցւոյ՝ զոր պահեցեր ի
հոսելոյ. և կանգնեցեր ի գլորելոյ՝ վրան արտիւն
արտասուելոյ. կանգնեա և զնա Տր ընդ նըմին՝ ի
գլորմանէ սայթաքողին. տալով աչացս յորդ
արտասուս՝ և ջուր նըման ծովու գլխոյս։

Ով կամաւ զանկապկին՝ կապեալ ըզձեռանն
արձակողին. ի յապարանըն տանէին՝ Կայիա-
փայ և Ընանայի. ծառայն զերեսն այն ապտա-
կեր՝ յորմէ սրովբէն ֆեհասաբօղէր. Յուք արձա-
կեալ պիղծ բերանով՝ յայն որ կուրին լոյս ծա-
գեալ Թքովքն։

ՕՐՔ ՈՐԹԻՒ։

ՍՒՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՈՐ ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ։

ԺԸ. 31։

ՏՐՆ ՄԵՐ ՅԻՇԻ

ՅԱՅՆԺԱՄ ասէ ցնա. ամենեքին դուք գայթագղելոց էք ինձէն յայսմ գիշերի, զի գրեալ է թէ հարից զհովիւն՝ և ցրուեսցին ոչխարքն հօտին։ Եւ յետ յառնելոյն իմոյ, յառաջեցից քան զձեզ ՚ի Գալիլեա։ Պատասխանի եւ Պետրոս՝ և ասէ ցնա. Թէպէտ և ամենեքեան գայթագղեսցին ՚ի քէն, սակայն ես ոչ գայթագղեցայց։ Ասէ ցնա Յս. ամն ասեմ քեզ՝ զի յայսմ գիշերի մինչչև հաւուս խօսեալ իցէ, երիցս ուրասցիս զիս։ Ասէ ցնա Պետրոս. Թէև մեռանիլ հասանիցէ ընդ քեզ, զքեզ ոչ ուրացայց։ Նոյնպէս և ամ աշակերտքն ասէին։ Յայնժամ գայ Յն ընդ նո ՚ի գիւղ մի՝ որում անուն էր Գեթսեմանի, և ասէ ցնա. Նստարուք այդր, մինչև երթայց կացից յաղօթս։ Եւ առեալ ընդ իւր զՊետրոս՝ և զերկուս որդիսն Զերեդեայ, սկսաւ տրտմել և հոգալ։ Յայնժամ ասէ ցնա. տրտում է ոգի իմ մինչև ՚ի մահ, կացէք աստ և սկեցէք ընդ իս։ Եւ մատուցեալ յառաջ սակաւիկ մի՝ անկաւ ՚ի վէր երեսաց իւրոց, եկաց յաղօթս՝ և ասէ. Հայր իմ, եթէ հնար է՝ անցցէ բաժակս այս ինձէն. բայց ոչ ուր ես կամիմ, այլ ուր դու։ Գայ առ աշակերտսն, և գտանէ զնա ՚ի քուն, և ասէ ցՊետրոս. այդպէս ոչ կարացիք մի ժամ արթուն կալ ընդ իս։ Արթուն կացէք և աղօթս

արարէք՝ զի մի անկանիցէք ի փորձութիւն. հոգին յօժար է՝ բայց մարմինն տկար։ Դարձեալ երկրորդ անգամ չորաւ՝ եկաց յաղօթս Յն՝ և ասէ. Հայր իմ՝ եթէ հնար իցէ անցանել յինէն բաժակս այսմիկ, ապա թէ ոչ՝ արիցի զսա, եղիցին կամք քո։ Եւ եկեալ միւսանգամ եգիտ զնա ի քուն, զի էին աչք իւրեանց ծանրացեալք։ Եթող զնա՝ և գնաց, եկաց յաղօթս երրորդ անգամ, և դարձեալ զնոյն բան ասաց։ Յայնժամ դայ առ աշակերտսն՝ և ասէ ցնա. Ննջեցէք այսուհետև՝ և հանգերուք. զի ահա հասեալ է ժամ, և որդի մարդոյ մատնի ի ձեռս մեղաւորաց։ Արիք երթիցուք աստի, զի ահաւասիկ եհաս՝ որ մատնելոց է զիս։ Եւ մինչդեռ նա զայս խօսէր, ահա Յուդա մի յերկոտասանիցն եկն, և ընդ նմա ամբոխ բազմ սրովք և բրօք՝ ի քահանայապետիցն՝ և ի ծերոց ժողովրդեանն։ Եւ որ մատնելոցն էր զնա, եւս նշան՝ և ասէ. ընդ որում ես համբուրեցից՝ նա է, զնա ունիցիք։ Եւ վաղվաղակի մատուցեալ առ Յն՝ ասէ. ողջ եր վարդապետ. և համբուրեաց ընդ նմա։ Եւ Յն ասէ ցնա. ընկեր՝ վո որոյ եկիր. յայնժամ մատուցեալ արկին ձեռս ի Յն, և կալան զնա։ Եւ ահա մի ոմն յայնցանէ՝ որ էին ընդ Յի, ձգեաց զձեռն և եհան զսուր իւր՝ և եհար զծառայ քահանայապետին, և ի բաց եհան զունկն նր։ Յայնժամ ասէ ցնա Յն. դարձո՛ զսուր քո ի տեղի իւր. զի ամենեքեան՝ որ սուր առնուցուն՝ սրով անկանիցին։ Եւ համարիցիս՝ թէ ոչ կարեմ աղաչել զհայր իմ, և հասուցանիցէ ինձ այժմ այսր՝ աւելի քան զերկոտասան դունդս

հրեշտակաց : Ա՛յլ զնարդ ընուցուն գիրք՝ թէ այսպէս զարտ է լինել : Յայնժամ ասաց Յիսուս ցամբոխն . իբրև ի վեր աւազակի ելիք սուսերօք և բրօք՝ ունել զիս . հանապազ առ ձեզ ի տաճարին նստէի և ուսուցանէի , և ոչ կալայք զիս : Ա՛յլ այս ամ եղև՝ զի լցցին գիրք մարգարէիցն : Յայնժամ աշակերտքն ամենեքին թողին զնա և փախեան : 56 :

Ա՛ղօթք հանդերձ ծաւնր դնելով զՏր աղաչեցուք : Տէր ողորմեա : Կրկին կրկնեա :

Նա ևս խաղաղու : Օրհնութիւն և փառք :

Հնգեկտորտ ձոն :

Սաղմ. ճբ :

Ա՛յ օրհնութիւն իմոյ մի լուեր . զի բերան մեղաւորի բերան նենգաւորի բացաւ ի վեր իմ : Խօսեցան զինէն լեզուաւ նենգաւորաւ . և բանիւ ատելութեան պաշարեցին զիս : Ա՛արտեան ընդ իս ի տարապարտուց . փոխանակ սիրոյ իմոյ մատնէին զիս , այլ ես յաղօթս կայի :

Հատուցին ինձ չար փոխանակ ընդ բարւոյ . ատելութիւն փոխանակ սիրոյ իմոյ :

Կացո ի վեր նր մեղաւոր . սատանայ կացցէ ընդ աջմէ նր :

Ի դատաստանի իւրում ելցէ դատապարտեալ . և աղօթք նր ի մեղս դարձցին :

Եղիցին աւուրք նր նուազ . և զայցելութիւն նր զայն այլ առցի :

Եղե-

Աղեցին որդիք Նի որբ. և կին Նի այրի, սահեա-
ղին փոփոխեսցին՝ որդիք Նի մուրօղք եղեցին. և
ելցեն ի քնակութէ իւրեանց։
Վհանեսցէ փոխատու զամ լինչս Նի. յափշտա-
կեսցեն օտարք զվաստակս Նի։
Մի գտցի օգնական նմա. և մի ոք ողորմեսցի ի
վր որբոց Նի։
Աղեցին որդիք Նի ի սատակումն, և յաղգէ
ջնջեսցի անուն Նի։
Յիշեսցին մեղք հօր Նի առաջի Տ՛ն. և մեղք մօր
Նի մի ջնջեսցին. և եղեցին առաջի Տ՛ն յամ
ժամ։
Սատակեսցի յերկրի յիշատակ Նի, փոխանակ զի
ոչ յիշեաց առնել զողորմութիւն։
Հալածեաց զայր աղքատ և զտնանկ, սպանանել
զայն, որ խոնարհ է սրտիւ։
Սիրեաց զանէծս՝ և ելցէ նմա. ոչ կամեցաւ զօրհ-
նութիւն, հեռի եղիցի ի նմանէ։
Ծգեցաւ զանէծս ոպ հանդերձ. մտցէ ոպ ջուր
ի փոր Նի. ոպ ձէթ ընդ ոսկերս նորա։
Աղեցի նմա ոպ հանդերձ՝ զի ագանի. ոպ գօտի
զի ածի հանապազ ընդ մէջ։
Ա՛յս գործ է այնոցիկ, որ չարախօս կային զի-
նէն առ Տ՛ր. և ոյք խօսէին չար զանձնէ իմմէ։
Ա՛յլ դու Տ՛ր Տ՛ր արա ընդ իս ըստ անուան քումմ,
զի քաղցր է ողորմութիւն քո. և փրկեա զիս՝ զի
աղքատ և տնանկ եմ ես։
Սիրտ իմ խռովեցաւ ի փորի իմում. և ես ոպ
ստուերի ի խուսափել իմում պակասեցայ. և
թօթափեցայ ոպ մարախ։
Ծունկք իմ տկարացան ի պահոց. և մարմին
իմ այլագունեաց յիւղոյ։ Տ ՟ն։

Լրէ ես նախատ նը. տեսին զիս և շարժեցին զզլուխս իւրեանց:

Օգնեա ինձ Տ՛ի Ա՛ծ իմ, և փրկեա զիս ըստ ողորմութեանդ քումմ:

Ծանիցեն զի ձեռն քո այս է, և դու Տ՛ի արարեր զայս:

Նը անիծանեն, և դու օրհնեացես. որք յարուցեալ են՛ի վե՛ր իմ ամօթի կրեսցեն, այլ ծառայ քո ուրախ եղիցի՛ ի քեզ:

Ձգեցին զամօթ որք չարախօս կային զանձնէ իմմէ. և արկցեն ոպ կրկնոց զամօթ իւրեանց զիւրեանսիք:

Այլ ես խոստովան եղէց առ Տ՛ի յոյժ բերանով իմով. ՛ի մէջ բազմաց օրհնեցից զքեզ:

Ձի եկաց նա ընդ աջմէ տնանկիս, փրկել զնա յայնցանէ, որ հալածեն զանձն իմ:

Ասաղս ՃՂ:

Ա՛սաց Տ՛ի ցՏ՛ի իմ, նիստ ընդ աջմէ իմմէ, մինչև եդից զթշնամիս քո պատուհանդան ոտից քոց:

Գաւազան զօրուն առաքեսցէ քեզ Տ՛ի Սիովն է. և տիրեսցես դու՛ի մէջ թշնամեաց քոց:

Ընդ քեզ է ինձ սկիզբն աւուրն զօրութեն. ՛ի վայելչութեն սրբոց քոց, յարգանդէ յառաջ քան զարուսեակ ծնայ զքեզ:

Երդուաւ Տ՛ի և ոչ ևս ղջասցի. թէ դու ես քահանայ յաւիտեան ըստ կարգին Մելքիսեդեկի. և Տ՛ի ընդ աջմէ քումմէ:

Խորտակեսցէ յաւուր բարկութեն զթագաւորս. դատեսցի զհեթանոսս, և բազում արասցէ զհարածս, և խորտակեսցէ զգլուխս բազմաց յերկրի:

Օրհնեա

Օ՜ուղիս՝ի ճանապարհի արբուսցէ, վ՚ը այնորիկ և բարձր արասցէ զղլուխս։

Սաղմոս ճԺ։

Խոստովան եղէց քեզ Տ՚ր բոլորով սրտիւ իմով, ՚ի խորհուրդս ուղղոց ՚ի ժողովս. մեծ են գործք Տ՚ն, և քննեալ են յամի կամք նր՚։
Խոստովանութի՚ և վայելչութի՚ են գործք նր՚. արդարութի՚ նր՚ մնայ յաւիտեանս յաւիտենից։
Հիշատակ արար սքանչելեաց իւրոց ուղղոց. ողորմած գթած է Տ՚ր. կերակուր տայ երկիւղածոց իւրոց։
Հիշեաց յաւիտենից զուխտ իւր. զզօրութի՚ գործոց իւրոց պատուիրեաց ժողովրդեան իւրում։
Տալ նոյ՚ զժառանգութի՚ հեթանոսաց. և գործք ձեռաց նր՚ արդարութի՚ և իրաւունք են։
Հաւատարիմ են յամի պատուիրանք նր՚. հաստատեալ են յաւիտեանս յաւիտենից. արարեալ են ճշմարտութի՚ և ուղղութի՚։
Փրկութի՚ առաքեաց Տ՚ր ժողովրդեան իւրում. պատուիրեաց յաւիտենից զուխտ իւր. սո՚ր և ահեղ է անուն նր՚։
Սկիզբն զգօնութի՚ երկիւղ Տ՚ն. խնաստութի՚ բարի ամենեցուն որ առնեն զնա. և օրհնութի՚ նր՚ մնայ յաւիտեանս յաւիտենից։

Կ՚ղ՚։

Խօսեցան զինեն լեզուաւ նենդաւորաւ, և բանիւ ատելութեան զիս պաշարեցին։
Եբեցա՚ ա՚նգամ իմ՚նե՚, ի՚ պա՚տե՚րն ե՚ր՚յր ա՚ա՚։

Շաբաթ օր

ԶԱար կապանաց մարդկան լուծիչ՝ որ կապեցար ընդ կապելոյն. զիս արձակեա յինքնակապէս՝ մեղաց կապից դրժոխայնոյն. որ ընդ մեղօք պարտաւորին՝ կացեր անմեղ՝ ի յատենին. յորժամ փառօք գաս Հայրնկին՝ մի դատեսցես զիս ընդ նըմին։

Պատկառանօք հինն Ադամայ՝ որ ձաղեցար վասն նր. ընչեաւ զամօթ մեղաց լըրին՝ որով զերիս իմ ծածկեցին. որ ներեցեր ջար ծառային՝ ածեալ ձեռօք քեզ ապտակին. հնար ուժգնակի զդէմքս ջարին՝ ոչ և զիս եհար ուժգին։

Ջահէն լուսոյ յատաւօրին՝ ի յուրբաթու հընոց զատկին. կայր առաջի դատաւորին՝ ծառային նատեր՝ ի յատենին. ՝ի հարցանել Պղատոսի՝ Տէն ոչ առնէր պատասխանի. զի կանխատես գիրըն լցի՝ եղէ ես մարդ որ ոչ խօսի։

Ոամկական դասք զինուորաց՝ արկին հանդերձ նախատանաց. այնմ՝ որոյ զգեստն է լոյս փառաց՝ իբրև ջրիմոյ զինքեանմբ արկած. ՝ի ծունր իջեալ կատակէին՝ զլուխն եղեգամբ հարկանէին. պըզսակ՝ ի փշոյ բոլորէին՝ ըզփուշ մեղացըն բառնալ ձողին։

Ոսկաչին սերովբէից՝ բառնայր ինքեամբ ըզփայտ խաչին. մինչ՝ ի տեղի Գողգոթային՝ յորում եղեալ մարդն առաջին. եւտուն ըմպել գինի զիրուսեալ՝ և կերակուր լեզեաւ խառնեալ. որով զպտղըն դառն ճաշակ՝ փոխեաց մեզ քաղցր և անուրջակ։

Վերջ

Ա երնականքըն զարհուրեալ՝ տեսին զգիրքն մերկացեալ, և զշանդերձըն բաժանեալ պատառս ճաճանչին վիճակ արկեալ. զգեստն և զտոպրն ծակեցին՝ ըստ յայտնապէս դաւթեան ձայնին. բնդ փայտ խաչին բևեռեցին՝ զմատուռնան որ գրեաց ի տախտակին։

ՕՐՆԷ ՈՐԹԻՒ։

Սիմ Ըստ տարանիս որ ըստ Սատթէոսի։

ԻԷ. 57։

Ա ղ չարչարանաց Տ՚ն մերոյ Յսի Քրի։

Ոսկ նոյ կալեալ զՅ՚ն՝ ածին առ Պայիափա քահանայապետ՝ ուր դպիրքն և ծերք ժողովեալ էին։ Իսկ Պետրոս զհետ նր երթայր բայազդոյն մինչև ի սրահ քահանայապետին. և մտեալ ի ներքս նստէր ընդ սպասաւորսն տեսանել զկատարածն։ Իսկ քահանայապետքն և ամ ատեանն խնդրէին սուտ վկայութիւն զՅ՚ն, զի սպանցին ընա. և ոչ գտանէին ի բազմաց սուտ վկայիցն մատուցելոց. յետոյ մատուցեալ երկու սուտ վկայք, ասէին՝ Թէ սա ասէր՝ կարող եմ քակել զտաճարն Ի՚ն, և զերիս աւուրս չինել։ Եւ յարուցեալ քահանայապետն ասէ ցնա. Ոչինչ պատասխանի, զինչ դոքա ամբաստանեն զքեզ։ Եւ Յ՚ն լուռ կայր։ Պատասխանի ետ քահանայապետն և ասէ ցնա. երդմնեցուցանեմ զքեզ յԻ՚ն կենդանի, զի ասասցես մեզ՝ Թէ դու ես Քրն որդի Ի՚ն։ Ասէ ցնա Յ՚ն. դու ասացեր. բայց ասեմ ձեզ, յայսմհետէ տեսանիցէք զորդի մարդոյ նստեալ ընդ աջմէ զորու-

թեանն՝ և եկեալ ընդ ամպս երկնից : Յայնժամ քահանայապետն պատառեաց զհանդերձս իւր, և ասէ. հայհոյեաց, զի՞ ևս պիտոյ են մեզ վկայք, ահա արդ լուար զհայհոյութիւնն նորա. զի՞նչ հաճոյ է ձեզ : Նոքա պատասխանի ետուն և ասեն. մահապարտ է : Յայնժամ թքին ընդ երեսս նր, և կռփեցին զնա. և ոմանք ապտակեցին, և ասեն : Մարգարէացիր մեզ Քրիստոս, ո՞վ է՝ որ եհարն զքեզ : Իսկ Պետրոս նստեր արտաքոյ ի գաւթին : Մատեաւ առ նա աղախին մի, և ասէ. և դու ընդ Յիսի գալիլեացւոյ էիր : Նա ուրացաւ առաջի ամենեցուն՝ և ասէ, թէ ոչ գիտեմ զինչ խօսիս : Եւ իբրև եկ նա արտաքս քան զդուռնն՝ ետես զնա այլ կին մի, և ասէ ցայնոսիկ՝ որ անդն կային. և սա ընդ Յիսի Նազովրեցւոյ էր : Եւ դարձեալ ուրացաւ երդմամբ, թէ ոչ գիտեմ զայրն : Եւ յետ սակաւ միոյ մատուցեալ որք կային անդ, ասեն ցՊետրոս. արդարև և դու ի նոցանէ ես, քանզի և խօսք քո յայտ առնեն զքեզ : Յայնժամ սկսաւ նզովել և երդնուլ, թէ ոչ գիտեմ զայրն. և իսկոյն հաւ խօսեցաւ : Եւ յիշեաց Պետրոս զբանն Յիսի զոր ասաց, թէ մինչչև հաւու խօսեալ ի ցե՛ երիցս ուրասցիս զիս. և ելեալ արտաքս՝ եւ լաց դառնապէս : 75 :

Ա. զօրք հանդերձ ծառներ դնելով զՏէր աղաչեցոյք : Տէր ողորմեա : Երեցս կրկնեա :

Եւ ևս խաղաղ : Օրհնութիւն և փառք :

Ալէլուիա փոխ։

Սաղմոս ճԳ։

Ողորմութեան եղերուք Տեառն, զի բարի է. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա։

Ասացէ տունն Իսրայելի զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա։

Ասացէ տունն Ահարոնի զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա։

Ասացեն երկիւղածք Տեառն զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա։

Ի նեղութենէ կոչեցի զՏէր, եւ լուաւ ինձ ի լայնութեան։

Տէր է իմ օգնական, եւ ես ոչ երկեայց, զի՞ արասցէ ինձ մարդ։

Տէր է իմ օգնական, եւ ես տեսից ի թշնամիս իմ։

Բարի է յուսալ ի Տէր քան յուսալ ի մարդիկ. բարի է յուսալ ի Տէր քան յուսալ ի իշխանս։

Ամենայն հեթանոսք շրջեցան զիս, եւ անուամբ Տեառն յաղթեցի նոցա։

Շրջելով շրջեցան զիս, պաշարեցին զիս ի միա՛սին, եւ անուամբ Տեառն վանեցի զնոսա։

Շուրջ եղեն զիս ոպէ մեղուք, վառեցան, բորբոքեցան ոպէ փուշք ի հուր, եւ անուամբ Տեառն մերժեցի զնոսա։

Ի մերժելն զդժուարեցայ, եւ եղէ մերձ ի գլորել. եւ Տէր ընկալաւ զիս։

Օգնութիւն իմ եւ օգնութիւն իմ Տէր, եւ եղեւ ինձ փրկութիւն։

Ձայն

Զայն ցնծութեան փրկութեան 'ի յարկս արդարոց :

Ընչ Տն արար զօրութիւն . ալ Տն բարձր արար զնս . և ալ Տն արար զօրութիւն :

Ոչ մեռայց , այլ կեցից՝ և պատմեցից զգործս Տն :

Խրատելով խրատեաց զնս Տր . և 'ի մահ ոչ մատնեաց :

Բացէք ինձ զդրունս արդարութեան , զի մտից ընդ այն՝ և խոստովան եղէց Տն :

Այդ :

Այս խոստովան եղերուք Տն , զի բարի է , զի յաւիտեան է ողորմութիւն նր :

Ընդ անվամ լինիմ , և պչեպենն քաջէր սաս :

Եւ մարանեն յելիզեցին , և ասեն Հայոցն պղ :

Տարածեալ ձեռք ընդ ձեռաց՝ ոտք ընդ ոտից ընթանալեաց . փայտ քնդ փայտի դաւրն պտղոյ՝ կեանք ընդ մահու փոխարկելոյ . 'ի մէջ երկուց անօրինաց՝ կայր մերկացեալ տառնօն օրինաց . զոր ոչ տեսին ազգքն կուրաց՝ բաց 'ի միոյն աւազակաց :

Բոպէից արեգականն՝ ըզպուճն արար դիշերաշնժան . զքստուերքըն քօղ սրկ մերկութեն՝ զի մի տեսցէ ակն անարժան . 'ի մէջ օրհնեայն Նբսեմեայս՝ յորժամ Ադամ մեղաք մեռաւ . 'ի յինն երորդն 'ի լոյս դարձաւ՝ յորժամ մահուամբ մահըն լուծաւ :

Յօղէր արտսրը ցաւագին՝ մայր Տն որ կայր մերձ առ խաչին , յորժամ լըսէր ըզծարաւին՝ բարբա-

քառելոյ իւր միածնին. եւ տուն քաջաց խառնակաց լեզուի՝ այնմ որ բղխեաց գետ յԱդենի. և ի վիմէն վըտակ բարի՝ արբոյց տոհմին դառնացողի։

Խուճապեալ յերրորդ ժամու օձին՝ զմիտս նախանոյ մօրն Աւային. ի վերջն անկեալ մարդն առաջին՝ հաւանական բանիւ նորին. ի սոյն ժամու Տէրն ի խաչին՝ զի քաւեսցէ զմեզս նոցին. և յորժամ եկ Ադամն հին՝ եդ զաւազակն ի մէջ դրախտին։

Փարիզի բարբառ ընդ իմ՝ էլի էլի առ Հայր գոչէր. զհոգին կամաւ Հօր աւանդէր՝ զհոգիս մարդկան նոյն ընծայէր. երկիր հիմամբք սասանեցաւ՝ և վարագոյրն ընդ մէջ հերձաւ. վէմք ի յինքեանց պատառեցան՝ և գերեզմանք մահու բացան։

Պարոզի ի սքանչելեաց՝ Ոչ մարմնով վն իմ խաչեալ. մերով բնութիւնս մեռանի՝ Ոչ անմահ խոստովանի. կրկնավըտակ կողին աղբերքը՝ եկեղեցի իւր հաստատի. ջրովն մաքրի զարիւնն ըմպէ՝ զվիրդի ընդ Հօր փառաւորէ։

Ոչինչ՝ Որթիւ։

Եւ խորտան ի վեր քեռին պաւլոպատանս։

Ալիլ աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու։

Ծ. 2։

Ա՛ն չարչարանաց Տէն մերոյ Յեսի Քրիստ։

Պիտեր և Յուդա, որ զնա մատնելոց էր՝ զտեղին, զի բազում անգամ ժողովեալ էր անդր Յեսի աշակերտաքն հանդերձ։ Եւ Յուդայի ա-

ռեալ

ռեալ ընդ իւր զգուշդն, և ի քահանայապետին և ի փարիսեցւոց սպասաւորս, գայ անդր ջահիւք և լապտերօք և զինուք: Իսկ Յն իբրև ետես զայն ամ եկեալ ի վր նր, ել և ասէ ցնս. զո՞ խնդրէք: Պատասխանի ետուն նմա. զՅն Նազովրեցի: Ասէ ցնս Յն. Ես եմ: Կայր ընդ նս և Յուդա՝ որ մատնէրն զնա: Իբրև ասաց՝ թէ ես եմ, յետս յետս չոգան՝ և զարկան գետնի: Դարձեալ եհարց զնս. զո՞ խնդրէք: Եւ նք ասեն, զՅն Նազովրեցի: Պատասխանի ետ նց Յն. ասացի ձեզ թէ ես եմ. արդ՝ եթէ զիս խնդրէք՝ թոյլ առք զոցա երթալ: Օ՛ի լցցի բանն՝ զոր ասաց. թէ զոր ետուն ցիս՝ ոչ կորուսի յ՛ի նցանէ՝ և ոչ զոք: Իսկ Սիմէն Պետրոս՝ քանզի ունէր սուր, ձգեաց զնա՝ և եհար զքահանայապետին ծառայ, և ի բաց առ զունկն նր զաջոյ. և էր անուն ծառային Մաղքոս: Ասէ Յն ցՊետրոս. արկ զսուրդ անդրէն ի պատեանս իւր. զբա Հակն զոր ետ ինձ Հայր՝ ո՞չ ըմպիցեմ զնա: Իսկ գունդն և հազարապետն և սպասաւորք Հրէիցն կալան զՅն՝ և կապեցին, և առ ծինն զնա Նախ առ Աննա՝ որ էր աներ Կայիափայի. որ քահանայապետն էր տարւոյն այնորիկ: Էր այն Կայիափա էր՝ որ խրատն ետ Հրէից, եթէ լաւ է առն միում մեռանել ի վր ժողովրդեանն: Էր երթային զՀետ Յն Սիմէն Պետրոս՝ և միւս աշակերտն. Էր աշակերտն այն քանզի ծանօթ էր քահանայապետին՝ եմուտ ընդ Յն ի գաւիթ քահանայապետին: Էր Պետրոս կայր առ դրանն արտաքոյ: Էլ միւս աշակերտն՝ որ ճգ ծանօթ քահանայապետին՝ և ասաց ցդռնապանն՝

պանն՝ և եմոյծ՛ի ներքս զՊետրոս։ Ըսէ աղջիկն որ դռնապանն էր՝ զՊետրոս. միթէ և դո՞ւ յաշակերտաց առնն այնորիկ իցես։ Նա՛ նա ասէ՝ ոչ եմ։ Կային անդ ծառայքն և սպասաւորք խարոյկ արկեալ՝ քանզի ցուրտ էր՝ և ջեռնուին. կայր ընդ նո՛ և Պետրոս՝ և ջեռնոյր։ Նա՛ քահանայապետն եհարց զնո՛ա վասն աշակերտացն՝ և վասն վարդապետութեա՛ն նո՛ր։ Պատասխանի ետ նմա Յի՛սուս. ես յայտնապէս խօսեցայ յաշխարհի. ես յա՛մ ժամ ուսուցի՛ ի ժողովրդեանն, և՛ի տաճարի անդ՝ ուր ա՛մ հրեայք ժողովեալ էին, և՛ի ծածուկ ինչ ոչ խօսեցայ։ Ո՞ւ՛ հարցանես զիս. հարց զլսնոսի՛կ՝ որ լո՛ւան, թէ զինչ խօսեցայ ընդ նո՛ա. ահաւանի՛կ նո՛ք դիտեն զինչ ասացի ես։ Երբև նա զայս ասաց, մի ոմն՛ ի սպասաւորացն որ անդ կայր, ած ապտակ Յի՛սուի և ասէ. այդպէ՞ս պատասխանի տաս քահանայապետի՛դ։ Նա՛ Յի՛սու ասէ ցնա. եթէ չար ինչ խօսեցայ՝ վկայեա՛ վասն չարին, իսկ եթէ բարի, ընդէ՞ր հարկանես զիս։ Նա՛ առաքեաց զնա Յի՛նա կապեալ առ Կայիա՛փա քահանայապետ։ Նա՛ Սիմո՛ն Պետրոս կայր անդ՝ և ջեռնոյր. ասեն ցնա՝ միթէ և դո՞ւ յաշակերտաց անտի՛ նո՛ր իցես։ Նա՛ ուրացաւ և ասէ՝ թէ չեմ։ Նա՛ ասէ մի ոմն՛ ի ծառայից քահանայապետին՝ ազգական այնորիկ, զորոյ զունկն եհատ Պետրոս. ո՞չ ես իսկ տեսի զքեզ՛ ի պարտիզն անդ ընդ նմա։ Դարձեալ ուրացաւ Պետրոս։ Նա՛ վաղվաղակի հաւ խօսեցաւ։ 27։

ՅԻՆԻ ՍԱՂԵՄՈՆ. ՀՈԳԵՑԱՆ ՀԱՆԳՈՒՑԱՆ ՎՐԴԵՎ ՎԱ
ՀՈԳԵՑԱՆ ԵՂԵՎՐԻՆ ՈՐԴՒՆ ՅԻՇ ՀԱՅՍՊԷՍ ՀԱՒ

Ա՛ՏՊԱ ԱՍԵՆ ԿԱՆԱՆԱՓԵՍՈՒՆ ՉՅԻ։

Խշմանք հալածեցին զիս ՚ի նանիր. ալէլուիա.
Եւ ՚ի բանից քոց երկեաւ սիրտ իմ. ալէ.
Ցնծացայ ես ՚ի բանս քո. ոպէ այն որ գտանէ
աւար բազում. ալէլուիա։
Օմեղս ատեցի և անարգեցի. և զօրէնս քո սի-
րեցի. ալէլուիա։
Եօթն անգամ յաւուր օրհնեցից զքեզ. վ ի-
րաւանց և արդարութեանդ քո. ալէլուիա։
Խաղաղութիւն բազում է այնոցիկ, որք սիրեն զո-
րէնս քո. և ոչ գոյ ՚ի նոսա գայթագղութիւն.
ալէլուիա։
Սպասեցի փրկութեանդ քում Տ՛ր. և զպատուիր-
անս քո սիրեցի. ալէլուիա։
Պահեաց անձն իմ զվկայութիւնս քո. և սիրեաց
զնոսա յոյժ. ալէլուիա։
Պահեցից զպատուիրանս և զվկայութիւնս քո. զի
ամ ճանապարհք իմ առաջի քո են. ալէ։
Մերձեսցին ինդրուածք իմ առաջի քո Տ՛ր. ը-
ստ բանի քում իմաստուն արա զիս. ալէլուիա։
Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո Տ՛ր. և ըստ բանի քում
փրկեա զիս. ալէլուիա։
Խղճեսցեն շրթունք իմ զօրհնութիւնս քո. յոր-
ժամ ուսուացես ինձ զարդարութիւնս քո. ալէ-
լուիա։
Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո. զի ամ պատուիր-
անք քո արդարութիւն են. ալէլուիա։

Եղիցե

Ե՞ռք ոտքե՞ռաև։

Աչիչի ձեռն քո՛ ի կեցուցանել զիս. զի ըզ-
պատուիրանս քո ընտրեցի. ալէլուիա։
Յանկացայ փրկութեանդ քումդ Տէր. և օրէնք քո
խօսք իմ էին. ալէլուիա։
Կեցո՛ զանձն իմ, օրհնեսցէ զքեզ. և իրաւունք
քո օգնեսցեն ինձ. ալէլուիա։
Ա՛լօրեցայ ես ունի զոչխար կորուսեալ. խնդրեա՛
զծառայս քո, զի զպատուիրանս քո ես ոչ
մոռացայ. ալէլուիա։
Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ և
միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն. ալէ։

Օ՛ՐՀՆՈՒԹԻՒՆ Ա՛ՌԱՒՕՏԻՆ. Ա՛ռ ևս խաղա։ Վ՛ՀՀՈՒՅՆ.
Օրհնութիւն և փառք։

Ա՛ՊՕ ՈՍԿ Օ՛ՐՀՆՈՒԵՒ ԵՒ։

Ա՛ռաքելոցն մնալով Յուդա, զկնի
զմեծ զվարդապետն ընդ երեսուն արծաթոյ
Հրէից մատներ։ Ընդ որում ես համբուրե-
ցից ասէ՝ զնա կալարո՛ւք. ոմ համբոյր նշա-
գուհեան նշան և առիթ մատու։ Ա՛ռնկացաւ
յինքնէ զնծային որ Հոգին, և զեցաւ զսա-
տանայ՝ որպես հանդերձ արկաւ զնեբեաւ։
Ի գիշերին յորում մատնիւր փրկիչն մեր ի
մահ եհաւին՝ եւ ի լեառն ձիթենեաց. ազօթե-
լով զայս ասէր. Հայր անցո՛ կինէն զբաժակս
նակ անօրէն աշակերտին Թողեալ զտէր սիրոյ
նր՝ և փոխեալ առ քահանայն. ասէր ինձ զի՞նչ
կամիք տալ՝ զի մատնեցից զվարդապետն։
Ա՛ր նստեալ ի քրովբէս Աստ բանդ, այսօր վասն
մեր խոնարհութեամբ նստար ի լերինն ձիթենեաց։

օրհնեմք զքեզ անդադար երգով : Որ համա-
դոյդ ես խորհրդոցդ Հայրենի, աշակերտաց քոց
ծանուցեր զխորհուրդ քո գալստեանդ. օրհ :
Որ ամենեցունց ես արարիչ և ստեղծիչ կեն-
դանութեանց, այսօր զծածկեալ խորհուրդ Լյրար-
դութեանդ յայտնեցեր եկեղեցւոյ սրբ քո. օրհ :
Օքեզ օրհնեմք որ բաշխօղդ ես բարութեանց և
հայցեմք ոգի ի մարդասիրէդ. ընդ մեր քո
ընտրելոցն՝ զիմանալի աշխարհն : Օի դու ես
Տէր՝ յորմէ հայցեր մայրն հաւատով հանդերձ
որդւովք սրբեցելովք ընդ այմ քո զիւաս և
յահեկէ. ընդ որս և մեք աղաչեմք՝ զի դասես-
ցես ընդ սոքս քո : Ամէն դու բարձրեալ փրկիչ՝
որ վն մեր խոնարհեցար, արժանի արա զմեզ
քմպել զբաժակ պատուիրանի կենաց քոց Տէր.
որով կացցուք յայլմէ քումմէ ի հանդերձեալ
քում գալստեանն :

Հգ Սարսափելի հողմոյ նըման՝ ահեղագոչ սաստիկ
հնչմամբ, երևեցար ի վերնատանն՝ Հոգիդ
դասուն երկոտասան, որք առ ի քէն մշկըրտաե-
ցան՝ ոգի զօսկի հրով մաքրեցան. մաքրեա ի
մէնջ զմէգ մեղաց՝ և ըզգեցո ըզլոյս փառաց :
Նկիր յերկիր ածաբար՝ պատել զաշխարհս
իշխանաբար. ըզ արդարութեան և ընդ մեղաց՝
և ընդ չարին դատաստանաց. բացեր ըզգանձ
անհիւթական՝ պարգեւս ետուր որդւոց մարդկան.
մաքր : Աչերն ի սիրոյ զսէրդ առաքեաց՝ յինքըն
գանդամն իւր քե յօդեաց. զնկեղեցի իւր զոր
շինեաց՝ եօթըն սեամբ քո հաստատեաց. տնտես
ի նմա եղ զառաքեալն՝ եօթնեակ շնորհօք քո
զարդարեաց. մաքրեա ի մէնջ :

Ծա-

Ով տէր անմահ՝ արարիչ յաւիտենից՝ մարդասիրութիւդ քո խնայեա յանձինս մեր, ստեղծիչ կենդանեաց և հանդուցիչ ննջեցելոց։ Ի խաչին բևեռեցար. զմահու լուծեր զնշխանութիւն. յաւիտենից զննջեցեալսն վերածեր յանմահ ի կեանս. ստեղ։ Արժանաւորաց քոց աղօթիւք յիշեա զմեր զննջեցեալսն, յորժամ գայցես անձառ փառօք հատուցանել մարդկան զգործս. և մեր ննջեցելոցն շնորհեա դասիլ ընդ սրբս քո։

Օ՛ քեզ կոյս և մայր և բնակարան ածային ներմարդութեան՝ գոհաբանեմք և վերօրհնեմք զեղեալ փրկօղ կենդանութիւն ազգի մարդկան. վայ զքեզ ածածին և կոյս բարեբանեմք զմայր և զաղախին փրկչին մերոյ։ Ծնունդն Էօր և հին աւուրցն անժամանակն յաւիտենից՝ ժամանակաւ յորովայնի քում բնակեցաւ և ի Էօրէ ոչ մեկնեցաւ. վայ։ Ծննեալն ի քէն ի խաչ ելեալ և ի յաթոռ փառաց ընդ Էօր. անարգեալ ի մարդկանէ, փառատրութիւք էութեամբ երկրպագեալ. վայ։ Օ՛ քեզ ոչ միայն որդիք մարդկան՝ այլև վերին զօրութիւք, դասք անմարմնոց հոգեղինաց հրեղինայց զուարթնոցն և հրեշտակաց, գոհաբանեն և վերօրհնեն և փառաւորեն զմայր և զաղախին փրկչին մերոյ։

Պաւիրեցաք ի խաչ քո արարիչ յաւիտենից. որ եաւար մեզ պահապան յաղթօղ ընդդէմ թշնամւոյն. աղաչեմք սուրբ փրկիչ պահպանեա զանձինս մեր։ Խաչդրեալ Թագաւոր որ մեռար մեր ելեր ի խաչ, և բարձեր սուրբ զանցանս նախաստեղծին Ադամայ. աղա։

Վկուսի՝ որ հաւատոյ և միայն կենաց մարդկան յայտնեալ. զոր տեսեալ այսոցիկ պղծոյ կործանեցաւ անկանդնելի. աղաչեմք սովաւ փրկիչ պահ։ Վաղագաւ թշնամին ընդ յայտնիլ սքի խաչին, և՛ յահէ փառաց Նորա կործանեցաւ յանդունդս երկրի. աղաչեմք սովաւ փրկիչ պահ։ Փառ՝ ՚ի՛ր։ Երկինք ցնծային և երկիրս ուրախանայր. քանզի փրկիչ ցուցաւ որ խաչն և լուսատու տիեզերաց. աղաչեմք սովաւ փրկիչ պահ։

Այժմ և հեղ։

Ժողովեալ ՚ի բերից կշռեցին արծաթի քաղքմ. առեալ տարան առ Պիղատոս՝ ասեն՝ ՚ի խաչ հան ՚ի խաչ զի հայհոյիչ է օրինաց։

Մաղք. փառք հրաշափառ յարչաւրանաց քոց։ Ռեհ. Ա՛ր դառնիցէ։ Ընդ. Յոհանամբ ազգեն Ցի։

Ո՛ Ելելուիա. ալելուիա. ալելուիա։ Արթեաւ ավազն քո՛ի նետս կապարճից քոց, արբեցուցեր պտեաս. ցրուեցեր զերկիր. և դողացուցեր՛ի սաստկութենէ անձրևի, որ անցաւ նէ ընդ սա։

Ընդունաք աղաղակեցին մեծապէս. լոյս փայլման արեգականն արգելաւ, և ծադումն լուսնին դադարեցաւ։

Ելելուիա. ալելուիա. ալելուիա։

Ա՛ արտեան ընդ խո՛ի տարապարտուց. փոխանակ սիրոյ իմոյ մնանէին զիս. այլ ես յաղօթս կայի։

Հատուցին ինձ չար փոխանակ ի բարւոյ, ա-
տելութի՛ փոխանակ սիրոյ իմոյ։

Փառք և. այժմ և. ալէլ։

Ստղ. Կոհուլեի՛ և Ճշմարիտ։

Յաւաւօտեան Հարց գէ։

Ի՛ջեր յերկինից անակնկալն Որդի, ի՛ հողեղէն
ի՛ բնութենէ մարդկան զարշարանս յանձն
առեր, օրհնեմք զքեզ որ էիր յառաջ քան
զամ յաւիտեանս։ Որ ասացեր բանիւ լինիլ
ամ երկրի, ի՛ յերկրի յատենի կացեալ տեսա-
նէին արարածք, օրհ։ Յորմէ դողան զուարթունք
երկնից, այսօր եկիր կամաւ ի՛ խաչ գերեալ-
գեամբն խոցեցար, օրհնեմք զքեզ որ էիր յա։
Օրհնեցէք ամ գործք Տ՛ն զՏր օրհնեցէք՝ բարձր
սարուք յաւիտեան։ Փառ Հօր և Որդ-ոյ։
Նա զինաւորն գերարգեամբն յարձակեալ խո-
ցեաց զկող կենարարին, բարձր։ Ալէլ և Հզօ։
Ուստի աղբիւր կենդանարար բղխեալ լուաց
զարիեզերս ի մեղաց, բարձր։

Ա՛ն՛ծ՛ա՛ւ՛ա՛ղ գէ։

Այս լուսոյ մայր՝ և կենարար բանին բնակա-
րան, քեզ երանիցեն ազգ և ազինք ամ։
Փառ Հօր։ Ստեղծողին մայր՝ և հնութեան
կերպի նորոգողին, քեզ երա։ Ալէլ և Հզօ։
Այս ծագեցաւ ի քէն նատելոցս ի խաւարի,
քեզ երա։

Ողբեաւ Գէ։

Ակեալդ ի փրկութիւն ազգի մարդկան, ի ծա-
ռայէ յանձն առնու մտանիլ ի դատաստան.
համբերելով մի գմեզ կեցուցանել։ Փաւ Հօր։
Ստանեալ Պիղատոսի ոչ մահապարտ, ի ԱՆ-
նայէ և ի Կայիափայ դատապարտեալ. համ։
Էյժմ և ֆշա։ Ացեալ ի յատենի երկրորդ
Ադամ մի առաքինն Ադամայ պարտեացն Թո-
ղութիւն. համ։

Տէր յերկինէ Գէ։

Ով սքանչելի և տեսիլ ահաւոր. զարարիչն
երկնի և երկրի այսօր տեսաք ի խաչին։
Փաւ Հօր և։ Տեսեալ զՏէրն ի խաչին խա-
ւարեցաւ արեգակն, և վարագոյր տաճարին ցե-
ղոյր վերուստ մինչև ի վայր։ Էյժմ և ֆշա։
Ընարգաբար խաչեցաւ Տէրն ի մէջ ի յանօրի-
նաց. զի լցցի գիրն որ ասէ՝ Թէ ընդ անօրէնսն
համարեցաւ։

Յորժամ ասէն զՏէր յերկինէն, խոտորեալն գնա-
գեալ ի հեծ հոգեկանն, հնչէ վճռոյն փառք ի
բարձունսն։ Լու ապա ընդեղ զառեն պատ-
կառանք կանչեն։

Պաւաւօսս երգ։

Ստանեցայ և ոչ երևանէի. աչք իմ տկարա-
ցան յաղքատութենէ։
Ելաղակեցի առ Տէր զօրհնապատ. և համբար-
ձի առ քեզ զձեռս իմ։

Վերջ։

ՎՐԵՂ. փառաւորեսցուք. կամ գոնէ։

ԱՆԱՌԱՔ ԲՅ։

Որ Թագաւորդ ես Թագաւորաց Աստ՝ւոյ ծա֊
ռայէ դատապարտեալ՝ համբերելով վէ՛ մեր.
երկայնամիտ Տէր փառք քեզ։ փառ֊ ՚ի ՚ծ։ Որ
պատուհասական խաչիւդ քո Աստ՝ւոյ և նը արեանդ
քո հեղմամբ կեցուցանել զմեզ կամեցար. երկ֊
Այժմ և յետ։ Որ մարդասիրապէս վէ՛ ամենա֊
ցուն ՚ամի համբերեցեր, և ՚ի մահու զմահ կո֊
խեցեր. երկայնամիտ։

ՎՐԵՂ. Ա՛ՅՔ ԽԱՂՂՈՒԹԻՆ։ ԸՆ. ԱՐ ԵՍ ՏԷՐ։

Ն֊ ապա ասէ աղաղակի Սաղմ. ճԸ։

Փոխանակ սիրոյ իմոյ մատնէին զիս, այլ ես ՚ի֊
յաղօթս կայի։
Ե՛ծ օրհնութիւնք իմոյ մի լուեր. զի բերան մեղա֊
ւորի բերան նենգաւորի բացաւ ՚ի վէ՛ իմ։
Խօսեցան զնէն լեզուաւ նենգաւորաւ. և բանիւ
ատելութեան պաշարեցին զիս։
Ընդդէմ սիրոյ իմոյ մատնէին զիս, այլ ես յաղօթս կայի։
Եդաւ ՚ին ինձ չար փոխանակ բարւոյ. ա֊
տելութիւն փոխանակ սիրոյ իմոյ։
Կացո ՚ի վէ՛ նր մեղաւոր. սատանայ կացցէ ընդ
աջմէ նր։
՚Ի դատաստանի իւրում ելցէ դատապարտեալ.
և աղօթք նր ՚ի մեղս դարձցին։
Եղիցին աւուրք նր նուազ. և զպաշտօնութիւն նր
զայն այլ տարցի։

Եղեցին որդիք նի որբ. և կին նի այրի. տահեսցին փոխանեսցին՝ որդիք նի մուրացք եղեցին. և ելցեն ի բնակուԹէ իւրեանց:

Ննանեսցէ փոխատու զամ ինչս նի. յափշտակեսցեն օտարք զվաստակս նի:

Մի գոցի օգնական նմա. և մի ոք ողորմեսցի ի վի որբոց նի:

Եղեցին որդիք նի ի սատակումն, և յաղգէ ընջեսցի անուն նի:

Յիշեսցին մեղք հօր նի առաջի Տն. և մեղք մօր նի մի ընջեսցին. և եղեցին առաջի Տն յամ ժամ:

Սատակեսցի յերկրի յիշատակ նի. փոխանակ զի ոչ յիշեաց առնել ողորմուԹի:

Հալածեաց զայր աղքատ և զանանկ. սպանանել զայն, որ խոնարհ է սրտիւ:

Սիրեաց զանէծս՝ և ելցէ նմա. ոչ կամեցաւ զօրհնուԹի, հեռի եղիցի ի նմանէ:

Ջգեցաւ զանէծս ոպ հանդերձ. մտցէ ոպ ջուր ի փոր նի. ոպ ձէԹ ընդ ոսկերս նորա:

Եղեցի նմա ոպ հանդերձ՝ զի ագանի. ոպ գօտի զի ածի հանապազ ընդ մէջ:

Այս գործ է այնոցիկ, որ չարախօս կային զինէն առ Տն. և ոյք խօսէին չար զանձնէ իմմէ:

Եւ դու Տն Տն արա ընդ իս ըստ անուան քումմ, զի քաղցր է ողորմուԹի քո. և փրկեա զիս՝ զի աղքատ և տնանկ եմ ես:

Սիրտ իմ խռովեցաւ ի փորի իմում. և ես ոպ ատուեր ի խուսափել իմում պակասեցայ. և Թօթափեցայ ոպ մարախ:

Ծունկք իմ տկարացան ի պահոց. և մարմին իմ այլագունեաց յիւղոյ: ԵՒ-

Եղէ ես նախատ նոյ. տեսին զիս և շարժեցին զգլուխս իւրեանց։

Օգնեա՛ ինձ Տէր Աստ իմ, և փրկեա՛ զիս ըստ ողորմութեան քումմէ։

Ծանիցեն զի ձեռն քո այս է. և դու Տէր արարեր զայս։

Նոքա անիծանեն, և դու օրհնեացես. որք յարուցեալ եւն՝ ի մէջ իմ զամօթի կրեսցեն. այլ ծառայ քո ուրախ եղիցի՛ ի քեզ։

Ձգեցցին զամօթն որք չարաչաստ կային զանձինք իմոյմ. և արկցեն ոսկ կրկնոց զամօթ իւրեանց զիւրեարեքն։

Այլ ես խոստովան եղէց առ Տէր յոյժ բերանով իմով՝ ի մէջ բազմաց օրհնեցից զքեզ։

Զի եկաց նա ընդ աջմէ տնանկիս, փրկել զնա յայնցանէ, որ հալածեն զանձն իմ։

Օգնէ Աստուած։

Աստ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու։ ԺԲ. 28։

Ա՛ստ էարշարանաց Տէն մերոյ Յեսի Քրիստի։

Եւ ածեն զՅն՝ ի վանացն Կայիափայ յատարանս դատաւորին. և էր այգուց։ Եւ նոքա ոչ մտին յատարանն, զի մի պղծեսցին, այլ զի ուտիցեն զզատիկն։ Ել առ նոսա Պիղատոս արտաքս՝ և ասէ. զի՞նչ չարախօսութիւն մատուցանէք զդմունէն զայնմանէ։ Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա. եթէ չէր չարագործ այրն այն, ապա ոչ մատնէաք զնա քեզ։ Ասէ ցնոսա Պիղատոս. առէ՛ք զնա դուք, և ըստ ձերոց օրինացն դատեցարո՛ւք։ Ասեն ցնա

ՀՐԵՇՏԱՔՆ. մեզ ոչ է արժան սպանանել զոք: Օ՛ի լսցի բանն Յի՛ն՝ զոր ասաց, նշանակեալ թէ որով մահու մեռանելոց իցէ: Լմուտ միւսանգամ յապարանն Պիղատոս, կոչեաց զՅ՛ն՝ և ասէ ցնա. դո՞ւ ես թագաւորն Հրէից: Պատասխանի ետ Յ՛ն. ի՛ քէ՞ն ասես զայդ՝ եթէ այլք ասացին քեզ զինէն: Պատասխանի ետ Պիղատոս. մի թէ և ես Հրէայ իցեմ. ազգն քո և քահանայապետք մատնեցին զքեզ ինձ, զի՞նչ գործ գործեալ է քո: Պատասխանի ետ Յ՛ն, իմ արքայութի՛ւն չէ յայսմ աշխարհէ. եթէ յաշխարհէ աստի էր արքայութի՛ւն իմ, սպասաւորքն իմ մարտնչէին արգելոք՝ զի մի՛ մատնեցայց Հրէից. բայց արդ՝ թագաւորութի՛ւն իմ չէ աստի: Ասէ ցնա Պիղատոս. ապա թէ այդպէս իցէ, թագաւոր ումն ես դու: Պատասխանի ետ Յ՛ն. դու ասես՝ թէ թագաւոր իցեմ. բայց ես յայդ իսկ ծնեալ եմ, և ի՛ դո՛յն իսկ եկեալ եմ յաշխարհ, զի վկայեցից ճշմարտութե՛ն. ամ՛ որ ի՛ ճշմարտութե՛է է՝ լսէ բարբառոյ իմոյ: Ասէ ցնա Պիղատոս. զի՞նչ է ճշմարտութի՛ւն: Այս իբրև ասաց, դարձեալ եկ առ Հրէայսն՝ և ասէ ցնոսա. ես՝ և ոչ մի՛ ինչ պատճառս գտանեմ ի նմա: Այլ է ձեր սովորութի՛ւն, զի զմի՛ ոք արձակեցից ձեզ ի զատկիս. արդ՝ կամի՞ք՝ զի արձակեցից ձեզ զթագաւորն Հրէից: Աղաղակեցին ամենեքեան՝ և ասէին. մի՛ զդա, այլ զԲարաբբա: Եւ էր Բարաբբայն այն աւազակ: Յայնժամ առ Պիղատոս զՅ՛ն՝ և գան ետուր: Եւ զինուորացն արբեալ պսակ ի փշոց՝ եդին ի գլուխ նորա, և զգեցուցին նմա հանդերձ ծիրանի. և գային առ

առ Նա, և ասէին. ոչ եր այլքայ Հրէից. և Հա-
նէին նմա ապտակս: Եւ գարձեալ Պիղատոս ար-
տաքս և ասէ ցնոսա. ահա ածեմ զնա արտաքս
առ ձեզ, զի գիտասջիք թէ ես միսա ինչ ՚ի նմա
ոչ գտանեմ: Եւ Յն արտաքս և ունէր պսակ ՚ի
փշոց՝ և հանդերձ ծիրանի. և ասէ ցնոսա. ահա
այրդ ցձեզ: Երբև տեսին զնա քահանայա-
պետքն և սպասաւորք, զաղաղակ բարձին՝ և ա-
սեն. ՚ի խաչ հան՝ ՚ի խաչ հան զդա: Ասէ ցնոսա
Պիղատոս. առէք զդա ՚ի ձեզ, և ձեզէն հանեք
՚ի խաչ. զի ես ՚ի դմա միսա ինչ ոչ գտանեմ:
Պատասխանի ետուն նմա Հրէայքն. մեք օրէնս
ունիմք. և ըստ օրինացս մերոց պարտի մեռանել. զի
զանձն իւր որդի Աստուծոյ արար: Երբև լուաւ զայս
բանս Պիղատոս, առաւել ևս երկեաւ: Մտեալ
դարձեալ անդրէն յապարանսն, և ասէ ցՅն.
ուստի՞ ես դու. և Յն ոչ ետ նմա պատաս-
խանի: Ասէ ցնա Պիղատոս. ընդ իս ո՞չ խօսիս,
ո՞չ գիտես եթէ իշխանութիւն ունիմ հանել զքեզ
՚ի խաչ, և իշխանութիւն ունիմ արձակել զքեզ:
Պատասխանի ետ Յն. ոչ ունէիր դու իշխա-
նութիւն ՚ի վերայ իմ և ոչ միւ, եթէ ոչ էր
տուեալ քեզ ՚ի վերուստ. վասն այնորիկ որ
մատնեացն զիս քեզ, նորա մեծ մեղք են: Եւ
յայնմանէ Պիղատոս ենդրէր արձակել զնա. և
Հրէայքն աղաղակէին և ասէին. եթէ զդա ար-
ձակես՝ չես բարեկամ կայսեր. ամ որ թա-
գաւոր կոչէ զանձն իւր, հակառակ է կայ-
սեր: Իսկ Պիղատոս իբրև լուաւ զբանս զայս-
սիկ, ած զՅն արտաքս. և նստաւ ՚ի վէմ բեմին
՚ի տեղւոյն որ կոչէր քարայատակ, և եբրայ-

եղե-

եցերէն Կապպադովկիա։ Իր ուրբաթին զատկի, և եր
ժամ իբրև վեցերորդ, և ասէ յՀրէայսն, ահա
թագաւորդ ձեր ցձեզ։ Իսկ նոքա աղաղակէին, բարձ
՛ի վերջ բարձ՛ի վերջ և հան զդա՛ի խաչ։ Ասէ
ցնոսա Պիղատոս, ես զթագաւորդ ձեր՛ի խա՞չ հանի-
ցեմ։ Պատասխանի ետուն քահանայապետքն, չիք
մեր թագաւոր բաց՛ի կայսերէ։ Յայնժամ ետ
զնա՛ի ձեռս նոցա, զի՛ի խաչ հանիցէ։ Ծ. 16։

Ժէ։ Ձհանդուրժեալ մնումիւր։

Վէպ. Խնգրեացուք։ Կեցո՝ յայնկո՛ Ող.
Քոմ՝ ամենազօր և հրաշալի հարբարանացդ։

Ես՝ պանեն պէք խալն ե պատերապանն՛ի վերայ քե-
ղեն կամ գլխովքեն. ե խոռնի ածեն։ Ես՝ երիւր-
պապանեն ամենէրեան, ե համբուրելն պիտուն ե
պատերապանն քնկնե ցերկու ծոմս։ Ես՝ հոգեոյն
պար առեալ ասեն

Հ պտրկան էկ։

Յաւէ քո Ես երկրպագանեմք, և զթաղումն
քո մեծացուցանեմք, և սէր ղյարութիդ քո
գիտեմք։ Եկայք հաւատացեալք երկրպա-
գեսցուք Ես՝ Ընդ Ընդ մերոյ, վասն զի եկն՛ի ձեռն
խաչին իւրոյ շնորհեաց պարգեւս աշխարհի։

Փառք ըե խաչիդ՝ ալէլուիա, ըե Յիսուսիդ՝ ալե-
լուիա, ըե յարութեդ՝ ալէլուիա։ Ողորմեցար ու-
մեզ լոյս երեսաց քոց և ետուր ուրախութիւն
սրտից մերոց։ Ո պտղոյ ցորենոյ՝ գինւոյ և ձիթոյ
իւրեանց լցուցեր զնոս։ Փառք ըե խաչիդ ալէլուիա։
Փառք և երկրպագութիւն Հօր և Որդւոյ և սուրբ

Հոգւոյն, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտե-
նից ամէն: Փառք ըս խաչիդ ալէլուիա:

Յաշն կենարար որ եղև մեզ փրկութիւն, սուրբ է
ամենեքեան զքեզ բարերանեմք: Որ ի հօրէ
լուսոյ լոյս ճառագայթեալ ի յերկիր, և գաւա-
զան զօրութիւն հաւատացելոց. սուրբ: Որ լու-
սաւիալ ծագմամբ հրաշափառապէս մեզ ցուցաւ
ի յօդնութիւն ընդդէմ թշնամւոյն. սուրբ:

Օ՛նի Ռէդ. Ա՛ր խաչիըս: Ես. Պահպանեա
զմեզ: Հայր մեր:

Ե՛ս ասէն պող ուբ՛ըմ՛ըս. Ծ՛ատաւեցաւ Տէրն. կ՛
ույլ պող խաչ՛էլ՛ըն: Ե՛ս ապո կոպտան գլխով
ղեծի ուբ՛ըմ՛ըն, որ յոպտա խաչ՛էլ՛ըն Ռէդ
Ես գրկէն ղերոյ:

Յերէք ձեռն ծոցովն ի պատառ եհեղեցոյն. և
ասէն պճաշս ձոն. Օրհնեալ Հոգիդ սը. և պա-
ղատեան գնացէք. և պՀեր Նեբսեսի երդեան. խա-
ւարեցաւ, և Զարշարակցեալ. և պՀէշ խաղպան
պՄիաբանն, և պԼրմուն մուքն, և պՄբ
սրտիըն. և պՀ-բանց ապօքեան: Օ՛նի Խոչ՛էլ՛ուր.
Հոգւոյն հանգուցելոց: Ռէդ. Ա՛ր Հոգւոյն:
Ես. Ո՛ր որդի. և Հայր մեր:

ՀԱՅԵՐԵՆ Ի ՀԱՅ ԾԱՌԻ ԾՈՂՔԱՆ ՅԻՒԼԵՍԵՑԻՆ. Ե ԱՆԱՆ ՄԱՂՈՒՈՑ ՈՒԼԻՆ ՓՈՂ, Ե ԿԱՊՏԱՆ ՈՒԼԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒՈՒԾԱՆ ՀԱՐՓԱՓԱՔԱՆԱՆ, Ե ՈՒԼԻՆ ԱՌԱՓԱՔԱԼԱՆԱՆ, ԶՈՒԱ ՀՈՑ ԱՌԱՆՁԻՆ ԵՂԻՑԱ ԸՆԿԵՐՈՒՈՒԾԱՆ՝ Ե ԱՒԵՏԱՐԱՆԱ ՉԷՐ: ՈՒԱՆՔԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒՈՒԾԱՆ ԱՂԱՒԵՏԻՒ ՊՏՈՒԱՆ Է:

ՈՒԱՆՔԻՆ ՄԱՂՈՒԱ ԼԻ:

ՅԱՐԵԱՆ Ի ՀՐԵ ԻՄ ՀԿԱՅՔ ՀԱՐԵԱՑ. ԶՈՐ ԻՆՉ ՈՉ ԳԻՏԷԻ ՀԱՐՑԱՆԷԻՆ ՑԻՍ:

ՊԱՏԵԱ ՏԻՐ ԶԱՅՆՈՍԻԿ՝ ՈՐ ԴԱՏԻՆ ԿԻՍ. ՄԱՐՄԻՐԷ ՅԱՅՆՈՍԻԿ. ՈՐ ՄԱՐԱՆՁԻՆ Է ԻՍ:

ՈՒՐ ԶՔԵՆ Ե ՁԱՍԱՓԱՐ ՔՈ, Ե ԱՐԻ ՕԳՆԵԼ ԻՆՁ. ՀԱՆ ՁՍՈՒՐ ՔՈ ԸՆԴԴԷՄ ՀԱԼԱԾՑԱՑ ԻՄՈՑ. ԱՐԳԻԼ ԿԱՆ. Ե ԱՍԱ ԴՈՒ ՑԱՆՁՆ ԻՄ, ԹԷ ՓՐԿՈՒԹԻՆ ՔՈ ԵՍ ԵՄ:

ՈՒՄԱՀԵՑԻՆ Ե ՅԱՄՆԹԻ ԼԵՑԻՆ՝ ՈՂՔ ԼՆԴՐԻՆ ՁԱՆՁՆ ԻՄ. ԴԱՐՁՑԻՆ ՀԵՏՍ Ե ԱՄԱՀԵՑԻՆ՝ ՈՂՔ ԽՈՐՀԷԻՆ ԻՆՁ ՀԱՐ:

ՆՂԵՑԻՆ ՈՉ ՓՈՉԻ ԱՌԱՉԻ ՀՈՂՄԷ. Ե ՀՐԵՇՏԱԿ ՏԻՆ ՆՇԵՑԵՑ ՎՆՈ:

ՆՂԵՑԻՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՔ ՆՉ'Ի ԽԱՒԱՐ Ե'Ի ԳԱՅԹԱՂՈՒԹԻՆ. Ե ՀՐԵՇՏԱԿ ՈՒՀ ՀԱԼԱԾԵՑԵՑ ՎՆՈ:

Ի ՆԱՒԿԸ ԹԱՓՈՒՑԻՆ ԻՆՁ ՈՐՈԳԱՅԹ ՅԱՓԱՀԱՒԱՏ ԽՐԱՒԱՆՑ. Ե Ի ՆԱՒԿԸ ՆԱԽԱՏԻՆՑԻՆ ՁԱՆՁՆ ԻՄ:

ՀԱՍԵՑ Ի ՁԵՒ ՆՉ ՈՐՈԳԱՅԹ, ԶՈՐ ՈՉ ԳԻՏԱՑԻՆ. Ե ՈՐՍ ԶՈՐ ԹԱՓՈՒՑԻՆ, ԱՌԵՑ ԶՏԱՍ ՆՉ. Ե Ի ՅՈՐՈԳԱՅԹ Ի ՆՅՆ ԱՆԿԻՆ:

Ա՛յլ անձն իմ ցնծասցե՛ ի Տէր. ուրախ եղիցի
՚ի փրկութենէ նո՛ր. և ա՛մ ոսկերք իմ ասասցեն,
Տէր ո՞նման ե՛ քեզ։
Հո՛ւր փրկեաց զաղքատն ՚ի ձեռաց հզօրին. զաղ-
քատն և զտնանկն յայնցանէ որ յափշտակեն
զնա։
Յարեան ՚ի վե՛ր իմ վկայք չարեաց. զոր ինչ ո՛չ
գիտէի հարցանէին ցիս։
Հատուցին ինձ չար՝ փո՛խ ընդ բարւոյ. ժառանգել
զանձն իմ խորհեցան յորդւոց մարդկանէ։
Ես ՚ի նեղել նո՛ց քուրձ զգենուի. խոնարհ առ-
նէի պահովք զանձն իմ, և աղօթիք իմ ՚ի ծոց
իմ դարձցին։
Որ՝ զեղբայր և զընկեր՝ այսպէս հաճոյ լինէի.
ո՛ւր սգաւոր և տրտում, այնպէս խոնարհ առ-
նէի։
՚Ի վե՛ր իմ ուրախ եղեն՝ և ժողովեցան. ժողովե-
ցան ՚ի ս տանջանք. և ես ո՛չ ծանեայ. ցրուե-
ցան, և ո՛չ զղջացան։
Փորձեցին զիս՝ և արհամարհեցին արհամար-
հանօք. կրճտեցին ՚ի վե՛ր իմ զատամունս ի-
րեանց. Տէր երբ տեսցես։
՚Ի բա՛ց արա զանձն իմ ՚ի խորամանկութե՛ն նո՛ց.
և յառիւծուց զմիամօրութի՛ իմ։
Խոստովան եղէց քեզ Տի՛ յեկեղեցիս մեծ. և
՚ի ժողովս բազմաց օրհնեցից զքեզ։
Մի՛ ուրախ եղիցին ինձ թշնամիք իմ. զի՛ ա-
տե՛ն զիս ՚ի տարապարտուց. ակնարկի առնե՛ն
զիս աչօք իւրեանց։
Ընդ իս զխաղաղութի՛ խօսէին. և ընդ բանք բար-
կութե՛ն զնենդութի՛ խորհէին։

Խացին ի վե՛ր իմ զբերանս իւրեանց, և ասացին. այո՛ այո՛ տեսին աչք մեր:
Տեսեր Տ՛ր և մի լռեր. Տ՛ր մի՛ ի բացեայ առնիր յինէն:
Օարթիր և հայեա՛ Տ՛ր յիրաւունս իմ. Աստ՛ծ իմ և Տ՛ր իմ՝ ի դատաստանս իմ. և իրա՛ւ արա ինձ ըստ արդարութե՛ քումմ Տ՛ր Աստ՛ծ իմ:
Մի՛ ուրախ լիցին յիս թշնամիք իմ. և մի՛ ասասցեն ի սիրտս իւրեանց. թէ վա՛շ վա՛շ անձանց մերոց, զի ընկղուզաք զնա:
Ամաչեսցեն և յամօթի լիցին՝ ոյք խնդային ընդ չար իմ. զգեցցին պամա՛թ և զանարգանա՛ ոյք մեծաբանէին ի վե՛ր իմ:
Ցնծասցեն և ուրախ լիցին ի քեզ ամենեքեան. ոյք կամին ընդ արդարութե՛ իմ:
Ասասցեն յաւե՛տ ժամ մեծ է Աստ՛ծ. և որ կամին զխաղաղութե՛ ծառայի քո:
Լեզու իմ խոսեսցի զարդարութի՛ն քո. զօրհնասցեալ զգովեստի՛ն քո:

Ընթերցուա՛ծ ի Օաքարեայ մարգարէէ:
ՅԹ. 11:

Եւ ծանիցեն քանանացիքն զնաշինս պահեստի իմոյ. զի բան Տ՛ն է: Եւ ասացի ցնո՛ն, թէ բարւոք թուի յաչս ձեր. տո՛ւք զվարձս իմ. ապա թէ ոչ՝ զդոյդ արարէք: Եւ կշռեցին զվարձս իմ երեսուն արծաթի: Եւ ասէ ցիս Տ՛ր՝ արկ դո՛ւ զայդ ի բովս. և քննեա՛ թէ փորձ իցէ՝ որպես գոպ փորձ վե՛ր նից: Եւ առի զերեսուն արծաթին, և արկի ի տունն Տ՛ն ի բովս: Եւ ընկ-

Հեղի զգեստեանն երկրորդ զվճռակն. ցրել զուխտ
իմ ի մէջ Յուդայ և ի մէջ Իսրայելի։ 14։

Պօղոսի առաքելոյն ի Վաղատացւոց թղթոյն է
ընթերցուածս։

Ը. 14։

Եթէ ինձ քաւ լինի պարծել՝ բայց միայն ի
խաչն Տն մերոյ Յսի Քրսի. որով ինձ աշխարհ
ի խաչ եղեալ է՝ և ես աշխարհի։ Օ՛ի ի Քրս
Յս, ոչ թլփատութի ինչ է և ոչ անթլփատու-
թիւն. այլ նոր արարած։ Եւ որ միանգամ
այսմ կանոնի միաբան լինին, խաղաղութի՛ի վը-
նջ և ողորմութի՛ և ի վր Իսրայելին Ա՛յ։ Ա՛յ-
սուհետև աշխատ ոք զիս մի արասցէ. զի ես
զչարչարանսն Քրսի ի մարմնի իմում կրեմ։
Շնորհք Տն մերոյ Յսի Քրսի ընդ ոգւոյդ ձե-
րում եղբարք. ամէն։ 18։

Ղօթք հանդերձ սաղմոսելով զՏր աղաչես-
ցուք։ Տէր ողորմեա։ Քրիստոս անեղծ լիներ։

Եւ ևս խաղա։ Օրհնութի՛ և փառք Հօր։

Երկրորդ սաղմոս ՃԽ։

Ես ի տանկանս պատրաստ եմ. և ցաւք իմ ա-
ռաջի իմ են յամէ ժամ։ ՃԽ
Տէր մի սրամտութի՛ քով յանդիմանես զիս. ՃԽ
և մի բարկութի՛ քո խրատես զիս։
Օ՛ի նետք քո հարան յիս. և յիս հաստատե-
ցաւ ձեռն քո։
Ոչ գոյ բժշկութի՛ մարմնոյ իմոյ յերեսաց բար-
կութե՛ քո։

Ոչ ե՛ խաղաղութի՛ ոսկերաց իմոց, յերեսաց ի՛ մեղաց իմոց։

Ընօրէնութի՛ք իմ բարձրացան քան զղլուխ իմ, ո՛ւր բեռն ծանր, ծանրացան ի՛ վե՛ր իմ։

Նեխեցան և փտեցան վէրք իմ. յերեսաց անզգամութե՛ն իմոյ։

Տառապեցայ և խոնարհ եղէ յոյժ, զօրհանապազ տրտում գնայի. զի անձն իմ լի եղև չարչարանօք. և ոչ գոյ բժշկութի՛ն մարմնոյ իմոյ։

Ջարչարեցայ և խոնարհ եղէ մինչև յոյժ, մրմնջէի առ հեծութե՛ն սրտի իմոյ։

Տե՛ր առաջի քո են ա՛մ ցանկութի՛ք իմ. և հեծութի՛ք իմ ի՛ քէն ոչ ծածկեցաւ։

Սիրտ իմ խռովեցաւ յիս, և եթող զիս զօրութի՛ն իմ. լոյս աչաց իմոց, և այս ոչ եղև ընդ իս։

Ցաւեկամք իմ և մերձաւորք իմ առաջի իմ մերձեցան և կացին. և մերձաւորք իմ հեռի եղեն յինէն։

Որոնադատէին զիս և խնդրէին զանձն իմ. ոյք խնդրէին չար ի՛ վե՛ր իմ. խօսեցան զանօրէնութի՛ն, և զնենգութի՛ն զօրհանապազ խորհեցան։

Ես յլ ես ո՛չ խուլ՝ զի ոչ լսէ. ո՛չ համր՝ որ ոչ բանայ զբերան իւր։

Եղէ ես ո՛չ մարդ, որ ոչ լսէ. և ոչ դոն խօսք ի՛ բերան նո՛ր։

Ես ի՛ քեզ Տե՛ր յուսացայ՝ և դու լուիցես ինձ Տե՛ր Աստ՛ծ իմ։

Ասացի թէ մի՛ ուրախ եղիցեն յիս թշնամիք, ի՛ սասանել ոտից իմոց ի՛ վե՛ր իմ մեծամեծս խօսեցան։

Նա ՝ի տանջանս պատրաստ եմ . և ցաւք իմ ա֊
ռաջի իմ են յամէ ժամ ։
Ծանօրէնութիւն իմ պատմեցից , և հոգացայց վը֊
ճեղոց իմոց ։
Խակ արդ՝ Թշնամիք իմ կենդանի են , զօրացեալք
են քան զիս . և բազում էին ոյք ատէին զիս ՝ի
տարապարտուց ։
Ոյք հատուցին ինձ չար փոխանակ ընդ բարւոյ ,
չարաճօսէին զկնէն , զի ես երթայի զհետ ար֊
դարութեան ։
Մի թողուր զիս Տէր Ը֊ծ իմ , և մի՛ ի բացեայ առնիր
յինէն . հայեաց յօգնել ինձ Տէր փրկուե իմոյ ։

Ընթերցուած Հայսայեայ մարգարէի ։
Ե . 10 ։

Ա՛յ անձանց նոցա . զի խորհեցան զխորհուրդ
չար առանձինն ։ Եւ ասեն . կապեսցուք զարդարն՝
զի դժպհի եղև մեզ . այսուհետեւ զարդիւնս
գործոց իւրեանց կերիցեն ։ Ա՛յ անօրինին . չա֊
րիք ըս գործոց ձեռաց իւրոց անցցեն ըստ նա ։ Ժո֊
ղովուրդ իմ , հարկահանք ձեր ճռագաղ առ֊
նեն զձեզ . և պահանջողք տիրեն ձեզ . ժո֊
ղովուրդ իմ , որք երանեն ձեզ՝ խաբեն զձեզ . և
զշաւիղս ոտից ձերոց խռովեցուցանեն ։ Եւյր արդ
հասցե Տէր ՝ի դատաստան . և կացուսցէ յատե֊
նի ժողովրդեան իւր ։ Ինքնին Տէր ՝ի դատ եկեսցէ ,
ընդ ծերս ժողովրդեանն իւրոյ՝ և ընդ իշխանս
նոցա . դուք զի հրկէզ արարիք զայգի իմ . և յափշ֊
տակութիւն տանկիցն է ՝ի տունս ձեր ։ Զի՞ դուք զի
ջրկէք զժողովուրդ իմ . և զերեսս տանկաց լի֊
առնէք ամենայն ասէ Տէր Տէր զօրութեանց ։ 15 ։

Պօղոսի առաքելոյն ի Փիլիպեցւոց Թղթոյն է ընթերցուածս։

Ե. 5։

Օ Ւայն խորհեսցի խրատական՝ի ձէնջ, որ և՝ի ՎՒ Յե. որ՝ի կերպարանս ԱՅ է, ոչինչ յափշտակութեի համարեցաւ զլինելն հաւասար ԱՅ. այլ զանձն ունայնացոյց՝ զկերպարանս ծառայի առեալ, ՚ի նմանութեի մարդկան եղեալ՝ և կերպարանօք գտեալ իբրև զմարդ։ Խոնարհեցոյց զանձն, լեալ հնազանդ մինչև չափ՝ և մահու խաչի։ Ա ոյ և ԱՅ զինա առաւել բարձրացոյց. և շնորհեաց նմա անուն՝ որ՚ի վեր է քան զամէն անուն։ Օ՛ի յանուն Յեի ՎՒի ամէն ծունր կրկնեսցի՝ երկնաւորաց և երկրաւորաց և սանդարամետականաց. և ամէն լեզու խոստովան լինի, թէ Տէր է Յե ՎՒ՝ի փառս ԱՅ Հօր։ ԺԱ։

Աղօթք հանդերձ սաղմոսելով զՏէր աղաչեցուք։ Տէր ողորմեա։ Երեր անգամ լինիցի։

Եւ ևս խաղաղ։ Օրհնութեի և փառաց Հօր։

Երկրորդ աղաչեա ես։

Ա Մտանէր առնանել զնաներութիւն. խօսէր՚ի սրտի իւրում. ժողովէր զանօրէնութիւնս յանձն իւր։

Ա Բանի որ խորհի զաղքատն և զանանկն, յաւուր չարի փրկէ զնա Տէր։

Տէր փրկէ զնա և կեցուցանէ. երանելի առնէ՚ի մի երկրի, և ոչ մատնէ զնա՚ի ձեռս թշնամեաց իւրոց։

Տէր

Տէր օգնական է նմա ՚ի մահիճս ցաւոց իւրոց. զամ անկողինս նր դարձուցանէ ՚ի հիւանդութիւնէ նորա։

Ես ասացի Տէր ողորմեա ինձ. բժշկեա զանձն իմ. ես մեղայ քեզ։

Թշնամիք իմ ասացին ինձ չար. երբ իցէ զի մեռցի և կորիցէ անուն նր։

Ետանէր տեսանել գնանութիւն. խօսէր ՚ի սրտի իւրում. ժողովէր զանօրէնութիւնս յանձն իւր։

Արտաքս ելանէր և զնոյն խօսէր. զինէն չընչէին ամ թշնամիք իմ։

Խորհէցան չար ՚ի վնաս իմ. բան անօրէնութեան եդին ՚ի վերայ իմ։

Միթէ որ ննջէցէն ոչ ևս յարիցու յառնել. քանզի և այրն խաղաղութեան իմոյ՝ յոր և եմն յուսացայ։

Որ ուտէր ընդ իս հաց. յարձակեաց առնել ինձ խաբեութիւն։

Եւյլ դու Տր ողորմեա ինձ. կանգնեա զիս, և հատուցից նց։

Ցայսմ ծանեայ թէ հաճեցար ընդ իս. զի մի ուրեմն եղիցին յիս թշնամիք իմ։

Եւյլ զիս յամբծութենէ իմմէ ընկալար, հաստատեցեր զիս առաջի քո յաւիտեան։

Օրհնեալ Տր Աստուած Իսրայելի յաւիտեանս յաւիտենից, եղիցի եղիցի։

Ընթերցուած յԵսայեայ մարգարէէ.

Ե. 4։

Տէր Տր տայ ինձ լեզու խրատու. զի գիտասցից ասել ՚ի ժամու զբանն։ Պատրաստեաց զիս

ընդ առաւօտս, յաւել ինձ ունկն ի լսել. և խրատ Տն բանայ զականջս իմ. և ես ոչ խոտանամ. և ոչ ընդդէմ դառնամ: Օրհիկունս իմ ետու ի հարուածս. զծնօտս իմ յապտակս. և զերեսս իմ ոչ դարձուցի յամօթոյ ընդ երեսս թքանելոյ: Եւ Տէր Տէր եղև իմ օգնական, վասն այնորիկ ոչ ամաչեցի, այլ արարի զդէմս իմ իբրև զվէմ հաստատուն, և գիտացի՝ թէ ոչ ամաչեցից: Օրհ մերձ է՝ որ արդարացուցանէն զիս: Ո՞վ է՝ որոխն իմ, եկեսցէ՝ կացցէ ի մէջ. և ո՞վ է՝ որ դատէն զիս՝ մերձեսցի առ իս: Օրհ ահաւասիկ Տէր Տէր օգնական է ինձ. ո՞վ է՝ որ չարչարիցէն զիս: Ահաւասիկ դուք ամենեքին իբրև զձորձս հնասջիք. և ցեց մեցամաչս կերիցէ զձեզ: 9:

Պօղոսի առաքելոյն ի Հռովմայեցւոց Թղթոյն է ընթերցուածս:

Է. 6:

Օրհ միթէ՞ տկարքն էաք՝ Քն վասն մեր ի ժամանակի՝ ի վերայ ամպարշտաց մեռաւ: Օրհ վասն արդարոյ հազիւ ոք մեռանիցի. այլ վասն բարւոյ թերևս համարձակիցի ոք մեռանել: Յայտնեաց Աստ զսէրն իւր՝ ի մեզ, զի մինչդեռ մեղաւորքն էաք, Քն վասն մեր մեռաւ. որչափ ևս առաւել յարդարանալս մերում այժմիկ արեամբն նո՝ ապրեսցուք նովաւ՝ ի բարկութենէ անտի: Օրհ եթէ մինչ թշնամիքն էաք՝ հաշտեցաք ընդ Աստ մահուամբ Որդւոյ նորա. որչափ ևս առաւել՝ ի հաշտելս մերում՝ ապրեսցուք կենօքն նո: Եւ ոչ այսչափ միայն, այլև պար-

պարծիմք ևս յԱՏ ՚ի ձեռն ՏՆ մերոյ Յսի Քի՛.
որով և զհաշտութիւնն իսկ ընկալաք: ԺԱ:

Աղօթք հանդերձ սաղմոսելով զՏր աղաչես-
ցուք: Տր ողորմեա: Լսել անգամ կրնեմ:

Ան ևս խաղաղութե՛ն: Օրհնութի՛ն և փառք:

Ձսբբդբդ Սաքմո կե՛:

Ի՚ Ճաժանեցին զՀանդերձս իմ ՚ի մէջ իւրեանց.
և ՚ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակս արկա-
նէին:

Ա՚ Ա՚ իմ, Նայեա առ իս. ընդէ՞ր թողեր
զիս. հեռի եղէ ՚ի փրկութէ՛ իմմէ, վասն բանից
յանցանաց իմոց:

Ա՚ իմ ՚ի տուէ կարդացի առ քեզ, և ինձ ոչ
լուար. ՚ի գիշերի, և ինձ ոչ անսացեր:

Դու ՚ի սքա՛ն բնակեալ ես. և գովեալ Իսրայելի՛:

՚Ի քեզ յուսացան հարքն մեր, յուսացան ՚ի
քեզ և փրկեցեր զնոսա:

Առ քեզ աղաղակեցին, և կեցին. ՚ի քեզ յու-
սացան՝ և ոչ ամաչեցին:

Ա՚յլ ես որդն եմ, և ոչ եմ մարդ. նախատինք
մարդկան՝ և արհամարհանք ժողովրդոց:

Ամենքեան որք տեսանէին զիս՝ արհամարհէին
զինե՛. խօսէին շրթամբք՝ և շարժէին զգլուխս
իւրեանց:

Յուսացաւ ՚ի Տէր՝ և փրկեսցէ զնա. կեցուսցէ
զնա՝ զի կամի զնա:

Զու ես որ հանար զիս յարգանդէ. յոյս իմ
՚ի տեառնէ մեր իմմէ:

Ի քեզ անկայ ես յարդանդի. յոտվայնի մեր
իմոյ. դու ես Լ՚ճ իմ:
Մի՛ բայեայ առնիր յինէն. զի նեղումիք մեր
ձեալ են. և ոչնք է որ օգնէ ինձ:
Շուրջ եղեն զինև զոճարակք բազումք. և ցուլք
գերք պաշարեցին զիս:
Բացին՚ի վրէ իմ զբերանս իւրեանց որպէս առ
ուիծ, զի մռնչէ և յափշտակէ:
Ես որպէս զջուր հեղայ՝ և ցրուեցան ամ ոս
կերք իմ. և եղև սիրտ իմ որպէս մոմ հալեալ
՚ի մէջ որովայնի իմում:
Չորացաւ որպէս խեցի զօրութիւն իմ. լեզու
իմ՝ ի քիմն իմ կպեցաւ. և՚ի հող մահու ի
ջուցին զիս:
Շուրջ եղեն զինև շունք բազումք. և ժողովք
չարաց պաշարեցին զիս:
Ծակեցին զձեռս իմ և զոտս իմ. և թուեցին
զամ ոսկերս իմ, և նոք հայեցան, և տեսին զիս:
Բաժանեցին զհանդերձս իմ՚ի մէջ իւրեանց.
և՚ի վրէ պատմուճանի իմոյ վիճակ արկանէին:
Դու Տէր՝ մի՛ հեռի առներ զօգնութիւնս քո
յինէն, և Տի՛ յօգնել ինձ նայեաց:
Փրկեա՚ի սրոյ զանձն իմ. և՚ի ձեռաց շանց
զմիամօրուիմ:
Փրկեա զիս՚ի բերանոյ առիւծու՝ յեղջերս մինդ
կերուիմ զառնարհուիմ:
Պատմեցից զանուն քո եղբարց իմոց. ՚ի մէջ ե
կեղեցւոյ օրհնեցից զքեզ:
Երկիւղածք Տն օրհնեցէք զՏի՛. ամ զաւակն
յակովբեան փառաւորե արասցեն զնա:
Երկիցես՚ի Տնէ ամ զաւակն Իսրայելի, զի ոչ
ար-

արհամարհեաց, և ոչ անարգեաց զաղօթս աղ-
քատիս, և ոչ դարձոյց զերեսս իւր յինէն. այլ
՚ի կարդալ իմում առ նա՝ լուաւ ինձ։
՚ի քէն է գովութի՛ իմ, յեկեղեցիս մեծս օրհ-
նեցից զքեզ։
Ուխտս իմ կատարեցից առաջի՛ ամ երկիւ-
ղածաց նորա։
Կերիցեն տնանկք և յագեսցին. օրհնեսցեն զՏի՛
ոյք խնդրեն զնա։
Կեցցեն սիրտք նոցա յաւիտեանս յաւիտենից.
յիշեսցեն, և դարձցին առ Տի՛ ամ ծագք երկրի։
Երկիրպագցեն նմա ամ տոհմք ազանց. զի Տի՛
է արքայութի՛. և նա տիրէ ՚ի մէջ ամ հեթա-
նոսաց։
Կերան և երկրպագին նմա ամ պարարտք երկ-
րի. առաջի նր անկցին ամենեքեան՝ որ իջա-
նեն ՚ի հող։
Ընձէն իմ նովաւ կեայ. և զաւակ իմ ծառայե-
սցէ նմա։
Պատմեսցի Տի՛ ազգ՝ որ գալոց է. պատմեսցեն
զարդարութի՛ նորա ժողովրդեան, որ ծնանելոց
իցէ՝ զոր արար Տէր։

Ընթերցուած Յ՚ամենայն մարդարէիցն։
Է. 9։

Ա՛ռ եղեգն յաւուր յայնմիկ ասէ Տէր Տի՛ մոցէ
արեգական ՚ի միջօրէի. և խաւարեսցի յերկ-
րի լոյս ՚ի տուէ։ Եւ զարձուցից ՚ի սուգ ըղ-
ձօնս ձեր. և զամ երգս ձեր յողբս. և ա-
ծից ՚ի վր ամ հասակաց զքուրձ, և ՚ի վր ամ
գլխոց զկնտուրի՛. և արարից նմա իբրև սուգ
մի՛ն

սիրելոյ. և որոց ընդ նմայն իցեն՝ իբրև օրդաւոյ։ Ընդ այսուբք գան ասէ Տէր Տն. և առաքեցից զսով յերկիր. ոչ սով հացի. և ոչ ծարաւ ջրոյ. այլ սով լսելոյ զբանն Տն։ Եւ խռովեսցին ջուրք ի ծովէ մինչև ի ծով և ի հիւսիսոյ մինչև յարևելս. ընթացցին խնդրել զբանն Տն. և մի՛ գտցեն։ 12։

Պօղոսի առաքելոյն ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս։

ՃԻ. 18։

Օ՛ի ճառ խաչին, կորուսելոցն յիմարութի՛ է. ա՛յլ փրկելոցս մե՛զ զօրութիւն Այ։ Զի գրեալ է. կորուսից զիմաստութի՛ իմաստնոց. և զխարհուրդս խորհրդականաց արհամարհեցից։ Ո՛ր իմաստուն, ուր գրիչ, ուր քննիչ աշխարհիս այսորիկ. ո՞չ ապաքէն յիմարեցոյց Ած զիմաստութի՛ աշխարհիս այսորիկ։ Քանզի իմաստութի՛ն աշխարհիս ոչ ծանեաւ աշխարհ իմաստութե՛ամբ զԱ՛ծ. հաճեցաւ ած յիմարութի՛ քարոզութե՛ն՝ ապրեցուցանել զհաւատացեալս։ Իսկ որովհետև հրեայք նշան հայցեն, և հեթանոսք զիմաստութիւն խնդրեն. մե՛ք քարոզեսցուք զխաչեալն Քս, հրէից դայթագղութի՛, և հեթանոսաց յիմարութի՛. բայց նոցին իսկ կոչեցելոցն հրէից և հեթանոսաց, զՔ՛ն Այ զօրութի՛ և Այ իմաստութի՛։ Զի յիմարն Այ իմաստնագոյն է քան զմարդիկ. և տկարն Այ զօրագոյն է քան զմարդիկ։ Նայեցարո՛ւք և զձեր իսկ կոչումն տեսէք եղբարք, զի ոչ բազում իմաստունք ըստ մարմնոյ, և ոչ բազում հզօրք, և ոչ բազում ազնուականք։

կանք, այլ զչիմարս աշխարհիս ընտրեաց Աստ-
ված յամօթ արասցէ զիմաստունս, և զտկարս աշ-
խարհիս ընտրեաց Աստ, զի յամօթ արասցէ
զհզօրս, և զանտոհմս աշխարհի և զարհամար-
հեալս ընտրեաց Աստ և զոչինչսն, զի զբան իմն
խափանեսցէ, ոչ զի մի պարծեսցի ամ մարմին
առաջի Այ։ Օր ի նմանէ դուք էք ի Քս Յս,
որ եղև մեզ իմաստութիւն յԱյ, արդարութիւն և
սրբութիւն և փրկութիւն, զի ոչ և գրեալ է, որ
պարծին՝ ի Տէր պարծեսցի։ 31։

Ա.ղօթք հանդերձ սաղմոսելով զՏէր աղաչես-
ցուք։ Տէր ողորմեա։ Լսել անգամ լինիցի։

Եւ ևս խաղաղութեան։ Օրհնութեան և փառաց։

Հինգերորդ սաղմոս Շ։

Ի ձեռս քո յանձն առնեմ զհոգի իմ։ Ի
Ի քեզ Տէր յուսացայ, մի ամաչեցից յաւի- Փ
տեան, յարդարութեանդ քումմ փրկեա զիս՝ և
ապրեցո զիս։
Ստնարհեցո առ իս զականջն քո՝ վաղվաղեա կե-
ցուցանել զիս։
Լեր իմ Աստ պաշտպան՝ և տուն ապաւինի՝
ապրեցուցանել զիս. զի հզօրիկ իմ, և ապաւէն
իմ դու ես։
Վասն անուան քո Տէր առաջնորդեսցես ինձ և
սնուսցես զիս. և հանցես զիս յորոգայթէ հայս-
մանէ՝ որ թագուցաւ ինձ։
Զու ես պաշտպան իմ Տէր. և ի ձեռս քո
յանձն առնեմ զհոգի իմ։

փրկեցեր զիս Տէր Աստ ճշմարտութեամբ քումդ. ատեցեր զայնոսիկ որք պահեն զերկիւղ ի սնոտիս:

Ես ի Տէր յուսացայ. ցնծացայց և ուրախ եղէց ի փրկութենէ քումմէ:

Որ ի հայեցար ի խոնարհութիւն իմ. և փրկեցեր ի միջատաց զանձն իմ. ոչ մատնեցեր զիս ի ձեռս նեղչաց իմոց. և կացուցեր յանգորրուս զոտս իմ:

Ողորմեաց ինձ Տէր, զի նեղեալ եմ ես. խռովեցաւ ի սրտմտութենէ աչն իմ. անձն իմ, և փոր իմ:

Պակասեցան ի ցաւոց կեանք իմ, և ամք իմ յօդուց ելանելոյ:

Աղքատացաւ ի տկարութենէ զօրութիւն իմ. և ոսկերք իմ խռովեցան:

Ի բան զամէնայնիս իմ եղէ ես նախատ դրացեաց իմոց յոյժ. ահ և երկիւղ ծանօթից իմոց:

Ամենեքեան որք տեսանէին զիս արտաքս փախչէին ինէն:

Մոռացեալ եղէ ես՝ ոպէ մեռեալ ի սրտէ. և եղէ ես ոպէ զանօթ կորուսեալ:

Որ լուայ ես զբամբասանս բազմաց, որք շուրջ էին գինեւ. ի ժողովել նոցա ի միասին, առնուլ զանձն իմ խորհեցան. այլ ես ի քեզ Տէր յուսացայ:

Ասացի դու ես Աստ իմ. և ի ձեռս քո է ժառանգութիւն իմ:

Փրկեա զիս ի ձեռաց թշնամեաց իմոց. և ի հալածչաց իմոց:

Երևեցո զերեսս քո ի ծառայս քո. ապրեցո զիս Տէր ըստ ողորմութենէ քումմ. Տէր մի յամեսցի եղէց՝ զի կարդացի առ քեզ:

Ամա-

Ա՟մաչեսցեն ամբարիշտք և խլցեն ՚ի դժոխս. համր եղիցին շրթունք նենգաւորք. որք խօսէին զարդարոյ զանիրաւութիւն. յամբարտաւանել՝ և յանգոնանըն խրեանց։

Ոչիզի բազում է ողորմութի՟ քո Տ՟ր՝ զոր պահեցեր երկիւղածաց քոց։

Ընարեր դու այնոցիկ՝ որք յուսացեալ են ՚ի քեզ, առաջի որդւոց մարդկան։

Ա՟մբացուսցես զնոսա ՚ի ծածկոյթի երեսաց քոց, ՚ի խռովութի՟ մարդկան։

Ծածկեսցես զնոսա ՚ի խորանի քում՝, ՚ի հակառակութի՟ լեզուաց։

Օրհնեալ է Տ՟ր՝ զի սքանչելիս արար ողորմութի՟ իւր ՚ի քաղաք ամուր։

Ես ասացի՟ ՚ի զարմանալ իմում, թէ ընկեցեալ ուրեմն եմ յերեսաց աչաց քոց։

Ա՟յ ես այսոցիկ լուար ձայնի աղաւթից իմոց, յաղաղակել իմում առ քեզ։

Սիրեցէք զՏ՟ր ա՟մ սո՟ւրբ նո՟ր. զի զտուղութի՟ս փնդրէ Տ՟ր. և հատուցանէ այնոցիկ՝ որք առաւել առնեն զամբարտաւանութի՟ն։

Քաջալերեցարո՟ւք և զօրասցին սիրտք ձեր. ամենեքեան՝ որք յուսացեալ էք ՚ի Տ՟ր։

Ընթերցուած Հինգշաբթի մարգարէից։

Ձէ. 13։

Ա՟հաւադիկ ՚ի մէտ առնէ մանուկ իմ. վերատացի՝ և բարձրասցի՝ և փառաւորեսցի յոյժ։ Օրօրինակ զարմացին բազումք ՚ի վե՟ր քո. այնպէս անշքեսցի տեսիլ քո ՚ի մարդկանէ. և փառք քո յորդւոց մարդկանէ։ Այնպէս զարմացին

ազգք

աղաչք բաղումք 'ի վե՛ր քո. և կարկեսցեն [illegible]
պատուրք զբերանս իւրեանց : Օ՛ն որոց ոչ պատ-
մեցաւ վե՛ր նո՛ր տեսցեն . և որոց ոչ իսկ լուեալ
'ի միտ առցեն : Տե՛ր ո՞ հաւատաց լսոյ մերում . և
բազուկ Տե՛ն ո՞ւմ յայտնեցաւ : Պատմեցաք առա-
ջի նո՛ր իբրև զմանուկ՝ իբրև զարմատ 'ի ծարա-
ւուտ երկրէ . ոչ դոյր նո՛ր տեսիլ՝ և ոչ փառք .
տեսաք մեք զնա՝ և ոչ դոյր նո՛ր տեսիլ՝ և ոչ դե-
ղեցկութի՛ւն : Այլ տեսիլ նո՛ր անարգ՝ նուաղեալ
քան զամ որդւոց մարդկան . այր մի՛ 'ի հարուածս՝
և գիտէ համբերել ցաւոց . զի դարձուցեալ զե-
րեսս անարգեցաւ՝ և յոչինչ համարեցաւ : Այս
զմեզս մեր բառնայ՝ և վե՛ր մեր չարչարի . և մեք
համարեցաք զնա՛ 'ի ցաւս՝ և 'ի հարուածս՝ և
'ի չարչարանս իբրև այ՛ն : Բայց նա վիրաւորե-
ցաւ վե՛ր մեղաց մերոց . և պատժեցաւ վե՛ր մերոց
անօրէնութե՛ան . խրատ խաղաղութե՛ան մերոյ՛ 'ի նմա .
և նո՛ր վէրօքն բժշկեցաք : Ամենեքին իբրև ոչխարք
մոլորեալք՝ այր՛ 'ի ճանապարհի իւրում մոլորե-
ցաւ . և Տե՛ր մատնեաց զնա առ մեղս մեր : Նա
նա առ վշտին ոչ բանայ զբերան իւր . իբրև զոչ-
խար՛ 'ի սպանդ վարեցաւ . և իբրև որոջ առա-
ջի կտրչի անմռունչ կայ . այնպէս ոչ բանայ
զբերան իւր : Ա՛ռ խոնարհութե՛ն նո՛ր դատաստան
նո՛ր բարձաւ . և զազգատոհմ նո՛ր ո՞ պատմեսցէ .
զի բառնի յերկրէ կեանք նո՛ր . յանօրէնութե՛ց
ժողովրդեան իմոյ՛ 'ի մա՛հ վարեցաւ : Նա տայ
գերեզման հրամանակ գերեզմանի նո՛ր . և զմեծամեծս
փոխանակ մահու նո՛ր . զի անօրէնութի՛ւն ինչ ոչ
գործեաց . և ոչ գտաւ նենգութի՛ւն՝ 'ի բերան նո՛ր .
Նա Տե՛ր կամի սրբել զնա՛ 'ի վիրաց անտի . եթէ

առջեք զմե մեղաց, անձինք ձեր տեսցեն զաս-
ւակ երկայնակեաց. և կամի Տր՛ի ձեռն նի բառ-
նալ՛ի ցաւոց անձին նի։ Յուցանել նմա լոյս՝
և ստեղծուլ խնդստութիւն. արդարացուցանել
զարդարն՝ որ մատդիւրն ծառայեաց բազմաց. և
զմեղս նի նա վերացուսցէ։ Ա՛ն այսորիկ նա ժա-
ռանգեսցէ զբազումս. և զաւար հզօրաց բաշ-
խեսցէ. փոխանակ զի՛ի մահ մատնեցաւ անձն
նի. և ընդ անօրէնս համարեցաւ. և նա զմեղս
բազմաց վերացոյց՝ և վն անօրէնութեանց նոցա
մատնեցաւ։ Ես. 12։

Պօղոսի առաքելոյն Հրեայսեցւոց Թղթոյն Ե ընթերցուածս։

Է. 11։

Ո՛վ որ սրբէն և որ սրբին՛ի միոչէ էին ամե-
նեքեան, վշ ոչ ամօթ համարի եղբարս անուա-
նել զնա, և ասել։ Պատմեցից զանուն քո եղ-
բարց իմոց՛ի մէջ եկեղեցւոյ օրհնեցից զքեզ։
Նա դարձեալ՝ Թէ ես եղէց յուսացեալ՛ի նա։
Նա դարձեալ. ահաւասիկ ես և մանկունք իմ,
զոր ետ ինձ Ա՛ստ։ Արդ՝ որովհետև մանկունք
հաղորդեսցին արեան և մարմնոյ, և ինքն իսկ
մերձաւորութիւք կցորդ եղև նոցունց. զի մահուն
իւրով խափանեսցէ զայն, որ զնշխանութիւն մա-
հուն ունէր, այսինքն է՝ զսատանայ. և ապ-
րեցուսցէ զայնոսիկ, որ մահուն երկիւղիւ հա-
նապազ կէին վտարանդեալք՛ի ծառայութիւն։
Վ՛անզի ոչ երբէք զհրեշտակաց բռնն հարկա-
նէ. այլ զզաւակն Աբրահամու բռնն հարկա-
նէ։ Ուստի պարտ իսկ էր նմա ամենայնիւ եղ-

բարց

քարոզ նմանել. զի ոչընդունի լինիցի, և հաւատարիմ քահանայապետ յուծակոյս կողմանէ անտի, առ ի քաւելոյ զմեղս ծողովրդեանն։ Օվն որով ինքն չարչարեցաւ զիարձ առեալ, կարօղ է և փորձանաւորացն օգնական լինել։ 18։

Եւ ապա ականին ելնէր առաջեալ Տէ՛ն Աբրահամ յաղագս հեծի ուրբաթուան Գերեվի առաքութեան։

Հատուկն պի։

Ո՛վորոգօղ տիեզերաց՝ որ զերեցուցեր մեզ լոյս փառաց. արկար ըզքէ՛ի զինուորաց՝ քրամիթ կարմիր նախատանաց. մերկեա՛ ինէն ըզքուրձ մեղաց՝ ըզարտասդոյն արեամբ ներկեա՛. և ըզգեցո՛ զուրախալին՝ ըզպատմուճանն իմ զսուաջին։ Երկնաւոր Հագաւորիդ՝ ի ծունր ինչեալ խաղաղասիրեն. ծածկեալ ըզգլուխըդ կոփեին՝ և եղեգամբ հարկանէին. և զիմ անկեալ մինչ՛ի գետին՝ ի հնազանդել կամաց չարին. մի Թողուցուս խաղալ սովին՝ այլ կանչնեացես զիս վերստին։ Ամեալ բոլորըդ քո մարմին՝ յետ վըճռոյդ դատաւորին. սաստիկ ֆառ զշարուճած գանին՝ վասն գանից նախատանդծին. զիս որ յոտից մինչև ցգլուխս՝ ցաւովք նեղիմ անդրնարին. ազատչացո՛ դարձեալ կրկին՝ ոչ չնորհօք աւազանին։ Արբափայլ պճնեալ զարդուն՝ ըզոր զերեցուցեր Հարոնիդեն. փոխան պըրակ՝ ի փշոց եղէն՝ մըշակ այգւոյն Խարայելին. ըզփուշ մեղաց Հանցես յինէն՝ ըզոր յիս եհար իմ թշնամին. և ողջացո՛ զնայեցուածդ վերին՝ զի սպիք մեղացըն ջնջեսցին։

Օ՛ննէ՝

Օ–նէ Աղեքի։

Էյս ա–է–պօբան ա–ա–գ–է–բ–ի–յա– պ–ա–ն է։

Սին Ը–է–տ–ա–բանիս որ ը–ն Ա–տ–թէ–ո–սի։

ԼԷ. 1։

Ա–ջ Յա–չ–ղ–ու–թէ Տ–ն մէր–ոյ Յո–ի Վ–ռի։

Ի–բրև այդ եղև, խորհուրդ արարին ամ քահա–նայապետքն և ծերք ժողովրդեանն վ–ս Յի–սո–ս սպանանել զնա։ Կապեցին զնա, և տուին գնա–ցին, և եւտուն ի ձեռս պոնտացւոյ Պիղատոսի դատաւորի։ Այնժամ տեսեալ Յուդայի՝ որ մատնեաց զնա, թէ պարտաւորեցաւ, զղջացաւ՝ և դարձոյց զարծաթին առ քահանայապետսն և ծեր–ս ժողովրդեանն, և ասէ. մեղայ, զի մատ–նեցի զարիւն արդար. և նո–ք ասեն. մե–զ չէ փոյթ, դու դիտես։ ԵՒ–ս ընկէց զարծաթին ի տաճարին՝ և գնաց, և հոգաւ խեղդեցաւ։ Իսկ քահանայապետիցն առեալ զարծաթին՝ ասեն, ոչ է արժան ընդունել զայն ի կորբանն, քանզի գինն արեան են։ Խորհուրդ առեալ, գնեցին այնո–ւ զագարակն բրտի ի գերեզմանն օտարաց։ Վ–ս այնո–րիկ կոչեցաւ ագարակն այն, ագարակ արեան՝ մինչև ցայսօր։ Այնժամ լցաւ՝ որ ասացաւն ի ձեռն Յ–րեմեայ մարգարէի. և առին զերեսուն արծաթին զգինս վաճառելոյն, զոր արկին յորդ–ւոյն Իսրայելի։ ԵՒ–ս եւտուն զնա յագարակն բրտի, ո–ր հրամայեաց ինձ Տ–ր։ ԵՒ–ս Յ–ս եկաց առաջի դատաւորին. եհարց ցնա դատաւորն՝ և ասէ, դո–ւ ես թագաւորն Հ–ր–էից։ ԵՒ–ս Յ–ս ասէ.

դու ասես։ Նա Ի չարախօսելն նյւ Ի քահանայապետին և Ի ծերոց, ոչինչ ետ պատասխանի։ Յայնժամ ասէ ցնա Պիղատոս. Ոչ լսես՝ որչափ դոքա հակառակ քո վկայեն։ Եւ ոչ ետ նմա պատասխանի՝ և ոչ բան մի, մինչև զարմանալ դատաւորին յոյժ։ Բայց ըստ սովոր էր դատաւորն արձակել ժողովրդեանն կապեալ մի՝ զոր կամէին։ Ունէին յայնժամ կապեալ մի նշանաւոր, որում անուն էր Յիսուս Բարաբբա։ Ի բրև ժողովեցան, ասէ ցնա Պիղատոս. զո՞ կամիք յերկուց աստի՝ զի արձակեցից ձեզ, զՅիսուս Բարաբբա՞ եթէ զՅն զանուանեալն Քն։ Գիտէր՝ եթէ առ նախանձու մատնեցին զնա։ Եւ մինչ նստեր յատենին, առաքեաց առ նա կինն իւր՝ և ասէ. Չկայ ինչ քո և արդարոյն այնորիկ. զի բազում անցք անցին ընդ իս այսօր յանուրջս մե՛ն։ Իսկ քահանայապետքն և ծերք հաւանեցուցին զժողովուրդսն, զի խնդրեսցեն զԲարաբբայն՝ և զՅն կորուսցեն։ Պատասխանի ետ դատաւորն՝ և ասէ ցնա. զո՞ կամիք զի արձակեցից ձեզ յերկուց այսր։ Եւ նո՛ք ասեն. զԲարաբբա։ Ասէ ցնա Պիղատոս. իսկ զի՞ արարից զՅն զանուանեալն Քն։ Ասեն ամենեքեան՝ խաչեցի՛. և նա ասէ, զի՞նչ չար արար. և նո՛ք առաւել ևս աղաղակէին և ասէին, խաչեցի՛։ Եւ տեսեալ Պիղատոսի զի ոչինչ օգնէ՝ այլ առաւել խռովութի լինի, առեալ ջուր՝ լուաց զձեռս առաջի ժողովրդեանն՝ և ասէ. քաւեալ եմ ես յարենէ արդարոյդ այդորիկ. դուք դիտասջիք։ Պատասխանի ետ ամ ժողովուրդն՝ և ասէ. արիւն դորա Ի մե՛ր և Ի մե՛ր որդ-

զրկուց մերոց: Յայնժամ արձակեաց նոքա զԱ-
բաբայն, և զՅեգան հարեալ ետ ի ձեռս՝ զի
խաչեցի: Յայնժամ զինուորքն դատաւորին ա-
ռին զՅն յապարանս, և ժողովեցին ի վերն նո-
ցամ գգուռնդն. մերկացին զնա, և արկին զնովաս
քղամիդ կարմիր: Եւ բոլորեալ պսակ ի փշոց՝
եդին ի գլուխ նր, և եղէգն յաջոյ ձեռին նր.
ի ծունր իջեալ առաջի նր՝ կատակէին և ա-
սէին. ողջ եր թագաւոր Հրէից: Եւ թքեալ ի
նա՝ առնուին զեղէգնն և ծեծէին զգլուխ նր:
Եւ յորժամ ձաղեցին զնա, մերկացուցին ի նմա-
նէ զքղամիդն՝ և ագուցին նմա զիւր հանդերձն,
և տարան զնա ի խաչ հանել: Եւ ելեալ ար-
տաքս՝ գտին այր մի կիւրենացի՝ անուն Սիմոն,
զնա կալան պահակ՝ զի բարձցէ զխաչն նր: Եւ
եկեալ ի տեղին անուանեալ Գողգոթա, որ է
տեղի կառափնելոյ, ետուն նմա ըմպել գինի ընդ
լեղի խառնեալ. և իբրև ճաշակեաց, ոչ կամեր
ըմպել: Եւ հանեալ զնա ի խաչ՝ բաժանեցին
զհանդերձս նր վիճակաւ. զի լցի բանն՝ որ ա-
սացաւ ի մարգարէէն. բաժանեցին զհանդերձս
իմ յիւրեանս, և ի վերն պատմուճանի իմոյ վի-
ճակս արկանէին: Եւ նստեալ պահէին զնա:
Եւ եդին ի վերն գլխոյ նր զրեալ զվնասն նր. Թէ՝
այս է Յն թագաւորն Հրէից: Յայնժամ հա-
նին ընդ նմա ի խաչ երկուս աւազակս, մի յաջ-
մէ նր՝ և մի յահեկէ: Եւ որ անցանէին՝ հայ-
հոյէին զնա, շարժէին զգլուխս իւրեանց, և
ասէին. վահ որ քակէիր զտաճարն, և զերիս
աւուրս շինէիր զնա. ապրեցո զքեզ, Թէ որդի
ես Ած՝ էջ ի խաչէդ: Նոյնպէս և քահանայա-

պեսքն ձաղկին հանդերձ դպրոցն և ծերովք՝ և ասէին : Ոչյուս ապրեցոյց՝ զինքն ոչ կարէ ապրեցուցանել . եթէ թագաւոր է Իսրայէլի՝ իջցէ այժմ ի խաչէդ՝ և հաւատասցուք դմա . և թէ յուսացաւ ԱՅՆ, փրկեսցէ այժմ զդա՝ եթէ կամի զդա . քանզի ասաց՝ եթէ ԱՅ որդի եմ : Ոնոյն և աւազակքն՝ որ խաչեալ էին ընդ նմա, նախատէին զնա : Եւ ի վեց ժամէ աւուրն՝ խաւար եղև ի վերայ ամենայն երկրի մինչև ցինն ժամ : Եւ զինն ժամուն գոչեաց Յն ի ձայն մեծ և ասէ. Էլի՝ Էլի՝ լամա սաբաքթանի. այս ինքն է. Աստ իմ Աստ իմ՝ ընդէ՞ր թողեր զիս : Ոմանք յայնոցանէ որ անդն կային, իբրև լուան՝ ասէին. զԷղիա կարդայ դա : Եւ վաղվաղակի ընթացաւ մի ոմն ի նոցանէ՝ առ սպունգ լի քացախով , հարեալ յեղեգան՝ ետ ըմպել նմա : Եւ կէսքն ասէին. Թո՛ղ տեսցուք եթէ գա՞յ Էղիա փրկել զդա : Եւ Յն դարձեալ աղաղակեաց ի ձայն մեծ՝ և արձակեաց զոգին : Եւ ահա վարագոյր տաճարին ցեղաւ յերկուս՝ ի վերուստ մինչև ի վայր, և երկիր շարժեցաւ, և վէմք պատառեցան : Եւ գերեզմանք բացան, և բազում մարմինք ննջեցելոց սրբոց յարեան : Եւ ելեալ ի գերեզմանաց յետ յարութեանն նր, մտին ի քաղաքն սբ, և երևեցան բազմաց : Իսկ հարիւրապետն՝ և որ ընդ նմա պահէին զՅն, իբրև տեսին զշարժումնն և զերկեալսն, երկեան յոյժ՝ և ասեն. արդարև Աստ որդի էր սա : Էին անդ կանայք բազումք, որոյ ին ի հեռաստանէ՝ և հայէին, որք եկին զկնի Յսի ի Գալիլեէ պաշտել զնա . յորս էր Մարիամ Մագդաղենացի՝ և Մարիամ Յակոբեայ՝ և

Յով-

Ը–ած ո–ըբ–ալ–ու–ած։
Յովհաւայ մայր, և մայր որդւոյն Օգբեղեայ։

56։

Ը.ղօթք հանդերձ սաղմոսելով զՏր աղաչե–
ցուք։ Տր ողորմեա։ Նրէ– անգամ լրնդհ–։

Ու ևս խաղա։ Օրհնութի և փառք։

Վ էդէսդէ աալօ նէ։

Ետուն ի կերակուր ինձ լեղի, և ի ծարաւ իմ
արբուցին ինձ քացախ։

Վ եցո զնս Ը–ծ, զի հասին ջուրք յանձն իմ.
ընկլայ ես ի խորս անդնդոց, ուր ոչ գոյ ինձ
հանգիստ։

Ընկի ես ի խորս ծովու, և շրջանք ընկղմեցին
զիս։

Վ աստակեցի ես առ աղաղակել, և կերկերեցաւ
կոկորդ իմ։

Նուազեցան աչք իմ առ յուսալ ինձ առ Տէր
Ը–ծ իմ։

Յաղթեմ եղեն քան զհեր գլխոյ իմոյ ոյք ատե–
զիս ի տարապարտուց։

Օծրացան յիս թշնամիք իմ և ատելիք իմ ի
նանիր, ինչ զոր ոչ յափշտակեալ էի՝ տուժէի
նոցա։

Ը–ծ դու ծանեար զանզգամութի իմ, և յան–
ցանք իմ ի քէն ոչ ծածկեցան։

Մի ամաչեսցեն վն իմ ոյք համբերեն քեզ Տր
Տէր զօրութեց. մի պատկառեսցին վն իմ, ոյք
խնդրեն զքեզ Ը–ծ Իսրայէլի։

Վ ս զի համբերի նախատանաց, և ծածկեաց ա–
մօթ զերեսս իմ։

Ողորմեա ինձ Աստուած իմ, ըստ մեծի ողորմութեան քոյ։ Եւ ըստ բազմութեան գթութեանց քոց ջնջեա զանօրէնութիւնս իմ։

Զի զանօրէնութիւնս իմ ես գիտեմ, եւ զմեղս իմ առաջի իմ է միշտ։

Քեզ միայնոյ մեղայ, եւ զչար առաջի քում արարի, զի արդարասցիս ի բանս քո, եւ յաղթեսցես յատենի քում։

Զի ահա յանօրէնութիւնս ծնայ եւ յմեղս յղացաւ զիս մայր իմ։

Զի ահա ճշմարտութիւն սիրեցեր, զանյայտսն եւ զգաղտնիսն իմաստութեան քոյ յայտնեցեր ինձ։

Սրբեսցես զիս ի կածանի, եւ մաքրեցայց, լուասցես զիս, եւ սպիտակասցայց քան զձիւն։

Լսելի արասցես ինձ ուրախութիւն եւ գոհութիւն, եւ ցնծասցեն ոսկերք խոնարհեցուցեալք։

Դարձո երեսս քո ի մեղսն իմոց, եւ զամենայն անօրէնութիւնս իմ ջնջեա։

Սիրտ սուրբ արա յիս, Աստուած, եւ հոգի ուղիղ նորոգեա յինէն։

Մի զիս մերժեսցես յերեսաց սրբութեան քոյ, եւ հոգի քո սուրբ մի առցես յինէն։

Դարձո ինձ զուարճութիւն փրկութեան քոյ, եւ հոգւով գերագոյնով հաստատեա զիս։

Ուսուցից զանօրէնս զճանապարհս քո, եւ ամբարիշտք առ քեզ դարձցին։

Փրկեա զիս յարեանց արեանց, Աստուած, Աստուած փրկութեան իմոյ, եւ հրճուասցի լեզու իմ զարդարութիւն քո։

Տէր, զբերան իմ բացցես, եւ բերան իմ պատմեսցէ զգովութիւն քո։

Զի եթէ կամեցեալ էիր զոհից, տայի ընդ այն։ Ողջակիզութեանց ոչ հաճեսցիս։

Զոհ Աստուծոյ հոգի խոնարհ, սիրտ զղջացեալ եւ խոնարհեալ Աստուած ոչ արհամարհեսցէ։

Բարեացո Սիոնի ի հաճութեան քում, եւ շինեսցին պարիսպք Երուսաղէմի։

Յայնժամ հաճեսցիս զոհից արդարութեան, ընծայից եւ ողջակիզութեանց, յայնժամ մատուսցեն ի սեղանի քում զոհս։

Տէր Աստուած մեր, զի սքանչելի է անուն քո յամենայն երկրի։

Զի բարձրացաւ մեծութիւն քո յերկինս։

Յերախայից եւ ծծկերաց կատարեցեր զգովութիւն, զի թշնամեաց քոց պատճառս արասցես։

Զի տեսից զերկինս, գործս մատանց քոց, զլուսին եւ զաստեղս, զոր դու հաստատեցեր։

Զի մեծ ես դու եւ գործ զարմանալի առնես, դու ես միայն Աստուած։

Ուղղեա զիս, Տէր, ճանապարհաւ պատուիրանաց քոց, եւ պահեցից զայն մինչեւ ի վախճան։

Տուր ինձ զիմաստութիւն, եւ պահեցից զօրէնս քո, եւ զբոլոր սրտիւ իմով պահեցից զայն։

Ուղղեա զիս ի շաւիղս պատուիրանաց քոց, զի նոցա կամեցայ։

Խոնարհեցո զսիրտ իմ յանպատուութիւն, եւ զանարդեանս իմ ի մեծութիւն։

Ուսուցից զանօրէնս զճանապարհս քո, եւ ամբարիշտք առ քեզ դարձցին։

Փրկեա զիս յարեանց արեանց, Աստուած, Աստուած փրկութեան իմոյ, եւ հրճուասցի լեզու իմ զարդարութիւն քո։

Տէր, զբերան իմ բացցես, եւ բերան իմ պատմեսցէ զգովութիւն քո։

Զի եթէ կամեցեալ էիր զոհից, տայի ընդ այն։ Ողջակիզութեանց ոչ հաճեսցիս։

Զոհ Աստուծոյ հոգի խոնարհ, սիրտ զղջացեալ եւ խոնարհեալ Աստուած ոչ արհամարհեսցէ։

Բարեացո Սիոնի ի հաճութեան քում, եւ շինեսցին պարիսպք Երուսաղէմի։

Յայնժամ հաճեսցիս զոհից արդարութեան, ընծայից եւ ողջակիզութեանց, յայնժամ մատուսցեն ի սեղանի քում զոհս։

Տէր Աստուած մեր, զի սքանչելի է անուն քո յամենայն երկրի։

Զի բարձրացաւ մեծութիւն քո յերկինս։

Յերախայից եւ ծծկերաց կատարեցեր զգովութիւն, զի թշնամեաց քոց պատճառս արասցես։

Զի տեսից զերկինս, գործս մատանց քոց, զլուսին եւ զաստեղս, զոր դու հաստատեցեր։

Զի մեծ ես դու եւ գործ զարմանալի առնես, դու ես միայն Աստուած։

Ուղղեա զիս, Տէր, ճանապարհաւ պատուիրանաց քոց, եւ պահեցից զայն մինչեւ ի վախճան։

Տուր ինձ զիմաստութիւն, եւ պահեցից զօրէնս քո, եւ զբոլոր սրտիւ իմով պահեցից զայն։

Ուղղեա զիս ի շաւիղս պատուիրանաց քոց, զի նոցա կամեցայ։

Խոնարհեցո զսիրտ իմ յանպատուութիւն, եւ զանարդեանս իմ ի մեծութիւն։

Աստուն ՚ի կերակուր ինձ լեղի. և ՚ի ծարաւ իմ արբուցին ինձ քացախ։

Աղեղին սեղանք նոցա առաջի նոցա յորոգայթ, ՚ի հատուցումն, և ՚ի դայթագղուխի։

Խաւարեսցին աչք նոցա, զի մի տեսցեն. և զմիւկոնս նոցա հանապազ կորացո՛։

Արկցես ՚ի վերս նոցա զբարկութիւն. սրտմտութիւն բարկութեանց քոց հասցէ ՚ի վերս նոցա։

Աղեխին բնակութիւնք նոցա աւերակ, և ՚ի յարկս նոցա մի որ իցէ որ բնակիցէ։

Զի զոր դու հարեր, հալածեցին. և ՚ի վէրս ցաւոց իմոց յաւելին։

Դիր մեղս ՚ի վերս մեղաց նոցա, զի մի մտցեն յարդարութիւն քո։

Ջնջեսցին նոքա ՚ի դպրութենէ քումմէ կենաց, և ընդ արդարս քո մի գրեսցին։

Աղքատ և ցաւած եմ ես. փրկութիւն քո Աստ ընկալցի զիս։

Օրհնեցից զանուն Աստ իմոյ օրհնութեամբ, և բարձից արարիչ զնա գովութեամբ։

Հաճոյ եղիցի Աստ քան զցրտի մատաղ, որ բերէ եղջիւրս և կճղակս։

Տեսցեն աղքատք և ուրախ եղիցին. խնդրեցէք զԱստ և կեցցեն անձինք ձեր։

Զի լուաւ Տէր տնանկաց, և զկապեալս իւր ոչ արհամարհեաց։

Օրհնեսցեն զնա երկինք և երկիր, ծով և ամ որ զեռայ ՚ի նոս։

Աստ փրկէ զՍիովն, և շինեսցին քաղաքք Հրէաստանի. շինեսցեն բնակեսցին և ժառանգեսցեն՚ի նմա։

Օձաւոկ ծառայից քոց հաստատեսցի անդ, և
ոչք սիրեն զանուն քո քնակեսցին ի նմա:

Ընթերցուած Լայսեայ մարգարէի:
ԽԶ. 1:

Ասկ այս ով է՝ որ դիմեալ գայ Եդովմայ,
կարմրուելի ձորձոց իւրոց ի բոսորայ, գնեղեցիկ
պատմուճանաւ և բուռն զօրութիւք: Ես խօսիմ
զարդարութեամբ և իրաւացս փրկութենէ: Ես էր
կարմիր են ձորձք քո, և հանդերձք քո իբրև
հնձանաՀարի լեղոյ հնձանի կոխելոյ: Հնձան հա-
րի միայն՝ և ի հեթանոսաց ոչոք էր ընդիս,
կոխեցի զնոս սրտմտութեամբ՝ և ճմլեցի զնոս բարկու-
թեամբ՝ և իջուցի յերկիր. և զայմ հանդերձս
իմ թաթաւեցի: Օր հասեալ էր ի վերայ նոցա
օր հատուցման, և ամ փրկութեանց եկեալ հա-
սեալ: Հայեցայ՝ և ոչոք էր՝ որ օգնէր. զմտա-
ածի՝ և ոչոք էր՝ որ ի թիկունս հասանէր:
Փրկեաց զնոս բազուկ իմ. և սրտմտութիւն իմ
ինայն զդէմ կալաւ: Կոխեցի զնոս բարկութեամբ
իմով և զեղի զնոս սրտմտութեամբ իմով. և իջուցի
զնոս յերկիր: 6:

Պօղոսի առաքելոյն Հայերայեցւոց Թղթոյն Է
ընթերցուածս:
Ե. 11:

Ամ Քն եկեալ քահանայապետ հանդերձեալ
բանից՝ մեծաւն և կատարելումն՝ և անձե-
ռագործ խորանաւ, այսինքն է՝ որ ոչ յայսց ա-
րարածոց, և ոչ արեամբ նոխազաց և զոմարա-
կաց՝ այլ իւրով սրեամբն եմուտ միանգամ ի
սրբու-

սրբութիւնն՝ յաւիտենականս գտանել զմերկութիւն։ Ո՛չ եթէ արիւն ցլուցն և նոխազացն՝ և մխիթ երնջոցն ցանեալ՝ զպղծեալսն սրբեր առ ի մարմ նոյ սրբութիւնէ. ո՛րչափ և առաւել արիւնն Քրս՝ որ ի ձեռն Հոգւոյն յաւիտենականի մատոյց ցանձն անարատ պատարագ Աստ, սրբեսցէ զխիղճ մտաց ձերոց ի մեռելոտի գործոց անտի՝ պաշտել զԱստ կենդանի։ Եւ վասն այնորիկ նորոյ ուխտի է միջնորդ։ զի յարժամ մահ լինիցի ի փրկութիւն առաջին ուխտին յանցանաց, զաւետիս առցեն հրաւիրեալքն ի ժառանգութիւն յաւիտենից։ Ականջ ունկն կտակ է, հարկ է գնահ՝ի մէջ բերել գկտակագրին։ Ո՛չ կտակ յետ մահու հաստատուն է, ապա թէ ոչ գնարդ իցէ հաստատուն է, մինչ կտակագիրն կենդանի է։ Ուստի և ոչ առաջինն առանց արեան նորոգեր։ Վասն զի իբրև պատմեցաւ ամ պատուիրանք օրինացն ի Մովսէսէ ժողովրդեանն, առեալ զարիւն ցլուցն և նոխազացն, ջրով և բրդով կարմրով և զոպայրիւ, գկտակարանաքն իսկ և զամ ժողովրդեամբն սրսկեաց, և ասէ. այս է արիւն կտակին՝ զոր պատուիրեաց ձեզ Աստ։ Եւ գնորանաւն և զամ կահիճ սպասուն նոյնպէս սրսկեաց զարիւնն։ Եւ գրեթէ ամ հինչ արեամբն սրբեր ըստ օրինացն. և առանց հեղման արեան չլինէր թողութիւն։ Ապա հարկ էր օրինաւորացն այնպիսեաքն սրբել. և բուն իսկ երկնաւորացն՝ առաւել և պատարագօք քան գնոցունս։ Ո՛չ ոչ եթէ ի ձեռնադրծ սրբութիւնն եմուտ Քս յօրինակս ճշմարտութեանն. այլ ի բուն իսկ յերկինս, յանդիման լինել երեսաց Աստ վասն մեր։ Ոչ զի բազում ան-

զամ

դամ մատուցանիլոյ զանձն պատարագ՝ ոչ քա-
հանայապետան, որ մտանէր ի սրբուքիմ սրբու-
թեանցն ամի ամի արեամբն օտարաւ. ապա թէ
ոչ՝ պարտ էր նմա քաղցամ անդամ չարչարել
խնդրեանէ աշխարհի. քայց արդ աւասիկ միան-
գամ ի կատարած յաւիտեանց՝ յանարգուքիմ
մեղաց իւրով պատարագաւն յայտնել է: Եւ
գ՛որբինակ կայ մեայ մարդկան միանգամ մեռա-
նիլ՝ և յետ այնորիկ դատաստան. նոյնպէս և
Քն միանգամ մատուցեալ պատարագ առ ի
բառնալոյ զմեղս բազմաց, իսկ յերկրորդումն ա-
ռանց մեղաց յայտնեսցի այնոցիկ, որ ակն ունի-
ցին նմա Հաւատովք ի փրկութիւն: 28:

Ճ ՚ պտուն ըմպել քեզ ըղձեղին՝ և ըղբացականն
ի ծարաւին. արբեր կամաւ զի քաղցրասցին՝
ճաշակք պտղոյ դառնագունին. ըղդառնութիւնն
իմումնաւորին՝ զոր ի մասունս հոգւոյս արկին.
հնդեան ի բաց հանդերձ սովին՝ և քաղցրասցէ
սէր քո ի սին:

Ստեղնեալ ծառոյ մնհաբնչին՝ այն որ բուսաւ
ի մէջ դրախտին. փոխան բարձր ըղփայտ խա-
չին՝ ի Golgotha հաներ տեղին. զնմ առ ի մեղս
անկեալ զոգի՝ և ծանրագոյն բարձոյ բեռին.
բարձ ի յուսիդ ըստ ոչխարին՝ հան ի յերկինս
յուխտեալ տեղին:

Ի յուրբաթու ժամ երրորդին՝ բևեռեցար Տէր
ի խաչին. լուծեր զյանցանս նախաստեղծին՝ և
կապեցեր զսղճշնամին. զնս ամրացո ընդ հով-
նաւս՝ կենդանարար քո նշանին. և ի ծագելն
յարևելից՝ լուսաւորեա լուսով նորին: Ա-

Արանեալ աւազակին՝ բացեր ըզդուռն ադին դրախտին. ըստ հաւատոյ սրտի նորին՝ կատարեցեր ըզխնդրելին. տուր և ինձ Տէր ընդ նմին՝ լսել ըզձնոյն պատասխանին. այսօր ընդ իս իցես յադին՝ ի հայրենիս քո առաջին։

ՕՐՆԷ ՈՐԹԻՒ։

Սկիզբ Աւետարանիս որ ըստ Մարկոսի։ ԺԵ. Ի։

Ա յան խաչելութեանն Տեառն մերոյ Յեսու Քրիստոսի։

Եւ վաղվաղակի ընդ առաւօտն խորհուրդ ապրեալ քահանայապետիցն հանդերձ ծերովքն և դպրօք՝ և ամ ատեանն, կապեցին զՅն՝ և տարան մատնեցին Պիղատոսի։ Եհարց զնա Պիղատոս և ասէ. դո՞ւ ես թագաւորն Հրէից։ Նա պատասխանի ետ նմա և ասէ՝ դու ասես։ Եւ չարախօսէին զնմանէ յոյժ քահանայապետքն, և նա ոչինչ տայր պատասխանի։ Իսկ Պիղատոս դարձեալ հարցանէր զնա. ոչի՞նչ տաս պատասխանի, տես՝ քանի՞ ամբաստանեն զքեզ։ Եւ Յն այնուհետև ոչինչ ետ պատասխանի, մինչև զարմանալ յոյժ Պիղատոսի։ Եայց ըստ տոնի արձակէր նոցա զմի որ զկապեալ, զոր ինքեանք խնդրէին։ Եւ էր որում՝ անուն էր Բարաբբաս՝ կապեալ ընդ խռովիչսն, որոց ՚ի խռովելն՝ այր մի սպանեալ էր։ ՚Ի ձայն բարձր սկսաւ աղաղակել ամբոխն և խնդրել՝ ոյզ սովոր էր, զի արձակեսցէ նոցա զԲարաբբայն։ Պատասխանի ետ Պիղատոս և ասէ ցնոսա. կամի՞ք՝ զի արձակեցից ձեզ զարքայն Հրէից։ Իանդղ գիտէր թէ առ նա-

Նահանձոտ մնանեցին զնա քահանայապետքն։ Ուրբ և զամբոխն հաւանեցուցին՝ զի արձակեսցէ նոյ զԼարաբբայն։ Պատձեաղ պատասխանի եւս Պիղատոս և ասէ ցնոսն, իսկ զի՞նչ կամիք թէ առ բարիս զարքայն Հրէից։ Նոքա դարձեալ աղաղակէին՝ յուզելոյք ի քահանայապետիցն, ի խաչ հան զդա։ Նոքա ցնոս Պիղատոս, զի՞նչ ինչ չար արարեալ իցէ դորա։ Նոքա առաւել ևս աղաղակէին և ասէին, ի խաչ հան զդա։ Իսկ Պիղատոս իբրև զգիաս կամեցաւ հաճել զամբոխին, արձակեաց նոյ զԼարաբբայն, և զՅն դան հարեալ եւս ի ձեռս, զի ի խաչ եքանիցէ։ Նոքա զինուորքն տարան զնա ի ներքս ի դաւիճն՝ ուր հրապարակն էր, և կոչեն միփնգամայն զամբոխն զգունդն, և զգեցուցանեն նմա զքղամիդ կարմիր և ծիրանիս, և եդին ի գլուխ նր պսակ արարեալ ի փշոց։ Նոքա սկսան ողջոյն տալ նմա՝ և ասել, ուղղ եր արքայդ Հրէից։ Նոքա ձեծէին զգլուխն եղեգամբ, և թքանէին ընդ երեսս, և ի ծունր իջեալ երկիրպագանէին նմա։ Նոքա իբրև կատակեցին զնա՝ մերկացուցին զքղամիդն և զծիրանիս, և զգեցուցին նմա զիւր հանդերձն, և ածին արտաքս զնի ի խաչ հանցին զնա։ Նոքա ունէին պահակ զՍիմոն կիւրենացի՝ որ ընդ այն անցանէր՝ եկեալ յագարակէ, զՀայրն Ղէքսանդրի և Ռուփայ, զի բարձցէ զխաչափայտն նր։ Նոքա ածեն զնա ի Golgotha՝ տեղի մի, որ թարգմանի՝ տեղի կառափնեղց։ Նոքա տային նմա գինի զմուսեալ, և նա ոչ առ։ և Հանին զնա ի խաչ։ Նոքա բաժանեցին զՀանդերձս նր, արկեալ վիճակս ի վր՝ Թէ ո զինչ առնուցու։ Էր ժամ երրորդ՝

և

և Հանին զնա ՚ի խաչ ։ Եւ էր գիր գլխատու նո՛ր գրեալ՝ Թէ Թագաւոր է Հրէից ։ Եւ ընդ նմա Հանին ՚ի խաչ երկուս աւազակս. մի ընդ աջմէ, և մի ընդ ահեկէ նո՛ր ։ Եւ լցաւ գիրն որ ասէ, Թէ ընդ անօրէնս համարեցաւ ։ Եւ որք անցանէին՝ հայհոյէին զնա, շարժեալ զգլուխս իւրեանց և ասէին. վա՛հ որ քակէիր զտաճարն՝ և զերիս աւուրս շինէիր. ապրեցո՛ զանձն քո և էջ ՚ի խաչէդ ։ Նոյնպէս և քահանայապետից այլն արարեալ ընդ միմեանս հանդերձ դպրօքն՝ ասէին. զայլս ապրեցոյց՝ զանձն ոչ կարէ ապրեցուցանել ։ Ընդ արքայդ Իսրայելի. իջցէ այժմ ՚ի խաչէ այտի, զի տեսցուք և հաւատասցուք դմա. և որ ընդ նմա ՚ի խաչն եղեալ էին՝ նախատէին զնա ։ Եւ իբրև վեց ժամ եղև՝ խաւար կալաւ զամ երկիր մինչև ցինն ժամ ։ Եւ յիններորդ ժամուն աղաղակեաց Յն ՚ի ձայն մեծ, և ասէ. Էլի՛ Էլի՛ լամմա սաբաքթանի. որ Թարգմանի. Աստ իմ Աստ իմ՝ ընդէ՞ր թողեր զիս ։ Եւ ոմանք ՚ի նոցանէ որ շուրջն կային զնաւեալ՝ իբրև լուան, ասէին Թէ զԷղիա կարդայ ։ Եւ ընթացեալ մի ոմն՝ եղից սպունգ մի քացախով, և հարեալ յեղէգան՝ տայր ըմպել նմա, և ասէ. Թո՛ղ տուր տեսցուք՝ գա՞յ Էղիա իջուցանել զնա ։ Եւ Յն արձակեաց ձայն մեծ՝ և եհան զոգի ։ Եւ վարագոյր տաճարին պատառեցաւ յերկուս՝ ՚ի վերուստ մինչև ՚ի խոնարհ ։ Եւ տեսեալ հարիւրապետին որ կայր անդ՝ եթէ աղաղակեաց և եհան զոգի, ասէ. արդարև այրս այս որդի Աստուծոյ էր ։ Էին և կանայք՝ որ հայէին ՚ի հեռաստանէ. յորս էր Մարիամ մագդաղենացի, և Մարիամ

քիամ Յակովբոս փոքրկան, և Յովսեայ մայրն, և Սողովմէ. որք յորժամ էին Ի Գալիլեա՝ զՀետ ընդէին նմ և պաշտեին զնա. և այլ բազում կանայք՝ որ ընդ նմա իսկ եկեալ էին Երեմ։

41։

Ընդ երեկս հանդերձ սաղմոսելով զՏի աղաչեցուք։ Տի ողորմեա։ Երեւ անգամ լինիցէ։

Եւ ևս խաղաղ։ Օրհնութիւն և փառք։

Ամենակարող աստուած է։

Ընդ ես ոչ մարդ առանց օգնականի՝ և Ի մեռանել ազատ։

Տի Ընծ փրկութիւն իմոյ. Ի տուէ կարդացի, և դիշերի առաջի քո։

Ամտցեն աղօթք իմ առաջի քո Տի. խոնարհեցի ունկն քո Ի խնդրուածս իմ։

Օք լցաւ չարչարանօք անձն իմ. և կեանք իմ Ի դժոխս մերձեցան. և համարեցայ ես ընդ այնոսիկ որ իջանեն Ի գուբ։

Եղէ ես ոչ մարդ առանց օգնականի՝ և Ի մեռանել ազատ։

Որպէս վիրաւորս որ ննջեն Ի գերեզմանս։

Օրա դու ոչ յիշեցեր, նոքա Ի ձեռանէ քումմէ մերժեցան։

Եդին զիս Ի գբի ներքնում, Ի խաւարի և Ի ստուերս մահու։

Յիս հաստատեցաւ սրտմտութիւն քո. զամ զբօսանս քո ածեր Ի վր իմ։

Հեռի արարեր յինէն ընծանօթս իմ և եդին զիս նշաւակ իւրեանց։

Ամա-

Պատնեցայ և ոչ ելանէի. աչք իմ տկարացան յաղքատուլէ։

Ելաղակեցի առ Տէր զօրհնաբազ. և համբարձի առ քեզ զձեռս իմ։

Արդեօք մեռելոց առնիցե՞ս զքաջելիս. կամ բժիշկք յարուցանիցեն, խոստովան առնիցեն առ քեզ։

Արդեօք պատմեսցե՞ ոք երբէք ի գերեզմանի զողորմութիւն քո. կա՞ զճշմարտութիւն քո ի կորստեան։

Արդեօք ճանաչեսցե՞ն ի խաւարի սքանչելիք քո, կա՞ արդարութի՟ քո յերկիր մոռացեալ։

Ես առ քեզ Տէր աղաղակեցի, առաւօտուս աղօթք իմ ժամանեսցեն առ քեզ։

Ընդէ՞ր Տէր մերժես զանձն իմ. կա՞ դարձուցանես զերեսս քո ինէն։

Տնանկ, և վաստակաւոր եմ ես ի մանկութէ իմմէ. ի բարձրութէ՟ խոնարհեցայ և ափշեցայ։

Ցիս հաստատեցաւ բարկութի՟ քո, արհաւիրք քո խռովեցուցին զիս։

Շրջեցան զինէ ոտք ջուր, զօր ամ պաշարեցին զիս ի միասին։

Հեռի արարեր ինէն զբարեկամն իմ, և զծանօթս իմ զիս ի մխաւրութէ՟ իմմէ։

Ընթերցուած Յերեմեայ մարգարէի։

Ճ՟. 18.

Տէր ծանո՟ ինձ, և ծանեայց. յայնժամ տեսի զգործս նո՟ց։ Ես իբրև զգառն անմեղ վարեալ ի սպանդ. ոչ դիտացի թէ զինէն խորհեցան խորհուրդս, և ասեն. եկայք, արկցուք փայտ

փայտ ի հաց նոր՝ և ընկեցուք զնա յերկիրն կենդանեաց. և անուն նր մի ևս յիշեսցի: Տէր զօրութեանց՝ որ ընտրես զերաւունս՝ և քննես զերկամունս և զսիրտ, տեսից առ ի քէն զվրէժխնդրութիւն առ ի նոսա. զի քեզ յայտնեցի զերկամունս իմ, Ա՛ն այնորիկ այսպէս ասէ Տր՝ ի մէջ արանցն Ենաթովթացւոյ՝ որք խնդրեն զանձն քո, և ասեն. մի մարգարեանար զի մեր. ապա թէ ոչ՝ մեռանիս ի ձեռաց մերոց: Ա՛ն այդորիկ այսպէս ասէ Տր զօրութեանց. ահաւադիկ ես այց արարից ի մէն նոսա. երիտասարդք նոցա սրով մեռցին, և ուսանողք՝ և դստերք նոցա սովու վախճանեսցին: Եւ մնացորդք ոչ եղիցի նոցա զի ածից չարիս ի մէն բնակչացն Ենաթովթացւոյ՝ յամի այցելութեան նոցա: Երկար ես Տր՝ և մեծութիւն առաքն քո զաղերս. բայց խոսեցայց զերաւունս: Օ՛ի՛ք, զի ճանապարհք ամենայնի յաջողեալք են. և երկանկասցան ամենեքեան՝ որք սրհամարհեն զարհամարհանս: Տնկեցեր զնս՝ և արմատացան, ընդնան որդիս՝ և արարին պտուղ: Մերձ ես դու Տր ի բերանս նոցա. և հեռի յերկամունց նոցա: Եւ դու Տր գիտես զիս. տեսեր զիս՝ և փորձեցեր զսիրտ իմ առաքն քո. ժողովեա զնս իբրև զոչխարս ի սպանումն. և նուիրեա զնս յօր սպանման նոցա: Մինչև երբ սուգ ունիցի երկիր. և խոտ ամենայն վայրի չամաքեսցի: Ի չարեաց բնակչաց երկրին ապականեցան անասունք և թռչունք. զի ասացին թէ ոչ տեսցէ Ա՛ն զվախճան մեր: Ոտք քո ընթանան՝ և լքեսցեն զքեզ. զնարդ ձիոցդ երիվարօք. իսկ արդ՝ յերկիրդ խաղաղութեան յուսացեալ իցես. զի՞ գործեսցես

'ի վերանալ Յորդանան գետոյ։ Քանզի և եղ֊
բարքն քո՝ և տուն հօր քո. և նք դաւեցին
քեզ. և նոքին աղաղակեցին զկնի քո. կուտե֊
ցան 'ի վր քո. մի հաւատար նց. զի խօսեացին
զքեզ չարութիւն։ Քի զտուն իմ. Թողի զժա֊
ռանգութիւն իմ. ետու զսիրելին անձին իմոյ 'ի
ձեռս թշնամեաց իւրոց։ Եղև ժառանգութիւն իմ
ինձ իբրև առիւծ յանապատի. ետ 'ի վր իմ զբար֊
բառ իւր. վր այնորիկ ատեցի զնա։ Ձ֊. 8։

Պօղոսի առաքելոյն Հրէրայեցւոց Թղթոյն Է ըն֊
Թերցուածս։
Ձ. 19։

Ունիմք այսուհետև եղբարք՝ համարձակութիւն
'ի մուտս սրբութեանն արեամբն Յի. զոր նորո֊
գեաց մեզ ճանապարհ նորոգ և կենդանի 'ի ձեռն
վարագուրին, այսինքն է՝ մարմնոյ իւրոյ. և քա֊
հանայ մեծ 'ի վր տանն Ա֊ի. մատիցուք ճշմարիտ
սրտիւք՝ լրութիւն հաւատոց, լուացեալ զսիրտս
'ի խղճէ չարեաց՝ և մկրտեալ զմարմին 'ի ջուրն
սրբութեան։ Պինդ կալցուք զխոստովանութիւն ան֊
շարժ յուսոյն, զի հաւատարիմ է որ խոստա֊
ցաւն։ Եւ զգուշասցուք միմեանց յորդորմամբ
սիրոյ և գործոց բարեաց. և մի թողցուք ըզ֊
ժողովս միմեանց, ոպ և սովոր են ոմանք. այլ
մխիթարեսցուք, և այնչափ ևս առաւել որչափ
առնտնիցէք զօրն մերձենալ։ Ո֊ի կամակար մեօք
եղիցէ յանցանիցեմք յետ ընդունելութեան գիտու֊
թեան ճշմարտութեանն՝ այնուհետև ոչ ևս պիտոյ
է վր մեղաց պատարագ. այլ ահեղ ակնկալու֊
թիւն դատաստանին, և նախանձ հրոյն՝ որ ու֊

տիցէ զՀակառակորդան : Երհամարհեալ ուրուք զօրէնսն Մովսեսի , առանց ողորմութեանց՝ առ երկուս կամ երիս վկայիւք մեռանիցէ : Իսկ որչափ սաստիկ պատժոյ արժանի համարիցիք զայն , որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն հարաւ . եւ զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ՝ որով եւ սրբեցաւն . եւ զՀոգին շնորհաց հնձնամանեաց : Այլ գիտեմք զայն՝ որ ասացն . իմ են վրէժխնդրութիւնք , եւ ես հատուցից՝ ասէ Տէր . եւ դարձեալ թէ՝ գատի Տէր զժողովուրդ իւր : Այն մեծ է անկանել՝ ի ձեռս Աստուծոյ կենդանւոյ : 31 :

Ապաքէն պէ :

Բարբառելով զչէն երկնի՝ հիմունք երկրի տատանեցան . եւ վարագոյր հին օրինին՝ վերուստ՝ ի վայր պատառեցաւ . արդ ընդ վիմացն որ շարժեցին՝ շարժեաւ զանշարժ սիրտս ի բարին . ընդ պատառիլ վարագուրին՝ գիմ պատառեաւ ըզգիր պարտին :

Երեգական լոյս քաղ արկեալ՝ խաւարասայր միջոցեցին . եւ գերեզմանքըք բանային՝ մարմինք սրբոցըն յառնէին . ընդ խաւարիլ լուսատուացն՝ մարքեան յինէն զգործ խաւարին . ընդ մեռելոցն ոտք յառնէին՝ կանգնեաւ զմեղաց մեռեալ հոգիս :

Նոր սիրոյ պատճիրանին՝ գործով լցօղ եղեալ քանին . աղօթելով առ Հայր յերկին՝ թողուլ ըզմեզ որ ի խաչին ինձ որ հոգւոյս հաւատացեալ՝ երկրպագեմ քեզ միածին . Թող ըզլուծմունս հրամանին՝ մի յիշեսցին մեզքն առաջին : Սարսեցին սանդարամետք՝ ի յաւանդին առ Հայր գՀոգիդ . որ ի գլխոցս իջեր նեզբին՝ ի

քանտ

բանտ մահու և խաւարին. կապեալ զիշխանըն մահածին՝ Հաներ զՀոգիսն որ՛ի բանտին. և զիա Հանցես Տէր քեզ նոսին՝ բանտէ մեղաց աղաւ- մըղէին։

ՕՐՆ ՈՐԲՔՒ։

Սկիզբն Ընտարանիս որ ըստ Կուկասու։ ԼԵ. 66։

Ա՛ն խաչելութեանն Տ՛ն մերոյ Յիս Քրիստ։

Եւ իբրև այպ եղև, ժողովեցաւ ծերակուտ ժո- ղովրդեանն՝ քահանայապետքն և դպիրք, և Հա- նին ածին զնա յատեանն իւրեանց՝ և ասեն, ե- թէ դու ես Քրիստոս, ասա մեզ։ Ասէ ցնա. եթէ ասացից ձեզ, սակայն ոչ Հաւատայք. և եթէ Հարցից ինչ զձեզ, չտայք ինձ պատասխանի՝ կամ արձակիցէք։ Բայց յայսմհետէ նստցի որդի մարդոյ ընդ աջմէ զօրութեանն Աստ։ Եւ ասեն ա- մենեքեան. ուրեմն դու ես որդին Աստ։ Եւ նա ասէ ցնա. դուք ասէք, թէ ես եմ։ Եւ նոքա ա- ծեն. ընդէ՞ր ևս պիտոյ է մեզ վկայութեան, զի մե- զմէն իսկ լուաք՛ի բերանոյ դորա։ Եւ յարու- ցեալ ամբողջ բազմութեանն նոցա, ածին զնա առ Պիղա- տոս։ Եւ սկսան չարախօս լինել զինամէ և ա- սել. գտաք զսա՝ զի Թիւրեր զազգս մեր, և ար- գելոյր՛ի տալոյ Հարկս կայսեր, և ասէր զանձնէ եթէ Քրիստոս իցէ թագաւոր։ Իսկ Պիղատոս Հարց զնա և ասէ. դո՞ւ ես թագաւորն Հրէից։ Նա պատասխանի ետ նմա և ասէ. դու առասցես։ Ա- սէ Պիղատոս ցքահանայապետսն և ցժողո- վուրդսն, չգտանեմ ինչ մեսա յայսմիկ

Եւ նք պնդէին և ասէին, եթէ խոտվէ ժողովուրդս, ուսուցանէ ընդ ամ Հրէաստան՝ սկսեալ Ի Գալիլեէ մինչև ցայսր: Նոկ Պիղատոս իբրև լուաւ զԳալիլեէ, հարց եթէ գալիլեացի՞ իցէ այրն: Եւ իբրև գիտաց թէ յիշխանութենէ Հերովդի է, ետ տանել զնա առ Հերովդէս. քանզի և նա Յերեմ էր յաւուրսն յայնոսիկ: Եւ Հերովդէս իբրև ետես զՅն, ուրախ եղև յոյժ. զի ցանկայր Ի բազում ժամանակաց տեսանել զնա. քանզի լսեր բազում անգամ զնմանէ, և ակն ունէր նշան ինչ լեալ՝ տեսանել Ի նմանէ: Հարցանէր զնա բանիւք բազմօք. և նա ոչինչ ետ նմա պատասխանի: Կային քահանայապետքն և գպիրք՝ և պնդագոյնս չարախօսէին զնմանէ: Արհամարհեաց զնա և Հերովդէս հանդերձ իւրովք զօրականօքն. և այպն արարեալ, արկ զնովաւ հանդերձս սպիտակս, և ետ տանել անդրէն առ Պիղատոս: Եւ եղեն բարեկամք Պիղատոս և Հերովդէս յաւուր յայնմիկ. քանզի յառաջ Թշնամիք էին միմեանց: Կոչեաց Պիղատոս զքահանայապետսն և զիշխանս և զժողովուրդն, և ասէ ցնոսա. ածիք մատուցիք ինձ զայրս զայս իբրև զխոտորեցուցիչ ժողովրդեանն. և ահաւասիկ առաջի ձեր դատեցայ, և ոչնա ինչ ոչ գտի յառնս յայսմիկ՝ զորոյ դուք չարախօսէքդ զնմանէ: Այլ և ոչ Հերովդէս, քանզի ետու տանել զդա առ նա. և արդ՝ ոչինչ մահու արժանի է գործեալ դորա. խրատուցից զդա, և արձակեցից: Օվ հարկ էր մի մի յն տօնի արձակել նց: Եւ նք աղաղակէին ամ բազմութիւնն՝ և ասէին, բարձ զդա՝ և արձակեա մեզ զԲարաբբաս, որ էր վն խռովութեանն

վուլծե իրիք եղելոյ ՚ի քաղաքին և սպանումե մտեալ ՚ի բանտ։ Պարձեալ Պիղատոս սկսաւ խօսել. քանզի կամէր արձակել զՅն։ Եւ նոքա անդրէն աղաղակէին և ասէին. ՚ի խաչ հան զդա։ Եւ նա երիցս ասէ ցնոսա. զի՞նչ չար արար սա. ոչինչ մահու մահու գտի ՚ի սմա. խրատեցից զսա և արձակեցից։ Եւ նոքա ստիպէին մեծաձայն՝ և խնդրէին զնա ՚ի խաչ հանել. և զօրանալին բարբառք նոցա և քահանայապետիցն։ Եւ Պիղատոս հաւանեցաւ առնել զհայցուածս նոցա։ Արձակեաց նոցա զԲարաբբայն՝ զոր վէճ խռովումե և սպանումեան արկեալ էր ՚ի բանտ, զոր և խնդրէինն իսկ. և զՅն մատնեաց կամս նոցա։ Երբեմն առին գնացին զնա, բմբռնեցին զոմն Սիմոն կիւրենացի՝ որ գայր յանդէ. եդին ՚ի վրն նր զխաչն բերել զկնի Յի։ Եւ երթայր զհետ նր բազմութիւն ժողովրդեանն, և կանանց՝ որ կոծէին և աշխարէին զնա։ Դարձաւ Յն և ասէ ցնոսա. դստերք Երուսաղ՚մի՝ մի լայք ՚ի վրէ իմ, այլ լացէք ՚ի վրէ անձանց և ՚ի վրէ որդւոց ձերոց։ Զի եկեսցեն աւուրք, յորս ասիցեն՝ թէ երանի՝ ամլոց և որոց վայնից՝ որ ոչ ծնան, և ստէանց՝ որ ոչ դիեցուցին։ Յայնժամ սկսանիցին ասել լերանց՝ թէ անկերուք ՚ի վրս մեր, և բլրոց՝ թէ ծածկեցէք զմեզ։ Զի եթէ ընդ փայտ դալար զայս առնեն, ընդ չորն զի՞նչ լինիցի։ Ընդէն և այլ երկուս չարագործս՝ սպանանել ընդ նմա։ Երբեմն չքան ՚ի տեղին՝ կոչեցեալ դագաթին, անդ հանին զնա ՚ի խաչ. և զչարագործան զոմն ընդ աջմէ՝ և զոմն ընդ ձախմէ խաչեցին։ Եւ Յն ասէ. Հայր՝ թող դոցա, զի ոչ գիտեն՝ զինչ գործեն։

Նա՛ի բաժանել զՀանդերձս նո՛ր, արկին վիճակս։ Եւ կայր ժողովուրդն Հայեցեալ։ Ընդ ոսանէին զնա իշխանքն Հանդերձ նոքօք՝ և ասէին. զայլ ապրեցոյց, ապրեցուսցէ և զանձն՝ եթէ դա է Քրիստոս որդի Աստուծոյ ընտրեալն։ Այլն առնէին զնա և զինուորքն, նկեալ առաջի՝ մատուցանէին նմա քացախ և ասէին. եթէ դու ես թագաւորն Հրէից՝ փրկեա զանձն քո։ Եւ էր գիր գրեալ ի վե՛ր նո՛ր յատնարէն և դամմատերէն և երբայեցերէն գրով, եթէ սա է արքայն Հրէից։ Եւ ակ մի ոմն ի կախելոց չարագործացն Հայհոյէր զնա, և ասէր. ոչ դու ես Քրիստոս՝ փրկեա զանձն քո և զմեզ։ Պատասխանի ետ ընկերն սաստկեալ նմա և ասէ. չերկնչի՞ս դու Աստ՝ զի ի նմին պատժի կաս։ Եւ մեք արդարև, զի արժանի՝ որոց գործեցաքն առնումք զհատուցումն. և սա ապիրատ ինչ ոչ գործեաց։ Եւ ասէ Յի՝ յիշեա զիս Տի՝ յորժամ գայցես արքայութեամբ քովք։ Եւ ասէ ցնա Յի. ամէն ասեմ քեզ, այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին։ Եւ էր իբրև վեցերորդ ժամ. և խաւար եղև ի վե՛ր ամ երկրի մինչև ցիններորդ ժամ. խաւարեցաւ արեգակն։ Եւ հերձաւ վարագոյր տաճարին ընդ մէջ։ Եւ կարդաց Յի՝ ձայն մեծ՝ և ասէ. Հայր՝ ի ձեռս քո աւանդեմ զհոգի իմ։ Այս իբրև ասաց, եհան զոգի։ Եւ տեսեալ հարիւրապետին՝ զոր ինչ եղեն, փառաւոր արար զԱստ՝ և ասէ. արդարև այրս այս արդար էր։ Եւ ամ ժողովրդքն որ եկեալ էին, և տեսանէին զտեսիլն զայն և զգործ, բաղխէին զկուրծս՝ և դառնային։ Այլն և ամ ծանօթքն նո՛ր ի հեռաստանէ. և կանայք

որք

որք եկեալ էին զհետ նր՝ի Գալիլեէ՝ տեսանէին զայն։ 49։

Ա.ղօթք հանդերձ սաղմոսիւք զՏր աղաչե-
ցուք։ Տր ողորմեա։ Նբեւ անգամ լինիցի։

Նւ ես խաղաղութիւն։ Օրհնութիւն և փառք։

Ո-ՒԵԲՈՂՈՐ ԱՍՂՈՍ ՃՇ։

Այցեաւ ոսկր իմ՝ի մարմին իմ, նմանեցայ ես ի
հաւալասան յանապատի։

Տէր լուր աղօթից իմոց. աղաղակ իմ առ քեզ
եկեսցէ. մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն։
Յաւուր նեղութեան իմոյ խոնարհեցո առ իս զականջն
քո. յորում աւուր կարգաւ առ քեզ՝ վաղվա-
ղակի լուր ինձ։
Սպառեցան ոգի ծուխս աւուրք իմ. և ոսկերք իմ
ոգի խոհի չորացան։
Հարայ ոգի խոտ՝ և ցամաքեաց սիրտ իմ. մոռա-
ցայ ուտել զհաց՝ի ձայնէ հեծութեան իմոյ։
Այցեաւ ոսկր իմ՝ի մարմին իմ, նմանեցայ ես
հաւալասան յանապատի։
Նղէ ես ոգի բուո յաւերակի. տքնեցայ, և եղէ
ոգի ճնճղուկ միայն՝ի տանիս։
Նախատեցին զիս թշնամիք իմ զօրհնանապաշ,
և գովիչք իմ ինձ երդնուին։
Օմխէի ոգի զհաց կերայ. և զըմպելի իմ ար-
տասւոք խառնեցի։
Յերեսաց բարկութեան սրտմտութեան քո. զի դո
բարձրացուցեր և խոնարհեցուցեր զիս։
Աւուրք իմ ոպ հովանի անցին. և ես ոգի խոտ
ցամաքեցայ։

Պատ. Տէր յաւիտեան կաս. և յիշատակ քո յազգէ
գէ մինչև յազգ։
Պատ. յարուցեալ գթասցիս ի վր Սիովնի. ժամ
ժանակ գթալոյ նր հասեալ է ժամ։
Աճեցան ծառայք քո ընդ քարինս նր. և ի
հողս նր գթասցին։
Երկիցեն հեթանոսք յանուանէ քումմէ, և ամ
թագաւորք երկրի ի փառաց քոց։
Շինէ Տէր զՍիովն, և երևեսցի փառօք իւրովք
ի նմա։
Այեցաւ նա յաղօթս խոնարհաց, և ոչ ար
համարհեաց զխնդրուճածս նց։
Գրեսցի այս յազգ այլ. ժողովուրդ զոր ստա
ցեալ է՝ օրհնեսցէ զՏէր։
Այեցաւ նա ի բարձանց ի սրբութենէ իւրմէ.
Տէր յերկնից յերկիր հայեցաւ։
Լսել զկեծուքի կապելոց, և արձակել զորդիս
մահապարտաց։
Պատմել ի Սիովն զանուն Տեն. և զօրհնութի նր
յԵրուսաղէմ։
Ժողովել ժողովրդոց ի միասին, և թագաւորաց
ծառայել Տեն։
Պատասխանի եաս նմա ի ճանապարհի զօրութե
իւրոյ. զնուազութի աւուրց իմոց ասա ինձ, և մի
հաներ զիս ի կէս աւուրց իմոց, զի յազգէ
յազգ են ամք քո։
Ի սկզբանէ Տէր զհիմունս երկրի հաստատեցեր,
և գործք ձեռաց քոց երկինք են։
Կորիցեն անցանեն, և դու կաս՝ և ամենա յաւիտեան։
Ամենեքեան ոպ ձոռնս մաշեսցին. ոպ պղեստա
կուս փոխեսցես զնս և փոխեսցին։

Այլ

Տայց դու նոյն իսկ ես, և ամք քո ոչ անցանեն։ որդիք ծառայից քոց բնակեսցեն ի նմա, և զսերմանիկ նոր յաւիտեան յարուղեսցի։

Ընթերցուած ի Հաքարեայ մարգարէէ։

ԺԲ. 5։

Եւ եկեսցէ, հասցէ Տէր Աստուած իմ, և ամենայն սիրելիք ընդ նմա։ Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ ոչ եղիցի լոյս, և ցուրտ՝ և պարզ։ Եղիցի օր մի. և օրն այն յայտնի Տեառն. ոչ տիւ իցէ՝ և ոչ գիշեր. և ընդ երեկս եղիցի լոյս։ Յաւուր յայնմիկ բղխեսցի ջուր կենդանի յԵրուսաղէմ. կէս նոր ի ծովն առաջին, և կէս նոր ի ծովն որ յետոյ. զամառն և զգարնան նոյնպէս եղիցի։ Եւ եղիցի Տէր թագաւոր ի վրայ ամենայն երկրի. յաւուր յայնմիկ եղիցի Տէր միայն՝ անուն նորա միայն։ Պատսպարեսցի ամենայն երկիր զանապատն՝ ի Գաբայ մինչև Եմմոն՝ ընդդէմ Երուսաղէմի։ Եւ բարձրասցի և հաստասցի ի տեղւոջ իւրում կացցէ. ի դրանէն Բենիամինի մինչև ի տեղի դրանն առաջնոյ. մինչև ի դուռն անկեանցն. և մինչև յաշտարակն Նամանուէլի մինչև ի հնձանս թագաւորին։ Եւ բնակեսցին ի նմա. և նզովք ոչ ևս լինիցին. և բնակեսցի Երուսաղէմ յուսով։ 11։

Պօղոսի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի առաջին թղթոյն ի ընթերցուածս։

Ա. Տիմ. 13։

Պատուիրեմ քեզ առաջի Աստուծոյ որ կենդանի առնէ զամենայն, և Յիսուսի Քրիստոսի որ վկայեաց առաջի պոնտացւոյ Պիղատոսի զբարւոք դաւանութիւնն.

այս-

պահել քեզ զպատուհիրանն անբիծ՝ անարատ, մինչև ՚ի յայտնութիւն Տ՚ն մերոյ Յիսի Քրիստ. զոր յիւր ժամանակս ցուցցէ երանելին՝ և միայն հզօր, թագաւոր թագաւորաց և Տէր տերանց. որ միայն ունի զանմահութիւն բնակեալ ՚ի լոյս անմատոյց. զոր ոչ ոք տեսս ՚ի մարդկանէ՝ և ոչ տեսանել կարող է. որում պատիւ և զօրութիւն յաւիտեանս, ամէն: 16:

Ճառական պէս:

Աղերսագին անապական՝ որ յետ մահուն անմահարար. բղխեալ ՚ի քէն վըտակ կրկին՝ ՚ի նորոգութիւն կողածնին. բայց ըղբերան իմ յարբուցումըն քո արեան կենարարին. լուա դարձեալ յաւաղանին՝ ՚ի ոչ շնորհօք այլ արտասուօք:

Յանմահիդ մեռանելոյ՝ վերեալ հոգիս կենդանացո. թաղմամբ ՚ի նոր գերեզմանի՝ զթաղեալս ՚ի մեղս վերածեա. ՚ի դրի ներքնումն իջանելով ՚ի գերդ մեզաց վերաբերեա. ՚ի ստուերս մահու բնակելով լուսաւորեա և զիս հոգւով:

Ակրտ իմ աւ քեզ աղաղակէ՝ բանդ որ ընդ ՚ի սկզբանէ. որ կամաւոր վասըն մարդկան՝ կրեցեր մարմնով զայս ամ. ինձ լսելի արա ըզձայն՝ յարքայութեանդ քո կոչման. ընդ ժողովոյդ անդ անդրանկացն՝ օրհնել ըզքեզ միշտ յաւիտեան:

ՕՐԻՆ ՈՐԹԻՒ։

ՄԻՅ Ա՛ւետարանիս որ ըստ Յովհաննու։ ԺԲ. 17։

Ա՛Ն խաչելութենէ Տ՚ն մերոյ Յի՛ս Քրի՛ստի։

Եւ նո՛ք առեալ տանէին զնա. և բարձեալ էր ինքնին զխաչափայտն, և ելանէր՚ի տեղին՝ որ անուանեալ էր գագաթան, և կոչէր եբրայերէն Գողգոթա. ուր և՚ի խաչն իսկ հանին զնա. և զնդ նմա երկուս ևս այլս աստի և անտի, և՚ի միջի զՅ։ Գրեաց և տախտակ մի Պիղատոս, և եդ՚ի վե՛ր խաչին. և էր գրեալ։ Յի՛ Նազովրեցի՝ Թագաւոր Հրէից։ Զայն տախտակ ընթերցան բազումք՚ի Հրէից, զի մօտ էր՚ի քաղաք անդր տեղին՝ ուր խաչեցաւ Յ՚ն. և էր գրեալ եբրայեցերէն, յունարէն։ Եւսեն ցՊիղատոս քահանայապետքն Հրէից. մի՛ գրեր Թագաւոր Հրէից, այլ Թէ նա ասաց՝ Թագաւոր եմ Հրէից։ Պատասխանի ետ Պիղատոս. զոր ինչ գրեցի՝ գրեցի։ Իսկ զինուորքն իբրև հանին՚ի խաչ զՅ՚ն, առին զհանդերձս նո՛ր և առարին չորս մասունս, իւրաքանչիւր զինուորի մասն։ Իսկ զպատմուճանն՝ քանզի էր առանց կարանի՚ի վերուստ փորանկեալ ամենեւին. ասէին ցմիմեանս. մի՛ պատառեսցուք զայդ, այլ արկցուք վիճակս՚ի վե՛ր դորա՝ ումի և ելցէ։ Որպէսզի աչերն՝ որ ասէ. բաժանեցին զհանդերձս իմ ինքեանս, և՚ի վե՛ր պատմուճանի իմոյ վիճակս արկին։ Զինուորքն զայս ինչ գործեցին։ Եւ կային առ խաչին Յի՛ս մայրն նո՛ր, և քոյր մօր նո՛ր

Ա՛ռա-

Մարիամ Մագդաղինաց։ Յետ իբրև ետես զմայրն և զաշակերտն՝ զոր սիրեր, զկայր մօտ, ասէ ցմայրն, կին դու՝ ահա որդի քո։ Ապա ասէ ցաշակերտն. ահա մայր քո։ Եւ յայնմ՝ ժամուընէ առ աշակերտն զնա առ իւր։ Յետ այսորիկ իբրև գիտաց Յն, եթէ ահա ամ ինչ կատարեալ է, զի կատարեսցի գիրն, ասէ. Ծարաւի եմ։ Եւ անդ կայր ամանն լի քացախով. և նշ սպունգ լցեալ քացախով ընդ լերդոյ՝ շուրջ եդեալ զՀիսկաս զոպայի՝ մատուցին ի բերան նր։ Իբրև առ Յն զքացախն՝ հանդերձ լերդովն՝ ասէ. ամ ինչ կատարեալ է։ Եւ խոնարհեցուցեալ զգլուխն՝ աւանդեաց զոգին։ Իսկ Հրեայքն՝ քանզի ուրբաթ էր, զի մի անդէն՝ ի խաչին ադանիցին մարմինքն մինչև ցշաբաթին, զի էր օր մեծ շաբաթուն այնորիկ. աղաչեցին զՊիղատոս՝ զի խորտակեսցեն զբարձս նց՝ և բարձցին։ Եկին զինուորքն, և զառաջնոյն խորտակեցին զբարձս, նոյնպէս և զՀիսուսն՝ որ ընդ նմա ի խաչն եղեալ էր։ Բայց իբրև եկին առ Յն՝ և տեսին զի այն ինչ մեռեալ էր, ոչ խորտակեցին զբարձս նր. այլ մի ոմն ի զինուորացն տիգաւ խոցեաց զկողս նր. և ել վաղ ջուր և արիւն և ջուր։ Եւ որ ետես՝ վկայեաց, և ճշմարիտ է վկայութիւն նր. և նա գիտէ թէ ճշմարիտ ասէ, զի և դուք հաւատասջիք։ Այս եղև՝ զի լցցի գիրն, եթէ ոսկր նր մի փշրեսցի։ Եւ դարձեալ միւս գիր ասէ, եթէ հայեսցին ի նա՝ որ խոցեցինն։ 37։

Եղիցի հանդերձ սաղմոսելով զՏր աղաչեսցուք։ Տր ողորմեա։ Երէց անգամ կրկնեա։

Ընդ այսորիկ զնոսն ընդէն ի ը֊ուխտսանն ի վե֊
ըինն, և համբուրէն ամենեցեան սուրբք։

Շ֊ապկան ըի։

Ամաչէ քո Տէր երկրպագանելմ. և զձաղումն
քո մեծացուցանելմ. և սէր զյարուցիդ քո
փառաւորելմ. եկայք հաւատացեալք՝ երկրպա֊
գեցո՛ւք Տեառն Աշ մերոյ. վասնզի եկն՛ի ձեռն
խաչին իւրոյ շնորհեաց պարգեւս աշխարհի։

Փառք ը֊ր խաչիդ՝ ալէլուիա. ը֊ր Յիսուսիդ՝ ալէ֊ ալ
լուիա. ը֊ր յարուցիդ՝ ալէլուիա։ Նշանեցաւ առ
մեզ լոյս յերեսաց քոց և եռաւր ուրախութիւն
սրտից մերոց։ Ի պտղոյ ցորենոյ գինւոյ և ձիթոյ
իւրեանց լցուցեր զնոսա։ Փառք ը֊ր խաչիդ ալէլուիա։
Փառք և երկրպագութիւն Հօր և Որդւոյ և սուրբ
Հոգւոյն, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւի֊
տենից ամէն։ Փառք սէր խաչիդ ալէլուիա։

Ամաչն կենարար՝ որ եղև մեզ փրկութիւն. սուրբ ը
ամենեքեան զքեզ բարեբանեմք։ Որ ի Հօրէ
լուսոյ լոյս ճառագայթեալ՝ի յերկրի, և գաւա֊
զան զօրութեն հաւատացելոց. սուրբ։ Որ լու֊
սափայլ ծագմամբ հրաշափառապէս մեզ ցուցաւ
՝ի յօգնութիւն ընդդէմ թշնամւոյն. սուրբ։

Օրհնէ Տէրոջ. Սէր խաչիս։ Ընկե՛ր. Պահ֊
պանեա զմեզ Տէր։ Հայր մեր։

Եւ ոչխարին ի խորհուրդն։

———o———

Ի պատառ ձոյն ձուլելն և դպանելն չէին վերջանում, [illegible] Ձ։ Խոնարհեցո. Ընդունի։ Ոգիս զուարճ։

Ա Ե Ե Ր Է ։

Ստուն ի կերակուր ինձ լեղի. և ի ծարաւ իմ արբուցին քացախ։
Աղեղին սեղանք նց առաջի նց յորոգայթ, և հատուցումն, և դայթագղուելիք։

Ընթերցուած Յերեմիայ մարգարէ։
ԳԼ 18։

Տէր ծանո՛ր ինձ, և ծանեայց. յայնժամ տեսի զգործս նց։ Ես իբրև զգառն անմեղ վարեալ ի սպանդ. ոչ գիտացի՝ թէ զինէն խորհեան խորհուրդս, և ասեն. եկայք, արկցո՛ւք փայտ ի հաց նր՝ և ընկեցցուք զնա յերկրէն կենդանեաց. և անուն նր մի՛ այս յիշեսցի։ Տէր զօրուե՛ց՝ որ ընտրես զիրաւունս՝ և քննես զերիկամունս և զսիրտ, տեսից առ ի քէն զվրէժխնդրուելի առ ի նս. զի քեզ յայտնեցի զերիկամունս իմ։ Վա՛ այնորիկ այսպէս ասէ Տէր՝ ի մէ արանցն Ընաթովթացի՝ որք խնդրեն զանձն քո, և ասեն. մի՛ մարգարէանար վ մեր, ապա թէ ոչ՝ մեռանիս ի ձեռաց մերոց։ Վա՛ այդորիկ այսպէս ասէ Տէր զօրուե՛ց. ահաւադիկ ես այց արարից ի վ նց. երիտասարդք նց սրով մեռցին,

ցին. և ուստերք՝ և դստերք նո՛ւ սոխու վախճա-
նեսցին։ Եւ մնացորդք ոչ եղիցին նո՛ւ զի ածից
չարիս՝ի վե՛ր բնակչացն Նաթովփեայ՝ յամի այ-
ցելութե՛ն նո՛ւ։ Լուար ես Տէ՛ր և մատուցից ա-
ռաջի՛ քո զաղերս. բայց խօսեցայց զիրաւունս։
Օ՛ի՛ է, զի ճանապարհ՛ք ամբարշտաց յաջողեալք
են. և երջանկացան ամենեքեան՝ որք արհամար-
հեն զարհամարհանս։ Տնկեցեր զնո՛ և արմատա-
ցան։ Նո՛ւնան որդիս՝ և արարին զպտուղ։ Մերձ
ես դու Տէ՛ր՝ի բերանս նո՛ւ. և հեռի յերկիամանց
նո՛ւ։ Եւ դու Տէ՛ր գիտես զիս. տեսեր զիս՝ և փոր-
ձեցեր զսիրտ իմ առաջի՛ քո. ժողովեա՛ զնո՛ իբրև
զոչխարս՝ի սպանումն. և նուիրեա՛ զնո՛ յօր սպան-
ման նո՛ւ։ Մինչև երբ զսուգ ունիցի երկիր. և
խոտ ամենայն վայրի ցամաքեսցի։ Ի չարեաց քնակ-
չաց երկրին սպականեցան անասունք՝ և թռչունք.
զի ասացին թէ ոչ տեսցէ Աստ զվախճանս
մեր։ Որք քո ընթանան՝ և լքուսցեն զքեզ.
զինքդ կաղմիցիս երիվարօք. իսկ արդ՝ յերկիրդ
խաղաղութե՛ն յուսացեալ էիցես. զի՞ գործեսցես
՝ի վերանալ Յորդանան գետոյ։ Ուանդի և եղ-
բարքն քո՝ և տուն հօր քո. և նո՛ք դաւեցին
քեզ. և նոքին աղաղակեցին զկնի քո. մի՛ հաւատար նո՛ւ.
գի խօսեսցին
զքե՛ն չարութի՛ն։ Լքի զտուն իմ. թողի զժա-
ռանգութի՛ն իմ. ետու զսիրելին անձին իմոյ՝ի
ձեռս թշնամեաց իւրոց։ Եղև ժառանգութի՛ն իմ
ինձ իբրև առիւծ յանապատի. ետ՝ի վե՛ր իմ զբար-
բառ իւր. վե՛ր այնորիկ ատեցի զնա։ ԺԲ. 8։

Ընթերցուած Հայոցս մարգարէից.
Ա՛Ե. 13։

Ա՛Հաւատիկ՝ ի միտ առցէ մանուկ իմ. վերասցի՛ և բարձրասցի՛ և փառաւորեսցի յոյժ։ Որո՛ օրինակ զարմացին բազումք՝ ի քե՛. այնպէս անշքեսցի տեսիլ քո՝ ի մարդկանէ. և փառք քո յորդւոց մարդկանէ։ Նմանէս զարմասցին ազգք բազումք՝ ի քե՛. և կարկեսցեն թագաւորք զբերանս իւրեանց։ Զի որոց ոչ պատմեցաւ վասն նո՛ տեսցեն. և որոց ոչ իցէ լուեալ՝ ի միտ առցեն։ Տէր ո՞ հաւատաց լսոյ մերում. և բազուկ Տե՛ն ո՞ւմ յայտնեցաւ։ Պատմեցաք առաջի նո՛ իբրև մանուկ՝ իբրև զարմատ՝ ի ծարաւուտ երկրէ. ոչ գոյր նո՛ տեսիլ՝ և ոչ փառք. տեսաք մեք զնա՝ և ոչ գոյր նո՛ տեսիլ՝ և ոչ գեղեցկութի՛ւն։ Այլ տեսիլ նո՛ անարգ՝ նուազեալ քան զամ՛ որդւոց մարդկան. այր մի՛ ի հարուածս՝ և գիտէ համբերել ցաւոց. զի դարձուցեալ զերեսս անարգեցաւ՝ և յոչինչ համարեցաւ։ Կա՛ դմբոն մեր բառնայ՝ և վո՛ մեր չարչարի. և մեք համարեցաք զնա՝ ի ցաւս՝ և ՛ի հարուածս՝ և ՛ի չարչարանս իբրև Ա՛Ն։ Այլ նա վիրաւորեցաւ վո՛ մերոց անօրէնութեանց. խրատ խաղաղութե՛ մերոյ՝ ի նմա. և նո՛ւ վիրօքն բժշկեցաք։ Ամենեքին իբրև ոչխարք մոլորեալք՝ այր՝ ի ճանապարհի իւրում մոլորեցաւ. և Տէ՛ր մատնեաց զնա առ մեղս մեր։ Նա՛ նա առ վշտին ոչ բանայ զբերան իւր. իբրև զոչխար՝ ի սպանդ վարեցաւ. և իբրև որոյ առաջի կտրչէն անմռունչ կայ, այնպէս ոչ բանայ զբե-

ղբերան իւր։ Ա՛ռ խոնարհութիւն նր դատաստան
նր բարձաւ. և զաղաւտիս նր ո պատմեացէ.
զի բառնին յերկրէ կեանք նր. յանօրէնութենէ
ժողովրդեան իմոյ՝ ի մահ վարեցաւ։ Եւ տաց
զաբս փոխանակ գերեզմանի նր. և զմեծամեծս
փոխանակ մահու նր. զի անօրէնութիւն ինչ ոչ
գործեաց. և ոչ գտաւ նենգութի՝ ի բերան նր։
Եւ Տր կամի սրբել զնա՝ ի վիրաց անտի. եթէ
տացէք զվն մեզաց, անձինք ձեր տեսցեն զաւ-
ետիս երկայնակեաց. և կամի Տր՝ ի ձեռն նր բառ-
նալ՝ ի ցաւոց անձին նր։ Յուցանել նմա լոյս՝
և ստեղծուլ իմաստութի. արդարացուցանել
զարդարն՝ որ մտադիւրն ծառայեաց բազմաց. և
զմեղս նց նա վերացուսցէ։ Ա՛ յայսորիկ նա ժա-
ռանգեսցէ զբաշումս. և զաւար հզօրաց բաշ-
խեացէ. փոխանակ զի՝ ի մահ մատնեցաւ անձն
նր. և ընդ անօրէնս համարեցաւ. և նա զմեղս
բազմաց վերացոյց՝ և վն անօրէնութենց նոցա
մատնեցաւ։ Ես. 12։

Աղաւթ Ե։

Ժ Ա՛ժանեցին զհանդերձս իմ՝ ի մէջ իւրեանց։
և՝ ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակս արկա-
նէին։

Ի Ձ՛ Ա՛Ձ իմ, նայեա առ իս. ընդէր թողեր
զիս. հեռի եղէ՝ ի փրկութենէ իմմէ, վասն բանից
յանցանաց իմոց։

Ա՛Ձ իմ՝ ի տուէ կարդացի առ քեզ, և ինձ ոչ
լսեար. ի գիշերի, և ինձ ոչ անասացեր։
Դու՝ ի սուրբս բնակեալ ես. և գովեալ Ի՛ս-
րայէլ։

’ի քեզ յուսացան հարքն մեր, յուսացան ’ի քեզ և փրկեցեր զնոսա։

Առ քեզ աղաղակեցին, և կեցին. ’ի քեզ յուսացան՝ և ոչ ամաչեցին։

Այլ ես որդն եմ, և ոչ եմ մարդ. նախատինք մարդկան՝ և արհամարհանք ժողովրդոց։

Ամենեքեան որք տեսանէին զիս՝ արհամարհէին զինև. խօսէին շրթամբք՝ և շարժէին զգլուխս իւրեանց։

Յուսացաւ ’ի Տէր՝ և փրկեսցէ զնա. կեցուսցէ զնա՝ զի կամի զնա։

Զու ես որ հանար զիս յարգանդէ. յոյս իմ ’ի ստեանց մօր իմոյ։

’Ի քեզ անկայ ես յարգանդէ. յորովայնէ մօր իմոյ. դու ես Աստ իմ։

Մի’ ’ի բացեայ առնիր յինէն. զի նեղութիք մերձ ձեռն են. և ոչ որ է որ օգնէ ինձ։

Շուրջ եղեն զինև զնաւարակք բազումք. և ցուլք գեղք պաշարեցին զիս։

Բացին ’ի վր իմ զբերանս իւրեանց որպէս առիւծ, զի մանչէ և յափշտակէ։

Իս որպէս զջուր հեղայ՝ և ցրուեցան ամ ոսկերք իմ. և եղև սիրտ իմ որպէս մոմ հալեալ ’ի մէջ որովայնի իմում։

Զորացաւ որպէս խեցի զօրութիւն իմ. լեզու իմ ’ի քիմն իմ կցեցաւ. և ’ի հող մահու իջուցին զիս։

Շուրջ եղեն զինև շունք բազումք. և ժողովք չարաց պաշարեցին զիս։

Ծակեցին զձեռս իմ և զոտս իմ. և թուեցին զամ ոսկերս իմ, և նք հայեցան, և տեսին զիս։

Բա-

Բաժանեցին զհանդերձս իմ ՚ի մէջ իւրեանց.
և ՚ի վե՛ր պատմուճանի իմոյ վիճակս արկանէին։
Դու Տէր՝ մի՛ հեռի առներ զօգնութիւն քո
յինէն, և Տե՛ր յօգնել ինձ նայեաց։
Փրկեա ՚ի սրոյ զանձն իմ. և ՚ի ձեռաց շանց
զմիամօրութի՛ւն իմ։
Փրկեա զես՚ի բերանոյ առիւծու՝ յեղջերւ մինեղ-
ջերուի զկոնարհութի՛ւն իմ։
Պատմեցից զանուն քո եղբարց իմոց. ՚ի մէջ ե-
կեղեցւոյ օրհնեցից զքեզ։
Երկիւղածք Տե՛ն օրհնեցէ՛ք զՏե՛ր. ամ զաւակն
յակովբեան փառաւորա՛ցէք զնա։
Երկիւղ ՚ի Տե՛նէ ամ զաւակն Իսրայելի. զի ոչ
արհամարհեաց, և ոչ անարգեաց զաղօթս աղ-
քատի. և ոչ դարձոյց զերեսս իւր յինէն. այլ
՚ի կարդալ իմում առ նա՝ լուաւ ինձ։
՚Ի քէն է գովութի՛ւն իմ, յեկեղեցիս մեծս օրհ-
նեցից զքեզ։
Օրհասս իմ կատարեցից առաջի ամ երկիւ-
ղածաց նորա։
Ակերցեն անանկք և յագեսցին. օրհնեսցեն զՏե՛ր
ոյք խնդրեն զնա։
Կեցցեն սիրտք նոցա յաւիտեանս յաւիտենից.
յիշեսցեն, և դարձցին առ Տե՛ր ամ ծագք երկրի։
Երկիրպագցեն նմա ամ տոհմք ազանց. զի Տե՛ն է
արքայութի՛ւն. և նա տիրե՛ ՚ի վե՛ր ամ հեթանոսաց։
Կերան և երկրպագին նմա ամ պարարտք երկ-
րի. առաջի նը՛ անկցին ամենեքեան՝ որ իջա-
նեն ՚ի հո՛ղ։
Ընձեն իմ նովաւ կեայ. և զաւակ իմ ծառայե-
սցէ նմա։

Պատմեսցի Տ֊ի աղջ՝ որ գալոց է. պատմեսցեն զարդարութիւն նորա ժողովրդեան, որ ծնանելոց է՝ զոր արար Տ֊ր։

Ուղիղ եղեալին աղաչանք իմ, ով Տէր Աստուած զի քո Տ֊ր։

Տարածումն ձեռաց իմոց՝ պատարագ երեկոյի։

Ոչ Ոչ. Ընդ Ոչ. Ընդ Ոչ. Ընդ

Ա- վնի առ Սաղ. ԺԵ։

Օ, ես ոչ Թողես զանձն իմ՝ ի գժոխս. և ոչ տա-
ցես սրբ քում տեսանել զապականութի։
Ահա զիս Ա՚Ջ, զի ես՝ի քէզ յուսացայ. ա-
սացի Տ՚Ն, Տ՚ր իմ ես դու՝ և բարիք իմ քեզ
չէն ինչ պիտոյ։
Սրբ քոց որք են յերկրի քումբ. սքանչելի ա-
րարեր զամ կամս իմ՝ի նս։
Յաճախեսցին հիւանդութիք նց. յետ այսորիկ
ապա վաղվաղեսցին։
Ոչ ժողովեցայց ես՝ի ժողովս նց յարեան. և
ոչ յիշեցից զանուանս նց՝ի շրթունս իմ։
Տ՚ր բաժին ժառանգութե իմոյ՝ և բաժակի իմոյ
դու ես, որ այսպէս դարձուցանես զժառանգու-
թիւն իմ ինս։
Պ հնճակք եղեն ինձ ընդ ընտիրս. և ժառանգու-
թիւն իմ հաճոյ եղև ինձ։
Օրհնեցից զՏ՚ր՝ որ խմաստուն արար զիս. մինչ
զի՚ի գիշերի ևս խրատեցին զիս երիկամունք
իմ։
Յառաջագոյն տեսանէի զՏ՚ր առաջի իմ յամ-
ժամ. զի ե ընդ աջմէ իմմէ, զի մի սասանե-
ցայց։
Պ ե այսորիկ ուրախ եղև սիրտ իմ. և ցնծացաւ լե-
զու իմ. ևս և մարմին իմ բնակեսցէ յուսով։
Օ, ես ոչ Թողես զանձն իմ՝ի գժոխս. և ոչ
տացես սրբ քում տեսանել զապականութի։
Յուցեր ինձ զճանապարհս քո կենաց. լցուցեր
զիս ուրախութի երեսաց քոց՝ի քաղցրութե
վայելչութե աջոյ քո միշտ հապա։

ՆԹԵՐՑՈՒԱԾ ՀԱՌԱԿԱՑ։
Ի ՄԱԹԹ. Ը. Ի։

Ասորհեցան յանձինս իւրեանց զանուղղայս, և ասեն. սակաւ և ցաւագին են կեանք մեր, և ոչ դոյ բժշկութի՛ւն վախճանի մարդոյ, և ոչ երևեցաւ, որ դարձաւ՛ի դժոխոց։ Օ՛ն յանկարծակի իմն եղեալ, և յետ այսորիկ լինիցիմք իբրև զչնզեալս, զի իբրև զծուխ է շունչ՛ի յընդունելն մեր, և իբրև զկայծակին՝ բանն՛ի շարժման սրտի մերոյ։ Յորոյ՛ի շիջանիլն՝ մոխիր լինի մարմինն, և ոգին սփռի իբրև զօդ թեղլ։ Եւ անուն մեր մոռացի ժամանակաւ, և ոչոք յիշատակեսցէ զգործս մեր, և անցցեն կեանք մեր իբրև զհետս ամպոյ, և իբրև զշամանդաղ ցրուեսցին հալածեալք՛ի ճառագայթից արեգական, և՛ի տապոյ նորա ծանրացեալք։ Օ՛ն անցք ստուերի են կեանք մեր, և չիք խափան վախճանի մարդոյ, զի կնքեցաւ՝ և ոչ ոք է որ դարձուցանէ։ Ընդ՝ եւ կայք՝ և վայելեսցուք՛ի բարութիւն՝ որք կան, և վարեսցուք արարածովք՝ զաշխարհս իբրև՛ի մանկութե։ Պէսպէս գինեօք՝ և անոյշ խաղովք լնացնիցուք, մի անցցէ առ մեօք ծաղիկ գարնայնոյ։ Խոշորիւք վարդիւ պսակիցուք՝ մինչչև թառամեալ իցեն։ Մի ոք ամենևին անմասն լիցի՛ի մեծ ուրախութէս մերմէ։ Յայմ տեղիս թողցուք նշանակ ուրախութե՛ն, զի այն է բաժին մեր, և սոյն վիճակ։ Եւ բռնադատեսցուք զաղքատն անիրաւութե. մի խնայեսցուք խոյրին. մի խորշիցուք՛ի բազմաժամանակեայ ալեաց ծերոյն։ Եւ օրինադրութի՛ւն, բռնութիս մեր եղիցի, զի տակաւ-

ղուքի անպիտան յանդիմանի։ Վարանակալք լիցուք արդարոյն, զի գժտիլ եղև մեզ. և հա-
կառակ կայ գործոց մերոց. և նախատինս դնէ մեզ
պչանցանս օրինացն. և բամբասէ զմեզ մեղաք
մանկութեանն մերոյ։ Ստստանայ ունիլ զգիտուքի
Աւ. և որդի Աւ զանձն իւր անուանէ։ Լաւ եղև
յանդիմանութեի մտաց մերոց։ Ծանր է մեզ և
տեսանել զնա՝ զի աննմանք են այլոց կեանք նր՝
և այլազգի շաւիղք նր։ Վ գարշութեի համարե-
ցաք նմա և խորշի Վ ճանապարհաց մերոց՝ ոգի
պղծութեանց. երանէ զվախճան արդարոց, և հպար-
ատացեալ կոչէ հայր զԱծ։ Տեսցուք թէ ճշմա-
րիտք իցեն բանք նր. և փորձեսցուք զվախճան
նր։ Լթէ իցէ արդարև որդի Աւ՝ պաշտպանեսց-
ցէ նմա. և ձերձեսցէ զնա Ած Վ ձեռաց հակա-
ռակորդաց։ Ընչնամանօք՝ և գանիւք խոշտան-
կեսցուք զնա՝ զի գչափ առցուք հեզութե նր.
և խելամուտ լիցուք անոխակալութե նր։ Անհու
խայտառակութե դատեսցուք զնա. եթէ լինի-
ցի այցելութի նր Վ բանից իւրոց։ Ոչայս խոր-
հեցան՝ և խաբեցան. զի կուրացոյց զնս չարութի
իւրեանց։ Լաւ ոչ ծանեան զխորհուրդս Աւ՝ և
ոչ վարձուց ակնկալան սրբութե. և ոչ ընտրե-
ցին զպատիւ ոգւոց անարատից։ 22։

Ընթերցուած Վ Ծաբարեայ մարգարէէ։
ԺԲ. 8։

Լաւ եղիցի յաւուր յայնմիկ պաշտպանեսցէ Տէր
զամ բնակեալս Երմ. և եղիցի՝ որ տկարն իցէ Վ
նս յաւուր յայնմիկ՝ իբրև զԴաւիթ. և տունն
Դաւթի իբրև զտունն Աւ՝ իբրև զհրեշտակ Տն

առաջի նոյ։ Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ ինդրեցից զամենայն ազգս եկեալս ի վեր Երուսաղեմ։ Եւ հեղից ի վերայ տանն Դաւթի՝ և ի վերայ բնակչաց Երեմի զՀոգի շնորհաց և գթութեան։ Այսոցանն առ իս փոխանակ կաքաւելոյն, և կոծեսցին ի վերայ նորա կոծ իբրև ի վերայ սիրելւոյ, և աշխարհասցին աշխարհ իբրև ի վերայ անդրանկան։ Յաւուր յայնմիկ սաստկասցի կոծ Երեմ, իբրև զկոծ նաննենեաց կատորելոյ ի դաշտի։ Եւ կոծեսցի երկիր ընդ ազգս ազգաց առանձինն։ Ազգ տանն Դաւթի առանձինն, և կանայք նոցա առանձինն, ազգ տանն Նաթանայ առանձինն, և կանայք նոցա առանձինն, ազգ տանն Շմաւոնի առանձինն, և կանայք նոցա առանձինն։ Ամենայն ազգք մնացեալք առանձինն, և կանայք նոցա առանձինն։ 14։

Պետրոսի առաքելոյն ի կաթուղիկեայց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս։

Ե։ 17։

Ո՛վ լաւ է բարեգործաց, եթէ կամիցին ըստ Նոյ կամացն չարչարել՝ քան չարագործացն. զի և Քրիստոս միանգամ վերեւ մեռաւ, արդարն ի վերայ անարդարոց. զի զձեզ մերձեցուսցէ առ Նա։ Մահեպէս և մեռաւ մարմնով, այլ կենդանի է հոգւով։ Որով և ոգւոցն՝ որ էին ի բանտին, երթեալ քարոզեաց՝ երբեմն ապստամբելոցն, յորժամ ներէր նոցա երկայնմտութիւնն յաւուրս Նոյի, յորս տապանն կազմէր, յոր նուազուկք՝ այսինքն ոգիք իբրև ութ ապրեցան ի ջրոցն։ 20։

Ա՛ն-

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։

Ընդ երկոյս հանդիպեն լուիք. առաւօտուց եղիցի ուրախութիւն։

Օդնէ Որթիւ։

Սիմ Աւետարանիս որ ըստ Մատթէոսի։ ԺԴ. 57։

Ապան թագաւորն Տն մերոյ Յիսս Ս.ին։

Ա՛ւ իբրև երեկոյ եղև, եկն այր մի մեծատուն յԱրիմաթեայ՝ որում անուն էր Յովսէփ. որ և աշակերտեցաւ իսկ Յսի։ Սա մատուցեալ առ Պիղատոս, խնդրեաց զմարմինն Յսի. յայնժամ Պիղատոս հրամայեաց տալ զմարմինն։ Եւ առեալ զմարմինն Յովսէփ՝ պատեաց նը կտաւովք, և եդ ՚ի նոր գերեզմանի՝ զոր փորեաց ՚ի վիմի. և թաւալեցուցեալ կարիարիչ դրան գերեզմանին վէմ մի մեծ՝ գնաց։ Ընդ էր Մարիամ Մագդաղենացի՝ և միւս Մարիամ, նստէին հանդէպ գերեզմանին։ 61։

Զկիր առնելոյ խոհրդով ընդաղուհի փեսի շուր. ամենայնի հոյակ տխուր հոյց առ խա ղէն, ապա

Ընդ երկոյս հանդիպեն։

Պարգևատուն ամենեցուն այսօր խնդրի պարգևս ՚ի Պիղատոսէ. և արկօղն զոյս ոչ զօթոց՝ հաւանի պատիլ ՚ի Յովսեփայ։ Կենդանատուն ամենեցուն այսօր դնի ՚ի նոր գերեզմանի.

մանի. և գանձն անմահութեի կնքի մատանեաւ քահանայիցն : Աբարածոց փրկութեի Ա՛ն այսօր եղաւ ի նորափոր վիմի. զոր օրհնեն զօրք երկնից երգով պահպանի ի զինուորսայ :

✠ Աննդանին յաւիտենից Ա՛ն այսօր ննդրի ոյժ մեռեալ ի Պիղատոսէ. և մերկութեե ծածկոյթն Ադամայ յանձն առնու պատիլ ի Յովսեփայ : Ընմանութեից առնօղ Ա՛ն այսօր ի հող մահու խոնարհեցաւ. և քնակեալն ի լոյս անմատոյց թաղեցաւ մարմնով ի սիրտ երկրի : Աբեգակն արդարութե Ա՛ն այսօր եղաւ ի գրի ստուերա- կանի. և փառացն Հօր ճառագայթ ծածկեցաւ վիմով ի մէջ երկրի :

✠ Աուսածին մարմնով Ա՛ն այսօր գնի ի կոյս գե- րեզմանի. և լուծիչն երկանց դժոխոց մատանեաւ կնքի քահանայիցն : Աբթուն քնութե արարիչն ամենեցուն այսօր ննջէ ի մէջ մահացելոց. որ պահէն զԱսրայէլ անքուն՝ պահպանի ի զինուո- րաց : Յննդութե արարածոց Ա՛ն այսօր արտաս- ուէի ոյժ մեռեալ ի տրտմազգեցիկն. և բուրումն անմահութե կնկի ի զքաստիցն իւզաբերից :

Ղ Օ՛ քեզ օրհնեմք Թագաւոր յաւիտենից ան- մահ. Ընդ հարցն մերոց : Օոր ոչ բնութե քա- րարածոց զնդ տանիւր, մահուամբ սահմանեալ դնի ի նոր գերեզմանի, նոր զիս ընդունելով մարդ. զովութե զքեզ Տէր Ընդ հար : Որ անփակ զրով հաստատեալ քարտեզ կնքի մատանեաւ, անկորուստ պահելով զմեզ հաւատով Աբրոր- դութե. զովութե զքեզ Տէր Ընդ հարցն մերոց :

Օրհ-

Օրհնեցէք ամ գործք Տ՚ն զՏ՚ր օրհնեցէք. և բարձր արարէք զնա յաւիտեան։ Ի՚ջերք զՏ՚ր օրհնեցէք. Ցօրն ի թագաւորն յիմանալի զօրացն ահիւ պատուեալ. և բարձր արարէք զնա յաւիտեան։ Խոյակել զՏ՚ր օրհնեսցէ. Ցանյագիճելի զթածութեան՝ որ պահէ՚ի զենուժոյց գանձն անմահուե. և բարձր արարէք զնա յաւիտեան։

Որ բաշխող ես բարութեանց և պարգեւատու աստուածոց քոց՝ այսօր հաձեցար ինդրիլ՚ի պարգեւի մասին՚ի Պիղատոսէ. դու և մեզ շնորհեսցես զայրգեւս ողորմութեանդ քո։ Որ զանձաւ զոյս փառաց իբրև զօձոյ զքեզ արկար՝ այսօր անճառ խոնարհութեամբ պատեցար՚ի Յովսեփայ՚ի գերեզմանի տքնեալ. դու զՏնուրէմ մեղաց մերոց նորոգեսցես՚ի կեանս անմահ։ Որ յերեքեդ ես ընդ օր անպարագրելի քանդ՝ այսօր մատանեաւ քահանայիցն պարագրիլ՚ի յանձն առեր անկողոպատելի գանձ. դու զմեզ փրկեսցես՚ի յանեցաց նաց մեղաց մերոց։

Յովսէփ ճշմարիտ և արդար հայցեր՚ի Պիղատոսէ զՏ՚ն աստուածութեան զայրգեւատուն, որ առնուաս մեզ գանձ անկողոպատելի։ Պատեալ եր կտաւովք զմարմինն տէրունական՝ զարիմաթիացին ազգս ոչ զօթոյ, որ զգենոյդ մեզ զդգեստ անկողոպատելի։ Ետուս՚ի նորափոր՚ի վիմի և մատանեաւ կնքեցաւ՝ որ զնահատուդն կենդանացոյց. և զմարդկան կապանս մահու եղոյծ։

Յովսեփ քեզ հաւատացեալ՝ Պիղատոսի աղերսէր. շնորհել զաեբուենեանդ մարմին։ Փառք հոգ։ Օանապատական զնծացեալ մարմինն պատեալ եբ կտաւովք, և եղ՚ի գերեզմանի։ Կեցո՛ Տէր, որ արարիչդ ես ստեղծող՝ հանգուցեալդ՚ի քեզ բովեաս, վհմով կնքեցար յերկրի։

Ձհիւ սարիաւոգն յարոյէ. Աբ խոչբաս.
Աղօթ. պհոպոնիա։ Հայր մեր։

Ար՝ պնեան պէբ խաչն և պաբեպատանն՚ի բաղմոց կո՛ն՚ի վե՛ր գբուխէբ, պատել ապիսու պատատուխո՛ բա՛՚ի խոչհոբբ պատանայն՝ Ռէն։ Ար՝ եբկպատգեան, և հոմբուբեան հաբեան ամենեբեան պէբ խոչն։

Ար՝ պաբատեալ ասէն

Հ՚ապական եկ։

Խաչն քո Ռէն երկիրպագանեմք, և զթաղումն քո մեծացուցանեմք, և սբ յարութիդ քո փառաւորեմք, եկայք հաւատացեալք՝ երկրպագեսցուք Ռէի Աչ մերոյ, վասնզի եկն՚ի ձեռն խաչին խնդոյ շնորհեաց պարգեւս աշխարհի։

Փառք եբ խաչիդ՝ ալէլուիա, եբ Յիսուսիդ՝ ալէլուիա, եբ յարութեդ՝ ալէլուիա։ Աչանեցաւ առ մեզ լոյս յերեսաց քոց և ճտուբ ուրախութիւն սրտից մերոց։ Ո պաղղ ցորեսդ՝ գինւոյ և ձիթոյ խբեանց լցուցեր զնս։ Փառք եբ խաչիդ ալէլուիա։ Փառք և երկրպադութիւն Հօր և Որդւոյ և սբ Հոգւոյն, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն։ Փառք սբ խաչիդ ալէլուիա։

Խաչն

Ամէն կենարար՝ որ եղև մեզ փրկութիւն. սուրբ ամենեքեան զքեզ բարեբանեմք։ Որ ի՛ Հօրէ լուսոյ լոյս ճառագայթեալ՛ի յերկրի, և զաւազանն զօրութեան հաւատացելոց. սուրբ։ Որ լուսաւորեալ ծագմամբ հրաշափառապէս մեզ ցուցաւ՝ ի յօգնութիւն ընդդէմ թշնամւոյն. սուրբ։

Ըպա ասէ պոզ ողբոյին. Ընծաթին կոյսն Աստուած։

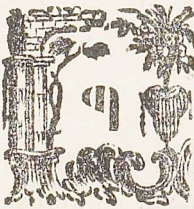
Զմին Աթլոաոփն չարուկը. Աի հաւքնա։ Ընդ-պահպանեա զմեզ։ Հայր մեր։

Եւ ոչխարին խոստանքն։

ԵՒԵԳ
Շ. ԵՐԵԹ.

Ի գիշերին վառեաւ լոյս յաւագ խորանին Քրիստոսի։ Պատանագլուխ ասէ. Ահա տեաւ Տէր զայնոսիկ որք դատին։ Ելա՛ ընդ նոսա խաղաղութեամբ, ղեկ Օրհնաւէն էին։

ՊԱՏԱՐԳԵՒՏՈՒՆ ամենեցուն այսօր խնդրի պարգեւս ի Պիղատոսէ. և արիւնն զոյգ ոգի զօթոց՝ հաւանի պատիլ ի Յովսեփայ։ Կենդանատուն ամենեցուն այսօր դնի ի նոր գերեզմանի. և գանձն անմահութեան հնչի մատանեաւ քահանայիցն։ Ընթացեալ փրկութիւն Ա՛ն այսօր եղաւ ի նորափոր վիմի. զոր օրհնեն զբոլ երկնից նգովք պահպանի ի զինուորաց։

Կենդանին յաւիտենից Ա՛ն այսօր խնդրի ոգի մեռեալ ի Պիղատոսէ, և մերկութիւն ծածկոյթն

Ընդ-

Ադամայ յանձն առնու պատիլ ի Յովսեփայ։ Ընծայս տուեալ Աստուծոյ ի հողս մահու ինծարհեցաւ. և քնակեալն ի լայս անմատոյց թաղեցաւ մարմնով ի սիրտ երկրի։ Երեգակն արդարութեան Աստուծոյ եղաւ ի գրի ատեներ֊ականի. և փառացն Հոր Աստուածոյ ծածկեցաւ վիմով ի մէջ երկրի։

Աւետածին մարմնով Աստուծոյ գնի ի կոյս գե֊ղեցկանի. և լուծիչն երկանց գժոխոց՝ մատա֊նեաւ կնքի քահանայիցն։ Երթուն քնութիւն ա֊բարիչն ամենեցուն այսօր ննջէ ի մէջ մահացե֊լոց. որ պահէն զԱդամայէլ անքուն՝ պահպանի ի գինեօրացս։

Ո՛ր թագաւորդ ես թագաւորաց Աստ՝ ի ծա֊ռայէ դատապարտեալ՝ համբերելով մի մեր. եր֊կայնամիտ Տէր քեզ փառք։ Ո՛ր պատճառանի խաչիւդ քո Աստ և նբ արեանդ քո հեղմամբ կեցուցանել զմեզ կամեցար. երկայնամիտ Տէր քեզ փառք։ Ո՛ր մարդասիրութիւն մի ամենեցուն ամի համբերեցեր. և՛ի մահս զմահ կոխեցեր։

երկայնամիտ Տէր քեզ փառք։

Երծամեծիրութիւն մելամաղ Յուդայ, զիւր զմեծ գվարդապետան ընդ երեսուն արծաթոյ ծախեցն մատեաք։ Ընդ որում ես համբուրեցից ասէ՝ զնա կալարուք, ոմ համբոյր նենգութեամբ նշան և ա֊տիթ մահու։ Ներկացաւ յիւրքենէ գնծայիւն նբ ծողն, և զգեցաւ զստանաւ՝ ոմ հանդերձ արկաւ զիւրեաւ։

Ո՛ր նստիս ի քրովբէս Աստ բանդ, այսօր մի մեր խառնարհութեամբ նստար ի լերինն ձիթենեաց, օրհ֊նեմք զքեզ անդադար երգով։ Ո՛ր համադաղ

ես խորհրդոյդ հայրենի, աշակերտաց քոց ծա-
նուցեր վկայուրդ քո գալստեանդ. օրհնեմք
զքեզ անդադար երգով : Որ ամենայնից ես ա-
րարիչ և ստեղծիչ կենդանութեե, այսօր զծած-
կեալ խորհուրդ Աղբորդութեդ յայտնեցեր և-
կնղեցւոյ սրբոյ քոյ. օրհնեմք զքեզ անդադար
երգով :

Հգ Աղն և նշման Հօր և Որդւոյ՝ Հոգիդ անեղ
և համագոյ. բղխումըն Հօր անքննաբար՝ առօղ
Որդւոյ անճառաբար. Ի վերնատունն այսօր
իջեր՝ զՀոգիդ ընդհաց քոց արբուցեր. արբո
և մեզ ողորմութիե՝ Ի բաժակէդ իմաստութե :
Աչից ստեղծօղ արարածոց՝ որ չորչէիր Ի մէ ջրոց.
նոյն և Ի ջուրն աւազանին՝ Ի ընդհնել մեզ
քումբ էակցին. զբգոՀես սիրով աղաւնակերպ՝
զմարդիկ ծնանիս ածակերպ. արբո և : Բաբուն
վերոյն իմանալեաց՝ և ըստորին այսր ըզգա-
լեաց. որ մարդարէս տաս Ի հովհաց՝ և առա-
քեալս Ի ձկնորսաց. աւետաւոր ըզմնքաւսւորս՝
քարոզ բանի քումբ զկալածօղս. արբո և :

Հն Ի ձայն փողոյ գալստեան քո Տէր ամ հոգիք
զարթիցեն կալ Ի դատաստանի քումբ Ռ Ն
մեր : Ընդժամ հնչէ բարբառն ահագին, և հար-
կանի փող յարութե մերոյ, և մեք գոչելով ա-
նմբ փառք գալստեան քո Տէր : Ընդժամ առ-
նես զՀատուցումն Տի և սիք քո պարծեսցին Ի
քեզ, և մեզ ընդհնեսցես փրկիչ կալ Ի յաչմ
քումբ :

Տ Օ քեզ Հայր յառաչ քան զյաւիտեանն՝ բա-
րեբանեն զասք անմարմնոց հրեշտակաց. ձայ-
նիմ երգով գոչեն և աղաղակեն Ռ Ն աստուածոց
և

Ե Տր տերանց փրկիչ գոլով ։ Ողաքեցեր զքո
միածինդ մարմնանալ ՚ի սբ կուսէն. և անարատ
ծնանիլ յորովայնե անապական՝ բառնալով զմեր
նեղութիւն. Ը։ Հնորհք բարի յԱրուսաղէմ
երևեցաւ հեթանոսաց. զի սրարիչն յաւիտե-
նից տղայ եղեալ յորդեգրուի կենաց կոչէ. Ը։
Ընդ թաղումն քո յերկրի՝ երկիրս երկինք ան-
ուանեցաւ. նախահայրն մեր Ադամ վերըս-
տին նորոգեցաւ. աղաչեմք սուքս փրկիչ պահ-
պանեա զանձինս մեր։ Խաղաւորն արարածոց
բաղկատարած կայր ՚ի խաչին. վճ Ադամայ նա-
խատինդին ճաշակմանն որ ՚ի դրախտին. աղա-
չեմք ։ Փառս Հօր։ Յամն միշ եղև գիշեր, Տէրն
՚ի խաչին բևեռեցաւ, գեղարդեամբն խոցեցաւ.
՚ի հող մահու խոնարհեցաւ. աղաչեմք սուքս ։

Կ յօթն Ի ՀՀ։

Յնծութիւն արարածոց Վէն այսօր արտասուի ոմն
մեռեալ ՚ի տրտմազգեցիկն. և բուրումն անմա-
հութեան խնկի ՚ի զգաստիցն իւղաբերից։

Պաղմոս. փառք հրաշափառ թաղման քո Տր։
Վերջ. Ո՞ ՚ի վերուստ ։ Ընդ Տր տունկնեան։

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։
Գդին զիս ՚ի գբի ներքնումն. ՚ի խաւարի, և
՚ի ստուերս մահու։
Յիս հաստատեցաւ սրտմտութիւն քո. զամ զբօ-
սանս քո ածեր ՚ի վր իմ։
Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։
Ընդ ես ոմն մարդ աւանդ օգնականի, և ՚ի
մեռեալս ազատ։
Որպէս վիրաւորս, որք ննջեն ՚ի գերեզմանի։

փառք և. այժմ և. ամէն:

Աղէ. Աղմոսիք և օրհնութիւն:

Յաւուրսդ՝ Հոգի ընդ ղեկ յիւղէյն
ասա ցոյն:

Օ քեզ օրհնեմք Թագաւոր յաւիտենից ամ-
մահ. Ընծայեցին մերոց: Օգոյ ոչ բնու-
թիւնք արարածոց զԸնծ տանիւր, մահուամբ
սահմանեալ դնի ի նոր գերեզմանի, նոր զիս
ընդունելով մարդ. գովեմք զքեզ Տէր Ընծ հայր:
Որ անփակ գրով հաստատեալ քարեաց կնքի
մատանեաւ, անկորուստ պահելով զմեզ հա-
ւատով Աչերդութեդ. գովեմք զքեզ Տէր Ընծ:
Օրհնեցէք ամ գործք Տն զՏէր. օրհնեցէք և
բարձր արարէք զնա յաւիտեան: փառ հօր:
Դիշերք զՏէր օրհնեցէք. Օլրն Թագաւորն յի-
մանալի զօրացն ահիւ պատուհեալ. և բարձր:
Ընչայ ե ՀՀչա: Խորայել զՏէր օրհնեսցէ. Օան-
յաղթելի զթագաւորն՝ որ պահի ի զինուորաց
գանձն անմահութեն. և բարձր:

Ա Էնթոյուսչէ հէյ:

Ընճաձին երկնային դուռն ածային ձայնիւն
աւետարանէր հրեշտակն. ուրախ լեր բերկ-
րեալդ Տէր ընդ քեզ: փառ հօր և: ի
քերովբէս բազմեալն ընդ հօր անապականաբար
ընակիլ հաճեցաւ ի քում յորովայնի. ուրախ
լեր: Ընչայ ե ՀՀչա: Որ բոցեղէն սրովբէիւք
շրջա-

շրջափակեալ պահիւր։ այսօր ՚ի մէջ մարդկան ՚ի գիրկս հողեղինի յայտնեալ։ ուրախ լեր։

Ողջոյն Գէ։

Որ բաշխողդ ես բարութեց և պարգևատու առարածոց քոց՝ այսօր հաճեցար խնդրիլ ՚ի պարգևի մասին ՚ի Պիղատոսէ. զի և մեզ շնորհեսցես զպարգևս ողորմութեն քո։ Պատ՟ւ՟ օր՟ե։ Որ զանճառ լոյս փառաց՝ իբրև զօթոց զքեզ արկար՝ այսօր անճառ խոնարհութեբ պատեցար ՚ի Յովսեփայ ՚ի դերեզմանի տքնեալ. զի զհնութեն մեզայ մերոց նորոգեսցես ՚ի կեանս անմահ։ Ա՟յժմ ե՟ւ հ՟ղ։ Որ յհութեդ ես ընդ օր՟ո անպարագրելի բանդ՝ այսօր մատանեաւ քահանայիցն պարագրիլ ՚ի յանձն առեր անկողոպտելի գանձ. զի զմեզ փրկեսցես ՚ի յանցանաց մեղաց մերոց։

Տէր յերևնից Գէ։

Յովսէփ ճշմարիտ և արդար՝ հայցէր ՚ի Պիղատոսէ զհասարակաց զպարգևատուն, որ տոհմաւ մեզ դանձ անկողոպտելի։ Պատ՟ւ՟ օր՟ե։ Պատեալ ՚ես կտաւովք զմարմինն տէրունական զարիօղն լոյս ոչ զօթոց, որ զքեզոյդ մեզ զքեզատ անկողոպտելի։ Ա՟յժմ ե՟ւ հ՟ղ։ Ելդաւ ՚ի նորափոր ՚ի վիմ՝ և մատանեաւ կնքեցաւ. որ զնախատեցն կենդանացոյց և զմարդկան կապանս մահու ելոյծ։

Ա՟ռաւօտու երգ։

Ադին զնա ՚ի դրի ներքնումն, ՚ի խաւարի, և ՚ի ստուերս մահու։

Այս հաստատեցաւ սրտմտութիւն քո, զնմ զբօսանս քո ածեր ի վր իմ:

Պաղոս. փառաւորեսցուք. կամ գայ:

Անիոնի պէ. ոյ:

Յովսէփ քեզ հաւատացեալ Պիղատոսի աղերսեր շնորհել զտէրունեանդ մարմին: փաս ՟օր ե: Օանապական զձածացեալ մարմինդ պատեալ ըբ կտաւովք՝ և եդ ի գերեզմանի: Ելեալ ե ՟ի ՟ղպ: Որ արարիչդ ես այսարածոյ հանգուցեալդ ՟ի քերովբէս՝ վիմով կնքեցար յերկրի:

Պաղոս. Ա՛ խաղաղութիւն: Ողջ. Այո ես Տի:

Ե՛ ապա ասէն ապողպէ ասվ. յէ. ողջույն քաղպանի ՟ի վր առվտրականիս ձեռքեն ղնդնի՛ վնաս

Ադին զնս ՟ի գրի ներքնումն, ՟ի խաւարի և ՟ի ստուերս մահու:

Տէր Ընկ փրկութիւն իմոյ. ՟ի տուէ կարդացի, և գիշերի առաջի քո:

Մտցեն աղօթիք իմ առաջի քո Տէր. խոնարհեսցի ունկն քո ՟ի խնդրուածս իմ:

Օի լցաւ չարչարանօք անձն իմ. և կեանք իմ ՟ի դժոխս մերձեցան, և համարեցայ ես ընդ այնոսիկ որ իջանեն ՟ի գուբ:

Ազէ ես որպէս մարդ առանց օգնականի՝ և ՟ի մեռեալս ազատ:

Որպէս վիրաւորս որ ննջեն ՟ի գերեզմանս:

Օրս դու ոչ յիշեցեր, նորա ՟ի ձեռանէ քումմէ մերժեցան:

Ե՛

Իդին զնս ՚ի գբի նեղբնուածն, ՚ի խաւարի և ՚ի
սաստիկս մահու։
Յիս հաստատեցաւ սրտմտութիւն քո, զամ
զբօսանս քո ածեր ՚ի վրայ իմ։
Հեռի արարեր յինէն զծանօթս իմ և եդիր զիս
նշաւակ իւրեանց։
Անտնեցայ և ոչ ելանէի. աչք իմ տկարացան
յաղքատութենէ։
Ընդաղեցի առ Տէր զօրհնաւոպաղ. և համ-
բարձի առ քեզ զձեռս իմ։
Միթէ մեռելոց առնիցես զսքանչելիս. կամ բժ-
իշկք յարուցանիցեն, խոստովան առնիցեն
առ քեզ։
Միթէ պատմեսցի՞ ոք երբէք ՚ի գերեզմանի
զողորմութիւն քո. կամ զճշմարտութիւն քո ՚ի
կորստեան.
Միթէ ճանաչեսցին ՚ի խաւարի սքանչելիք քո,
կամ արդարութիւն քո յերկիր մոռացեալ։
Ես առ քեզ Տէր աղաղակեցի, առաւօտու ա-
ղօթք իմ ժամանեսցեն առ քեզ։
Ընդէ՞ր Տէր մերժես զանձն իմ կամ դարձու-
ցանես զերեսս քո յինէն։
Տնանկ և վաստակաւոր եմ ես ՚ի մանկութէ
իմմէ. ՚ի բարձրութէ խոնարհեցայ և ապշեցայ։
Յիս հաստատեցաւ բարկութիւն քո, արհաւիրք
քո խռովեցուցին զիս։
Հ ընկեցան զինէ որպէս ջուր. զօր ամ պաշա-
րեցին զիս ՚ի միասին։
Հեռի արարեր յինէն զբարեկամս իմ, և զծա-
նօթս իմ վասն թշուառութեան իմոյ։

ՕՐՆԻ ՈՐԹԻՒ։

Սաղմոս Ա։ Երանելի որ ըստ Նաթիէոսի։
Ղ. 62։

Ալ թաղման Տէր մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։

Ա՛ւ ի վաղիւ անդր՝ որ է յետ ուրբաթուն, ժողովեցան քահանայապետքն և փարիսեցիքն առ Պիղատոս, և ասեն. տէր, յիշեցաք զի մոլորեցուցիչն այն ասէր՝ մինչ կենդանին էր. թէ յետ երից աւուրց յառնեմ։ Ուրդ՝ հրամայեա զգուշանալ գերեզմանին մինչև ցերիս աւուրս, գուցէ եկեալ աշակերտքն գիշերի՝ գողանայցեն զնա, և ասիցեն ժողովրդեանն, թէ յարեաւ ի մեռելոց. և լինիցի յետին մոլորումն չար քան զառաջինն։ Ասէ ցնոսա Պիղատոս. ունիք զզօրականն, երթայք զգուշացարուք ոպ և գիտէք։ Ա՛ւ նո՛ք երթեալ զգուշացան գերեզմանին, և կնքեցին զվէմն հանդերձ զօրականաքն։ 66։

Երգ. Տէրն յետ սատկմանն։

Հաւաք. Խնդրեսցուք։ Ակեցո՛ ընդ։ Ընդ. Քրիստոս մեռաւ ամենազօր և հրաշալի թաղմանդ։

(Լռեն կամի՝ պահ ի ոտն կոխման։)

Ա՛ռ զնէն զքէ խաչն յոպեան, պոպեալ սպիտակ պատառոտակալա։ Ա՛ռ եպիրոգելն ի համբուրելոն զքէ խաչն ի պատարագին։ Ա՛ռ ասելն Հայրական բն։

Ա՛ստէ զո՛ Քրիստոս երկիրպագանեմք, և զքաղցումն զո՛ մեծացուցանեմք, և սբ զյարուածիդ զո՛ պա-

փառաւորեմք. եկայք հաւատացեալք՝ երկրպագեսցուք Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ. զմանկն եկն ի ձեռն խաչին իւրոյ ընդհեաց պարգեւս աշխարհի։

Փառք ըբ խաչիդ՝ ալէլուիա. ըբ Միութիւդ՝ ալէլուիա. ըբ յարութիդ՝ ալէլուիա։ Նշանեցաւ առ մեզ լոյս յերեսաց քոց և ետուր ուրախութիւն սրտից մերոց։ Ի պտղոյ ցորենոյ՝ գինւոյ և ձիթոյ իւրեանց լցուցեր զնս։ Փառք ըբ խաչիդ ալէլուիա։ Փառք և երկրպագութիւն Հօր և Որդւոյ և սուրբ Հոգւոյն, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն։ Փառք սքբ խաչիդ ալէլուիա։

Ա

Ասէն կենարար՝ որ եղև մեզ փրկութիւն. սուաւ ամենեքեան զքեզ բարեբանեմք։ Որ ի Հօրէ լուսոյ լոյս ճառագայթեալ ի յերկիր, և զաւազան զօրութիւն հաւատացելոց. սուաւ։ Որ լուսաւոր ծագմամբ հրաշափառապէս մեզ ցուցաւ՝ ի յօդնութիւն ընդդէմ թշնամւոյն. ասաւ։

Բ

Վարդ. Սքբ խաչիդ։ Ընկեր. Պահպանեա։

Յերեմիայ ճրագալոյծ սքբ վարդին՝ յինն ժամ ժողովին ի սքբ տաղտանն, ի լսողանն երես կանխելոյ։ Ա– ասէն վճռաշունչ ժամ. ի նշոյթ գործէ։ Ոսկի խտնարհեցո, ի Ադրեցո ոչ գոյ։

Ընչ վինի ճշմարիտ անուանի կոչեան, կամ ասպետութիւն յոչնոչութեան պատճառ եղոյր յոյնից։

Սաղմոս ճԺ։

Եղիցի անուն Տ՚ն օրհնեալ, յայսմհետէ մինչև յաւիտեան։

Օրհնեցէք մանկունք զՏէր. և օրհնեցէք զանուն Տ՚ն։

Եղիցի անուն Տ՚ն օրհնեալ, յայսմհետէ մինչև յաւիտեան։

Յարևելից մինչև ՚ի մուտս արևու օրհնեալ է անուն Տ՚ն։

Բարձր է ՚ի վը՚ս ամ՚ս ազգաց Տ՚ը. և յերկինս են փառք նորա։

Ո՞վ է ոմն Տ՚ը Ը՚ծ մեր ՚ի բարձունս բնակեալ. և զխոնարհս տեսանէ յերկինս և յերկրի։

Յարուցանէ զաղքատս յերկրէ. և բարձր առնէ զտառապեալս յաղբեւաց։

Եւ տուցանէ զնս իշխանս՝ ընդ իշխանս ժողովրդեան իւրոյ։

Բնակեցուցանէ զամուլն ՚ի տան ուրախամիտ՝ ոմն մայր որդւովք բերկրեալ։

Յաղթ Շաբաթի Գ։

Այսօր ածուխին զմարճանայ Նոր Հաստատեալով վերկիր. պարք սըք փառաբանեն զմարթնոց. և մք ձայնիւ օրհնութիւ զարդարեսցուք զսը զտօնս։ Այսօր և մեք ընծամբ ածխիս ընդհանուր հնչմամբ. մեծապէս փայլմամբ երևեցաւ յաշխարհի. առ Ը՚ծ գոհութիւք ընթանան. պատմեն անդադար զբան կենդանի։ Խնդա և զմարճացիր եկեղեցի. կոյս նը և Տարսն երկնաւոր փեսային. ահա տեսանեմք զօծիչն զՔ՚ս. գոլով առ քեզ լոյսն հեթանոսաց։ Ալե-

~~Եղեսիա. ալելուիա.~~

Լու ևս խաղաղութիւն։ Օրհնութիւն և փառք։

Սաղմոս ճձ։ ՚ի Ի-ո—

Ա յսօր է զոր արար Տէր. եկայք ցնծասցուք և ուրախ եղիցուք ՚ի նմ։

Աստուածն եղերութ Տէր, և բարի է. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա։

Ընտրեաց տունն Իսրայէլ զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա։

Ընտրեաց տունն Ահարոնի զի յաւիտեանս ողորմութիւն նորա։

Ընտրեցին երկիւղածք Տէր զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա։

Ի նեղութենէ կոչեցի զՏէր, և լուաւ ինձ ի լայնութեան։

Տէր է իմ օգնական. և ես ոչ երկեայց. զի՞ առնիցէ ինձ մարդ։

Տէր է իմ օգնական. և ես տեսից ՚ի թշնամիս իմ։

Բարի է յուսալ ՚ի Տէր, քան յուսալ ՚ի մարդիկ։

բարի է յուսալ ՚ի Տէր, քան յուսալ ՚ի իշխանս։

Ամենայն ազինք շրջեցան զինեա, և անուամբ Տեառն յաղթեցի նոցա։

Շրջելով շրջեցան զինեա. պաշարեցին զիս ՚ի մէջ, և անուամբ Տեառն վանեցի զնոսա։

Շուրջ եղեն զինեա ոչ մեղուք. վառեցան, բորբոքեցան ոչ փուշք ՚ի հուր. և անուամբ Տեառն մերժեցի զնոսա։

Ի մերժելն դրդուեցայ, և եղէ մերձ ՚ի գլորել. և Տէր ընկալաւ զիս։

Օ-

Ծ օրութիւն իմ և օրհնութիւն իմ Տ՛ր. և եղիցի ինձ
փրկութիւն:
Զայն ցնծութեամբ փրկութենէն ՚ի յարկս ար-
դարոց:
Աչ Տ՛ն արար զօրութիւն. աչ Տ՛ն բարձր արար զիս.
և աչ Տ՛ն արար զօրութիւն:
Ոչ մեռայց, այլ կեցից՝ և պատմեցից զգործս
Տեառն:
Խրատեալով խրատեաց զիս Տ՛ր. և ՚ի մահ ոչ
մատնեաց:
Բացէք ինձ դրունս արդարութեանց, զի մտից ընդ
այն՝ և խոստովան եղէց Տ՛ն:
Այս դուռն Տ՛ն է. և արդարք մտանեն ընդ սա:
Խոստովան եղէց քեզ Տ՛ր, զի լուար ինձ. և եղե-
ր ինձ ՚ի փրկութիւն:
Վէմն զոր անարգեցին շինողքն, նա եղև գլուխ
անկեան:
՚Ի Տ՛նէ եղև այս. և է սքանչելի յաչս մեր:
Այսօր է զոր արար Տ՛ր. եկայք ցնծասցուք և
ուրախ եղիցուք ՚ի սմա:
Ո՛ Տէր փրկեա, ո՛ Տ՛ր առաջնորդեա. օրհնեալ
որ գալոց ես անուամբ Տ՛ն, և օրհնեցաք ՚ի քէն
՚ի տանէ Տեառն:
Տ՛ր Աստ մեր երևեցաւ մեզ. արարէք տօնս ուրա-
խութիւն կանխաւ մինչև յանկիւնս սեղանոյ:
Աստ իմ ես դու, և խոստովան եղէց քեզ. Աստ
իմ ես դու՝ և բարձր արարից զքեզ:
Խոստովան եղէց քեզ Տէր՝ զի լուար ինձ, և ե-
ղեր ինձ ՚ի փրկութիւն:
Խոստովան եղերուք Տ՛ն, զի բարի է. զի յաւի-
տեան է ողորմութիւն նր:

Ար-

Ոպա ընկեռանոռ. հոգևջառով վերկոպատոռ, քնը֊
ներցուածո։

Ընդերցուած ի Ծննդոց։

Կ. I։

Ի սկզբանէ արար Ը֊ծ զերկին և զերկիր։ Եւ երկիր էր աներևոյթ և անպատրաստ. և խաւար ի վր անդնդոց. և Հոգի Ը֊ն շրջէր ի վերոյ ջրոց։ Եւ ասաց Ը֊ծ. եղիցի լոյս. և եղև լոյս։ Եւ ետես Ը֊ծ զլոյսն զի բարի է. և մեկնեաց Ը֊ծ ի մէջ լուսոյն և ի մէջ խաւարին։ Եւ կոչեաց Ը֊ծ՝ զլոյսն տիւ, և զխաւարն կոչեաց գիշեր. և եղև երեկոյ՝ և եղև վաղորդևայն՝ օր մի։ Եւ ասաց Ը֊ծ. եղիցի հաստատուածք ի մէջ ջրոցդ. և եղիցի մեկնիչ ի մէջ ջուրցդ, և ջուրց. և եղև այնպէս։ Եւ արար Ը֊ծ զհաստատուածին, և անջրպետեաց Ը֊ծ ի մէջ ջրոյն, որ էր ի ներքոյ հաստատուածին, և ի մէջ ջրոյն՝ որ ի վերոյ հաստատուածին։ Եւ կոչեաց Ը֊ծ զհաստատուածիւնն երկին։ Եւ ետես Ը֊ծ զի բարի է. և եղև երեկոյ՝ և եղև վաղորդևայն, օր երկրորդ։ Եւ ասաց Ը֊ծ. ժողովեսցին ջուրքդ որք ի ներքոյ երկնից ի ժողով մի. և երևեսցի ցամաքն. և եղև այնպէս. և ժողովեցան ջուրքն, որք ի ներքոյ երկնից ի ժողով իւրեանց. և երևեցաւ ցամաքն։ Եւ կոչեաց Ը֊ծ զցամաքն երկիր, և զժողովս ջուրցն կոչեաց ծով. և ետես Ը֊ծ զի բարի է։ Եւ ասաց Ը֊ծ, բղխեսցէ երկիր զբոյս֊ս֊ջար խոտոյ. սերմանել սերմն ըստ ազգի և ըստ նմանութեան, և ծառ պտղաբեր՝ առնել պտուղ ըստ

քսան ազգի իւրում. որոյ սերմն իւր ի նմին ը ազգի ի նմանութի ի վերայ երկրի. և եղև այնպէս: Եւ ե հան երկիր զբանջար խոտոյ սերմանել սերմն ը ազգի և ը նմանութե. որ է ի վր նմ երկրի. և փայտ պտղաբեր՝ առնել պտուղ. որոյ սերմն իւր ի նմին ը ազգի ի վր երկրի. և ետես Ա զի բարի է: Եւ եղև երեկոյ, և եղև վաղորդեայն, օր երրորդ: Եւ ասաց Ա. եղիցին լուսաւորք ի հաստատութե երկնից ի լուսաւորութե ի վր երկրի. և մեկնել ի մէջ տունջևան և ի մէջ գիշերոյ. և եղիցին ի նշանս, և ի ժամանակս, և յաւուրս, և ի տարիս: Եւ եղեցին ի լուսաւորութե ի հաստատութե երկնից ծագել յերկիր. և եղև այնպէս: Եւ արար Ա զերկուս լուսաւորսն զմեծամեծս. զլուսաւորն մեծ յիշխանութե տունջևան և զլուսաւորն փոքր՝ յիշխանութե գիշերոյ, և զաստեղս: Եւ եդ զնս Ա ի հաստատութե երկնից, լուսաւոր լինել յերկիր. և իշխել տունջևան և գիշերոյ. և մեկնել ի մէջ լուսոյն և ի մէջ խաւարին, և ետես Ա զի բարի է: Եւ եղև երեկոյ, և եղև վաղորդեայն՝ օր չորրորդ: Եւ ասաց Ա. հանցեն ջուրք զեռունս շնչոց կենդանեաց, և թռչունս թևաւորս ի վր երկրի ը հաստատութե երկնի, և եղև այնպէս: Եւ արար Ա կէտս մեծամեծս, և զամ շունչ զեռնոց կենդանեաց զոր հանին ջուրք ը ազգի իւրեանց. և զամ թռչուն թևաւոր ը ազգի: Եւ ետես Ա զի բարի են: Եւ օրհնեաց զնս Ա և ասէ. աճեցէք, և բազմացարո՛ք. և լեցէք զջուրսդ որք ի ծովս. և թռչունքդ բազմասցին ի վր երկրի: Եւ եղև երեկոյ, և եղև վաղորդեայն, օր հինգերորդ: Եւ ասաց Ա. հան-

ցՔ երկիր շունչ կենդանի ըստ ազգի հոգեբոտանի, և
սողունս և գազանս երկրի ըստ ազգի. և եղև այն-
պես։ Եւ արար Ած զգազանս երկրի ըստ ազգի, և
զանասունս ըստ ազգի՝ և զամենայն սողունս երկրի ըստ
ազգի իւրեանց. և տեսեալ Ած՝ զի բարի են։ Եւ ա-
սաց Ած, արասցուք մարդ ըստ պատկերի մերում և
ըստ նմանութեան, և իշխեսցէ ձկանց ծովու. և թռչնոց
երկնից. և անասնոց. և ամենայն երկրի. և ամենայն
որք սողին՝ ի վրայ երկրի։ Եւ արար Ած զմարդն՝ ի
պատկեր իւր. ըստ պատկերի Ածի արար զնա, արու և
էգ արար զնա։ Եւ օրհնեաց զնոսա Ած՝ և ասէ.
աճեցէք՝ և բազմացարո՛ւք՝ և լցէք զերկիր, և
տիրեցէք դմա. և իշխեցէք ձկանց ծովու. և
թռչնոց երկնից. և ամենայն անասնոց, և ամենայն երկրի.
և ամենայն սողնոց՝ որք սողին՝ ի վրայ երկրի։ Եւ ա-
սաց Ած. ահաւադիկ ետու ձեզ զամենայն խոտ սեր-
մանելի սերմանել սերմն, որ է՝ ի վերայ ամենայն
երկրի. և զամենայն փայտ որ ունիցի յինքեան պտուղ
սերման սերմանելոյ, ձեզ լիցի՝ ի կերակուր։ Եւ
ամենայն գազանաց երկրի, և ամենայն թռչնոց երկնից,
և ամենայն սողնոց՝ որք սողին՝ ի վրայ երկրի՝ որ ունիցի
շունչ կենդանի, և ամենայն խոտ դալար՝ ի կերակուր.
և եղև այնպէս։ Եւ ետես Ած զամենայն զոր արար, և
ահա բարի են յոյժ։ Եւ եղև երեկոյ՝ և եղև վա-
ղորդեայն, օր վեցերորդ։ Եւ կատարեցան եր-
կինք և երկիր, և ամենայն զարդ նոցա, և կատարեաց
Ած յաւուրն վեցերորդի զգործս իւր՝ զոր արար։
և հանգեաւ յաւուրն եօթներորդի յամենայն
գործոց իւրոց՝ զոր արար։ Եւ օրհնեաց Ած զօրն
եօթներորդ, և սրբեաց զնա. զի՝ ի նմա հան-
գեաւ յամենայն գործոց իւրոց՝ զոր սկսաւ առնել
Ած։

Ը։ Ա յս է գիր ազատածոց երկնի և երկրի, յաւուր յորում արար Ը զերկինն և զերկիր։ Եւ զամ բանջար վայրի՝ մինչչև լեալ էր ի վր երկրի. և զամ խոտ վայրի՝ մինչչև բուսեալ էր, զի չև ևս էր տեղայեալ Տն Ը՝ի վերայ երկրի. և մարդ չէր՝ որ գործէր զերկիր։ Այլ աղբիւր ելանէր յերկրէ՝ և ոռոգանէր զամենայն երեսս երկրի։ Եւ ստեղծ Տն Ը զմարդն հող յերկրէ. և փչեաց յերեսս նր շունչ կենդանի. և եղև մարդն հոգի կենդանի։ Եւ տնկեաց Ը դրախտն յԱդեմ ընդ արևելս, և եդ անդ զմարդն զոր ստեղծ։ Եւ բուսոյց ևս Տն Ը յերկրէ զամ ծառ գեղեցիկ ի տեսանել՝ և քաղցր ի կերակուր. և զծառն կենաց ի միջ դրախտին, և զծառն գիտելոյ զբիտուածի բարւոյ և չարի։ Եւ գետ ելանէր յԱդեմայ ոռոգանել զդրախտն. և անտի բաժանի ի չորս առաջս։ Ընուն միոյն Փիսոնն. նա է որ պատէ զամ երկիրն Եւիլատայ. անդ ուր ոսկին է։ Եւ ոսկի երկրին այնորիկ աղնիւ. և անդ է ակն սուտակ և դահանակ։ Եւ անուն գետոյն երկրորդի Գեհոնն, նա պատէ զամ երկիրն Եթիոպացւոց։ Եւ գետն երրորդ՝ Տիգրիս. նա է որ երթայ յանդիման Սորեստանի։ Եւ գետն չորրորդ՝ Եւփրատէս։ Եւ էառ Տն Ը զմարդն զոր արար. և եդ զնա ի դրախտին փափկութեանն, գործել զնա և պահել։ Եւ պատուիրեաց Տն Ը Ադամայ՝ և ասէ, յամ ծառոց որք են ի դրախտիդ՝ ուտելով կերիցես։ Այլ ի ծառոյն գիտութեանն բարւոյ և չարի մի ուտիցէք՝ զի յորում աւուր ուտիցէք ի նմանէ՝ մահու մեռանիցիք։ Եւ ասաց Տն Ը,

ոչ է բարւոք մարդոյդ միայն լինել, արասցուք
դմա օգնական ըստ դմա: Եւ ստեղծ ևս Տէր Ած
զամ գազանս վայրի, և զամ թռչունս երկնից,
և էած զնոսա առ Ադամ, տեսանել զի՞նչ կո-
չեսցէ զնոսա. և ամ ընդ կենդանւոյ, զինչ և
անուանեաց Ադամ այն անուն է նորա: Եւ կո-
չեաց Ադամ անուանս ամ անասնոց, և ամ
թռչնոց երկնից, և ամ գազանաց վայրի. բայց
Ադամայ ոչ գտաւ օգնական նման նմա: Եւ
հարկ Տէր Ած թմրութիւն ի վերայ Ադամայ, և
ննջեաց. և էառ ի կողից նորա, և ելից ընդ այնր
մարմին: Եւ շինեաց Տէր Ած զկողն զոր էառ յԱ-
դամայ ի կին, և էած զնա առ Ադամ: Եւ ա-
սէ Ադամ. այս այժմիկ ոսկր յոսկերաց իմոց. և
մարմին ի մարմնոյ իմմէ. սա կոչեսցի կին, զի
յառնէ իւրմէ առաւ: Վասն այնորիկ թողցէ այր
զհայր իւր՝ և զմայր իւր. և երթիցէ զկետ կնոջ
իւրոյ: Եւ եղեցին երկուքեան ի մարմին մի. և էին
երկոքեանն մերկ՝ Ադամ և կինն իւր, և ոչ ա-
մաչէին: Եւ օձն էր իմաստնագոյն քան զամե-
նայն գազանս որ ի վերայ երկրի, զոր արար Տէր
Ած. և ասէ օձն կնկին. զի՞ է զի ասաց Ած,
թէ յամենայն ծառոց որք իցեն ի ներքս ի դր-
բախտի այդր՝ մի ուտիցէք: Եւ ասէ կինն ցօձն:
ի պտղոյ ծառոց դրախտիդ կերիցուք: Բայց ի
պտղոյ ծառոյն, որ է ի մէջ դրախտին, ասաց
Ած, մի ուտիցէք ի նմանէ, և մի հռուպ լինիցիք՝
զի մի մեռանիցիք: Եւ ասէ օձն կնկին, ոչ եթէ
մահաբեր մեռանիցիք: Գի գիտէր Ած, թէ յո-
րում աւուր ուտիցէք ի նմանէ, բանայցին աչք
ձեր. և լինիցիք իբրև զԱստուածս. ճանաչել զբարի

և

և զչար: Եւ ետես կինն զի բարի էր ծառն ի կերակուր, և հաճոյ աչաց հայելոյ, և գեղեցիկ ի տեսանել. և էառ ի պտղոյ նր և եկեր. և ետ առն իւրում ընդ իւր, և կերին: Եւ բացան աչք երկոցունցն. և գիտացին զի մերկք էին. և կարեցին տերեւս թզենւոյ. և արարին իւրեանց սխածանելիս: Եւ լուան զձայն գնալոյ Տ՚Ն Ա՚Յ ի դրախտի անդ ընդ երեկս. և թաքեան Ադամ և կին իւր յերեսաց Տ՚Ն Ա՚Յ՝ ի մէջ ծառոց դրախտին: Եւ կոչեաց Տ՚ր Ա՚Ծ զԱդամ. և ասէ ցնա. Ո՞ւր ես: Եւ ասէ. լուայ զձայն քո ի դրախտի աստ՝ և երկեայ. քանզի մերկ էի՝ և թաքեայ: Եւ ասէ ցնա. ո՞ պատմեաց քեզ թէ մերկ ես: Եթէ ոչ՝ ի ծառոյն՝ յորմէ պատուիրեցի քեզ անտի առնել չուտել, կերեր ասդեղք ի նմանէ: Եւ ասէ Ադամ. կինս զոր ետուր ընդ իս՝ սա ետ ինձ ի ծառոյ անտի և կերի: Եւ ասէ Տ՚ր Ա՚Ծ ցկինն. զի՞նչ գործեցեր զայդ: Եւ ասէ կինն. օձն խաբեաց զիս, և կերի: Եւ ասէ Տ՚ր Ա՚Ծ ցօձն. փոխանակ զի արարեր դու զայն, անիծեալ լիցիր դու յամ անասնոց՝ և յամ գազանաց երկրի. ի վերայ լանջից և որովայնի քո գնասցես. և հող կերիցես զամենայն աւուրս կենաց քոց: Եւ եպից թշնամութիւն ի մէջ քո և ի մէջ կնոջդ. և ի մէջ զաւակի քո, և ի մէջ զաւակի դորա. նա սպասեսցէ քում գլխոյ, և դու սպասեսցես նորա գարշապարի: Եւ ցկինն ասէ. բազմացուցանելով բազմացուցից զտրտմութիւնս քո և զհեծութիւնս. տրտմութեամբ ծնցիս որդիս. և առ այր քո դարձ քո, և նա տիրեսցէ քեզ: Եւ ցԱդամ ասէ. փոխանակ զի լուար ձայնի կնոջդ քո, և կերեր ի

Ի ծառոյ անտի, յորմէ պատուիրեցի քեզ անտի միայն չուտել, և կերեր ի նմանէ, անիծեալ լիցի երկիր ի գործս քո. տրամուխէ կերիցես զնա զամ աւուրս կենաց քոց։ Փուշ և տատասկ բուսցանէ քեզ. և կերիցես զբանջար վայրի։ Ի քրտամբ երեսաց քոց կերիցես զհաց քո. մինչև դարձցիս յերկիր, ուստի առար. զի հող եիր և ի հող դարձցիս։ Եւ կոչեաց Ադամ զանուն կնոջ իւրոյ կեանս. զի նա է մայր ամ կենդանեաց։ Եւ արար Ած Ադամայ և կնոջ նր հանդերձս մաշկեղէնս, և զգեցոյց զնս։ Եւ ասէ Տր Ած. ահա Ադամ եղև իբրև զմի ի մէնջ՝ գիտել զբարի և զչար. և արդ՝ գուցէ ձգիցէ զձեռն, և առնուցու ի ծառոյն կենաց. ուտիցէ, և կեցցէ յաւիտեան։ Եւ եհան արձակեաց զնա Տր Ած ի դրախտէ անտի փափկութե՝ գործել զերկիր՝ ուստի առաւ։ Եւ եհան զԱդամ, և բնակեցոյց յանդիման դրախտին փափկութե։ Եւ հրամայեաց քերովբէից, և բոցեղէն սրոյ շուրջանակաւ պահել զճանապարհս ծառոյն կենաց։ Ե. 24։

Ընդ քեզ հանդերձ ծունր դնելով զՏեր աղաչեցուք։ Տէր ողորմեա։ Երեք անգամ կրկնեա։

Եւ ևս խաղաղութե։ Օրհնութի և փառք։

Ընթերցուած ի Յննդոց։
Լե. 1։

Եւ եղև յետ բանիցս այսոցիկ փորձեաց Ած զԱբրահամ՝ և ասէ ցնա. Աբրահամ Աբրահամ. և նա ասէ՝ աւասիկ եմ։ Եւ ասէ ցնա. առ դու՝ զորդիդ քո զսիրելի, զոր սիրեցեր զԻսա-

հակ. և գնա դու յերկիր բարձր. և հանցես զդա անդ յողջակէզ ի վի միոյ լերանց՝ յորոց ասացից քեզ: Եւ յարեաւ Աբրահամ ընդ առաւօտն, համեստաց զէշ իւր. և էառ ընդ իւր երկուս ծառայս և զԻսահակ զորդի իւր. և պատառեաց փայտ յողջակէզ. յարեաւ և գնաց և եկն ի տեղին զոր ասաց նմա Ած: Եւ յաւուրն երրորդի համբարձ Աբրահամ զաչս իւր. և ետես զտեղին ի հեռաստանէ: Եւ ասէ Աբրահամ ցպատանիս իւր. նստարո՛ւք դուք այդր հանդերձ իշովդ. և ես և պատանեակս երթիցուք մինչև ցանդր, և երկրպագցուք. և դարձցուք առ ձեզ: Եւ էառ Աբրահամ զփայտ ողջակիզին. և եդ ի վի Իսահակայ որդւոյ իւրոյ. և էառ ի ձեռն զհուրն և զսուր. և գնացին երկոքեան ի միասին: Եւ ասէ Իսահակ ցԱբրահամ ցհայր իւր. Հա՛յր: Եւ նա ասէ. ընդ է որդեակ: Եւ նա ասէ՝ ահա հուր՝ և ահա փայտ. ո՞ւր է ոչխար յողջակէզ: Եւ նա ասէ. Ած տեսցէ իւր ոչխար յողջակէզ որդեակ. գնացին երկոքեան ի միասին: Եւ եկին ի տեղին, զոր ասաց նմա Ած, անդ շինեաց սեղան Աբրահամ. և եդ ի վերայ զփայտն. և կապեաց զԻսահակ զորդի իւր. և եդ զնա ի սեղանն ի վի փայտին: Եւ ձգեաց Աբրահամ զձեռն առնուլ զսուրն և զնուլ զորդի իւր: Եւ կոչեաց զնա հրեշտակ Ած յերկնից՝ և ասէ. Աբրահա՛մ Աբրահամ: Եւ նա ասէ ցնա. ահաւասիկ եմ: Եւ ասէ. մի՛ մերձ զձեռն քո՛ ի պատանեակդ, և մի՛ ինչ առներ դմա. զի այժմ գիտացի թէ երկիւղած ես դու ԱՒՇ. և ոչ խնայեցեր յորդիդ քո սիրելի վասն իմ: Համբարձ Աբրա-

Աբրահամ զաչս իւր և ետես. և ահա խոյ մի կախեալ կայր զձառոյն Սաբեկայ զեղջերաց։ Եւ գնաց Աբրահամ և էառ զխոյն. և եհան զնա յողջակէզ փոխանակ Խահակայ որդւոյ իւրոյ։ Եւ կոչեաց Աբրահամ զանուն տեղւոյն այնորիկ Տէր եահս. զի ասիցեն ցայսօր. 'ի լերինն յայնմիկ Տէր երևեցաւ։ Եւ կոչեաց հրեշտակ Տն զԱբրահամ երկրորդ անգամ յերկնից՝ և ասէ։ Զանձն իմ երդուայ՝ ասէ Տէր. փոխանակ զի արարեր զոյդ զայդ. և ոչ խնայեցեր յորդիդ քո սիրելի վասն իմ. այո՞։ Օրհնելով օրհնեցից զքեզ. և բազմացուցանելով բազմացուցից զզաւակ քո իբրև զաստեղս երկնից բազմութիւնամբ, և իբրև զաւազ առափին ծովուս. և ժառանգիցէ զաւակ քո զքաղաքս հակառակորդաց իւրոց։ Եւ օրհնեսցին 'ի զաւակի քում ամ ազգք երկրի. փոխանակ զի լուար ձայնի իմում։

18։

Ընդէր հանգերձ ծուխն դնելով զՏն աղաչեցուք։ Տն ողորմեա։ Նբէ՛ անգամ լինիմ։

Եւ ևս խաղաղութեամբ։ Օրհնութեամբ և փառաց։

Ընթերցուած յԱրվից։

ՅԲ. 1։

Եւ խօսեցաւ Տն ընդ Մովսեսի և ընդ Ահարոնի յերկրին Եգիպտացւոց, և ասէ։ Վասն այս ելիցի ձեզ սկիզբն ամանց. առաջին եղիցի ձեզ յամսեաս տարւոյ։ Խօսեցարո ընդ ամ ժողովրդեան որդւոցն Իսրայելի և ասասցես՝ 'ի տասներորդում ամենայն այսորիկ առցեն իւրեանց

իւրաքանչիւր ոչխար ըստ տուընս ագռաջն, ոչխար ըստ երդ: Եւ եթէ սակաւ իցէ ի տանն, ոչ թէ չիցէ բաւական լինիլ ոչխարին, առցէ ընդ իւր զդրացի իւր և զընկեր իւր ըստ մարդաթուոյն. իւրաքանչիւր ըստ բաւականի իւրում համարեսցի յոչխարն: Ոչխար կատարեալ՝ արու՝ տարեւոր՝ անարատ լիցի ձեզ. յօդնաց և յայծեաց առնուցուք: Եւ եղիցի ձեզ պահեալ մինչև ի չորս և ի տասն աւուր ամսոյս այսորիկ. և զենցեն զնա ամ բազմութիւն ժողովրդեան որդւոցն Իսրայելի ընդ երեկս: Եւ առցեն յարենէ անտի. և դիցեն ի վերայ երկուց սեմացն և բարձրոյն տանցն, յորս ուտիցեն զնա ի նոսա: Եւ կերիցեն զմիան ի դիշերիս յայսմիկ խորովեալ հրով. Խաղարջ ընդ եղեգի կերիցեն: Եւ ոչ ուտիցէք ի նոցանէ հում և ոչ պաս եփեալ ջրով այլ խորովեալ հրով, զգլուխն ոտիւքն հանդերձ և զփորոտին նորա: Եւ ոչ թողուցուք ի նմանէ յայգ. և ոսկր մի բեկանիցէք ի նմանէ. և որ ինչ մնայցէ ի նմանէ յայգ, հրով այրեսջիք: Եւ այսպէս ուտիցէք, գօտիք ձեր ընդ մէջ, և կօշիկք ձեր յոտս, և ցուպք ձեր ի ձեռին. փութանակի ուտիցէք, զի զատիկ Տեառն է: Եւ անցից ընդ ամ երկիրդ Եգիպտացւոց ի դիշերի յայսմիկ, և հարից զամ անդրանիկ յերկրիդ Եգիպտացւոց ի մարդոյ մինչև յանասուն և յամ որդիան Եգիպտացւոց արարից զվրէժխնդրութի. զի ես եմ Տէր: Եւ եղիցի ձեզ արիւնդ նշանակեալ ի վի տանց, յորս իցէք դուք անդ: Եւ տեսից զարիւնդ, և ապրեցուցից զձեզ, և ոչ լինիցին ի ձեզ հարուածք ի սատակել, յորժամ հար-

Հարկանիցեմ յերկրիդ Եդիպտացւոց։ Եւ եղիցի ձեզ արիւնք այդ՝ի յիշատակ. և տօնիցէք զդա տօն Տ՚ն յազգս ձեր օրէն յաւիտենական տօնիցէք զդա։ Օրեօքն օր բաղարջ ուտիցէք. յառաջնմէ իսկ օրէ անտի անհետ առնիջիք զխմոր՝ի տանց ձերոց. ամ որ ուտիցէ խմորեալ՝ սատակեսցի անձն այն յԻսրայէլ։ Յառաջնմէ օրէ անտի մինչև ցօրն եօթներորդ նոմիրեալ եղիցի ձեզ սբ. զամ գործ սպասու մի գործիցէք՝ի նմա, բայց միայն որ գործիցի ամ անձին, այն միայն գործեսցի ձեզ։ Եւ պահեսջիք զպատուիրանս զայս, զի յաւուր յայսմիկ հանից զզօրութիւն ձեր յերկրէս Եդիպտացւոց. և առնիցէք զօրս զայս յազգս ձեր օրէն յաւիտենական։ Ի սկսանելն չորեքտասաներորդի աւուր ամսոյն առաջնոյ՝ յերեկոյեայ բաղարջ ուտիցէք, մինչև ցքսան և մի օր ամսոյն ցերեկոյ։ Օրեօքն օր մի գտցի խմոր՝ի տունս ձեր, ամ որ ուտիցէ խմորեալ՝ սատակեսցի անձն այն՝ի ժողովրդենէ Իսրայելի, յեկաց և բնակաց երկրին։ Խմորեալ մի ուտիցէք. յամ բնակութեան ձերում ուտիցէք բաղարջ։ Եւ կոչեաց Մովսէս զամ Ծերակոյտ որդւոցն Իսրայելի, և ասէ ցնոսա. երթայք առէք ձեզ ոչխար ըստ ազգաց ձերոց, և զնիջիք՝ի զատիկ։ Եւ առնուցուք մշտիկ զոսպայն թաթաւեալ յարեան, որ առ դրօքն իցէ. և սրսկեսջիք զբարտւրսան և զերկզրամբք սեմովքն յարեն անտի որ առ դրօքն, բայց դուք մի ելանիցէք իւրաքանչիւր ըստ դրանն տան իւրոյ մինչև յառաւօտ։ Եւ անցցէ Տէր հարկանել զԵգիպտացիսդ և տեսանիցէ զարիւնն որ՝ի վր բարտւրսն

քին և 'ի վե՛ր երկուց սեմից՝ և զանց առնիցէ Տէր զդրօքն, և ոչ տայցէ թոյլ սատակչին մտանել 'ի տունս ձեր, և հարկանել: Եւ պահեսջիք զբանս զայս՝ օրէն քեզ և որդւոց քոց մինչև յաւիտեան: 24:

Աղօթք Հանդերձ ծուխը դնելով զՏ՛ աղաչեցուք: Տ՛ ողորմեա: Երէ անգամ լինիցի:

Եւ ևս խաղաղութե՛ն: Օրհնութի՛ւն և փառք:

Ընթերցուած 'ի Յոսիանու մարգարէէ:

ԺԱ. 1:

Եւ եղև բան Տ՛ն առ Յոշեան որդի Ամաթեայ՝ և ասէ: Երթ, և գնա՛ 'ի Բեթոռէ քաղաք մեծ, և քարոզեսջիր անդ, զի եղ աղաղակ չարութե՛ն նո՛ր առ իս: Եւ յարեաւ Յոշեան փախչել 'ի Թարսիս յերեսաց Տ՛ն, էջ 'ի Յոպպէ՝ և եգիտ նաւ՝ որ երթայր 'ի Թարսիս, եւ գինս՝ և եմուտ 'ի նա՝ նաւել ընդ նոսա 'ի Թարսիս յերեսաց Տ՛ն: Եւ Տ՛ յարոյց զՀոգի՛ 'ի ծովուն, և նաւն 'ի վտանգի կայր 'ի խորտակիլ: Եւ երկեան նաւավարքն յերկիւղ մեծ, և աղաղակէին առ իւրաքանչիւր աստուածս իւրեանց, և ընկեցին զկարասին 'ի ծով անդր՝ զի թեթևացուսցեն յինքեանց: Եւ Յոշեան իջեալ 'ի խորշ մի նաւին, ննջէր, և խորդայր: Մատեաւ առ նա նաւապետն՝ և ասէ, զի՞նչ է այդ՝ զի խորդաս, արի, կարդա՛ զՏ՛ Ա՛ք, թերևս ապրեցուսցէ զմեզ Ա՛ՔՆ և մի կորիցուք: Եւ ասեն իւրաքանչիւր ցընկեր իւր, եկայք, արկցուք վիճակս՝ և տեսցուք, վա՞ր են չարիքս այս 'ի վե՛ր մեր: Արկին վի-

վիճակ՝ և եղ վիճակն Յովնանու։ Եւ ասեն ցնա. պատմեա մեզ. վ՚ի ՚ր են չարիքս այս մեծ. ուս– ոի գաս՝ կամ յո՞ երթաս. յորմէ՞ աշխարհէ ես՝ կամ յորմի՞ ժողովրդենէ։ Եւ ասէ ցնոսա. Ծառայ Տ՚ն եմ ես՝ և զՏ՚ր Ա՚ծ երկնից պաշտեմ. որ ա– րար զծով և զցամաք։ Եւ երկեան արքն յեր– կիւղ մեծ և ասեն ցնա. զինչ գործեցեր զայդ. (զի գիտացին եթէ յերեսաց Տ՚ն փախուցեալ էր. քանզի պատմեաց նոցա։) Եւ ասեն ցնա. զինչ արասցուք քեզ՝ և դադարեսցէ ծովս ՚ի մէնջ. զի ծովն առաւել ևս խառնիւր՝ և չարու– ցանէր զմրրիկ՚ի վ՚ր նց։ Եւ ասէ ցնս Յովնան. առէք ընկեցէք զիս ՚ի ծովն՝ և դադարեսցէ ՚ի ձէնջ ծովդ. գիտեմ ես՝ եթէ վ՚ր իմ է մրրիկս այս մեծ ՚ի վ՚ր ձեր։ Եւ չանային արքն դարձու– ցանել զնաւն ՚ի ցամաք՝ և ոչ կարէին. զի ծովն ևս քան զևս խառնիւր և սաստկանայր ՚ի վ՚ր նց։ Աղաղակեցին առ Տէր՝ և ասեն. քա՛ւ լեզի Տ՚ր. մի կորիցուք վ՚ր անձին առնս այսորիկ. և մի ա– ծեր ՚ի վ՚ր մեր արիւն արդար. զի դու Տ՚ր ա՛ղ կամեցար՝ և արարեր։ Եւ առին զՅովնան՝ և ըն– կեցին ՚ի ծովն. և դադարեաց ծովն ՚ի խառնո– ւթէ իւրմէ։ Եւ երկեան արքն յերկիւղ մեծ ՚ի Տ՚ն. զենեն զոհս Տ՚ն և ուխտեցին ուխտս։ Եւ հրաման ետ Տ՚ր կիտին մեծի կլանել զՅովնան. և էր Յովնան ՚ի փոր կիտին զերիս տիւս և զե– րիս գիշերս։ Եւ նկաց Յովնան յաղօթս առ Տ՚ր Ա՚ծ՝ ՚ի փորոյ կիտին։ Եւ ասէ. ՚ի նեղութե՛ն իմում աղաղակեցի առ Տ՚ր Ա՚ծ իմ. և լո՛սաւ ինձ յո– րովայնէ գժոխոց աղաղակի իմում. լո՛ւր Տ՚ր ձայ– նի իմում։ Եւ ընկեցեր զիս՝ ի խորս սրտից ծո–

վու. գետք պաշարեցին զնս. ամ զբօսանք քո՝ և ալիք քո անցին՝ ի վե՛ր իմ: Եւ ասացի՝ թէ մերժեցայ յաչաց քոց. արդ՝ իցէ՞ թէ յաւելից հայիլ՝ ի տաճար սո՛ր քո: Հեղան զնևս ջուրք մինչև յոգի՝ անդունդք անհնարինք պաշարեցին զնս: Եմուտ գլուխ իմ ընդ փապարս լերանց. ի՛ջի յերկիր, որոյ՝ նիգք իւր ակք յաւիտենից. եւզեն յապականութե՛ կեանք իմ: Ո՛ք քեզ Տի՛ Ա՛ծ՝ ի նոճաղել հոգւոյ իմոյ կարդացի. զՏի՛ մի՛ շեցի. և եկեսցեն աղօթք իմ՝ ի տաճար սո՛ր քո: Ոք պահեն զուն նայութե՛ և զատութի՛ զողորմութի՛ իւրեանց թողին: Ա՛յլ ես՝ ի ձայն օրհնութե՛ և խոստովանութե՛ մատուցից քեզ պատարագ՝ զոր ուխտեցի, և հատուցից փրկութե՛ Տի՛ն: Եւ հրամայեցաւ՝ ի Տէ՛ ձկանն՝ և եթո՛ւք զնա՝ ի ցամաք: Եւ եղև բան Տի՛ն առ Յովնան երկրորդ անգամ՝ և ասէ: Ե՛ր, և դնա՛ ի Նինուէ քաղաք մե՛ծ. և քարոզեսկի՛ ի նմա զքարոզութի՛ն, զոր խօսեցայ առ քե՛զ: Յարեաւ Յովնան՝ և գնաց՝ ի Նինուէ, ո՛ղ խօսեցաւ ընդ նմա Տի՛ն. և Նինուէ էր քաղաք մե՛ծ Ա՛ստ, իբրև գնաց երից աւուրց ճանապարհ: Եւ սկսաւ Յովնան մտանել՝ ի քաղաքն իբրև աւուր միոյ ճանապարհի. քարոզեաց՝ և ասէ. այլ ևս երիք աւուրք՝ և Նինուէ կործանեսցի: Եւ հաւատացին արքն Նինուէացիք Ա՛ստ՝ և քարոզեցին պահ՝ և զուրձ զգեցան՝ ի մե՛ծամեծաց մինչև ցփոքունս իւրեանց: Եհաս բանն առ թագաւորն Նինուէացւոց. յարեաւ յաթոռոյ իւրմ՝ և մերկացաւ զպատմուճան իւր. զգեցաւ զուրձ՝ և նստաւ՝ ի վե՛ր մոխրոյ: Եւ քարոզեցաւ՝ և պատ-

մեցաւ

մեցաւ ՚ի Հրէից ՚ի Յարտաւարէն և ՚ի մեծամեծաց իւրոց. Եմէ մարդ՝ և անասուն՝ խաշն՝ և արջառ՝ մի ինչ ճաշակեսցին՝ և մի ճարակեսցին. և մի ջուր արբցեն։ Այլ զգեցան քուրձ մարդ՝ և անասուն. և աղաղակեցին առ Ած արտ մեօք. և դարձան իւրաքանչիւր ՚ի ճանապարհէ իւրեանց չարաց, և յանիրաւութենէ՝ որ ՚ի ձեռս իւրեանց։ Այս ասէն՝ ո՞ գիտէ՝ ապաշաւեսցէ Ած՝ և դարձցի ՚ի բարկութենէ սրտմտութենէ իւրոյ, և մի կորիցուք։ Այլ եղեւ Ած զգործս նոցա. զի դարձան իւրաքանչիւր ՚ի ճանապարհէ իւրեանց չարաց. և զղջացաւ Ած ՚ի վերայ չարեացն՝ զոր խոսեցաւ առնել նոցա՝ և ոչ արար։ Այլ տրտմեցաւ Յովնան տրտմութի՛ մեծ՝ և խռովեցաւ։ Այլ եկաց յաղօթս առ Տէր Ած և ասէ. Ով Տէր՝ ո՞չ այս այն էն բանք իմ. մինչ էի անդէն յերկրին իմում. վասն այնորիկ աճապարեցի փախչել ՚ի Թարշիշ. զի գիտէի՛ թէ ողորմած ես դու՝ և գթած. երկայնամիտ՝ և բազմողորմ. և զղջանաս ՚ի վերայ չարեաց։ Այլ արդ՝ Տէր Տէր՝ առ զհոգի իմ ինէն. զի լաւ է ինձ մեռանիլ՝ քան թէ իցեմ կենդանի։ Այլ ասէ Տէր ցՅովնան՝ թէ արդարև յոյժ տրտմեալ իցես։ Այլ ել Յովնան ՚ի քաղաքէն անտի, և նստաւ յանդիման քաղաքին. և արար իւր հովանի՝ և նստաւ քնդ հովանեաւն, մինչև տեսանիցէ, թէ զինչ լինիցի ՚ի քաղաքին։ Այլ հրամայեաց Ած դդմենւոյն. և ել ՚ի վերայ գլխոյն Յովնանու՝ լինիլ հովանի ՚ի վերայ գլխոյ նորա զովացուցանել զնա ՚ի տառապանաց իւրոց։ Այլ ուրախ եղև Յովնան ՚ի վերայ դդմենւոյն յուրախութիւն մեծ։ Այլ հրամայեաց Ած օրդանին ա-

ռաւօ-

ռաւօտու՝ ի վաղիւ անդր. եհար զդմինին՝ և ցամաքեցաւ։ Եւ եղև՝ ի ծադել արեւուն. հրամայեաց Ջ հողմոյ խորշակի տապախառնի. և անկաւ արև զգլխոցն Յովնանու. և կայր՝ ի տապակուսի՝ և քաղէին ոգիք նր. և ասէր՝ լաւ էր ինձ մեռանիլ քան զայս կեանս իմ։ Եւ ասէ Տր Ջ ցՅովնան. Թէ արդարև յոյժ տրտմեալ իսես՝ ի վր զդմենւոյն. և ասէ՝ յոյժ տրտմեալ եմ մինչև ցմահ։ Եւ ասէ Տէր՝ դու խնայեցեր՝ ի դդմենին՝ յոր չեղեր ինչ աշխատս և ոչ սնուցեր զնա. ի գիշերի եղ՝ և ի միւս գիշերի կորեաւ։ Ես ոչ խնայեցից՝ ի Նինուէ քաղաք մեծ. յորում բնակեալք են աւելի քան զերկոտասան բիւր մարդիկ. որք ոչ ծանեան զաջ և զահեակ իւրեանց. և անասունն բազում։

Ը. 11։

Աղօթք հանդերձ ծունր դնելով զՏր աղաչեցուք։ Տր ողորմեա։ Լսե՛ր անգամ լինեա՛։

Եւ ևս խաղաղութիւն։ Օրհնութի՛ւն և փառք։

Ընթերցուած յԱւետ։

ԺԲ. 24։

Եւ եղև յառաւօտու պահուն հայեցաւ Տէր՝ ի բանակն Եգիպտացւոց սեամբ հրոյն և ամպոյ. և խռովեաց զբանակն Եգիպտացւոց։ Եւ կապեաց զանիւս կառաց նց. և վարեր զնն բռնութիւն։ Ասեն Եգիպտացիքն, փախիցուք յերեսաց Իսրայելի. զի Տր պատերազմի վր նց ընդ Եգիպտացիսն։ Եւ ասէ Տր ցՄովսէս. Ձգեա զձեռն քո՝ ի վր ծովուդ, և կարկատեսցի անդրէն ջուրդ։

և

և ծածկեսցէ զԱրկիպատացիսդ. զկաս դոցա՝ և
զՀեծեալս իւրեանց։ Եւ ձգեաց Առաքէս զձեռն
իւր՝ ի վե՛ր ծովուն. և դարձաւ ջուրն ընդ առա-
ւօտն՝ ի տեղի իւր և Արկիպատացիքն փախեան յե-
րեսաց ջրոյն. և Թօթափեաց Տէր զԱրկիպատա-
ցիսն՝ ի մէջ ծովուն։ Եւ դարձուցեալ զջուրսն՝
ծածկեաց զկառս՝ և զՀեծեալս՝ և զամ զօրու-
թիւն փարաւոնի, որք մտեալ էին զհետ նոցա
՝ի ծով անդր և ոչ միացին՝ ի նոցանէ և ոչ մի։
Եւ որդիքն Իսրայելի գնացին ընդ ցամաք՝ ի
մէջ ծովուն. և ջուրն պարիսպ էր ընդ աջմէ
նոցա, և ընդ ահեկէ իւրեանց։ Եւ ապրեցոյց
Տէր զԻսրայէլ յաւուր յայնմիկ՝ ի ձեռաց Արկիպ-
տացւոցն։ Եւետես Իսրայէլ զԱրկիպատացիսն մե-
ռեալս առ ափն ծովուն. և ետես Իսրայէլ զձեռն
մեծ՝ զոր արար Տէր ընդ Արկիպատացիսն, և եր-
կեաւ ժողովուրդն՝ ի Տէր. և Հաւատացին Ա՛ծ՝
և՝ ի Մովսէս ծառայ նորա։ Յայնժամ երգեաց
Մովսէս՝ և որդիքն Իսրայելի զօրհնութիւս զայս
Ա՛ծ և ասեն։ Օրհնեսցո՛ւք զՏէր, զի փառաւո՛ր է
փառաւորեալ. զերիվարս և զՀեծեալս նոցա ընկ-
կեց՝ ի ծով։ Օգնական և ընդունող իմ Տէր, և
եղև ինձ՝ ի փրկութի՛ւն. սա է իմ Ա՛ծ և փառաւորե-
ցարբեց զսա։ Ա՛ծ հօր իմոյ՝ և բարձր արարից
զսա։ Տէր խորտակէ զպատերազմունս՝ Տէր անուն
նորա։ Զկառս փարաւոնի՝ զզօրութիւնս նորա ընկ-
կեց՝ ի ծով. զընտիրս Հեծելոց՝ և զպատառազէնս,
ընկղմեաց՝ ի ծով կարմիր։ Խորք ծածկեցին զնո-
ս. ընկղմեան յանդունդս իբրև զվէմ։ Ա՛ջ քո Տէր փա-
ռաւորեալ է զօրութի՛ւն, աջ քո Տէր խորտակեաց
զթշնամիս։ Եւ բազմութի՛ւն փառաց քոց մանրե-

ցեր

ցեր զՀակառակորդս, առաքեցեր զբարկութիւն քո՝ և եկեր զնոսա իբրև զեղէգն։ ԵՒ հողմով բարկութեան քո բաժանեցան ջուրք. պաղեցան իբր պարիսպ ջուրք. պաղեցան ալիք ի մէջ ծովու։ Ասաց թշնամին, հալածեցից, և հասից. բաժանեցից զաւար, լցուցից ի նոցանէ զանձն իմ. սատակեցից սրով իմով. տիրեսցէ նոցա ձեռն իմ։ Առաքեցեր զհողմ քո. և ծածկեաց զնոսա ծով. ընկղմեցան իբրև զկապար ի ջուրս սաստիկս։ Ո՞վ իցէ նման քեզ յաստուածս Տէր. և կամ ով նմանիցի քեզ փառաւորեալդ ի սքանչելի միաւոք՝ որ առնես զնշանս։ Ձգեցեր զաջ քո՝ և եկուլ զնա երկիր։ Առաջնորդեցեր արդարութեամբ ժողովրդեան քումմ այսմ, զոր փրկեցեր. միխիթարեցեր զօրութեամբ քով ի բանակատեղի սրբութեան քոյ։ Լուան ազգք և բարկացան, և երկունք կալան զբնակիչս Փանանացւոց։ Յայնժամ տագնապեցան դատաւորք Եդովմայ, և իշխանք Մովաբացւոց։ Կալաւ զնոս դողումն, հալեցան ամ բնակիչք Փանանացւոց։ Ընկղի ի վրայ նոցա ահ և երկիւղ. մեծութեամբ բազկի քո քարասցին. մինչև անցցէ ժողովուրդ քո Տէր. մինչև անցցէ ժողովուրդ քո այս, զոր ստացար։ Տարեալ տնկեսցես զնոս ի լեառն ժառանգութեան քո, ի պատրաստութիւն քնակութեան քո. զոր արարեր Տէր սրբութիւն. Տէր զոր պատրաստեցին ձեռք քո։ Տէր թագաւորէ յաւիտեան՝ և յաւիտեան և աւս։ Օհ մտին երիվարք փարաւոնի կառօք և հեծելովք նր ի ծով, և էած ի վր նոցա Տէր զուրս ծովուն. և որդիքն Իսրայելի գնացին ընդ ցամաք ի մէջ ծովուն։ Եւ եառ Մարիամ մար-

մարգարէ քոյր Հարուխէի զիմիրուխն ՚ի ձեռն իւր. և ելին ամ կանայք զհետ նր թմբկօք, և պարուք ։ Եւ յառաջէր Մարիամ, և ասէր օրհնեցուք զՏր՝ զի փառօք է փառաւորեալ. զձի ևս ընկէց ՚ի ծով ։ ՟Ի. 21 ։

Ողջոյն հանդերձ ծունր դնելով զՏր ազաչեցուք ։ Տր ողորմեա ։ Երեր անգամ կրկնեա ։

Եւ ևս խաղաղութեամբ ։ Օրհնութիւն և փառք ։

Յորժամ զօրհնեսցուք կարգաւ. և զուսաւորութեան զնայել հանգերծեալ են կարգաւ, յայնժամ ըստանձն ընդունի և կանոնէսդ. և պատ մոտեցեալ ՚ի հիւս ոտեանցն ։ ~~Եւ ընդունի զկանոն պատ~~ պատն և երգէն

Հարկաւոր գոյ ։

Լուսաւորեաց Արուսաղէմ, զի հասեալ է լոյս քո. զարդարեա զամարս քո. և փառք Տեառն ՚ի վերայ քո ծագեսցի ։ Օրհներգութեամբ սաղմոսիւք քեզ վայելէ Ընծ օրհնութիւն ՚ի Սիոնէ. և քեզ մատուսցին աղօթք Արուսաղէմ ։ Դուխայ Արուսաղէմ զՏր, և օրհնեա զԸնծ քո Սիոնէ, նոր ժողովուրդ դշնոյ դաստր Սիոնի ։

Ընթերցուած Հայսայեայ մարգարէէ ։
Ի. 1 ։

Լուսաւորեաց՝ լուսաւորեաց Ա՛Ղ. զի հասեալ է լոյս քո. և փառքն Տ՛ն ՚ի վր քո ծագեսցին ։

Օ՛ի ահա խաւար ծածկեաց զերկիր՝ և մառա-
խուղ զհեթանոսս. բայց ՚ի քեզ Տէր յայտնես-
ցի. և փառք ՚ի քեզ երևեսցին: Եւ գնաս-
ցեն թագաւորք ՚ի լոյս քո. և հեթանոսք ՚ի ծա-
գել լուսոյ քո: Համբարձ շուրջ զքեւ զաչս քո.
և տես ժողովեալ առ քեզ զամ մանկունս քո.
զի եկին հասին ՚ի հեռաստանէ որդիք քո. և
դստերք քո ՚ի վերոյ ոսոց նոցա բարձեալք բերի-
ցին: Յայնժամ տեսցես և խնդասցես. երկիցես՝
և զարհուրեսցիս ՚ի սրտի քումմ. զի փոխեսցի ՚ի
քեզ մեծութի ծովու. և ազգաց՝ և ժողովրդոց:
Եկեսցեն ՚ի քեզ երամակք ուղտուց. և ծած-
կեսցեն զքեզ ուղտերամակքն Մադիամու՝ և
Գեփայ. ամենեքեան ՚ի Սաբայէ եկեսցեն, բե-
րել ոսկի և կնդրուկ՝ և ականս պատուականս.
և փրկութիւն Տեառն ասացեն զաւետիս: Եւ ամ
խաշինքն Կեդարու ժողովեսցին առ քեզ. և
խոյք Նաբեովթայ ածցին, և մատուսցին ընդու-
նելի պատարագք ՚ի վերայ սեզանոյ իմոյ. և տուն
աղօթից իմոց փառաւորեսցի: Ովքե՞ն սոքա՝ որք
իբրև զամպս թռուցեալք են. և իբրև զաղաւնիս
ձագախառն երամովքն գան առ իս: Ինձ ակն ու-
նին կղզիք՝ և նաւք Թարշիշ յառաջագոյն՝ ա-
ծել զորդիս քո ՚ի հեռաստանէ. զարծաթ և զոս-
կի ընդ իւրեանս. վասն անուան Տեառն սրբոյն. և վա
սրբոյն Իսրայելի փառաւորելոյ: Եւ շինեսցեն
որդիք այլազգեաց զպարիսպս քո. և թագաւորք
նոցա ընծայեսցեն քեզ, զի վասն բարկութեան իմոյ
հարի զքեզ. և վասն ողորմութեան իմոյ սիրեցի
զքեզ: Եւ բացցին դրունք քո հանապազորդ ՚ի
աւուրս և ՚ի գիշերի. և մի փակեսցին. կրել ՚ի

քեզ

քեզ զզօրութի՛ ազգաց. և զթագաւորս իւրեանց
ածցեն առ քեզ ։ Ոչ ազգք և թագաւորք որք
քեզ ոչ ծառայեսցեն, կորիցեն. և ազգքն աւե-
րելով աւերեսցին ։ Նա փառքն Լիբանանու առ
քեզ եկեսցեն. սարդիւն և սօսի՛. նոճիւն և
մայրի՛. առհասարակ փառաւոր առնել զտեղի
սրբութե՛ իմոյ. և զտեղի ոտից իմոց փառաւորե-
ցից ։ 13 ։

Եղօթք հանդերձ ծունր դնելով զՏր աղաչեա-
ցուք ։ Տր ողորմեա՛ ։ Լուր՝ անգամ լինիմ ։

Նա ևս խաղաղութե՛ ։ Օրհնութի՛ և փառք ։

Ընթերցուած ՚ի Յովելեայ ։
ԼԲ. 1 ։

Ով է դա՝ որ թագուցանէ յինէն զխորհուրդ.
ժողովեալ զբանս ՚ի սրտի. և համարի յինէն
թագուցանել ։ Պնտեա՛ իբրև զայր զմէջ քո.
հարցից զքեզ՝ և տուր ինձ պատասխանի ։ Ո՞ւր
էիր՝ մինչ ես հիմունս արկանէի երկրի. պատմեա՛
ինձ. եթէ խելամուտ իցես հանճարոյ ։ Ո՛վ եդ
զչափ դորա, թէ գիտիցես. կամ ո՛վ էարկ ՚ի
վե՛ դորա զլար ։ Յո՞ր վե՛ հաստատեցան աղեք
դորա. ո՛վ է՝ որ էարկ զվէմն անկեան ՚ի դմա ։
Յորժամ եղեն աստղք ծեզք՝ ա՛մ հրեշ-
տակք աստեղաց օրհնեցին զիս մեծաձայն. և
ա՛մ հրեշտակք իմ գովեցին ։ Փակեցի զծով
դրամբք. յորժամ ծնաւ յորովայնէ մոր իւրոյ
ելանել ։ Եդի նմա զմէդ ՚ի հանդերձ. և զմա-
ռախուղ նմա ՚ի խանձարուրս ։ Եդի նմա սահ-
մանս՝ եդեալ փականս, և դրունս ։ Ասացի՝ ցայդ

վայր

վայր եկեսցես՝ և այլ մի անցանիցես. այլ անդրէն
՚ի քեզ խորտակեսցին ալիք քո: Եթէ առ քեզ
կարգեցի զոյն առաւօտուն, արուսեակն եռես
զկարգ իւր: Հասանիլ ՚ի վեր թևոց երկրի. թօ-
թափել զամպարիշտս ՚ի նմանէ: Կամ թէ քո
առեալ զհողն կաւ՝ ստեղծեր կենդանի՝ և խօսուն
եղեր ընա յերկրի: Եւ մերժեցեր զոյն յամ-
պարշաւ. զբազուկս ամբարտաւանիդ խորտա-
կեցեր: Հասեալ էցես յակն ծովու. և ըստ հետս
անդնդոց շրջեցար: Ականջին քեզ ահիւ գրուիք
մահու. յարատանայ գժոխոց տեսեալ զքեզ
սարսեցան: Խելամուտ էցես լայնութիւն առ ՚ի
ներքոյ երկնից. ասէ պատմեա՝ որչափ իցէ:
Օ՞ր ինչ երկիր իցէ՝ յորում լոյս ագանիցի՝ կամ
պի՞նչ տեղի խաւարի: Տանիցես զնս ՚ի սահմանս
նոյ եթէ խելամուտ էցես շուրջ նոյ: Ծնեալ
դիտիցես՝ և ընդ այն ժամանակս ծնեալ էցես.
և թիւ աւուրց քոց բազումք իցեն: Երթեալ
էցես ՚ի շտեմարանս ձեան. և զկանձս կարկտի
տեսեալ էցես: Համբարեալ կայցէ քեզ ՚ի ժա-
մանակս թշնամեաց՝ յօր մարտի՝ և պատերազմի:
Ուսա՞ր եղանիցէ ելեալն. կամ սփռիցի հարաւ
՚ի ներքոյ երկնից: Ո՞ պատրաստեաց զհոսանս
տասիկ անձրևոյ՝ և զձանապարհս ամպրոպաց
տանելոյ յերկիր: Ուր ոչ գոյ մարդ՝ յանապատ
յանմարդի: Յագեցուցանել զանկոնս, և զան-
շէն, և բղխեցուցանել զբոյս դալարոյ: Ո՞ է հայր
անձրևի. և ումն է՝ որ ծնաւ զշաղս ցօղոյ: 28:

Ընդէ՞ր հանդերձ ծնունդ դնելով զՏր աղաչես-
ցուք: Տր ողորմեա: Երբ անգամ լինիցի:

Աւր ևս խաղաղութեան։ Օրհնութեան և փառաց։

Ընթերցուած ի Յեսուէայ որդւոյ Նաւեայ։

Ա. 1։

Եւ եղև յետ վախճանելոյն Մովսեսի ծառայի Տն խօսեցաւ Տր ընդ Յեսուէայ որդւոյ Նաւեայ պաշտօնէի Մովսեսի՝ և ասէ։ Մովսէս ծառայ իմ վախճանեցաւ. արդ յարուցեալ անցցես ընդ այդ Յորդանան՝ դու և ամ ժողովրդդ քո՝ յերկիրն զոր ես տացդ որդւոցն Իսրայելի։ Ամ տեղիս յոր հասանիցեն գնացք ոտից ձերոց՝ ձեզ տացդ զնա՝ ոպ խօսեցայ ընդ Մովսեսի։ Օանապատն. և զլ ի- բանաներն. մինչև ցգետն մեծ՝ ցգետն Եւփրատ. զամ երկիրն Քետացւոց մինչև ցծովն վերջնի՝ ի մտից արևու՝ ձեզ լինիցին սահմանքն։ Եւ ոչք կացցէ ընդդէմ ձեր զամ աւուրս կենաց քոց։ Եւ ոպ էի ընդ Մովսեսի՝ նոյնպես եղէց և ընդ քեզ. և ոչ թողից զքեզ՝ և ոչ անտես արարից զքեզ։ Օօրացիր, և քաջ լեր. զի դու բաժա- նեսցես ժողովրդեանդ այդմիկ զերկիրն՝ զոր երդ- ուայ հարցն քոց տալ դոցա։ Ընդ զօրացիր՝ և քաջ լեր յոյժ. պահել և առնել ըստ ամ օրի- նացն ոպ պատուիրեաց քեզ Մովսէս ծառայ իմ. և մի խոտորիցիս ի նոցանէ յաջ կամ յահեակ. զի խելամուտ լինիցիս ամ զինչ և գործեսցես։ Եւ մի մերժիցես զբեր օրինացս այսոցիկ ի բերանոյ քումմէ. և խոկասցես ի գա՛ի տուէ և ի գիշե- րի՝ զի խնամացիս առնել զամ գրեալսդ ի դմա. և ապա յաջողեսցիս և ուղղեսցես զճանապարհս քո, և ապա խելամուտ լինիցիս։ Ահա պատուէր-

թեմ քեզ. զօրացի՛ր՝ և քաջ լեր. մի զանգիտիցես, և մի երկնչիցիս՝ զի ընդ քեզ է Տի Աստուած քո յամենայն տեղիս ուր և երթայցես։ 9։

Ա՚ղօթք հանդերձ ծունր դնելով զՏի աղաչեցուք։ Տի ողորմեա։ Երեք անգամ լինի։

Եւ ևս խաղաղութեամբ։ Օրհնութիւն և փառք։

Ընթերցուած՚ի չորրորդ Յաղագս որութեանց։
Է. 1։

Եւ եղև՚ի վերացուցանել Տէր զԵղիա շաւիժամամբ յերկինս. և գնացին Եղիա և Եղիսէե՚ի Գաղգաղա։ Եւ ասէ Եղիա ցԵղիսէե. նիստ դու աստ. զի Տի առաքեաց զիս՚ի Յորդանան։ Եւ ասէ Եղիսէե. կենդանի է Տէր, և կենդանի է անձն քո՝ թէ թողից զքեզ։ Եւ եկին՚ի Յորդանան։ Եւ եկին որդիք մարգարէիցն՝ որք՚ի Յորդանան՝ առ Եղիսէե, և ասեն ցնա. եթէ գիտես, զի այսօր առնու Տէր զտէրդ՚ի գլխոյ քումմէ։ Եւ ասէ. գիտեմ՚ և ես, լուռ լերուք։ Եւ ասէ Եղիա ցԵղիսէե. նիստ դու աստ. զի Տի առաքեաց զիս Յերիքով։ Եւ ասէ. կենդանի է Տէր, և կենդանի է անձն քո՝ եթէ թողից զքեզ։ Եւ եկին Յերիքով։ Եւ մատեան որդիք մարգարէիցն որք Յերիքով առ Եղիսէե, և ասեն ցնա. եթէ գիտիցե՞ս զի այսօր առնու Տէր զտէրդ՚ի գլխոյ քումմէ։ Եւ ասէ. գիտեմ և ես, լուռ լերուք։ Եւ ասէ ցնա Եղիա. նիստ դու աստ. զի Տի առաքեաց զիս՚ի Յորդանան։ Եւ ասէ Եղիսէե. կենդանի է Տէր, և կենդանի է անձն քո՝ եթէ թողից զքեզ։ Եւ գնացին երկո-

երկոքեան։ Եւ յիսուն այր՝ յորդւոցն մարգա-
րէից, և կացին ի հանդիպոյ ի բացեայ, և եր-
կոքին կային յերեքն Յորդանանու։ Եւ Եա՛ռ
Եղիա զմաշկեակն իւր, և ծալեաց, և եհար զջուրն,
և բաժանեցաւ ջուրն յայսկոյս և յայնկոյս, և
անցին երկոքեան ընդ ցամաք։ Եւ եղև ընդ ան-
ցանելն նոցա, ասէ Եղիա. Խ՛ղիսէէ, խնդրեա
զինէ՛ս արարիչ քեզ մինչեւ վերացեալ եմ ի
քէն։ Եւ ասէ Եղիսէէ. եղիցի կրկին ոգի քո
ի վե՛ր իմ։ Եւ ասէ Եղիա. դժուարինս խնդրե-
ցեր. բայց թէ տեսցես զիս յամբառնալ իմմէ
ի քէն, եղիցի այնպէս. ապա թէ ոչ՝ մի եղիցի։
Եւ եղև մինչդեռ գնային նո՛ք. երթային, և խո-
սէին, և ահա կառք հրեղէնք և երիվարք հրեղէնք
անջրպետեցին՝ի մէջ երկոցունց. և վերացաւ Ե-
ղիա շարժմամբ յերկինս։ Եւ Եղիսէէ հայէր, և
աղաղակէր. Հա՛յր, հա՛յր, կառքդ Իսրայելի և հե-
ծեալք նորա, և այլ ոչ եւս տե՛սա՝ և բռնեաց ե-
հար զհանդերձից իւրոց, և պատառեաց յերկուս
ծո՛ւէնս։ Եւ Եա՛ռ Եղիսէէ զմաշկեակն Եղիայի
որ ընկեց՝ի վե՛ր նորա և դարձաւ Եղիսէէ. և
եկաց առ եզերն Յորդանանու։ Եւ Եա՛ռ զմաշ-
կեակն Եղիայի, որ ընկեց՝ի վե՛ր նո՛ր. և եհար
զջուրն՝ և ասէ. ո՛ւր ես Տէր Աստ Եղիայի ա՛ւ-
դով։ Եւ եհար զջուրն. և բաժանեցան յայս
կոյս յայնկոյս. և եանց Եղիսէէ։ Իբրև տեսին
որդիք մարգարէիցն, որք յԵրիքովա՛ի հանդի-
պոյն՝ և ասեն, հանդեաւ ոգին Եղիայի՝ի վե՛ր
Եղիսէի և եկին ընդ առաջ նորա՝ և երկիրպա-
դին նմա՝ի վե՛ր երկրի։ Եւ ասեն ցնա. ահաւա-
սիկ են ընդ ծառայս քո որդիք զօրութե՛ան որք

յիսուն. երթիցեն՝ և խնդրեսցեն զտէրն քո. գուցէ հառ զնա Հոգին Տն. և ընկեց զնա առ Յորդանանու՝ կէ՛ ի վերայ միոյ ուրուք լերանց. և կամ ՚ի վի՛ միոյ ուրուք բլրոց: Եւ ասէ Եղիսէէ. մի՛ առաքէք: Եւ բռնադատեցին զնա՝ մինչև ամաչէր. և ասէ՝ առաքեցէք: Եւ առաքեցին յիսուն արս. և խնդրեցին զերիս աւուրս՝ և ոչ գտին զնա: Եւ դարձան առ նա. և նա նստէր Երիքով. և ասէ ցնոսա Եղիսէէ. ո՞չ ասացի ձեզ՝ թէ մի՛ երթայք: Եւ ասեն արք քաղաքին ցԵղիսէէ. ահաւասիկ բնակութի՛ն քաղաքիս բարի է, որպ և տիրդ խակ տեսանէ. և ջուրքս չար. և երկիրս անզաւակ: Եւ ասէ Եղիսէէ. առէք առ իս կուժ մի՛ նոր. և դիք այդր. և բերին առ նա: Եւ ել Եղիսէէ յականս ջրոցն՝ և էարկ անդ աղ. և ասէ՝ այսպէս ասէ Տի՛. բժշկեմ՛ զջուրս զայսոսիկ. և մի՛ ևս լինի այդ ՚ի մահ և յանզաւակութի՛ն: Եւ բժշկեցան ջուրքն մինչև ցայսօր զբան բանին Եղիսէի՛, զոր խօսեցաւ: 22:

Ելիք հանդերձ ծանր դնելով զՏի՛ աղաչեցաք: Տի՛ ողորմեա՛: Երբ՛ անգամ լինիցի՛:

Եւ ևս խաղաղութի՛ն: Օրհնութի՛ւն և փառք:

Ընթերցուած Յերեմեայ մարգարէէ:

Ճ. 31:

Ահաւասիկ աւուրք գան ասէ Տի՛. և ուխտեցից տո՛ւն Իսրայելի՛ և տունդ Յուդայ ուխտ նոր: Ոչ ըստ ուխտին զոր ուխտեցի ընդ հարս նոցա՝ յաւուր յորում առի զձեռանէ նո՛ՅՀանել զնոսա յերկրէն Եգիպտացւոց, զի նոքա ոչ կացին յուխտի՛ն

տին իմում, և ես անփոյթ արարի զնոցանէ՝ ա-
սէ Տ՛ր։ Ա՛յլ այս է ուխտ՝ զոր ուխտեցից տանդ
Իսրայելի յետ աւուրցն այնոցիկ՝ ասէ Տ՛ր. տայց
զօրէնս իմ՛ ի միտս նոցա՝ և ի սիրտս նոցն գրեցից
զնա. և եղէց նոցա Ա՛Ծ. և նոքա եղիցին ինձ՛ ի ժո-
ղովուրդ։ Եւ մի՛ ևս ուսուցանիցեն իւրաքանչիւր
զընկեր իւր. իւրաքանչիւր զեղբայր իւր՝ ասել՝
Թէ ծանիր զՏ՛ր. զի ամենեքեան ծանիցեն զիս՛ ի
փոքրկանց նոցա մինչև՛ ի մեծամեծս՝ ասէ Տ՛ր. զի
քաւիչ եղէց անիրաւութեանց նոցա. և զմեղս նոցա
ոչ ևս յիշեցից։ 34։

Ա՛ղթք հանդերձ ծուխը դնելով զՏ՛ր աղաչես-
ցուք։ Տ՛ր ողորմեա՛։ Ես ունկամ լինիմ։

Եւ ևս խաղաղութիւն։ Օրհնութի՛ւն և փառք։

Ընթերցուած յիշեկիելէ մարգարէէ
է. ։

Ա՛ւ եղև՛ ի վե՛ր իմ՛ ձեռն Տ՛ն. և եհան զիս
ոգւով Տ՛ն. և եդ զիս՛ ի մէջ դաշտին. և այն լե-
ր ոսկերօք մարդկան։ Եւ շրջեցոյց զիս շուրջ
զոսկերօքն. և ահա բազում յոյժ էին՛ ի վե՛ր ե-
րեսաց դաշտին. և ցամաքեալք յոյժ։ Եւ ասէ
ցիս՝ որդի՛ մարդոյ՝ իցէ՞ Թէ կենդանի լինիցին
ոսկերքդ այդոքիկ։ Եւ ասեմ, Տ՛ր Տ՛ր դու գի-
տես զայդ։ Եւ ասէ ցիս. որդի՛ մարդոյ մարգա-
րեա՛ց՝ ի վե՛ր ոսկերացդ այդոցիկ՝ և ասասցես
ցդոսա. ոսկերք ցամաքեալք՝ լո՛ւարուք զպատ-
գամս Տ՛ն։ Այսպէս ասէ Տ՛ր Տ՛ր ցոսկերսդ ցայ-
դոսիկ. ահաւասիկ ես ածեմ՛ ի վե՛ր ձեր շունչ՛
կենդանի։ Եւ տայ՛ ի ձեզ մարմինս, և անիջ

ի վը ձեր մարմինս. և ձգեցից ի վը ձեր մրիճ.
և տաց զոգի իմ ի ձեզ. և լինիցիք կենդանիք.
և ծանիջիք, եթէ ես եմ Տր: Եւ մարգարէ-
ացայ ոտ և հրաման ետ ինձ. և եղև բարբառ ի
մարգարէանալն իմում. և ահա շարժումն. և
մերձեցաւ ոսկր առ ոսկր, առ իւրաքանչիւր
յօդս: Եւ տեսի՝ և ահա ջիլք՝ և մարմինք պա-
տէին. և ձգիւր ի վը նց մրիճ. և շունչ ոչ գոյր
ի նս: Եւ ասէ ցիս, մարգարէաց որդի մարդոյ՝
մարգարէաց ի վը շնչոյն. և ասասցես ցշունչն.
այսպէս ասէ Տր Տր. ևկ շունչ՝ ի չորից հողմոց.
և փչեաց ի մեռեալս յայսոսիկ՝ և կեցցեն: Եւ
մարգարէացայ՝ ոտ և հրաման ետ ինձ Տր. և
եմուտ ի նս շունչ. և եղեն կենդանիք. և կանգ-
նեցան՝ կացին ի վը ոտից իւրեանց, ժողովր
բազումք յոյժ յոյժ: Եւ խօսեցաւ ընդ իս Տր,
և ասէ. որդի մարդոյ, ոսկերքդ այդոքիկ ամ
տունդ Իսրայելի են. և դոքա ասեն. չորացան
ոսկերք մեր՝ հատաւ յոյս մեր՝ և մեռաք: Ա ն
այդորիկ մարգարէաց՝ և ասասցես ցդոսա. այս-
պէս ասէ Տր Տն. ահաւադիկ ես բացից զգե-
րեզմանս ձեր. և հանից զձեզ ի գերեզմանաց
ձերոց ժողովուրդ իմ. և տարայց զձեզ յերկիրն
Իսրայելի: Եւ ծանիջիք՝ եթէ ես եմ Տր. ի բա-
նալ ինձ զգերեզմանս ձեր՝ և հանել զձեզ ի գե-
րեզմանաց ձերոց ժողովուրդ իմ: Եւ տաց զոգի
իմ ի ձեզ. և լինիջիք կենդանիք. և եդից զձեզ
յերկրին ձերում. և ծանիջիք եթէ ես եմ Տր.
խօսեցայ՝ և արարից, ասէ Տր Տր: 14:

Աղօթք հանդերձ ծունր գնելոյ զՏէր աղաչեցուք ։ Տէր ողորմեա ։ Երեք անգամ ։

Եւ ասէ խաղաղութիւն ։ Օրհնութիւն և փառք ։

Յաւարտ ընկերցուածոցս հրամանեն չեղեղեցին, և կարդան զՈւանիկէն ի քէնմ ։ Եւ ժամակարգն ապաւ ասէն ։

Ընթերցուած ի Գանիէլէ մարգարէէ ։ Գ. ։

Յամին ութերորդի Կաբուգոդոնոսոր արքայի, արար պատկեր ոսկի, բարձրութիւն նր վաթսուն կանգուն, և լայնութիւն նր կանգուն մեց. և կանգնեաց զնա ի դաշտին Դէերայ յաշխարհին Բաբելացւոց ։ Եւ արձակեաց ժողովել զզօրավարս՝ և զզօրագլուխս՝ և զկուսակալս՝ զպետս՝ և զբանաւորս՝ և զգործակալս՝ և զամ իշխանս աշխարհաց, գալ ի նաւակատիս պատկերին՝ զոր կանգնեաց արքայն Կաբուգոդոնոսոր ։ Եւ ժողովեցան կուսակալք՝ զօրավարք՝ և զօրագլուխք՝ պետք՝ և բանաւորք, մեծամեծք՝ և գործակալք՝ և ամ իշխանք աշխարհաց. գալ ի նաւակատիս պատկերին՝ զոր կանգնեաց արքայն Կաբուգոդոնոսոր. և կային առաջի պատկերին՝ զոր կանգնեաց արքայն Կաբուգոդոնոսոր ։ Եւ քարոզ կարդայր զօրուքն՝ և ասէր. ձեզ ասի ազգք՝ և աղինք՝ և լեզուք ։ Յորժամ լսիցէք զձայն փողոյ՝ սրնգի՝ Թմբկի՝ և քնարի՝ տաւղի և երգոց միաբանութեամ՝ և ամ ազգաց արուեստականաց, անկանիջիք՝ և երկիրպագանիջիք

պատկերին՝ զոր կանգնեաց Յաբուգոդոնոսոր արքայ։ Եւ որ ոչ անկեալ երկիրպագանիցէ՝ ի նմին ժամու ընկեսցի ի հնոց հրոյն բորբոքելոյ։ Եւ եղև իբրև լուան ազգքն զձայն փողոյն՝ սրնգին՝ տաւղի՝ և նուագարանաց, և ամ ազգաց արուեստականաց, անկանէին ամ ազգք և ազինք՝ և լեզուք, և երկիրպագանէին պատկերին ոսկւոյ. զոր կանգնեաց արքայն Յաբուգոդոնոսոր։ Այնժամ մատեան արք Քաղդեացիք և եղեն չարախօսք զհրեից առ Նաբուգոդոնոսոր։ Եւ ասեն. արքայ՝ յաւիտեան կաց։ Դու հրաման եծեր ամ մարդոյ՝ որ լսիցէ զձայն փողոյ՝ և սրնգի՝ և քնարի. և տաւղի՝ և նուագարանաց, և ամ ազգաց արուեստականաց, Եւ որ ոչ երկիրպագանիցէ պատկերին ոսկւոյ՝ անկցի ի հնոց հրոյն բորբոքելոյ։ Արդ՝ են աստ արք հրեայք, զորս կացուցեր ի վէր գործոց աշխարհիս Բաբելացւոց, Սեդրաք, Միսաք, և Աբեդնագով. արք ոչ հնազանդեցան հրամանի քումմ արքայ, և զձիս քո ոչ պաշտեն, և պատկերիդ ոսկւոյ՝ զոր կանգնեցեր՝ երկիր ոչ պագանեն։ Այնժամ Նաբուգոդոնոսոր սրտմտութիւն և բարկութիւն հրամայեաց ածել զՍեդրաք՝ զՄիսաք՝ և զԱբեդնագով. և ածին առաջի թագաւորին։ Պատասխանի ետ Նաբուգոդոնոսոր՝ և ասէ ցնոսա. Թէ արդարև՝ Սեդրաք՝ Միսաք՝ և Աբեդնագով, զձիս իմ ոչ պաշտէք՝ և պատկերին ոսկւոյ՝ զոր կանգնեցի, երկիր ոչ պագանիցէք։ Ապա եթէ պատրաստք լինիցիք. զի յորժամ լսիցէք զձայն փողոյ՝ սրնգի՝ և թմբկի՝ և քնարի, և զմիաբանութիւնն ամ ազգաց արուեստականաց, անկանիք

նիցիք՝ և երկրապագանիցէք պատկերին՝ զոր արա-
րի. ապա թէ ոչ պագանիցէք երկիր՝ ի նմին
ժամու անկցիք ի հնոց հրոյն բորբոքելոյ. և ո՞վ
է Ած՝ որ փրկեսցէ զձեզ ի ձեռաց իմոց: Պա-
տասխանի ետուն՝ Սեդրաք՝ Միսաք՝ և Աբեդնա-
գով, և ասեն ցարքայ Նաբուգոդոնոսոր. ոչինչ
է պիտոյ վն բանիդ այդորիկ տալ քեզ պատաս-
խանի: Օի է մեր Ած յերկինս՝ զոր մեքն պաշ-
տեմք. կարօղ է փրկել զմեզ ի հնոցէ հրոյ
բորբոքելոյ. և ի ձեռաց քոց արքայ՝ ապրեցու-
ցանել զմեզ: Ապա թէ ոչ՝ այս լինչ յայտնի
լեցի քեզ արքայ. զդիս քո մեք ոչ պաշտեմք.
և պատկերիդ ոսկւոյ՝ զոր կանգնեցեր՝ երկիր ոչ
պագանեմք: Յայնժամ Նաբուգոդոնոսոր լե-
ցեալ սրտմտութեա՛. և դէմն երեսաց նո՛ր շրջեցաւ՝
ի վե՛ր Սեդրաքայ՝ Միսաքայ՝ և Աբեդնագովի. և
ասէ՝ չեռուցէք զհնոցն եօթնապատիկ՝ զի մինչև
ի վախճան այրեսցին: Նա՛ւ արք հինգ զօրաւորք
զօրութե՛ կապեցին զՍեդրաք՝ զՄիսաք՝ և զԱ-
բեդնագով արկանել ի հնոց հրոյն բորբոքելոյ:
Յայնժամ արքն այնոքիկ կապեցան պատմու-
ճանօք՝ և վարտեզօք, արտախուրակօք՝ և զան-
կապանօք իւրեանց. և ընկեցան ի մէջ հնոցի
հրոյն բորբոքելոյ: Օի հրամանն թագաւորին
աստիճանայր. և հնոցն բորբոքեր եօթնապատիկ
առաւել յոյժ: Նա՛ւ երեքեին նո՛ր Սեդրաք՝ Մի-
սաք՝ և Աբեդնագով, անկան ի մէջ հնոցին կա-
պեալք: Նա՛ւ գնային ի մէջ հրոյն, օրհնէին՝ և
դովէին զՏ՛ր Ած: Յարեաւ Ազարիա. և եկաց
յաղօթս այսպէս. Եւթաց զբերան իւր ի մէջ հրոյն՝
և ասէ. Օրհնեալ ես Տ՛ր Ած հարցն մերոց.

գո-

գովեալ և փառաւորեալ է անուն քո յաւիտեան: Օ՛ի արդար ես յամի՛ զոր ածեր ՚ի վե՛ր. և գործք քո ճշմարիտք են. և ուղիք են ճանապարհք քո՝ և ամ դատաստան քո ճշմարտութի՛ն: Զի իրաւունս ճշմարտութե՛ն արարեր՝ ըզ ամի զոր արարեր մեզ և քաղաքին սրբոյ Երուսաղէմի. զի ճշմարտութի՛ւ և յիրաւի ածեր զայս ամ՝ վե՛ր մեզաց մերոց: Օ՛ի մեղաք՝ և անօրինեցաք՝ ապստամբ լինել ՚ի քէն. և դուն մեղաք յամի՛: Զի պատուիրանաց քոց ոչ անսացաք. ոչ պահեցաք՝ և ոչ արարաք՝ որ պատուիրեցեր մեզ, զի բարի լինիցի՛ մեզ: Զի զամ՝ զոր ածեր ՚ի վե՛ր մեր, և զամ՝ զոր արարեր մեզ՝ արդար դատաստանաւ արարեր: Զի մատնեցեր զմեզ ՚ի ձեռս թշնամեաց մերոց, անօրինաց՝ ատելոց՝ ապստամբողաց. և թագաւորի անիրաւի և չարի քան զամ երկիր: Զի արդ՝ ոչ գոյ մեզ բանալ զբերանս, զի ամօթ և նախատինք եղաք ծառայից քոց և պաշտօնէից: Այլ մի՛ մատներ զմեզ իսպառ վե՛ր անուան քո. և մի՛ ցրեր զուխտ քո՛: Զի մի՛ ՚ի բաց առներ ըղողորմութիս քո ՚ի մէնջ. վե՛ր Աբրահամու սիրելւոյ քո՝ և վե՛ր Իսահակայ ծառայի քո՝ և վե՛ր Իւի սրբոյ քո: Որոց խոստացար բազմացուցանել զզաւակ նոցա իբրև զաստեղս երկնից. և իբրև զաւազ առ ափն ծովու: Զի արդ Տէ՛ր նուազեցաք քան զամ ազգս, և եմք տառապեալք յամ երկրի, այսօր վե՛ր մեղաց մերոց: Զի ոչ գոյ ՚ի ժամանակի յայսմիկ իշխան, մարգարե, և առաջնորդ. ոչ ողջակէզք՝ և ոչ զոհք՝ և ոչ պատարագք՝ և ոչ խունկք, և ոչ տեղի տալոյ երեսայրիս առաջի քո. և գտանել

զողոր-

զողորմութի՛ւն ի քէն, այլ անձամբք բիւրելովք՝ և հոգւովք տառապանաց ընդունելի լիցուք։ Իբրև զողջակէզս խոյոց՝ և զոչխարակաց՝ և իբրև զբիւրաւորս գառանց պարարտաց, այնպէս եղիցի պատարագս մեր այսօր առաջի քո. լինել կատարեալ զկնի քո. զի չիք ամօթ յուսացելոց ի քեզ։ Եւ արդ՝ գամք զհետ քո ամ սրտիւք մերովք. երկնչիմք ի քէն, և խնդրեմք զերեսս քո։ Մի յամօթ առներ զմեզ. այլ արա ընդ մեզ ըստ հեզութեան քում. և ըստ բազում ողորմութեան քում. Եւ փրկեա զմեզ ի սքանչելեացդ քոց. և տուր փառս անուան քում Տի։ Եւ յայսմօթ լեցին ամենեքեան՝ ոչ ցուցանեն չարիս ծառայից քոց. և ամաչեսցեն, յամ բռնութի՛ւն իւրեանց. և զօրանի՛ն նց խորտակեսցի։ Եւ ծանիցեն՝ զի դու ես Տի Ած միայն. և փառաւորեալ ի քո ամ տիեզերաց։ Եւ ոչ դադարէին ողք արիւնք զնո սպասաւորք թագաւորին՝ ի զհնոցն բորբոքելոյ, նաւթիւ, և ձիւթով, և վշով և ոսկով։ Եւ ելանէր դիզանայր բոցն ի վերոյ քան զհնոցն ի քառասուն և չինն կանգուն։ Եւ շրջէր՝ պատէր շուրջ զհնոցսն, և այրէր զորս գտանէր ի Քաղդեացւոց անտի։ Եւ հրեշտակ Ա՛յ էջ եկաց ընդ Ազարիանն ի հնոցի անդ. և թօթափեաց զբոց հրոյն ի հնոցէ անտի։ Եւ սրտի ի մէջ հնոցին իբրև զհով՝ որ ցօղագին շնչէցէ. և ոչ մերձենայր ամենևին հուրն ի նոս. ոչ տրտմեցուցանէր՝ և ոչ նեղէր զնոսա։ Յայնժամ երեքեանն իբրև ի միոջէ բերանոյ օրհնէին՝ և գովէին՝ և փառաւոր առնէին զԱ՛ծ՝ և ասէին։ Օրհնեալ ես Տի Ած հարցն մերոց, գովեալ՝ և այ-

ռաւել բարձրացեալ յաւիտեանս. և օրհնեալ է անուն սուրբ փառաց քոց. գովեալ՝ և առաւել բարձրացեալ յաւիտեանս: Օրհնեալ ես՝ի տաճարի փառաց սրբութեան քո. գովեալ՝ և առաւել բարձրացեալ յաւիտեանս: Օրհնեալ ես՝ որ հայիս յանդունդս. և նստիս՝ի քերովբէս. գովեալ՝ և առաւել բարձրացեալ յաւիտեանս: Օրհնեալ ես՝ի վրայ աթոռոյ արքայութեան քո. գովեալ՝ և առաւել բարձրացեալ յաւիտեանս: Օրհնեալ ես՝ի վրայ հաստատութեան երկնից. գովեալ՝ և առաւել բարձրացեալ յաւիտեանս: Օրհնեցէք ամ գործք Տն զՏր. օրհնեցէք՝ և բարձր արարէք զնա յաւիտեանս: Օրհնեցէք երկինք զՏր. օրհնեցէք: Օրհնեցէք հրեշտակք Տն զՏր. օրհնեն: Օրհնեցէք զօրք ամ, ՚ի վերոյ քան զերկինս զՏր. օրհնեցէք և բարձր: Օրհնեցէք ամ լուսատուիք Տն զՏր. օրհնեն: Օրհնեցէք արև և լուսին զՏր. օրհնեն: Օրհնեցէք ամ աստեղք երկնից զՏր. օրհնեն: Օրհնեցէք ամ անձրևք և ցօղք զՏր օրհնեն: Օրհնեցէք ամ հողմք զՏր. օրհնեն: Օրհնեցէք հուր և տապ զՏր. օրհնեն: Օրհնեցէք ցուրտ և տօթ զՏր. օրհնեն: Օրհնեցէք եղեամն և ձիւնաբեր զՏր. օրհնեն: Օրհնեցէք սառն և պարզ զՏր. օրհնեն: Օրհնեցէք պաղ և ձիւն զՏր. օրհնեն: Օրհնեցէք տիւք և գիշերք զՏր. օրհնեն: Օրհնեցէք լոյս և խաւար զՏր. օրհնեն: Օրհնեցէք ամպք և փայլատակունք զՏր. օրհնեն: Օրհնեցէ երկիր զՏր. օրհնեսցէ: Օրհնեցէք լերինք և բարձունք զՏր. օրհնեն: Օրհնեցէք ամ բոյսք երկրի զՏր. օրհնեն: Օրհնեցէք աղբիւրք զՏր.

օրհնե։ Օրհնեցէք ծովը և գետք զՏր. օրհնե։ Օրհնեցէք կէտք և ամ կայատաք՝ որք ի ջուրս զՏր. օրհնե։ Օրհնեցէք Թռչունք երկնից զՏր. օրհնե։ Օրհնեցէք ամ գաղանք՝ և անասունք զՏր. օրհնե։ Օրհնեցէք որդիք մարդկան զՏր. օրհնե։ Օրհնեսցէ Իսրայէլ զՏր. օրհնեսցէ և բարձր արասցէ զնա յաւիտեան։ Օրհնեցէք քահանայք զՏր. օրհնեցէք և։ Օրհնեցէք ծառայք Տեառն զՏր. օրհնե։ Օրհնեցէք հոգիք և հունչ արդարոց զՏր. օրհ։ Օրհնեցէք սիք և խոնարհք արուիք զՏր. օրհնեցէք՝ և բարձր արարէք զնա յաւիտեանս։ Օրհնեցէք Ղանիա, Ազարիա, և Միսայէլ զՏր. օրհնեցէք՝ և բարձր արարէք զնա յաւիտեանս։ Օ՛ի փրկեաց զմեզ ի դժոխոց՝ և ի ձեռաց մահու ապրեցոյց զմեզ. և միրկեաց զմեզ ի հնոցէս, և ի միջոյ բորբոքեալ բոցոյս. և ի միջոյ հրոյս փրկեաց զմեզ։ Խոհացարուք զՏնէ՝ զի քաղցր է՝ զի յաւիտեան է ողորմ նմ։ Օրհնեցէք ամ պաշտօնեայք Տեր զՏեն աստուածոց։ Օրհնեցէք՝ և գոհացարուք, զի յաւիտեան է ողորմ նորա։ 91։

Յաւէտ ելոյծ սուրբն, յորում վստի կայ հոգի ձեռն յեկեալն ի սուրբ խաչ ի յիւրում եկեալ հանապազ։ Ա՜ռ եբէ զՕրհնեցէք ամ գործքն տէառնն, զալերդ եբէն ռասղբ յայնիկ, ասէլ. Օրհնեցէք, գովեցէք, և բարձր արարէք զնա յաւիտեան։ Ա՜ռ ի խոտորման հարցն առաքեալն, առ խոտորեն քարչ յայնիկ գոչէ. Օրհնեա՛ տէր։ Ա՜ռ պարբերն հոպկ։

Օրինէ պէտքեան պատուիրեցին ինձ առաքեալքն առնել յարութիւն Տէրոջն։

Հարիւնաւոր մի։

Այսօր յարեաւ՝ի մեռելոց փեսայն անմահ և երկնաւոր. քեզ աւետիք խնդութեան հարսն՝ի յերկրի եկեղեցի. օրհնեա՝ի ձայն ցնծութեան ձէնդ քո Սիովն։ Այսօր անճառ լոյսն՝ի լուսոյ լուսաւորեաց զմանկունս քո. լուսաւորեա՛ և էմմ. քանզի յարեաւ լոյս քո Քն. օրհ։ Այսօր խաւարն անգիտութեան հալածեցաւ երրեակ լուսովն. և քեզ ծագեաց լոյս դիտութեան յարուցեալն՝ի մեռելոց Քն. օրհնեա։

Այսօր զատիկ մեր զնմամբ Քեի. արասցուք ուրախ ցնծութեամբ, նորոգեալք՝ի հնութենէ մեզաց ասելով. Քն յարեաւ՝ի մեռելոց։ Այսօր հրեշտակն լուսափայլ՝ի յերկինից իջեալ զարհուրեցոյց զպահապանսն, և որ կանանցն քարոզէր ասելով. Քն յա։ Այսօրնոր Եկ կոչեցեալք՝ի Քն. աղաւաղեալք արեամբ գառինն Աստուծոյ. պարեսցուք ընդ երկնայնոցն ասելով. Քն յա։

Այսօր մեծ աւետիք Ադամայ նախաստեղծին տուաւ. որի որ ընկնէր՝ լուսաւաւ նովաւ քեզ յարուցեալն Քն Աջ հարցն մերոց։ Այսօր ձայն աւետեաց Հրեայի դուշն լսելիս դատերքն իւղաբերք. տեսաք յարուցեալ զյարուցեալն քո զՔն Աջ հար։ Այսօր հրեշտակք յերկինից իջեալ տան զաւետիս մարդկան. յարեաւ խաչելեալն և յարուցեալ ձեռք ընդ ինքեան՝ Աջ հար։ Օրհնեցէք ամ

դոյնք

գործք Տ՚ն զՏր. օրհնեցէք և բա՛ձր արարէք զնա յաւիտեան։ Ա՚յսօր Տ՚ն մեր յարեաւ, եկա՛յք պարեսցո՛ւք ընդ հրեշտակս յաղթական երգով. օրհնեցէք։ Ա՚յսօր սիւն լուսոյ ծագեաց ՚ի վերայ ղեցւոյ յարուցեալն՚ի մեռելոց ՚Ա՚Ն. օրհնեցէք։

Ա՚ծածկին տաճար լուսոյ՝ որ մարմնով պարագրեալ անճառաբար ծնար զբանն Ա՚Ծ. զքեզ բարբանեալ մեծացուցանեմք։ Ուրախ լեր և բերկրեա՛ մայր և կոյս. քանզի ծնեալն՚ի կուսէդ՝ այսօր վերստին յարուցեալ ՚ի կոյս գերեզմանէն. զքեզ։ Ո՛նձա և զուարճացիր հարսն՚ի յերկրէ երկնից. քանզի այսօր երկնայնոցն իջեալ տային քեզ զաւետիս յարուցեալ միածնի որդւոյ քո. զքեզ։

Ա՚յսօր զպասեք չարչարանացն ելից Իսրայելի՝ փոխեցեր՚ի փրկութի՛ հոգւոց զատիկ նո՛ր յարուցեամբ քո ՚Ա՚Ն։ Ա՚յսօր ընդ արեանն օրինակին անբան զառանցն զնմանոյ՝ պարգևեցեր մեզ զառն Ա՚Ի զարիւնդ քո փրկական։ Ա՚յսօր ընդ անդրանկացն ապստութեան աղատեցեր զերեալն, պտուղ կենաց ննջեցելոց և անդրանիկ մեռելոց։

Ա՚յսօր հրեշտակք՚ի բարձունս ուրախանան ընդ մարդկան. որք իջեալ՚ի յերկինից տան զաւետիս աշխարհի. ցնծացէ՛ք այսօր ՚Ա՚Ն յարեաւ՚ի մեռելոց։ Ա՚յսօր զուարթուն՚ի վիմին խնկաբերից նո՛ր կանանցն փողեր ձայնիւ ցնծութեա՛ պատմել աշակերտացն ասելով. ցնծացէք։ Փառք ՚ի ՚ո՛ր։ Ա՚յսօր վիմին հաւատոյ և ՚ի յուսահանուս սիրելոյ՝ ընդ

ընդ հակառակս ընթացեալ՝ ի գերեզման յարու-
ցելոյն, զոր տեսանէ պատմեին՝ Ռա։ Այն և մեք
Հայսմ և մեք զանարձացեալք պայծառասցուք
տօնիւս. ըստ հաշտութեան Այ միմեանց արկցուք
գիրկս սիրով. և միաբան գոչեսցուք. Ռա յա-
րեաւ ի մեռելոց։

ՕՐԻՆ ՈրԹիՀ։

Այլ Աւետարանիս որ ըստ Մատթէոսի։
ԺԸ. 16։

Յետ յարութեան Տն մերոյ Յսի Ռին։

Ի սկ մեսասան աշակերտքն գնացին՝ ի Գալիլեա,
՝ի լեառնն՝ ուր ժամադիր եղև նոցա Յն։ Երբև տե-
սին զնա, երկիրպագին նմա. և ոմանք յերկուա-
ցան։ Եւ մատուցեալ Յն խօսեցաւ ընդ նս, և
ասէ. տուաւ ինձ ամ իշխանութիւն յերկինս և
յերկրի. ոտ առաքեալ զնս Հայր, և ես առա-
քեմ զձեզ։ Գնացէք այսուհետև աշակերտե-
ցէք զամ հեթանոսս. մկրտեցէք զնս յանուն
Հր, և Որդւոյ, և Հգւոյն սրբ։ Ուսուցէք նոց
պահել զամ՝ որ ինչ պատուիրեցի ձեզ. և ա-
հաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զամ աւուրս մինչև
՝ի կատարած աշխարհի։ ՀՈ։

Ռէնչ. Խնդրեսցուք։ Կեցո՛ Հայնէ։ Ընչ.
Ծագաւոր խաղաղութեան։ Հայր մեր։

Եւ ոչ յայլում խաղալ է։

ԿԻՐԱԿԻ
ՕՐԱՏԻԿ ՅԱՐՈՒԹԵՄԱՆ
ՏԻՆ ՄԵՐՈՑ ՅՈՒՐ ՔՈՒՐ։

—o—

Ի գիշերին հոլոմն է, և դնէ սրբուհին ի ձէ
բովոյկ յոպեանն։ ԵՒ ասէն Պաոնաձելով ոյ.
Դատեա Տր զայնոսիկ՝ որք դատին զիս։

Օրհնուիէ ոյ։

Ե ՅՈՐ ՅԱՐՆԱՒ
Ի մեռելոց փեսայն անմահ
և երկնաւոր քեզ. աւետիք
խնդութեան հարան Ի յերկրէ
եկեղեցի. օրհնեա Ի ձայն
ցնծութեան զՔ քո Աիոնէ։ Ընդ յաւր անճառ լոյսն Ի
լուսոյ լուսաւորեաց զմանկունս քո. լուսաւորեա
Ներսաղէմ, քանզի յարեաւ լոյս քո Ի Ռ. օրհ։
Ընդ յաւր խաւարն անդիտուէ հալածեցաւ երրեակ
լուսոյն. և քև ծագեաց լոյս դիտուէ յարուցեալն
Ի մեռելոց Ռ. օրհ։ Ի Dd Ընդ-

Ա՛յսօր զատիկ մեր զենմամբ Քրիստոսի արասցուք
տօն ցնծութեաւք նորոգեալք ի հնութենէ մեղաց
ասելով. Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց: Այսօր հրեշ-
տակն լուսափայլ ի յերկնից իջեալ զարհուրե-
ցոյց զպահապանսն. և նոքա կանանցն քարոզէր
ասելով. Քրիստոս յա:

Ընդ լուսանալ միաշաբաթիին կանխեցին կա-
նայքն ի գերեզմանն, ի խնկել զանապական
մարմինն: Եւ գտին զվէմն բարձեալ ի դրաց
գերեզմանին. և լուեալ բարբառ ի հրեշտակէն՝
եթէ յարեաւ Քրիստոս և խաչահանեաց զմահ, և
հանդիպեալ քո Տէր առաքելոցն և տուեալ ողջ-
ոյն կենդանարար, առաքեցեր զնոսա ի փրկութիւն
տիեզերաց:

Փառք յարութեանդ քո Տէր: Պատրանօք նախատ-
տեղծին մերկացաք ի լուսոյն, իսկ յարութեամբ
միածնիդ զգեցաք զանմահութիւն. փառք յա: Խա-
բանօք փայտին ճաշակեցաք զմահ, իսկ ի փայ-
տէն կենաց նորոգեցաք ամենեքեան. փառք
յա:

Ընդ կանայսն իւղաբերսն առ քեզ առաւօտեամբ
կենդանիդ յաւիտենից Քրիստոս. ընկալ և զմերս փա-
ռաւանակ խնկոյն զօրհնաբանութիւն: Խոնաւանակ եր
առաւաւոտ զսփարթնոյն գթութիւն քո մեզ հան-
դիպեացի յաւուրս գիտութեանդ միխիթարել զհոգիս
և լուսաւորել: Ընդ նոսին առաւարանութիւնդ քա-
րոզեսցուք զքո միայն զսքանչելիսդ. որ յա-
րեարդ ի մեռելոց ամենաղօր թագաւոր ան-
մահ:

Որ անճառ էութիւնդ օրհնս փառակից. հարչա-
րիլ մարմնով յանձն առեր վասն մեր. Քրիստոս
օրհ-

օրհնութիւն՝ի հրեշտակաց օրհնեալ ես Տէր։ Որ
էակդ ես ընդ Հօր և նոր Հոգւոյն, խաչեցաւ և
թաղեցար կամաւ Հօր մեր. մշտն։ Որ միա-
նագամ գալոց ես հայրենի փառաք ընդերկելով
ձեծապէս յարութիւն տիեզերաց. յամ արարա-

ծոց յաւիտենից օրհ։

Որ՝ի քրովբէական կառադ հանդչէս, այսօր ի- հգ
ջեր յերկինից՝ի դասս առաքելոյն որ Հոգի. օրհ-
նեալ ես թագաւոր անմահ։ Որ գնաս՝ի վէ-
թեւոց հողմոց, այսօր՝ի հրեղէն լեզուս բաժա-
նեալ հանգեար յառաքեալսն որ Հոգի. օրհ։
Որ խնամեա տեսչութիւն զոր զարարածս այսօր
եկիր՝ի հաստատել զնկեղեցի քո որ Հոգի.

օրհ։

Օ՜ հոգիս ծառայից քոց Աստ ընկալ՝ի դասս հե
անդրանկաց գրելոց՝ի յերկինս։ Ընկալ վէ սջ
զբանաւոր պատարագս՝ի մէնջ. և շնորհեա նջ
զիմոզութիւն գտանել յաւուրն յետնում։ Հաշ-
տեաց՝ի ձեռն որ մարմնոյ և արեան քո Տէր. և
պարգեւեա նջ դասիլ յաջակողմանն քում։ յ
Յարուցելոյն՝ի մեռելոց ընակտրան մայր և կոյս.
որ զինչեցեալս Ադամայ կենագործէ անապա-
կան. զքեզ մեծացուցանեմք որ օրհնեալդ ես՝ի
կանայս։ Արարողին երկնի և երկրի եղեր տա-
ճար և առագաստ, որ զինչեցեալսն մեր հրեղէն
նորոգէ. զքեզ մեծս։ Կերակրողին տիեզերաց
արբուցեր զքո որ զկաթն, որ զինչեցեալսն վե-
րստին նորոգէ, զքեզ։

Որ զանարատ բազուկս քո՝ի խաչին տարածե- խշ
ցեր Աստ Ած, և նշան յաղթութեան եւտուր մեզ.
ոտաւ զկեանս մեր պահեա։ Որ զաշխարհակե-

ցոյց բազկատարածումիդ խաչին քո Քրիստոս Աստուած, զաւազան զօրութեան ետուր մեզ սուղ։ Փառս Հօր։ Որ զմեռեալն ի ճաշակմանէ փայտին յանցանաց կենաց փայտիւն կենագործեցեր. սուղ։

Այժմ և հեղ։

Այսօր նոր Իսրայէլ կոչեցեալք ի Քրիստոս ազատեալք արեամբ գառինն Աստուծոյ. պարեսցուք ընդ երկնայնոցն ասելով. Քրիստոս յա։

Յաղթ. փառք հրաշափառ յարութեանդ։ Յաւիտեանս ի գիշերի։ Աղ. ի գիշերի և ի տունկչեան։

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։

Ողորմութիւնք Տեառն լի եղև երկիր. և բանիւ Տեառն երկինք հաստատեցան։

Նա Հոգւով բերանոյ նորա ամ զօրութիւնք նոցա։

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։

Յարեաւ Աստուած, և ցրուեցան ամ թշնամիք նորա։ փախեան ատելիք նորա յերեսաց նորա։

Փառք և երկր. այժմ և միշտ։

Պատք հրեշտակաց օրհնեն զքեզ Քրիստոս, ալէլուիա. մարդկան ազգ սաղմոսեն քեզ, ալէլուիա։

Յաղթան. ի գիշերի, և ի տունկչեան։

Յաւուրսդրան Հոգւոյ պէս։

Այսօր մեծ աւետիք Դամայ նախատեղծին տուաւ. արի որ ննջեաս՝ լուսաւոր եղև քեզ յարուցեալն Քրիստոս Աստուծ հարցն մերոց։ Այսօր ձայն աւե-

աւետեաց Հոգւոյն դուէն լսելիս պատերքն իւ-
ղաթերք. տեսաք յարուցեալ զյարութիւն քո
ՔՐԵ ԱՅ։ Ալսօր հրեշտակք յերկնից իջեալ
տան զաւետիս մարդկան. յարեաւ խաչելեալն
և յարոյց զձեզ ընդ ինքեան ԱՅ Հար։ Օրհնե-
ցէք ամ գործք Տն զՏր. օրհնեցէք և բարձր ա-
բարէք զնա յաւիտեան։ Փառս Հօր։ Ալսօր
Տիրն մեր յարեաւ, եկայք պարեսցուք ընդ հրեշ-
տակս յաղթական երգով. օրհ։ Ալլե՛ Հլղ։
Ալսօր սիւն լուսոյ ծագեաց ուր եկեղեցւոյ յա-
րուցեալն՝ի մեռելոց ՔՐԵ. օրհ։

ՄԵԾԱՒՈՐԱՑ ՊՂ։

ԾԱծին տաճար լուսոյ՝ որ մարմնով պարա-
գրեալ անձառաբար ծնար զբանն ԱՅ. զքեզ բա-
րեբանեալ մեծացուցանեմք։ Փառս Հօր։ Ու-
րախ լեր և բերկրեա մայր և կոյս. քանզի ծնեալն
՝ի կուսէդ՝ այսօր վերստին յարութիւն ծնաւ՝ի կոյս
դերեզմանէն. զքեզ։ Ալլե՛ Հլղ։ Ցնծա և
զուարճացիր Հարան՝ի յերկրէ երկնից. քանզի
այսօր երկնայնոցն իջեալ տային քեզ զաւետիս
յարութեն միածնի Որդւոյ քո. զքեզ։

ԻՒՂԱԲԷՐԱՑ ԱՒԵՏԱՐԱՆ ՅՈՎՀ. Ե. 1։

Ա՛ի միաշաբաթօն. վերջ. 18. ասաց ցնծ։

ՀՊՈ ԼԵՒԵ։

Փառք յարութեանդ քո Տէր ոչ դադարեցայց։

ԴՆԵՂԷԼ։

Լուսապայծառ հրեշտակն նստեալ՝ի դերեզ-
մանին։ Նա աւետեր կանանցն յարեաւ ԱՅ։

Աղբեա՛ պէ։

Ա՛յսօր զգաստէք չարչարանացն եղեց Խրոյնէ փոխեցեր՛ի փրկութիւն հոգւոց զատիկ՝ որ յարու- թիւն քո Ա՛ռ։ Փառ՝ Հօր ։ Ա՛յսօր ընդ արեանցն օրինակին անբան գառանցն զենմանց՝ պարգեւ- ցեր մեզ գառն Ա՛յ զարիւնդ քո փրկական ։ Ա՛յծ՛ Ա՛ռ ։ Ա՛յսօր ընդ անդրանկացն ազա- տութիւն ազատեցեր զգերիւալն՝ պատուղ կենաց ննջեցելոց , և անդրանիկ մեռելոց ։

Տէ յերկինդ պէ։ ~~յարի՛ գնովն պատան ամենեկան~~ հոմանեան գիծեան ։

Ա՛յսօր հրեշտակք՛ի բարձունս ուրախանան ընդ մարդկան ։ որք իջեալ՛ի յերկինից՝ տան զաւե- տիս աշխարհի ։ ցնծացէք այսօր՝ Ա՛ռ յարեաւ՛ի մեռելոց ։ Ա՛յսօր զուարթունն՛ի վիմին խաղա- բերից՝ որ կանանցն փողեր ձայնիւ ցնծութեի՝ պատմել աշակերտացն ասելով ։ ցնծացէք ։ Փառ՝ Հօր ։ Ա՛յսօր վիմին հաւատոյ , և Յովհաննու սր- բելոյ ընդ հակառակ ընթացեալ՛ի գերեզման յարուցելոյն ։ զոր տեսեալ պատմէին ։ Ա՛ռ ։ Ա՛յծ՛ Ա՛ռ ։ Ա՛յսօր և մեք զուարճացեալք պայ- ծառասցուք տօնիւս ։ ընդ հաշտութեն Ա՛յ մի- մեանց արկցուք գիրկս սիրով ։ և միաբան գոչես- ցուք ։ Ա՛ռ յարեաւ՛ի մեռելոց ։

Ա՛ռաւօտու նպէ ։

Ո՛ յարութի՛ն ջնորհեսցուք ։ զնորհեսցուք մեռոց օրհնեսցուք զյարութի՛ն ։

Յարեաւ Ա՛ծ ։ ցրուեցան թշնամիք նորա ։

Փառ՝

~~Ի Ռաբող. Ընասցուք. խոնարհ։~~

ՕՀԻՆ ԱՀ ԸՆԴԻՆ ԳՔԻՆԱՆ ՏԻՐԱՆ, Ե ԵԼԱՆԻՆ Ի ԳՈՒԱՆ ԼԻՆԵԼՈՒԹԻՆ ԽՆԱՅԵԼ, Ե ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԼ, ~~ԶՆԱՀԱՆ Ե ՈՒՐԱԽԱՆԱՅԵԼ։~~ Ե- ԱՅՈՍՆԻՆ

Ընտրեալ ոյ։

ԱՅՍՕՐ ՀԱՐԵԱԼ Ի ՄԵՌԵԼՈՑ ՎԵՏԱՅՆ ԱՆՄԱՀ Ե ԵՐԿՆԱԻՈՐ. ՔԵԶ ԱՒԵՏԻՔ ԽՆԴՈՒԵՑԵ ՀԱՐԱՆ Ի ՅԵՐԿՐԻՔ ԵԿԵՂԵՑԻ. ՕՐՀՆԵԱ Ի ՁԱՅՆ ՅՆԾՈՒԵՑԵ ՁՔ ՔՈ ԱԻՈՒՆ։ ԱՅՍՕՐ ԱՆՃԱԼ ԼՑԱՆ Ի ԼՈՒՍՈՅ ԼՈՒՍԱՒՈՐԵԱՑ ՁԱՆԿՈՒՆԱ ՔՈ. ԼՈՒՍԱՒՈՐԵԱ ԱՐՈՒ- ԱԱՂԵՄ, ՔԱՆԶԻ ՅԱՐԵԱԼ ԼՑԱՑ ՔՈ ՏՒՆ. ՕՐՀ։ ԱՅՍՕՐ ԽԱՒԱՐՆ ԱՆԴԻՏՈՒԵՑԵ ՀԱԼԱԾԵՑԱԼ ԿՐ- ԵՒԱԿ ԼՈՒՍՈՒՆ. Ե ՔԵԶ ԾԱԳԵԱՑ ԼՑԱՑ ԴԻՏՈՒԵՑԵ ՅԱՐՈՒՑԱՆՆ Ի ՄԵՌԵԼՈՑ ՏՒՆ. ՕՐՀ։

Սաղմոս կԲ։

ՎՐԵԶ ՎԱՅԼԵՔ ՕՐՀՆՈՒԵՑԵՔ ԱՀ Ի ԱԻՈՒՆ. Ե ՔԵԶ ԱՍԱՑԻՆ ԱՂՕԹՔ ԱՅԴԵՄ։

ԼՈՒՐ ԱՂՕԹԻՑ ԽՄՈՑ, ԶԻ ԱՒ ՔԵԶ ՀԱՄ ՄԱՐՄԻՆ ԵԿԵՍՑԷ։

ԱՆՁՔ ԱՆՕՐԻՆԱՑ ՂՕՐԱՑԱՆ Ի ՎՐ ՄԵՐ. ԶԱՄԲԱՐՁԱ- ՏՈՒԵԼԻՍ ՄԵՐ ԴՈՒ ՔԱՒԵՍՑԷՍ։

ԱՐԱՆԻ ՂՕՐՍ ԸՆՏՐԵՑԵՐ Ե ԸՆԿԱԼԱՐ. Ե ԲՆԱԿԵՍ- ՑԵՆ Ի ԴԱՒԻԹԱ ՔՈ։

ԼՑՑՈՒՔ ՄԵՔ Ի ԲԱՐՈՒԵՑԷ ՏԱՆ ՔՈ. ՏՈՒՐՔ Է ՏԱ- ՃԱՐ ՔՈ՝ ԱՔԱՆՉԵԼԻ ԱՐԴԱՐՈՒԵՑԷ։

ԼՈՒՐ ՄԵՂ ԸՆԴ ՎԻՐԿԻՉ ՄԵՐ, ՅՈՅՍ ՀԱՄ ԾԱՂԱՑ ԵՐ- ԿՐԻ, Ե ՈՐ Ի ԾՈՎ ՀԵՌԻ։

Ո պատրաստէ զերկինս զօրութիւն իւրով, զեր-
ցեալ է զօրութիւն։
Ո խռովեցուցանէ զմեծութիւն ծովու. և զձայն ա-
լեաց նորա ցածուցանէ։
Խռովեսցին հեթանոսք, և երկիւղեն բնակիչք
երկրի ի նշանաց քոց։
Ելս առաւօտու և երեկոյս զուարճասցին. հայե-
ցար յերկիր. արբեցուցեր զնա, և բազում ա-
րարեր զմեծութիւն նր։
Գետն Այ լի եղև ջրովբ. պատրաստ արարեր
զկերակուր նր, զի այսպէս է պատրաստութիւն։
Ջակօս նր արբեցուցեր, և բազում արարեր
զարմտիս նր։
Ի ցօղել նց զուարթ եղիցի բոյս նր. օրհնեսցի
պսակ տարւոյ քաղցրութեանդ քոյ։
Դաշտք քո լցցին պարարտութիւն. պարարտասցին
գեղեցկութիւնք անապատի։
Խլուրք զջնծութիւն զգեցցին, և զգեցցին խոյք
մաքեաց։
Հովիտք բազում արասցեն ցորեան. աղաղա-
կեսցեն և օրհնեսցեն։

Ընթերցուած ի Վարդոց առաքելոց։
ա. Ի։

Զբանն առաջին՝ զոր արարի վե ամի ո Թէո-
փիլէ. զոր սկսաւ Յս առնել և ուսուցանել.
մինչև յօրն պատուիրելոյ առաքելոցն ի ձեռն
Հոգւոյն սրբոյ. զորս ընտրեացն, և վերացաւ։ Որոց
յանդիման կացոյց զինքն կենդանի յետ չարչա-
րանացն իւրոց ի բազում արուեստս՝ յաւուրս
քառասուն երևեալ նց՝ և ասել վե արքայութենն
Այ։

Ես։ Նա՛ի հաղորդել ընդ նա հաշիւ, պատուհէր տայր նմ՝ այնմ մի մեկնել, այլ սպասել աւետեացն Հոգւոյ՝ զոր լուարուքն յինէն։ Ովհ Յովհաննէս մկրտեաց՛ի ջուր. այլ դուք մկրտիցիք՛ի Հոգին սո, ոչ յետ բազում ինչ աւուրցս այսոցիկ։ Նա՛ նիք մատուցեալ Հարցանէին զնա՝ և ասէին. Տէր եթէ՛ ի ժամանակի աստ յայսմիկ հաստացանելոյ իցես զարքայուն Իսրայելի։ Նա՛ սէ ցնս. ոչ է ձեզ գիտել զժամս և ժամանակս, զոր Հայր եդ յիւրում իշխանութեն, այլ առնիք զօրութի՛ ի հասանել Հոգւոյն սրբոյ՛ ի վր ձեր. և եղիջիք ինձ վկայք Երուսաղէմ և յամ Հբեստանի և՛ ի Սամարիա, մինչև՛ ի ծագս երկրի։ 8։

Ալելուիա. ալելուիա. ալելուիա։

Սաեալ կայնի ոտք մեր առ դրանս քո Երուսաղէմ։

Ողնի՝ Որթիւ։

Սկիզբն Հետաքրանիս որ ըստ Աստուածոյ։

Ժէ. 2։

Ա ես յարութե՛ն Տն մերոյ Յես Քի՛ ի։

Նա ընդ առաւօտս մեծաշաբաթուն գան՛ի գերեզմանն ընդ արեւագալն, և ասէին ցմիմեանս, ո՞վ թաւալեցուսցէ մեզ զվէմն՛ ի գրաց գերեզմանին։ Նա՛ հայեցեալ տեսին՝ զի թաւալեցուցեալ էր զվէմն՛ ի գերեզմանէն. քանզի էր մեծ յոյժ։ Նա՛ մտեալ՛ ի ներքս՛ ի գերեզմանն՝ տեսին երիտասարդ մի զի նստեալ ընդ աջմէ կողմանէ՝ զգեցեալ պատմուճան սպիտակ, և զարհուրեցե-

ըեցան: Նա ասէ ցնա. Մի երկնչիք, դուք խնդրիք զնազովելոցդ զնաչելեան, յարեաւ՝ չէ աստ. ահաւադիկ տեղին՝ ուր եդին զնա: Այլ երթայք ասացէք ցաշակերտս նր՝ և ցՊետրոս, եթէ ահա յառաջագոյն երթայ քան զձեզ 'ի Գալիլեա, անդ տեսանիցէք զնա՝ ոյն ասացն ձեզ: Նա իբրև լուան՝ ելին և փախեան 'ի գերեզմանէն. քանզի զահի հարեալ էին. և ոչ ումեք ինչ ասացին, զի երկնչէին: 8:

~~Եւ յաւուրսն 'ի յառաջանն կոչէր և ասէր ցնոսա ելանել ի Երուսաղէմ, և տառապանս՝ նախնեաց հոգելոցս առեալ զբազում'ի պրակս:~~ Նա շուրջ գալով գնեղէցեաւն, ասէն շարեան յոտեն յայնէ մի ի զաւակէն փէր յերկինքէն, և կարծրան 'ի չորս կողմն եկեղեցւոյն զնազովելոցն գոհանան:

Աւետեան շարեան այ:

Ընդ լուսանալ միաշաբաթին կանխեցին կանայք 'ի գերեզմանն, 'ի խնկել զանապական մարմինն: Նա գտին զվէմն բարձեալ 'ի դրանց գերեզմանին, և լուեալ բարբառ 'ի հրեշտակէն՝ եթէ չարեաւ Քն և խափանեաց զմահ: Նա հանդիպեալ քո Տէր առաքելոցն և տուեալ ողջոյն կենդանարար առաքեցեր զնս 'ի փրկութիւն տիեզերաց:

ՕՐԵՔ ՈՐԹԻՒ։ ԳՐԵՊ ՅՈՐԻՆԵԼ ԿՐԵՊ։

ՍԻՍ ԵԼԵԱԶԱՐԻՑ ՈՐ ԷՐ ՅՈՒԼՀԱՆՆԱՒ։
ԳԼՒ. 38։

Ա՛Ր ԹԱՂՄԱՆ ՏԻՆ ՄԵՐՈՅ ՅԵՒ ՎՐԱՆ։

Յետ այսորիկ աղաչեաց զՊիղատոս Յովսէփ որ Արիմաթեայ էր աշակերտ Յիսուսի՝ վասն ահին հրէից, զի բարձցէ զմարմինն Յիսուսի։ Եւ հրամայեաց Պիղատոս եկն և եբարձ զնա։ Եկն և Նիկոդեմոս՝ որ եկեալն էր առ Յիսուս ի գիշերի զառաջինն, և բերեր զմեռուս խառն ընդ հալոձէս՝ իբրև լաւերս հարիւր։ Եւ առին զմարմինն Յիսուսի, և պատեցին կտաւովք՝ ինկովք հանդերձ, ոյժ օրէն էր հրէից պատել։ Եւ էր ի տեղւոջն յորում խաչեցաւ՝ պարտէզ, և ի պարտիզի անդ գերեզման նոր, յորում ոչոք երբէք էր եդեալ։ Ընդ վասն ուրբաթուն հրէից՝ զի մօտ էր գերեզմանն՝ եդին զՅն։ 42։

ԵՒ ԷԲԼԱՆ ՅԱԲԽՈՒՆԱՆ ԿՈՂՄՆ, ԱՒԵԼՈՎ
ԱՐՁԱՐԵՐ ՇՈՒԱԿԱՆ ԱՒ։

Առաքեցար ի Հօրէ քանզ Ընծ ի փրկութիւն ազգի մարդկան. օրհնեմք զքեզ որ Ընծ ի գերեզման իջեր Թագաւոր անմահ՝ և ի Հօրէ ոչ մեկնեցար. օրհ ի յերրորդ աւուր յարեար ընծայեսն՝ և ի յերկինս համարձար. փառք յաջ բուլեն քո Տէր. օրհ։

—o—

ՕՐԻՆ՝ ՈՐԹԻՒ։ ԴԻՊ ՅԱՅԵՆԱՒՈՐ ԿՈՉԻ։

Սեղ Աւետարանիս որ ըստ Ղուկասու։
ԿԷ. 50։

Ասան Թաղման Տէր մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։

Եւ ահա այր մի անուն Յովսէփ. որ էր նախարար՝ այր բարեգործ և արդար. սա չէր միաբանեալ ընդ խորհուրդս և ընդ գործս նոցա. Արիմաթեայ քաղաքէ հրէից, որ և ինքն իսկ ակն ունէր արքայութեանն Աստուծոյ։ Սա մատուցեալ առ Պիղատոս՝ խնդրեաց զմարմինն Յիսուսի։ Եւ իջուցեալ զնա՝ պատեաց պաստառակալաւ, և եդ՚ի կռածոյ գերեզմանին. ուր էր ընաւ զոք եդեալ։ Եւ օրն էր ուրբաթ, և շաբաթ լուսանայր։ Եւ երթային զհետ նորա կանայք՝ որ եկեալ էին ընդ նմա՚ի Գալիլեայ. տեսին զգերեզմանն, և որպէս եդաւ մարմինն նորա։ Դարձան, և պատրաստեցին խունկս և իւղս. և՚ի շաբաթին հանգարտեցին ըստ պատուիրանին։ Կ6։

Եւ գան՚ի հարթաւայրն կողմն ասելով
Երկրորդ շաբաթան էր։

Եւ գերեզման զո կանխեցին կանայք, զիւղս և զխունկս բերին՚ի պատիւ թաղման զո, զի զմեղսք զհոտացեալս վերածեր՚ի կեանս։ Փոխանակ իւղոյն զհաւատս անբիծս՝ և զաղաչանս մեր ընդ առաւօտեան կանխեցն ընկալ. որք զողջոյն կենաց լուան Հայրի ունկամբն։ Հատուս աւետիս առաքելոցն՝ յարեաւ յարուցիչն մեր՝ աւերեաց զգժոխս, և զքնշնամին կապեաց՚ի յանդոյն կապանս։ ՕՐԻՆ՝

ՕՐԻՆ՝ ՈՐԹԻՒ։ ԴԷՊ՚Ի հարս երկրի։

Այլ աւետարանիս որ ըստ Մարկոսի։
ԺԶ. 42։

Վասն թաղման Տ՚ն մերոյ Յի՚ Ք՚ի։

Եւ իբրև երեկոյ եղև՝ քանզի ուրբաթ էր՝ որ
՚ի շաբաթն մտանէր, եկեալ Յովսէփ որ Ա-
րիմաթեայն էր՝ այր պարկեշտ նախարար, որ և
ինքն իսկ ակնունէր արքայութեն Ա՚Ի. համար-
ձակեցաւ՝ եմուտ առ Պիղատոս, և խնդրեաց
զմարմինն Յի՚։ Եւ Պիղատոս զարմացաւ թէ
այնչափ վաղ մեռաւ։ և կոչեցեալ առ ինքն զհա-
րիւրապետն, եհարց զնա և ասէ՝ թէ արդարև
այնչափ վաղ մեռաւ։ Եւ իբրև ստուգեաց ՚ի հա-
րիւրապետէ անտի, շնորհեաց զմարմինն Յովսե-
փայ։ Եւ Յովսէփ գնեաց կտաւ՝ և իջուցեալ
զնա պատեաց կտաւովն, և եդ ՚ի գերեզմանի,
զոր էր փորեալ ՚ի վիմի. և թաւալեցոյց վէմ մի
՚ի դուռն գերեզմանին։ Իսկ Մարիամ Մագդա-
ղենացի՝ և Մարիամ Յակովբայ՝ և Յովսեայ,
տեսին զտեղին ուր եդաւ։ Եւ իբրև անց շա-
բաթն, Մարիամ Մագդաղենացի՝ և Մարիամ
Յակովբայ և Սողովմէ՝ չոքան պատրաստեցին
խունկս, զի եկեսցեն օծցեն զնա։ ԺԶ. 1։

Եւ գան ՚ի հիւսիսային կողմն, ասէլ՝
Ազրւրդ շրջոյն ԹԼ։

Զո յարութեդ փառք վայելէ երկայնամիտ
Տ՚ր։ Օրհնեալ է քո յարութիդ Ա՚Ծ՝ որ զմահ
մահու ծանուցեր քոյին կամաւոր մահուամբդ.

քո։

քո: Վաչուանն ահեղ հրեշտակին ի վիմին որ քարոզէր առ նը կանայսն. յարեաւ Տէրն ի մեռելոց. քո յարուս:

Օձնէ Որմիւ: Դէպ ի հլուխ կոպրտ:

Սկ աւետարանիս որ ըստ Մատթէոսի: եէ. 57:

Ո՞ թաղման Տ՚ն մերոյ Յեի Քի:

Եւ իբրև երեկոյ եղև, եկն այր մի մեծատուն Արիմաթեայ՝ որում անունն էր Յովսէփ. որ և աշակերտեցաւ իսկ Յեի: Այս մատուցեալ առ Պիղատոս, խնդրեաց զմարմինն Յեի. յայնժամ Պիղատոս հրամայեաց տալ զմարմինն: Եւ առեալ զմարմինն Յովսէփ՝ պատեաց նը կտաւովք, և եդ ի նոր գերեզմանի՝ զոր փորեաց ի վիմի. և թաւալեցուցեալ կափարիչ դրան գերեզմանին վէմ մի մեծ՝ գնաց: Էին էր Մարիամ Մագդաղենացի՝ և միւս Մարիամն, նստէին հանդէպ գերեզմանին: Եւ ի վաղիւ անդր՝ որ է յետ ուրբաթին, ժողովեցան քահանայապետքն և փարիսեցիքն առ Պիղատոս, և ասեն՝ Տէր, յիշեցաք զի մոլորեցուցիչն այն ասէր՝ մինչ կենդանին էր. թէ յետ երից աւուրց յառնեմ: Արդ՝ հրամայեա զգուշանալ գերեզմանին մինչև ցերկս աւուրս, գուցէ եկեալ աշակերտքն գիշերի՝ գողասցեն զնա. և ասիցեն ժողովրդեանն, թէ յարեաւ ի մեռելոց, և լինիցի յետին մոլորութիւնն չար քան զառաջինն: Ասէ ցնա Պիղատոս. ունիք զզօրականն, երթայք զգուշացարուք ոյզ և գիտէք: Եւ նոքա երթեալ զգուշացան գերեզմանին,

նին, և կնքեցին զվէմն հանդերձ զօրականօքն։

66։

Ի ՕՐՍ ԱՌԱՋԻՆ ՇԱԲԱԹԻ
Շարական խաչի այ։

Որ զանարատ բազուկս քո՛ի խաչին տարածեցեր Քրիստոս Աստուած, և նշան յաղթութեանետուր մեզ. սովաւ զկենանս մեր պահեա։ Որ զաշխարհակեցոյց բազկատարածութեի խաչն քո Քրիստոս, պատուական զօրութեն եետուր մեզ. սով։ Որ զմեռեալն ի ճաշակմանէ փայտին յանցանաց՝ կենաց փայտիւն կենագործեցեր. սով։

ՕՐԻՆԿ ՍԱՂՄՈՍ Ը։

Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց, և եետուր ուրախութեի սրտից մերոց։

Ի կարդալ իմում լուսաւ ինձ Աստ ըստ արդարութեն քո՛ի նեղութեէ ինձ անդորր արարեր, ողորմեա՛ ինձ, և լուր աղօթից իմոց։

Որդիք մարդկան մինչև ե՞րբ էք խստասիրտք, ընդէր սիրէք զնանրութի՛ն, և խնդրէք զստուի՛ն։

Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց, և եետուր ուրախութեի սրտից մերոց։

Ի կարդալ իմում լուսաւ ինձ Աստ ըստ արդարութեն քո՛ի նեղութեէ ինձ անդորր արարեր, ողորմեա՛ ինձ, և լուր աղօթից իմոց։

Որդիք մարդկան մինչև ե՞րբ էք խստասիրտք, ընդէր սիրէք զնանրութի՛ն, և խնդրէք զստուի՛ն։

Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց, և եետուր ուրախութեի սրտից մերոց։

Ի կարդալ իմում լուսաւ ինձ Աստ ըստ արդարութեն քո՛ի նեղութեէ ինձ անդորր արարեր, ողորմեա՛ ինձ, և լուր աղօթից իմոց։

Որդիք մարդկան մինչև ե՞րբ էք խստասիրտք, ընդէր սիրէք զնանրութի՛ն, և խնդրէք զստուի՛ն։

Յանեցարուք և ա՛ի մեղանչէք. զոր ինչ ասէք ի սիրտս ձեր, յանկողինս ձեր զղջացարուք։

Պատուցէք պատարագս արդարութե՛ն, և յուսացարուք ի Տէր։

Բազումք ասէին, թէ ո՞ ցուցցէ մեզ զբարութի՛ն Տե՛ն. Նշանեցաւ ի՛ մեզ լոյս երեսաց քոց, և եետուր ուրախութեի սրտից մերոց։

'ի պղծոյ ցորենոյ՝ գինւոյ՝ ձիթոյ իւրեանց լցու-
ցեալ ընծան։

Խաղաղութիւն ձեզ և սոյն ննջեցելոցդ և զար-
թնելոցդ, որ դու Տէր միայն առանձին յուսով
քո բնակեցուցեր զնոսա։

Օրհնէ Որթիւ։

Սկս Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու։
Կէ. 16։

Ի խաչելութենէ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։

Յայնժամ եւս գնաց (Պիղատոս) 'ի ձեռս նոցա, զի
'ի խաչ հանիցէ։ Եւ նոքա առեալ տանէին գնա.
և բարձեալ էր ինքնին զխաչափայտն, և ելանէր
'ի տեղին՝ որ անուանեալ էր գագաթան, և կո-
չէր եբրայեցերէն Գողգոթա. ուր և 'ի խաչն
իսկ հանին գնա, և ընդ նմա երկուս ևս այլս աս-
տի և անտի, և 'ի միջի զՅիսուս։ Գրեաց և տախտակ մի
Պիղատոս, և եդ 'ի վերայ խաչին. և էր գրեալ. Յի-
սուս Նազովրեցի՝ թագաւոր հրէից։ Զայն տախտակ
ընթերցան բազումք 'ի հրէից, զի մօտ էր 'ի
քաղաք անդր տեղին՝ ուր խաչեցաւն Յիսուս. և էր
գրեալ եբրայեցերէն, դաղմատերէն, և յունա-
րէն։ Ասեն ցՊիղատոս քահանայապետքն հրէից.
մի գրեր թագաւոր հրէից. այլ թէ նա ասաց՝ Թա-
գաւոր եմ հրէից։ Պատասխանի ետ Պիղատոս,
ղոր ինչ գրեցի՝ գրեցի։ 22։

Ելս ասի չէ. Եւ ևս խաղաղութիւն։ Ա՛ն 'ի վե-
րուստ։ Եւ ընդ ոգւոյդ քո և ընդ ամենայն
ընտրեալսդ քոյս։

Օրհնէ

Ջնին՝ յարդ. Սր խաչիւս։ Ընդ. Պահպանեաւ։

Եւ ապա եկեալ՝ ի գերեզմանս և ասէն

Յոհաննաւոյ։

Բանզի յարեաւ՝ ի մեռելոց Ըն Ջ՛ յաւիտենից արարիչ, և յարութիւն ազգի մարդկան. զոր օրհնեն անդադար զխնամօրութիւնք հրեշտակայ, և ամ զաշարհաւնք երկնից, ընդ որս գոչելով ասեմք. փառք սուսկալի յարութիւն քո Տէր։

Կամ ալ Ապաղաւս Յոհաննաւն ասէ։

Յորժամ եկեալ կենարարն՝ ի գերեզմանն Պազարա՝ յորժամ եկեալ կենարարն՝ ի գերեզմանն Պազարա՝ աւետաւոր ձայնիւն աղաղակեր ասելով. Պազարէ՝ արի ել արտաքս։ Իսկ մեռեալն՝ ի գերեզմանէն յարեաւ. և նոյն ինքն զանմահութիւնն զարգևան ետ սիրելոյն. և ամենայն ձայնիւն՝ ի գերեզմանէն կոչեաց. մեր և մանկունք Երբայեցւոց ոստովք օրհնէին զանմահ թագաւորութիւնն քո. ովսաննա օրհնեալ է գալուստ քո՝ օրհնութիւն՝ ի բարձունս. օրհնեալ որ գայդ ես անուամբ Տն։

Հաղթական պն։

Ես միածինն անմահութեանց պարգևատուն և բևեցաւ մեզ՝ խափանեաց զգօրութիւնն մահու։ Հղմամբ արտասուաց Մարիամու և Մարթայի անկեալ առ ոտն Տն, խնդրեին զնորոգումն հնգօրն։ Յանիւ բանն Ըն կենագործեաց զՎա-

իր Ես զարտ

ա— Ապա դառնան՝ ի դրան արեւելեան հարաւակողմն. խոտրէ սրբոցն Հռիփսիմեայ. ինդր խաղաղութիւն. Հայր Ար։

զարտս ի թաղմանէ. և եկեալ արտաքս անապա-
կան։

Ա Ի ու ծաղիկ անթառամ՝ տոհմի սեռիս մարդկու-
թեան. և շառաւիղ օրհնութեանն՝ նախնւոյ ծնո-
ղին մեր քնութեան. բարեխօսեա միածնին՝ Ընծա-
յին մայր բանին։ Լրկնաւոր արքային՝ եղեր տա-
ճար ըստ երգողին. յանկարծակի փեսային՝ ի յա-
ռագաստ բազմեալ քոյին. քար։ Օրըք երկնից
անմարմնոց՝ իմանալեացըն զընծարինոց. իջեալ
յերկնից ի յերկիր՝ ապաստարել մեծ արքային.
քար։

Ե Ւ յսօր նշան յաղթող երևեալ ի յերկրի պայ-
ծառայոյց զտիեզերս. զեն յաղթութեան եառեր
զխաչ քո Տէր ապրեցուցանել զմեզ ի պատրա-
նաց թշնամւոյն։ Փայտ կենաց կանգնեալ ի մէջ
տիեզերաց՝ յոյս և ապաւէն ազգի մարդկան. սա
պահեսցէ զմեզ յամէ վտանգից մերոց. ապրե։
Փառք Հօր։ Յաղթող զօրութիւն խաչի քո պա-
հեա զմեզ Քրիստոս Ընծ, որ տարածեցեր զձեռս քո
ի նմա. և լուծեր զկնիք դատապարտութեան յան-
ցանաց մերոց. ապրե։

Ա յժմ և յեղս։

Ի հարկանել փողոյ հրեշտակապետին մեծի, ի
բանալ գերեզմանացն զարթիցեն մեռեալքն ա-
նապական մարմնով. զարդարին ընդ առաջ քո
Տէր. զապաւինեալն ի քեզ զհոգիս ննջեցելոց
մեր քնկալ յանտրտում ի կեանսդ. որ օրհնիս
եւդով ի հրեղէն զընծարինոցն։

Սաղմոս ճԼԵ. հայնէ։

Աղիցին ականջք քո՛ի լսել ձայնի աղօթից իմոց։

Ա՛ն խոտոց կարդացի առ քեզ Տէր, Տէր լուր ձայնի իմում։

Աղիցին ականջք քո՛ի լսել ձայնի աղօթից իմոց։

Թէ զանօրէնութիւնս քննես Տէր. Տէր ո՞ կարէ կալ առաջի քո. զի՛ի քէն է քաւութի՛ւն։

Վն անուան քո համբերի Տէր. համբեր անձն իմ բանի քում. յուսացաւ անձն իմ՛ի Տէր։

Ի պահէ առաւօտու մինչև յերեկոյ. ի՛ պահէ առաւօտու յուսացաւ Իսրայէլ՛ի Տէր։

Ի Տէնէ է ողորմութի՛ւն բազում. ի՛ նմանէ է փրկութիւն. և նա փրկեսցէ զ Իսրայէլ յամ նեղութեանց նորա։

ՕՐԻՆ ՈՐՔԻՒ։

Սկիզբն Աւետարանիս որ լսեսցի Յովհաննու։

ՀՒ. Ի։

Վն փառաց Տէն մերոյ Յեսի Քրիստի։

Ա՛յս էր ոմն հիւանդ Ղազարոս՛ի Բեթանիա, ի գեղէ Մարեմայ, և Մարթայի քրոջ նր։ Եւ այն Մարիամ էր որ օծ զՏէրն խադով և ընչեաց զոտս նր հերով իւրով. որոյ եղբայրն Ղազարոս հիւանդ էր։ Առաքեցին առ նա քոյրքն նր՝ և ասեն. Տէր՝ ահաւասիկ զոր դուն սիրէիր՝ հիւանդացեալ է։ Իբրև լուաւ Յն, ասէ. այն հիւանդութի՛ւն չէ՛ի մահ, այլ վն փառացն Աւ. զի փառաւո՛ր լեցի որդի Աւ այնմիկ։ Եւ սիրէր Յն

պԱարթամ և զքոյր նր պԱարիամ, և պՂազար։ Իբրև լուաւ Թէ Հիւանդացեալ է, զտեղի կալաւ անդէն ուր էին՝ աւուրս երկուս։ Ապա յետ այնորիկ ասէ ցնա. եկայք երթիցուք միւսանգամ 'ի Հրէաստան։ Ասեն ցնա աշակերտքն, ռաբբի՝ այժմ ևս խնդրէին զքեզ Հրէայքն քարկոծ առնել, և դարձեալ երթաս անդրէն։ Պատասխանի ետ Յն. ոՉ երկոտասան ժամ է աւուր. եթէ ոք գնայ 'ի տուընջեան՝ ոչ գայթագղի, զի զլոյս աշխարհիս այսորիկ տեսանէ. ապա Թէ ոք գնայ գիշերի՝ գայթագղի, զի լոյս ոչ գոյ ընդ նմա։ Զայս իբրև ասաց, յետ այսորիկ ասէ ցնա. Ղազարոս քարեկամ մեր ննջեաց, այլ երթամ զի զարթուցից զնա։ Ասեն ցնա աշակերտքն. Տէր՝ եթէ ննջեաց՝ ապա ապրի։ Էր Յն զի մահուն նր ասէր. նոքա այսպէս Թուեցաւ՝ Թէ զննջելոյ քնոյն ասէ։ Յայնժամ ասէ ցնա Յն յայտնապէս։ Ղազարոս մեռաւ. և ես ուրախ եմ զի ձեր, զի դուք հաւատասջիք ինձ, զի ես չէի անդ. բայց արդ՝ եկայք երթիցուք առ նա։ Ասէ Թովմաս՝ անուանեալն երկուորեակ՝ ցաշակերտակիցսն. ծն եկայք և մեք՝ զի ընդ նմա մեռցուք։ Լուն Յն՝ եգիտ զնա չորեքօրեայ 'ի գերեզմանի։ Եւ էր Բեթանիա մերձ Երուսաղէմ, իբրև ասպարիսօք Հեգետասան։ Բազումք 'ի Հրէից անտի եկեալ էին առ Պարթա և Պարիամ, զի մխիթարեսցեն զնս զի եղբօրն։ Պարթա իբրև լուաւ՝ Թէ Յն գայ, ընդ առաջ գնաց նր. բայց Պարիամ նստէր անդէն 'ի տան։ Ասէ Պարթա ցՅն. Տէր՝ եթէ աստ լեալ էիր, եղբայրն իմ չէր մեռեալ. այլ և արդ գիտեմ, եթէ

եթէ զոր ինչ խնդրեսցես ՅՀՅ տացէ քեզ Ես։ Ասէ ցնա Ես։ Յարիցէ եղբայրն քո։ Ասէ ցնա Մարթա. գիտեմ զի յարիցէ ի յարուցիմ յա-
ւուրն յետնում։ Ասէ ցնա Ես. ես իմ եմ յա-
րուցիմ և կեանք. որ հաւատայ ինձ, թէպէտ և մեռանի՝ կեցցէ. և ամ որ կենդանի է և հաւատայ ինձ, մի մեռցի՝ի յաւիտեան. հաւատաս այսմիկ։ Ասէ ցնա. այո՛ Տէր՝ ես հաւատացի՝ եթէ դու ես Քրիստոս որդի Ես, որ յաշխարհ գալոց էիր։ Եւ զայս իբրև ասաց, գնաց և կոչեաց զՄարիամ զքոյր իւր լռելեայն՝ և ասէ. վարդապետ եկեալ է և կոչէ զքեզ։ Նա իբրև լուաւ՝ յարեաւ վազվազակի, և եկն առ նա։ Զի և ես էր եկեալ Ես՝ի գիւղն. այլ էր անդէն՝ի տեղւոյն՝ ուր ընդ առաջ եղև նմա Մարթա։ Իսկ Հրեայքն՝ որ էին ընդ նմա՝ի տան անդ՝ և մխիթարէին զնա, իբրև տեսին զՄարիամ՝ թէ յարեաւ վազվազակի և գնաց, գնացին և նք զհետ նր. համարէին թէ՝ի գերեզմանն երթայ՝ զի լացցէ անդ։ Իսկ Մարիամ իբրև եկն ուր էրն Ես՝ և տեսս զնա, անկաւ առ ոտս նր և ասէ. Տէր՝ եթէ աստ էիր դիպեալ՝ ոչ էր մեռեալ եղբայրն իմ։ Ես իբրև տեսս զնա զի լայր, և որ ընդ նմա էին Հրեայքն՝ լային, խռովեցաւ յոգի իւր իբրև զայրացեալ, և ասէ. ո՞ւր եդիք զնա։ Ասեն ցնա. Տէր՝ եկ և տես։ Եւ արտասուեհաց Ես։ Ասէին Հրեայքն. տեսէք՝ որչափ սիրէր զնա։ Կէսքն՝ի նոցանէ ասէին. ո՞չ կարէր սա, որ երբաց զաչս կուրին, առնել՝ զի և սա մի մեռցի։ Ես դարձեալ զայրացեալ ընդ միտս իւր, գայ՝ի գերեզմանն. և էր այր մի, և վէմ մի եդեալ՝ի վր նր։ Եւ ասէ Ես. ՚ի բաց առ-

թարէք զվէմդ : Ասէ ցնա Մարթա՝ քոյր մեռե-
ղւոյն. Տէր՝ արդ հոտեսալ իցէ, քանզի չորեքօ-
րեայ է : Ասէ ցնա Յս. ոչ ասացի քեզ եթէ
հաւատասցես, տեսցես զփառն Այ : Եւ իբրև
՚ի վեր առին զվէմն, Յս ամբարձ զաչս իւր ՚ի
վեր, և ասէ. Հաւր՝ գոհանամ զքէն, զի լուար
ինձ. և ես գիտէի զի յամէ ժամ լսես ինձ. այլ վա-
ժողովրդեանս որ շուրջ կան՝ առնեմ, զի հաւա-
տասցեն՝ թէ դու առաքեցեր զիս : Այսս իբրև ա-
սաց, ՚ի ձայն մեծ աղաղակեաց և ասէ. Ղազարո՛
արի ել արտաքս : Եւ ել մեռեալն ոտիք կապե-
լովք, և ձեռաքն երիզապնդօք, և երեսքն վարշա-
մակապատօք : Եւ ասէ ցնա Յս. լուծէք զդա՝ և
թողէք երթալ : Բազումք ՚ի Հրէից՝ որ եկեալ
էին առ Մարիամն, իբրև տեսին զոր արարն՝ հա-
ւատացին ՚ի նա : Եւ ոմանք ՚ի նոցանէ գնացին առ
փարիսեցիսն, և պատմեցինն՝ զոր արարն Յս : 46։

Մալաքիա. Հոգւոցն Հանգուցելոց : Ռբպ. Ա՛ւ
հոգւոցն Հանգուցելոց : Ողղ. Ռո որդի Այ :

Եւ ՚ի պատանւոյն չէիւէլիցին՝ ախտանին շաբաթան.
Տորաատեղծեալ բանն յանէից :

Ռաթող. Խնդրեսցուք : Ակեցի՝ յայնհետ : Ողղ.
Ռուս ամենայնի և հրաշալի յարութեդ :

Եւ ապա պնեան պէտ խաչն և պատարագին ՚ի վե-
գեմայելն : Եւ շուրջ պատատեալ եղանակեն
Հաւրեան ըմէ :

Ռո յարեաւ ՚ի մեռելոց : Ընդ արշալոյսն ա-
ռաւօտուն կանխեալ կանանցն ՚ի գերեզմանն
ասե-

ասելով. «Ո՛վ յարեաւ։ Լա՛ւ նո՛ւ ասեր հրեշտակն. զի՞ խնդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս. Ո՛վ յա։ փութացարուք ու՛ր նը կանայք և պատմեցէք աշակերտացն ասելով. «Ո՛վ յարեաւ։

Ճոպոնեան Բէ։

Մաչի քո Ո՛վ երկիրպագանեմք. և զձագուձն քո մեծացուցանեմք. և սը զյարութիդ քո փառաւորեմք. եկայք հաւատացեալք՝ երկրպագեսցո՛ւք Ո՛րի Աչ մերոյ. վասզի նէն ի ձեռն խաչին իւրոյ շնորհեաց պարգեւս աշխարհի։

Փառք նը խաչիդ՝ ալէլուիա. նը Սիոնիդ՝ ալէլուիա. նը յարութիդ՝ ալէլուիա։ Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց և ետուր ուրախութիւն սրտից մերոց։ Ի պտղոյ ցորենոյ դիւսոյ և ձիթոյ իւրեանց լցուցեր զնս։ փառք սը խաչիդ՝ ալէլուիա։ փառք և երկրպագութիւն Հօր և Որդւոյ և սրբ Հոգւոյն, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն։ փառք սը խաչիդ՝ ալէլուիա։

Մաչն կենարար՝ որ եղև մեզ փրկութիւն. տուաւ ամենեքեան զքեզ բարեբանեմք։ Որ ի Հօրէ լուսոյ լոյս ճառագայթեաւ ի յերկրի, և գաւազան զօրութիւն հաւատացելոց. տուաւ։ Որ լուսաւորիչ ծագմամբ հրաշափառապէս մեզ ցուցաւ՝ ի յօդնութիւն ընդդէմ թշնամւոյն. տուաւ։

Եւ յաւելցի գան երկու երկու ասացեալ խաչին, նախ

Ծնողաբղծութիւնք. և հայհոյութիւն զքէ խօսել և վատ-
պատանի, և զքիմանոն ասելոյ. Որ յարեաւ ի
մեռելոց, ձեզ և մեզ մեծ աւետիս:

Բարով. Ամէն խաչիմս: Աղօթ. Պահպանեա:
Հայր մեր:

Ի պատառ ձաշի ծաղկվին ի պատառ եկեղեցւոյն, և
ասեն

Սաղմոս կէ:

Բեզ վայելէ օրհնութիւն Աստ ի Սիոնէ. և
քեզ տացին աղօթք Երուսաղէմ:
Լուր աղօթից իմոց, զի առ քեզ ամ մարմին
եկեսցէ:
Բանք անօրինաց զօրացան ի վերս մեր. զամբարշ-
տութիւնս մեր դու քաւեսցես:
Երանի զորս ընտրեցեր և ընկալար. և բնակես-
ցեն ի դաւիթս քո:
Լցցուք մեք ի բարութենէ տան քո. սուրբ է տա-
ճար քո՝ սքանչելի արդարութիւնք:
Լուր մեզ Աստ փրկիչ մեր, յոյս ամ ծագաց երկ-
րի, և որ ի ծով հեռի:
Ո պատրաստէ զլերինս զօրութիւն իւրով, զևե-
ցեալ է զզօրութիւն:
Ո խռովեցուցանէ զվշտութիւն ծովու. և զձայն ա-
լեաց նր ցածուցանէ:
Խռովեցին հեթանոսք, և երկիւղն բնակիչք
երկրի ի նշանաց քոց:

Յետ

Եկեալ առաւօտուն երկոյս զուարճասցին. հայեցար յերկիր, արբեցուցեր զնա, և բազում առատարեր զմեծուեցեր նմա։

Վտակն Աստուծոյ լի եղև ջրովք. պատրաստ արարեր զկերակուր նոցա, զի այսպէս է պատրաստութիւն։

Օգակօս նորա արբեցուցեր, և բազում արարեր զարմացս նորա։

Ի ցօղել նորա զուարթի եղիցի բոյս նորա. օրհնեսցի պսակ տարւոյ քաղցրութեանն քոյ։

Վաշտք քո լցցին պարարտութիւն. պարարտասցին գեղեցկութիւնք անապատի։

Ուրուք զցնծութիւն զևեցցին, և զբերցին խոյք մաքուրք։

Հոլիտք բազում արասցին ցորեան, աղաղակեսցեն և օրհնեսցեն։

(Ընթերցուած ի Գործոց առաքելոց։

ա. 1։

Զբանն առաջին՝ զոր արարի մեծ Թեոփիլէ, զոր սկսաւ Յիսուս առնել և ուսուցանել, մինչև յօրն պատուիրելոյ առաքելոցն ի Հոգւոյն սրբոյ, զորս ընտրեացն, և վերացաւ։ Որոց յանդիման կացոյց զինքն կենդանի յետ չարչարանացն իւրոց ի բազում աթեաւնաւ՝ յաւուրս քառասուն երևեալ նոցա և ասել զոր արքայութենէն Աստուծոյ։ Եւ ի հաղորդել ընդ նմա հայեաւ, պատուիրեաց նոցա՝ յԵրուսաղէմ մի մեկնել, այլ սպասել աւետեացն Հօր՝ զոր լուարուք յիմնէ։ Զի Յովհաննէս մկրտեաց ի ջուր. այլ դուք մկրտիցիք ի Հոգին սբ, ոչ յետ բազում ինչ աւուրցս այսոցիկ։ Եւ նոքա մատուցեալ հարցանէին զնա՝

և ասէին. Տէր երթէ՛ի ժամանակի աստ յայսմիկ հասուցանելոյ իցես զարքայութիւն Իսրայէլի։ Ասէ ցնո՛ւն. ոչ է ձեզ գիտել զժամս և ժամանակս, զոր Հայր եդ յիւրում իշխանութեան, այլ առնիք զօրութի՛ւն հասանել Հոգւոյն սրբոյ՛ի վերձ և եղիջիք ինձ վկայք Երուսաղէմ և յամ Հրէաստանի և՛ Սամարիա, մինչև՛ ծագս երկրի։ 8։

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։

Գո՛ւ յարուցեալ գթացիս՛ի վր Սիոնի. ժամանակ գթալոյ նո՛ր հասեալ է ժամ։

Ոչնո՛ Որթիւ։

Սկզբ Ուետարանիս որ ըստ Ղուկասու։ ԺԴ. 13։

Եհա յարութե՛ն Տե՛ր մերոյ Յես Քրե՛ի։

Ե՛ւ ահա երկուք՛ի նոցանէ երթային՛ի նոյն աւուր՛ի գիւղ մի, որ հեռի էր Երուսաղեմ հարիւր և վաթսուն ասպարիսաւ. և էր անուն նո՛ր Եմմաուս։ Եւ նո՛ք խօսէին ընդ միմեանս վն ամենայն անցելոց։ Եւ եղև ընդ խօսելն նո՛ք և ընդ վիճել՝ և ինքն իսկ Յես մերձեցաւ՝ և երթայր ընդ նոսա։ Եւ նո՛ր աչք կալեալ էին առ՛ի չճանաչել զնա։ Եւ ասէ ցնո՛ւն. զինչ՞ են բանքդ՝ վասն որոց վիճիքդ ընդ միմեանս՝ մինչդեռ գնայիդ, և տրտմեալ էք։ Պատասխանի ետ մի ոմն՝ի նոցունց՝ որում անուն էր Կղէովպաս, և ասէ ցնա. զո՞ւ միայն կաս Երուսաղէմ, որ ոչ գիտացեր զինչ գործեցաւ՛ի նմա յաւուրս յայսոսիկ։ Եւ ա-

ասէ

սէ ցնոսա. զինչ ։ Իւ նք ասեն. զՅեհ Նազովրեցւոյ, որ եղև այր մարգարէ՝ հզօր արդեամբք և բանիւք առաջի Աստ, և ամ ժողովրդեանն։ Պղ մատնեցին զնա քահանայապետքն՝ և իշխանքն մեր ՚ի դատաստան մահու՝ և հանին զնա ՚ի խաչ։ Ինք ակնածեաք՝ լծնաէ որ փրկելոյն լցէ զԻսրայէլ. այլև հանդերձ այսու ամիւ այս երրորդ օր է՝ յորմէ հետէ այն գործեցաւ։ Էյլև կանայք ոմանք ՚ի մէնջ զարմացուցին զմեզ՝ որք կանխեալ ընդ առաւօտս հոգան ՚ի գերեզմանն, և ոչ գտին զմարմինն նր. եկին և ասեն, թէ տեսիլ ևս հրեշտակաց տեսին, որք ասէին զնմէ՝ թէ կենդանի է։ Իւ գնացին ոմանք ՚ի մէնջ ՚ի գերեզմանն, և գտին նոյնպէս ոպ և կանայքն ասացին. բայց զնա ոչ տեսին։ Իւ նա ասէ ցնոսա. Ո՛վ անմիտք և հեզգասիրտք ՚ի հաւատալ յամի. զոր խօսեցան մարգարէքն։ Պէ զնոյնս պարտ էր չարչարիլ Քդն, և մտանել ՚ի փառս իւր։ Իւ սկսեալ ՚ի Մովսէսէ՝ և յամ մարգարէից, մեկներ նէր նմ՝ որ ինչ յամ գիրս գրեալ է զնմանէ։ Իւրև մերձեցան ՚ի գեօղն յոր երթային, և նա պատճառէր հեռագոյն ևս ուրեք երթալ։ Իւ քռնադատեցին զնա՝ և ասեն. առ մեզ ագիր, զի ընդ երեկս է՝ և տարաժամեալ է օրս. և եմուտ ագանել անդ ընդ նոսա։ Իւ եղև ՚ի բազմել նորա ընդ նոսա, առեալ զհացն՝ օրհնեաց, եբեկ և ետ նմ։ Իւ նմ բացան աչք՝ և ծանեան զնա. և նա եղև ՚ի նոցանէ աներեւոյթ։ Իւ ասեն ցմիմեանս. Ոչ խակ և սիրտք մեր ճմլէին ՚ի մեզ՝ մինչ խօսէրն ընդ մեզ զճանապարհայն, և ոպ բանայր մեզ զգիրս։ Իւ յարուցեալ նոյնժամայն՝ դար-

ձան

ձան յԱՀԷՄ, և գտին ժողովեալ զմետասանսն՝ և զորս ընդ նոսայն էին: Եւ ասեն՝ Թէ արդարև յարեաւ Տէր՝ և երևեցաւ Սիմովնի: Եւ նոքա պատմէին զայն որ զճանապարհայնն, և Թէ գիտեր եաւ ծանօթս նոցա ի բեկանել հացին: 35:

Եւ եղանեն խօսիլ ի սէրոպեանս, նիկոդէմ և յովզէնոյ, և մէ զարբսոյ ի գրոս, ասելով Ճշմարիտ այ:

Աւյսօր զատիկ մեր զենմամբ Ռէն՝ արասցուք տօն ցնծութիւն. նորոգեալք ի հնութէն մեզաց ասելով. Ռէ յարեաւ ի մեռելոց: Աւյսօր հրեշտակն լուսափայլ՝ ի յերկնից իջեալ՝ զարհուրեցոյց զպահապանսն. և սքանչացն քարոզէր ասելով. Ռէ յա: Աւյսօր նոր Խարայէլ կոչեցեալք ի Ռէ. ազատեալք արեամբ գառինն Աւյ. պատրեսցուք ընդ երկնայնոցն ասելով. Ռէ յարեաւ ի մեռելոց:

ՕՆԻ ՈՐԹԻՒ:

Սէն Աւետարանիա որ ըստ Յովհաննու:
ԺԱ. 1:

Ա՛ն թաղման և յարութեան Տէն մերոյ Յեսի Ռէի:

Եւ ի միաշաբաթոյն Մարիամ Մագդաղենա՛ յի գայ առաւօտուն ընդ արշալոյսն ի գերեզման անդր. և տեսանէ զվէմն բարձեալ ի դրանց գերեզմանին: Ապա ընթանայ՝ և գայ առ Սիմովն Պետրոս և առ միւս աշակերտն՝ զոր սիրէրն Յեսի, և ասէ ցնոսա. բարձին զՏէր ի գերեզմանէ

անտի, և ոչ գիտեմ՝ ուր եղեն զնա։ Եւ Պետրոս և միւս աշակերտն՝ և գային ի գերեզմանն։ Ընթանային երկոքեան ի միասին, և միւս աշակերտն յառաջեաց ընթացաւ վաղագոյն քան զՊետրոս՝ և եկն նախ ի գերեզմանն։ Եւ խոնարհեալ տեսանէ՝ զի կային անդ կտաւքն, բայց ի ներքս ոչ եմուտ։ Ելն և Սիմովն Պետրոս՝ որ գայր զկնի նր. և եմուտ ի գերեզմանն, և տեսանէ զկտաւսն՝ զի կային անդ. և վարշամակն որ էր ի գլուխ նր՝ ոչ ընդ այլ կտաւսն կայր, այլ ուրոյն ծալեալ ի մի կողմն։ Յայնժամ եմուտ և միւս աշակերտն, որ եկեալն էր յառաջագոյն ի գերեզմանն, ետես և հաւատաց. զի չէ՛ւս գիտէին զգիրս՝ թէ պարտ է նմա ի մեռելոց յառնել։ Ընդդան դարձեալ առ միմեանս աշակերտքն։ Այլ Մարիամ կայր արտաքոյ գերեզմանին՝ և լայր. և մինչդեռ լայր՝ խոնարհեցաւ ի գերեզմանն, և տեսանէ երկուս հրեշտակս ի սպիտակս, զի նստէին մի ի սնարից և մի յանուտից՝ ուր կայր մարմինն Յի։ Եւ նք ասեն ցնա. կին դու զի՞ լաս։ Ասէ ցնոսա. զի բարձին զՏէրն իմ ի գերեզմանէ աստի, և ոչ գիտեմ՝ ուր եդին զնա։ Ոյս իբրև ասաց, դարձաւ ի թիկունս կոյս, և տեսանէ զՅի զի կայր. և ոչ գիտէր թէ Յի իցէ։ Ասէ ցնա Յի. կին դու՝ զի լաս, զո՞ խնդրես։ Նա այսպէս թուեցաւ՝ թէ պարտիզպանն իցէ, ասէ ցնա. տէր՝ եթէ դու բարձեր զնա՝ ասա ինձ ուր եդիր զնա, զի ես առից զնա։ Ասէ ցնա Յի. Մարիամ։ Նա դարձաւ, և ասէ ցնա Հրայեցերէն. րաբունի, որ թարգմանի՝ վարդապետ։ Ասէ ցնա Յի. մի մերձ-

ձենար յիս, զի չև ևս ևլեալեմ առ Հայր իմ. այլ երթ դու առ եղբարսն իմ, և ասա ցնոսա, երանեմ ես առ Հայրն իմ՝ և առ Հայր ձեր, և Ըն-ձն իմ՝ և Ըն-ձ ձեր: Գայ Մարիամ Մագդաղինացի՝ և պատմէ աշակերտացն, եթէ ետես զՏէր, և զայս ինչ ասաց ցնա: 18:

Ա՛ ԵՐԵՒԱՆ Ի ԳԵՂԵՑԿԱՆՈՑ. Ի ՍԱՒՒ ՀԱՆԳՈՒԱԾԱՆ ՀԱՊԱԿԱՆ ՕՐ:

Որ անձառ անօրէնութիւնք ի փրկութիւն աղգի մարդկան՝ խոնարհեցար բանդ Ըն-ձ. այսօր Հանգիր և զմեր վննջեցեալն ընդ սնա զքո՝ որ միայնդ ես մարդասէր: Որ անչարչարելիդ մարմնով ևկիր համաւ ի չարչարանս, և ի հաչէին լևւեաց-ցար. հեղեր զարիւնդ ի փրկութի՛. այսօր Հանգիր: Որ թաղմամբ երեքօրեայ զբռնութի՛ մահու լուծեր. և կոխեցեր զիշխանն մահու, և վերածեր զննջեցեալն. այսօր Հանգիր: Որ հրաւիրեցեր յանմահութի՛ զազգս մարդկան՝ անմահութեաց բաշխօղ Քա՛, աղաչանօք Ըն-ծածնին այսօր Հանգիր:

Աղաչս ճիչ:

Ի խորոց կարդացի առ քեզ Տէր. Տէր լուր ձայնի իմում:

Լղկեցին ականջք քո ի լսել ձայնի աղօթից իմոց:

Եթէ զանօրէնութիւնս քննես Տէր. Տէր ո՞ կարէ կալ առաջի քո. զի ի քէն է քաւութիւն:

Ես անուանեա՛ քո համբերի Տէր. համբեր անձն իմ ի բանի քում, յուսացաւ անձն իմ ի Տէր:

'ի պահէ առաւօտու մինչև յերեկոյ, 'ի պահէ
առաւօտու յուսացաւ Ի'Ն 'ի Տ'Ր։
'ի Տ'Նէ է. ողորմութի քաղում, 'ի Նմանէ է փրկու-
թիւն. և Նա փրկեաց զԻ'Ն յամ Նեղութ'ից
Նորա։

ՕՒՆ ՈՐԹԻՒ։

Սէյ Ա'ետարանիս որ ըստ Յովհաննու։
Ե. 24։

Տէրն մեր Յի'Ս Ա'Ն ասէ։

Ա'ՄէՆ ամէն ասեմ ձեզ. զի որ զբանն իմ
լսէ, և հաւատայ այնմ որ առաքեացն զիս,
ընդունի զկեանսն յաւիտենական. և 'ի դատաս-
տան ոչ մտանէ, այլ փոխեցաւ 'ի մահուանէ 'ի
կեանս։ Ա'մէն ամէն ասեմ ձեզ. զի գայ ժամա-
նակ՝ և արդէն իսկ է, յորժամ մեռեալք լսի-
ցեն ձայնի Որդւոյն Ա'յ. և որք լսիցեն՝ կեց-
ցեն։ Ո'վ ոմն Հայր ունի կեանս յանձին իւրում.
Նոյնպէս ետ և Որդւոյ ունել կեանս յանձին իւ-
րում. և իշխանութի ետ Նմա դատաստան առ-
նել. և զի որդի մարդոյ է՝ ընդ այն զի զարմա-
նայք. վասն եկեսցէ ժամանակ՝ յորում ամենեքին
որ'ի գերեզմանս կայցեն, լուիցեն ձայնի Նր, և
եկեսցեն արտաքս. որոց բարիս գործեալ իցէ՝ 'ի
յարութիւն կենաց. և որոց զչար արարեալ՝ 'ի
յարութի դատաստանաց։ Ես կարեմ ես յանձնէ
առնել և ոչինչ. այլ ոմն լսեմ՝ դատեմ, և դա-
տաստանն իմ արդար է. զի ոչ խնդրեմ զկամս
իմ, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս։

Ճ. Ղրկեա՛ այ։

Սը խաչն օրհնական հաւատացելոց կանդնեցաւ ՚ի յերկրի յաղթօղ Թշնամւոյն. ևկայք ժողովրդք երկրպագեսցուք։ Աքարիչն Ա՛ծ բարձրացաւ ՚ի խաչին. և զմեռեալս մեզք փայտին ճաշակմամբ ՚ի սմա նորոգեալ կենդանացոյց։ Ի միւսանգամ գալստեան ածորդւոյն սը խաչն երևի և լուծաւորէ. զի նա է յոյս հաւատացելոց։

Ա. Ողիսոս Ե։

Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց. և ետուր ուրախութիւն սրտից մերոց։

Ի կարդալ իմում լուսաւ ինձ Ա՛ծ ըստ արդարութեանն. ՚ի նեղութիւնէ ինձ անգորր արարեր. ողորմեա՛ ինձ, և լուր աղօթից իմոց։

Որդիք մարդկան մինչև յե՞րբ էք խստասիրտք, ընդէր սիրէք զնանրութիւն, և խնգրէք զստութիւն։ Ծաներուք զի սքանչելիս արար Տ՚ր սքղ իւրում. և Տ՚ր լսէիցէ ինձ ՚ի կարդալ իմում առ Նա։ Խարկանայք և մի մեղանչէք. զոր ինչ ասէք ՚ի սիրտս ձեր, յանկողինս ձեր զղջացարուք։ Պատուցէք պատարագս արդարութեան. և յուսացարուք ՚ի Տ՚ր։ Բազումք ասէին. թէ ո՞ ցուցցէ մեզ զբարութիւն Տ՚ն. Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց. և ետուր ուրախութիւն սրտից մերոց։ Ի պտղոյ ցորենոյ՝ գինւոյ՝ և ձիթոյ իւրեանց լցուցեր զնս։

Ա.

իւաղաղութիւն յայս և ի սոյն ննջեցուք և զարթնուցուք. զի դու Տէր միայն առանձին յուսով քո բնակեցուցեր զմեզ։

Օդնի Ութիւն։

Սկզբ Ես տարանիս որ ըստ Յովհաննու։ ԺԲ. 31։

Ա ը խաչելութենէ Տն մերոյ Յի Ս՚ոյ։

Իսկ Հրեայքն՝ քանզի ուրբաթ էր, զի մի անդէն ի խաչին ադանիցին մարմինքն մինչև ցշաբաթն, զի էր օր մեծ շաբաթուն այնորիկ. աղաչեցին զՊիղատոս՝ զի խորտակեսցին զբարձս նոցա. և բարձցին։ Եկին զինուորքն, և զառաջնոյն խորտակեցին զբարձս, նոյնպէս և զմիւսոյն՝ որ ընդ նմա ի խաչն եղեալ էր։ Բայց երբ եկին առ Յն՝ և տեսին զի այն ինչ մեռեալ էր, ոչ խորտակեցին զբարձս նր. այլ մի ոմն ի զինուորացն տիգաւ խոցեաց զկողս նր. և ել վաղվաղակի արիւն և ջուր։ Եւ որ տեսեն՝ վկայեաց, և ճշմարիտ է վկայութի նր. և նա գիտէ եթէ ճշմարիտ ասէ, զի և դուք հաւատասջիք։ Եւյս եղեւ՝ զի լցցի գիրն, եթէ ոսկր նր մի փշրեսցի։ Եւ դարձեալ միւս գիր ասէ, եթէ հայեսցին ի նա՝ յոր խոցեցինն։ 37։

Եւ յաղագ առյուծոցն. Եւ ևս խաղաղ։ Ա՚ի վերուստ։ Եւ շնագրէն պանդոսանն և զբօ
խոնն աշխարհ։

Ռաղող. Աբ խաչիւս։ Ազօ. Պահպանեա։

Եւ՚ի պատճառն չեմ՚ղեցեալն՝ յաղագ առյուծոցն։

Ես ևս խաղաղութեամբ զՏէր : Պահանայ. Օրհնութիւն և փառք Հօր :

Ես ասեմ. Խոնարհեցայ. ի Կարեցի :

Ամենեքին ասեն :

Տէր կարող և հզօր. Տէր կարող ի պատերազմի :

Տէն է երկիր լրիւ իւրով. աշխարհ և ամ բնակիչք նր :

Պարող. Ասացուք. Ի գանձ :

Հոգեբոյէ ասէ :

Ընդ լուսանալ միաշաբաթին կանխեցին կանայքն ի գերեզմանն, ի խնկել զանապական մարմինն : Փառք Հօր : Ես գտին զվէմն բարձեալ ի գրանց գերեզմանին. և լուծեալ բարբառ ի հրեշտակէն՝ եթէ ցարեաւ Պէն և խափանեաց զմահ : Կեցի ի Տէր : Ես հանդիպեալ քո Տէր առաքելոցն, և տուեալ ողջոյն կենդանարար. առաքեցեր զնա ի փրկութեի տիեզերաց :

(Ասէ ակէքն ապա յաջորդէ զբ յերկնիցերոյն. յաջն օր հոգեբոյէ ասա՛ ի յայնէն գնե՛ ի հոգեբոյութն :)

Ծնիլ չէր. ևս խաղաղութեամբ : Ընկեր. Հայր գթած :

Ընչխան Աստուած ճիշ :

Պուհա Երուսաղէմ զՏէր :
Ես օրհնեա զքեզ քո Սիոնէ :

Օ՛ի զօրացոյց զնիգս դրանց քոյ. և օրհնեաց զդրդիս քո՛ի քեզ։

Ո եդ զսահմանս քո՛ի խաղաղութիւն. պարարտութիւն ցորենոյ լցոյց զքեզ։

Ընաքէ զբան իւր երկիր. վազվազակի ընթանայ պատգամք նր։

Դնէ զձիւն ոյն զաստ. և զմէգ ոյն փոշի ցանեաց։

Երկանէ զսառն ոյն պատառս. առաջի ցրտոյ նր ո՞ կարէ կեալ։

Ընաքէ զբան իւր՝ և հալէ զնոսա. շնչեսցէն հողմք՝ և գնասցեն ջուրք։

Պատմէ զբան իւր Յակովբայ. զարդարութիւն և զիրաւունս Իզրի։

Ոչ այսպէս արար ամ ազգաց Տր. և զդատաստանս իւր ոչ յայտնեաց նոցա։

ՕՒՆՔ ՈՐԹԻՒ։

Սկզբ Ընտարանիս որ ըստ Յովհաննու։ է. 19։

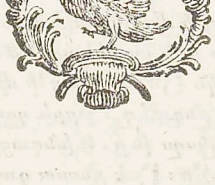
Ա՛ս յարութեն Տն մերոյ Յսի ԿՒի։

Եւ էր երեկոյ՛ի միաշաբաթիոջ աւուրն. և դրօք փակելովք՝ ուր էին աշակերտքն ժողովեալ ի ա-հին հրէից, եկն Յս՝ և եկաց՛ի միջի նց, և ասէ ցնոսա. ողջոյն ընդ ձեզ։ Իբրև զայս ասաց՝ եցոյց նց զձեռն և զկողս իւր. և խնդացին աշակերտքն իբրև տեսին զՏր։ Ասէ ցնոսա դարձեալ. ողջոյն ընդ ձեզ, ոյ առաքեաց զիս Հայր իմ, և ես առաքեմ զձեզ։ Եւ զայս իբրև ասաց՝ փչեաց՛ի նոսա և ասէ. առէք Հոգի սուրբ. եթէ ումիք

թողուցուք զմեղս՝ թողեալ լիցի նոցա. եթէ զուրուք ունիցիք՝ կալեալ լիցի։ Իսկ Յովհաննու մի յերկոտասանեայն՝ անուանեալ երկոտորեակ, ոչ էր ընդ նոսա՝ յորժամ եկն Յն։ Եւ սկիզբն ցնա այլ աշակերտքն, եթէ տեսաք զՏր։ Եւ նա ասէ ցնոսա. եթէ ոչ տեսից՝ի ձեռս նր զնշան բևեռացն, և արկից զմատունս իմ՝ի տեղիս բևեռացն, և մխեցից զձեռս իմ՝ի կողս նր, ոչ հաւատամ։ 25։

Գրչ. Ինդրեսցուք։ Կեցո՝ յայնէ։ Եղ. Յաջակաւոր խաղաղութեանն։ Այլ մեր որ։

Եւ ապրիլին։

ԵՐԿՈՒՐԲԱԹԻ ՄԵԹՆԱՑԻՔ

Ի գիշերջէ՝ Օրհուելէ ոչ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆՈՑՆ Ի ՀՕՐԷ

բանգ Ը՛ի փրկութիւն ազգի մարդկան. օրհնեմք զքեզ սո՛ր Ը՛ն։ Ի գերեզման իջեր թա- գաւոր անմահ. և ի՛ հօրէ ոչ մեկնեցար. օրհ։ Ի յերրորդ աւուր յարեար յաճապէս՝ և ի յեր- կինս համբարձար. փառք յարուէ քո Տի՛ն. օրհ։ Յարուցեալ Տէրն ի գերեզմանէն մխածինն ոտ փայլական, և լոյս փառաց ծագեաց յաշխարհս. և երկինք և երկիրս ցնծային։ Ահա է յարու- թիւն աճորդութեան, քանզի դրուն երկնից բա- ցեալ եղեն՝ և հոտ անոյշ բուրեաց յաշխարհս. և լոյս զարարածս ամ։ Օրըք երկնից իջեալ էին, և բանակեալ շուրջ զգերեզմանսն. և հոգեղէն բարբառովն երգէին. Տի՛ն օրհնեալ է քո յարութիւդ։

Քանզի էր հրեշտակն Տն ցնծութիւն լինել ի
գերեզմանն հարկանէր փող յարութեն Տն.
ի հարկանել փողոյն պահապանքն զարհուրե-
ցան և եղեն ի յահէն ոչ մեռեալ: Զայն ե-
ղեալ ի հրեշտակէն՝ բարբառ եղև ուրախութեի.
Տէր յարեաւ. փառք յարութեի Տն: Իրօքն փա-
կեալք երևեալ էն աշակերտացն և ասէր. խա-

ղաղութի ընդ ձեզ:

Ընդ որաչալի զյարութեի ածդրգոյն այսօր տեսեալ
առաքելոցն, և բազմութիւք հրեշտակացն երդէին
երգ նոր անլռելի ձայնիւ: Զայն ահիւղ դարբիե-
լեան փողոյն այսօր գոչէր՝ աւետարաներ աւե-
տիք են աշխարհի. երգէին: Ոյս մեծ և ահա-
ւոր այսօր ծագեաց ըբ ակնդնցուց յարուցեալն
ի մեռելոց Ին. երգէին:

Ընդ ես ցօք քեզ ընդ հրեշտակս յաղթական
օրհներգութիւս: Որ մահուամբ քո մեռուցեր
զմահ. և յարութիւն պարգևեցեր հողանիւթ
քնութեես. երգ: Որ յուցեր մեզ ճանապարհ
նորոգման և մաքրեցեր զաղտեղութի յանցա-
նաց զոր պարտեաց Ծնամին. երգ:

Ականեցին կանայքն իւղաբերքն ի գերեզմանն.
և տեսին զյարութեին Տն: Ասացաւ դուռն յա-
րութե գերեզմանին կնքելոյ. լոյս ծագեաց տիե-
զերաց:

Որ յերկնային զօրս անմարմնոցն նախ հեղեր
առատապէս Հոգիդ Ճշմարիտ զնծային և զգե-
ցեալն քո իմաստութիդ՝ լինիլ փառաբանիչ սքե
Ակրորդութեդ. ընդ նոսին փառաւորեմք զե-
ղեալ միութիդ: Որ զկերպարանն ածային ստեղ-
ծեալ Ակրորդութեդ խորհրդակցութիբ՝ զարգա-

ցեալ

բեցեր փչմամբ շնորհաց քոց կենդանարար. և
ընդ ծնեալսն առ ի նմանէ խօսեցար օրինօք և
մարգարէիւք. ընդ նո։ Որ յերկրորդի լինելու-
թեանս յետ յարութեանդ քումդ էակցին, մնեալ
ի վերնատունն դրօքն փակելովք ընդ-
առաջին փչմանն զքեզ մեռանայիցն. առաքե-
լոցն ասաց առեք Հոգի սբ. ընդ նո։ Ղ
Յորժամ յերկնից գոչէ փողն ապդեցութեան
յառնելով տիեզերաց ի դատաստան ահաւոր.
յայնմ աւուր ահեղին յիշեա Տէր և զմեր զննչե-
ցեալսն. և հանգո՛ ընդ սբս քո։ Յորժամ ճա-
ռագայթք ածուածեդ փայլին ի յարևելից, և
դպրութիւնք հրաշէին քանին, յայնմ աւուր
ահեղին յիշ։ Ծարհուրեալ դողան արարածք ի
ձայնէ սրովբէական փողոյն. յորժամ հարկանէ
հրեշտակապետն և կոչէ ի դատաստան զաշխ
որդւոց մարդկան. յայնմ աւուր։ Ղ
Ո՛անճառելի զլոյս ածուածեն տնօրինաբար կրե-
ցեր ի քում յորովայնի Աբրիամ մայր և կոյս.
օրհնութիւն զքեզ մեծացուցանեմք։ Ի մասնաւոր
լուսոյն զարհուրեցան դասք առաքելոցն. պայ ի
քեզ բովանդակ կրեցեր զՀուր ածուածեն Ա-
բրիամ մայր և Ա՛ռաքելոցն հովանացեալ ամպ
լուսեղէն. գերագոյն քեզ Հոգւոյն սբյ և զո-
րութիւն բարձրելոյն հովանաւորեալ սբ Ա՛ծածին.
օրհ։ Ղ
Որ ի սկզբանէ իմաստութիւն հաստատեցեր զե-
կեղեցի Հոր իմաստութեի. զոր նախանկար տե-
սութեամբ նշանակեաց Աովսէս խորանաւն երկ-
նահանգոյն ի Սինայ լերինն, լուսաւորելով
փառաւքն Ա՛յ։ Որ զխորհուրդ անապական տնօ-

բէնուԹեգ քոյ ի սէր կուսէն տպաւորելով տա-
պանին ածային ուխտի կտակարանաց քանիզ
Աշ, փառաց անեղիդ տեղի Հանգստեան : Փոսա-
Հոգ : Որ ի կեանս վերադարձի քնուԹեաս դարձ-
մամբն Յորդանանու օրինակեցեր . և զքոնուԹի
մահու և դժոխոց կործանմամբն Խրիքովն տա-
պանակաւ խաչին հրաշագործեալ նոր Խաչելի .
օրհնուԹի քեզ Տէր երգեցողն մանկունք :

Ընծայ Ա Ղշ :

Յարեաւ Տէրն ի մեռելոց հզօր զօրուԹիւ . հաս-
տատեաց վկիմունս եկեղեցւոյ սէր :

Ալէլ. փառք հրաշափառ յարուԹեանդ Քրիստ .
Ալ ուղղելոյ Աշ . Տէր երկնի և երկրի :

Ընէլուխա . ալէլուխա . ալէլուխա :

Ով ամպս հարեր ամ հեթանոսք , աղաղակեցէք
առ Աստ ի ձայն ցնծուԹեան :
Տէր բարձրեալ և ահարկու թագաւոր մեծ ի վր
ամ երկրի :

Ընէլուխա . ալէլուխա . ալէլուխա :

Հաճեցար Տէր ընդ երկիր քո . և դարձուցեր զգե-
րուԹիւն Յակովբայ :
Թողեր զանիրաւուԹիւ ժողովրդեան քո . և ծած-
կեցեր զամ մեղս նոցա :
փառք և . այժմ և միշտ . ալէլ :

Ալէլ . Ներգա օրհնուԹեան :

Յաւուրս ամպոտ ոչ։

Օրհնեալ ես դու Քս որ յարեարդ՚ի մեռելոց ողորմած՝ և կոխեցեր զմահ՝ Տր Ես հարցն մերոց։ Որ մահկանացուացս կեանքդ ես, զհովիս ննջեցելոց մեր ընկալ՝ Տր Ես։ Զորս փոխեցեր յաշխարհն կենդանեաց՝ հանգստեան արժանաւորեա Տր Ես։ Օրհնեցէք ամ գործք Տն զՏր, օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան։ Փառ՝ Հօր։ Դիշերը զՏր օրհնեցէք. Որ գալոցն է զօրութիւն բազմաց. ազդմամբ ձայնի կենագործէ ննջեցեալսն. զՏր օրհնեցէք. բարձր։ Ալեհ և ՚ի ՚ի։ Խորհել զՏր օրհնեսցէ. Ղազեմք զքեզ բարերար, հանգո՛ զհովիս ծառայից քոց ընդ սուրբս քո. օրհնեսցուք և բարձր արասցուք զանուն քո յաւիտեան։

Մեծապատիւ ոչ։

Յարուցելոյն ՚ի մեռելոց բնակարան մայր է կոյս. որ ննջեցեալսն յԱդամայ կենագործէ ապատական. զքեզ մեծացուցանեմք որ օրհնեալդ ես ՚ի կանայս։ Փառ՝ Հօր։ Երարողին երկնի և երկրի եղեր տաճար և առագաստ, որ ննջեցեալսն մեր հրեղէն նորոգէ. զքեզ մեծ։ Ալեհ և ՚ի ՚ի։ Վերակրողին տիեզերաց արքուցեր զքո նեբ զկաթն, որ ննջեցեալսն մեր վերստին նորոգէ. զքեզ։

Ոչ։

Ողբմեա՛ աչ։

Որ ստեղծմամբ ըստ պատկերի քո Տէր պատուեցեր զմեզ ընկալ և այժմ զննչեցեալսն ի քեզ ուղիղ հաւատով ըստ մեծի քում ողորմութեան։ փաա՛ւ Ընդ։ Որ շնորհօք որ ընդ Հոգւոյդ լուսաւորեցեր, յիշատակի իւրեանց զհոգիս նոցա ընկալ մարդասէր։ ըստ մեծի։ Այժմ և յեղ։ Որք հաղորդեցան մարմնոյ և արեան քո Տէր հանգո՛ զհոգիս նոցա ընդ սնոս քո Արդ Ընծ, քանզի զինք որ արեան քո են։

Տէր յերկնից աչ։

Զքեզ վայելէ Ընծ օրհնութի՛ւն որ յարութիդ եւ ձայնիւ յաւիտենից ննջեցելոց, թագաւոր և իշխան վերօրհնեմք զքեզ։ փաա՛ւ Ընդ։ Ի միւսանգամ գալստեանդ քո Արդ փառաց թագաւոր, ի ձայն փողոյ նորոգին հոգիք ննջեցելոցն և յառնեն ի մեռելոց անապական մարմնով։ Այժմ և յեղ։ Ով և մեք զքեզ աղաչեմք հայր երկնաւոր դասաւորեա զննջեցեալսն մեր ի վերինդ քո Երուսաղէմ, ի ժողովս անդրանկաց գրելոց ի յերկինս։

Ընտրեա՛ եղե։

Ով յարութի՛ զհրկէին օրհնեսցուք զհրկէին մերոյ օրհնեսցուք զյարութի՛ն։
Յարեաւ Ընծ, ցրուեցան թշնամիք նր։

Պատա՛պ։ Ընտրեա՛ցուք, նայ գանձ։

ՇԱԲԱԹԻ ԱՄՍՈՆ ԺԵ։

ՏԵՂ վայելէ օրհնութիւն Ըն՛ի Միոնէ. և քեզ տացին աղօթք Յերեմ։
Լուր աղօթից իմոց, զի առ քեզ ամ մարմին եկեսցէ։
Խանգ անօրինաց զօրացան՛ի վերս մեր. զանթարշտուխիս մեր դու քաւեսցես։
Երանի զոր ընտրեցեր և ընկալար. և բնակեսցեն՛ի գաւիթս քո։
Լցցուք մեք՛ի բարութենէ տանն քո. սուրբ է տաճար քո՝ սքանչելի արդարութիւբ։
Լուր մեզ Ըն՛ փրկիչ մեր, յոյս ամ ծագաց երկրի, և որ՛ի ծով հեռի։
Ո պատրաստէ զլերինս զօրութիւբ իւրով, զգեցեալ է զզօրութիւն։
Ո խառնեցուցանէ զմեծութիւն ծովու. և զձայն ալեացց նո՛ց յուզուցանէ։
Խուռնեսցին հեթանոսք, և երկիցեն բնակիչք երկրի՛ի նշանաց քոց։
Յելս առաւօտու և երեկոյս զուարճասցին. հայեցար յերկիր, արբեցուցեր զնա, և բազում առաքեր զմեծութիւն նո՛ր։
Վտառ Ըն՛ լի եղև ջուրք, պատրաստ արարեր զկերակուր նո՛ր, զի այսպէս է պատրաստութիւբ։
Ողկոյս նո՛ր արբեցուցեր, և բազում արուարեր զարմախս նո՛ր։
Ի ցօղել նոցա զուարթ եղիցի բոյս նո՛ր. օրհնեսցէ պսակ տարւոյ քաղցրութենէ քո։
Գաշտք քո լցցին պարարտութենէ, պարարտասցին գեղեցկութենէք անապատի։

Ընդունք

Ելոսեր զգնծութեի զերեցին, և զգեցեալն խոյր մաքուր:

Հովիւք բազում արածեն զդրեան. ազատա-կեսցեն և օրհնեսցեն:

Օրէն Որթիւ:

Սկիզբ Աւետարանիս որ ըստ Ղուկասու: եբ. ւ:

Ի ժամանակին յորում Յիսուս էր մերձ Երիքով:

Բայց ի միաշաբաթին վաղվաղ ընդ առաւօտն եկին ի գերեզմանն, բերին զխունկան զոր պատրաստեցին, և այլ կանայք ընդ նոսա. և գտին զվէմն թաւալեցուցեալ ի գերեզմանէ անտի: Եւ մտեալ ի նեզքս՝ ոչ գտին զմարմինն Տեառն Յիսուսի: Եւ եղև ընդ հիանալն նոցա վասն այնորիկ, և ահա արք երկու հասին առ նա ի հանդերձս լուսաւորս: Եւ իբրև զահի հարան, և խոնարհեցուցին զերեսս իւրեանց յերկիր, ասեն ցնոսա. զի՞ խնդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս: Չէ աստ՝ այլ յարեաւ. յիշեցէք՝ ոյք խօսեցաւ ընդ ձեզ մինչ էրն ի Գալիլեա, և ասէր՝ թէ պարտ է որդի մարդոյ մատնիլ ի ձեռս մարդոց մեղաւորաց, և ի խաչ ելանել՝ և յերրորդ աւուր յառնել: Եւ յիշեցին զբանն նր: Եւ դարձան պատմեցին զայս ամ մեետասանիցն, և այլոցն ամենեցուն: Եւ էին Մարիամ Մագդաղենացի և Յովհաննա և Մարիամ Յակոբեայ, և այլք ընդ նոսա՝ որ պատմեցին զայս առաքելոցն: Եւ երևեցան առաջի նց շաղիպաղիութիք բանքն նց՝ և չհաւատացին նց: Բայց Պետրոս յարուցեալ ընթացաւ

Ի գերեզմանն, և հայեցեալ տեսանէ զկտաւսն
լսկ՝ զի կացին. և գնաց՝ ընդ միտս զարմացեալ՝
թէ զինչ եղև։ 12։

Ռոբոզ։ Խնդրեսցուք։ Կեցո՛։ Ումբ։ Զոմ
ամենազօր և հրաշալի յարութեդ։

Յայս չինանցս յոտոտօտոն՝ ե չերեկոյին կեցո ա-
ռա Յայնիշ։ Ե՛ ատոտչկան ոչ ասի. Քոյց ի կե-
բակս գՆորատեղծեալն տառ։

Յերեկոյին առաջին Սաբաս կէ։

Ռեզ վայելէ օրհնութիւն Ընծ ի Սիոն, և
քեզ տացին աղօթք Յհեմ։
Լուր աղօթից իմոց, զի առ քեզ ամ մարմին
եկեսցէ։
Բանք անօրինաց զօրացան ի մեր. և զամբարշտու-
թիս մեր դու քաւեսցես։
Երանի՝ զոր ընտրեցեր և ընկալար. և բնակեա-
ցեն ի գաւիթս քո։
Լցցուք մեք ի բարութենէ տան քո. սուրբ է տա-
ճար քո սքանչելի արդարութիւբ։
Լուր մեզ Ընծ փրկիչ մեր, Յոյս ամ ծագաց երկ-
րի, և որ ի ծով հեռի։
Ո պատրաստէ զլերինս զօրութիւն իւրով, ազգե-
ցեալ է զզօրութենի։
Ո խառնեցուցանէ զմեծութենի ծովու. և զձայն ա-
լեաց նր ցածուցանէ։
Խռովեսցին հեթանոսք, և երկիցեն բնակիչք
երկրի ի նշանաց քոց։

Յելս առաւօտուն երեկոյս զմարձասցին. Հայեցար յերկիր, արբեցուցեր զնա, և բազում արարեր զմեծութիւն նր։

Գետն Աչ լի եղև ջրովք. պատրաստ արարեր զկերակուր նր, զի այսպէս է պատրաստութիւն։

Ջակիս նր արբեցուցեր, և բազում արարեր զարմտիս նր։

Ի ցօղել նր զմարթ եղիցի բոյս նր. օրհնեսցի պսակ տարւոյ քաղցրութիւն քո։

Դաշտք քո լցցին պարարտութիւն. պարարտասցին գեղեցկութիւնք անապատի։

Խլուրք զգենուն զգեցցին, և զգեցցին խոյք մսեաց։

Հովիտք բազում արասցեն ցորեան, աղաղակեսցեն և օրհնեսցեն։

ՕՆԴ ՈՐԹԻ։

Ձի Ճեւտարանիս որ ըստ Մարկոսի։

ԺԲ. 2։

Ա ամն յարուն ՏՆ մերոյ Յի Ա՚Ռի։

Ե՛ւ ընդ առաւօտս միաշաբաթուն գան՚ի գերեզմանն ընդ արևադալն, և ասէին ցմիմեանս, ո՞վ թաւալեցուսցէ մեզ զվէմն՚ի դրաց դերեզմանին։ Ե՛ւ հայեցեալ տեսին՝ զի թաւալեցուցեալ էր զվէմն՚ի գերեզմանէն. քանզի էր մեծ յոյժ։ Ե՛ւ մտեալ՚ի ներքս՚ի գերեզմանն՝ տեսին երիտասարդ մի զի նստէր ընդ աջմէ կողմանէ՝ զգեցեալ պատմուճան սպիտակ, և զարհուրեցան։ Ե՛ւ նա ասէ ցնս. մի երկնչիք, զՅՆ ՚ի Նազովրեցի զխաչեալն, յարեաւ՝ չ՚ա՚ա՚ա։

որ գինի չէր Օգոստոս։

աստ. ահաւադիկ տեղին՝ ուր եդին զնա։ Եւ յետ երթայիք ասացէք ցաշակերտս նորա՝ և ցՊետրոս, եթէ ահա յառաջագոյն երթայ քան զձեզ ի Գալիլեա, անդ տեսանիցէք զնա՝ որպ ասացն ձեզ։ Եւ իբրև լուան՝ ելին և փախեան ի դերեզմանէն. քանզի զահի հարեալ էին. և ոչ ումեք ինչ ասացին, զի երկնչէին։ 8։

Յայս շաբաթս մինչ ի նոր կիրակէն գանգատ առաքեցեալքն ամենայնքան՝ այլ առաջի եկեալ ի գերեզմանն՝ այլ առաջի եկեալ ի գերեզմանն՝ տեսանել զհոգի Տեառն։

Աւետիս ուրախ։

Աստուած քո Աբ, յաւիտեանս յաւիտենից. զաւազան ուղղութեան զաւազան արքայութեան քո։ Ողջեաց սիրտ իմ զբան քարի, և ասեմ զգործս իմ թագաւորի։

Հոմբուրյն ուրախ։

Առաքեցար ի Հօրէ բանդ Աբ ի փրկութիւն ազգի մարդկան. օրհնեմք զքեզ սբ Աբ։ Փառս Հօր։ Ի գերեզման իջեր թագաւոր անմահ. և ի Հօրէ ոչ մեկնեցար. օրհ։ Բյեմ և ինչ։ Ի յերրորդ աւուր յարեար յաճախէս՝ և ի յերկինս համբարձար. փառք յարութեան քո Տէր. օրհ։

Ընկալման Աղաղակ ձեռն։

Պողեա Երուսաղէմ զՏէր։
Եւ օրհնեա զԱբ քո Սիոնէ։

Օր

Ո՛չ զբաց ոյց ընկոյս դրանդ քոյ. և օրհնեաց զորդիս քո ՚ի քեզ ։

Ո եդ զսահմանս քո ՚ի խաղաղութիւն. պարարտութիւն ցորենոյ լցոյց զքեզ ։

Ընաքէ զբան իւր յերկիր. վազվազակի ընթանայ նմա պատգամք նորա ։

Պանէ զձիւն ոյզ սար. և զմէգ ոյզ փոշի ցանեաց ։

Երկանէ զսառն ոյզ պատառս. առաջի ցրտոյ նորա՞ կարէ կենալ ։

Ընաքէ զբան իւր՝ և հալէ զնոսա. շնչեսցէն հողմք՝ և գնասցեն ջուրք ։

Պատմէ զբան իւր Յակովբայ. զարդարութիւն և զերաւունս Իսրայէլ ։

Ոչ այսպէս արար ամ ազգայ Տէր. և զդատաստանս իւր ոչ յայտնեաց նոցա ։

ՕՆՈՒ ՈՐԹԻՒ ։

Ամ աւետարանիս որ ըստ Ղուկասու ։
Կէ. I ։

Ասն յարութեն Տն մերոյ Յես Քրի ։

Բայց ՚ի միաշաբաթին վաղջազ ըստ առաւօտն եկին ՚ի գերեզմանն. բերին զխունկն զոր պատրաստեցին. և այլ կանայք ընդ նոսա. և գտին զվէմն թաւալեցուցեալ ՚ի գերեզմանէ անտի ։ Եւ մտեալ ՚ի նեղքն՝ ոչ գտին զմարմինն Տն Յես ։ Եւ եղև ընդ հիանալն նոցա վասն այնորիկ, և ահա արք երկու հասին առ նո՚ի հանդերձս լուսաւորս ։ Եւ իբրև զահի հարան և խոնարհեցուցին զերեսս իւրեանց յերկիր, ասեն ցնոսա. զի՞ խնդրէք զՊ-
կեան-

կենդանին ընդ մեռեալս: Ահ աստ՝ այլ յարեաւ. յիշեցէք՝ ոչ խօսեցաւ ընդ ձեզ մինչ էրն ի Գալիլեա, և ասէր՝ թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ մատնիլ ի ձեռս մարդոց մեղաւորաց, և ի խաչ ելանել՝ և յերրորդ աւուր յառնել: Եւ յիշեցին զբանն նորա: Եւ դարձան պատմեցին զայս ամ մնացականին, և այլոցն ամենեցուն: Եւ էին Մարիամ Մագդաղենացի և Յովհաննա և Մարիամ Յակովբայ, և այլք ընդ նոսա՝ որ պատմեցին զայս առաքելոցն: Եւ երեւեցան ա-ռաջի նց շաղիապուղթիք բանքն նց՝ և չհաւա-տային նց: Բայց Պետրոս յարուցեալ ընթացաւ ի գերեզմանն, և հայեցեալ տեսանէ զկտաւսն լոկ՝ զի կային. և գնաց՝ ընդ միտս զարմացեալ, թէ զինչ եղեւ: 12:

Բ. Պօղ. Ինդրեսցուք: Կեցո: Ընչից. Յա-գաւոր խաղաղ:

Եւ ապչեցին:

ԵՐԵՔԻ ԸՐԵՎՈՒ.

—o—

Ի գիշերին Օրհնութեան։

Ի ԳԻՐԵՆ ՉԱՐԸ Ն ԿՈ կանխեցին կանուխքն. զիւղս և զաւուրս քերին ի պատիճ թագաւորին. և զմեղաց զհողսցեալս վերածեր ի կեանս։ Փոխանակ իւղոյն զհատատս անբիծս՝ և զաղաչանս մեր ընդ առաւօտեան կանգնեցն ընկալ, որք զղջոյն կենաց լուսոյ ունկամբ։ Լուսոյն աւետիս առաքելոցն՝ յարեաւ յարուցիչն մեր՝ աւերեաց զդժոխս. և զթշնամին կապեաց ի յանդգնէ կապանս։

Նկին ի գերեզմանն առաւօտեան սէր կանայք. յօծանել խնկել զանապական մարմինն։ Վաշտումն հրեշտակին քարշաւերեր զնոսա ասելով. ցնծացեք յարեաւ՝ ոչ յառաջն ասաց։ Ոչեաւ ի հրեշտակէն զաւետիս յարութեն, պատմին աշակերտացն՝ եթէ յարեաւ Ած։

Զայն

Զայն աւետաւոր հրեշտակին զուարճացոյց ղա-
ռաւտեան կանայսն · զԻշի պատմելով զյա-
րութիւն ։ Ի յուսահատիլ տրտմութեամբ՝ այլ
ընծայեցէք բերկրելով · խնկազեացք ածայնօն և
փառաբօղք յարութէ ։ Փութացարուք ի Կա-
լիլեա՝ աւետարանեցէք աշակերտացն, եթէ յա-
րեաւ Ի՛ն և խոստանայ զմեզ ։

Ա՛յսօր զուարճացան տիեզերք ամ՛ ճշմարիտ յա-
րութէ՛ ածորդւոյն · քանզի զգժոխս աւերեաց
և գերեաց զարգելեալսն ի՛ նմա ։ Ա՛յսօր լուսա-
փայլեալ մեծապայծառ ծագմամբ՝ հրեշտակապե-
տըն ի վէմ վիմին կանանցն աւետեր ասելով · վճ
խնդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս ։ Ա՛յսօր բերկ-
րեցան կանայքն իւղաբերք աւետեօք յարութէ
ածորդւոյն, զարձան յաւաքեալսն ասելով · յա-
րեաւ Ի՛ն ։

Ա՛քանչելի կանայքն աներկիւղ եկին ի տեսա-
նել զգերեզմանն · զի կատարեալ սէրն մերժեաց
զերկիւղ ։ Ակին ի խնկել զէրուսաղեմ մարմինն,
և տեսին յաւուցեալ ի գերեզմանէն · և վերս-
տին լոյսն ծագեաց յաշխարհս ։ Ա՛ռաղեաց հր-
եշտակն զյարութէին Տ՛ն · և բացան գերեզմանք
նոցեցելոց · և յարութի Տ՛ն յաղթեաց մահու ։

Ա՛նխելով սէր կանանցն ընդ աւետսն ի գե-
րեզմանն · և զահաւոր յարուեն զձայնն ի հրեշ-
տակէն լուեալ · եթէ յարեաւ Ի՛ն ։ Ա՛ռողեալ
զտրամութի երջանիկ և սէր կանանցն · և խնդու-
թեամբ ընթանային պատմել աշակերտացն եթէ
յարեաւ Ի՛ն ։

Ա՛յն և նըման ՟օր և Արդւոյ՝ ՟օդիդ անեղ և
հաւտագոյ · բոլսւոմըն ՟օր անքննաբար՝ առօղ

յիրդւոյ անճառաբար. ի վերնատունն այսօր ի-
ջեր՝ զՀոգիդ շնորհաց քոց արբուցեր. արբո՛ և
մեզ ողորմութի՛ւն ի բաժակէդ իմաստութե՛ն: Նո՛յն
սահմանօղ արարածոց՝ որ ջրկէիր ի վե՛ր ջրոց.
նո՛յն և ի ջուրն աւազանին՝ ի շնորհել մեզ քոմ
հակին. զերգոհես սիրով աղաւնակերպ զմարդիկ
ծնանիս ածակերպ. արբո՛: Ի՛ աջոյն վերնոց իմա-
նալեաց՝ և քաղցրին այսր լզգալեաց. որ մարգա-
բէս տաս ի հովհաց, և առաքեալս ի ձկնորս-
սաց. աւետաւոր ըզմանաւուրս՝ քարոզ բանի
քոմ զՀալածօղս, արբո՛:

Հն Ո՛րբեշտակային ձայնիւ օրհնեսցուք զամենասուրբ
զՀրրորդութե՛ն. փառաւորելով զՀայր՝ որ վե-
րակոչեաց զամենեսեան ի մահահանէ յանմա-
հութի՛ն: Երգեցէք Տե՛ն երգ նոր եկեղեցիք սըր-
բեցելոց. Ի՛նի երկրպագելով, որ վերակոչեաց
զամե: Սրբասաց ձայնիւ օրհնեսցուք. հոգևորա-
կան հնչմամբ դուիսցուք. սուրբ զՀոգին փա-
ռաւորելով որ վերահանդոյց զամե:

Յ Օ՛ղեզ կոյս և մայր և բնակարան ածային նոր-
մարդութե՛ն՝ գոհաբանեմք և վերօրհնեմք զե-
զեալ փրկող կենդանութե՛ն ազգի մարդկան. վնո
ղքեզ Ի՛ածային և կոյս բարեբանեմք զմայր և
զաղախին փրկչին մերոյ: Ո՛նունդն Հո՛ր և Հին
աւուրց՝ անժամանակն յաւիտենից՝ ժամանակաւ
յորովայնի քոմ բնակեցաւ և ի Հո՛ր ոչ մեկ-
նեցաւ. վնո ղքեզ, Ո՛նեալն ի քէն ի խաչ ե-
լեալ և ի յաջոյ փառաց ընդ Հո՛ր. անարգեալ
ի մարդկանէ, փառատրութի՛ւ Հութի՛ն երկրպա-
գեալ. վնո՛: Ո՛ղեզ ոչ միայն որդիք մարդկան՝
այլև վերինն զօրութի՛ւնք. դաք անմարմնոց Հո-
գե-

քեղինաց հրեղինայ զուարթնոցն և հրեշտակայ՝ գոհաբանեն և վերօրհնեն և փառաւորեն զմայր և զաղախին փրկչին մերոյ։

Ա պաւինեցաք ՚ի խաչ քո արարիչ յաւիտենից, որ եւտուր մեզ պահապան յաղթող ընդդէմ թշնամւոյն. աղաչեմք սովաւ փրկիչ պահպանեա զանձինս մեր։ Խարճրեալ թագաւոր որ վե մեր եկիր ՚ի խաչ. և բարձեր սովաւ զյանցանս նա- խասահեղին Ադամայ. աղա։ Վկայս սէր հաւա- տոյ, և փայտ կենաց՝ մարդկան յայտնեալ զոր տեսեալ այսոյն պղծոյ կործանեցաւ անկանդնե- լի. աղա։ Վաղեցաւ թշնամին ընդ յայտնիլ սէյ խաչին. և ՚ի չահէ փառաց նէ կործանեցաւ յան- գունաց երկրի. աղա։ Փառ, ՚ի ծ։ Երկինք ցնծայ- ին և երկիրս ուրախանայր քանզի փրկիչ ցու- ցաւ սէյ խաչն և լուսատու տիեղերաց. աղա։

Ընդ՚ Ա՝ ձեշ։

Ո սքանչելի և զհրաշագործ զյարութիւն Քրիս առաքելոյն ստուգապէս տեսեալ ընդհանուր քարոզէին, եթէ։

Պաղէ. փառք հրաշափառ յարութիւն։ Քրիստ ա՞ն գտանելոյ։ Ղ. Վոհանամք զքեզն Տէր։

Յարեաւ Ա՝, և ցրուեցան ՚ամ թշնամիք նէր։ փախեան ատելիք նէր յերեսաց նէր։

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։

Տէր թագաւորեաց վայելչութիւն զգեցաւ։

Ոգեցաւ Տէր զօրութիւն ընդ մէջ իւր էած։

փառք և. այժմ և միշտ. ալէլ։

Պաղէ. Վոհութիւք և ճշմարիտ։

Շաբաթ ՀՈԳԻ Ա։

Պայծառացեր եկեղեցի Հեթանոսաց յարուցեալ Քեամբ Վրէի որ յարեւան այսօր ի մեռելոց, պսակեալ զքեզ խաչիւն իւրով, Ընդ հարցն մերոց։ Այսօր ողբայ Հինքեան զկործանումն իւր մահ. քանզի որ Յադամ մեռեալքն էին՝ կեն- դանացան յարութիւր Վրէի. Այլ հար։ Այսօր ցնծան մանկունք առագաստի. քանզի Վրէ յա- րուցեալ փարատեաց զուրգ և պտրամութիւն և լուսաւորեաց զաշխարհս. Ընդ հար։ Օրհնեցէք զմ գործք Տն զՏր. օրհնեցէք՝ բարձր արարէք զնա յաւիտեան։ Փառ։ Հոգ։ Այսօր և զոր ա- րար Տր եկայք ցնծասցուք. տօնեցէք ուրախու- թեամբ մինչև յանկիւնս սկզանոյ. բար։ Այժմ և ԴԺՂ։ Խարձրացուցէք զՏր Ընդ մեր գոչէ մար- գարէն. երկրպագեցէք պատուանդանի ոտից նր, որ երեծ զդատակնիք մահու ի մէնջ. բարձր արա։

Աւետարանն ՀՈԳԻ Ա։

Որ զաւետիս Հոգւոյն ի հրեղէն ի հրեշտա- կէն ընկալար, ուրախ լեր քեզկրեալդ Տէր ընդ քեզ Մարիամ աննեղեալ։ Փառ։ Հոգ։ Այս- կիզբն բանն Հաճեցաւ առնուլ մարդեղութիւն ակիզբն ի կուսէդ Վրէ Ընդ Թագաւոր յաւիտե- նից։ Այժմ և ԴԺՂ։ Հղաչեմք զքեզ սբ Ընդա- ծին՝ առ Վրէ բարեխօսեա փրկել զժողովուրդս իւր զոր գնեաց արեամբն իւրով։

Ողբ-

Աղաչեա՛ ոյ։

Աղօրմեա՛ ինձ Ո՛Չ։ փառս Հօր։ Լսելի արա ինձ Տէր զձայն յարուածէն աւետաւոր հրեշտակին. որ քարոզեացն զյարուիւն. ողոր։ Ո՛չ յարեարդ՛ի մեռելոց Ա՛ռն Ո՛Չ և մեզ կեանս շնորհեցեր. պարգեւատու ամենեցուն. ողոր։

Տէր յերկինէ ոյ։

Փառք յարուածդ քո Տէր։ փառս Հօր։ Պատրանօք նախաստեղծին մերկացաք՛ի լուսոյն. իսկ յարուածդ. միածնիդ զգեցաք զանմահութիւն. փառք յա։ Ո՛չ և Հղի։ Լսեաքնօք փայտին Ճաշակեցաք զմահ. իսկ՛ի փայտէն կենաց նորոգեցաք ամենեքեան. փառք։

Ո՛ռ ռ ռ

Ոչ երբէք դու Ք՛ կամիս զանօրէնութիւն, և ոչ բնակին առ քեզ չարք, մի անօրէնք բնակեսցեն առաջի աչաց քոց։

Ջտեցեր զայնոսիկ որ գործեն զանօրէնութիւն. կորուսանես զամենեսեան որք խօսին սուտ։

Ջայր այրիւնահեղ և զինեգաւոր պիղծ առնէ դու Տ՛ր, այլ ես ըստ բազում ողորմութեանդ քում մտից ի տունդ քո. երկիրպագից ի տաճար սուրբ քո երկիւղիւ քո։

Տէր առաջնորդեա ինձ յարդարութեանդ քում վասն թշնամեաց իմոց, ուղիղ արա առաջի իմ զճանապարհս քո։

Ոչ ոչ գոյ ի բերանս նոցա ճշմարտութիւն, և սիրտք նոցա նանրեալք են։

Ոսպ գերեզման բաց են կոկորդք նոցա. և լեզուօք իւրեանց նենգաւորք եղեն։

Դատեա զնոսա Ք՛ զի անկցին ի խորհրդոց իւրեանց, ըստ բազում ամբարշտութեանց նոցա մերժեա զնոսա զի դառնացուցին զքեզ։

Ուրախ լիցին ամենեքեան՝ որ յուսացեալ են ի քեզ, յաւիտեան ցնծասցեն, և բնակեսցես դու ի նոսա։

Պարծեսցին ի քեզ սիրելիք անուան քո, զի օրհնեսցես զարդարն. Տ՛ր ոսպ զինու հաճութիւն քով պսակեսցես զնոսա։

ՅՕՆՆ ՈՐԹԻՒ ։

ՄՇ Ա՛ետարանիս որ ըստ Ղուկասու ։
Կ՛. 13 ։

ՅԱԹ ՅԱՐՈՒԹԵ՛Ն ՏՆ ՄԵՐՈՅ ՅԱԻ ՔՐԻՍ ։

Եւ ահա երկուք՛ի նոցանէ երթային՝ի նմին աւուր՝ի գեօղ մի, որ հեռի էր Յերուսաղէմէ հարիւր և վաթսուն ասպարիսաւ. և էր անուն նոր Եմմաուս ։ Եւ նոքա խօսէին ընդ միմեանս վասն ամենայնի անցելոցդ ։ Եւ եղև ընդ խօսել՝ն նոցա և ընդ վիճել՝ և ինքն իսկ Յն մերձեցաւ՝ և երթայր ընդ նոսա ։ Եւ նոցա աչք կալեալ էին առ՝ի չճանաչել զնա ։ Եւ ասէ ցոսա. զինչ՞ են բանքդ՝ վասն որոց վիճիքդ ընդ միմեանս՝ մինչդեռ գնայիդ, և տրտմեալ էք ։ Պատասխանի եւս մի ումն՝ի նոցէ՝ որում անուն էր Կղէովպաս, և ասէ ցնա. դո՞ւ միայն կաս Յերուսաղէմ՝ որ ոչ գիտացեր զինչ գործեցաւ՝ի նմա յաւուրս յայսոսիկ ։ Եւ ասէ ցոսա. զի՞նչ ։ Եւ նոքա ասեն. զՅն՝ Նազովրեցւոյ, որ եղև այր մարգարէ՝ հզօր արդեամբք և բանիւք առաջի Ա՛ստուծոյ, և ամ՛ ժողովրդեանն ։ Որպէս մատնեցին զնա քահանայապետքն՝ և իշխանքն մեր՝ի դատաստան մահու՝ և հանին զնա՝ի խաչ ։ Ա՛նք ակնուսէաք՝ թէ նա է որ փրկելոցն էր զԻսրայէլ. այլև հանդերձ այսու ամենի, այս երրորդ օր է՝ յորմէ հետէ այն գործեցաւ ։ Այլև կանայք ումանք՝ի մէնջ զարմացուցին զմեզ, որք կանխեալ ընդ առաւօտս չորան՝ի գերեզմանն, և ոչ գտին զմարմինն նր. եկին և ասեն, թէ և տեսիլ ևս հրեշտակաց տեսին, որք ասէին զնմա՛

թէ

թէ կենդանի է։ Եւ գնացին ոմանք ի մէնջ ի գերեզմանն, և գտին նոյնպէս ոպ և կանայքն ասացին, բայց զնա ոչ տեսին։ Եւ նա ասէ ցնոսա, Ձվ անմիտք և հեղգասիրտք ի հաւատալ յամի, զոր խօսեցան մարգարէքն։ Մէ զնոյնս պարտ էր չարչարիլ Քրիստոսի, և մտանել ի փառս իւր։ Եւ սկսեալ ի Մովսիսէ՝ և յամէ մարգարէից, մեկներ նոցա զնոսա որ ինչ յամէ գիրս գրեալ է վնմանէ։ Երբեմն մերձեցան ի գեօղն յոր երթային, և նա պատճառեր հեռագոյն եւս ուրեք երթալ։ Եւ բռնադատեցին զնա՝ և ասեն. առ մեզ ագիր, զի ընդ երեկս է՝ և տարաժամեալ է օրս. և եմուտ ագանել անդ ընդ նոսա։ Եւ եղև ի բազմել նորա ընդ նոսա, առեալ զհայն՝ օրհնեաց, երեկ և եւ նոցա։ Եւ նոցա բացան աչք՝ և ծանեան զնա. և նա եղև ի նոցանէ անհետևոյթ։ Եւ ասեն ցմիմեանս. ոչ իսկ և սիրտք մեր ճմլէին ի մեզ՝ մինչ խօսէրն ընդ մեզ զճանապարհայն. և ոպ բանայր մեզ զգիրս։ Եւ յարուցեալ նոյնժամայն՝ դարձան յԵրեմ, և գտին ժողովեալ զմետասանսն՝ և զոր ընդ նոսայն էին։ Եւ ասեն՝ թէ արդարև յարեաւ Տէր՝ և երևեցաւ Սիմովնի։ Եւ նոքա պատմէին զայն որ զճանապարհայնն, և թէ զնարդ եւ ծանօթս նոցա ի բեկանել հացին։ 35։

Քարոզ. Խնդրեացուք։ Կեցո։ Ընծա։ Որում ամենազօր և հրաշալի յարութեդ։

ՀԵՐԵՒԱՅԻՆ ԱՌԱՔԵՆ ԱՂՈՒՈՒ Է։

Տէր ոձ զինու հաճութիւն քում պսակեսցես զնոսա։

Քանից իմոց ունկնդիր Տէր, և ի մի առ զաղաղակ իմ։

Ակայեա ի ձայն աղօթից իմոց, Թագաւոր իմ և Աստուած իմ։

Զի զքեզ աղաչեմ Տէր, ընդ առաւօտս լուիցես ձայնի իմում. ընդ առաւօտս պատրաստ եղէց յանդիման լինել քեզ Աստուած։

Ոչ եղիցէ դու Աստուած կամիս զանօրէնութիւն, և ոչ բնակիսցի առ քեզ չարք, մի անօրէնք բնակեսցեն առաջի աչաց քոց։

Ատեցեր զայնոսիկ որ գործեն զանօրէնութիւն. կորուսանիցես զամենեսեան որք խօսին սուտ։

Օգայր արիւնահեղ և զնենգաւոր պիղծ առնէ դու Տէր. այլ ես ըստ բազում ողորմութեանդ քում մտից ի տուն քո. երկիրպագից ի տաճար սուրբ քո երկիւղիւ քո։

Տէր առաջնորդեա ինձ յարդարութեանդ քում վասն թշնամեաց իմոց. ուղիղ արա առաջի իմ զճանապարհս քո։

Զի ոչ գոյ ի բերանս նոցա ճշմարտութիւն. և սիրտք նոցա նանրեալք են։

Ոիպ գերեզման բաց են կոկորդք նոցա. և լեզուք իւրեանց նենգաւորք եղեն։

Դատեա զնոսա Աստուած զի անկցին ի խորհրդոց իւրեանց. ըստ բազում ամբարշտութեանց նոցա մերժեա զնոսա զի դառնացուցին զքեզ։ Ու-

Ասպա լեցին ամենեքեան՝ որ յուսացեալ են ի քեզ, յաւիտեան ցնծասցեն, և բնակեսցես դու ի նոսա։

Պարծեսցին ի քեզ սիրելիք անուան քո, զի օրհնեսցես զարդարն. Տէր ոպ զինու հաճութիւք քով պսակեսցես զնոսա։

ՕՐԻՆ ՂԱԹԻՀ։

ՍԿԶԲ ՆԵԽԵՄԻԱՅԻ որ ըստ Ղուկասու. ԻԳ. ԼԱ։

Ա՛ր յարուեալ Տէն մերոյ Յիս Ուսի։

Եայց՝ի միաշաբաթիուն վաղքաջ ընդ առաւօտն եկին՝ի գերեզմանն. բերին զնուիրական զոր պատրաստեցին. և այլ կանայք ընդ նոսա. և գտին զվէմն թաւալեցուցեալ՝ի գերեզմանէ անտի։ Եւ մտեալ՝ի ներքս՝ ոչ գտին զմարմինն Տն Յի։ Եւ եղև ընդ հիանալն նոցա վասն այնորիկ, և ահա արք երկու հասին առ նո՝ի հանդերձս լուսաւորս։ Եւ իբրև զահի հարան, և խոնարհեցուցին զերեսս իւրեանց յերկիր, ասեն ցնոսա. զի՞ խնդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս։ Չէ աստ՝ այլ յարեաւ. յիշեցէք՝ ոպ խօսեցաւ ընդ ձեզ մինչ էրն՝ի Գալիլեա, և ասէր՝ թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ մատնիլ՝ի ձեռս մարդոց մեղաւորաց, և՝ի խաչ ելանել՝ և՝ի յերրորդ աւուր յառնել։ Եւ յիշեցին զբանն նո՛ր։ Եւ դարձան պատմեցին զայս ամ մնասականիցն, և այլոցն ամենեցուն։ Եւ էին Մարիամ Մագդաղենացի և Յովհաննա և Մարիամ Յակոբեայ, և այլք ընդ նոսա՝ որ պատմեցին զայս առաքելոցն։ Եւ երևեցան ա-

ռաջի նդ շաղիաղիսութիք բանքն նդ՝ և չհաւատային նդ։ Նայց Պետրոս յարուցեալ ընթացաւ ՚ի գերեզմանն, և հայեցեալ տեսանէ զկտաւանսն զի կային. և գնաց՝ ընդ միտս զարմացեալ, թէ զինչ եղև։ 12։

Աւետիս։

Տէր թագաւորեաց. ցնծասցէ երկիր ուրախ եղիցին կղզիք բազումք։
Ամպք և մառախուղ նր տիեզերաց. ետես և սասանեցաւ երկիր։

Ընթերցուած։

՚Ի գերեզման քո կանխեցին կանայքն. զիւղս և զնաւսն բերին ՚ի պատիւ թաղման քո. զի զմեղաց զՀողացեալս վերացեր ՚ի կենաս։ Փառս Հօր։ Փոխանակ իւղոյն զՀաւատս անքիծս՝ և զաղաչանս մեր ընդ առաւօտեան կանուխ ընկալ, որք զողջոյն կենաց լուան Հայրն ունկամբ։ Այժմ և միշտ։ Տուն աւետիս առաքելոցն՝ յարեաւ յարուցիչն մեր՝ աւերեաց զդժոխս. և զիշնամին կապեաց ՚ի յանկոյծ կապանս։

Ընթերցուած Պաշտօն է։

Տր ՚ի զօրութիդ քում ուրախ եղիցի թագաւորն. ՚ի փրկութիդ քում ցնծասցէ յոյժ։
Ցանկութիւն սրտի նր ետուր նմա. և զկամս շրթանցն նր ոչ արգելեր ՚ի նմանէ։
Յառաջ արարեր զնա յօրհնութիւն քաղցրութիւն քո. և եդեր ՚ի գլուխ նր պսակ ՚ի քարէ պատուականէ։
Կեանս խնդրեաց ՚ի քէն. և ետուր նմա երկայնաւուրս՝ յաւիտեանս յաւիտենից։

Մնա՛ ես փառք նո՛ւ փրկութեանդ քումմ. զփառս և զմեծվայելչութիւնդ դիցես ի մէն նո՛ւ։

Տացես ընա յօրհնութիւնս յաւիտեանս յաւիտենից. ուրախ արասցես զնա յուրախութիւնդ երեսաց քոց։

Ապագաւոր յուսացաւ ի Տէր. և յողորմութիւնէ բարձրելոյն նա մի սասանեսցի յաւիտեան։

Դատի ձեռն քո՛ ի մէն թշնամեաց քոց, և աչք քո գտցեն զամ ատելիս քո։

Պիտեաս զնա ոպ հնոց հրոյ ի ժամանակի երեսաց քոց։

Տէր բարկութեա՛ իւրով խռովեցուսցէ զնա. և հուր կերիցէ զնա։

Պտուղ նո՛ յերկրէ կորիցէ. և զաւակ նո՛ յորդւոց ի մարդկանէ։

Խոտորեցան ի քէն չարութիւն. խորհեցան զխորհուրդ. զոր ոչ կարացեն հաստատել։

Դրասցես զնա հալածեալս. ի ճեացուածս քո պատրաստեսցես զերեսս նոցա։

Բարձր լեր Տէ՛ ի զօրութեանդ քումմ. օրհնեսցուք, և սաղմոս ասասցուք զօրութեա՛ քումմ։

ՅՕԳՆԿ՝ ՕրԹիՀ։

Սկիզբն Ընտարանիս որ ըստ Ղուկասու։ ԿԵ. 13։

Յետ յարութեա՛ Տն մերոյ Յես Ա՛ին։

Եւ ահա երկուք ի նոցանէ երթային ի նմին աւուր ի գեօղ մի, որ հեռի էր յԵրուսաղեմ հարիւր և վաթսուն ասպարիսաւ. և էր անուն նո՛ Եմմաուս։ Եւ նո՛ խօսէին ընդ միմեանս վ՛ ամենայնի

անցիցին անցելոց։ Եւ եղև ընդ խօսելն նոցա եւ ընդ վիճել՝ եւ ինքն իսկ Յն մերձեցաւ՝ եւ երթայր ընդ նոսա։ Եւ նոցա աչք կալեալ էին առ՝ի չճանաչել զնա։ Եւ ասէ ցնոսա. զինչ են բանքդ՝ վասն որոց վիճիքդ ընդ միմեանս՝ մինչդեռ գնայդ, և տրտմեալ էք։ Պատասխանի ետ մի որմն՝ի նոցանէ որում անուն էր Կղէովպաս, և ասէ ցնա. դու միայն կաս յԵրուսաղէմ, որ ոչ գիտացեր զինչ գործեցաւ՝ի նմա յաւուրսս յայսոսիկ։ Եւ ասէ ցնոսա. զի՞նչ։ Եւ նոքա ասեն. զՅնէ Նազովրեցւոյ, որ եղև այր մարգարէ՝ հզօր արդեամբք և բանիւք առաջի Աստուծոյ, և ամենայն ժողովրդեանն։ Որպէս մատնեցին զնա քահանայապետքն և իշխանքն մեր՝ի դատաստան մահու՝ և հանին զնա՝ի խաչ։ Այնք ակնունէաք՝ թէ նա է որ փրկելոցն իցէ զԻսրայէլ. այլև հանդերձ այսու ամենի, այս երրորդ օր է յորմէ հետէ այն գործեցաւ։ Այլև կանայք ոմանք՝ի մէնջ զարմանացուցին զմեզ. որք կանխեալ ընդ առաւօտս չոգան՝ի գերեզմանն, և ոչ գտին զմարմինն նո՛ր. եկին և ասեն, թէ և տեսիլ ևս հրեշտակաց տեսին, որք ասէին զնմանէ թէ կենդանի է։ Եւ գնացին ոմանք՝ի մէնջ՝ի գերեզմանն, և գտին նոյնպէս ոպէս և կանայքն ասացին. բայց զնա ոչ տեսին։ Եւ նա ասէ ցնոսա. Ո՛վ անմիտք և հեղգասիրտք՝ի հաւատալ յամենայն որ խօսեցան մարգարէքն։ Ո՞չ զնոյնս պարտ էր չարչարիլ Քրիստոս, և մտանել՝ի փառս իւր։ Եւ սկսեալ՝ի Մովսէսէ՝ և յամենայն մարգարէից, մեկնէր նոցա որ ինչ յամենայն գիրս գրեալ է վասն նորա։ Եւ մերձեցան՝ի գեօղն յոր երթային, և նա պատճառեր հեռագոյն ևս ուրեք երթալ։ Եւ բռնա-

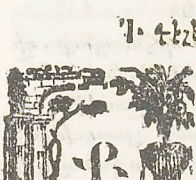
բռնադատեցին զնա՝ և ասեն. առ մեզ ագիր, զի ընդ երեկս է՝ և տարաժամեալ է օրս. և համառօտ ագանել անդ ընդ նոսա: Նա եղև՝ ի բազմեն նորա ընդ նոսա, առեալ զհացն՝ օրհնեաց, եբեկ և ետ նոցա: Նա նոցա աչք՝ և ծանեան զնա, և նա եղև՝ ի նոցանէ աներևոյթ: Նա ասեն ցմիմեանս. ոչ իսկ և սիրտք մեր ճմլէին՝ ի մեզ՝ մինչ խօսէրն ընդ մեզ զճանապարհայն, և ոչ բանայր մեզ զգիրս: Նա յարուցեալ նոյնժամայն՝ դարձան Յերեմ, և գտին ժողովեալ զմեռեալսն՝ և զորս ընդ նոսայն էին: Նա ասեն՝ թէ արդարև յարեաւ Տէր՝ և երևեցաւ Սիմովնի. Նա նք պատմէին զայն որ զճանապարհայնն, և թէ զիարդ ետ ծանօթս նոցա՝ ի բեկանել հացին: 35:

Գէղ. Խնդրևսցուք: Կեցո՛: Ուղ. Ծագաւոր:

Նա ապ՛յակն:

ՀԱՐՑԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի ԵԼԵՓԷՆ՝ Օրհնո-ԸՆ Էվ։

ՔԱՀԱՆԱՅ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆՆԴ
փառք վայելէ երկայնամիտ Տր։
Օրհնեալէ քո յարուԹիդ Ը֊
որ զմահ մահու ծանուցեր քոյին
կամաւոր մահուամբդ. քո յա։ Կոչումն ահեղ
հրեշտակին ի վէմին՝ որ քարոզէր առ նը կա֊
նայսն, յարեաւ Տէրն ի մեռելոց. քո։
Քո յարեաւ ի մեռելոց։ Ընդ արշալոյսն ա֊
ռաւօտուն կանխեալ կանանցն ի գերեզմանն ա֊
անուշ. Քո յա։ Ել առ նը ասէր հրեշտակն.
զի խնդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս. Քո յա։
փութացարուք ուր նը կանայք և պատմեցէք
աշակերտացն ասելով. Քո յար։
Առաւօտեան նը կանայքն հանդերձ խադուք և
խնկովք եկին ի նը գերեզմանն՝ և ողբալով
խնդրէին զանմահ փառաց Թագաւորն։ Ել ի
ձայնէ հրեշտակին զուարճացան տրտմագեաց քն.
առաւօտեան նը կանայք զի խնդրէք զկենդանին

ընդ մեռեալս՝ յարեաւ փառաց Թագաւորն։ Ընծայէր ոք կանայք միութեացարուք հետեւեալ պատմող լինել Պետրոսի, և Յովհաննու սիրելւոյ. յարեաւ միա։

Անխեղճն կանայքն ընդ առաւօտն ի գերեզմանն հանդերձ խնկովք։ Ներելով զիւրս անուշունս ի յօծումն կենարար մարմնոյ փրկչին մերոյ։ Եւ հրեշտակն զօրութիւն գոչելով աղաղակեր՝ յարեաւ Ա՛ն։

Օ՛ յարութիւն Ա՛ն ամենեքեան օրհնեցուք. զի նա միայն Ընծ փառաւորեալ յաւիտեան։ Օծմառագայթ յարութիւնդ տեսանելով հրեշտակին. նա զօրանայր ի պատմել զկենսաբեր յարութիւնն։ Ձայն աւետեաց լսէին առաւօտեան որ կանայքն, ի հրեշտակէն դառնային ուրախութիւն յառաքեալսն։

Օ՛ տիեզերական խնդութիւնդ աւետիքս երանելի կանանցն ուսեալ ի հրեշտակէն, աննկիւղ խնդութիւն և բերկրալից ուրախութիւն ընծայային պատմել աշակերտացն ասելով։ Օդը մահուն երկիւղիւ ընկալեալ մեռեալս համարեալ կարծեաք՝ նա ինքն իշխանութիւն յարուցեալ, զմահու ելոյծ զնշխարն։ և կենդանւոյ պարգեւեաց աղբիւր մարդկան։

Յսոյր երկնայինքն ուրախացան ընդ երկրաւորսն նորոգումն, քանզի նորոգօղն էից Հոգին ընդ ի որ վերնատունն, որով նորոգեցան դաշք առաքելոցն։ Յսոյր հոգանիւթեայ բնութիւնս ցնծայ ընդ Հոր հաշտութիւն, քանզի որ երեարձ Հոգին ի մարդկանէ զմարմին եղելոց՝ դարձեալ վերստին զնոյն պարգեւէ։ Յսոյր մանկունք եկեղեցւոյ տեսանն ցնծութիւն զգալուստ որ Հոգւոյն,

որով

տրով զարդարեցան ՚ի զգեստս լուսափայլս և
գնդապայծառս. երգին ընդ սրովբէան զերգսըս-
բեղին։

Հա Ո՛ատաւոր խաղաղութե՛ն որ քաղցրութե՛ն խնա-
մես զքո զարարածս, յիշեա՛ Տէր զՀոգիս ննջե-
ցելոցն ընդ սո՛ս քո, և դատաւորեա՛ ՚ի յաւուրն
այնմիկ։ Որ կոչեցեր ՚ի դրանց մահու զսի-
րելին քո զԼազարոս. և ծանուցեր զծածուխդ
ընդհանուր տիեզերաց. լուսաւորեա՛ Տէր զՀո-
՚ի տաճարի քում սրբութե՛ն մտուցանեմք քեզ
պաղատանս արտասուալից. պայծառացո՛ Տէր զՀո-
գիս ննջե։

Ս Ահն լուսոյ և ամպ հովանի՛ ես կոյս՝ որ ցօղե-
ցեր ՚ի մեզ զցօղն երկնային. զքեզ բարեբանեմք
Ընծածին կոյս։ Ընկէզ մարեսի և սրովբէ հողե-
ղէն սե՛ կոյս. քանզի պտուղն կենաց ՚ի քէն
տուաւ մեզ. զքեզ Ընդիմացուածիչ և քաւիչ մե-
ղաց սի՛ կոյս. որ զանձանելին էից ՚ի գերկս քո
բարձեր. զքեզ։

Հա Ա՛ստ կենարար՝ որ եղեւ մեզ փրկութի՛ն, տուաւ
ամենեքեան զքեզ բարեբանեմք։ Որ ՚ի Հօրէ
լուսոյ լոյս ճառագայթեալ ՚ի յերկրի. և գաւա-
զան գօրութե՛ն հաւատացելոց. տուաւ։ Փառս
Հօր։ Որ լուսափայլ ծագմամբ հրաշափառապէս
մեզ ցուցաւ ՚ի յօգնութի՛ն ընդդէմ թշնամեացն.
տուաւ։

Ա՛յժմ և յԱյլ։

Ա՛յլ ՚ի բաց եդեալ սկզբնական երկիւղին զկար-
ծիս՝ նախաժամանեցին ՚ի պատի՛ճ այնորիկ, որ
մահաճամբն ելոյծ զմահ, և զանմահութի՛ն պար-
գեւեաց ազգի մարդկան։

Ամէն. փառք հրաշափառ յարութեան։ Քրիստոս
ած՛ի վերուստ։ Ամէն. Տէր ողորմեան։

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։
Յաճեցար Տէր լինդ երկիր քո. և գարձուցեր
զգերութիւն Յակովբայ։
Թողեր զանիրաւութիւն ժողովրդեան քո. և ծած-
կեցեր զամ մեղս նոր։
Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։
Օրհնեցէք մանկունք զՏր, և օրհնեցէք զանուն
Տն։
Նշխի անուն Տն օրհնեալ յայսմհետէ մինչև
յաւիտեան։
փառք և եր. այժմ և. ալէլ։

Ամէն. Աղաղոսիք և օրհնութիւն։

❧❧❧

ՀԱՆ մարմնով, զի նորոգեսցէ զՆուռիէլ մեռեալութեան մերոյ յարութեանն իւրով, անդա։

Աղաչաւոր ոչ։

Աղեծացուցանեմք զքեզ որ ի Տէրէ քանդ և անճառելի ծնունդ, որ ի կուսէն մարմնացար՝ ցուցար մեզ։ փոխ։ Տէր։ Աղեծացուցանեմք զքեզ որ կոխեցեր զմահ ածապէս և լուծեր զկնիք մահու, որ ի խաչին բարձրացար կամաւ Տէր։ Այժմ և հետ։ Աղեծացուցանեմք զքեզ որ թագեցար ի նոր գերեզմանի և յերրորդ աւուր յարեար, որ ի յերկինս համբարձար փառօք Տէր։

Ողորմեա ոչ։

Անճառելոյ Տէր էակից ի խաչ ելեր կամաւ Տէր՝ ողորմեա։ փոխ։ Տէր։ Ընմահութեանց տուողդ Աստ ի գերեզման իջեր ոչ մարդ՝ ողորմեա։ Այժմ և հետ։ Նոյնպէս յերրորդ յաւուր յարութեամբ յոյս յարութեան ցուցար մեզ՝ ողորմեա։

Տէր յերկնից ոչ։

Պինդ կանայսն իւղաբերսն առ քեզ առաւօտեամբ կենդանիդ յաւիտենից Աստ, ընկալ և զմերս փութանակ խնկոցն զօրհնաբանութիւն։ փոխ։ Տէր։ Փոխանակ սէր աւետարանդ զուարթնոցն գթութիւն քո մեզ հանդիպեսցի յուսով գիտութեան. մխիթարել զհոգիս և լուսաւորել։ Այժմ և հետ։ Պինդ նոսին աւետարանութիւն քարոզեսցուք զքո միայն զսքանչելիդ, որ յարեարդ ի մեռելոց՝ ամենաղօր թագաւոր անմահ։

Աւուրս երկ։

Զ Յարութեի զիրկչին օրհնեսցուք. զիրկչին մերոյ օրհնեսցուք զյարութեի։
Զ Յարուցեալն զԱ՛ օրհնեսցուք. և զյարութիւն նր փառաւորեսցուք։

Աւուրս Աղօթ ճՆ։

Պ Ողմեա Աստուածդ զՏէր։
Նա օրհնեա զՔո Սիովն։
Զ ի զօրացոյց զնիգս դրանց քոց. և օրհնեաց զորդիս քո ՚ի քեզ։
Ո հդ զսահմանս քո ՚ի խաղաղութի. պարարտութիւն ցորենոյ լցոյց զքեզ։
Ա՛ռաքէ զբան իւր յերկիր. վաղվաղակի ընթանայ պատգամք նր։
Պնէ զձիւն ոպ զասր. և զմէգ ոպ փոշի ցանեաց։
Ա՛րկանէ զսառն ոպ պատառս. առաջի ցրտոյ նր ո կարէ կեալ։
Ա՛ռաքէ զբան իւր՝ և հալէ զնոսա. հնչեսցեն հողմք և գնասցեն ջուրք։
Պատմէ զբան իւր Յակովբայ. զարդարութի և զիրաւունս Իէլի։
Ո՛չ այսպէս արար ամ ազգայ Տր. և զդատաստան իւր ոչ յայտնեաց նոցա։

—o—

Օրդի Որթիւ։

Սաղ Աւետարանիս որ ըստ Ղուկասու։
Եբ. 36։

Հետ յարութեն Տն մերոյ Յսի Ռեի։

Ապ ինչդեռ գային խօսելին, ինքն իսկ Յն եկաց
'ի մէջ նոց՝ և ասէ ցնս. խաղաղութի՛ն ընդ ձեզ.
ես եմ, մի՛ երկնչիք։ Նո՛ւ զահի հարեալ երկն-
չէին. և համարէին ոգի ինչ տեսանել։ Նա ա-
սէ ցնս. զի՞ խռովեալ էք՝ և ընդէ՞ր խորհուրդք
ելանեն 'ի սիրտս ձեր։ Տեսէք զձեռս իմ և
զոտս, զի ես նոյն եմ. շօշափեցէք զիս և տե-
սէ՛ք. զի ոգի մարմին և ոսկերս ոչ ունի, ոպ զիս
տեսանէք զի ունիմ։ Նա զայս ասացեալ՝ եցոյց
նոց զձեռսն և զոտս։ 40։

Ռարող. Խնդրեսցո՛ւք։ Կեցո՛։ Ընկե՛ր. Ռում
ամենազօր և հրաշալի յարութե՛ղ։

Հեբեհոյեն սաոլեն Սաղմս ձեռ։

Պ՛ովեա՛ Երուսաղէմ զՏր։
Նա օրհնեա՛ զՂ՚ծ քո Սիովն։
Օ՛ի զօրացոյց զնիգս դրանց քոց. և օրհնեաց
զորդիս քո 'ի քեզ։
Ո եդ զսահմանս քո 'ի խաղաղութի՛ն. պարար-
տուԹի՛ ցորենոյ լցոյց զքեզ։
Ընաքէ զբան իւր յերկիր. վաղվաղակի ընթա-
նան պատգամք նր։

գնանէ զձին ոտի զասր, և զմեգ ոտի փոչի ցա-
նեաց։

Երկանէ ղսառն ոտի պատառս, առաջի ցրտոյ նո-
ւո կարէ կեալ։

Հառաքէ զբան իւր՝ և հալէ զնոսա, հնձեսցեն
հողմք՝ և գնասցեն ջուրք։

Պատմէ զբան իւր Յակովբայ, զարդարութիւն և
զիրաւունս Իսրայէլի։

Ոչ այսպէս արար ամ ազգաց Տէր, և զդատաս-
տանս իւր ոչ յայտնեաց նոցա։

ՕՐԻՆ ՅՈՒԹԻՆ։

Ամ Հետաքրքրիս որ ըստ Դուկասու։
ԿԴ. 13։

Յետ յարութիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի։

Եւ ահա երկուք՝ի նոցանէ երթային՝ի նմին ա-
ւուր՝ի գեղ մի, որ հեռի էր յԵրուսաղեմ հա-
րիւր և վաթսուն ասպարիսաւ, և էր անուն նո-
Եմմաուսա։ Եւ նք խօսէին ընդ միմեանս վն ամ
անցիցն անցելոց։ Եւ եղև ընդ խօսել նոքա և ընդ
վիճել՝ և ինքն իսկ Յն մերձեցաւ՝ և երթայր ընդ
նոսա։ Եւ նոքա աչք կալեալ էին առ՝ի չճանաչե-
լով զնա։ Եւ ասէ ցնո. զինչ են բանքդ՝ վասն
որոց վիճիլդ ընդ միմեանս՝ մինչդեռ գնայիդ, և
տրտմեալ էք։ Պատասխանի ետ մի որմն՝ի նոքա՝
որում անուն էր Կղէոպաս, և ասէ ցնա. դո՞ն
միայն կաս յԵրուսաղէմ, որ ոչ գիտացեր զինչ
գործեցաւ՝ի նմա յաւուրսս յայսոսիկ։ Եւ ա-
սէ ցնոսա. զինչ։ Եւ նք ասեն. զՅն՝ Նազովե-
ցին, որ եղև այր մարգարէ՝ հզօր արդեամբք
և

և քանիւք առաջի Աշ, և ամ ժողովրդեանն։ Ա՛ն մատնեցին զնա քահանայապետքն՝ և իշխանքն մեր ի դատաստան մահու՝ և հանին զնա ի խաչ։ Ա՛հ ակնոանէաք՝ թէ նա է որ փրկելոյն էր զԻսրայէլ. այլև հանդերձ այսու ամենի, այս երրորդ օր է յորմէ հետե այն գործեցաւ։ Այլև կանայք ոմանք ի մէնջ զարմացուցին զմեզ, որք կանխեալ ընդ առաւօտս չոգան ի գերեզմանն, և ոչ գտին զմարմինն։ Եկին և ասեն, թէ և տեսիլ ևս հրեշտակաց տեսին, որք ասէին զնմէ թէ կենդանի է։ Եւ գնացին ոմանք ի մէնջ ի գերեզմանն, և գտին նոյնպէս ոպ և կանայքն ասացին, բայց զնա ոչ տեսին։ Եւ նա ասէ ցնոսա. Ո՛վ անմիտք և հեղգասիրտք ի հաւատալ յամի, զոր խօսեցան մարգարէքն։ Ոչ զնոյնս պարտ էր չարչարիլ Քրիստ, և մտանել ի փառս իւր։ Եւ սկսեալ ի Մովսէսէ և յամէ մարգարէից, մեկնէր նոցա որ ինչ յամէ գիրս գրեալ է զնմանէ։ Երբև մերձեցան ի գիւղն յոր երթային, և նա պատճառէր հեռագոյն ևս ուրիք երթալ։ Եւ բռնադատեցին զնա՝ և ասեն. առ մեզ ագիր. զի ընդ երեկս է՝ և տարաժամեալ է օրս. և եմուտ ագանել անդ ընդ նոսա։ Եւ եղև ի բազմել նորա ընդ նոսա. առեալ զհայն օրհնեաց, երբև կէս նոցա։ Եւ նոցա բացան աչք՝ և ծանեան զնա. և նա եղև ի նոցանէ աներեւոյթ։ Եւ ասեն ցմիմեանս. Ոչ իսկ և սիրտք մեր ճմլէին ի մեզ՝ մինչ խօսէրն ընդ մեզ զճանապարհայն. և ոպ բանայր մեզ զգիրս։ Եւ յարուցեալ նոյնժամայն՝ դարձան յԵրէմ, և գտին ժողովեալ զմեռեալսն՝ և զորս ընդ նոսայն էին։ Եւ ասեն՝ թէ արդարև

յա-

յարեաւ Տէր՝ և երևեցաւ Սիոնէի։ Եւ նէ պատ-
ձին զայն որ զճանապարհայնն, և թէ զինչդ
եւ ծանօթս նէ՛ի բնականել հացին։ 35։

Աւետեաց Բ։

Ընդունէք Տէն երգ նոր ամ երկիր. ծառայե-
ցէք Տէն ուրախութիւն։
Անդէք առաջի նէ ցնծութիւն. ծաներուք զի նա է
Տէր Աստ մեր։

Հոմեայն Բ։

Որ յարութիւդ փառաւ վայելէ երկայնամիտ
Տէր։ փառ՝ Հոգ։ Որհնեալ է քո յարութիւդ
Աստ. որ զմահ մահու ծանուցեր քոյին կամաւոր
մահուամբդ. քո յա։ Լայն է ձեռն։ Յոչումն
ահեղ հրեշտակին՛ի վերին որ քարոզեր առ սէ-
կանայսն՝ յարեաւ Տէրն՛ի մեռելոց. քո յա։

Սաղմոս ԿԲ։

Վրեղ վայելէ օրհնութիւն Աստ՛ի Սիոնէ. և
քեզ տացին աղօթք Երուսաղէմ։
Լուր աղօթից իմոց, զի առ քեզ ամ մարմին
եկեսցէ։
Բանք անօրինաց զօրացան՛ի վերս մեր. զամբարշ-
տութիւնս մեր դու քաւեսցես։
Երանի զոր ընտրեցեր և ընկալար. և բնակես-
ցեն՛ի դաւիթս քո։
Լցցուք մեք՛ի բարութենէ տան քո. սուրբ է տա-
ճար քո՝ սքանչելի արդարութիւն։
Լուր մեզ Աստ փրկիչ մեր, յոյս ամ ծագաց երկ-
րի, և որ՛ի ծով հեռի։

Ո պատրաստէ զերկինս ղօրութիւք իւրով, զե-
ցեալ է զօրութիւն։
Ո խռովեցուցանէ զմեծութիւն ծովու. և զձայն ա-
լեաց նոր ցածուցանէ։
Խռովեսցին հեթանոսք, և երկիղեն բնակիչք
երկրի ի նշանաց քոց։
Յելս առաւօտու և երեկոյս զուարճասցին. հայե-
ցար յերկիր, արբեցուցեր զնա, և բազում ա-
րարեր զմեծութիւն նր։
Վտան Աստուծոյ լի եղև ջուրբ. պատրաստ արարեր
զկերակուր նր, զի այսպէս է պատրաստութիւն։
Օգակօս նր արբեցուցեր, և բազում արարեր
զարմահս նր։
Ի ցօղել նց զուարթ եղիցի բոյս նր. օրհնեսցի
պսակ տարւոյ քաղցրութեանդ քո։
Դաշտք քո լցցին պարարտութիւն. պարարտասցին
գեղեցկութիւնք անապատի։
Խլուրք զգենուն զգեցցին, և զգեցցին խոյք
մաքեաց։
Հովիտք բազում արասցեն ցորեան. աղաղա-
կեսցեն և օրհնեսցեն։

ՕՆԴ Ուրբաթ։

Սկիզբն Ճառարանիս որ ըստ Ղուկասու։
Կէտ. 36։

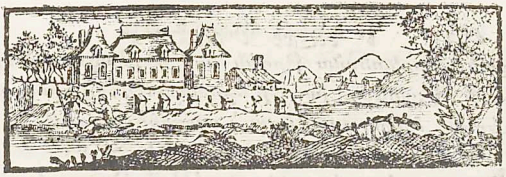
Ցետ յարութեանն Տեառն մերոյ Յիսուսի։

Որ ինչդեռ զայն խօսէին, ինքն իսկ Յս եկաց
ի մէջ նց և ասէ ցնս. խաղաղութիւն ընդ ձեզ. հա
եմ, մի երկնչիք։ Նա զսկի Հարեալ երկնչէին.
և համարէին ոգի ինչ տեսանել։ Նա ասէ ցնս.
զի

զի՞ խոովեալ էք՝ և ընդէր խորհուրդք ելանեն ի սիրտս ձեր։ Տեսէք զձեռս իմ և զոտս, զի ես նոյն եմ. շօշափեցէք զիս և տեսէք. զի ոգի՝ մարմին և ոսկերս ոչ ունի, որպէս զիս տեսանէք զի ունիմ։ Եւ զայս ասացեալ՝ եցոյց նոցա զձեռսն և զոտս։ 40։

Պատուական և Աստուածընդունելի Հայր։ Ընդ որում գաւառ խաղաղութեան։

Եւ ապրիլին։

ՀԻՆԳՐԱԲԱԹԻ.

Ի Գեղերդի Օրհուրէ գեղ.

ԵՒ ԻՄԱՑԱԲԱՐ ԵՒ ՍՈՒՐԲ կանայքն ողբալով փութապէս եկին ի գերեզման քո Տէր, ի նանկել քահանայական մարմինդ: Յարբառ աւետաւոր հրեշտակին՝ որ գոչէր առ երջանիկ կանայսն. զի նանգրէք զկենդանին ընդ մեռեալս. քանզի յարեաւ Տէր և աւերեաց զդժոխս: Պատմեալ երանելի կանանցն զյարութիւն Տն աշակերտացն. ուրախացեալ ընթանային Պետրոս և Յովհաննէս ի կենսատու գերեզմանն:

Ա յսօր յարութիւն վաղ ծնանցիք հաւատացեալք, ի միշ Ա՛ծ Հայր ամենակալ: Ա յսօր և կանայքն իւղաբերք աւետիս տալով առաքելոցն, օրհնեն զՀ՛ծ Հայր ամե: Ա յսօր և հրեշտակք ի յերկինս հոգևոր հնչմամբ երգով օրհ:

Ի խաչանիշ փայտին դղրդեցան դժոխք. զօրութեամբ սր Հոգւոյն նորոգեցաւ երկիր. ով է սա՝ որ խափանեաց զմահ: Հրեշտակն աւետէր կուսին Մարիամու, ասէ ի սկզբանէ քանն որ յառաջ

քան

քան զյաւիտեանս Աղդին, սա է թագաւորն որ
խափ: Յարեաւ յաւուր երրորդի, վէմք պատա-
ռեցան՝ երկիր շարժեցաւ՝ տապանեցան դժոխք,
սա է կենդանին յաւիտենից Ամէն:
Փառաւորեալ է քո յարութիւդ: Որ յարեարդ
ի մեռելոց յաւուր երրորդի Ամէն Աղդի Ա՛յ,
փառա: Որ յահեղ բարբառոյ յարութիւնն քո
Տէր երկիր շարժեցաւ, վէմք պատառեցան Ամէն
Աղդի Ա՛յ, փառա:
Ի ձայն ահեղ յարութիւնն քո Տէր զարհուրե-
ցան զինուորացն դասքն յարիւիափայլ հրեշտա-
կին իջմանն, և դողալով շարժեցաւ երկիր:
Ընաւօտեան սէր կանանցն դիտելով զվիմափոր
գերեզմանն. բերելով զիւղս անուշս ի յօծումն
կենարար մարմնոյն՝ անպարագիր էակնութենէն:
Այս տեսեալ զքերովբէն վերանատեալ ի վիմին,
տարփողելով սրբուհոյն ասէ. դարձիր ողջոյն
տուր փողոցն, քանզի յարեաւ որ յառաջն ա-
սաց:
Հրաշալի յարութիւն զպահապանսն զարհուրե-
ցոյց, և հրեշտակն ի յերկնից իջեալ ի ձայն
ահեղ յարութիւնն ածորգւոյն կանանցն աւետէր,
յարեաւ Ա՛ծ: Ի ձայնէ հրեշտակին զուարճա-
ցան տրտմագնեայ կանայքն, և դարձան խնդու-
թեամբ՝ եառնն աւետիս առաքելոցն, եթէ յա-
րեաւ նախապատմելին:
Ընդ- 48
գան արդարութիւն Ամէն ծագեալ յաշխարհ
Հալածեաց զնատնայն անգիտութիւն, և յետ մահու
և յարութիւնն Համբարձաւ առ Հայր յորմէ ծա-
գեաց, որ երկրպագի յերկնաւորաց և յերկրաւո-
րաց ընդ Հօր և սուրբ Հոգւոյն, վայ և մեք երկիր-
պա-

պագանեմք Հոգւով և ճշմարտութիւն ։ Որ
փոխանակ Հոգւոյն բանին՝ որ եղ յերկինս, ա-
ռաքեցաւ աւետիքն Հոգի ՚ի բարձանց Հոգին
ճշմարտութեան. մխիթարել զորս Հաղթող տրամա-
ցելոց և հրաշխնել զընտրեալ զգաստ առաքե-
լոցն. վայ և մեք ։ Հայօր տրտմական և դիշե-
րային լուծան երկունք ծննդեան նախամօրն.
քանզի զծնեալն մարմնով ՚ի մահ և չարակա-
նութիւն. վերստին ծնանի Հոգին յորդիս լուսոյ

Հոգի-

Հն

Հօրն երկնաւորի. վայ ։

Ի ձայն մեծի զօրարթնոյն և ՚ի հնչումն հրա-
շալի փողոյն. ուր Հողացեալ մարմինք մարդկան
նորոգին. յայնմ աւուր ահեղին յիշեա՛ Տէր և
զմեր վննջեցեալն և Հանգո՛ ընդ սբս քո ։ Հոր-
ժամ նշան տերունեան ճառագայթիւք փայլի,
և թագաւորդ թագաւորաց փառօք տեսանի.
յայնմ աւուր ։ Հորժամ առեան դատաստանի
դնի և դպրութիւնք հրաշից բանին. յայնմ ։

յ

Լոյս լուսոյ մայր և կենարար բանին քնակա-
րան. քեզ երանիցեն ազգ և ազինք ամ ։ Ստեղ-
ծողին մայր և հնարիչ կերպի նորոգողին՝ քեզ
երա ։ Լոյս ծագեցաւ ՚ի քէն նստելոցս ՚ի
խաւարի. քեզ ։

Խ

Հրաշափառ տեսութի՛ կաթուղիկէ եկեղեցւոյ
տեսանի. գոչեարան մահու մահուամբ առիւծ
գոլ կենաց և մահացուցիչ նախաստեղծին. մահ-
ուամբ գոլ ընդհօղ յարութեան ։ Պարգև գե-
րագոյն պարգևի այսօր հաւատացելոց. և մա-
հացուն ՚ի կենաց առնու իւր զօրս վերելեակս.
և թռուցեալ վերագոյն բնակիլ ՚ի տեղւոյն
սրբութեան ։ Փառ Հօր ։ Նկայք Հոգեվարքդ

Հոգեզինացն սպասաւորեցուք. երկրպագեցուք
ամենայն սէր նշանիս փառաւորեցուք զհրաշա-
գործ պարգեւաց տուօղն։

Ելոյժ ի ձեղ։

Կենդանք լուսազգեցուք յօրհնութիւն նոր օրհ-
նեսցուք զՏէր. քանզի մարմինն որ ի մէնջն էառ՝
ի հրեշտակաց երկրպագութիւն առնու, ի սրով-
բէից և ի քրովբէից։

Սաղմ. փառք հրաշափառ յարութեանդ։ Ալէլ-
ա՛ ի գիշերի և ի տունջ-
ջեան։

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։

Տէր թագաւորեաց վայելչութիւն զգեցաւ։
Զգեցաւ Տէր զօրութիւն ընդ մէջ իւր էածէ։
Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։

Գ Ովեցէք երկրաւորդ զՏէր. և օրհնեցէք զՈՂՔ ք
Սիովն։

Օրացոյց զնիգս դրանց քոյ և օրհնեաց զորդիս
քո ի քեզ։

փառք և երկրպագ. այժմ և միշտ. ալէլ։

Սաղմ. ի գիշերի և ի տունջեան։

Յաղագս ՀՈՐԵՑ ԱՅՑ։

Բնդ երիս մանկունսն օրհնաբանն բարեբա-
նեմք զքեզ Վրդ ՊՂ հարցն մերոց։ Որ իջեր
ի յերկինից խոնարհութիւնք և խաչի համբերեալ
հրկեցեր զմեզ, ՊՂ։ Յաղեցար ի նոր գերեզմա-
նի և յարուցեալ նորոգեցեր զմեզ, ՊՂ։

Օրհ-

Օրհնեցէք ամ գործք Տն զՏր օրհնեցէք՝ և բարձր արարէք զնա յաւիտեան։ Փառ։ Հոգ։ Օ լծագաւորն անմահ և զլ՚ծն յաւիտենից ա- մենայն ժողովուրդք բարեբանելով բարձր արա։ Կ՚ցեմ ի Ջէր։ Որ մահամարն զմահ խափանեաց, և յարութիւնն իւրով զյարութիւն մեզ պարգևեաց. բարձր արա։

Ո Երեցաւոցն այ։

Որ զՀրեշտակին զձայնն լուեալ հիացեալ թերկ- րեցար, բարեխօսեա վն մեր. մեք օրհնաբանեմք զօրհնակ՚ի կանայս։ Փառ։ Հոգ։ Որ զՀուրն Կ՚ծ յորովայնի քոմ կրեցեր անկիզելի մարե- նի. բարեխօս։ Կ՚ցեմ ի Ջէր։ Որ զանշօշափելին էից՚ի գերկս քո բարձեալ դիեցուցեր կաթո- ղաւոն, բարեխօս։

Ո պղպէ՚ այ։

Որ խոնարհեցար՚ի յերկինից և իջեր՚ի յերկիր միածին Որդի՚ և բանդ Կ՚ծ, ողորմած բանաւոր հօտի։ Փառ։ Հոգ։ Որ կանդնեցեր զեաւէ քո՚ի մէջ երկրի, և հլեալ յարձրացար փրկեցեր զմեզ ողբս, ողոր։ Կ՚ցեմ ի Ջէր։ Ծատեցար՚ի նոր՚ի պնրեզմանի, և յարուցեալ յերրորդ աւուր՚ի յերկինս համբարձար. ողոր։

Տէր յերկինից այ։

Որ անձաւ էութիւն Հոգի ես փառաւոր, չար- չարիլ մարմնով յանձն առեր վն մեր, մշանջե- նաւոր օրհնութիւն՚ի հրեշտակաց օրհնեալ ես Տէր։ Փառ։ Հոգ։ Որ էակդ ես ընդ Հօր և սո-

Հոգւոյն՝ խաչեցար և թաղեցար կամաւ Հօր
միւս մեր. մշտն: Ոչխ ի Հիւր: Որ միւսանգամ
գալոյ ես Հայրենի փառօք՝ շնորհելով ամենայն
յարութեի տիեզերաց. յամ արարածոց յաւի-
տենից օրհնեալ ես Տէր:

Հաւատոյս Երգ:

Օ յարութեի զերկիւղն օրհնեսցուք. զերկիւղն
մերոյ օրհնեսցուք զյարութեի:
Որ եղեն ի բարձունս, և գերեաց զգերութեի.
Հաւատ աւար. բաշխեաց պարգեւս. և ետ որդւոց
մարդկան:

Հաւատոյս Սուխա Ձէ:

Նչ Բարձր արարէք զՏէր Աստ մեր. երկիրպագէք
պատուհանդանի ոտից նորա. զի սուրբ է:
Տէր Թագաւորեաց՝ բարկացան ժողովուրդք.
որ նստի ի քերովբէս, սասանեցաւ երկիր:
Տէր ի Սիովն մեծ է. և բարձր է ի վեր ամ ժո-
ղովրդոց:
Խոստովան եղիցուք անուան քում մեծի, զի ա-
հաւոր և սուրբ է. և պատիւ թագաւորի զերաւունս
սիրէ:
Դու պատրաստեցեր զուղղութեի, զերաւունս, և
զարդարութեի Յակովբայ դու արարեր:
Բարձր արարէք զՏէր Աստ մեր. երկիրպագէք
պատուհանդանի ոտից նորա. զի սուրբ է:
Մովսէս և Ահարոն երիցունք նո. Սամուէլ
ընդ այնոսիկ, որ կարդան զանուն նո:
Կարդային առ Տէր և նա լսէր նոց. և ի սիւն ամ-
պոյ խօսէր ընդ նա:

Պա-

պահէին զվկայութիւնս նր, և զհրամանս զոր նա
նոցա։

Տէր Ը՛ս մեր դու լսէիր նոցա. Ը՛ս դու քաւիչ
լինէիր. վրէժխնդիր ի վերայ ամ գործոց
նոցա։

Խարճր արարէք զՏր Ը՛ս մեր, երկիրպագէք ի
լեառն սբ նր. զի սբ է Տէր Ը՛ս մեր։

ՕՆԷ ՈՐԹԻՒ։

Սկիզբն Ճշտարանիս որ ըստ Մատթէոսի։
Է. 1։

Տէն մերոյ Յնի Ուխի

Մի՛ տեսեալ զժողովուրդսն՝ ել ի լեառն. և
իբրև նստաւ անդ՝ մատեան առ նա աշակերտքն
նր. և բացեալ զբերան իւր՝ ուսուցանէր զնս, և
ասէր։ Երանի աղքատաց հոգւով, զի նոցն է ար-
քայութիւն երկնից։ Երանի սգաւորաց, զի նք
մխիթարեսցին։ Երանի հեզոց, զի նք ժառան-
գեսցեն զերկիր։ Երանի որ քաղցեալ և ծարա-
ւի իցեն արդարութեանն, զի նք յագեսցին։ Եր-
անի ողորմածաց, զի նք ողորմութիւն գտցեն։ Ե-
րանի այնոցիկ որ սբ են սրտիւք, զի նք զՂ՛ս տես-
ցեն։ Երանի խաղաղարարաց, զի նք որդիք Ա՛յ
կոչեսցին։ Երանի որ հալածեալ իցեն վս ար-
դարութեանն, զի նց է արքայութիւն երկնից։ Եր-
անի է ձեզ՝ յորժամ նախատիցեն զձեզ և հա-
լածեսցեն, և ասիցեն զամ բան չար զձենջ
սուտ վս իմ։ Ցնծացէք և ուրախ լերուք, զի
վարձք ձեր բազում են յերկինս. զի այսպէս

Հալածեցին զմարգարէսն որ յառաջ քան զձեզ եին։ 12։

Հարց. Խնդրեսցուք։ Պեցո։ Ընկեր. Հաւատ ամենապօր և հրաշալի յարութեդ։

Յերեքշաբթի առաջին Սաղմոս ղէ։

Ի Տէր Քարձր արարէք զՏէր Աստ մեր. երկիրպագէք պատուհանգանի ոտից նորա. զի սբ է։

Տէր թագաւորեաց՝ բարկացան ժողովուրդք. որ նստի ի քերովբէս, սասանեցաւ երկիր։

Տէր ի Սիովն մեծ է. և բարձր է ի վր ամ ժողովրդոց։

Խոստովան եղիցուք անուան քում մեծի, զի սահաւոր և սբ է. և պատիւ թագաւորի զբաւունս սիրէ։

Դու պատրաստեցեր զուղղութիւն, զբաւունս, և զարդարութիւն Յակովբայ դու արարեր։

Քարձր արարէք զՏէր Աստ մեր. երկիրպագէք պատուհանգանի ոտից նորա. զի սբ է։

Մովսէս և Ահարովն ի քրիցունք նր. Սամուէլ ընդ այնոսիկ, որ կարդան զանուն նր։

Կարդային առ Տէր և նա լսէր նց. և ի սիւն ամպ պոյ խօսէր ընդ նս։

Պահէին զվկայութիւս ներ, և զՀրամանս զոր ետ նոցա։

Տէր Աստ մեր դու լսէիր նոցա. Աստ դու քաւիչ լինէիր. վրէժխնդիր ի վերայ ամ գործոց նոցա։

Քարձր արարէք զՏէր Աստ մեր. երկիրպագէք ի լեառն սբ նր. զի սբ է Տէր Աստ մեր։

Ողջոյն Որթից։

Ով Աստուածնիս որ լսես Աղաչանս։
Եբ. 36։

Ցետ յարութեն Տն մերոյ Յսի Քի։

Ապա ինչուան զայն խօսեին, ինքն իսկ Յս եկաց ի մէջ նոց և ասէ ցնս. խաղաղութիւն ընդ ձեզ. ես եմ, մի երկնչիք։ Նոքա զարհուրեալ երկնչէին. և համարէին ոգի ինչ տեսանել։ Նա ասէ ցնս. ընդէ՞ խռովեալ էք և ընդէ՞ր խորհուրդք ելանեն ի սիրտս ձեր։ Տեսէք զձեռս իմ և զոտս, զի ես նոյն եմ. շօշափեցէք զիս և տեսէք. զի ոգի մարմին և ոսկերս ոչ ունի, ոյժ զիս տեսանէք զի ունիմ։ Նա զայս ասացեալ՝ եցոյց նց զձեռն և զոտս։ Ղ.

Մեսրովբ Եպ։

Աչկայք և տեսէք զգործս Աւր, որ արար զնշանս և զարուեստս ի վերայ երկրի։
Ընծ մեր ապաւէն և զօրութի. օգնական ի վերնեղութիւնս՝ որ գտին զմեզ յոյժ։

Հոմբասյէ Եպ։

Աղաքեր և ձեր կանայքն ողբալով փութապէս եկին ի գերեզման քո Տէր, ի խնկել զանապական մարմինդ։ Փառս Հօր։ Հարքառ աւետաւոր հրեշտակին՝ որ գոչէր առ երջանիկ կանայսն. զի խնդրիք զկենդանին ընդ մեռեալս. քանզի յարուեաւ Տէր և աւերեաց զդժոխս։ Այժմ և յՏէր։ Պատմեալ երանելին կանանցն զյարութի Տն ա-

ջակերտացն, ուրախացնալք ընթանալին Պետրոս և Յովհաննէս ի կենսատու գերեզմանն։

Ընկալման Սաւմա ձ։

Տէր ով կացցէ ի խորանի քումմ, կամ ով բնակեսցէ ի լեառն սրբ քո։
Որ գնայ ամբիծ, գործէ զարդարութիւն, խօսի ճշմարտութիւն ի սրտի իւրում։
Որ ոչ նենգաւորեաց լեզուաւ իւրով. և չար ընկերի իւրում ոչ արար։
Սխալանին ի մերձաւորաց ոչ առնու, արհամարհեալ է առաջի նր չարագործն։
Զերկիւղածս Տն փառաւոր առնէ. որ երդնու ընկերի իւրում և ոչ ստէ։
Զարծաթ իւր ի վարձու ոչ տայ. կաշառ ի վն իրաւանց ոչ առնու. որ զայս առնէ՝ նա մի սասանեսցի յաւիտեան։

Օրինակ Որթիւ։

Ից Ընտարանիս որ ըստ Մատթէոսի։ է. ։

Տն մերոյ Յիսի Վրիստի

Ել տեսեալ զժողովուրդսն՝ ել ի լեառն. և իջեալ նստաւ անդ՝ մատեան առ նա աշակերտքն նորա. և բացեալ զբերան իւր՝ ուսուցանէր զնս, և ասէր։ Երանի՝ աղքատաց հոգւով, զի նոցա է արքայութիւն երկնից։ Երանի սգաւորաց, զի նոքա միխիթարեսցին։ Երանի հեղոց, զի նոքա ժառանգեսցեն զերկիր։ Երանի՝ որ քաղցեալ և ծարաւի իցեն արդարութիւն, զի նոքա յա-

գես-

զնեցին։ Նրանի՛ ողորմածաց, զի նոքա ողորմութիւն գտցեն։ Նրանի՛ այնոցիկ որ սուրբ են սրտիւք. զի նոքա զԱ՛ստուած տեսցեն։ Նրանի՛ խաղաղարարաց, զի նոքա որդիք Աստուծոյ կոչեսցին։ Նրանի՛ որ հալածեալ իցեն վասն արդարութեան, զի նոցա է արքայութիւն երկնից։ Նրանի՛ է ձեզ՝ յորժամ նախատիցեն զձեզ և հալածեսցեն, և ասիցեն զամենայն բան չար զձեզնէ սուտ վասն իմ։ Ցնծացէք և ուրախ լերուք, զի վարձք ձեր բազում են յերկինս. զի այսպէս հալածեցին զմարգարէսն՝ որ յառաջ քան զձեզ էին։ 12։

Վերջ. Խնդրեսցուք։ Կեցո՛։ Ընդ. Մատուցո՛ խաղաղութեան։

Նո՛ ոչխարին։

ՕՐԲԵԼԻ.

——o——

Ի ԳԵՂԵՐԻՆ Օրհնութիւն գի։

ՅԵՐԵՒԻ ՏԻՐՈՆ Ի ԴԵՐԵԶՄԱՆԷՆ։ Ընդ յատնել փրկչին մեր զոյ երկիր շարժեցաւ, վէմք պատառեցան։ Ո՛ստոգացեալ լցան ի վկայ վիժին զարհուրեցուցք զպահապանսն առ գրանն գերեզմանին։

Օ՜ծայրն զգերեզմանսն բոլորեալ դասք հրեշտակաց. տեսանէին զՏէրն յարուցեալ ի գերեզմանէն։ Ընծաեր կանայքն եկին ի գերեզման փրկչին անոյշ իւղովք և խնկովք՝ յօծանել զմարմինն տէրունական։ Ուսապայծառ հրեշտակն նստեր՝ ի վէմ վիմին՝ աւետարանէր կանանցն. յարեաւ փրկիչն տիեզերաց։

Օ՜քո յարութիդ օրհնեմք մարդասէր. աղաչակելով Տէր փառք քեզ։ Օգր օրհնեն սերովբէքն և գովեն քերովբէքն՝ աղա։ Ընդադար բերանով՝ անհանգիստ բարբառով, աղաղա։

Ընտեալ և մեր զօրհնութիս հրեշտակացն երգեմք և ասեմք, փառք յարութեդ քո Տէր։ Ալէլուա։

խաչեցար ի մեր՝ Թաղեցար ի յարեան, ապա-
տեցեր՝ի մեղաց։ Որ Ա՚ծ, սէր և հզօր. սէր ան-
մահ Թագաւոր։

Տեսիլ փայլակնաձև զուարթնոյն՚ի վիմին հրե-
լեացեալ առ խնկազգեաց կանայսն՝ փարատեցոյց
զերկիւղալից տրտմութիւն։ Պահապանքն պակու-
ցեալ ահաբեկ լինէին. և կանանցն աւետարա-
նեալ՝ մահ մահու յաղթեաց և ծանուցեալ մահ։
Պարզգս առաքելով առ երկանիկ առաքեալսն.
փութացարուք՚ի Գալիլեա և տեսանիցէք զկեր-
նագործօն զԱյն։

Յանճառ փառաց խառնարհնցար և զգենցար զհո-
զեղէն բնութիւնս. վերստաւեր զանկեալն՚ի գերե-
մանէ յանմահական՚ի կեանս. զքեզ օրհնեմք
անապական բանդ Ա՚ծ։ Ընդարտասանել մահու
դատապարտեալ՚ի վերայ խաչին, որ փոխանակ
դառնութեաւ պտղոյն արբուցեր մեզ՚ի տիգաստոց
կողէդ. զքեզ։

Հգ Ո՚անսկզբնաքար բղխումն՚ի ՚որ և յԱրդ-
ւոյ զ՚ոդին ճշմարիտ, որ հնչմամբ ձայնի էջ
՚ի վերնատունն այսօր նմանն սաստիկ հողմոյ.
զոր փառաւորեմք հոգևոր երգով։ Ո՚չամագոյ-
ակիցն ՚որ և Արդւոյ զբաշխօղն շնորհաց, որ
՚ի հրեղէն լեզուս բաժանեալ զբանն ընտրեալ
լեզուաց շնորհեաց որ առաքելոցն. զոր։ Ո՚ղջ-
բիբերնիմաստութեամբ զկատարեալն անձնաւորութիւն,
որ խօսեցաւ յօրէնս և՚ի մարգարէս և յաւե-
տարանս. զոր ևս։

Հն Փառք քեզ Ա՚ծ փառաւորեալ յաւիտեան. որ
կենարարդ ես մնրմնոց և գոյացուցիչ հոգւոց
մեր ննջեցելոցն։ Որ բարձրացար՚ի խաչին վե-

Ընդամայն Նորոգմանն. և իջանելով զո՛ի դժոխս՝ աւար առեր զհերեալս: Օգինս արեան զո՛ր յիշեա՛ կենագործող աշխարհի. և հանգստեան արժանաւորեա՛ յԱրուսաղէմն վերին:

Ա՛ծածին խորան լուսոյ անվայրափակ արփւոյն կենաց, որ եղեր արեւելք արեգականն արդարութեան, և նստեալոցս ի խաւարի լոյս ծագեցեր. վա՛յ ամենքեան զքեզ միշտ մեծացուցանեմք: Ընտրական տաճար և մարենի անկիւնելի. որ զանշէջ հուր ածուածն ի քեզ տարեալ կրեցեր. որով բնութիւնս կիզեալ չկրցաւ բոց. վա՛յ: Կենդանի տապանակ կտակարանաց նորոյ ուխտիս, որով եղք յերկիր աւետեաց Հորդանա՛ն ոգեւով ի քեզ տպաւորեալ քանին. վա՛յ:

Ո՛վ քառաթև լուսածին գերապանծ նիշ կառուցող կենացն ամենից. միշտ բազկատարած առ քեզ էն: Վառակուսի ազանց հովանի և պահապան ի յելս և ի մուտս, փրկութի՛ւն յայսոց և պարիսպ ամուրութե՛ն: Փառ՝ ի՛ւր: Ներշմ՛ ըզգայութե՛ն և կնիք ի դէմս ամենից. դու և յածայինն կաւարիս խորհուրդ. յորմէ արեգականայ֊ին փայլին ճառագայթք:

Ա՛մէն և ա՛մէն:

Ո՛ւաքեցար ի դժոխս ցուցանելով զզօրութի՛ւն ածուածդ. ջաղխեցեր զգլուխ խարդախողին. խափանեցեր զզօրութի՛ւն մահու. զքեզ օրհնեմք անապական քանդ Ա՛ծ:

Ա՛ղէ. փառք հրաշափառ յարութե՛ն: Վ՛ԷՂ. Ո՛ւ ուղղիչդ: Ա՛Ղ. Տէր երկնի և երկրի:

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։

(՝) Օրհնեցէք մանկունք զՏէր. և օրհնեցէք զանուն Տեառն։

Եղիցի անուն Տեառն օրհնեալ յայսմհետէ մինչև յաւիտեան։

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։

Վեհ է Տէր և օրհնեալ է Ընծ. և բարձր է եղիցի Ընծ փրկութիւնն իմոյ։

Ընծ է որ խնդրէ զվրէժ իմ. և հնազանդ առնէ զժողովուրդս ընդ ինձ։

փառք և երկր. այժմ և ալէլ։

Սաղմ. Յերգս օրհնութեան։

Յաղագս որ ի հրեղէն աթոռ բարձրացեալ հանդչէս. երեքսրբեան ձայնիւ ի գասուց հոգեղինաց օրհնաբանիս՝ Ընծ հարցն մերոց։ Պատկերակից եղեր հողեղէն բնութեանս. մարդասիրաբար զլծացար՝ կուսական ծննդեամբդ. ազատեցեր զմեզ՝ Ընծ։ Վասնզի միոյն յանցանօք ամենեքեան մեռաք. այլ ի խաչելն քո Տէր ամենքեան նորոգեցաք ի փառս՝ Ընծ։ Օրհնեցէք զամենագործ Տէր զՏէր. օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան։ Փառս ի բարձունս Աստուծոյ. և յերկրի խաղաղութիւն. յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։ Ով բազմակալ հանգչի յանարուեստ ի յաթոռ՝ զմեզ խաչի ի յանձն եառ վասն ազգի մարդկան. օրհնեալ ես Տէր։ Ընծ ի ձեզ ի կողմանս արեւն աղերսէն ծորոդեցան արարածք և անմահացան. օրհնեա։

Աղաչողական օյ։

Օ՜ քեզ երևեալ դուն առ Աղեկիելիւ մարգարէիւ, քնդ որ ոչ ոք էանդ՝ եթէ ոչ Ընդ միայն. Ընծաճին կոյս՝ օրհնուելիք մեծացուցանեմք։ փառ՝ Հօր։ Օ՜ քեզ որ՝ ի մերենալդն առ Աւետեսիւ մարգարէիւ զնոր խորհուրդ կուսի յայտնեցեր մարդկան ազգի. օրհ։ Ընդ՝ ի՜ հշ։ Օ՜ քեզ որ՝ ի Հօրէ անժամանակապէս և՝ ի մերե անթարգմանաբար՝ ի ժամանակի ծննդեան՝ ի բոլորից փրկուէ յայտնեցար որդի բարձրելոյն. օրհ։

Ողորմեա՜ օյ։

Ընակիզէն բանդ անբաժանելի ծնուանդ Հօր, որ վի՜ մեր մարմնացար՝ ի կուսէն՝ զմահ խաչի՝ ի յանձն առեր և թաղեցար յերկրի։ փառ՝ Հօր։ Ընդ՝ յոր զանմահ և զանապական մարմինն Տ՜ն կանգնեայքն ոտ մեռեալ խնկել խնդրէին. այլ հրեշտակին ձայնեալ ասէր. զի՜ խնդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս։ Ընդ՝ ի՜ հշ։ Նա զիշնամին կապեաց, և զդժոխս աւերեաց, յարուցեալ՝ ի մեռելոց Քն Ընծ. պարգևէ ազգի մարդկան զմեծ ողորմութի։

Տէր յերկինէ օյ։

Սօսկալի տեսիլ հրեշտակինդ՝ ի վառաւոր քո դերեզմանին՝ զպահապանսն զարհուրեցոյց։ Ի՜ մանալին մարմնական ձայնիւ բարբառեր առ սէք կանայսն. փարատեցոյց զսուգ և զտրտմութի։ Ա՜վ կանայք զաստք ՚ձեռասբք՝ զամենեցուն զոյցան և զարուեցի՜ մեռեալս զի՜ խնդրէք։

Փայ-

Փայլակնաձև հրեշտակն իջեալ յերկնից զար-
հուրեցոյց զպահապանն, և զնր կանայսն խնդու-
թեամբ լցոյց։ Փառ Հոգ։ Ընծաեր կանայք՝
ցնծացեք այսօր յարեաւ Քն՝ի մեռելոց. և լոյս
մեծ աշխարհի ծագեաց։ Ալել և ալլու։ ԵՒս-
տիս լուեալ՝ի սէր հրեշտակին՝ ընթանային առ
աշակերտան, պատմելով նոցա զյարութիւն Տն։

Ընտօտոս Էպե։

Օ յարութիւն փրկչին օրհնեսցուք. փրկչին
մերոյ օրհնեսցուք զյարութիւն։
Որ ելն՝ի բարձունս, և գերեաց զգերութիւն. հաս-
աւար. բաշխեաց պարգեւս, և ետ որդւոց մ՚ղկան։

Ընտօտոս Սոլոս ղէ։

Տեսին ամենայն ծագք երկրի զփրկութիւն Ա՚Յ
մերոյ։
Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւնոր, զի աքանչելիս
արար։
Փրկեաց զնմա աջ իւր, և բազուկ սէր իւր։
Եցոյց Տէր զփրկութիւն իւր, առաջի ազգաց յայտ-
նեաց զարդարութիւն իւր։
Ցնծացաց ողորմութիւն իւրով զՅակովբ. ճշմար-
տութիւն իւրով զտունն Իսրայէլի. և տեսին ամ
ծագք երկրի զփրկութիւն Ա՚Յ մերոյ։
Աղաղակեցէք ա՚ Տէր ամ երկիր. օրհնեցէք՝
ցնծացէք՝ և սաղմոս ասացէք։
Սաղմոս ասացէք Ա՚Յ մերոյ օրհնութիւն. օրհնու-
թեամբ և՚ի ձայն սաղմոսաց։
՚Ի ձայն օրհնութեն կռածոյ փողոյ. օրհնութիւն
ցնծութիւն՝ և՚ի ձայն հղջեր փողոյ աղաղակեցէք
առաջի թագաւորին Տն։ Խոս-

Ստովհսցի ծով լրիւ իւրով. տիեզերք և ամ
քնակիչք նր, և գետք ծափս հարցեն ի միասին
ձեռամբ:
Երինք ցնծասցեն առաջի Տն, զի գայ և հասեալ
է Տէր ի դատել զերկիր:
Դատի զաշխարհս արդարութիւն և զժողովուրդս
իւր ուղղութիւն:

Օ. Ինն Արթիւ:

Սկզ Ընծայարանիս որ ըստ Յովհաննու:
ի. ա.

Յետ յարութեան Տն մերոյ Յի Քի:

Յետ այսորիկ դարձեալ յայտնեաց զանձն իւր
Յն աշակերտացն իւրոց առ ծովեզերբն Տիբե-
րեայ. և յայտնեաց այսպէս: Էին ի միասին Սի-
մովն Պետրոս, և Թովմաս անուանեալն երկուս-
րեակ, և Նաթանայէլ՝ որ ի Կանայ Գալիլեացա-
ւոց, և որդիքն Զեբեդեայ, և այլք յաշա-
կերտաց անտի երկու: Ասէ ցնս Սիմովն Պետ-
րոս. երթամ ձուկն որսալ: Ասեն ցնա. գամք
և մեք ընդ քեզ. գնացին և մտին ի նաւ, և
յայնմ գիշերի կալան և ոչինչ: Իբրև այգ եղև՝
կայր Յն յեզր ծովուն, բայց ոչ ծանեան աշա-
կերտքն թէ Յն իցէ: Ասէ ցնս Յն. մանկունք՝
միթէ ունիք ինչ ուտելոյ: Պատասխանի ետուն
և ասեն ցնա, ոչ: Ասէ ցնս. արկէք յաջակողմն
նաւին զուռկանդ, և գտանիցէք: Արկին, և ոչ
կարէին ձգել ի բազմութենէ անտի ձկանց: Ասէ
աշակերտն այն, զոր սիրէրն Յն՝ ցՊետրոս. Տէր
է այն: Սիմոն Պետրոս իբրև լուաւ թէ Տէր է,
արձ-

արկաւ զիւրև զսփածանելին՝ քանզի մերկ էր, և ընկէց զինքն ի ծովն։ Եւ այլ աշակերտքն նաւուն իսկ գային, քանզի չէին հեռի ի ցամաքէն, այլ իբրեւ երկերիւր կանգնաւ, քարշէին զգործին հանդերձ ձկամբն։ Իբրև ելին ի ցամաք, տեսանեն կրակեղ կայծականց, և ձուկն ի վի և հաց։ Ասէ ցնոսա Յս. բերէք ի ձկանց այսր՝ զոր դուքդ կալարուք այժմիկ։ Նմանապէս Սիմոն Պետրոս, և ձգեր զգործին ի ցամաք՝ լի մեծամեծ ձկամբք, հարիւր յիսուն և երիք. և այնչափ ինչ կայր, և ոչ պատառեցաւ գործին։ Ասէ ցնոսա Յս. եկայք ճաշեցէք։ Եւ ոչոք յաշակերտացն իշխէր հարցանել թէ դու ո՞վ ես, զի գիտէին թէ Տէրն է։ Գայ Յս՝ և առնու զհացն և տայ նոցա, նոյնպէս և զձուկն։ Այս երիցս անգամ երևեցաւ Յս աշակերտացն յարուցեալ ի մեռելոց։ ԺԴ։

ՎՐԴ. Խնդրեսցուք։ Ակց։ Աղեր. Վռոմ ամենազօր և հրաշալի յարութեդ։

Ընդ հոյն ուրբաթն Սովոր է։

Տեսին ամ ծագք երկրի զփրկութիւն Աստ ծոյ։ ՀՅ

Օրհնեցէք զՏր յորհնութիւն նոր, զի սքանչելիս արար. ՀՆ

Փրկեաց զնա աջ իւր, և բազուկ սքի իւր։

Եծոյց Տր զփրկութիւն իւր, առաջի ազգաց յայտնեաց զարդարութիւն իւր։

Ցնչեսցաց ողորմութիւք իւրով զՅակովբ, ճշմարտութիւք իւրով զտունն Իսրայելի. և տեսին ամ ծագք երկրի զփրկութիւն Աստուծոյ:

Աղաղակեցէք առ Տէր ամ երկիր. օրհնեցէք զնծացէք և սաղմոս ասացէք:

Սաղմոս ասացէք Աստուծոյ օրհնութիւք. օրհնութեամբ և ի ձայն սաղմոսաց:

Ի ձայն օրհնութիւն կռածոյ փողոյ. օրհնութիւք զնծութիւք և ի ձայն եղջեր փողոյ աղաղակեցէք առաջի թագաւորին Տեառն:

Ստովեսցի ծով լրիւ իւրով. տիեզերք և ամ բնակիչք նր, և գետք ծափս հարցեն ի միասին ձեռամբ:

Լերինք զնծասցեն առաջի Տեառն, զի գայ և հասանել է Տէր ի դատել զերկիր:

Դատի զաշխարհս արդարութիւք և զժողովուրդս իւր ուղղութիւք:

ՕՐՆ՝ Ուրբաթ:

Աշխ Ընթերանիս որ ըստ Պատմեոսի:

Ե. ԼԱ:

Տէն մերոյ Յիսի Քրիստի

Եւ տեսեալ զժողովուրդսն՝ եկն ի լեառն. և իբրև նստաւ անդ՝ մատեան առ նա աշակերտքն նորա. և բացեալ զբերան իւր՝ ուսուցանէր զնս, և ասէր: Երանի՛ աղքատաց հոգւով, զի նոցա է արքայութիւն երկնից: Երանի՛ սգաւորաց, զի նոքա մխիթարեսցին: Երանի՛ հեզոց, զի նոքա ժառանգեսցեն զերկիր: Երանի՛ որ քաղցեալ և ծարաւի իցեն արդարութեան, զի նոքա յա-

գես-

գնացին։ Երանի՛ ողորմածաց, զի նոքա ողորմութիւն գտցեն։ Երանի՛ այնոցիկ որ սուրբ են սրտիւք. զի նոքա զԱստուած տեսցեն։ Երանի՛ խաղաղարարաց, զի նոքա որդիք Աստուծոյ կոչեսցին։ Երանի՛ որ հալածեալ իցեն վասն արդարութեան, զի նոցա է արքայութիւն երկնից։ Երանի՛ է ձեզ՝ յորժամ նախատիցեն զձեզ և հալածեսցեն, և ասիցեն զամենայն բան չար զձենէ սուտ վասն իմ։ Ցնծացէք և ուրախ լերուք, զի վարձք ձեր բազում են յերկինս. զի այսպէս հալածեցին զմարգարէսն՝ որ յառաջ քան զձեզ էին։ 12։

Աղեքս. Ա։

Ա՜ստղք յերկինս և յերկրի, զամենայն զոր ինչ կամեցաւ՝ և արար։

Յեղանեղն Իսրայելի Աստիգիատոսէ տանն Յակոբայ՝ ի ժողովրդենէ պլատագեաց։

Ամբակում գ։

Յարեաւ Տէրն՝ ի գերեզմանէն։ փառս Հօր։ Ընդ յառնել իրկէին մերոյ երկիր շարժեցաւ, վեմք պատառեցան։ Այժմ և միշտ և յաւիտեան։

Թեալ լոյսն՝ ի վե՛ր վիմին՝ զարհուրեցոյց զպահապանսն առ գրանն գերեզմանին։

Ընկալիան Սաղմոս պե։

Տէր թագաւորեաց՝ վայելչութիւն զգեցաւ. զգեցաւ Տէր զօրութիւն ընդ մէջ իւր ածաւ։

Հաստատեաց զաշխարհ, զի մի ժամանեսցի. պատրաստ է աթոռ քո, ի սկզբանէ յաւիտեանս դու ես։

Ընդարձան գետք Տէր. ամբարձին գետք ձայնս
իւրեանց. յարիցեն գետք՝ի գնացս իւրեանց:
Ի ձայնէ ջուրց բազմաց սքանչելի եղեն զբօսանք
ծովու:
Աքանչելի ես դու Տէր՝ի բարձունս. վկայու-
թեանց քոց մեք յոյժ հաւատացաք:
Տան քումմ վայելէ սրբութիւն Տէր ընդ երկայն
աւուրս:

Օ՚ինն Երեմիա:

Սա Ընդոտարանիս որ ըստ Յովհաննու:
ԺԸ. 1:

Ճետ յարուցեան Տն մերոյ Յն Քն:

Յետ այսորիկ դարձեալ յայտնեաց դանձն իւր Յն աշակերտացն իւրոց առ ծովն ներբն Տիբե-
րեայ. և յայտնեաց այսպէս: Էին՚ի միասին Սի-
մոնէ Պետրոս, և Թովմաս անուանեալն երկուծո-
րեակ, և Նաթանայէլ՝ որ՚ի Կանայ Գալիլեացւոց, և որդիքն Օկբեթեայ, և այլք յաշա-
կերտաց անտի երկու: Ասէ ցնս Սիմոնէ Պետ-
րոս. երթամ ձուկն որսալ: Ասեն ցնա. գամք
և մեք ընդ քեզ. գնացին և մտին՚ի նաւ, և
յայնմ գիշերի կալան և ոչինչ: Իբրև այգ եղև՝
կայր Յն ափն ծովուն, բայց ոչ ծանեան աշա-
կերտքն թէ Յն իցէ: Ասէ ցնս Յն. մանկունք՝
միթէ ունիք ինչ ուտելոյ: Պատասխանի ետուն
և ասեն ցնա, ոչ: Ասէ ցնս. արկէք յաջակողմն
նաւին զուռկանդ, և գտանիցէք: Արկին, և ոչ
կարէին ձգել՚ի բազմութենէ անտի ձկանցն: Ասէ
աշակերտն այն, զոր սիրէրն Յն՝ ցՊետրոս. Տի-

է այն։ Սիմոնն Պետրոս իբրև լուաւ թէ Տէր է, արկաւ զնովբև զսփածանելին՝ քանզի մերկ էր, և ընկէց զինքն՝ի ծովն։ Եւ այլ աշակերտքն նաւաւն իսկ գային, քանզի չէին հեռի՝ի ցամաքէն. այլ իբրև երկերիւր կանդնաւ, քարշէին զգործին հանդերձ ձկամբն։ Իբրև ելին՝ի ցամաք, տեսանեն կրակետղ կայծականց, և ձուկն մի՝ի վը, և հաց։ Ասէ ցնա Յն. բերէք՝ի ձկանց այսմ՝ զոր դուքդ կալարուք այժմիկ։ Համուտ Սիմոնն Պետրոս, և ձգէր զգործին՝ի ցամաք՝ լի մեծամեծ ձկամբք, հարիւր յիսուն և երիւք. և այնչափ ինչ կայր, և ոչ պատառեցաւ գործին։ Ասէ ցնա Յն. եկայք ճաշակեցէք։ Եւ ոչըք յաշակերտացն իշխէր հարցանել՝ թէ դու ով ես, զի գիտէին թէ Տէրն է։ Գայ Յն՝ և առնու զՀացն՝ և տայ նց, նոյնպէս և զձուկնն։ Այս երիցս անգամ երևեցաւ Յն աշակերտացն յարուցեալ՝ի մեռելոց։ 14։

Բէ. Խնդրեսցուք։ Ակն։ Ընկէց։ Ծաղոտ խաղաղութեամբ։

Ն. ապրիլին։

ՀԱՐԹԱԹ.

Տօն է գլխատման Յովհաննու մկրտչին:

—o—

Ի ԵՒԼԵՐԻՆ՝ Օրհնութիւն ։

ՓԱՌԱՒՏԱՒՈՐԻՑ ՀՕՐ Որդի՛ որ մի՛ մեր խաչեցար. զժոխս աւերեալ՝ յարեար յա- ւուր երրորդի. փառք յարու- թեան քո Տէր ։ Հրեշտակապետին ի՛ջումն՝ որ ըզ- պահապանսն երկիւղիւ զարհուրեցոյց առ դրանն գերեզմանին. փառք յա ։ Նո սքանչելի՛ նք կա- նանցն քարոզէր աւետով. յարեաւ Ա՛ն յարու- ցիչն մեռելոց. փառք յա ։ Կանանցն կանխելով ի՛ Թաղումն կենդանւոյն տեսին զԼեմն ի դրանն ի բաց մերժեալ ։ Ծա- փուր զգերեզմանն և ունայն տեսանէին, և տրտ- մութիւն լայն յուսահատեալք ։ Այլ խաչեցե- ալն զի լաւ տրտմազգեցեալ. քանզի քո փառաք մեծաւ յարեաւ ։ Ընդ-

Ա.Հագին ձայնիւիդ քո Աստ՛ի վը խաչին գողա-
ցուցեր զարարածս ամ. զերկնային և զերկ-
րաւոր բնութիս։ Ա.Հագին երևումն հրեշտակին
զարհուրեցոյց զկանայսն՝ ասելով. զի խնդրէք
զկենդանին ընդ մեռեալս։ Ա.ւ չահէ զօրութիւն
ածօղուցն՝ զարհուրեցան կարապետք դժոխոցն
ասելով. համբարձէք իշխանք զդրունս ձեր՛ի
վեր։

Ա.ր՛ի վերդ ես քան զմիտս և զխորհուրդս՝ հա-
մագոյական եղելոցս արարող. ՛ի՛ Ջօրէ առա-
քեցար վճ մեր և մարմնացար՛ի ս՛ը՛ի կուսէն։ Ա.ն-
քննին՛ի յերկինս Ա.ճ անօրինեցար յարգանդի
կուսին. ապրեցուցանել զնախաստեղծին ծնունդ,
և վերստին նորոգել՛ի փառս։ Ա.ձ չատացար մի
եղանիլ Ա.ճ. այլև խաչի համբերեալ՝ զմաղամն
յանձն առեր զերկբօրեայ. և յարուցեալ նորո-
գեցեր զաշխարհս։

Ջ.յարութիւն ածօղուցն հրեշտակապետն այսօր
աւետեր կանանցն ասելով, յարուցեալ է Տէրն
՛ի գերեզմանէն։ Ա.նմիացեալ կանանցն խնդութիւն՝
պատմէին աշակերտացն ասելով, յարու։ Ա.ղ և
մեք ընդ հրեշտակին գոչեսցուք զյարութիւն Ա.ն-
քիդ,
որ փրկեացն զմեզ՛ի ձեռաց մահու։

Փ.առաւորեալ անճառելի յարութիւն Ա.ն՛ի։ Ա.ր
կամաւ Ջօր և Ջոգւոյն՛ի վը քառաթևին պա-
տարագեալ գառն Ա.յ. փառաւո։

Ա.ռաքելոյ ալաւնեղոյ իմանելով մեծաձայն հընչե-
մամբ՛ի բարձանց. ՛ի նմանութի՛ լուսոյ փայլման
հրաշինեաց զանկիւնելն զաշակերտսն, մինչդեռ
նստէին՛ի ծը վերնատանն։ Ա.ննիւթական աղաւ-
ձիք անքննելի, որ քննէ զկարս Ա.յ, զոր առեալ
՛ի

Ի ՀՕՐԷ՝ պատմէ զհաւատոյ և զմիաբանդամ գալստեան, զոր քարոզեցին համագոյական։ Օրհնութիւն ի բարձունս ելողին ի Հօրէ և յԱՒդեայ Հոգւոյն սիրոյ, որով առաքեալքն արբեցան անմահական քաժակաւն. և հրաւիրեցին զերկիրս ի յերկինս։

Ղ Յամանակ դարձի իմոյ եհաս ի յերկիր. արդ Տէր ընկալ զծառայս քո. և Հոգի քո բարի առաքեաւորդեսցէ ինձ ի յերկիր ուղիղ։ Խոստուածնող Հոգիս, որ ելից զունայնութիւն ընդացս աշխարհի. արդ Տէր ընդ։ Ի վերջնումն աւուր մեծի՝ յորժամ առնես զայցելութիւն քոյոց սիրողաց, յայնժամ խնայեա ի ծառայս քո. և Հօ։

Յ Ծածկին մայր լուսոյ ՚ի քեզ լուսեղէն տաճար, որում երկինք չէին բաւական՝ առ ի բնակութիւն ի քէն մարմնացաւ։ Օ քեզ ամենօրհնեալ որ միայնդ ի կանայս օրհնեալ. կրեցիր ի քեզ զանտանելի զբնութիւն. օրհնութիւն մեծացուցանեմք։ Ուրախ լեր աթոռ փրկուէ յոյս հաստատութեանդ մարդկան. միշնորդ օրինաց և ընտրհայց. օրհնութեամբ անդադար գոհութիւն մեծացուցանեմք։

Ի ՓԱՌՔՕՐ ՚ի լերինն ձևացուցեր զքո բնութիւդ անտանելի գոյացութիւն. ընդ որս և մեք ցնծութեամբ երգեմք քեզ՝ ողորմեաց մեզ մարդասէր։ Ընակերտք հիացեալք բարբառէին վերհուրս ի տագնապիլ սրտից իւրեանց. ընդ։ Աքանչելի մեծ խորհուրդ զնորոգութիւնդ քոյ սքանչացեալքն ծանուցեր բարերար. ընդ։ Ասկալէ հիացմամբ զայլակերպութիւնի քո Տէր առաքեալքն տեսեալ՝ յօրինէին քեզ տաղաւար. ընդ։

ար պնդի աչք Օգոստին։

փառս Հօր։ Հովանացեալ ամպ լուսեղէն և ձայն յերկնից ասէր։ Սա է որդի իմ սիրելի. ընդ։

Այժմ ես ինչ։

Պա անմահ թագաւորն հետազօտեալ ի զբաժոխս, կապեաց զնշխանն մեղսասէր. զմահու գերեալն ի դամբան կենագործեաց ի կեանս անմահ։ փառաւորեալ անճառելի յարուԹիւն Քրիստոսի։

Աղէ. փառք հրաշափառ յարուԹեանդ Քրիստոս։ Ա՛ն գտանեայ։ Ալ. Ողորմեա՛մք զքէն Տէր։

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։

Յուսկ Երուսաղէմ զՏէր. և օրհնեա զՔրիստոս։

Օրացոյց պնիգս դրանց քոց. և օրհնեայ զորդիս քո ի քէզ։

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։

Ողորմածէ՛ Տէն լի եղև երկիր. և բանիւ Տեառն երկինք հաստատեցան։

Ես հոգւով բերանոյ նէր ամ զօրուԹիւք նոցա։

փառք և. այժմ և. ալէլ։

Աղէ. ՅարուԹէ և ճշմարիտ։

Յաւուրսդ ամէն։

Վախայաւիտեան բանին պատմող առաքելոյդ յաշխարհի նը Յովհաննէս մկրտիչ. աղաչեա զՔրիստոս մերոց։ Որ զհրեշտակացն անհասանելին յարգանդի կուսին տեսեալ քո և երկրպագեալ. աղաչ։ Որք հաւատով զնիշատակս

տակ քո տօնեմք, և անդադար ձայնիւ գքեզ
ունիմք բարեխօս. ապաչ : Օրհնեցէք ամ զործք
Տն զՏր. գովեցէք զՏր ՚ի Ս. միշտ և յաւիտեան :
Օմեծին ՚ի ծնունդս կանանց զկարապետին և զմը-
կրտչին Յովհաննու զաւազանաւն զհանգէս տօ-
նելով այսօր ՚ի ձայն հնչման. գով : փառ : Ո-
ւսոյտացելոյն յորովայնի հոգւով ՚ի ծննդեանն
Քրի, որ ՚ի փրկութի աշխարհի յայտնեցաւ Ա-
ստուած. գով : Ալէլ և հղկ : Յանապատի բարբա-
ռոյ ձայնի և զմկրտչին Յովհաննու զյաղթանակ
մարտի զգլխատմանն կատարեմք այսօր զմիշա-
տակ. գովք :

Ս Ե Ղ Ա Գ Ո Ա Գ Ի Ն Ա Յ :

Ո՛ր զբանն Ա՛ծ բաւական եղեր ընդունել յո-
րովայնի միշտ կոյս. զքեզ մեծացուցանեմք որ
օրհնեալդ ես ՚ի կանայս : փառ : Ո՛ր էից
լուսոյն արժանի եղեր բառնալոյ ՚ի գիրկս քո
մարմնով. զքեզ : Ալէլ և հղկ : Ընարատ տա-
ճար տնօրէնութեն կոչեցար Հոգւոյն սուրբ միշտ
կոյս. զքեզ :

Ա Ղ Ա Ղ Ա Կ Ա Յ :

Կարապետ արքայութեն երկնից որ Յովհաննէս
մկրտիչ. որ եղև աշխարհի քարոզ փրկութեն
յաւիտենից. աղօթիւք սո՛ Տէր լուր մեզ և ողոր-
մեա : փառ : Ո՛ր առաւել քան զմարգա-
րէս մեծ ՚ի ծնունդս կանանց. որ զքեզ մկ
յայտնեաց Ա՛ծ և մարգ յերկրի երևեալ. աղօ :
Ալէլ և հղկ : Ձայն բարբառոյ յանապատի և
կատարիչ խորհրդոյ՝ գլխատեալ այսօր ՚ի Հե-
րովդ

թուղթիայ վերափոխեցաւ ի դասս անմարմնոց ալօթիւք ։

Տէր յերկնից օյ ։

Երկնաքաղաքացին Յովհաննէս մեծն ի ծնունդս կանանց՝ քարոզէր յանապատի աղաւթրատուր բարբառովն զծագումն լուսոյ արեգական արդարութեան ։ Փոա՜ ՚ օր ։ Ո՛շմարիտ մարգարէ և ձեռնադրօղ Որդւոյն Աւ, յաւակնեցաւ կարապետ և պատմօղ ածային օրինաց, հորդեր զճանապարհ Թագաւորին յաւիտենից ։ Ա՛յժմ ՚ ֆլշ ։ Յանօրէն գինարբուսն մոլեգնեալ ՚ Հրովբիագայ՚ի պարգևի մասին խնդրեր զգլուխ մարգարէին ։ շնջուցանել զարուեստական և զանաղօտ լապտերն ։

Ա՜ա՜օ՜օ՜ ԷԳՔ ։

Օ՜ յարութի՛ւ վերկենդան օրհնեսցուք ։ վերկենդան մերոյ օրհնեսցուք զյարութի՛ւն ։
Որ համբերեաց խաչի , և եգաւ՚ի նորափոր վիմի ։ և ածային յարուեմբն զմահացեալսն վերադարձոյց ՚ի կեանս ։

Ա՜ա՜օ՜օ՜ Ասվոս ՅԷ՚ ՚ի ԷՔ՜ ։

Ա՛յ փառաւորեալ է՛ն խորհուրդս սքղ խորոց ։ մեծ և ահաւոր ՚ի վե՛ր այնոցիկ՝ որ շուրջ են գնոցա ։ ՅՎ

Օ՜ ողորմութի՛ւն քո Տէր յաւիտեան օրհնեցից ։ յազգ յազգ պատմեցից զճշմարտութի՛ւն քո բերանով իմով ։ ՉԵ

Ասացեր թէ աշխարհս ողորմութի՛ւն շինեսցի ։ յերկինս պատրաստ եղիցի ճշմարտութի՛ւն քո ։

Եղի ուխտ ընտրելոյ իմոց. երդուաւ Դաւթի ծառայի իմոյ:

Յաւիտեան հաստատեցից զզաւակ քո, և շինեցից յազգէ յազգ զաթոռ քո:

Խոստովան եղիցին երկինք զքո հրաշս քո Տէր, և զճշմարտութիւնդ քո յեկեղեցիս սրբոց:

Որ՞վ է յամպս որ հաւասարէ քեզ. կամ ո՞վ նմանիցի Տէր յորդիս Աստուծոյ:

Աստուած փառաւորեալ է ի խորհուրդս սրբոց իւրոց մեծ և ահաւոր ի վերայ ամենայնիվ՝ որ շուրջ են զնովաւ:

Տէր Աստուած զօրութեանց ո՞ նմանի քեզ. հզօր ես դու Տէր՝ և ճշմարտութիւնդ քո շուրջ է զքեւ:

Դու տիրես զօրութեանց ծովուն, և զհառաչմունդ ալեացդ նոցա դու ցածուցանես:

Դու խոնարհեցուցանես ոպ վիրաւորս զամբարտաւանս. ի զօրութիւնդ բազկի քո ցրուեցեր զթշնամիս քո:

Քո են երկինք՝ և քո է երկիր. զաշխարհս լրիւ իւրով դու հաստատեցեր. կիւսիս և կարաւ դու արարեր. Թաւոր և Հերմոն յանուն քո ցնծասցեն:

Քո է բազուկ՝ և քո է զօրութիւն. զօրասցի ձեռն քո և բարձր եղիցի ձեռն քո:

Արդարութիւն և իրաւունս հաստատեալ է աթոռ քո՝ ողորմութիւն և ճշմարտութիւն գնասցեն առաջի երեսաց քոց:

Երանի ժողովրդեան որ գիտեն զօրհնութիւնս քո Տէր. ի լոյս երեսաց քոց գնասցեն, և յանուն քո ցնծասցեն զօրհանապազ, և յարդարութենէ քումմէ բարձր եղիցին:

Պար-

Պարծանք զօրութեց մերոյ դու ես Տէր, և ՚ի
կամս քո բարձր եղիցի եղջիւր քո։
՚Ի Տնէ է օգնութի սրբոյն Իսրայէլի թա-
գաւորին մեր։
Յայնժամ խօսեցար տեսլեամբ ընդ որդիս քո,
և ասացեր. եդից զօգնութի իմ ՚ի վէր հզօրին.
և բարձր արարից զընտրեալն ՚ի ժողովրդենէ
իմմէ։
Գտի զՅաւիթ ծառայ իմ. և իւղով սրբով ի-
մով օծի զնա։
Ձեռն իմ ընկալցի զնա, և բազուկ իմ զօրա-
ցուսցէ զնա։
Մի մեղեցէ նմա թշնամի, և որդի անօրէնութե
մի չարչարեսցէ զնա։
Ջարից առաջի նր զձշնամիս նր. և զատելիս նր
՚ի պարտութի մատնեցից։
Ա՚շմարտութի իմ և ողորմութի իմ ընդ նմա.
և յանուն իմ բարձր եղիցի եղջիւր նր։
Եդից ՚ի ծովս զձեռն նր. և ՚ի վէր գետոց զաջ
նորա։
՚Նա կարդասցէ առ իս՝ Հայր իմ ես դու, Ա՚ստ
ընդունելի փրկութե իմոյ։
Ես անդրանիկ արացից զնա. և բարձր քան զթա-
գաւորս երկրի։
Յաւիտեան պահեցից նմ զողորմութի իմ. և
ուխտ իմ հաւատարիմ ընդ նմա։
Ջաստատեցից յաւիտեան յաւիտենից զզաւակ
նր. և զաթոռ նր որպ զաւուրս երկնից։
Թէ թողցեն որդիք նր զօրէնս իմ, և յիրա-
ւունս իմ ոչ կամեսցին գնալ։
Թէ զարդարութիս իմ անարգեսցեն. և զպատ-
ուիրանս ոչ պահեսցեն։

Ձարից գաւազանաւ զանօրէնութիւնս նոցա, տանջանօք զանիրաւութիւնս նոցա։

Հայց զողորմութիւն իմ ոչ արգելից՝ ի նոցանէ, և ոչ նենգեցից ճշմարտութիւնն իմոյ. և ոչ անարգեցից պատուհաս իմ. և ինչ որ ելանէ ի շրթունս իմ զայն ոչ արհամարհեցից։

Ինանգամ երդուայ՝ ի սրբութիւն իմ, թէ Դաւթի ես ոչ ստեցից։

Զաւակ նորա յաւիտեան կացցէ. և աթոռ նորա որպէս արեգակն առաջի իմ. որպէս լուսին, զի հաստատեալ է յաւիտեան վկայ հաւատարիմ յերկինս։

Իսկ արդ դու մերժեցեր և անարգեցեր, և ընդվայր հարեր զօծեալ քո։

Պարձուցեր զուխտ՝ ի ծառայէ քումմէ, պղծեցեր յերկրի զպրբուելիսն նորա։

Քակեցեր զամ պարիսպս նորա. և եդեր զամուրս նորա՝ ի դողումն։

Յափշտակեցին զնա անցաւորք ճանապարհի. եղև նա նախատ դրացեաց իւրոց։

Բարձր արարեր զաջ նեղչաց նորա. և ուրախ արարեր զամ թշնամիս նորա։

Պարձուցեր զօգնութիւն՝ ի սրոյ նորա. և ոչ ընկալար զնա՝ ի պատերազմի։

Ընարգեցեր զսրբութիւն նորա. և զաթոռ նորա յերկիր կործանեցեր։

Նուազեցուցեր զաւուրս ժամանակաց նորա, և հեղեր զնովաւ ամօթ։

Մինչև յերբ դարձուցանես զերեսս քո իսպառ. բորբոքեսցի ոգի հուր բարկութեի՛ քո։

Իսկ

Ֆսկ արդ մխիթար և տես՝ թէ ով է իմ հան-
գիստ. միթէ՛ ի զուր ինչ ստեղծեր զայդ որդիս
մարդկան։
Ո՞վ է մարդ՝ որ կեցցէ՝ և ոչ տեսցէ զմահ, կամ
փրկեսցէ զանձն իւր՛ի ձեռաց դժոխոց։
Ո՞ւր են ողորմութիւնք քո Տէր առաջինքն, զոր
երդուար Դաւթի ճշմարտութիւն քով։
Զիշեա զնախատինս ծառայի քո, զոր ընկալայ
՛ի ծոց իմ յազգաց բազմաց։
Զոր նախատեցին թշնամիք քո Տէր, նախատե-
ցին փոխանակ օծելոյ քո։
Օրհնեալ Տէր Ած յաւիտեանս յաւիտենից՝
եղիցի եղիցի։

Ընթերցուած Առակաց։

Ե. 4։

Օ՜ձեղ ազաչեմ, ով մարդիկ, և բաշխեմ
զբարբառ իմ որդւոց մարդկան։ Խմացարուք ան-
միղք զնորագիտութիւն, և անխրատք դիք՛ի
սիրտս ձեր։ Լուարուք ինձ, զի զպարկեշտս
բարբառիմ, և բղխեմ՛ի շրթանց իմոց զուղ-
ղութիւն։ Զճշմարտութիւն խոկայ կոկորդ իմ, և
պիղծք են առաջի իմ շրթունք սուտք։ Ընդա-
րմութեամբ են ամ բանք բերանոյ իմոյ, և ոչ
գոյ՛ի նոսա ծռութիւն և ոչ թիւրութիւն։ Ամենայն
ինչ ուղիղ է իմաստնոց, և յարմարեալ է այ-
նոցիկ՝ որք գտանեն զգիտութիւն։ Ընկալարուք
զխրատ՝ և ոչ զարծաթ, և զգիտութիւն առաւել
քան զոսկի ընտիր։ Ընտրելի է հանճար քան
զոսկի մաքուր։ Եւ լաւագոյն է իմաստութիւն
քան զականս պատուականս, ամ ինչ պատուա-
կան չարժէ զնա։ 11։ Ընդ-

Ընթերցուած Եսայեայ մարգարէէ։
Է. 3։

Ձայն քարքառող յանապատի. պատրաստ արարէք զճանապարհ Տ՚ն. և ուղիղ արարէք զշաւիղս Ա՚Ի մերոյ։ Ա՚Ի ձորք լցցին. և ամ լերինք և բլուրք խոնարհեսցին. և եղիցին ամ գժոռաբինքն՚ի դիւրինս. և առապարքն՚ի դաշտս։ Եւ երեւեսցին փառքն Տ՚ն, և տեսցէ ամ մարմին զերկունքն Ա՚Ի՝ զի Տր խօսեցաւ։ Ձայն՝ որ ասէ՝ գոչեա. և ասեմ, զինչ գոչեցից։ Ծաղիկ՝ ամ մարմին խոտ է. և ամ փառք մարդոյ իբրև զծաղիկ խոտոյ։ Յամաքեցաւ խոտն և թօթափեցաւ ծաղիկն նր. զի սգի Տ՚ն շնչեաց՚ի նա. արգարև խոտ է ժողովուրդս այս։ Յամաքեցաւ խոտն. և թօթափեցաւ ծաղիկն. և բան Տ՚ն մնայ յաւիտեան։ 8։

Ընթերցուած՚ի Աղաքեայ մարգարէէ։
Է. 4։

Եւ ահա ես առաքեմ առ ձեզ զՆաղիա Թիշբացի, մինչեւ եկեալ իցէ օրն Տ՚ն մեծ և երեւելի։ Որ պատրաստեսցէ զսիրտ հօր առ որդի, և զսիրտ առն առ ընկեր իւր. գուցէ եկեալ հարկանիցեմ զերկիր միանգամայն։ Յիշեցէք զօրէնսն Մովսեսի ծառայի իմոյ, զոր պատուիրեցի նմա՚ի Քորէբ, զամ հրամանս, և զիրաւունսն։
6։

Ընդ-

Ընթերցուած ՚ի Գործոց առաքելոց ։
Ժէ. 25 ։

Եւ իբրև ընդոր Յովհաննէս զընթացսն, ասէր։ Զո՞ ոք կարծէք զինէն՝ թէ իցեմ. չեմ ես այն։ այլ ահա գայ զկնի իմ, որում չեմ արժանի զկօշիկս ոտից լուծանել ։ Ընդ եղբարք՝ որդիք աբրահամեան տոհմին, և որ՚ի ձեզ երկիւղածք իցեն Աստուծոյ. ձեզ բանս այս փրկութեան առաքեցաւ ։ Քանզի որ բնակեալ են Երուսաղէմ, և իշխանք նոցա՝ անծանօթ եղեն՚ի նմանէ. և ըստ բարբառոյ մարգարէիցն, որ զամ շաբաթսն ընթերցանուին՝ դատեալ կատարեցին. և ոչ մի ինչ պատճառս մահու գտեալ՝ խնդրեցին՚ի Պիղատոսէ սպանանել զնա ։ Եւ իբրև կատարեցին զամ՝ որ վասն նորա գրեալ էր, իջուցեալ՚ի փայտէն՝ եդին՚ի գերեզմանի ։ Այլ Աստ յարոյց զնա՚ի մեռելոց, որ երևեցաւ աւուրբք բազմօք այնոցիկ, որ ելեալ էին ընդ նմա՚ի Գալիլեայ Երուսաղէմ, որք և արդ իսկ վկայք են նորա առ ժողովուրդն ։ Եւ մեք ձեզ աւետարանեմք զխոստումն՝ որ առ հարսն եղեալ էր ։ Զի զնոյն Աստ կատարեաց առ մեզ որդիս նոցա՝ յարուցեալ զՅիսուս. ոյր և՚ի սաղմոսին գրեալ է յերկրորդում. որդի իմ ես դու. և ես այսօր ծնայ զքեզ ։ 33 ։

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա ։

Պարապետն Յովհաննէս զարհուրեալ, ՚ի յոտս Յիսուսի յորովայն երկրպագեալ, սպասաւոր եղև բանին Աստուծոյ, և լուեալ զահաւոր ձայնն, աղաղակէր ասելով. ահա գառն Աստուծոյ որ բառնայ զմեղս աշխարհի ։

ՕՐԻՆ՝ Որմիւ։

Սկզբն Ճշտարանիս որ ըստ Մարկոսի։
Ա. 14։

Ի ՏՆ մերոյ Յիսի Քրիստոսի։

Ե՛ս լուաւ արքայ Հերովդէս, քանզի յայտնի եղև անուն նո՛ր. և ասէր, թէ Յովհաննէս մկրտիչ յարեաւ ի մեռելոց, և վասն այնորիկ զօրութիւնք լինին նովաւ։ Այլք ասէին թէ Եղիա է, իսկ այլքն՝ թէ մարգարէ է. կամ թէ իբրև զմի ի մարգարէից։ Իբրև լուաւ Հերովդէս, ասէ. զորոյ ես զգլուխն հատի զՅովհաննու, սա է նա, յարեաւ ի մեռելոց։ Օի ինքն Հերովդէս առաքեաց կալաւ զՅովհաննէս, և կապեաց զնա և եդ ի բանտի վասն Հերովդիայ կնոջ Փիլիպպոսի եղբօր նո՛ր, զի նա կին արար զնա։ Վասնզի ասէր Յովհաննէս ցՀերովդէս՝ թէ ոչ է օրէն քեզ ունել զկին եղբօր քո։ Նա՛ Հերովդիա ոխացեալ էր ընդ նմա, և կամէր սպանանել զնա, և ոչ կարէր։ Օի Հերովդէս երկնչէր ի Յովհաննէ. քանզի գիտէր զնա այր արդար և սո՛ւրբ. և սպասէր նմա. և լուեալ ի նմանէ՝ բազում ինչ առնէր, և քաղցրութիւն լսէր նմա։ Իբրև օր մի լինէր պարապոյ, յորժամ ընթրիս տայր Հերովդէս յաւուր ծննդոց իւրոց՝ նախարարաց իւրոց և հազարապետաց և մեծամեծաց գալիլեացւոց. և ի մտանել գստերն Հերովդիայ՝ և՛ի կաքաւել, հաճոյ եղև Հերովդի և բազմակառնացն։ Ասէ թագաւորն ցաղջիկն. խնդրեա՛ յինէն զոր ինչ կամիս, և տաց քեզ։ Նա՛ երդուաւ

նմա

նմա բազում անգամ, թէ զոր ինչ և խնդրես-
ցես դու յինէն, տաց քեզ, մինչև ցկէս թա-
գաւորութեանդ իմոյ։ Այս ելեալ ասէ ցմայր իւր.
զինչ խնդրեցից. և նա ասէ, զգլուխն Յովհան-
նու մկրտչի։ Եւ մտեալ անդրէն փութանակի
առ թագաւորն՝ ասէ. կամիմ զի այժմ տացես
ինձ վաղվաղակի ի վե՛ր սկահեղ զգլուխն Յովհան-
նու մկրտչի։ Եւ տրտմեցաւ յոյժ թագաւորն,
այլ վե՛ր երդմանցն և հրաւիրականացն՝ ոչ կամեցաւ
անարգել զնա. և առաքեաց վաղվաղակի թա-
գաւորն դահիճ, և հրամայեաց բերել զգլուխն
նր. և չոգաւ գլխատեաց զնա ի բանտին. և ե-
բեր զգլուխն նր սկահեղ՝ և ետ տաղջկին. և աղջիկն
տարաւ ետ մօր իւրում։ Իբրև լուան աշակերտքն
նր, եկին բարձին զմարմինն՝ և եդին ի գերեզ-
մանի։ 29։

Պատառ. Խնդրեսցուք։ Կեցո՛ Տէր։ Ալելու-
ՊՈՒՄ ամենազօր և հրաշալի յարութեդ։

ՅԵՐԵՎԱՅԻՆ՝ յամ կիրակոսէ, ՀՆԱՆ ի Հռո-ոյ
գալ-ապն ղայս ասա

Ա՛ոաքելն Պաւղոս ՝ի։

Ես ողորմեա՛ մեզ՝ և օրհնեա զմեզ. երևեցո՛
զերեսս քո ի մեզ՝ և ողորմեա՛ մեզ։
Ա՛ռեաչել յերկրի զճանապարհս քո, յամենայն ա՛մ
ազգս փրկութիւն քո։
Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք Ես,
Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք ա՛մ։

Ուրախ եղիցին, և ցնծասցեն ազինք. զի դու դատիս զժողովուրդս յուղղութիւն. և ազգաց երկրի դու առաջնորդես:

Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք Ք̃ն. գոհասցին ազքն ժողովուրդք ամ:

Երկիր ետ զպտուղ իւր, և օրհնեսցէ զմեզ Ք̃ն Ք̃ն մեր:

Ք̃ն մեր օրհնեսցէ զմեզ, և երկիցեն ամ ազգք երկրի:

Ողն Որթիւ:

Սկզբ Բ. Եւետարանիս որ ըստ Յովհաննու: կ̃ա. ւ:

Յետ յարութեն Տ̃ն մերոյ Յսի Ա̃ի:

Յետ այսորիկ դարձեալ յայտնեաց զանձն իւր Յս աշակերտացն իւրոց առ ծովեզերբն Տիբերեայ. և յայտնեաց այսպէս: Էին ի միասին Սիմէն Պետրոս, և Թովմաս անուանեալն երկուորեակ, և Նաթանայէլ որ ի Կանայ Գալիլեացւոց, և որդիքն Զեբեդեայ, և այլք յաշակերտաց անտի երկու: Ասէ ցնս Սիմէն Պետրոս. երթամ ձուկն որսալ: Ասեն ցնա. գամք և մեք ընդ քեզ. գնացին և մտին ի նաւ, և յայնմ գիշերի կալան և ոչինչ: Իբրև այգ եղև՝ կայր Յս ափունս ծովուն, բայց ոչ ծանեան աշակերտքն թէ Յս իցէ: Ասէ ցնս Յս. մանկունք՝ միթէ ունիք ինչ ուտելոյ: Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա, ոչ: Ասէ ցնս. արկէք յաջակողմն նաւին զուռկանդ, և գտանիցէք: Երկին, և ոչ կարէին ձգել ի բազմութէն անտի ձկանց: Ասէ աշա-

աշակերտն այն, զոր սիրէրն Յն՝ ցՊետրոս. Տէր է այն։ Սիմովն Պետրոս իբրև լուաւ թէ Տէր է, արկաւ զիւրև զսփածանելին՝ քանզի մերկ էր, և ընկեց զինքն ի ծովն։ Եւ այլ աշակերտքն նաւուն իսկ գային, քանզի չէին հեռի ի ցամաքէն. այլ իբրև երկերիւր կանգնաւ, քարշէին զգործին հանդերձ ձկամբն։ Իբրև ելին ի ցամաք, տեսանեն կրակեայ կայծականց, և ձուկն մի ի վրէ, և հաց։ Ասէ ցնա Յն. բերէք ի ձկանց այսմի՝ զոր դուք կալարուք այժմիկ։ Համաւ Սիմովն Պետրոս, և ձգեր զգործին ի ցամաք՝ լի մեծամեծ ձկամբք, հարեւր յիսուն և երիք. և այնչափ ինչ կայր, և ոչ պատառեցաւ գործին։ Ասէ ցնա Յն. եկայք ճաշեցէք։ Եւ ոչոք յաշակերտացն իշխեր հարցանել՝ թէ դու ո՞վ ես, զի գիտէին թէ Տէրն է։ Գայ Յն՝ և առնու զհացն և տայ նոյնպէս և զձուկն։ Այս երիցս անգամ երևեցաւ Յն աշակերտացն յարուցեալ ի մեռելոց։ 14։

Կիրակոսի ֆոտ գալոթեան։

Բարեբանեալ որ եկիր և գալոցդ ես՝ի յերկինս՝ ածային քո փառաք. Հնորհեա ամենեցուն զյարուածի՝ Ար, ոչ մարդասէր։ Այս զուարթ։

Աղեքսի գալոթեան։

Օրհնեալ որ գաս յանուն Տն, օրհնեալ որ գալոց ես։

Տէր Ած մեր երևեցաւ մեզ. արարէք տօնս ուրախութեամբ կանխաւ մինչև յանկիւնս սեղանոյ։

ՎԱՐԴ · Աստացուք ։

ՀՈՄԵՍՈՒՆ ԱՅ ։

Որ վերօրհնիս յաթոռս քերովբէից, ի վե՛ր նստիլ յաւանակի հաճելացար. բարեբանեալ որ եկիր ի կեցուցանել ։ Աստի և մեք զյաղթական օրհնութիւնդ զձայն՝ մատուցանեմք քեզ թագաւոր փառաց՝ ընդ տղայն օրհնաբանելով. բարե՛ւ ։ Ովսաննա՛ի բարձունս՝ ալէլուիա. բարեբանեալ եկեալ անուամբ Տ՛ն՝ ալէլուիա. և օրհնութի՛ր որ գալոցդ ես անուամբ Տ՛ն՝ ալէլուիա ։

Այսօր զանակիսքն բանն՝ որ յաթոռս փառաց քոյ Հո՛ր յերկրի երևեալ տեսաք. քերովբէական ձայնիւն օրհնեսցուք. օրհնեալ եկեալ անուամբ Տ՛ն ։ փա՛ռ Հո՛ր ։ Այսօր յաւանակ քերովբէ և տղայքն Ւերայեցւոց բարեբանեն. օրհնութի՛ր որդւոյ Դաւթի՝ օրհնեալ ։ Այժմ ե՛ն ձկո՛ւք ։ Այսօր զուարճացան տիեզերք գալստեամբ ամենորդւոյն Հայր. և գոչէին հնչմամբ երգով. օրհնեալ ։

Այնչա՛փ ի Հոգւոյ գալո՛ւստդ յամէն կիրակիմէ, ծեծէի՛ գալստեա՛ն առ. ե՛ հանէի՛ զծաղկաբերչէ շաբաթո՛ն առ. ի ձի կիրակո՛ւդ՝ այ. Որ վերօրհնիս. ե՛ ի ձո՛ւն՝ պ. Մեծագաւառ գոլով քո ։

Այնչա՛փ ի Հոգւոյ գալո՛ւստդ զայս առ
Ընչեկան Սաղմոս ։

Ցնծացէ՛ք առ Ի՛ծ օգնական է մեր աղաղակեցէ՛ք առ Ի՛ծ Յակովբայ ։

Առէ՛ք

Ընէք սաղմոս և տուք օրհնութիւն. սաղմոս ա-
սացէք նմա ի ձայն քաղցրութեան։
փող Հարեալ ի գլուխս ամաց, յաւուր նշանաւո-
րի տարեկանաց մերոց։
Ընդդէմ է այս Իսրայելի, և իրաւունք Յա-
կովբայ։
Ա կայութի Յովսեփու զոր եդ ընդ նմա, ոչ ե-
լանէր նա յերկրէն Եգիպտացւոց, զլեզու զոր ոչ
դիտէր լսէաւ։
Ի բաց սրա ի բեռանց զթիկունս նր, և զձեռն
նր յորթ և ի թիւ ծառայելոյ։
Ի նեղութեան կարդացեր առիս՝ և փրկեցի զքեզ.
լսեայ քեզ ի գաղտնութենէ մրրկին, և փորձե-
ցի զքեզ ի վր ջուրցն հակառակութեան։
Լուր ժողովուրդ իմ և վկայեմ քեզ. և Իս-
րայէլ, թէ լսելիցես ինձ։
Մի ևս եղիցին քեզ աստուածք առաժամայնք.
և մի երկիրպագանիցես դու ամենայն օտարի։
Ես եմ Տէր Աստ քո որ հանի զքեզ յերկրէն
Եգիպտացւոց. բաց զբերան քո և լցից զդա։
Ժողովուրդ իմ ոչ լսէաւ ձայնի իմում, և Իս-
րայէլ չկամ ինչ ոչ նայեցաւ։
Արձակի թողի զնս երթալ ըստ կամս սրտից
իւրեանց. զի գնացին նք ըստ կամս անձանց իւ-
րեանց։
Օ՜ի թէ ժողովրդեան իմոյ լսելոյ էր ինձ, կամ
Իսրայելի զճանապարհս իմ գնացեալ էր։
Ոչ զոչինչ խոնարհ արարեալ էր իմ զթշնամիս
նր, և ի վր նեղչաց նր արկեալ էր զձեռն իմ։
Ամենայնիք Տն ատելոցն նմա. եղիցին ժամանակք
նց յաշխարհի։

Վերակրեաց զնա ի պարարտութիւն ցորենոյ, և ի վեմէ մեղր յագեցոյց նոցա։

ՕՐՆԷ ՕՐԹԻՒ։

Ամ Ընտարանիս որ ըստ Յովհաննու։
ԺԵ. 15։

Յետ յարուցեալ Տն մերոյ Յսի Քրտի։

Եւ իբրև ճաշեցին, ասէ Յիմոնի Պետրոս Յս. Սիմոնի Յովհաննու սիրես զիս առաւել քան զդոսա։ Ասէ ցնա. այո՛ Տէր, և դու գիտես՝ զի սիրեմ զքեզ։ Ասէ ցնա՝ արածեա զգառինս իմ։ Դարձեալ ասէ ցնա. Սիմոնի Յովհաննու սիրես զիս։ Ասէ ցնա. այո՛ Տէր, և դու գիտես՝ զի սիրեմ զքեզ։ Ասէ ցնա՝ արածեա զդէմառս իմ։ Ասէ ցնա երիցս անգամ. Սիմոնի Յովհաննու սիրե՞ս զիս. տրտմեցաւ Պետրոս, զի ասացն ցնա երիցս՝ Թէ սիրե՞ս զիս. և ասէ ցնա. Տէր՝ դու զամ գիտես. և դու իսկ զամ՝ ճանաչես, և եթէ սիրեմ զքեզ։ Ասէ ցնա Յս. արածեա զդէմառս իմ։ Ամէն ամէն ասեմ քեզ. զի մինչ մանուկն էիր, անձամբ անձին գօտի առնէիր՝ և երթայիր ուր և կամէիր. և յորժամ ծերասցիս, ձեռս ի վեր կալցես, և այլք ածցեն քեզ գօտի, և տարցին՝ ուր ոչն կամիցիս։ Այս ասաց՝ նշանակեալ Թէ որով մահու փառաւորեսցէ զԱ։ Եւ զայս իբրև ասաց, ասէ ցնա. Ակ զինի իմ։ Դարձաւ Պետրոս՝ և տեսանէ զաշակիրան՝ զոր սիրէր Յս, զի երթայր զինի. որ և անկաւ զանկեանն նր՝ և ասէ, Տէր ով ե՞ որ մատնելոցն ե զքեզ։ Զնա տեսեալ

Պետ-

Պետրոսի ասէ ցՅն. Տէր՝ եւկ սա զի՞ : Ասէ ցնա Յն. Եթէ կամիմ, զի կացցէ դա՝ մինչեւ ես գամ. քեզ զի՞ փոյթ է՝ դու ե՛կ զկնի իմ : Եւ ել բանս այս յեղբարս՝ և համարեցան թէ աշակերտն այն ոչ մեռանիցի. և ոչ ասաց նմա Յն եթէ ոչ մեռանիցի. այլ թէ կամիմ ես՝ թէ կացցէ դա՝ մինչեւ ես գամ : Այս աշակերտ է՝ որ վկայէ վը այսոցիկ. որ և գրեացն իսկ զայսոսիկ. և գիտեմք, եթէ ճշմարիտ է վկայութի՛ն նր : Այլց է և այլ ինչ բազում զոր արար Յն, զոր եթէ գրեալ էր մի ըստ միոջէ, կարծեմ թէ և ոչ աշխարհս բաւական էր տանել զգիրսն՝ որ թէ գրեալ էին. 25 :

Վրիպ. Խնդրեսցո՛ւք : Կեցո՛ : Ընծ՛ր. Անպատուոր խաղաղութի՛ն :

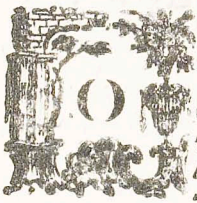
Եւ ասէին :

ՆՈՐ ԿԻՐԱԿԻ։

Յի գեղեցկին հակառակ է. և յայնմ վերջ է։ Բայց առաջին կանոն վերստահանն առաւ, որ կանոնաւորեալքն սուղէր գոյ։

Կանոնագրեաւ՝ Սոփոս ճգնե. ի ԸՀՀ։

Օ ՐՀՆԵՐ Ընձ՝ ԻՄ ՀՀՐ. օրհնեցից զՀՀր ի կեանս իմ. սաղմոս ասացից Ընձ իմոյ մինչև եմ ես։

Մի յուսայք յիշխանս և ի յորդիս մարդկան. զի ոչ գոյ փրկութիւն ի նոսա։

Ելցէ հոգի ի նոցանէ՝ և դարձցին անդրէն ի հող. և յայնմ աւուր կորիցեն ամ խորհուրդք նոցա։

Երանի ազգի՝ որոյ Տէր Ընձ Յակովբայ օգնական է նմա. և յոյս նր ի Տէր Ընձ է։

Որ արար զերկինս և զերկիր, զծով և զամ որ է ի նոս։

Ո պահէ զճշմարտութիւն յաւիտեան, և առնէ իրաւունս շրկելոց։ Տայ

Տայ հաց քաղցելոյ, և արձակէ զկապեալս
Տէր։
Տէր բանայ զաչս կուրաց, և կանգնէ զգլորեալս
Տէր։
Տէր սիրէ զարդարս, Տէր պահէ զպանդուխտս,
զրբս և զայրիս ընդունի Տէր, և զճանապարհս
ամբարշտաց կորուսանէ։
Փառաւորեսցէ Տէր յաւիտեան, Ած քո Սիովն
յազգէ մինչև յազգ։

Փա՛ռ յոյնի՛ն։

Որհնեցից զքեզ գոհութի՛ւն կեանս իմ, սաղ-
մոս ասացից քեզ Արքա թագաւոր յաղթական
նոր երգով օրհնութի՛ւն։

Սաղմոս ճԽԴ. ի՛ Ընկ՛։

Որհնեցէք զՏի՛ր, զի բարի են սաղմոսք. Ած
մերոյ քաղցր եղիցի օրհնութի՛ւն։
Շ՛ինէ զԵրուսաղէմ Տէր, և զցրուեալսն Իս-
րայելի ժողովէ։
Ւժշկէ զբեկեալ սիրտս, և պատէ զվէրս
նոցա։
Ո՛ Թուէ զբազմութի՛ւն աստեղաց, և զամենեսեան
զնո յանուանէ կոչէ։
Մեծ է Տի՛ր մեր, և մեծ է զօրութի՛ւն նորա, և
իմաստութե՛ն նո՛ր ոչ գոյ բաւ։
Ընդունի զհեզս Տի՛ր, և խոնարհ առնէ զամբար-
տաւանս մինչև յերկիր։
Օրհնեցէք զԱ՛ծ խոստովանութի՛ւն. սաղմոս ասա-
ցէք Նմա օրհնութի՛ւն։
Ո՛ զհեցոյց զերկինս ամպովք, պատրաստ արար
զանձրև իւր յերկիր։ Հաս-

Խուսոյց զնոստ ի լերինս . զդալարի ի ծառայու-
թիւն մարդկան :
Ո տայ անասնոց կերակուր . ձագուց ագռաւուց՝
որ կարգան առ նա :
Ոչ թէ ընդ զօրութիւն ձիոյ կամեցաւ Տէր . և
ոչ ընդ իրանս առն սկսաւ հաճելոյ :
Այլ հաճեցաւ Տէր ընդ երկիւղածս իւր , և ընդ
այնոսիկ՝ որք յուսան յողորմութիւն նր :

Փոխ՝ յայնէ :

Բաղդասցին քեզ Աւն՝ գոհութիւնք երկիւղա-
ծաց անուանն քո , զոր յուսացեալք ողորմութիւն
քո , ի խորհուրդս կենսաբեր գալստեանդ քո :

Սաղմոս ճԽԵ . ի ԸՆԴ :

Պահեա Երուսաղէմ զՏէր :
Եւ օրհնեա զՄստուածդ քո Սիովն :
Զի զօրացոյց զնիգս դրանց քոց . և օրհնեաց
զորդիս քո ի քեզ :
Ո եդ զսահմանս քո ի խաղաղութիւն , պարար-
տութիւն ցորենոյ լցոյց զքեզ :
Առաքէ զբան իւր յերկիր . վազվազակի ընթա-
նան պատգամք նորա :
Տնէ զձիւն ոչ զաւր . և զմէգ ոչ փոշի ցանեաց :
Երկանէ զսառն ոչ պատառս . առաջի ցրտոյ նր
ո կարէ կեալ :
Առաքէ զբան իւր յերկիր , և հալէ զնս . շնչես-
ցեն հողմք՝ և գնասցեն ջուրք :
Պատմէ զբան իւր Յակովբայ . զարդարութիւն և
զկրաւունս Իսրայէլի :
Ոչ այսպէս արար ամ ազգաց Տէր . և զդատաս-
տանս իւր ոչ յայտնեաց նոցա : Փոխ՝

Վախ՝ յայնմ։

Օ քեզ Տէր գովէ եկեղեցի փրկեալ քո եր։ ցնծալով տեսանէ զքեզ ընդիրկող եկեալ հայրական իշխանութիւնդ ի պահել զնոսա քո։

Օրհնէ երէց Սրբոցն. Եւ ասէ քահանայ Օրհնութիւն։

Օրհնութիւնդ քո։

Նորոգեալ կազդէք առ Ձեզ եկեղեցիք հեթանոսացեալ, ի գլխոց լերանց գոչմամբ ձայնի տուք զփառս Ձմ. և պատմեցէք զքաջութիւն յարուցչին ի մեռելոց։ Երկնաւոր փեսային հարանացեալ եկեղեցի Ձմ, զարգարեաց ի ներքոյ ի հանդերձս ոսկեհուռն պահել. քանզի ահա գայ առ քեզ Տէր փառաց թագաւորն։ Բախացեալ որդիք Միութեան ի թագաւորն Տէր, տօնեցէք ցնծութիւն զնաւակատիս հոգւոց մերոց՝ նորոգեալք ի հնութենէ. և ընդ հրեշտակս օրհնեսցուք զՏէր փառաց Թա։

Ամքանչելի է խորհուրդ տնօրէնութեան քո Տէր, որ իջեր ի Ձօրէ ի սեր հարսին եկեղեցւոյ՝ զոր ընտրեցեր. որով փառաւանիս Տէր անմահ թագաւոր։ Երևեցար յարուցեալ եկեղեցւոյ քո հիմանցն. յորմէ Միութիւնս հրաժարիւր ոչ հաստատ զքեզ տեսողացն. որոյ ցուցեր այսօր փափագողին զվերս մարմնոյդ։

Այսօր հրեշտակք ի բարձունս ուրախանան ընդ մարդկան. որք իջեալ ի յերկինից տան զաւետիս աշխարհի. ցնծացէք այսօր Տէր յարեաւ ի մեռելոց։ Այսօր զուարթութիւնն ի վիմին խնկաբեր

ըմբ

Տէրնէր զառաջ օրհնութիւն առաւ. Աղաղեհեան
Տէր օրհնութիւն։

րից զբ կանանցն փողէր ձայնիւ ցնծութեա պատ-
մել աշակերտացն ասելով . ցնծացէք այսօր Ա-
յսօր վիմին հաւատոյ և Յովհաննու սբրելոյ
ընդ հակառակ ընթացեալ ի գերեզման յարու-
ցեալն . զոր տեսեալ պատմին . Ա : Այսօր և
մեք զոճարճացեալք պայծառասցուք տեսիլս . ը
հաշտութեա Աչ միմեանց արկցուք գիրկս սի-
րով . և միաբան գոչեսցուք՝ Ա :

Յորժամ եկին ի գերեզմանն իւղաբերք կա-
նայքն . և բերին զխունկն ի խնկել զանապա-
կան մարմինն : Յայնժամ հրեշտակն աւետարա-
նէր յարեաւ Ա , պատմեցէք աշակերտացն
զյարութիւն Տն : Իսկ նոքա զարհուրեալ մի ահա-
գին տեսլեանն , պատմէին աշակերտացն զահա-
գին տեսիլն :

Ընդ հրեշտակն յերկինից աւետաւոր՝ երջանիկ և
բբ կանանցն քարոզէր ասելով . է ձեզ վերա-
տին լոյս ծագեալ ի յարեւմտից : Այսօր տեսիլ
ահեղակերպ հրեշտակապետին մերձեալ ի
դուռնդ զինուորացն . այսօր արտաբեկեալ պահա-
պանացն զարհուրեալ մեռանէին . է ձեզ : Այսօր
ցնծայ Երուսաղէմ վերին . այսօր ցնծայ Սիոնի
մայր եկեղեցի . քանզի փրկիչն մեր յարեաւ և
աւերեաց զդժոխս . և մեզ վերստին լոյս ծա-
գեալ ի օրհ :

Հրեշտակ քո Տէր որ զյարութիւն քարոզեաց :
Պահապանն զարհուրեցոյց՝ զկանայսն լու-
սաւորեաց ասելով : Ո՞ւր խնդրէք զկենդանին
ընդ մեռեալս . չէ աստ՝ այլ յարեաւ :
Ի յարաշարժ աղբերէն անհատահոդ վտակ
կենդանարար բբ հոգի՝ օրհնեալ ես լոյս ճշմա-
րիտ :

քիտ Ա.յսօր՝ ի նը վերնատունն եկեալ Ա.ծ ճշմա-
րիտ, հրաշազարդեաց զառաքեալն ի լոյս փա-
ռաց քոց Ա.ոգի։ Ա.րձուղական խնդութիւն
աշակերտացն լցեալ, փառաւորելով երգելին.

օրհնեալ ես լոյս վերապանց։

Ո՛ր արարիչդ ես արարածոց հանգուցեալ ի հրե-
ղէն կառս. յիշեա՛ զՀոգիս ննջեցելոց մերոց, և
հանգո՛ ընդ սո՛ւրբ քո։ Ո՛ր երկայնամիտդ ես առ
ամենեսեան՝ և ներո՛ղ յանցանաց մերոց՝ յիշեա՛։
Ո՛ր միսանդամ գալոց ես Հայրենի փառաւք նորո-
գել զնախասահմանեալսն ծնունդ՝ յիշեա՛։

Ա.ծածին մայր և կոյս՝ ծագող արեգականն ար-
դարութեան, որ լուսաւորեացն զմեզ. Հոգևոր եր-
գով զբեղ բարեբանեմք և փառաւորեմք զմա-
ծին քո զորդին։ Ելոյծ զօրէնս բնութեան մարդ-
կան Հրաշափառ քո ծնունդդ, և զէութի՛ բնու-
թեանն ամբողջ պահեալ, և կուսութեդ քո ոչ
խախտեցան կնիք. Հոգ։ Օ.քեզ մորենի անկէզ
լեառն վիմածին՝ գուռն փակեալ՝ և աղբիւր
կնքեալ, նախատեսացն գուշակեալ մայր և կոյս.

Հոգև։

Ա.սաչի քո Պ.ե երկրպագեն արարածք ամ՛, որ
ի փրկութի՛ մեզ կանգնեցաւ. սա եղիցի մեզ
պահապան յաղթօղ. ապրեցուցանել զմեզ ի
պատրանաց բանսարկուին։ Ի սմա բարձրացար
բարձունս անիծից որ փառաւորեալդ ես ընդ Հօր,
ժողովել զՀեռացեալսն կենսաբեր փայտիւն. ապ-
փոփ Հօդ։ Ա.ովաւ լուսաւորեցան արարածք
ամ՛. սմա սպասէին արգելեալքն ի մեղսասէր
բանտին. որ ազատեաց զմեզ ի պատ։

Ընդմ ի՛ խլաւ։

Սարսեալով Յովմայի շօշափեր զկողոտուած տիդին և զբևեռացն. և գոչելով վերադայներ Տ֊ի և Ընծ գաւանելով զյարուցեալդ. որով առաք զերանին՝ որք ոչ տեսեալ հաւատացաք։

Լինէ կամաւ փրկանաւն զվէրսն յայնէ յարտուէն պերբեկերկնչելն ընդ օրհնութիւնն յոգեղէն, պատուական օրհնութիւնն գնէ տասն. Հաղթական քնզ օրհնութիւնք։

Աղէ. փառք հրաշափառ յարութեն։ Վէրք. Ա՛ն ի վերուստ։ Ընդ. Տէր տոհմկնեան։

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։

Պենդանի է Տէր, և օրհնեալ է Ընծ. և բարձր եղիցի Ընծ փրկութեն իմոյ։

Ընծ է, որ խնդրէ զվրէժ իմ. և հնազանդ առնէ զժողովուրդս ընդ ինև։

Ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա։

Օ՛ափս հարէք ամ հնձանոցք. աղաղակեցէք առ Ընծ ի ձայն ցնծութեն։

Տէր բարձրեալ և ահարկու, թագաւոր մեծ ի վր ամ երկրի։

փառք և. այժմ և. ալէլ։

Աղէ. Աղմոսիք և օրհնութիւն։

Յաւուրսդոան ձայն ակ։

Որ խոնարհեցար յանձառ փառացդ փիլոյդ անմահ և երկնաւոր ի սէր հարսին քո եկեղեցւոյ

պեցուց, զոր մաքրեցեր յաւազանին վերստին
ծննդեամբն. օրհնեմք զքեզ Ո՛ն հարցն մերոց։
Որ կենդանարար նոր յարութիւդ քո նորոգեցեր
զհնացեալս մեզօք, որով ցնծայ այսօր եկեղեցի
ընդ նորոգումն բնութեան մերոյ. օրհ։ Ո՛յսօր ման-
կունք առագաստի պայծառացեալք վայելչութիւ
տօնին ը զօրս հրեշտակաց զնաւակատիս փրը-
կութեան մերոյ. օրհ։ Օրհնեցէք ամ գործք Տ՚ն
զՏ՚ր. օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւի-
տեան։ փառ։ Ո՛ր։ Նորոգեցարո՛ւք նորոգու-
թեամբ կենացս այսօր յարութիւն Քրի՛ստոսի նոր ժո-
ղովուրդք. օրհ։ Ո՛յժմ և միշտ։ Տէր խոսեալ
կոչեցեալ ի՛ Քրի՛ստոս նոր օրհնութիւս վերստա-
քեսցուք նորոգողին տիեզերաց յարուցելոյն ի
մեռելոց. և բարձր։

Աղ-ծաց-ասոյ ակ։

Նոր խորանիդ արեգականն արդարութեան նոր
օրհնութիւս տացուք, և անդադար բարեբանես-
ցուք։ փառ։ Ո՛ր։ Նոր տաճարիդ անճառ լուսոյն
որ ի՛ Ո՛ր։ Ո՛յժմ և միշտ։ Ընդ միաբանից հրաշալի նոր միաւոր
մեռ բանին և մարմնոյն, հոգևոր երգով բարե։

Ի-ղաբ-էր-էց ա-ւետ. Ա-ծոխ. ի՛ր. ի. Ա-ւ յիրեկոյի
շարաթուն. վ՚երջ. 20. աշխարհի։ Վ-ճէր-էն
յոթ-ն-ի՛ր. Լուսապայծառ։

Ողբեա՛ ակ։

Որ վերստին նորոգեցեր զմեզ ի՛ հնութի՛ հինն
Ադամայ և զկղբենատին գեղեցկութիւն նկա-
րե-

քեցեր Նորաստեղծեալ յոգիս հրաշափառապէս. աղաչեմք զքեզ Քրիստոս ողորմեա: Փառք Հօր: Որ զբարձրագոյն նահատակեաց խորհուրդ հանդերձելոցն այսօր ծանուցեր կենդանարար, և զքանչելի քո յարութիւդ ի մեռելոց, աղա: Այժմ ևս ձայն: Ընդ քեզ յարուցեալ յուսով յանմահութիւն զմահացու բնութիս, որով նստար ընդ աջմէ Հօր գլուխդ եկեղեցւոյ. հրաւիրելով զանզգամն քո ի նոյն միութիւն, աղա:

Տէր յերկինէ ով:

Այսօր նոր ժողովուրդք ընդ երկնայնոց լուսեղինացն համաձայնեալք՝ նորոգողին ազգի մարդկան վերնրդեսցուք, որ վն մեր մեռաւ և յարեաւ. ասելով փառաւորեալ է քո յարութիւնդ: Փառք Հօր: Այսօր օրդիք Սիոնի ձեռնալք աւազանին շնորհօք յորդիս Աբ, ի նահատակատիս տաճարի բնութե մերոյ գովեցէք զփեսայն եկեալ յառագաստէ նոր գերեզմանին, ասե: Այժմ ևս ձայն: Այսօր մանկունք հաւատոյ կատարելով զնահատակատիս վերինն Երուսաղեմի, նորոգեցէք զպատմուճան հոգւոյ ձերոյ, և ընդ օրդւոյ լուսոյ նոր Սիոնի բարեբանեցէք զՔրիստոս, ասե:

Ը Փառք երգ:

Յարութիւն ղերկիւղն օրհնեսցուք, զերկիւղն մերոյ օրհնեսցուք զյարութիւն:

Որ համբերեաց խաչի, և եղաւ ի նորափոր վէմի, և ածային յարութիւնն զմահացեալսն վերադարձոյց ի կեանս:

Աստուածածնա Սուրբ Կոյս։
(Անդէ՛ ի Հոմէրեանսն պայ տառ։)

Յոյց մեզ Տէր զողորմութիւն քո, և զփրկու-
թիւնս քո տուր մեզ։
Հաճեցար Տէր ընդ երկիր քո, և դարձուցեր
զգերութիւն Յակովբայ։
Թողեր զանիրաւութիւն ժողովրդեան քո, ծած-
կեցեր զամ մեղս նոցա։
Լեցուցեր զամ սրտմտութիւն քո. դարձար ի
բարկութենէ սրտմտութեան քո։
Դարձ առ մեզ Աստ փրկիչ մեր. և դարձո՛
զսրտմտութիւնս քո ի մէնջ։
Մի յաւիտեան բարկանար մեզ Տէր, և մի ձգեր
զբարկութիւն քո յազգէ մինչև յազգ։
Աստ դու դարձեալ կենդանանես զմեզ, ժողովուրդ
քո ուրախ եղիցի ի քեզ։
Յոյց մեզ Տէր զողորմութիւնս քո, և զփրկութիւն
քո տուր մեզ։
Լուայց զինչ խօսի Տէր Աստ մեր. խօսեսցի զնա-
ղաղութիւն ժողովրդեան իւրոյ առ սէս իւր՝ և առ
այնոսիկ որ դարձեալ են առ նա սրտիւք։
Սակայն մերձ է առ երկիւղածս իւր փրկութիւն
նորա. բնակել փառաց նր յերկրի մերում։
Ողորմութիւն և ճշմարտութիւն պատահեսցին. արդ-
արութիւն և խաղաղութիւն համբուրեսցին։
Ճշմարտութիւն յերկրէ բուսցի. արդարութիւնն
յերկնից երևեսցի։
Տէր տացէ զբաղցրութիւն իւր, և երկիր մեր տա-
ցէ զպտուղ իւր, արդարութիւն առաջի նր գնասցէ
ցէ, դիցէ ի ճանապարհի զգնացս իւր։

ՕՐԻՆ ՈՐԹԻՒ։

Ա՛ՅՍ Ա.ԵՒԵՏԱՐԱՆԻՍ ՈՐ ԸՍՏ Ղ.ՈՒԿԱՍԻՈ։
Ը։ 14։

ՏԻՆ ՄԵՐ ՅՆ ՊՌ։

Ա՛Ե դարձաւ զօրութիւ՛ն Հոգւոյն ի Գալիլեա. և ել համբաւ զնմանէ ընդ ամ կողմանս գաւառին։ Եւ նա ուսուցանէր ի ժողովուրդս նց փառաւորեալ յամենեցունց։ Եւ եկն ի Նազարէթ՝ ուր սնեալ էր. և եմուտ ըստ սովորութեան իւրում յաւուրն շաբաթուց ի ժողովուրդն։ Եւ ետուն նմա գիրս զՍայեայ մարգարէի, և յարեաւ ընթեռնուլ. և իբրև եբաց զգիրսն՝ եգիտ զայն տեղին՝ յորում գրեալն էր։ Հոգի Տ՛ն ի վե՛ր իմ, վա՛յ և օծ իսկ զիս. աւետարանել աղքատաց առաքեաց զիս, բժշկել զբեկեալս սրտիւք. քարոզել գերեաց զթողութիւն, և կուրաց տեսանել. արձակել զվիրաւորս ի թողութի՛ւն. քարոզել ըտարեկան Տ՛ն ընդունելի։ Եւ խփեալ զգիրսն՝ ետ ցպաշտօնեայն, և նստաւ։ Եւ ամենեցուն որ ի ժողովրդեանն էին աչք՝ի նա հայէին։ Եւ սկսաւ ասել ցնո. այսօր լցան գիրքս այս յականջս ձեր։ Եւ ամենքին վկայէին նմա. և զարմանային ընդ բանս շնորհացն որ ելանէին ի բերանոյ նո՛ր. և ասէին, ո՞չ է սա որդին Յովսեփայ։ Եւ ասէ ցնո. ապաքէն ասիցէք առ իս զառակս զայս. բժիշկ՝ բժշկեա՛ զանձն քո. որչափ լուաք զոր արարեր ի Կափառնաում՝ արա՛ և աստ ի քո՛մ գաւառի։ Եւ ասէ. ամէն ասեմ ձե՛զ՝ թէ չէ մարգարէ ընդու-

ընդունելի ՚ի քաղաքի իւրում : Իրդարև ասեմ ձեզ . վի բազում այրիք էին յաւուրս Եղիայի ՚ի մէջ Իսրայելի՝ յորժամ փակեցաւն երկինք չերիս ամս և վեցկ ամիս . և եղև սով մեծ ընդ ամ երկիր : Եւ ոչ առ մի ՚ի նոցանէ առաքեցաւ Եղիա , բայց միայն ՚ի Սարեփթայ Սիդովնացւոյ՝ առ կին մի այրի : Եւ բազմ բորոտք էին յԻսրայելի առ Եղիսեէ մարգարէիւ . և ոչ ոք ՚ի նոցանէ սրբեցաւ , բայց միայն Նեեման ասորի : Եւ լցան ամենքեքին բարկութիւն ՚ի ժողովրդեանն՝ իբրև լսէին զայս : Եւ յարուցեալ հանին զնա արտաքս քաղաքին , և ածին զնա մինչև յարտևան լերինն՝ յորոյ վր քաղաքն նը շինեալ էր՝ դահավէժ առնել զնա : Եւ նա անցեալ ընդ մէջ նը գնայր : 30 :

Օրինէ երէց . Աորաստեղծեալ :

Վաղող . Խնդրեսցուք : Կնցո : Աղօթ . Ոռում ամենաղօր և հրաշալի յարութեդ :

✣✣✣

Հաճի Տէր ընդ ժողովուրդս իւր սքս. և բարձր առնէ զՀեզս ՚ի փրկութենէ:

Պարծեսցին սքքն փառաւք՝ և ցնծասցեն ՚ի հանգիստս իւրեանց. և բարձր արասցեն զՔ՚ս բերանովք իւրեանց:

Սուր երկսայրի ետ ՚ի ձեռս նոյ, առնուլ զՀատուցումն ՚ի հեթանոսաց. յանդիմանութեի առ ժողովրդոց:

Կապել զթագաւորս նոյ կասկանօք, և զքաջաւարս նոյ ձեռնակապօք երկաթեաւ:

Առնել ՚ի նոյ դատաստան գրեալ. և փառք այս ծն առ ամ սքոյ նր:

Օրինք Մովսիսի:

Սկս Ընթերցուածոյ որ ըստ Յովհաննու:

ԺԲ. 15:

Յետ յարութենէ Տ՚ն մերոյ Յն Քի Ա՚ծի:

Ե՚ւ երբ ճաշեցին, ասէ ցՍիմոն Պետրոս՝ Յն. Սիմոն Յովհաննու սիրես զիս առաւել քան զդոսա: Ասէ ցնա. այո՛ Տէր, և դու գիտես՝ զի սիրեմ զքեզ: Ասէ ցնա՝ արածեա զգառինս իմ: Ասէ ցնա երկրորդ անգամ. Սիմոն Յովհաննու սիրես զիս. տրտմեցաւ Պետրոս, զի ասացն ցնա երրորդ՝ Թէ սիրես զիս. և ասէ ցնա. Տէր՝ դու զամ գիտես. և դու իսկ զամ ճանաչես, և եթէ սիրեմ զքեզ: Ասէ ցնա Յն. արածեա զոչխարս իմ: Ամէն ամէն ասեմ քեզ.

զի

զի մինչ մանուկն էր, անձամբ անձին գօտի ա-
ծէիր՝ և երթայիր յո՛ւր կամէիր. և յորժամ
ծերասցիս, ձեռս՝ի վեր կայցես. և այլք ածց-
ցեն քեզ գօտի, և տարցին՝ ուր ոչն կամիցիս։
Այս ասաց՝ նշանակեալ թէ որո՛վ մահու վա-
ւաւոր առնիցէ զՊ՚Ծ։ Եւ զայս իբրև ասաց,
ասէ ցնա. ե՛կ զկնի իմ։ Դարձաւ Պետրոս՝ և
տեսանէ զաշակերտն՝ զոր սիրէր Յն, զի երթայր
զկնի. որ և անկաւ ըզանջքն ՚ի՛ և ասէ, Տէր
ո՞վ է՝ որ մատնելոցն է զքեզ։ Զնա տեսեալ
Պետրոսի ասէ ցՅն. Տէր՝ իսկ սա զի՞նչ։ Ասէ ցնա
Յն. եթէ կամիմ, զի կացցէ դա՝ մինչև ես գամ.
քեզ զի՞ փոյթ է դու ե՛կ զկնի իմ։ Եւ ել բանս
այս յեղբարս՝ և համարեցան թէ աշակերտն այն
ոչ մեռանիցի. և ոչ ասաց Նմա Յն եթէ ոչ
մեռանիցի. այլ թէ կամիմ ես՝ թէ կացցէ դա՝
մինչև ես գամ։ Ընդ այս աշակերտ է՝ որ վկայէ վ-
ա՛յսոցիկ. որ և գրեացն իսկ զայսոսիկ. և գի-
տեմք, եթէ ճշմարիտ է վկայութի՛ն նո՛ր։ Կայ
է և այլ ինչ բազում զոր արար Յն, զոր եթէ
գրեալ էր մի ըստ միոջէ, կարծեմ թէ և ոչ աշ-
խարհս բաւական էր տանել զգիրսն՝ որ թէ
գրեալ էին։ 25։

Կամ Ելանէն խոչէ՛ ՚ի տէ՛ղատեղոյս ՚ի ՚ի՛ զա՛-
զրոյ յանգստութեան։

Շաբաթան ԺԱ.

Զայսօր նշան յաղթօղ երևեալ ի յերկրի պայծառացոյց զտիեզերս, զէն յաղթութեանն եռուր զնաչ քո Տէր, ապրեցուցանել զմեզ ի պատրանաց թշնամւոյն։ Փայտ կենաց կանգնեալ ի մէջ տիեզերաց՝ յոյս և ապաւէն ազգի մարդկան։ սա պահեսցէ զմեզ յամէն վտանգից մերոց. ապրե։ Յաղթօղ զօրութիւն խաչն քո պահեաւ զմեզ Ռբ Ղ՚ծ, որ տարածեցեր զձեռս քո ի նմա, և լուծեր զկնիք դատապարտութեան յանցանաց մերոց. ապրե։

Սաղմոս Ը։

Ն Ա՚ Աշխարհացաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց և եռուր ուրախութեանն սրտից մերոց։

Ի՚ կարդալ իմում լուսաւ ինձ Ղ՚ծ ըստ արդարութեանն, ի նեղութեանն ինձ անգորր արարեր. ողորմեա ինձ, և լուր աղօթից իմոց։

Որդիք մարդկան մինչև յերբ էք խստասիրտք, ընդէր սիրէք զնանրութիւն, և խնդրէք զստուէր։

Ծաներուք զի սքանչելեաց առար Տէր սքղ իւրում. և Տէր լուիցէ ինձ ի կարդալ իմում առ նա։

Կարկանայք և մի մեղանչէք. զոր ինչ ասէք ի սիրտս ձեր, յանկողինս ձեր զղջայարուք։

Պատուցէք պատարագս արդարութեան, և յուսացարուք ի Տէր։

Բազումք ասէին. թէ ո՞ ցուցցէ մեզ զբարութիւն Տեառն, Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց. և եռուր ուրախութեանն սրտից մերոց։

՚Ի

'ի պողոտայ ցորենոյ՝ գինւոյ՝ և ձիթոյ իւրեանց
լցուցեր զնա։
Խաղաղութիւն քոյս և՛ ի սոյն ննջեցուցեալ և զար-
թնչիցուք։ զի դու Տէր միայն առանձին յուսացեր
քո բնակեցուցեր զմեզ։

Օրհն՝ Որթիւ։

Սէյ Ա.ետարանիս որ ըստ Մատթէոսի։
Կէ. 50։

Տէրն մեր Յս Քս։

Եւ դարձեալ աղաղակեաց՝ի ձայն մեծ՝ և արձակեաց զոգին։ Եւ ահա վարագոյր տաճարին ցեղաւ յերկուս՝ի վերուստ մինչև՝ի վայր, և երկիր շարժեցաւ, և վէմք պատառեցան։ Եւ գերեզմանք բացան. և բազում մարմինք ննջեցելոց սրբոց յարեան։ Եւ ելեալ՝ի գերեզմանաց յետ յարութեանն նո՛ր, մտին՝ի քաղաքն սո՛ր, և երեւեցան բազմաց։ Իսկ Հարիւրապետն՝ և որ ընդ նմա պահէին զՅն, իբրև տեսին զշարժումն և զերկրաշան, երկնչան յոյժ՝ և ասեն. արդարև Աստուած էր սա։ Եւ էին անդ կանայք բազումք, կայեին՝ի հեռաստանէ՝ և հայէին, որք եկին ընդ Յսի՝ի Գալիլէէ պաշտել զնա. յորս էր Մարիամ մագդաղենացի՝ և Մարիամ Յակովբայ՝ և Յովսէայ մայր, և մայր որդւոցն Զեբեդեայ։ Եւ իբրև երեկոյ եղև, եկն այր մի մեծատուն Արիմաթեայ՝ որում անունն էր Յովսէփ, որ և աշակերտեցաւ իսկ Յսի։ Սա մատուցեալ առ Պիղատոս խնդրեաց զմարմինն Յսի. յայնժամ Պիղատոս հրամայեաց տալ զմարմինն։ Եւ առեալ

ռեալ զմարմինն Յովսէփ. պատեաց եր կտաւովք. և եդ՝ ի նոր գերեզմանի՝ զոր փորեաց՝ ի վիմի. և թաւալեցուցեալ կափարիչ դրան գերեզմանին վէմ մի մեծ՝ գնաց։ Ընդ եր Մարիամ Մագդաղենացի՝ և միւս Մարիամն, նստէին հանդեպ գերեզմանին։ 61։

Ի՛ր. Լա՛ւ եւս խաղա։ Ա՛ծ՝ ի վերուստ։ Լա՛ պեռաւ նագրեա պանդոպոսն՝ և զոր կոչին աշխարհ։

Ի՛ր. Մէ՛ խաչիս։ Ըզնե՛ր։ Պահպանեա՛։

(Յայս չինանց կի՛ւսուհա չեղեկոյն անդոպոսն օրհնէ։)

Լա՛ ՚ի պառնալն չեկեղեցին Սրբոյ-Յարեան յարդել։ Լա՛ եւս խաղաղութե՛ն։ Ո՛հանայն։ Օրհնութի՛ւն և փառք։ Լա՛ պոռնին Յոռնարհեցո՛ն՝ Ըպրեցո՛։

Ա՛նդէն պէ՛։

ԱՅՍ աստուածոց Տէր խօսեցաւ, կոչեաց զերկիր։ Ցելից արեգական մինչ ՚ի մուտս. ՚ի Սիոնէ վայելչութի՛ն գեղեցկութե՛ն նո՛։

Ջամբազի՛ պէ՛։

Յորժամ եկին ՚ի գերեզմանն խղաքեր կանայքն. և բերին զոյունկան՚ի խնկով զանապական մարմինն։ Փոա՛ Ջօ։ Յայնժամ հրեշտակին աւետարաներ յարեաւ Տէ՛ր. պատմեցէք աշակերտացն զյարութի՛ն Տ՛ն։ Ըզյմ՝ և Պետրո՛։ Իսկ նոքա զարհուրեալ վը ահագին տեսլեանն, պատմէին աշակերտացն զահագին տեսիլն։

(Ակնարկ՝ ի համբարյուծն համբարյուծի պէտ յերկնեցեալն ասաւ Կոզմաս, յոր ձայն ոչ լինիս։)

Աբյակիան Սոզմոս ճճ։

(Ակնարկ՝ ի համբարյուծն սբյակիան ասացեալ այս է։)

Օրհնեցէք զԼՃ՝ ի սրբութիւն նր։ օրհնեցէք զնա՝ ի հաստատութիւն զօրութեան նր։

Օրհնեցէք զՏր՝ ի զօրութիւն նր։ օրհնեցէք զնա՝ ի բազում մեծութիւն նր։

Օրհնեցէք զնա՝ ի ձայն օրհնութիւն։ օրհնեցէք զնա սաղմոսիւք և օրհնութիւն։

Օրհնեցէք զնա ցնծութիւն։ գովեցէք զնա ուրախութիւն։

Օրհնեցէք զնա՝ ի բանս քաղցր։ գովեցէք զնա՝ ի բարբառ լսելի։

Օրհնեցէք զնա՝ ի ձայն գոհութիւն։ ամ հոգիք օրհնեցէք զՏր։

Ջինէ՝ Ուրթիւ։

Սիմ Աւետարանիա որ ըս Յովհաննու։ ի. 26։

Յետ յարութեան Տն մերոյ Յսի Ս.ոյ։

Եւ յետ ութ աւուր դարձեալ էին ի ներքս աշակերտքն, և Թովմաս ընդ նոսա. գայ Յս դրօքն փակելովք, և եկաց ի մէջ, և ասէ. ողջոյն ընդ ձեզ։ Ապա ասէ ցԹովմաս. բեր զմատունս քո և արկ այսր, և տես զձեռս իմ, և բեր զձեռն քո՝ և մխեա՝ ի կողս իմ, և մի լիներ

նիր անհաւատ՝ այլ հաւատացեալ. Պատասխա-
նի ետ Թովմաս՝ և ասէ ցնա. Տէր իմ՝ և Աստ իմ։
Ասէ ցնա Յն. այդ զի տեսերդ զիս՝ և հաւա-
տացեր, երանի որոց ոչ իցէ տեսեալ՝ և հաւա-
տասցեն։ Բազում՝ և այլ նշանս արար Յն ա-
ռաջի աշակերտաց իւրոց որ ոչ է գրեալ՝ի գիրս
յայսմիկ։ Այլ այս այնչափ ինչ գրեցաւ՝ զի հա-
ւատասցէք, եթէ Յն Քս է որդի Աստ. և զի
հաւատացեալք, և զկեանսն յաւիտենականս ընդ-
դունիցէք յանուն նր։ 31։

Վերջ. խնդրեացուք։ Կեցո։ Աջն։ Թագաւոր
գառոյ խաղաղ։

Եւ ոչխարին՝ ի խաղաղ։

